

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 9581 VE 06 HK
3844 NUMARALARDA KAYITLI ŞİR MECMUALARININ
METNİ VE MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ (MESTAP)'NE GÖRE TASNİFİ

Seda DURANOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2023

@2023-Seda DURANOĞLU

T.C.

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 9581 VE 06 HK
3844 NUMARALARDA KAYITLI ŞİR MECMUALARININ
METNİ VE MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ (MESTAP)'NE GÖRE TASNİFİ**

**ANKARA NATIONAL LIBRARY THE TEXT OF THE
POETRY JOURNALS REGISTERED IN 06 MİL YZ A 9581
AND 06 HK 3844 AND THEIR CLASSIFICATION
ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION
PROJECT (MESTAP)**

Hazırlayan

Seda DURANOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Ahmet ARI

KIRŞEHİR-2023

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Seda DURANOĞLU tarafından hazırlanan “Ankara Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9581 ve 06 Hk 3844 Numaralarda Kayıtlı Şiir Mecmualarının Metni ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)’ne Göre Tasnifi” adlı tez çalışması 19/06/2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/oyçokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman .....(İmza)

Prof. Dr. Ahmet ARI

Üye.....(İmza)

Doç. Dr. Fatih KOYUNCU

Üye..... (İmza)

Doç. Dr. Kamile ÇETİN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..../..../2023

(İmza)

Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin .....yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

19/06/2023

Seda DURANOĞLU

İmza

ÖZET

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 9581 VE 06 HK 3844
NUMARALARDA KAYITLI ŞİİR MECMUALARININ METNİ VE
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ (MESTAP)'NE GÖRE
TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Seda DURANOĞLU

Danışman: Prof. Dr. Ahmet ARI

2023-(XIII+569)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Jüri

Prof. Dr. Ahmet ARI

Doç. Dr. Fatih KOYUNCU

Doç. Dr. Kamile ÇETİN

Klâsik Türk edebiyatı çok geniş bir kaynaklar hazinesine sahiptir. Bu kaynakların en önemlilerinden biri de hiç şüphesiz şiir mecmualarıdır. Şiir mecmuaları, farklı dönemlerdeki şairlere ait metinlerin, metin parçalarının düzenli veya düzensiz olarak bir araya getirildiği derleme eserlerdir. İçeriklerine göre farklı tür ve formlara ayrılırlar. Edebiyat tarihinde daha önce hiç bir kaynakta karşılaşılmayan bazı bilgilere şiir mecmuaları sayesinde ulaşılabilir. Ayrıca sadece edebiyata değil, zengin içerikleriyle farklı bilim dallarına da kaynaklık ettikleri görülmektedir. Bu yüzden şiir mecmuaları, Türk kültür ve edebiyatı için önemli bir kaynak olarak görülürler.

İki bölümden oluşan çalışmamızda, Ankara Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9581 ve 06 Hk 3844 numaralarda kayıtlı şiir mecmualarının transkripsiyonlu metni ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne göre tasnifinin yanı sıra şiirlerin nazım şekilleri, nazım birimleri, şairleri ve şairlerin yaşadıkları yüzyılların yer aldığı tablolar yer almaktadır. 06 Mil Yz A 9581 numaralı şiir mecmuasında daha çok XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerinin ağırlıkta olduğu görülürken 06 Hk 3844 numaralı mecmuada ise XIX. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerinin fazla olduğu görülmektedir.

İncelediğimiz mecmualarda önemli olan bazı hususlar, mecmuada şiiri bulunan ve divanı olan şairlerin bazı şiirleri mecmuada yer almasına rağmen divanlarında bulunmamaktadır. 3844 numarada kayıtlı mecmuada, adına daha önce hiç bir kaynakta rastlanılmayan Durdu Dede, Vehmî gibi şairler yer almaktadır. İki mecmuada da edebiyatımızda adından sıklıkla bahsedilen şairlerin şiirlerine yer verildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, şair, şiir mecmuası, Mecmuaların Sistematik Tasnifi (MESTAP).

ABSTRACT

ANKARA NATIONAL LIBRARY THE TEXT OF THE POETRY JOURNALS REGISTERED IN 06 MİL YZ A 9581 AND 06 HK 3844 AND THEIR CLASSIFICATION ACCORDING TO THE SYSTEMATIC CLASSIFICATION PROJECT (MESTAP)

M.Sc. Thesis

Preparer: Seda DURANOĞLU

Advisor: Prof. Dr. Ahmet ARI

2023-(XIII+569)

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Turkish Language and Literature Department

Jury

Prof. Dr. Ahmet ARI

Doç. Dr. Fatih KOYUNCU

Doç. Dr. Kamile ÇETİN

Classical Turkish literature has a vast wealth of resources. One of the most important of these sources is undoubtedly poetry journals (magazines). Poetry magazines are compilations in which texts and text fragments belonging to poets from different periods are brought together regularly or irregularly. They are divided into different types and forms according to the information they carry and their content. Some information, which has not been found in any source before, can be reached through poetry journals. In this respect, poetry journals are seen as an important source for Turkish culture and literature. When we look at the journals in general, it is seen that they are a source not only in the field of literature, but also in different branches of science with their rich content.

In our study, which consists of two parts, the transcribed text of the poetry journals registered in Ankara National Library 06 Mil Yz A 9581 and 06 Hk 3844 and their classification according to the Systematic Classification of Journals Project (MESTAP), as well as the verse forms of the poems, verse units, poets and the place of the centuries in which the poets lived, tables are included. In the poetry journal numbered 06 Mil Yz A 9581 mostly XVI. while it is seen that the poems of the poets who lived in the century are dominant, in the magazine numbered 06 Hk 3844, the XIX. it is seen that the poems of the poets who lived in the century are many.

Some of the poems of the poets who have poems in the journal and who have a divan are not in their divans although they are included in the journal. There are poets such as Durdu Dede and Vehmi, whose names have not been found in any source before, in the journal registered at 3844. It is seen that the poems of poets whose names are frequently mentioned in our literature are included in both journals.

Keywords: Classical Turkish Literature, poetry, poetry journal, Systematic Classification of Mecmua Project (MESTAP).

ÖN SÖZ

Şiir mecmuaları, Klāsik Türk edebiyatının farklı dönemlerinde yaşamış şairlere ait metin veya metin parçalarının derleme yoluyla bir araya getirilmesi sonucu oluşturulan eserlerdir. Herhangi bir kurala bağılı kalınmadan oluşturulan şiir mecmuaları, barındırdıkları şairlere ait manzumeler veya bazen nazım-nesir karışık olarak verilen metinlerle, çeşitli nazım şekilleri ve türleriyle Türk edebiyatı tarihinin kaynak eserleri arasında yer almaktadır. Türk kültür tarihine de ışık tutabilecek nitelikte bir zenginliğe sahiptirler. Önemi uzun zamandan beri bilinmekle birlikte, geçmişte şiir mecmuaları üzerine pek fazla çalışma yapılmamıştır. Günümüzde şiir mecmuaları üzerine yapılan çalışmaların artması sevindiricidir. Özellikle 2012 yılından beri yürürlükte olan MESTAP (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi), şiir mecmuaları üzerinde yapılan çalışmaların artmasında önemli bir katkıda bulunmuştur. Bu proje ile şiir mecmualarının ayrıntılı döküm ve tasnifinin sistemli bir şekilde yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede birçok lisansüstü çalışmanın yapıldığı ve yapılan çalışmaların büyük bir bölümünde de söz konusu projenin esas alındığı görülmektedir. Biz de yüksek lisans tezimizde bu projeyi esas alarak Ankara Millî Kütüphane’de bulunan 06 Mil Yz A 9581 ve 06 Hk 3844 numaralı şiir mecmualarının tasnif ve dökümünü yaptık.

Çalışmamız mecmua hakkında bilgilerin yer aldığı girişten sonra iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, üzerinde çalıştığımız 06 Mil Yz A 9581 ve 06 Hk 3844 numaralı şiir mecmualarının tanıtımı (nüsha tavsifi) yer almaktadır. Mecmualarda şiiri bulunan şairler ve şiir sayıları, hakkında bilgilere ulaşabildiğimiz şairlerin yaşadığı yüzyıllar, mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve aruz-hece ölçüsüne göre dağılımı, şairlerin divanlarında bulunmayan şiirler ayrıntılı tablolar hâlinde gösterilmiştir. Bunların yanı sıra mecmuada bulunan şiirlerin nazım şekillerine göre buldukları sayfa numaralarına yer verilmiştir.

İkinci bölümde metnin kuruluşunda izlenen yönteme, transkripsiyon işaretlerine, mecmualardaki şiirlerin karşılaştırıldığı divanların kısaltmalar listesine, mecmuaların transkripsiyonlu metnine ve MESTAP’a göre dökümüne yer verilmiştir. MESTAP çerçevesinde sekiz sütunu bulunan tabloya incelediğimiz iki mecmuada bulunan şairler ve şiirleri yerleştirilmiştir.

Şiir mecmuaları aracılığıyla yeni bilgiler ortaya konarak Türk kültür ve edebiyat tarihine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Çalışmamız bu amaca bir nebze de olsa katkı sunabilirse kendimizi mutlu addederiz.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yol gösteren, desteğini ve yardımlarını eksik etmeyen, en iyisini yapmam yönünde teşvik eden kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Ahmet ARI'ya en içten duygularıyla teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans yıllarımdan beri bilgisinden istifade ettiğim ve desteğini her zaman hissettiğim kıymetli hocam Doç. Dr. Fatih KOYUNCU'ya ve tez çalışmam boyunca sorduğum her soruyu cevaplamaya gayret eden değerli hocam Arş. Gör. Giyasi BABAARSLAN'a teşekkür ederim.

Beni büyütüp yetiştiren ve bu günlere gelmemde bana yardımcı olan, sevgi ve desteklerini hiç bir zaman esirgemeyen, her zaman arkamda olan canım aileme çok teşekkür ederim. Bu süreçte psikolojik olarak yorgun düştüğümde her zaman ilk aklıma gelen ve uzakta olsa bile verdiği öğüt ve merhametli sözleriyle her zaman yanımda olduğunu hissettiren ablam Fatma Duran'a sonsuz teşekkür ederim. Son olarak beni en az ailem kadar düşündüklerine inandığım ve beni sürekli motive eden arkadaşlarıma, özellikle Elif'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar VE GRAFİKLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1
MECMUA VE ŞİİR MECMUALARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER	1
BÖLÜM I	5
1. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 9581 ve 06 HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUALARININ TANITILMASI	5
1.1. 06 MİL YZ A 9581 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI	5
1.1.1. Nüsha Tavsifi	5
1.1.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri	7
1.1.3. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı	9
1.1.4. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı ..	13
1.1.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı	14
1.1.6. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Vezinlerine Göre Dağılımı	17
1.1.6.1. Aruz Vezniyle Yazılmış Şiirler	17
1.1.6.2. Hece Vezniyle Yazılmış Şiirler	18
1.1.7. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Buldukları Sayfa Numaraları	19
1.2. 06 HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI	22
1.2.1. Nüsha Tavsifi	22
1.2.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri	23
1.2.3. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı	25
1.2.4. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı ..	29

1.2.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı	31
1.2.6. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Vezinlerine Göre Dağılımı	32
1.2.7. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Buldukları Sayfa Numaraları	34
BÖLÜM II	36
2. MECMUALARIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ	36
2.1. METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM	36
2.2. Mecmualardaki Şiirlerin Karşılaştırıldığı Divanların Kısaltmalar Listesi ...	38
2.3. 06 MİL YZ A 9581 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ	45
2.4. HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ.....	282
2.5. 06 MİL YZ A 9581 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ.....	485
2.5.1. MESTAP Manzum Metinler Tablosu	485
1.4.1. MESTAP Mensur Metinler Tablosu	523
1.4. HK 3844 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ ...	524
1.4.1. Manzum Metinler Tablosu	524
1.4.2. MESTAP Mensur Metinler Tablosu	559
SONUÇ	560
KAYNAKÇA	562
ÖZ GEÇMİŞ	569

TABLolar VE GRAFİKLER LİSTESİ

Tablo 1.1. Şairler ve şiirlerinin nazım şekillerine göre dağılımı

Tablo 1.2. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre dağılımı

Tablo 1.3. Şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımı

Tablo 1.4. Divan sahibi bazı şairlerin divanlarında bulunmayan şiirleri

Tablo 1.5. Aruz kalıplarının kullanım sıklığına göre dağılımı

Tablo 1.6. Hece vezinlerinin kullanım sıklığına göre dağılımı

Grafik 1.4. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre yüzdellik dağılımı

Grafik 1.5. Şiirlerin nazım şekillerine göre yüzdellik dağılımı

Grafik 1.6. Şiirlerin aruz kalıplarına göre yüzdellik dağılımı

Grafik 1.7. Şiirlerin hece ölçülerine göre yüzdellik dağılımı

Tablo 2.1. Şairler ve şiirlerinin nazım şekillerine göre dağılımı

Tablo 2.2. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre dağılımı

Tablo 2.3. Şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımı

Tablo 2.4. Divan sahibi bazı şairlerin divanlarında bulunmayan şiirleri

Tablo 2.5. Aruz kalıplarının kullanım sıklığına göre dağılımı

Tablo 2.1. Metin çevirisinde kullanılan transkripsiyon işaretleri

Grafik 2.4. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre yüzdellik dağılımı

Grafik 2.5. Şiirlerin nazım şekillerine göre yüzdellik dağılımı

Grafik 2.6. Şiirlerin aruz kalıplarının yüzdellik dağılımı

KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltmalar	Açıklamalar
Bk.	Bakınız
C.	Cilt
çev.	Çeviren
M.	Mecmua
MESTAP	Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
mm.	Milimetre
no.	Numara
s.	Sayfa
S.	Sayı
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
vb.	Ve benzeri
vs.	Vesaire

GİRİŞ

MECMUA VE ŞİİR MECMUALARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Mecmua, Arapça “toplama, bir araya getirme” anlamındaki cem’ masdarından türeyen ve “toplanmış, bir araya getirilmiş” anlamındaki mecmū’ kelimesinden gelmektedir. Mecmua sözlükte, “Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi” (Devellioğlu, 2008: 596) şeklinde tanımlanmaktadır. Bunun yanında, “içinde seçme yazıların bulunduğu, elyazması ve eski harflerle yazılan ve şekil olarak bir defterden oluşan eserler.” (Pala, 2017: 300); “farklı kişilere ait metinlerin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserler bütünü” (Köksal, 2017: 133) gibi tanımlar da yapılmıştır. Edebî bir terim olarak mecmuanın Özer Şenödeyici ve Ahmet Akdağ tarafından yapılan daha kapsamlı bir tanımı ise şöyledir:

“Çoğu zaman müellifi ve müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre içeriği oluşturulan, farklı sanatçıların değişik türlerdeki eserlerini ihtiva eden ya da tek bir tür veya form etrafında şekillenen manzum, mensur veya manzum-mensur karışık defterler anlamında kullanılmıştır. Günümüzde ise mecmua kelimesi klasik Türk edebiyatındaki kullanımından farklı bir anlam kazanmıştır. Özellikle Tanzimat döneminden itibaren belli aralıklarla yayınlanan dergilere mecmua adı verilmiştir.” (Babaarslan, 2018: 11).

Mecmuanın ilk örneklerinin İslamiyet öncesi Arap edebiyatında ortaya çıktığı bilinmektedir. İslamiyet’ten sonra da Sahabeler tarafından Peygamber Efendimiz’in hadislerini bir araya getirme isteği mecmuanın temelini oluşturur. Bu şekilde başlayan mecmua geleneği, zamanla çeşitliliğini ve yaygınlığını arttırmıştır. Kültür tarihi açısından büyük öneme sahip olan mecmuaların, müstakil eserler hâlinde ne zaman ortaya çıktıkları hususunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Ömer bin Mezîd’in 1437’de kaleme aldığı *Mecmūatü’n-Nezāir*’i göz önüne alındığında, Türk edebiyatının Anadolu sahasında mecmua oluşturma geleneğinin XV. yüzyıldan itibaren başladığı söylenebilir. Bu asırdan sonra giderek sayı ve çeşitlerinin arttığı bilinen mecmua oluşturma geleneği, XIX. yüzyılda ve hatta bu yüzyıldan sonra da varlığını devam ettirmiştir. XIX. yüzyılın sonları veya XX. yüzyılın başlarında, bir defterde toplanmış şiirlerin “şiir defteri” olarak kaydedildiği de görülmektedir (Köksal, 2017: 134; Tanyıldız, 2012: 224).

Mecmualar farklı konularda bilgiler barındıran eserlerdir. Bu bakımdan taşıdıkları içerik ve işledikleri konulara göre farklı şekillerde adlandırıldıkları görülmektedir. *“Osmanlı*

ilim, kültür ve edebiyatında çok yaygın ve önemli bir telif türü haline gelmiş olan mecmualar genel özellikleri ve muhtevaları dikkate alınarak “mecmūatü’l-eş’ār, mecmūa-i ed’iye, mecmūatü’l-münşeāt” vb. şekillerde adlandırılmıştır.” (Uzun, 2003: 265). Bunlar içinde daha çok *mecmua-i eş’ār* veya *mecmūatü’l-eş’ār* diye adlandırılan ve aynı zamanda çalışmanın konusunu oluşturan şiir mecmuaları ayrı bir önem arz eder. “*Şiir mecmualarının klasik Türk şiirinin hemen her döneminde rağbet gördüğü bilinmektedir. Bu rağbet, mecmua oluşturma geleneğinde şiir mecmualarını farklı bir noktaya taşımış ve çoğu zaman mecmua ifadesiyle şiir mecmuaları kastedilmiştir*” (Alıcı, 2016: 373). Bu konu üzerine en kapsamlı çalışmalardan birini yapan M. Fatih Köksal şiir mecmualarını, “*Herhangi bir nazım türü veya nazım şekli birliği/müşterekliği aranmaksızın derlenmiş manzum metinlerden oluşan toplamalar*” (2017: 134) şeklinde tanımlamaktadır.

Türk edebiyatımızın “kırkambarı” şeklinde vasıflandırılan şiir mecmualarının önemine pek çok kişi değinmiştir. Şiir mecmualarının Türk edebiyatı için öneminden ilk bahsedenlerden biri olarak görülen Ali Canip Yöntem, “*Mecmuaların araştırmacıları acele, şahsi hükümler vermekten menettiği, mecmualarda bir eserin en eski metnine ulaşılabildiği*” hususuna dikkat çeker (Gıynaş, 2011: 247). Şiir mecmuaları aracılığıyla derlendikleri dönemin edebî anlayışına, şair ve yazarların eğilimlerine dair bulgulara; daha önce adı hiç duyulmamış bir şaire ve şiirine ya da adı bilindiği hâlde bilinmeyen şiirlerine ulaşılabilmektedir. Bunun yanında şiir mecmualarında, “*Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekillerine, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmemiş kafiye tiplerine, farklı bend yapılarına; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlanmayan aruz kalıplarına*” rastlanmaktadır (Köksal, 2017: 139) Ayrıca, “*Divanı bulunmayan bir şairin, mecmualardaki şiirleri toplanarak divanlarının oluşturulduğuna*” (Aydemir, 2007: 127) da işaret edilmiştir.

Derleyicilerin kendi zevklerine göre oluşturdukları şiir mecmualarının bazılarında belli bir düzen göze çarpar. Fakat büyük bir kısmı bir düzenden yoksundur. Bunun yanında şiir mecmualarının büyük çoğunluğunun kimler tarafından ve ne zaman derlendiği de bilinmemektedir. Buna rağmen içindeki nesir ya da şiir parçalarından, yer alan şahıs isimlerinden, tarih manzumelerinden, temellük kayıtlarından, cilt, kâğıt ve hat gibi hususiyetlerinden mecmuaların derleniş tarihleri aşağı yukarı tahmin edilebilmektedir (Alıcı, 2016: 473). Diğer taraftan, şairlerin mecmuada bulunan bütün şiirlerinin divanlarında yer almadığı görülmektedir. Bu durumun, neşri yapılan divanların bütün nüshalarının tespit edilememiş olması, şairin divanını tertip ettikten sonra başka şiirler yazması veya şiirlerinin hepsini divanına almaması gibi sebeplerden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca şairin divanı

başkası tarafından tertip edilmiş ve bütün şiirleri divana alınmamış da olabilir. (Berber, 2017: 5-6). Tek bir nazım şekli veya türüyle oluşturulan mecmualar da vardır. Bu mecmualar barındırdıkları nazım şekli veya türüne göre “mecnû’a-i ilâhiyât, mecnû’atü’l-kasâid, nazîre mecmuaları, mecnû’a-i müfredât” vs. şeklinde adlandırılmışlardır. Fakat bunların hepsi “şiir mecmuası” kapsamında değerlendirilmektedir.

Agâh Sırrı Levend, mecmuaları beş başlık altında tasnif etmiştir:

- a. *“Nazire mecmuaları,*
- b. *Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,*
- c. *Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,*
- d. *Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,*
- e. *Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar”* (2018: 166-167).

Ayrıca “mecnuaları, muhteva açısından ilk tasnif çalışması da Agâh Sırrı Levend’e aittir.” (Alicı, 2016: 372). Mecmualara sadece şiir mecmuaları açısından bakarak bir tasnif çalışması yapan Mehmet Gürbüz’ün tasnifi şu şekildedir:

- a. *“Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları*
- b. *Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları*
- c. *Nazire mecmuaları*
- d. *Şairlerin aidiyeti / mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar*
- e. *Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını / şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar”* (2012: 108-112).

M. Fatih Köksal, mecmuaları hem şekil hem de muhteva bakımından inceleyerek daha detaylı bir şekilde (Bk. 2018: 87-92). bir bütün olarak ele alan orijinal bir tasnif yapmıştır. (Mutlu Kırılı, 2019:861). Gerek bu özellikleri ve gerekse konuyla ilgili yapılan mevcut durumdaki son tasnif olması sebebiyle bu sınıflandırma, çalışmamız açısından da ayrı bir öneme sahiptir. Mecmuaların, gün ışığına çıkarılarak herkesin anlayacağı ve faydalanacağı bir değerler ve bilgi hazinesi oluşturulmasına giden yol şu şekilde kaydedilmiştir:

“30 Haziran 2012’de Ankara’da ‘Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler’ başlıklı bir çalıştay düzenlenir. Bu çalıştay ile birlikte mecmuaları pek çok yönden

tasnif edebilmek, bir mecmua havuzu oluşturabilmek ve edebiyat tarihi açısından tüm bu verilerden mümkün mertebe istifade edebilmek adına, Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın öncülüğünde Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) adıyla başlatılacak olan projenin temelleri atılır. 2012 yılından bu yana sürekli olarak güncellenen ve geliştirilen bu veri tabanı sayesinde mecmualardan müteşekkil büyük bir kültür hazinesi oluşturulmaya devam edilmektedir” (Süngü, 2020: 918).

Şiir mecmualarının Türk edebiyatı ve Türk kültür tarihindeki önemi ve değeri hususundaki tespitler ve daha önce yapılan çalışmaların rehberliğinde ortaya çıkan MESTAP, şiir mecmuaları çalışmalarında önemli bir aşamadır. Nitekim mecmualar üzerine yapılan çalışmalar, özellikle MESTAP ile birlikte büyük bir artış göstermiştir.

BÖLÜM I

1. ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANE 06 MİL YZ A 9581 ve 06 HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUALARININ TANITILMASI

1.1. 06 MİL YZ A 9581 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI

1.1.1. Nüsha Tavsifi

Kütüphane: Ankara Millî Kütüphane

Koleksiyon: Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

Kayıt Numarası: 06 Mil Yz A 9581

Mürettib: Yok

Mecmua Adı: Mecmū‘a-i Eş‘ar

Dili: Türkçe

Cilt Sayısı: 1

Telif ve İstinsah Tarihi: Bilinmiyor

Yaprak Sayısı: 65

Ölçüsü: 197x140 mm.

Satır: Değişik

Sütun: 2, 3 sütun

Hattın Cinsi: Nesih talik

Cilt: Sırtı ve uzun kenarları meşin, kapakları ebru kâğıt kaplı, mıklebi sertaptan düşük mukavva cilt.

Kâğıt: Çapa filigranlı

Kütüphaneye Geldiği Yer ve Geliş Tarihi: 25.09.2007.

Baş: (1a)

Yazdı tâq-ı Haremi Ka‘be-i ‘ulyāya Ḥalîl

Kaşlaruñ yāyına qurbān olayın İsmā‘îl

Son: (65b)

Yār bir bir zülfüne bende_olanı itmiş raķam

Ben de vardum didi kim dīvāneye olmaz ķalem

Açıklamalar: Ankara Millî Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda, Mecmū'a-i eş'ar adıyla kayıtlı olan 06 Mil Yz A 9581 numaralı şiir mecmuası toplam 65 varak olup içerisinde toplam 55 şair ve 335 şiir yer almaktadır. Rutubet kaynaklı hafif lekelerin yer aldığı açık kahverengi kağıtlardan oluşan mecmuada, siyah ve duracak yerlerde kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Mecmua boyunca herhangi bir tezhip yoktur. Sütun ve şiir aralıklarında cetvele rastlanmamıştır. Sadece varakların b yüzünün sağ tarafında ince siyah bir çizgi bulunmaktadır. Mecmuanın iç kapağından sonra iki zahriyye yaprağı vardır. İlk zahriyye yaprağının (Ia) yüzünde “Devletlü, ‘ināyetlü, merḥametlü, devletlü, ‘ināyetlü, merḥametlü efendüm sultānım ḥazretleri, sa ‘ādetlü, mürüvvetlü, mekremetlü efendim, sultānum, efendi, cemīl-i teslīm ḥazretleri, devletlü, ‘ināyetlü, merḥametlü, veliyyü’n-ni‘am, efendüm, sultānım, ḥazretleri, devletlü, ‘ināyetlü, ‘atūfetlü, mürüvvetlü, kerimü’ş-şiyem, efendüm, sultānum, ḥazretleri, ‘inābetli, rekābetli” gibi ifadeler sürekli tekrarlanmaktadır. Bunun yanında, “Meyāne-i hulūş-nümāda müstahkem ve cāygīr olan” gibi ifadeler de yer almaktadır. (Ib) yüzünde “fazīletlü, semāhatlü, nezāfetlü, nezāketlü, leṭāfetlü efendi, sūtūde-şiyem ḥazretleri. Fazīletlü, semāhatlü, nezāfetlü, nezāketlü, leṭāfetlü efendi sūtūde-şiyem ḥazretleri. Fazīletlü, semāhatlü, nezāfetlü, nezāketlü, leṭāfetlü efendi sūtūde şiyem ḥazretleri. Devletlü ‘ināyetlü, ‘atūfetlü, rahmetlü, nezāketlü, leṭāfetlü, muḥabbetlü, rahmetlü” şeklinde birbirini tekrarlayan cümleler bulunmaktadır. İkinci zahriyye yaprağının (IIa) yüzünde ise “Yüzüm şābun şaķalım līf olaydı / Sürüle idim ben ol cism-i latīfe” “Bāğ-ı mürüvvet-i bāğbān mekeş / Yek berīde çeşm-i fa‘āl yekeş”, “Nigūn ben bir civān sevdüm añun adı Hüdāverdi / Vişālin Ḥaķdan isterdüm ‘Amīru’llāh-ı Hüdāverdi” gibi kime ait olduğu kesin olarak bilinmeyen birkaç beyit bulunmaktadır. Bunun dışında; “Er-Raḥmān, Er-Raḥīm” ibarelerinden sonra “Felevla iza belegati’l-ḥulkūme ve entüm hıyneizin tenzurūne” (Vākıa, 56: 83-84). āyetleri ile “Şāḥib ü mālik Es-Seyyīd Feyzu’llāh sülāle-i Ḥācı Bektāş-ı Velī Ḳuddise Sırrıhu’l-‘Ālī”, “Sırr-ı kelām-ı Ḥāzret-i ‘Alī Radiya’llāhu Anh” gibi ifadeler yer almaktadır. Ayrıca biri neredeyse tamamen diğeri ise çok az silinmiş iki mühür bulunmaktadır. İki zahriyye yaprağından oluşan bu mecmuada manzumeler 1b sayfasından başlamaktadır.

Bazı şiiirlerin başında, *Hicv-i Kādī*, *Mu‘aşşer-i Bahārī*, *Nazire-i Sānī*, *Tercī‘-i Bend-i Şeyh ‘Ömer Rūşenī*, *müfred*, *rubā‘ī*, *Pend-nāme*, *Ḳasīde-i Cinānī* gibi şiiirin nazım şeklini veya türünü belirten ifadeler yer almaktadır. Metnin bütünlüğünü korumak amacıyla kullanılan rakabe kaydı bu mecmuada da görülmektedir. Genellikle bir sayfada bitmemiş bir manzumenin diğeri sayfada nasıl başladığını göstermek için bir varağın b yüzünün sol alt köşesinde, sonraki sayfanın ilk kelimesi yazılmıştır. Örneğin; 39a sayfasında başlayan “Sū‘āl-i Emīr Efendi Der-Ḥaḳḳ-ı Ḳahve” başlıklı manzumenin 39b sayfasından sonra araya başka manzumelerin yazılarak 42a sayfasından itibaren devam ettirildiğini, 39b sayfasının sol alt köşesinde bulunan “Kimi bāz u kimisi” rakabe kaydının, 42a sayfasında bulunan manzumenin ilk mısrası olmasından anlaşılmaktadır. Bununla birlikte mecmuada birçok rakabe kaydı bulunmaktadır. Bütün manzumelerin sonunda olmamakla birlikte manzumelerin sonuna, o şiiirin bittiğini bildirmek amacıyla mim (۞) harfi yerleştirilmiştir.

Mecmuanın 21b, 22a, 22b sayfalarında yanık izi gibi küçük küçük 55a, 55b, 58b, 62a sayfalarında ise 21b, 22a sayfalarına göre daha büyük yırtılmalar vardır. Bunlar, manzumelerin bazı kelime ve mısralarının okunmasını engellemektedir.

1.1.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri

Herhangi bir kurala bağlı kalınmadan yazılan mecmuaların genelinde olduğu gibi bu mecmuada da şiiirler şekline, türüne, veznine göre bir sıra içinde yazılmadığı gibi, bir şiiirin bütün şiiirininin bir arada olması gibi bir sıra veya düzene de uyulmamıştır. Mecmua; gazel, ruba‘i, kıt‘a, tuyug, murabba‘, muhammes, müseddes, müsemmen, mu‘aşşer, terkiib-i bend, tercī-i bend, kaside, mesnevi gibi nazım şekilleri ile fazlalığıyla ön plana çıkan müfredlerden ve matla‘lardan oluşmaktadır.

6a’dan 19b’ye kadar hiciv türündeki manzumeler sıralanmıştır. Aynı zamanda 9b’den 19b’ye kadar sadece Nef‘ī’nin kıt‘a, ruba‘i, terkiib-i bend, kaside nazım şekillerinde yazdığı 111 adet hicvi bulunmaktadır. Mecmuada kafiyeye, redif, nazım şekli veya türüne göre bir sıra gözetilmemesine rağmen aynı redifi taşıyan bazı şiiirler arka arkaya yazılmıştır. Örneğin; 29a-29b sayfalarında bulunan Vahdetī, Ahmedī ve Seyyid Nesīmī’ye ait “kepenek” redifli; 45a’da Fedāyi ve Sānī’ye ait “bilmezüz” redifli, 40b’de bulunan Za‘fī ve Firākī’ye ait “tut” redifli şiiirler yer almaktadır. Bunun yanı sıra Ca‘ferī Baba’ya ait manzumeler 62a’dan 64b’ye kadar sıralanmıştır. Bākī’ye ait şiiirler mecmuanın (2b, 25b, 28a, 45b, 46b,

53a, 59b) farklı sayfalarına kaydedilmiştir. Mecmuanın hemen hemen bütün sayfalarında en az iki adet müfred yer almaktadır.

Mecmuada çok fazla olmamakla birlikte, bazı şiirler iki parçaya bölünerek farklı sayfalara kaydedilmiştir. Bostanzāde Muhammed Efendi'nin 62 beyitlik manzum kahve fetvası 39a sayfasından başlamış 39b sayfasına kadar 12 beyti Emir Efendi'nin soruları, 17 beyti ise Bostanzade'nin bu sorulara verdiği cevap olmak üzere toplam 29 beyti bu sayfalardadır. Manzumenin geri kalan 33 beyitlik kısmı ise 42a-b sayfalarına kaydedilmiştir. Bunun dışında bir manzume bitmeden aralara matla ya da müfred yazılıp daha sonra yarım kalan manzumenin devamının yazıldığı da görülmektedir. Bir şiirin bitmemiş olduğu, başka varaklarda devamının bulunduğu, genellikle varakların (b) yüzünün sol alt köşesine yazılan rakabe kaydından, konusundan, vezninden vs. anlaşılmaktadır.

Mecmuada bulunan 335 şiirin 21'inde "Hicv-i Kādı, Kāsīde-i Feyzī Efendi, Nazīre-i Sānī, Muhammes-i Vaḥdetī Efendi vs." gibi başlıklar kullanılmıştır. Bunun dışında Nef'ī'nin mecmuada bulunan hicivlerinin 22 tanesinde "Der-Ḥaḫḫ-ı Kāfoḡlı (10b), Der-Ḥaḫḫ-ı Oḡçı-zāde, Der-Ḥaḫḫ-ı Nev'ī-zāde (11a)" gibi başlıklar yer almaktadır. Aynı zamanda 36a'dan 37b'ye kadar Nüvīsī'ye ait olan mesnevide, her biri üçer beyitten oluşan 22 kişinin övüldüğü manzumelerde de "Der-Ḥaḫḫ-ı Maḡmud, Beytu'llah-Nām, Aşçı-zāde" gibi başlıklar kullanılmıştır. Mecmuada bazı şiirlerin nazım şekilleri de belirtilmiştir. Bunlardan bazılarının yanlış kaydedildiği görülmektedir. Bunlardan biri Ahī Çelebi'ye aittir. Şiirin başlığında "Kāsīd-i Ahī Çelebi Fermāyed" (23a) yazmasına rağmen şiirin nazım şekli murabbadır. Aynı şekilde kime ait olduğu tespit edilemeyen birkaç şiirin "ruba'ī" olarak kaydedildiği, ama asıl nazım şeklinin kıt'a olduğu görülmektedir. 3a, 4b, 57b sayfalarında bunun örnekleriyle karşılaşılmaktadır. Bununla birlikte ruba'ilerin kıt'a, kıt'aların matla', müfredlerin matla', olarak kaydedildiği de görülmektedir.

Mecmuada önemli olan başka bir husus, bazı şiirlerin beyit ve bend sayılarının, divandaki beyit ve bend sayıları ile aynı olmamasıdır. Örneğin; Nef'ī'ye (15b-16a) ait bir şiir, mecmuada 20 beyit iken Sihām-ı Kazā'da 21 beyittir. Karamanlı Nizāmī'ye (26a) ait bir şiirin mecmuada 3 beyti vardır; divanda ise 7 beyittir. Kemāl Ümmī'ye (44a) ait bir gazelin mecmuada 12 beyti vardır; divanda 14 beyittir. Bākī'ye (46b) ait bir gazelin mecmuada 2 beyti varken divanda 5 beyittir. Cinānī'ye (51a-51b) ait bir kasīdenin mecmuada 16 beyti, divanda 21 beyti bulunmaktadır. Yeminī'ye (60b) ait bir şiir, mecmuada 15, Fazīletnāme adlı eserde ise 18 beyittir. Cā'ferī Baba'ya (63b) ait bir manzume, mecmuada 18, divanda 79 beyittir. Yine Cā'ferī Baba'ya (64a) ait bir kasīde, mecmuada 26,

divanda 40 beyittir. Genellikle eksik olan beyitler içinde mahlas beyitleri de bulunduğu için manzumenin şairini tespit etmek zorlaşmaktadır.

Mecmuanın 6a-b ve 61a-b sayfalarında mensur bir bölüm vardır. Mecmuada daha çok hiciv, eleştiri türünde şiirlerin bulunduğu görülmektedir.

1.1.3. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı¹

Mecmuada toplam 335 manzume ve 55 şair yer almaktadır. Mecmuada 55 şaire ait 195 ve şairi belli olmayan 140 manzume vardır. Manzumeler içinde en çok matla' nazım şekli veya beyitleri bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda, 335 manzumenin nazım şekilleri ve mecmuada buldukları sayfa sayıları kaydedilmiştir. Mecmuda 6a, 6b, 61a ve 61b'de bulunan mensur kısım tabloya dahil edilmemiştir:

Sıra No	Yaşadığı Yüzyıl	Mahlas	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	16. yy	Adlî	Gazel	1 (31b)
2	?	Ahî	Murabba'	1 (23a-23b)
3	?	Ahmedî	Gazel	1 (29b)
4	16. yy	Alî	Matla'	1 (1b)
			Gazel	1 (41b)
5	16. yy	Altıparmak	Gazel	1 (48b)
6	16. yy	Bahârî	Muaşşer	1 (34a-34b-35a-35b)
7	16. yy	Bâkî	Gazel	5 (2b, 25b, 28a, 59b, 59b)
			Kıt'a	1 (46b)
8	16. yy	Bostanzâde	Kaside	1 (39a-39b-42a-42b-43a)
9	16. yy	Ca'ferî	Kıt'a	1 (60a)
			Kaside	1 (64a-64b)
			Mesnevi	1 (63b)
			Terci-i bend	1 (62a-62b-63a)

¹ Tezde yer verilen tablo ve grafikler, Giyasi Babaarslan (2018) ve Seda Mentеш (2019)'in yüksek lisans tezlerinden örnek alınarak oluşturulmuştur.

10	?	Cemālī	Gazel	1 (25b)
11	16. yy	Cinānī	Kaside	1 (51a-51b)
12	16. yy	Emrī	Matla'	1 (45b)
13	16. yy	Fedā'ī	Gazel	1 (45a)
14	16. yy	Fevrī	Gazel	1 (4b)
15	?	Feyzī	Kaside	1 (20a-20b-21a)
			Gazel	2 (48a, 48a)
16	16. yy	Firākī	Gazel	1 (40b)
17	16. yy	Fünūnī	Müseddes	1 (33a-33b)
18	16. yy	Fuzūlī	Müfred	1 (3a)
			Gazel	1 (59a)
			Kıt'a	1 (59a)
19	16. yy	Gazālī	Matla'	1 (1b)
20	16. yy	Hayālī	Gazel	2 (52a, 52a)
21	16. yy	Hayretī	Gazel	1 (32b)
22	?	Himmetī	Gazel	1 (28b)
23	16. yy	Kabūlī	Gazel	2 (46b, 49b)
24	16. yy	Ḳandī	Terci-i bend	1(53b-54a-54b-55a-55b-56a-56b-57a-57b-58a-58b)
25	16. yy	Karārī	Gazel	1 (52b)
26	15. yy	Ḳaygusuz Abdāl	Dörtlük/şathiye	2 (31a-31b, 32a-32b)
27	16. yy	Kemāl Paşaoğlu	Kıt'a	1 (26a)
28	15. yy	Ḳemāl Ümmī	Gazel	1 (44a)
29	16. yy	Kul Himmet	Koşma	1 (22b)
30	?	Mahmut	Kıt'a	1 (38b)
31	15. yy	Mesihī	Gazel	1 (52b)
32	13. yy	Mevlānā	Gazel	1 (41a-41b)

33	16. yy	Muhitī	Gazel	2 (25a, 25a)
34	16. yy	Natīkī	Müseddes	1 (3b)
35	15. yy	Necātī	Müfred	2 (1b, 49b)
			Gazel	1 (44a)
			Nazm	10 (6b, 9b, 9b, 10a, 10a, 10b, 12b, 14a, 14a, 15a)
			Ruba'ī	1 (13b)
36	17. yy	Nef'ī	Kit'a	98 (9b, 9b, 9b, 9b, 9b, 10a, 10a, 10a, 10a, 10a, 10b, 10b, 10b, 10b, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15b, 15b, 15b, 15b, 15b, 15b-16a, 16a, 17a, 17b)
			Kaside	1 (16b-17a)
			Terkib-i bend	1 (17b-18a-18b-19a-19b)
37	15. yy	Nesimī	Gazel	1 (29b)
			Murabba'	1 (30b)
38	16. yy	Nev'ī	Gazel	1 (53a)
39	15. yy	Nizāmī	Müfred	1 (26a)
			Gazel	1 (26a)
40	16. yy	Nüvīsī	Mesnevi	1 (36a-36b-37a-37b)
41	16. yy	Ruhī	Matla'	1 (4b)
			Gazel	2 (28b, 44b)
			Kaside	1 (24a-24b)
42	15. yy	Ruşenī	Terci-i bend	1 (50a-50b-51a)
43	16. yy	Sānī	Gazel	1 (45a)
44	16. yy	Senāyī	Müsemmen	1 (43a-43b)

45	?	Serīrī	Muaşşer	1 (21b-22a)
46	?	Sihri	Gazel	1 (65a)
47	12. yy	Şeyh Attar	?	1 (30a)
48	?	Tal'atī	Kit'a	1 (38b)
49	16. yy	Ulvī Çelebī	Kit'a	1 (3a)
50	16. yy	Vahdetī	Gazel	2 (29a, 46b)
			Muhammes	1 (49a)
			Müfred	1 (29b)
51	17. yy	Virānī	Murabba	1 (44b)
52	16. yy	Yahya	Gazel	1 (40a)
53	16. yy	Yeminī	Mesnevi	1 (60b)
54	16. yy	Za'fī	Gazel	2 (40b, 48b)
			Kaside	1 (47a-47b)
55	16.yy (?)	Zāhidī	Gazel	1 (40a)
		Şairi bilinmeyen manzumeler	Mısra'	1 (5b)
			Matla'	64 (1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 2a, 2a, 2a, 2b, 2b, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3b, 5a, 5b, 5b, 6b, 8b, 9a, 9a, 9a, 10b, 13a, 17b, 21a, 21a, 24b, 28a, 28b, 30a, 30a, 30a, 30a, 30b, 30b, 32b, 32b, 33b, 33b, 35b, 35b, 41b, 41b, 41b, 44b, 44b, 45b, 45b, 45b, 47b, 47b, 49b, 49b, 49b, 51b, 51b, 53b, 65a)
			Müfred	39 (1b, 2b, 2b, 2b, 5a, 6b, 7a, 8b, 8b, 9a, 9a, 10b, 15b, 17b, 24b, 26a, 26a, 26b, 28a, 29a, 29b, 30a, 30a, 30b, 30b, 31b, 31b, 32b, 33b, 33b, 33b, 40a, 40a, 44b, 46b, 47b, 53b, 59b, 59b)
			Kit'a	7 (4b, 22a, 33b, 44b, 49b, 57b, 59a)
			Gazel	2 (2a, 47b)
			Manī	7 (3a, 5a, 5a, 5a, 5a, 5a, 32b)

	Nazm	7 (1b, 2a, 4b, 28a, 28a, 37b, 49b)
	Kaside	2 (7a-7b-8a-8b, 9a)
	Koşma	2 (26a, 46a)
	Mesnevi	5 (1b, 21a, 22a, 26b-27a-27b, 45b)
	Şekli belirsiz	2 (30a, 30a, 51b, 37b)

Tablo 1.1. Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

1.1.4. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada bulunan 55 şairden 46 tanesinin yaşadığı yüzyıl tespit edilmiş, 9 şairin ise yaşadığı yüzyıl tespit edilememiştir. Mecmuada XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin diğer yüzyıllara oranla daha çok olduğu görülmektedir. Yaşadığı yüzyıllar tespit edilemeyen şairler bir kenara bırakıldığında, mecmuada XII. yüzyıldan XVII. yüzyıla kadar yaşamış şairler mevcuttur. Şairler hakkındaki bilgilere genellikle *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*'nden² ve bazı şairlerin divanları üzerine yapılmış çalışmalardan ulaşılmıştır.

Mecmuada yaşadığı yüzyıllar belirlenen şairler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

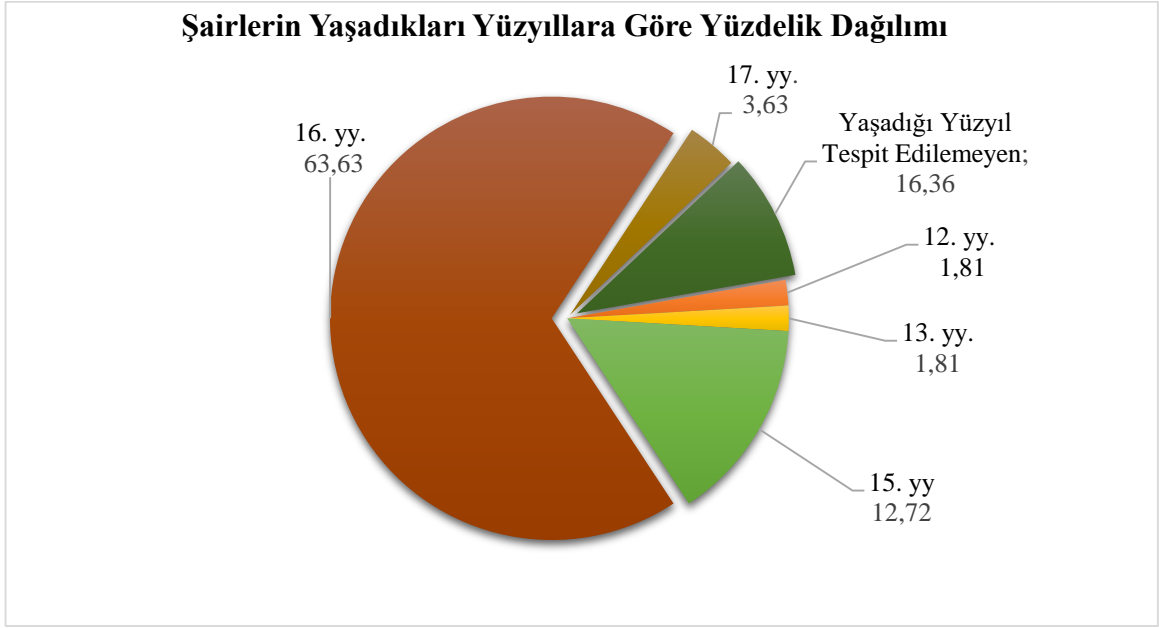
Yüzyıl	Şair Sayısı
12. yy	1 (Şeyh Attar)
13. yy	1 (Mevlânâ)
15. yy	7 (Kaygusuz Abdal, Kemâl Ümmî, Mesihî, Necâî, Nesimî, Nizâmî, Ruşenî)
16. yy	35 (Adlî, Alî, Altıparmak Efendi, Baharî, Bâkî, Bostanzâde, Ca'ferî, Cinânî, Emrî, Fedâ'î, Fevrî, Firâkî, Fününî, Fuzûlî, Gazâlî, Hayâlî, Hayretî, Kabûlî, Kandi, Karârî, Kemal Paşaoğlu, Kul Himmet, Muhitî, Natıkî, Nev'î, Nüvisî, Rühî, Sâni, Senâyi, Ulvî, Vahdetî, Yahya, Yeminî, Za'fî, Zâhidî)
17. yy	2 (Nef'î, Virânî)

² <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/> (Erişim Tarihi: 27.2.2022).

Yaşadığı yüzyıl tespit edilemeyen	9 (Ahī, Ahmedī, Cemālī, Feyzī, Himmetī, Mahmut, Serirī, Sahrī, Tal'atī)
--	--

Tablo 1.2. Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada yaşadığı yüzyıllar tespit edilebilen 46 şairin yaşadığı yüzyıllara göre yüzdelik dağılımı grafik üzerinde de gösterilmiştir:

Grafik 1.4. Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

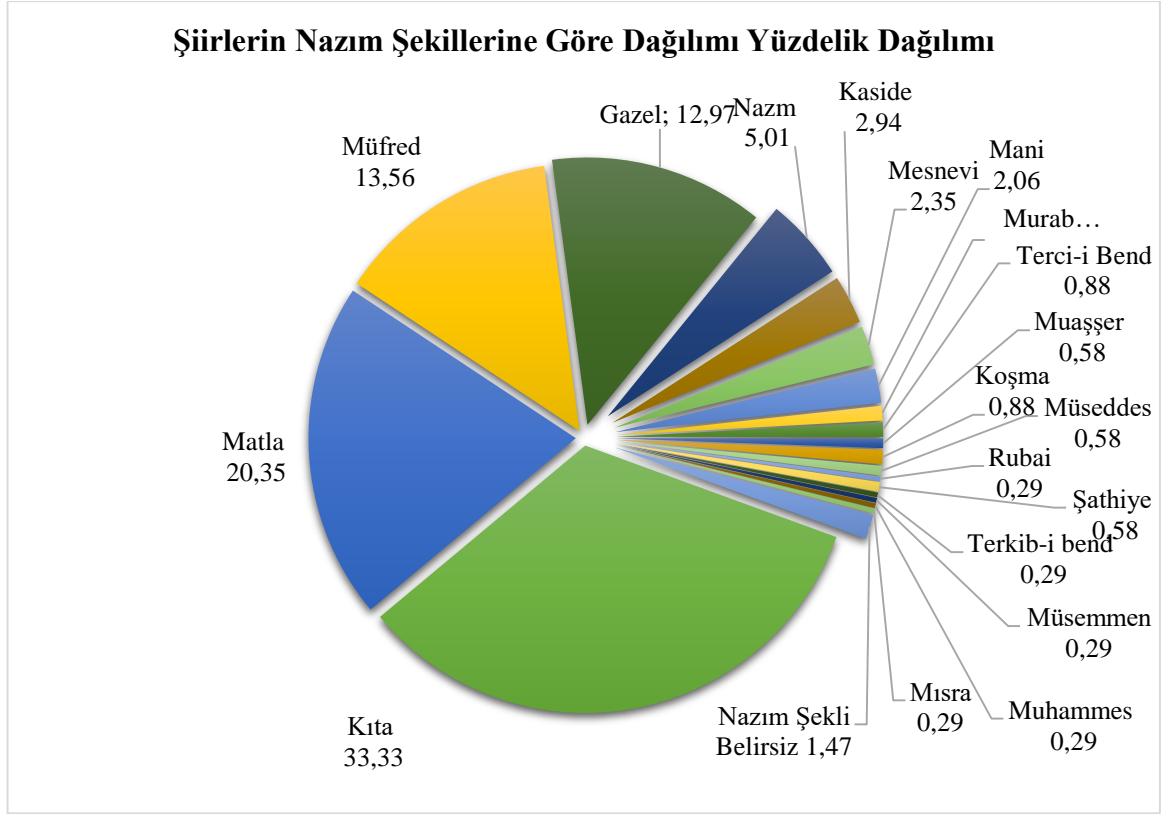
1.1.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Mecmuadaki 335 manzumenin 3'ünün nazım şekli belirlenememiştir. Geriye kalan 332 manzume 19 farklı nazım şekli ile yazılmıştır. Kıt'a daha sonra da matla' ile yazılan şiirlerin çokluğu dikkat çekmektedir. Bunlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sayı	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	Kıt'a	112

2	Matla'	69
3	Müfred	46
4	Gazel	45
5	Nazm	16
6	Kaside	9
7	Mesnevi	8
8	Mani	7
9	Murabba	3
10	Terci-i bend	3
11	Muaşşer	2
12	Koşma	3
13	Müseddes	2
14	Ruba'ı	1
15	Şathiye	2
16	Terkib-i bend	1
17	Müsemmen	1
18	Muhammes	1
19	Mısra	1
Şekli belirsiz		3

Tablo 1.3. Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı.

Grafik 1.5. Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Mecmuada bulunan bazı şairlerin divanları tespit edilmiştir. Bu şairlerin, mecmuada bulunan kimi şiirleri divanda yer almamaktadır. Söz konusu şairlerin şiirleri ve nazım şekilleri tablodaki gibidir:

Mahlas	Gazel	Murabba	Kıt'a	Matla'	Toplam
Alī				1	1
Fuzūlī			1		1
Nesīmī	1	1			2
Caferī			1		1
Toplam	1	1	2	1	5

Tablo 1.4. Divan Sahibi Bazı Şairlerin Divanlarında Bulunmayan Şiirleri

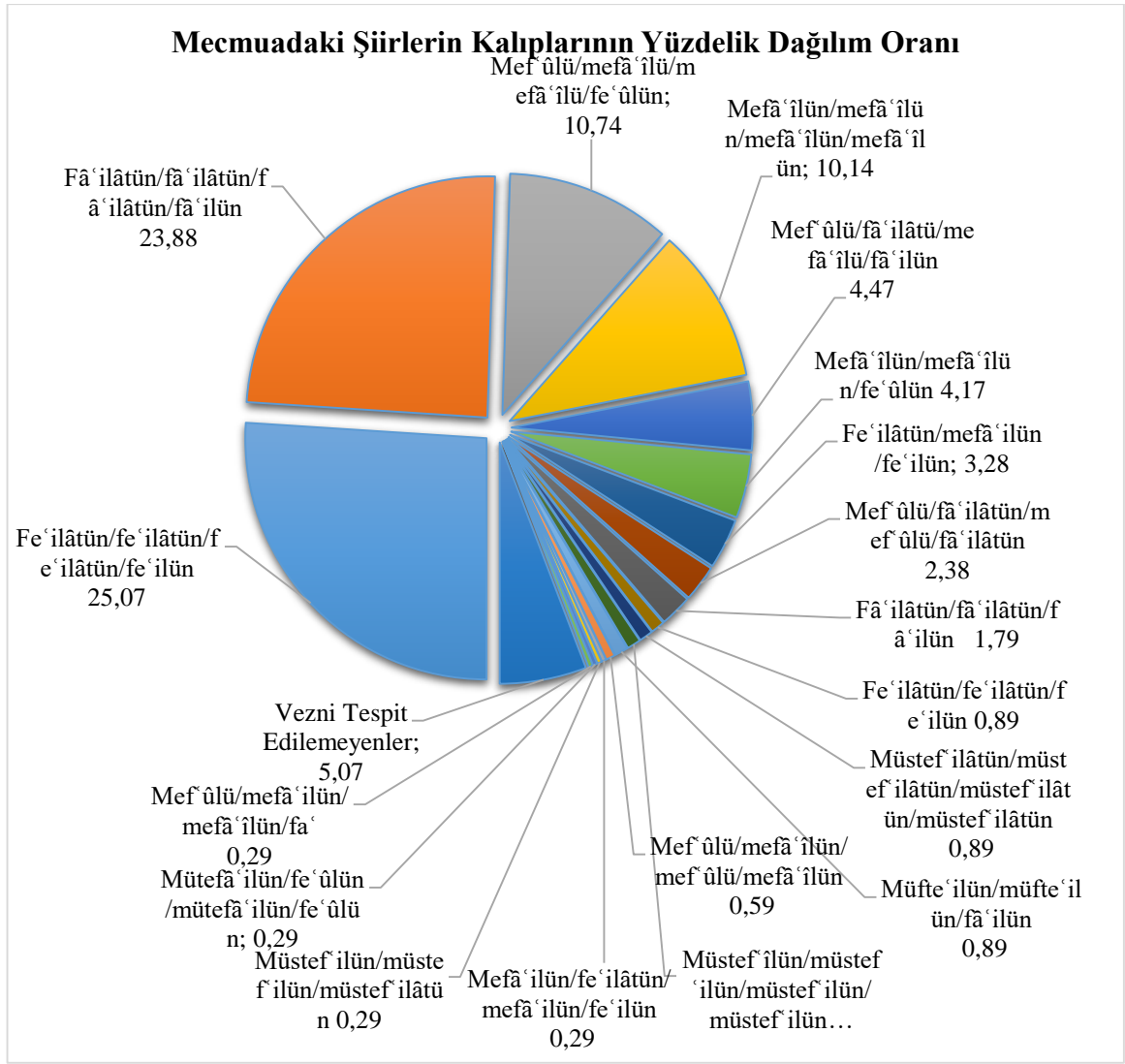
1.1.6. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Vezinlerine Göre Dağılımı

1.1.6.1. Aruz Vezniyle Yazılmış Şiirler

Mecmua içerisinde yer alan 335 şiirin, 306 tanesi aruz, 12 tanesi ise hece ölçüsü ile yazılmıştır. Geriye kalan 17'sinden birinin ölçüsüz yazıldığı anlaşılırken geriye kalan Arapça ve Farsça 16 manzumenin vezni tespit edilmemiştir. Vezni bulunan 318 şiir, 18 farklı aruz kalıbı ve 3 farklı hece ölçüsü ile kaleme alınmıştır. Şiirlerin hangi vezinle ve hangi vezinle kaç şiir yazıldığı tabloda gösterilmiştir:

Sıra	Kullanılan Aruz Kalıpları	Sayı
1	Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün	84
2	Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün	80
3	Mef' ülü/mefā' ilü/mefā' ilü/fe' ülün	36
4	Mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün	34
5	Mef' ülü/fā' ilātü/mefā' ilü/fā' ilün	15
6	Mefā' ilün/mefā' ilün/fe' ülün	14
7	Fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	11
8	Mef' ülü/fā' ilātün/mef' ülü/fā' ilātün	8
9	Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün	6
10	Fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün	3
11	Müstef' ilātün/müstef' ilātün/müstef' ilātün/müstef' ilātün	3
12	Müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilün	3
13	Müfte' ilün/müfte' ilün/fā' ilün	3
14	Mef' ülü/mefā' ilün/mef' ülü/mefā' ilün	2
15	Mefā' ilün/fe' ilātün/mefā' ilün/fe' ilün	1
16	Müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilātün	1
17	Mütefā' ilün/fe' ülün/mütefā' ilün/fe' ülün	1
18	Mef' ülü/mefā' ilün/mefā' ilün/fa'	1
	Vezni tespit edilemeyen	17

Tablo 1.4. Aruz Kalıplarının Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Grafik 1.6. Şiirlerin Aruz Kalıplarının Yüzdelerik Dağılım Oranı

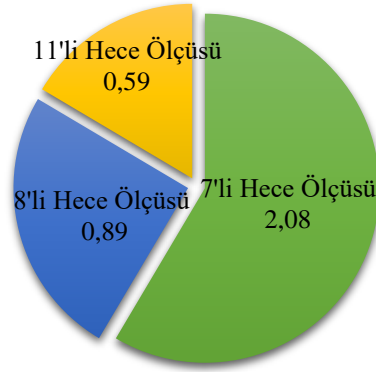
1.1.6.2. Hece Vezniyle Yazılmış Şiirler

Mecmuadaki şiirlerde 3 değişik hece vezni ile 12 şiir kaleme alınmıştır. Bu 3 farklı hece ölçüsünün kullanım sıklığı tabloda gösterilmiştir:

Sıra	Kullanılan hece ölçüsü	Sayı
1	7'li hece ölçüsü	7
2	8'li hece ölçüsü	3
3	11'li hece ölçüsü	2

Tablo 1.7. Hece Vezinlerinin Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Mecmuadaki Şiirlerin Hece Ölçülerine Göre Dağılım Oranı

Grafik 1.7. Şiirlerin Hece Ölçülerine Göre Yüzdelik Dağılım Oranı

1.1.7. Mecmuada Buluna Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Buldukları Sayfa Numaraları

Mecmuada 45 müfred, 112 kıt'a, 69 matla', 45 gazel, 8 mesnevi, 16 nazm, 9 kaside, 7 mani, 3 murabba, 3 terci-i bend, 3 koşma, 2 muaşşer, 2 müseddes, 1 rubā'ī, 2 şathiye, 1 terkeb-bend, 1 müsemmen, 1 muhammes, 1 mısra olmak üzere toplam 19 farklı nazım şekli yer almaktadır. Manzumelerin nazım şekillerine göre sayfa numaraları şu şekildedir:

Kıt'a

3a, 4b, 9b, 9b, 9b, 9b, 9b, 10a, 10a, 10a, 10a, 10a, 10b, 10b, 10b, 10b, 10b, 10b, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11a, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 11b, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12a, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 12b, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13a, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 13b, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14a, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 14b, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15a, 15b, 15b, 15b, 15b, 15b, 15b, 15b, 16a, 17a, 17b, 22a, 26a, 26a, 33b, 38b, 38b, 44b, 46b, 57b, 59a, 59a, 60a, 65a.

Matla'

1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 1b, 2a, 2a, 2a, 2b, 2b, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3a, 3b, 4b, 5a, 5b, 5b, 6b, 8b, 9a, 9a, 9a, 10b, 13a, 17b, 21a, 21a, 24b, 28a, 28b, 30a, 30a, 30a, 30a, 30a, 30b, 32b, 32b, 33b, 33b, 35b, 35b, 41b, 41b, 41b, 44a, 44b, 44b, 45b, 45b, 45b, 45b, 47b, 47b, 49b, 49b, 49b, 51b, 51b, 53b, 65a.

Müfred

1b, 1b, 2b, 2b, 2b, 3a, 5a, 6b, 7a, 8b, 8b, 9a, 9a, 10b, 15b, 17b, 24b, 24b, 26a, 26a, 26a, 26b, 28a, 29a, 29b, 29b, 30a, 30a, 30b, 30b, 31b, 31b, 32b, 33b, 33b, 33b, 40a, 40a, 44b, 46b, 47b, 49b, 53b, 59b, 59b.

Gazel

2a, 2b, 4b, 25a, 25a, 25b, 25b, 28a, 28b, 28b, 29a, 29b, 29b, 31b, 32b, 40a, 40a, 40b, 40b, 41a, 41b, 44a, 44a, 44b, 45a, 45a, 45b, 46b, 46b, 47b, 48a, 48a, 48b, 48b, 49b, 52a, 52a, 52b, 52b, 53a, 53a, 59a, 59b, 59b, 65a.

Mesnevî

1b, 21a, 26b, 36a, 45b, 60b, 63b, 22a.

Nazm

2a, 4b, 6b, 9b, 9b, 10a, 10a, 10b, 12b, 14a, 14a, 15a, 28a, 28a, 37b, 37b, 49b.

Kasîde

7a, 9a, 16a-16b-17a, 20a-20b-21a, 24a-24b, 39a-39b-40a-40b-41a-41b-42a-42b-43a, 47a, 51a, 64a.

Mânî

3a, 5a, 5a, 5a, 5a, 5a, 32b.

Murabbâ'

23a-23b, 30b, 44b.

Terci-i bend

50a-50b-51a, 53b-54a-54b-55a-55b-56a-56b-57a-57b-58a-58b, 62a-62b-63a.

Koşma

22b, 26a, 46a.

Muaşşer

21b-22a, 34a-34b-35a-35b.

Müseddes

3b, 33a-33b.

Rubâ'î

13b

Şathiyye

31a-31b, 32a-32b.

Terkīb-i bend

17b-18a-18b-19a-19b.

Müsemmen

43a-43b.

Muhammes

49a.

Mısra

5b.

1.2. 06 HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TANITIMI

1.2.1. Nüsha Tavsifi³

Kütüphane: Ankara Millî Kütüphane

Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

Kayıt Numarası: 06 Hk 3844

Mürettib: Yok

Mecmua Adı: Mecmū 'a-i Eş 'ar

Dili: Türkçe

Cilt Sayısı: 1

Telif ve İstinsah Tarihi: -

Yaprak Sayısı: 57

Ölçüsü: 235x165-145x85 mm.

Satır: Değişik

Sütun: 2, 3 sütun

Hattın Cinsi: Nesih talik

Cilt: Sırtı ve kenarları çaharkuşe kahverengi meşin üzeri ebru kâğıt kaplı mukavva cilt.

Kâğıt: Suyolu filigranlı

Kütüphaneye Geldiği Yer ve Geliş Tarihi: Bilinmiyor.

Baş:

Ġonca-i la 'l-i lebi meşhūr sīm-i āyineden

Bedr-i tāmuñ götürür bihbūd nīm-i āyineden

Son:

Nīm-nigāh ile helāk itdi beni

El-amān mekteb-i ħarbīyelilerden biri

³ Nüsha tavsifinde, mecmuanın kayıtlı olduğu 06 Hk 3844 Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda verilen bilgilerden yararlanılmıştır.

Açıklama:

Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda, *Mecmū 'a-i Eş 'ar* adıyla kayıtlı olan 06 Hk 3844 numaralı şiir mecmuası toplam 57 varak olup içinde 83 şair ve 331 manzume bulunmaktadır. Bu mecmua, Millî Kütüphane'de 132 varak olarak kayıtlıdır. Ancak büyük bir bölümü boştur. Mecmuada hangi sayfa aralıklarının boş olduğu belirtilmiş ve boş sayfalar kaydedilmemiştir. Hafif lekelerin bulunduğu bu mecmuada, sadece siyah mürekkep kullanılmıştır. Sütunları birbirinden ayırmak için kullanılan cetveller ince, siyah renkli tek çizgiden oluşmaktadır. Mecmuanın zahriyye bölümünde, “*Dördüncü ordū-yı hümāyūn şaf sūvārı ikinci alayñ ikinci bölüğü mülazım-ı evvel vekīli Tefīk Begiñ ba 'zı eş 'āra dā 'ir mecmū 'ası kitābidur (5 Mayıs sene 281). Dördüncü ordu-yı hümāyūnı şaf sūvārı ikinci alayñ ikinci bölüğü mülazım-ı evvel vekīli Tefīk Begiñ Post gazetesine mülāzım olañ rütbesiyle mu 'ayyen 'Ālī Hāzret mübeşşer yāver-i Şırp ta 'yīn olunduğı işbu maħalle şerħ virildi. Dördüncü ordu-yı hümāyūnı mübeşşeri devletlü Muştafa Paşa Hāzretleriyle mu 'ayyen devletlü yāver-i ħarb yüz başısı naşb ve ta 'yīn olunduğı*” yazmaktadır. Zahriye kısmında üzerinde, tam okunmamakla birlikte, Tefik yazan bir mühür yer almaktadır. Bu da mecmuayı tertip eden kişinin “Tefik” adlı bir kişi olduğunu düşündürmektedir. Manzumeler 1b sayfasından başlamaktadır.

Bazı şiirlerin başında şiirin nazım şeklini ve türünü belirten ifadeler yer almaktadır. Örneğin; Baħr-ı Tavi-i 'Aynī, Müselles-i Aynī, Müstezād-ı 'Aynī, Müstezād-ı Nūrī, Gazel-i Fıtnat-ı Müstezād-ı 'Aynī, Müstezād-ı Pertev, Müstezād-ı Nedim, Güfte-i Naşūhī Efendi gibi. Bununla birlikte bazı şiirlerde şairlerin mahlasları şiirin nazım şekli veya türüyle birlikte şiirin başlığında yazarken bazı manzumelerde şairin mahlası bile başlık olarak verilmemiştir. Bazı şairlerin isimleri mahlas beytinden hareketle bulunurken bazıları tespit edilememiştir. Manzumelerin sonuna, o şiirin bittiğini bildirmek amacıyla mim (م) harfleri yerleştirilmiştir.

Hangi sayfa aralıklarının boş olduğu mecmuada belirtilmiştir. 4-5 sayfa arası, 7-40 sayfa arası, 65-72 sayfa arası, 75-95 sayfa arası, 102-116 sayfa arası, 120-123 sayfa arası boştur. Bununla birlikte 5b, 39b, 72b, 74a, 99a, 119a, 127a-b sayfaları da boştur.

1.2.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri

İçinde bahr-ı tavîl, gazel, muhammes, murabbâ', müstezâd, tahmîs, kasîde, müseddes, kıt'a, ferd ve mısra' gibi nazım şekillerinin bulunduğu mecmua, toplam 83 şair ve 331 manzumeden müteşekkildir.

Herhangi bir kurala bağlı kalınmadan yazılan mecmuaların genelinde olduğu gibi, bu mecmuada da şiirler şekline, türüne, veznine göre ya da bir şairin bütün şiirlerinin bir arada olması gibi bir sıra veya düzene uyularak sıralanmamıştır. Ancak 40a sayfasından 54a sayfasına kadar sadece gazel nazım şekliyle yazılmış şiirler bulunmaktadır. 54a'dan sonra araya muhammes nazım şekliyle yazılmış bir şiir girmiştir. Daha sonra gazel nazım şekli ile devam edilmiştir. 61a sayfasından 73a sayfasına kadar ise sadece müstezâd nazım şekliyle yazılmış şiirler vardır. 123a'dan 126b sayfasına kadar da ferdler ve matlalar bulunmaktadır. Mecmuada kafiye, redif, nazım şekli veya türüne göre bir sıra gözetilmemesine rağmen, aynı redifi taşıyan bazı şiirler arka arkaya yazılmıştır. 43a-44a sayfaları arasında bulunan Tevfik, Eşref, Ahmed ve Rahmî'ye ait "bozulu" redifli manzumeler, 52a-53a sayfaları arasında bulunan Kâzîm, Râtîb, Nâîlî, Safvet, Durdı Dede ve Tevfik'e ait "gibidür" redifli manzumeler vardır.

Mecmuada bulunan 331 şiirin 15'inde, "Baħr-ı Tavîl-i 'Aynî (6a), Galata Şâ'iri Divân-ı Kâzîm, Gazel-i Fıtnââ-ı Müstezâd-ı 'Aynî (61b), Tarih-i Berây-ı Teşvik Hâzret-i Müşîr-i Ekrem (95b), Güfte-i Naşûhî Efendi (96b), Tarih-i Mevlîd-i Nâbî (129b) gibi başlıklara yer verilmiştir.

Mecmuada önemli bir husus, manzumelerden hemen sonra küçük notların yazılmasıdır. Bunlar içinde 126a'da bulunan Tevfik'e ait bir ferdden sonra "Erzurum vâlisi İsmâ'il Paşa için söylenmiştir" ifadesi, 99b'de bulunan Nürî'ye ait bir müseddesden sonra "Alây-ı şaf süvârî Mehmed Nürî semâsî" gibi ifadeler örnek gösterilebilir.

Mecmuada önemli olan başka bir husus da bazı şiirlerin beyit ve bend sayılarının, divandaki beyit ve bend sayıları ile aynı olmamasıdır. Örneğin; Müştak Baba'ya (40b) ait bir gazelin, hem mecmuada hem de divanda beyit sayıları aynıdır. Ancak bir mısraı eksiktir. Nedîm'e (44a) ait bir şiir, mecmuada 5, divanda 9 beyittir. Sezâyî'ye (45a) ait bir şiir, mecmuada 5, divanda 6 beyittir. Nâbî'ye (47b) ait bir şiir, mecmuada 6, divanda 7 beyittir. Kâzîm'a (52a) ait bir şiir, hem mecmuada hem de divanda 11 beyittir. Ancak hem mecmuadaki 3 beyt hem de divandaki 3 beyt birbirinden farklıdır.

Mecmuada dikkat çeken başka bir nokta ise, nazire şiirlerin bulunmasıdır. Şiirin başında nazire olduğu belirtilmese de mahlas beyitlerinde geçen mahlaslardan nazire olduğu

anlaşılmaktadır. Ahmed'in "bozular" (43b) redifli şiiri, Eşref'in (43b) şiirine; Tefk'in (53a), Lafzî'nin (52b), Safvet'in (52b), Nâilî'nin (52a), Râtib'in (52a) "gibidür" redifli şiirleri ise Kâzım'ın (52a) şiirine naziredir. Bunun dışında Aynî, Fıtnat Hanım'ın gazeline ziyade mısralar ekleyerek müstezâd; Nâdî ise Şem'î'nin gazeli üzerine üç mısra ekleyerek tahmis yazmıştır.

Mecmuanın bazı sayfalarında mensur metinler de bulunmaktadır. Mecmuanın 2a sayfasında "Sultân 'Abdülazîz Hâzretleriniñ Hâl'i Esnasında Şultân Murâd Hâzretlerine Yazdığı Tezkere Şüretidür" başlığı altında Abdülaziz'in, V. Murad'ın padişahlığını tebrik için yazdığı mektubu yer almaktadır. Mecmuanın 116b-117a sayfalarında "Kısmet-i Askeriye Mahkemesinden Şâdir Olan İbrâ î'lâmı Şüretidür" başlığı altında mahkeme kaydı olan mensur bir bölüm bulunmaktadır. Mecmuanın 128a-128b-129a sayfalarında "düyünüm ile virdüğüm mebâligüñ zîrde fî beyânım, aldığım miyâhuñ miktârı, şehrin siparişlerin aldığı mebâligüñ beyânı" vs. başlıkları altında değişik hesaplamaların yapıldığı fevâ'id kayıtları vardır. Mecmuanın 130b-131a-131b sayfalarında da bazı kişilerin doğum tarihlerinin verildiği ve dua cümlelerinin bulunduğu görülmektedir.

1.2.3. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı⁴

Mecmuada toplam 331 manzume ve 83 şaire ait 259 manzume yer almaktadır. Şairi belli olmayan 72 manzume vardır. Aşağıdaki tabloda manzumelerin şairi belli ise şairleri ve şairlerin yaşadıkları yüzyıl gösterilmiştir. Hem şairi belli olan hem de belli olmayan 331 manzumenin nazım şekilleri ve mecmuada buldukları sayfa sayıları kaydedilmiştir. Mecmuda 2a, 116b-117a, 128a-128b-129a, 130b-131a-131b sayfalarında bulunan mensur bölümler tabloya dâhil edilmemiştir.

Sıra No	Yaşadığı Yüzyıl	Mahlas	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	?	Ahmed	Gazel	1 (43b)
2	19. yy	Akif	Murabba	1 (58a)
			Gazel	1 (58a)
3	16. yy	Alî	Gazel	2 (56b, 56b)
4	19. yy	Arif	Muhammes	1 (73a)
			Ferd	1 (125a)

⁴ Tabloların oluşturulmasında Giyasi Babaarslan ve Seda Menteş'in yüksek lisans tezlerinden yararlanılmıştır.

			Matla‘	1 (125a)
5	16. yy	Arşī	Gazel	1 (60b)
6	?	Aşkī	Gazel	1 (59a)
7	19. yy	Aynī	Bahr-ı tavil	1 (6a)
			Gazel	10 (50a, 50b, 55a, 55a, 58b, 58b, 58b, 59a, 59b, 59b)
			Müstezad	3 (61a, 61a, 61b)
8	?	Azmī	Gazel	1 (48b)
9	16. yy	Bākī	Gazel	2 (48b, 60b)
			Ferd	3 (60b, 125a, 125b)
10	?	Bekir	Mesnevi	1 (49a)
11	?	Ca‘ferī	Müstezad	1 (64a)
12	?	Cevdet	Gazel	1 (45b)
			Matla‘	1 (125b)
13	19. yy	Durdı Dede	Gazel	1 (52b)
14	19. yy	Emrah	Gazel	1 (49a)
			Müstezad	1 (63a)
15	16. yy	Emrī	Gazel	1 (55b)
16	?	Eşref	Gazel	1 (43b)
17	?	Fā‘ik	Gazel	3 (1b, 1b, 1b)
18	19. yy	Fātiḥ	Ferd	1 (123b)
19	?	Faşıḥ	Ferd	1 (125b)
20	?	Fazıl	Matla‘	1 (124a)
21	?	Fazlı	Müstezad	1 (63a)
22	19. yy	Fehīm	Gazel	3 (48a, 60a, 60b)
			Ferd	2 (124a, 126a)
			Kaside	1 (100a)
			Mısra	1 (126a)
23	?	Fehmī	Müstezad	1 (62a)
24	?	Ferīdun	Matla‘	1 (126a)
25	18. yy	Fitnat	Ferd	2 (123b, 129b)
			Matla‘	1 (123b)
26	16. yy	Fuzūlī	Gazel	1 (53b)
			Matla‘	3 (125a, 125a, 125a)
27	18. yy	Gālib	Gazel	3 (44a, 50a, 54b)
			Müstezad	1 (62b)
			Ferd	1 (125a)
			Matla‘	1 (125a)
28	18. yy	Gāribī	Gazel	1 (59b)

39	18. yy	Hāmī	Gazel	1 (52b)
			Ferd	1 (125b)
30	18. yy	Haşmet	Gazel	5 (51a, 54b, 56a, 56a, 57a)
			Ferd	1 (123b)
31	18. yy	Hāzık	Ferd	1 (123b)
32	16. yy	Husrev	Gazel	1 (56a)
33	18. yy	İzzet	Gazel	1 (45b)
34	19. yy	İzzet Mollā	Gazel	3 (46a, 46b, 55a)
			Ferd	2 (125b, 125b)
			Matla'	6 (125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b)
35	19. yy	Kāzım	Gazel	1 (52a)
36	19. yy	Lafzī	Gazel	1 (52b)
37	19. yy	Leylā	Gazel	1 (57a)
38	?	Lutfī	Gazel	1 (47a)
			Müstezad	1 (63b)
39	19. yy	Luzūmī	Gazel	1 (49b)
40	16. yy	Muhıbbī	Gazel	4 (51a, 54b, 55b, 56b)
			Mısra	3 (129b, 129b, 129b)
41	19. yy	Muhlis	Gazel	2 (48a, 48b)
42	16. yy	Murad	Mısra	1 (126a)
43	?	Münif	Ferd	1 (124a)
44	19. yy	Müştaş	Bahr-ı taviil	1 (2a)
			Gazel	10 (40a, 40a, 40b, 40b, 40b, 41a, 41a, 41a, 53b, 54a)
			Müstezad	1 (64a)
45	17. yy	Nābī	Gazel	5 (44b, 46b, 47a, 47b, 56a)
			Ferd	8 (124a, 124a, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 130a)
			Matla'	2 (124b, 124b)
			Mısra	3 (129b, 129b, 129b)
46	17. yy	Nādī	Tahmis	1 (73b)
47	19. yy	Nāilī	Gazel	1 (52a)
48	?	Na'imī	Müstezad	1 (63a)
49	16. yy	Naşūhī	Kaside	1 (96b)
50	18. yy	Naşīd	Matla'	1 (125a)
51	?	Nazīf	Ferd	2 (124a, 125a)
52	18. yy	Nazīm	Gazel	1 (51b)
53	18. yy	Nedīm	Gazel	5 (44a, 49b, 50b, 55b, 57a)
			Murabba	1 (58a)

			Müstezad	1 (62a)
54	17. yy	Nef'ī	Gazel	7 (44b, 45a, 50b, 51b, 56b, 56b, 57a)
			Ferd	1 (124a)
55	18. yy	Neş'et	Gazel	2 (46b, 51a)
			Ferd	1 (125a)
			Matla'	2 (125a, 125a)
56	16. yy	Nev'ī	Gazel	1 (60a)
57	18. yy	Nevresī	Ferd	2 (123b, 123b)
58	?	Nihād	Ferd	1 (125b)
59	?	Nūrī	Gazel	1 (48a,)
			Müseddes	1 (99b)
			Müstezad	1 (61b)
60	19.yy	Pertev	Gazel	6 (46a, 51b, 57b, 57b, 57b, 57b)
			Kıt'a	1 (57b)
			Müstezad	3 (61b, 62a, 62b)
61	19. yy	Pertev	Müstezad	1 (63b)
62	18. yy	Ragıp	Gazel	5 (45a, 47b, 52b, 55b, 59a)
			Ferd	4 (124a, 124a, 124a, 124a)
			Matla'	1 (125b)
63	?	Rahmī	Gazel	1 (43b)
64	18. yy	Rāşid	Gazel	3 (45b, 47a, 56a)
65	19. yy	Rātib	Gazel	1 (52a)
66	?	Ref'et	Gazel	1 (47b)
67	18. yy	Rızā	Gazel	2 (46a, 60a)
68	16. yy	Rūhī	Gazel	2 (53b, 56a)
69	17. yy	Sābit	Gazel	2 (44b, 56b)
			Ferd	6 (124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 125a)
			Matla'	5 (124b, 124b, 124b, 124b, 124b)
70	19. yy	Safvet	Gazel	1 (52b)
71	19. yy	Sā'id	Gazel	2 (49b, 51a)
72	18. yy	Sāmī	Matla'	7 (124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a)
73	18. yy	Sezāyī	Gazel	1 (45a)
74	19. yy	Suphī	Gazel	1 (50a)
75	?	Şefiķ	Kaside	1 (97b)
76	?	Tevfiķ	Gazel	12 (41b, 41b, 41b, 42a, 42a, 42b, 42b, 43a, 43a, 43a, 53a, 54b)
			Kaside	1 (98b)
			Ferd	1 (126a)

			Mesnevi	1 (42a)
77	16. yy	Ulvī	Matla‘	2 (125a, 125a)
78	18. yy	Vāhīd	Ferd	1 (123b)
79	18. yy	Sün. Vehbī	Gazel	2 (44a, 57b)
80	18. yy	Vehbī	Ferd	4 (123b, 124b, 124b, 124b)
			Matla‘	1 (125b)
81	?	Vehmī	Gazel	1 (60a)
82	17. yy	Veysī	Gazel	1 (57a)
83	?	Zihnī	Gazel	1 (49a)
Şairi Bilinmeyen Manzumeler			Gazel	1 (3a)
			Kıt‘a	5 (41a, 100b, 101a, 126a, 126b)
			Nazm	2 (125b, 129b)
			Ferd	38 (49b, 49b, 123b, 124b, 125a, 125a, 125b, 125b, 125b, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126b, 126b, 126b, 126b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a)
			Matla‘	20 (123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 125b, 125b, 126a, 126a, 126a, 126b, 129b, 129b, 129b, 130a, 130a, 130a,
			Mısra	1 (129b)
			Murabba‘	1 (126b)
			Muhammes	1 (54a)
			Kaside	2 (95b, 117b-118b)
			Müstezad	1 (64a)

Tablo 2.1. Şairler ve Şiirlerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı.

1.2.4. Mecmuada Şiiri Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada bulunan 83 şairden 59'unun yaşadığı yüzyıl tespit edilmiş, 24'ünün ise tespit edilememiştir. Mecmuada 19. yüzyılda yaşamış şairlerin diğer yüzyıllara oranla daha çok olduğu görülmektedir. Yaşadığı yüzyıllar tespit edilemeyen şairler bir kenara bırakıldığında, 18 ve 19. yüzyılda yaşamış şairlerin ağırlıkta olduğu mecmuada, 16.

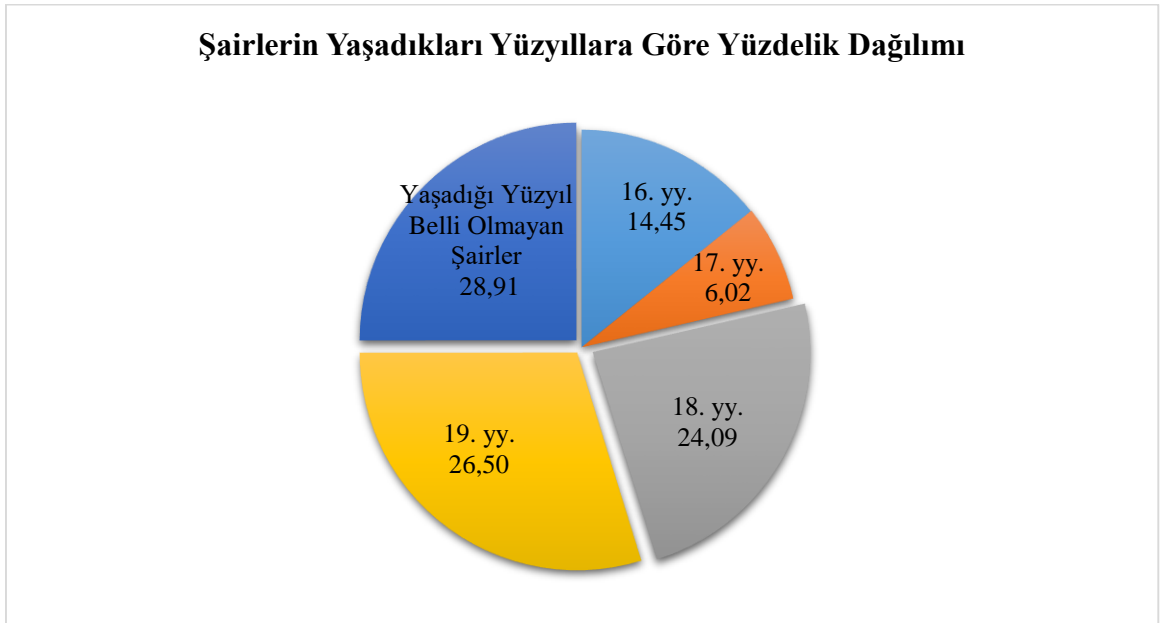
yüzyıldan 19. yüzyıla kadar yaşamış şairler vardır. Şairler hakkındaki bilgilere genellikle Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nden ve bazı şairlerin divanları üzerine yapılmış çalışmalardan ulaşılmıştır.

Mecmuada yer alan 83 şairden yaşadığı yüzyıllar belirlenen 59'u tabloda uygun bir şekilde gösterilmiştir:

Yüzyıl	Şair Sayısı
16. yy	12 (Alī, Arşī, Bākī, Emrī, Fuzūlī, Hüsrev, Muhibbī, Murad, Nāsūh, Nev'ī, Rūhī, Ulvī,)
17. yy	5 (Nābī, Nādī, Nef'ī, Sābit, Veysī)
18. yy	20 (Fıtnat, Gālīb, Garūbī, Hāmī, Haşmet, Hazık, İzzet, Naşīd, Nazīm, Nedīm, Neş'et, Nevres, Ragıp, Raşīd, Rıza, Sāmī, Sezāyī, Vahīd, Vehbī, Vehbī)
19. yy	22 (Akif, Arif, Aynī, Durdı Dede, Emrah, Fātiḥ, Fehīm, İzzet Mollā, Kāzım, Lafzī, Leyla, Lüzūmī, Muhlis, Müştāk, Nāilī, Pertev, Pertev, Ratīb, Safvet, Sa'id, Subhī, Şefik)
Yaşadığı yüzyıl belli olmayan	24 (Ahmed, Aşkī, Azmī, Bekir, Ca'ferī, Cevdet, Eşref, Fāik, Fāsih, Fāzıl, Fazlī, Fehmī, Feridūn, Luṭfī, Münīf, Na'imī, Nazīf, Nihād, Nūrī, Raḥmī, Re'fet, Tefiḳ, Vehmī, Zihnī)

Tablo 2.2. Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada yaşadığı yüzyılları tespit edilebilen 59 şairin yaşadığı yüzyıllara göre yüzdelik dağılımı grafik üzerinde de gösterilmiştir:

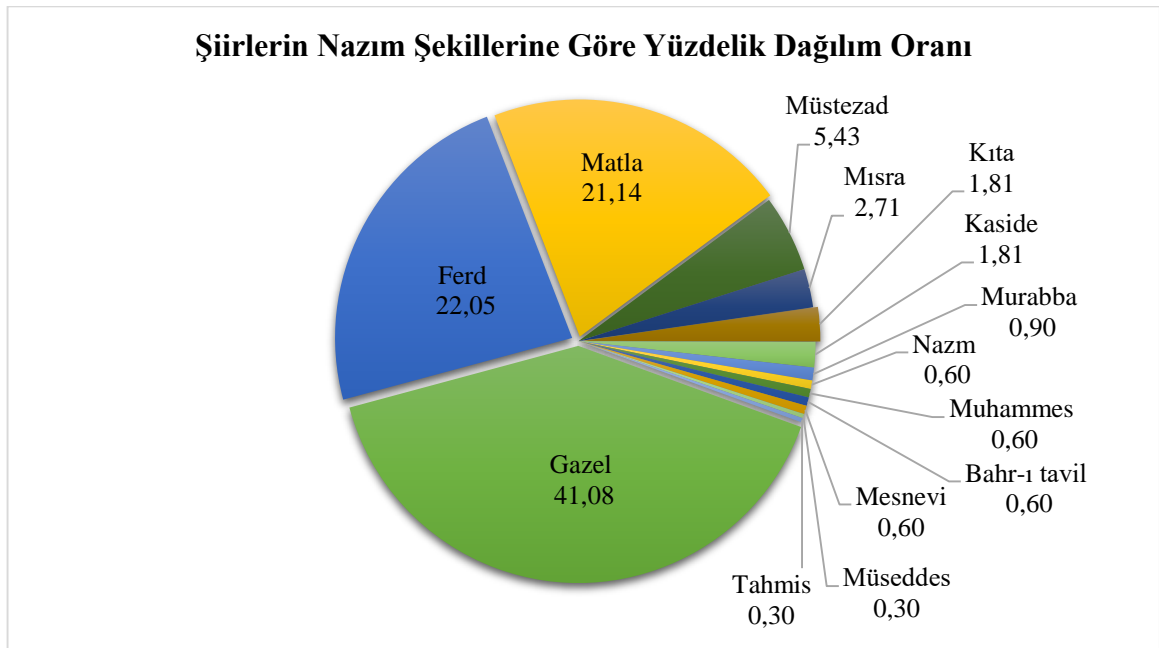
Grafik 2.4. Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Yüzdelik Dağılımı

1.2.5. Mecmuada Bulunan Şairlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Mecmuada bulunan 331 manzume 14 farklı nazım şekli ile yazılmıştır. Mecmuada gazel, daha sonra da ferd ile yazılan şiirlerin çokluğu dikkat çekmektedir. Şiirlerle nazım şekilleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sayı	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
1	Gazel	136
2	Ferd	73
3	Matla'	70
4	Müstezad	18
5	Mısra	9
6	Kıt'a	6
7	Kaside	6
8	Murabba	3
9	Nazm	2
10	Muhammes	2
11	Bahr-ı tavil	2
12	Mesnevi	2
13	Müseddes	1
14	Tahmis	1

Tablo 2.3. Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Grafik 2.5. Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Yüzelik Dağılımı

Mecmuada bulunan bazı şairlerin divanları tespit edilmiştir. Divanları tespit edilen bazı şairlerin, mecmuada bulunan kimi şiirleri divanda yer almamaktadır. Mecmuada bulunan, ancak divanda bulunmayan bu şairlerin şiirleri ve nazım şekilleri tablodaki gibidir:

Mahlas	Gazel	Matla‘	Ferd	Mısra	Toplam
Alī	1				1
Arif		2			2
Fuzūlī		2			2
İzzet Molla			1		1
Muhibbī				3	3
Nābī		2	1	2	5
Nef‘ī		1			1
Pertev	3				3
Ragīb		1	2		3
Raşid	1				1
Rızā	1				1
Sabit		1	3		4
Vehbī			2		2
Toplam	7	7	7	5	29

Tablo 2.4. Divan Sahibi Bazı Şairlerin Divanlarında Bulunmayan Şiirleri

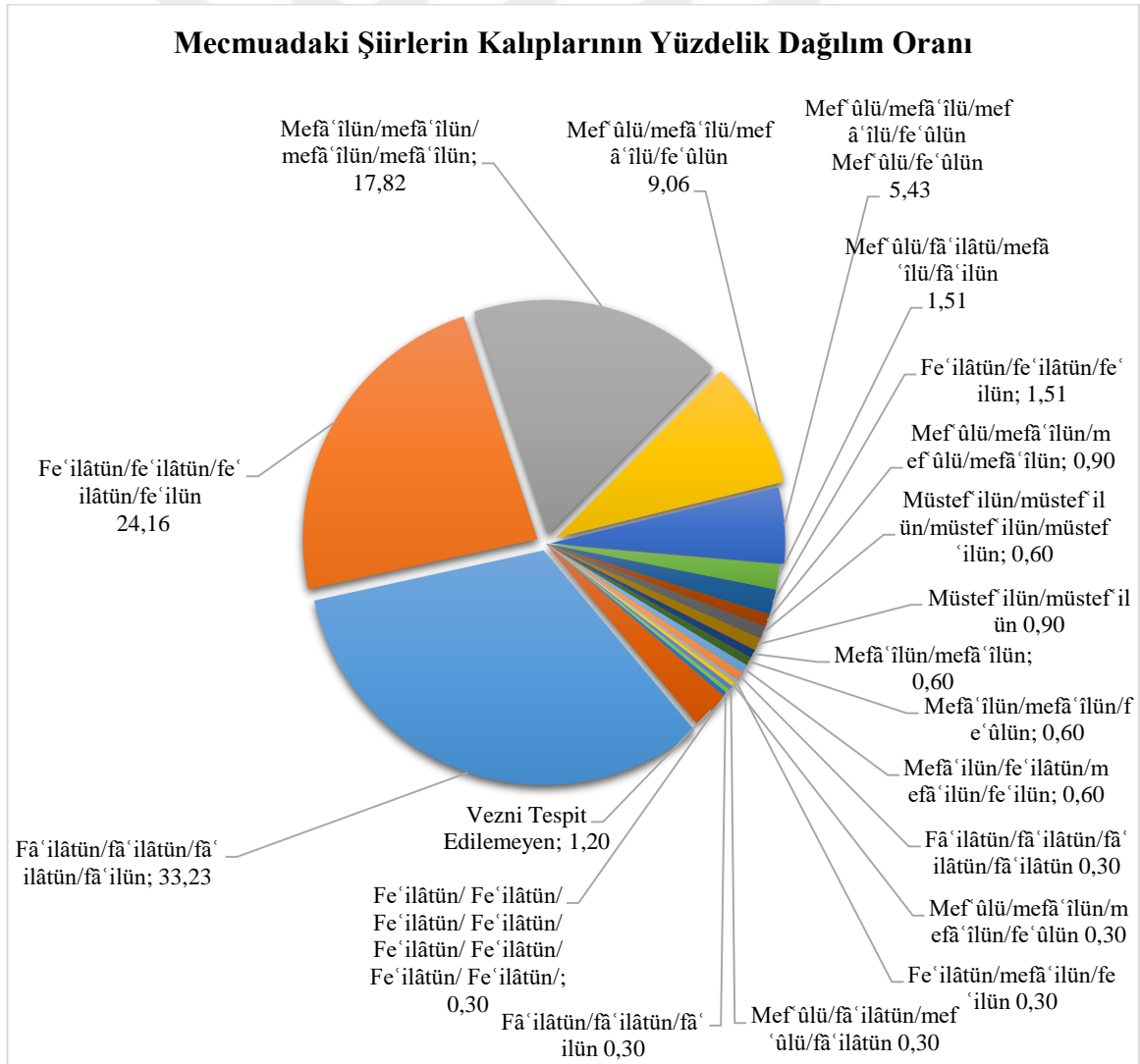
1.2.6. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Vezinlerine Göre Dağılımı

Mecmuada yer alan 331 şiirin hepsi aruz ölçüsü ile yazılmıştır. 331 manzumenin 4’ünün vezni tespit edilememiştir. Bu 4 şiirden bazılarının ölçüsüz yazıldığı anlaşılırken bazılarının ise vezni tespit edilememiştir. Vezni tespit edilen manzumeler 19 farklı aruz kalıbı ile kaleme alınmıştır. Mecmuada bulunan şiirlerde en çok tercih edilen kalıp , 110 şiirin ölçüsü olan “Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün” veznidir. Şiirlerin hangi vezinle ve hangi vezinle kaç şiir yazıldığı tabloda gösterilmiştir:

Sıra	Kullanılan Aruz Kalıpları	Sayı
1	Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün	110
2	Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün	80
3	Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün	59
4	Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün	30
5	Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün Mef‘ülü/fe‘ülün	18
6	Mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün	5
7	Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün	5

8	Mef'ülü/mefâ'ilün/mef'ülü/mefâ'ilün	3
9	Müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün	2
10	Müstef'ilün/müstef'ilün	3
11	Mefâ'ilün/mefâ'ilün	2
12	Mefâ'ilün/mefâ'ilün/fe'ülün	2
13	Mefâ'ilün/fe'ilätün/mefâ'ilün/fe'ilün	2
14	Fâ'ilätün/fâ'ilätün/fâ'ilätün/fâ'ilätün	1
15	Fe'ilätün/mefâ'ilün/fe'ilün	1
16	Mef'ülü/mefâ'ilün/mefâ'ilün/fe'ülün	1
17	Mef'ülü/fâ'ilätün/mef'ülü/fâ'ilätün	1
18	Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/ Fe'ilätün/	1
19	Fâ'ilätün/fâ'ilätün/fâ'ilün	1
	Vezni tespit edilemeyen	4

Tablo 2.5. Aruz Kalıplarının Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Grafik 2.6. Mecmuadaki Şiirlerin Kalıplarının Yüzelik Dağılım Oranı

1.2.7. Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Şekillerine Göre Buldukları Sayfa Numaraları

Mecmuada bulunan 331 şiir içinde 136 gazel, 73 ferd, 70 matla', 18 müstezad, 9 mısra, 6 kıt'a, 6 kaside, 3 murabba, 2 nazm, 2 muhammes, 2 bahr-ı tavil, 2 mesnevi, 1 müseddes, 1 tahmis olmak üzere 14 farklı nazım şekli yer almaktadır. Manzumelerin nazım şekillerine göre sayfa numaraları şu şekildedir:

Gazel

1b, 1b, 1b, 3a, 40a, 40a, 40b, 40b, 40b, 41a, 41a, 41a, 41b, 41b, 41b, 42a, 42a, 42b, 42b, 43a, 43a, 43a, 43b, 43b, 43b, 44a, 44a, 44b, 44b, 44b, 45a, 45a, 45a, 45b, 45b, 45b, 46a, 46a, 46a, 46b, 46b, 46b, 47a, 47a, 47a, 47b, 47b, 47b, 48a, 48a, 48a, 48b, 48b, 48b, 49a, 49a, 49b, 49b, 49b, 50a, 50a, 50a, 50b, 50b, 50b, 51a, 51a, 51a, 51a, 51b, 51b, 51b, 52a, 52a, 52a, 52b, 52b, 52b, 52b, 53a, 53b, 53b, 53b, 54a, 54a, 54b, 54b, 54b, 54b, 55a, 55a, 55a, 55b, 55b, 55b, 55b, 56a, 56a, 56a, 56a, 56a, 56a, 56b, 56b, 56b, 56b, 56b, 56b, 57a, 57a, 57a, 57a, 57a, 57b, 57b, 57b, 57b, 58a, 58b, 58b, 58b, 59a, 59a, 59a, 59b, 59b, 59b, 60a, 60a, 60a, 60a, 60b, 60b, 60b, 63b.

Ferd

49b, 60b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126a, 126b, 126b, 126b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a.

Matla'

49b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 123b, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124a, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 124b, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125a, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 125b, 126a, 126a, 126a, 126a, 126b, 126b, 129b, 129b, 129b, 129b, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a, 130a.

Müstezād;

61a, 61a, 61b, 61b, 61b, 62a, 62a, 62a, 62b, 62b, 63a, 63a, 63a, 63b, 63b, 64a, 64a, 64a,

Mısra

126a, 126a, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b, 129b.

Kit‘a

41a, 57b, 100b, 101a, 126a, 126b,

Kaside

95b-96a, 96b-97a, 97b-98a, 98b, 100a, 117b-118b.

Murabbā‘

58a, 58a, 126b.

Mesnevī

42a, 49a

Nazm

125b, 129b.

Bahr-ı tavīl

2a, 6a.

Muhammes

54a, 73a.

Müseddes

99b.

Tahmīs

73b.

BÖLÜM II

2. MECMUALARIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ

2.1. METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM

1. Mecmualarda bulunan şiirlerin sıralanmasında nazım şekli, türü, vezni vs. gibi hususlardan ziyade mecmudaki sıra dikkate alınmıştır. Sıralama hususunda mecmudaki sıraya sadık kalınmasından dolayı, parça parça verilen şiirler bir araya getirilmemiştir.
2. Manzumelere, mecmuadaki sıra dikkate alınarak sıra numarası verilmiştir. Ayrıca mecmuada bulunan şiirlerin her beyti ya da her bendi numaralandırılmıştır.
3. Şiirlerin başlıkları büyük ve koyu harflerle yazılmıştır.
4. Şiirlerin mecmuda bulunduğu sayfa numaraları metin üzerinde “1a, 1b, 2a, 2b...” şeklinde belirtilmiştir.
5. Manzumelerde şairlerin mahlasları koyu renk ile yazılmıştır.
6. Bütün şiirlerin aruz ya da hece vezni, başlıktan sonra koyu ve italik karakterde gösterilmiştir.
7. Mecmualarda bulunan manzumelerin beyit, bent sayısı divanda veya başka bir kaynaktan değişik ise fazla ya da eksik beyitler/bentler dipnotta belirtilerek bu bilgilere hangi kaynaktan ulaşıldığı parantez içinde gösterilmiştir. Ayrıca mecmuadaki şiirlerin beyit ya da bent sıralaması diğer kaynaklardan farklı ise bu husus da dipnotta verilmiştir.
8. Şiirlerin başında bulunan mahlaslar, mecmuada bazı şiirlerin başında bulunmamaktadır. Manzumelerin başında bulunmayan mahlaslar belirlenerek metinde köşeli ayraç içinde verilmiştir.
9. Şiirlerin başlık kısmından sonra verilen yıldız dipnotu * ile divanı üzerine çalışma yapılmış şairlerin divan isimlerinin kısaltmaları ve yay ayraç ( ) içinde divan üzerine çalışma yapan kişinin soyadı, divan üzerine çalıştığı tarih ve şiirin bulunduğu sayfa numarası aynı yıldız dipnotu altında verilmiştir. Örneğin; GD (Tok, 1995: 203-204). Aynı zamanda mecmuada bulunan bazı şiirler, divan dışında tezkire, makale gibi kaynaklarda bulunuyorsa bunlar da yıldız dipnotu altında italik olarak verilmiştir. Örneğin; (Köksal, 2009: 124-125).

10. Mecmuada bulunan bazı şairlerin yayımlanmış divanlarına ya da şiirlerinin geçtiği kaynaklara ulaşılmıştır. Şairlerin mecmuada bulunan şiirleri ile divanlarında veya başka kaynaklarda bulunan aynı şiirler karşılaştırılarak farklılıklar aparatta belirtilmiştir.
11. Metne yapılan eklemeler köşeli ayraç ile gösterilmiştir. Mecmuada yanma, yırtılma veya başka sebeplerle okunmaz duruma gelen bazı kelimeler, mısralar (okunamadı) şeklinde ya da yay ayraç içine üç nokta (...) konulmak suretiyle belirtilmiştir.
12. Mecmuada geçen şükür, fikr gibi kelimeler vezin gereği şük(ü)r, fik(i)r şeklinde yazılmıştır. Aynı şekilde rüzgār, āsmān, āftāb gibi kelimeler de rüz(i)gār, ās(u)mān, āf(i)tāb şeklinde yazılmıştır.
13. Metin içinde vāv-ı ma‘düle’ler “v” işareti ile belirtilmiştir. Örneğin; ḥvāhed, ḥvāhiş, ḥvāce vs.
14. Mecmuada geçen argo kelimeler tam olarak yazılmamış, yazılmayan harfler yerine parantez içinde üç nokta (...) işareti konulmuştur.
15. Manzumelerdeki vezin kusurları dipnotta gösterilmiştir.
16. Vezinle ilgili konularda M. Fatih Köksal’ın, “*Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler*” (2009: 63-86) başlıklı makalesinden yararlanılmıştır.
17. Metnin yazımında birlik sağlamak amacıyla İsmail Ünver (2008), “Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” başlıklı makaleden istifa edilmiştir.
18. Metnin yazılmasında aşağıdaki transkripsiyon sistemi dikkate alınmıştır:

Küçük Harf	Büyük Harf	Simge
’	’	ء
ā	Ā	أ, آ
ṣ	Ṣ	ص
ḥ	Ḥ	ح
ḫ	Ḫ	خ
z	Ẓ	ذ
ş	Ş	ص
ḡ, ž	Ḣ, Ḣ	ض
ṭ	Ṭ	ط
ẓ	Ẓ	ظ
‘	‘	ع

ğ	Ġ	غ
ķ	Ķ	ق
ñ	Ñ	ك
ū, ō	V, Ū	و
y, ī	Y, Ī	ى

Tablo 2.1. Metin çevirisinde kullanılan transkripsiyon işaretleri.

2.2.Mecmualardaki Şiirlerin Karşılaştırıldığı Divanların Kısaltmalar Listesi⁵

AD: Arşī Dīvānı [Kahraman, B. (1989). *Arşī Dīvānı Tenkitli Metni (I-II)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.]

AD: Aynī Dīvānı [Arslan, M. (2004). *Antepli Aynī Dīvānı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.]

APD: Akif Paşa Divançesi [Saraç, M. A. Y. Andı, M. F. (1997). “Akif Paşa Divançesi”, *İlmî Araştırmaları Dergisi* 4, s. 135-178.]

BD: Bākī Dīvānı [Küçük, S. (1994). *Bākī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

BRD: Bağdatlı Rūhī Dīvānı [Erten, S. R. (2018). *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rūhī Dīvānı Nüshası (Metin-İnceleme)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.]

CBD: Caferī Baba Dīvānı [Bedir, F. Z. (2004). *Caferī Baba Dīvānı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

CD: Cinānī Dīvānı [Okuyucu, C. (1994). *Cinānī Hayatı, Eserleri ve Dīvānının Tenkitli Metni*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DUD: Derzī-zāde Ulvī Dīvānı [Çetin, İ. (1993). *Derzī-zāde Ulvī Dīvānı (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Dīvānının Tenkitli Metni)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ]

ED: Emrah Dīvānı [Erkal, A. (2014). *Erzurumlu Emrah Dīvānı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Ankara: Birleşik Yayınları.]

⁵ Şairlerin divan adlarının kısaltmaları Seda Mentеш (2019)'in yüksek lisans tezi örnek alınarak yazılmıştır.

- ED:** Emrî Dîvânı [Saraç, M. A. Y. (1991). *Emrî Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü]
- EPD:** Es'ad Paşa Dîvânçesi [Çöğenli, M. S., Şafak, Y., Toparlı R. (1992). *Dîvânçe-i Es'ad Muhlis Paşa*, Erzurum: Fen-Edebiyat Fakültesi.]
- FD:** Fehîm-i Sâni Dîvânı [Çelik, R. (2012). *Fehîm-i Sâni (Süleyman Fehîm) ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir]
- FD:** Fuzûlî Dîvânı [Tarlan, A. N. (2020). *Fuzûlî Dîvânı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yayınları.]
- FD:** Fuzûlî Dîvânı [Akyüz, K., Beken, S., Yüksel, S., Cunbur, M., (1997). *Fuzûlî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.]
- FHD:** Fitnat Hanım Dîvânı [Çeçen, H. (1996). *Fitnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divânı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya]
- GD:** Garibî Dîvânı [Tok, V. A. (1995). *Garibî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri]
- GMAD:** Gelibolulu Mustafa Ali Dîvânı [Aksoyak, İ. H. (2018). *Gelibolulu Mustafa Ali Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü]
- HAD:** Hâmî Ahmed Dîvânı [Yılmaz, K. H. (2011). *Hâmî Ahmed (Diyarbakır) Dîvânı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara]
- HD:** Haşmet Dîvânı [Aksoyak, İ. H., Arslan M. (2018). *Haşmet Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]
- HD:** Hayâlî Bey Dîvânı [Tarlan, A. N. (1945) *Hayâlî Bey Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.]
- HD:** Hayretî Dîvânı [Gök, S. (2017). *Hayretî Dîvânı Sözüğü (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara]

HMD: Hazık Mehmed Dīvānı [Güfta, H. (1992). *Hazık Mehmed Efendi'nin Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dīvānının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum]

HSD: Hasan Sezāyī Dīvānı [Özuygun, A. R. (1999). *Hasan Sezāyī Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dīvānının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.]

İAD: İzzet Alī Dīvānı [Kutlar Oğuz, (2019). *İzzet Alī Paşa Dīvān-ı İzzet ve Nigār-nāme (Tezkire-i Nigāriyye)*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

KAK: Kaygusuz Abdal Külliyyatı [Güzel, A. (2021). *Şehzāde Alaāddīn Gaybī, Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.]

KHŞ: Kul Himmet Şiirleri [Özcan, S. (2011). *Kul Himmet'in Şiir Dünyası, Şiirlerinde Gelenek, Etkileşim ve Eğitim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir]

KİMD: Keçeci-zāde İzzet Mollā Dīvānı [Şahin, E. S. (2004). *Keçeci-zāde İzzet Mollā Dīvānları: Bahār-ı Efkār ve Hazān-ı Āsār*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara]

KŞ: Kabūlī Şiirleri [Duyar, H. (2009). "On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Kabūlī'nin Şiirleri", *Turkish Studies*, 4(2), s. 307-362.]

KÜD: Kemāl Ümmī Dīvānı [Yavuzer, H. (1997). *Kemāl Ümmī Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

LD: Lüzümī Dīvānı [Kızıлтаş, M. (2014). *Besnili Lüzümī Dīvānı (Tahlil-Transkripsiyonlu Metin-Dizin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bingöl Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bingöl.]

LHD: Leylā Hanım Dīvānı [Arslan, M. (2018). *Leylā Hanım Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

MBD: Müştak Baba Dīvānı [Gündoğdu, M. K. (1997). *Müştak Baba Dīvānı*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.]

MD: Mesîhî Dîvânı [Mengi, M. (2020). *Mesîhî Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

MD: Muhibbî Dîvânı [Yavuz, K. Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Divânı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*. (1. Cilt). İstanbul: Türkiye Yazma Eserleri Kurumu Başkanlığı Yayınları.]

MD: Muhibbî Dîvânı [Yavuz, K. Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Divânı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*. (2. Cilt). İstanbul: Türkiye Yazma Eserleri Kurumu Başkanlığı Yayınları.]

MD: Muhîtî Dîvânı [Tataroğlu, A. (1995). *Muhîtî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Dîvânının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya]

MKD: Musa Kâzım Dîvânı [Bardakçı, R. (2007). *Musa Kâzım (Hayatı-Sanatı ve Külliyyatı)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.]

MPD: Muhammed Pertev Divanı [Bektaş, E. (2017). *Muvakkit-zâde Muhammed Pertev Divanı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

MSD: Mustafa Samî Dîvânı [Kutlar Oğuz, F.S. (2017). *Arpaemînî-zâde Mustafa Sâmi Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.]

MSPD: Mehmed Said Pertev Dîvânı [Azarken, M.Ş. (2013). *Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı (Transkripsiyon ve Tahlil)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır].

ND: Nâbî Dîvânı [Bilkan, A. F. (2011). *Nâbî Dîvânı* (Cilt 1), Ankara: Akçağ Yayınları.]

ND: Nâbî Dîvânı [Bilkan, A. F. (2011). *Nâbî Dîvânı* (Cilt 2), Ankara: Akçağ Yayınları.]

ND: Naşîd Dîvânı [Zülfe, Ö. (1998). *Naşîd Dîvânı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

ND: Necâtî Dîvânı [Yılmaz, O. (2015). *Necâtî Dîvânı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.]

ND: Nedīm Dīvānı [Macit, M. (2017). *Nedīm Dīvānı*, Ankara: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù.]

ND: Nef'ī Dīvānı [Akkuş, M. (2018). *Nef'ī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù.]

ND: Neş'et Dīvānı [Oğraş, R. (1991). *Hoca Neş'et Dīvānı (İnceleme ve Tenkitli Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

ND: Nev'ī Dīvānı [Dinçer Arslan, S. (2017). *Nev'ī Divanı Sözlüğü (Bağlamsal Dizin ve İşlevsel Sözlük)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ardahan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

NKD: Nevres-i Kadīm Divānı [Akkaya, H. (1994). *Nevres-i Kadīm ve Türkçe Dīvānı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

NRD: Neccār-zāde Rızā Dīvānı [Özdemir, M. (1999). *Neccār-zāde Rızā Dīvānı Edisyon Kritiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.]

NSK: Nef'ī'nin Sihām-ı Kazası [Başdaş, C. (2020). *Nef'ī Sihām-ı Kazā (Dil Özellikleri-Metin-Dizin)*, İstanbul: Kriter Yayınevi.]

NSK: Nef'ī ve Sihām-ı Kazası [Akkuş, M. (1998). *Nef'ī ve Sihām-ı Kaza*, Ankara: Akçağ Yayınları]

NZ: Nizāmī Dīvānı [İpekten, H. (2020). *Karamanlı Nizāmī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù.]

RD: Raşid Dīvānı [Biltekin, H. (1993). *Vak'a-nüvis Rāşid Efendi ve Divānı'nın Tenkitli Metni*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

RD: Rüşenī Dīvānı [Tavukçu, O. K. (2020). *Dede Ömer Rüşenī Dīvānı (Tenkitli Metni)*, Ankara: T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù.]

RPD: Rāğıb Paşa Dīvānı [Yorulmaz, H. (1989). *Koca Rağıb Paşa Dīvānı (Araştırma ve Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

SD: Sabit Dīvānı [Aydın, G. (2019). *Bosnalı Sabit Dīvānı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

SD: Said Divançesi [Kul, B. (2017). *Hızırağazade Said Bey Divançesi (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çoruh Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Artvin.]

SVD: Seyyid Vehbī Dīvānı [Dikmen, H. (1991). *Seyyid Vehbī ve Dīvānının Karşılaştırmalı Metni*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.]

SVD: Sünbülzāde Vehbī Dīvānı [Yenikale, A. (2017). *Sünbülzāde Vehbī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.]

ŞD: Şem'ī Dīvānı [Karavelioğlu, M. A. (2014). *Şem'ī Dīvānı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.]

ŞGD: Şeyh Gālib Dīvānı [Okçu, N. (1993). *Şeyh Gālib Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü]

VD: Vahdetī Dīvānı [Öztürk, Y. (2006). *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetī'nin Dīvān'ının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

VD: Vīrānī Dīvānı [Vaktidolu, A. A. A. (1997). *Vīrānī Dīvānı ve Risālesi (Buyruğu)*, İstanbul: Can Yayınları.]

VMD: Vahīd Mahtūmī Dīvānı [Kahraman, B. (1995). *Vahīd Mahtūmī (Hayatı, Eserleri, Edebī Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.]

YD: Yahya Dīvānı [Bozyiğit, E. (2021). *Taşlıcalı Yahya Bey Dīvānı (İnceleme-Tenkitli Metin-Nesre Çeviri-Sözlük)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.]

YF: Yemīnī'nin Fazilet-nāmesi [Tepeli, Y. (1994). *Yemīnī'nin Fazilet-nāmesi (İnceleme-Metin-Gramatikal İndeks)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.]

YND: Yahyā Nāzım Dīvānı [Çakır, M. S. (2018). *Yahya Nazım Dīvānı (İnceleme-Tenkitli Metin)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.]

2.3.06 MİL YZ A 9581 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ
TRANSKRİPSİYONLU METNİ

1b.

-1-

[Müfred]

أشاده بادبدولت همیشه ایندر کاه
بحق اشهد ان لآله ألاً الله

-2-

[Müfred]

مژه رابرمژه میزد جکرم پورخوان است
دشنه بردشهنزدن عادت قصابانست

-3-

[Müfred]

جارمژه و دوایرمویسر
صفت خدان خداو دادوکر

-4-

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Yazdı tāḳ-ı Hāremi Ka'be-i 'ulyāya Ḥalīl
Ḳaşlaruñ yayına ḳurbān olayın İsmā'īl

-5-

['Āli Efendi]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Hüner meydānı içre mālīk olan kilik-i ser-tīze
Ma'ārif pehlivānidur elinde oynadur nīze

-6-

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Bāḡ-ı ḥüsnünde gönül murḡı uçup şāḥ-be-şāḥ
Şuyu şifāluya meyl etse olur mı küstāḥ

-7-

[Müfred]

Mef'ülü/fā'ilātün/mef'ülü/fā'ilātün

Ruhsāruñ üzre ol hāl hāl üzre ol siyāh-mū
Şan āteş üzre 'anber 'anberde dūd-ı hoş-bū

-8-

[Rubā'ī]⁶

Mefā'ilün/mefā'ilün/fe'ilün

Söz altundur gönül dürcinde derc it
Terāzūya varandan şoñra hıarc it

Terāzūsıdur anuñ aql-ı kāmıl
Ne bilsün bu sözi nādān u cāhil

-9-

[Müfred]*

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ilün

Mecnün ki belā deştini seyr itdi ser-ā-ser⁷
Ġam-hāneme geldi didi hālün ne **Birāder**

-10-

[Müfred]^{*8}

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

Seni seyr itmege yer yer aşılıp āyīneler⁹
Gelene gidene eyler nazarı döne döne

-11-

[Müfred]

Fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

Seveli ey dehen-i gönca seni
Olmuşum 'ālemüñ gözi diken

⁶ Şiirin nazım şekli mesnevidir.

⁷ Bu beytin, 16. yüzyılda yaşamış olan Gazâlî'ye ait olduğu "Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü"nde, Tuba Işımsu Durmuş'un yazdığı Gazâlî, Delî Birāder" maddesinden öğrenilmiştir.

⁸ *ND (Yılmaz, 2015: 388-389).

⁹ Mecmuada sadece bir beytine yer verilen Necâî'ye ait olan bu şiir, ND'de 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Bu beyt gazelin 6. beytidir.

-12-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/fe 'ülün

Söziñ bil 'ukalādan süküt ol
Her olur olmaza fāş itme esrār

2a

-13-

[Der-Ḥaqq-ı Züyūf Akçe]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Eyā şultān-ı zıllu 'llāh tapuñ zü'l-ķadr ü 'izzetdür
Nazar kıl bu cihān içre düşen āteş ne ķudretdür
- 2 Kıruk akçe ile halkuñ mükedder oldı aḥvāli
Bulınmaz oldı 'osmānī bilinmez kim ne ḥikmetdür
- 3 Kıruk olmağ ile akçe yüzine kimseler bakmaz
Ğuruş yüz buldı herkesde bī-hod bir özge bid'addür
- 4 Kıruk akçe ile varan kişi kaşşāb u baqqāla
Onundan birin alursa be-ğāyet cāna minnetdür
- 5 Kızılı çıkdı şāhīnūñ aña da ķalması rağbet
Filōriye sözüñüz yoğ ezelden sikke şüretdür
- 6 Kesüp қallāblaruñ 'ırkın vücūdın eylemek ma'düm
Benüm devletlü sultānum saña hem farz u sünnetdür

-14-

[Murabba‘]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Al rengün olsa bāde kâ‘iliz biz kâ‘iliz
Anuñ için reng-i ala mā‘iliz biz mā‘iliz

2 Kaçma bizden luḫ kıl gel ey beri gel ey perī
Tā ezelden bir vişāle mā‘iliz biz mā‘iliz

-15-

[Müfred]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

Fırkat-ı dilbere seylāb-ı sirişküm bādı
Zulm iden iki gözüm kimden idem feryādı

-16-

[Müfred]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Berḫ-i bārān şanma eflāk üzre ey ‘İsā-demüm¹⁰
Şām-ı ğamda sūz-ı āh u seyl-i eşkümdür benüm

-17-

[Müfred]

Mef‘ülü/mefā ‘ilü/mefā ‘ilü/fe ‘ülün

Gözlük tutarum görmek için rüy-ı nigārı
Dörd oldı gözüm yol gözedür görmege yāri

2b

¹⁰ Mecmuada “demüm” kelimesinin yanında “nefes” de yazmaktadır. Ancak bu kelimenin üzeri çizilmiştir.

-18-

[Bakī Efendi]*¹¹

Mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

- 1 Nām u nişāne qalmanı faşl-ı bahārdan
Düşdi çemende berg-i dıraht i'tibārdan
- 2 Eşcār-ı bāğ hırqa-i tecrīde girdiler
Bād-ı hazān bāğda¹² el aldı çenārdan
- 3 Her yaneden ayağına altun aqup gelür
Eşcār-ı bāğ himmet umar cūy-bārdan
- 4 Şahñ-ı çemende turma şalinsun şabā ile
Āzādedür nihāl bu gün berg [ü] bārdan
- 5 **Bakī** çemende hayli perīşān imiş varaq
Beñzer ki [bir] şikāyeti var rüz(i)gārdan

-19-

[Müfred]

Fā'ilätün/fā'ilätün/fā'ilätün/fā'ilün

Gelmemiş ihyāya bu şeb ol Mesīhī-dem meger
Hep gelenler rūh yok ihyāda diyü döndüler

---

¹¹ *BD (Küçük, 1994: 238).

¹² Bağda: çemende, BD.

-20-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Gözün irmez kevākib āsumānī āsitānuñdan

Biḥamdillāh felekde biz de bir şāḥib-naẓar gördük

-21-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ehl-i diller meclisinden sen ırağ olma şaḥın

Kim bu meclisden ırağ olan olur Ḥaḳḳa yaḳın

-22-

[Müfred]

اذدر اهل صفاروي مگردان اي دل

هر که دور است ازین در بخدانزدیک است

-23-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Gördüm ey cān yarısı gözüm ışırdı la'lüñi

Āşinā gibi bizümle 'ālem-i ervāḥdan

3a

-24-

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

Ḳāleb-i tende benüm mühr-i Nebīdür rūḥum

Ġarḳ-ı 'iṣyānum u eltāf-ı 'Alīdür Nūḥum

-25-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Bir Hüseyn iki Hasan Ca'fer ü Mūsā kuluyum

Dörd Muhammed 'Ali dürr-i nāṭıķaya memdūḫum

-26-

[Kıt'a]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

Bildüġün bilmedüġün ŐaḫŐa muŐāḫib olma¹³

Hem-nişini kişinin Şöyle bil ey ikbāl-i nās

Ma'rifet-i taleb olmaza seḫā ehl gerek

Bu iki olmayacaķ bāri gerek ķadr-Őinās

-27-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Ser ü pā itmeyince baḫr-i 'aŐķa ṭalabilmezsün

Nefes ṭutmaz iseñ dürr-i murādı alabilmezsün

-28-

[Rubā'ı]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Zāḫir aḫvālını gözetme erüñ

Bāṭınun gözle var ise nazaruñ

¹³ Kime ait olduġu belli olmayan bu Şiir, Giyasi Babaarslan'ın hazırlamış olduġu yüksek lisans tezinde de bulunmaktadır. (Babaarslan, 2018: 1671).

-29-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Dil kafes-i rāz-1 murğ-1 vaḥşidür

Murğ-1 vaḥşī kafesünde yaḥşidür

-30-

[Müfred]*¹⁴

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Rūze teklīfün Fuzūlīden götür ey muḥtesib¹⁵

Nā-tüvāndur anda bu teklīfe yokdur ihtimāl

-31-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Mihr ü mäh iki ışıkdur tekye-i eflākda

Tekyenüñ qurbānidur seyr eyleyenler ḥākde

-32-

[Bāyātī]

7'li hece ölçüsü

- 1 Karşımızda talan var
- 2 Ğamzesi cān alan var
- 3 Yöñlen gönül gideyüm
- 4 Gözi yolda kalan var

¹⁴ *FD (Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, 1997: 213).

¹⁵ Fuzūlī'ye ait olan bu şiir divanında 8 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda makta beyti olarak kaydedilmiştir.

-33-

[Müfred]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Göster yüzüñi cevır vü cefā eyleme çokluk

Ey māh yaraşmaz güneşe böyle şovukluk

-34-

[Nāṭkī Fermāyed]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

I

- 1 Ārif ü dānānun ey dil rağbeti ma'nāyadur
- 2 Ālem-i şüretde qalmaz şol ki hācet vāyedür
- 3 Vech-i dildāruñ tecellāsı hemān bināyadur
- 4 Ceşm-i bīnāya 'ayān ammā nihān a'māyadur
- 5 Gerdiş-i zerrāt-ı 'ālem şol güneş-sīmāyadur
- 6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem sāyedür

II

- 1 Tāb uran küll-i zücāc içinde nūr-ı zātıdur
- 2 Kendidür mişbāḥ eşyā hep anuñ mişkātıdur
- 3 Mazhar-ı eşḥās-ı eşyā yüzünüñ mir'atıdur
- 4 Esfel ü a'lā ne kim var kendinüñ işbātıdur
- 5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş-sīmāyadur
- 6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem sāyedür

III

- 1 Gāhi 'uşşākuñ libāsın şol şanemdür pür ider
- 2 Gāh özünü pür-melāḥat nāzenin dilber ider

- 3 Didesün nazar-geh-i hüsn-i ruḥun manzar ider
4 Hayret aldı 'ālemi gör kim ne efsünlar ider
5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş-sīmāyadur
6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem-sāyedür

IV

4a

- 1 Cümle eşyānun vücūdı oldur ey şāhib-nazar
2 Gerçi nā-bünyād-ı vīrāndan ma'rifet bī-başar
3 On sekiz bin 'ālemi kılmış ihāta ser-be-ser
4 Şol sebebden bī-nişāndur yok nişānundan eşer
5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş-sīmāyadur
6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem-sāyedür

V

- 1 Şüret-i ma'nā-yı 'ālemdür muḥakkaḳ bī-gümān
2 Çok zuhūrundan olupdur çeşm-i 'ālemden nihān
3 Gāh 'ayāndur geh nihāndur gāhī indür gāhī ān
4 Cümleñün giymiş libāsun her ne var oldur hemān
5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş-sīmāyadur
6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem-sāyedür

VI

- 1 Bir nihān kenz-i ḥafīdür kim anuñ ezhārı yok
2 Kışşasun çoḳlar okurlar zāhirā tūmārı yok
3 Şanma kim nihāndur anun zerrece āşārı yok
4 Var olan eşyāda oldur māsivānuñ varı yok
5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş sīmāyadur
6 Şaḥş özidür cümle-i zerrāt-ı 'ālem sāyedür

VII

- 1 Vālih ü hayrāndur eşyā nutquna pür kıarda
- 2 Ğarq olupdur cümle-i eşyā kıalan esrārda
- 3 Vākıf olmağ dileseñ ey **Nātıķı** esrārda
- 4 Kimsenüñ fi ‘linden ikrāh etme hū dīvārda
- 5 Gerdiş-i zerrāt-ı eşyā şol güneş sımāyadur
- 6 Şağş özidür cümle-i zerrāt-ı ‘ālem sāyedür

4b

-35-

[Fevrī Efendi Fermāyed]

Mef‘ülü/mefā ‘lilü/mefā ‘lilü/fe ‘ülün

- 1 Sevdi şanemā dil seni yā taht ola yā baht
Terk eyledi cān-ı teni yā taht ola yā baht
- 2 Yā öldüre ol yā ölüdür dūn ğātī bu kim
Düşmen bizi biz düşmeni yā taht ola yā baht
- 3 Fülk-i dili girdāb-ı ğama şaldı felek çün
Āhum düzedür beliñi yā taht ola yā baht
- 4 Yā ser veresün yā alasm yāri raķībā
Meydāna bugün gel beri yā taht ola yā baht

5 Dirler kişi ser virmeyecek yār ele girmez

Yā Rāb o günler kanı yā taht ola yā baht

6 Bir cenk ideyün yār için ağyār ile **Fevrī**

Yā ben anı yā ol beni yā taht ola yā baht

-36-

[Rübā 'ī]¹⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Mütevellī-i tūrīl oğlına didi ki kejā

Hızlıgi terk eyle yoħsa tızlıge var ötümüñ

2 Didi oğlan si(...)şirsem saña ne girer çıkar

Ağzuñı tut mütevellīsi degilsün g(...)tümün

-37-

[Rübā 'ī]¹⁷

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

1 Görünce çavuşuñ maħdūmun ol kej-ṭab' (u) kej-idrāk

Aña 'āşık geçer ol ya'ni kim şayd eyleye bī-bak

2 Meşeldür kuşı kuş ile tutarlar şaқın oğlancık

Saña Ferhād işin işler peder didüklerü etrāk

¹⁶ Şiirin nazım şekli kıt'adır.

¹⁷ Şiirin nazım şekli nazımdır.

-38-

[Rühî]*

Mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

El verse şafâ furşatı fevt eyleme bir dem
Dünyâ aña degmez ki cefâsın çeke âdem

5a

-39-

[Bâyâtî]

7'li hece ölçüsü

- 1 Araziñ üstü bağlar
- 2 Bâr virmez küsti bağlar
- 3 Dost beni abdâl eyledi
- 4 Egnime püşî bağlar

-40-

[Bâyâtî]

7'li hece ölçüsü

- 1 İçdigüm üzüm şuyı
- 2 Dökülen gözüm şuyı
- 3 Yâre yalvarı yalvarı
- 4 Kalmadı yüzüm şuyı

-41-

[Bâyâtî]

7'li hece ölçüsü

- 1 Araz aķar meyl ile
- 2 Cānān oynar gül ile

- 3 İllere vermiş gönlün
4 Bizi aldar dil ile

-42-

[Bâyâtı]

7'li hece ölçüsü

- 1 Yâr şalındı göründi
2 Çıkar baçar göründi
3 Ārzümān çekdigüñe
4 Çıkası göz göründi

-43-

[Bâyâtı]

7'li hece ölçüsü

- 1 Bî-çārum dal boyuña
2 Bedr-i hilāl boyuña
3 Ol siyāh zülüflerüñ
4 İki yol şal boyuña

-44-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Gelüp dervîş olmak ister isen cāh-ı Bektaşîñ

Yolunda cān nişār eyle dirîg etme şaķın başîñ

-45-

[Müfred]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Didüm yoluña cān vereyüm didi ne dir şu

Cānuñ hūbanum baña beni sen mi virirsin

5b

-46-

[Müfred]

Muḥarriḳ-nüvist muḥarref ḳalem¹⁸

Hidāyetle yazıldı levḫa-i ğam

-47-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Her kimüñ kim yāri var beg beg ḳaçar keḳ keḳ geḳer

Her kimüñ kim yāri yoḳ zārī ḳılır 'arī geḳer

-48-

[Mısra]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Birüñi gördüm hemān dem gözlerüm çeşmidür ol

6a

[Hicv-i Ḳāsım Lengi]

Hele ey Ḳāsım Lengi, ḫarekī deng-i deynegi, ki tüder vaẓi' çūḫar cengi, ve maymun Firengī, ve behüm ve hicvüm pelengi, arvatın si(...)digüm aḡsaḳ ḳaramsaḳ, bed-aḫlaḳ, didi nākes, ve alçaḳ, bizüm talyalu ḳaltaḳ, şilluk giydi, şallaḳ, mezarrāḳ, o(...)ur ḳaç günü pā idü medrāk, ki seni şaḡ ḳoyar men ki, almadan çıḳasın yā giçesin, tab aşasın, şu içesin, lābüd ef'āl, ve ef'āl ne gün sāl cüvān merg, yetişmiş ecelin ölmege olmuş maḫalliñ, tiḡ-i zebān ile seni, yaralarum yaralarum, zārb çalup, cānuñ alup gözüñ oyup, aparup topraḡa koyup, ṭururum, kulluḡa daḫi ş(...)çarım, başıña tir tir, işerem üstüne, şir şir, o(...)urup, cānuña cır cır. kedünüñ eyleme mır mır, yüzi señ ṭal'atı, zār zār, getür āyīne yüziñ gör, göz ki ne endām, ḳabīhiñ, vücūd-ı 'ayb, şariḫiñ var, sana ādem dimek olmaz, yüzi maymün ite benzer, ayā nākes mel'ün, didi ḫūy, zebün, ayaḡı ḳışa, eli uzun, sana batmān ile, altun viren, almaz girü dengi, küllü 'ayb ile daḫi, uğursuz, hüve fasīd, bed-nejat, ḳara yüzli, siyāh, kāse ve ḫaṭā,

¹⁸ Bu beytin vezni tespit edilememiştir.

nikbeti, cirri, ve cimri, ve tülüngi, giydi cebin, toğrı, değilsin, ayađıñ dağı, seniñ gibidür, egri, seni gören kişinin, rāst degüldür işi, zīrā ana, dāđ u dağal.

6b

Bed-‘amel, mühmel, müsta‘mel, kullāb, uğursuz, dilerem Allāh, getüre, nām-ı nişān ile, cihāndan, kamu işinle, senin, fitne, başın, olmaz idi, eger olsaydı ayađıñ, o tutulmuşca, diliñ birle tudađıñ, dağı ol, b(...)klı dimāđıñ, yüzi b(...)kca, sözi, ođca, serçe, beli ef‘ī gibi ince, yüzi gitmişce, süpürge, burnı gitmişce çekirge, yoğsa ne el eylesesin, ey dīde-i nā-pāk, ve hağar-nāk, pür-ihsāñ, kej-idrāk, yūf-endāz, çürük, merdūd, erkānsız, yolsuz, idersin, heme dem, halk ile, cengi.

-49-

[Müfred]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

Yārumı görmeyeli ben yüzüni ter bürümüş

Elime yelpaze alup yüzüne yelleyeyün

-50-

[Müfred]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

Olur olmaz kişiyeye verdigi-çün mā-meleki

İntikām almağ için tutasuñ yedi feleki

-51-

[Nazm]*¹⁹

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

1 Kıtıb-ı aşüfte vü şürīde bizüm Telli Dede

Bāl-ı Sīmurđ ile ‘anķā gibi besbelli Dede

¹⁹ NSK (Akkuş, 1998: 248).

- 2 Bulmadum²⁰ buncalayun bü'l-‘aceb her dü-cihān
Kendü bir rind-i Hudā tekyesi engelli Dede

7a

-52-

[Müfret]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

Yārümi görmeyeli ben yüzüni ter bürümüş
Elime yelpaze alup yüzüne yelleyeyün

-53-

[Hicv-î Kâdı]

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

- 1 Āla-i kâdı-i müzî bütün ile zararısın sen
Güdük Çıbuğ kazâsında zevâlîne erersin sen
- 2 Nice kâdıısın ey râ‘î çomağıñ dağı çeketiñde
Şapan taşıyla çöp ile vurursın baş yararsın sen
- 3 Yüz elli akçe pâyımdur diyü kûş kûş kovalarsın
Henüz geldüñ yüze çıkdüñ bu deñli g*t gerersin sen
- 4 Güdügi bir çürük cāhil varun Aq Tağdan ayırdı
Otuzdur maṭlabüñ pāyuñ neden yüze erersin sen
- 5 ‘Adālet üzre onca ḥesābuñ gördük el virmez
Zılālet fennine tutduñ ne tuzaklar kurarsıñ sen

²⁰ Bulmadum: Görmedüm, NSK.

- 6 Otuz yıldan geçen demler huşūsın köhne defterden
Çıkarıp şüretün bir pürsāleye şalarsın sen
- 7 Felān yerde felān oldu felān yerde felān oldu
Felān gitdi felān geldi diyü yaş baş şayarsın sen
- 8 Şovuk dārbından olmuşdun divār altında kalmışdun
Suya düşüp boğulmuşdun ne var ise tıuyarsın sen
- 9 Mübāşirler getir dursun otuz kırk gün otur dursun
Olan mālī getir dursun alur yārı bulursın sen
- 10 Paşanuñ kethüdāsundan gelür yüz elli merdüm-h̄ār
Aña ta'zīm-i istiḳbāl idüp karşı çıkarısın sen
- 11 Beş on olunca bir kūya olanı tağlar ḳonar
Varursın ehremenlerle bir araya ḳonarsın sen
- 12 Du'āya tağılur ḳaçar ḳalurlar kızlar oğlanlar
Olar ḳaçmağa tāḳat yok ḳaç üstüne ḳonarsın sen
- 13 Ol evde bulunan nesne 'avānuñdur tekellüfdür
Şerīk olur virür alur vebāline yetersin sen

14 Ne tanıķ var ne da' vacı yalan gerçek ne dilerse
Sicille kayd idüp anı yerine biñ ķatarsın sen

7b

15 Alursın resm ile ' öşrin murāduñ üzre ķullardan
Yazarsun hācet imzā düzer mühürdeñ başarsın sen

16 Eliñdeki ķalem gördükçe ķırsun bađrıña batsun
Çeker ķavsı çeker kāhīñ ķamış oķun atarsın sen

17 Oķunmaz yazdığın huccet hele müft zift ķılur rüşvet
Yađar gökden saña la'net cihāna ot şaçarsın sen

18 Oķumak yazmak anlamak naşib olmaz saña cüdā
Ma'āniden ma'ārifden berisün bī-başarsın sen

19 Şeri'atden tarīķatden ma'ārifden haķīķatden
Te'anniden başiretten mūrā'ī bī-başarsın sen

20 Saña seccāde-i şer'īñ kesüp bir ķıt'asın virmek
Haķā vü küfre bā'ışdür ķatı küfre batarsın sen

21 Ve men lem yaħkümūñ hükmi senūñ üstüne şabıtdür
Ne zālimsün ne ķāfırsün Yahūdiden betersin sen

22 Tıyıldı itdigūñ işler uruldı bağrına şişler
İşiden barmağun dişler hey utanmaz gülersin sen

23 Senüñ-çün la 'netu 'llāha dirġ iden muḳaṣṣardur
Sihām-ı la 'net-i ḥalka sebīl olmuṣ sipersin sen

24 Vücūduñ ḥāke āb ile olupdur şüretā taḥmīr
Beşer şeklinde ḥalk olmuṣ deliklice ḥacersin sen

25 Ma 'ārif ehli yanunda vücūduñ çöp kadar yoḳdur
Velī cāhiller içinde ne ḥoşca mu 'tebersin sen

26 Ne şiretsin be hey cāhil ki senden bir türük yegdür
Meger bir ḥūnfesāsun kim varup terse ḳonarsın sen

27 Ḳabāḥatden ḳabaḥatsin velī maḥz-ı sefāhatsin
Muşavvirce necāsetsin çīl-i mühmel ḳoḳarsın sen

28 Ḥamaḳat birle ecmelsin ḥazel kısmında aḥzelsin
'Azāzīl re 's-i erzelsin başundan baḒlı ḥarsın sen

29 Sen insān olmadıñ başḳa gelürsin ḥar gibi 'aşḳa
Gözi renkli sözi ḳaşḳa ezelden bir saḳarsın sen

30 Bilinür mücrim ü mū āşī-simādur deyr-i ḥişālinden
Saḳar merkeb gibi belli hele ehl-i saḳarsın sen

8a

31 Degirmen mi 'deli taşla ne bulursan ögüdürsin
Yüzüñ böñdür babañdañ çük anañdan em umarsın sen

- 32 'Amelde 'avqba kâğısın muhâlif vaz' a râzısın
Teker altında mâzısün hemân fir fir dönersin sen
- 33 Der-âmet kapudan girse bacadan hağ firâr eyler
Toñuz yemini yermezsün yere kısar şıķarsın sen
- 34 El altundan alup rüşvet idersin hağ işi bâtıl
Sû'al etmez cevâb virmez hemân başdan şorarsın sen
- 35 Elünde yüzlü olmayan yüze yüz yüzüne gelse
Anı yüz biñ haķâretle yüze almaz kovarsın sen
- 36 Vaşak avcısı tâ'limün simiş kelbî mu'allimsün
Saña tazı köpek yetmez katır sincab zağarsın sen
- 37 Bir it senden yegin olsa öñünce kımsulanırsın
Deriñe diş degirmezsın aña kıyruğ yolarsın sen
- 38 Kıoyunı kurdula yersin döner it ile ağlarsın
Ne yavuz aşmalı kelbsin ne çöllükler çetersin sen
- 39 Gice kıartal maķâlinde (...) deve görürsün
Şabâh üstüme varursun alup löp löp yuğarsın sen

40 Çobān yoğluğı Őerrinden kapunu kurda kapasun
Yedüđüñ yal harām olsun nice ıorcı ıomarsın sen

41 Baban anaña tolaŐmıŐ yavuz atlar tolaŐırken
KudurmuŐ seg gibi Şimdi bütün aylar toalarsın sen

42 Kulağımız iŐitmezse to(...)ağımız olur sağır
Kör it kayaya urduğıa bize tek tek ürürsın sen

43 Kimiñ belünden olmuŐsın kimiñ karında yatmıŐsun
Seni kim beslemiş bilmem nice kancık emersın sen

44 Bođazuña senüñ küsmük gerek yāhūd da mor zencir
BaŐıñ boş olıcağ tormaz bütün ili toalarsın sen

45 Manavkatdan kaçıp gelmiş Anaıolı ıaıalısun
Çorum Őahrāsına düşmüş toñuzsın bezdürürsın sen

46 ‘Alāiyye Aıāliyye Egirdür yürüdür elinde
Senüñ hem Şan ‘atuñ ıoığdur egirdirsın yürürsın sen

8b

47 Tıtalım Şarı defterdār anañ karıdaıdur güyā
Anuñ ‘ırzıñ Őaınmazsın toırur nāmın ıekersın sen

48 Muđammed atlı bir ‘ulaı getürüp ketüdü itdüñ
Anuñ gibi deli hıziñ hevāsına uyarsın sen

- 49 İki er geldi bir ‘avrat çekişdi Kāḍī ya‘ni
Görüp anı tama’ kılduñ baķub gözüñ kıparsın sen
- 50 Yakıcısıuñ yıķıcısıuñ çıyan gibi aķıcısın
Yılan gibi şokucusın tabanlardan şokarsın sen
- 51 Büyücüsün sürücüsün gözüñ ola görücüsün
Elüñ ile vericüsün etegüñle sepersin sen
- 52 Kūyına kāḍī olduķda (...) oldu tārihiñ
Çıķın nār-ı şirk ile tutuşdurup yaķarsın sen
- 53 Yüķüñ koz şatdıgun incir tıyarsa ģatunuñ incür
Be hey ‘alķar be hey rencür nice ‘ārsuz çomarsın sen
- 54 Senüñ adıñ Delī Müşlī şanursun sen seni uşlu
Kāfir tırpānısın paşlı egir bügrü fenersin sen

-54-

[Müfred]

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

Meşeldür kuşu kuş ile tutarlar şaķın oğlancık

Saņa Ferhād işin işler peder didüklerü etrāk

-55-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Bugün yeni civān sevdüm anuñ adı Hüdāverdi

Vişālün çoğdan isterdüm bihamdillāh Hüdā verdi

-56-

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

Cānum almağa elüñ degmez ise bir pāre

Eliñ ucuyla biricik kafes-i sīneme deg

9a

-57-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/fe 'ülün

Raķībā var daħi şeytānluķ itme

Ki yārüñ bendesiyle başı hoşdur

-58-

[Hicv]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

1 Şāha hükme eyledi bir başdı bacaqlı kâđı²¹

İtdügi hükme kafir kâğısı olmaz rāzī

2 Geydi ilhād-ı 'ināyetini bir mertebe kim

Muṭlaķā feyz benim dir unudur feyyāzı

²¹ Bu şiir Nef'î'nin Sihâm-ı Kazâsı'nda yer almamaktadır.

- 3 Almasa cīfe-i dünyā koķusun dünyāda
Yüzi tersine dutar Hāķdan ider a‘rāzi
- 4 Kaddine cāme-i tezvīri kesüp biçmek için
Kolların bükseñ olur derzī cühūd mıķrāzı
- 5 Yāri Bağdād-ı ‘Irāķīdür o dīn yoķsulunuñ
Sebeb-i aşhābı besler bir alay rifāzı
- 6 Patronuñ mālını rüşvet diyü aldı şanmañ
Dīnini rehne koyup eyledi istikrāzı
- 7 Ba‘z-ı deyyūs işidür līk kulaķdan geçirür
Bu gidi gözü ile görür ider aģmāzı
- 8 Hāline şimdi köpekler güler ol mef‘ülīñ
İtdügi ķala diyü yanına fi‘l-i māzī
- 9 Yüzi ebraş başı kel gö(...)ü bevāşırlı gidi
Avratun s(...)kdüģimüñ muhtelifü‘l-emrāzı
- 10 ‘An-ķarīb olduğı ğayrun ebed-i **Nefi** beled
Gidi döñe döñe estire bīm-i yeķrāzı

-59-

[Müfred]

شیخ شیطانست ملانکتی

محتسب دوزاست و قاضی رشوتی

-60-

Müfred

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Seyr ider gördüm raķīb-i rū-siyehle yazuyı

Ṭa 'n idüp didüm ol āhū-çeşme gezdür tāzuyı

-61-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Raķībūñ bizi gördükçe yüzi gözi şatar sirke

Yarışdı şaķalundan depidi yüzini çirke

-62-

[Müfred]

Mef'ülü/fā 'ilātün/mef'ülü/fā 'ilātün

Ağyār-ı nā-tirāşıñ gelmiş yine tırāşa

Ḳāđiya gitsün ey meh ağyār-ı nā-tırāş

9b

-63-

[Kināye-i Heme]*²²

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

1 Küşte-i zü'lfikār-ı hicvümdür

Bir alay yāve-güy-ı herze-tırāz

²² *NSK, (Başdaş, 2020: 133).

- 2 Kādür olmasalar cevāba n'ola
Ber-niyābed zi-küştegān āvāz

-64-

[Der-Haqq-ı Hışālī]*²³

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Sen neden mestī zağar gibi Hışālī Urumuñ
Dimemişken dağı bir kimse saña uş fınduğ

- 2 Ğaraźıñ elde bir eglence ise 'ālemde
Müm tatar mestī gibi gel s(...)kimüñ başını ş(...)ğ

-65-

[Der-Haqq-ı Pehlivān-ı Kūçek]*²⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Pehlivānum kekezüm bü'l- 'aceb-i devrānum
Meded inzāl olayum²⁵ ağızuma geldi cānum

- 2 Küş-gīrāna bürüp şarmağı қо luğf eyle
Şadme-i kīrūme bir pāre tayan sultānum

-66-

[Der-Haqq-ı 'Anqā]*²⁶

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Kırılmış boynızı altında anuñ yeridür yara
Anuñ çün gidi 'anqānuñ kec olmuş qaşınuñ yeri

²³ *NSK, (Başdaş, 2020: 128).

²⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 133).

²⁵ Olayum: olayın, NSK.

²⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 127).

- 2 Yahūd bir g(...)t huşūşıy-çün şahādetde yalan çokmuş
Başanlar egri başmış gidiye tamğayı tezvīri

-67-

[Ve lehü]*²⁷

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Ayn-ı ibretle baķuñ çehresine 'anķānuñ
Gidinüñ gözü de egri yalnız kaç degül

- 2 O kıyāfetle gören der gidiyi ve 'l-hāşıl
'Acemüñ çingenesidür bu kızılbaşı degül

-68-

[Der-Ĥaķ-ı Fırşatı]*²⁸

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Fırşatı Vaĥdetīye ĥaķ bu ki yār olsañ olur
Biriñüz ġurbete beñzer biriñüz ayrıncı

- 2 O yüzi ĥara oş(...)rmaķ yā neden yanuñda
Var iken sencileyün şarı os(...)rtmaz sancı

-69-

[Der-Ĥaķ-ı Vaĥdeti]*²⁹

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Ey Vaĥdeti sen Fırşatīyi ş(...)çmada geçdüñ
Müşhil mi yedüñ yoĥsa şovuk ĥahve mi içdüñ

²⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 127).

²⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 122).

²⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 114).

- 2 Āheste vü nerm etmek idi gerçi murāduñ
Ammā bir oş(...)rduñ ki sığırlar gibi ş(...)çduñ

10a

-70-

[Vaḥdetī]*³⁰

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Vaḥdetī b(...)k yeme ben kıt'a didüm diyü yüri
Furşatī b(...)k yemege hīç şañki fırsat mı verür
- 2 O daḥi tıtsa dilin sen açamazsın dehenüñ
G(...)tünüñ debdebesi ağzuña nevbet mi virür

-71-

[Ve lehü]*³¹

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Ey Vaḥdetī terzīk iki üç kıt'a dimekle
Sen kendüñi teşhīre çalışduñ 'abes itdüñ
- 2 Andan bize ne her ne çıkarsa dehenüñden
Tut kim yine bir daḥi oş(...)rduñ ḥades itdüñ

-72-

[Ve lehü]*³²

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Vaḥdetī körlüğüne belki daḥi kör gözüne
Oquram bu didügüm kıt'aları hep yüzüne

³⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 116).

³¹ *NSK (Başdaş, 2020: 116).

³² Ve lehü: Der-Mezbūr, NSK.

- 2 Şā'irüm diyü daħi lāf u güzāf etmegi ҡo
Ġālib oldı ҡavarañ ħüsn-i edāda sözüñe

-73-

[Ve lehü]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Vaħdetī gerçi biri ҡavl [u] birisi 'amelün
Tıǵrı söyle nicedür gel ҡavarañla ğazelün

- 2 Hep bir ancak yā oş(...)urduñ yā ğazel tarħ etdüñ
Қavl-i fi'li ne imiş sencileyün mübtezelün

-74-

[Der-Ĥaқ-ı Ĥalebī]*³³

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Puşt-ı mumzā Ĥalebī kim aña mānend olmaz
'Ālemün bir yere cem' eyleseler mā'bünun
- 2 Böyle epşet nice olur kim anası [ķarnında]³⁴
Döndürürmiş babası ĥādişesine kūnin

-75-

[Der-Ĥaқ-ı Ĥāfız]*³⁵

Mef'ülü/fā 'ilātü/mefā 'ilü/fā 'ilün

- 1 Her ķit'ada kim hicvini ķaşd eyleyüp didüm
Cem' eyledüm zamānı o puşt-ı cihān ile

³³ *NSK (Başdaş, 2020: 111).

³⁴ Bu mısranın vezni bozuktur.

³⁵ * NSK (Başdaş, 2020: 108)

- 2 Ursa başına g(...)t acısı n'ola Hāfızuñ
Bir s(...)k kodum ki varsun añlasun zamān ile

-76-

[Ve lehü]*³⁶

Mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

- 1 Hāfız zamāne tazeligün yād idüp dimiş
Darb-ı meçükle kan büzügümden revān idi

- 2 Hün-ı cigerle ol daḥi bir āh idüp dimiş
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

10b

-77-

[Der-Ḥaḳḳ-ı Muḥammed Zamān]*³⁷

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

- 1 Ol köhne ḳalender ki anuñ güşü yarıkdur
Māḥiyetini bilmede yārān iki şaḳdur
- 2 Kimisi 'Acemdür der aña kimisi Gürci
Çıkmadı beyāza ne yüzi ḳara uşaḳdur

-78-

[Der-Ḥaḳḳ-ı Hāfız]*³⁸

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

- 1 Püş-t-i zen-ḥilḳat-i zen-şive Cenāb-ı Hāfız
Ki görünür itegün ḳaldurucaḳ çün tılaḡı

³⁶ * NSK (Başdaş, 2020: 109).

³⁷ * NSK (Başdaş, 2020: 109).

³⁸ * NSK (Başdaş, 2020: 107).

- 2 Yırtayun ölmez isem hicv ile şöyle g(...)tüni
Güş idince aña reşk ide zamānuñ kulağı

-79-

[Ve lehü]*³⁹

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Fikrüm katı çok şimdi bu şetmüm hele Hâfız
Olsun sebab-i güft ü şenīdi zurefānuñ

- 2 Başuñ g(...)tüne ağızına varınca Hâkimüñ
G(...)tün başına güşuna varınca zamānuñ

-80-

[Ve lehü]*⁴⁰

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Ey Hâfız-1 ner māde liķā-yı mütezarrif
Pek cānuma kār eyledi bu vaż-1 saķīmüñ

- 2 Ol mertebe yırtmam g(...)tüñi hicv ile ben de
Kim yine dürüst ide zamān ile Hâkīmüñ

-81-

[Ve lehü]*⁴¹

Mef'ülü/fā 'ilātü/mefā 'ilü/fā 'ilün

- 1 Ey Hâfız-1 sefih ü zarīf ü derīde-kün
Hâķkā budur ki haylice puşt-1 zamānesün

³⁹ * NSK (Başdaş, 2020: 108).

⁴⁰ * NSK (Başdaş, 2020: 108).

⁴¹ * NSK (Başdaş, 2020: 108).

- 2 Düşse zamān-ı ħarla aceb mi mu‘āmeleñ
Zīrā ki ol zamān ise sen de zamānesün

-82-

[Der-Ĥaĥĥ-ı Nev‘ī-zāde]*⁴²

Mef‘ūlü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ilün

- 1 Ey māde ħar ey puşt-ı zinā-zāde-i Nev‘ī
Şirtuñda şütür-leb beg ile eyle tefāĥür

- 2 Seyr eyledük el-ĥaĥ nice eşkāl-i ġarībe
Zurāfa-süvār olduġunu görmedük üştür

-83-

[Ve lehü]*⁴³

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Ey şütür-leb beg eyā mīr-livā-yı Horhor
‘Ādet olmuş tatalum saña ekābir s(...)kmek
- 2 Nev‘ī-zāde sebebiyle n’ola girsek hicve
Ne belā idi senüñ başıña şā‘ir s(...)kmek

-84-

[Müfred]⁴⁴

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- ‘Ārif ol ehl-i dil ol rind-i ħalender-meşreb ol
Ne Müselmān ħüy-ı ne mülhid-i bī-mezhep ol

⁴² *NSK (Başdaş, 2020: 103).

⁴³ *NSK (Başdaş, 2020: 102).

⁴⁴ Bu şiirden hemen önce “Der-Ĥaĥĥ-ı Kāfoġlu” yazmaktadır.

-85-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ḳahr-ı hicrān ile kesme vaşl-ı dilberden ümīd
Perde-i ğayb içre vardır luṭf-ı pinhān ğamum

11a

-86-

[Der-Ḥaḳ-ı Oḳçı-zāde]*⁴⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Oḳçı-zāde nice etdüñse beni āzürde
Geleyün⁴⁶ ben de seni öyle ūkest etmez isem
- 2 Egri oḳ gibi ūkest ola benān-ı fikrüm
Fiske-i hicv ile ger burnuñı pest etmez isem

-87-

[Der-Ḥaḳ-ı Nev 'ī-zāde]*⁴⁷

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Germ olup ḥīzāna bir vaż' itdi Nev 'ī-zāde kim
Dir dimez ḳoydı bizi yine livāṭa ḥarcına
2. Ben de nā-merdüm eger döndürmez isem g(...)tüni
Ḍarb-gīr-i hicv ile Kirlī Nigāruñ fercine

⁴⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 106).

⁴⁶ Geleyin: lekeyin, NSK.

⁴⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 101).

-88-

[Ve lehü]*48

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Nev'î-zāde sen şütür-leb artuğı bir hızsün
Şā'ir olduñ şimdi ortaya söz atarsun he mi
2. Kātlan imdi darb-gır-i hicve sen de merd iseñ
Şanma kim her yerde mestāne s(...)kerler ādemi

-89-

[Ve lehü]*49

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1. Nev'î-zāde niçe olurmış göresin sende y(...)rāk
Hele girsün g(...)tüne mihrez-i hicvüñ yarısı
2. Kādesün kande benüm gibi hümā-yı mā'nā
Kaḥbenüñ māde-şütür murğı şütür-leb karısı

-90-

[Ve lehü]*50

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

1. Nev'î gibi bir şā'ir-i gū-sālenüñ oğı
Bir bencileyün şire niçe pençe-zen olsun
2. Bir s(...)k koyayın aña ki çıksun diye senden
Zurāfaya beñzerdi kekez gergedān olsun

48 *NSK (Başdaş, 2020: 101).

49 *NSK (Başdaş, 2020: 102).

50 *NSK (Başdaş, 2020: 103).

-91-

[Ve lehü]*⁵¹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1. Nev'î-zāde bu kaçınmak niçe bir kırımze
S(...)kmezın s(...)kmezın ey puşt seni⁵² söz bir olur
2. Ne bu ta'cıl ü tehālük bize g(...)t vermekde
Şanma Tıflı gibi her s(...)kdigimiz şā'ir olur

-92-

[Ve lehü]*⁵³

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Nev'î-zāde sen bir ağzı bohlı puşt-ı yāvesün
Kim bu şehir içre saña az kimse var larķ etmemiş
2. Ol gice hattā şütür-leb s(...)kmek üzre_iken⁵⁴ seni
Bir zamān mestānla ağzuñla g(...)tün fark etmemiş

-93-

[Ve lehü]*⁵⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1. Nev'î-zāde saña mīrās-ı pederdür yāve
'Ömri zīrā pederün yāve dimekle geçmiş
2. Var kıyās it ne kadar herze⁵⁶ imiş kim merhūm
Yerine sencileyün bir qabā yesteh ş(...)çmiş

---

⁵¹ *NSK (Başdaş, 2020: 103).

⁵² Seni: dedüm, NSK.

⁵³ *NSK (Başdaş, 2020: 104).

⁵⁴ Üzre iken: isterken, NSK.

⁵⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 104).

⁵⁶ Herze: âdem, NSK.

-94-

[Ve lehü]*⁵⁷*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün*

1. Nev'î-zāde ne kadar muğlim u lūfî var ise
Cümlesi cān-ı gönülden saña mā'il ancak
2. Şimdiden saña muğallid geçinür çok yaşasun
Kaḥbe-zāduñ da sürüşdürmege kâ'il ancak

-95-

[Ve lehü]*⁵⁸*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün*

1. Nev'î-zāde o ḥar-ı māde ki anuñ yükini
Ne hecin ne beserek māye ne cemmāze çeker
2. Şanmañuz kim oş(...)rur gāhî eşekler gibi ol
Kir-i üştür-lebi anup g(...)ti ḥamyāze çeker

-96-

[Ve lehü]*⁵⁹*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün(fa 'lün)*

1. Nev'î-zāde nice kâḍlîğ idersün sen kim
Şer'î bir mes'ele bilmezsün eyā puşt aşlā
2. Evvelā b(...)kılı olur muydı s(...)ken hep g(...)tüni
Olsa ma'lūmuñ eger mes'ele-i işincā

---

⁵⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 104).

⁵⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 104).

⁵⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 105).

-97-

[Ve lehü]*⁶⁰

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1. Nev'î-zāde o kekez hem bize şā'ir geçinür
Hem yine herzeli sözde kıatı çok yer s(...)kilür
2. Kir-i hicv ile g(...)tün ağzına döndürdüm anuñ
Dağı söz söyleyemez söylese b(...)k yer s(...)kilür

-98-

[Ve lehü]*⁶¹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

1. Nev'î-zāde sen eger ol s(...)kilür Kāfoğlı
Ne demekdür bize şā'ir geçinüb kıt'a dimek
2. Ben de bir s(...)k başayun g(...)tünüze kim diyeler
Kekezātüñ g(...)tüne pek şalağa çaldı⁶² felek

-99-

[Der-Ḥaḳ-ı Kāf-zāde]*⁶³

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Düşmez ey Kāfoğlı maḥdūmiyete bu mağlaḫa
Birbirine uymaz ol evzā-i gūn-ā-gūna yuf
2. Hem söz añlar hem bizümle çep düşesün ey kekez
Böyle idrāk ile senden ḥazz iden Mecnūna yuf

⁶⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 105).

⁶¹ *NSK (Başdaş, 2020: 105).

⁶² Çaldı: urdu, NSK.

⁶³ * NSK (Başdaş, 2020: 97).

-100-

[Ve lehü]*⁶⁴

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Qadrin ey Qafoglı bil Hacı Muhammed-zādenüñ
Öyle bir düblekçi-yi şahib-uşüli kim bulur
2. Ol meçik çalıp sen oş(...)rduqça g(...)tüñ gūiyā
Ṭabl-ı pür-āvāze-i derbend-i Kūh-ı Qāf olur

-101-

[Ve lehü]*⁶⁵

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Sözde bizden yeg tutarmış Qāf-zāde kendi özün⁶⁶
İ'tikādı hem budur bir niçe bī-ma'nā haruñ
2. Cin gibi ol gūh-ı mevrūtı anuñ çün bekler ol
Kūh-ı Qāf olur yeri zīrā ki bizden yeglerüñ

12a.

-102-

[Ve lehü]*

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1. Saña bir lārķ ideyüm ölmezsem ey Qāfoğlı [ben]⁶⁷
Kim helāk ide ğamum reşk ü ḥased zü'n-nūnuñı
2. Her ne denlü süst olursa ḥor baķma kirüme
Ejdehā-yı Kūh-ı Qāf olur görünce kūnuñı

⁶⁴ * NSK (Başdaş, 2020: 96).

⁶⁵ * NSK (Başdaş, 2020: 97).

⁶⁶ Kendi özün: kendüsin, NSK.

⁶⁷ NSK (Başdaş, 2020: 97).

-103-

[Ve lehü]*⁶⁸

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

1. Şeref-i zātuñı bildür bize ey Qāfoğlı
Bilelüm rütbe-i qadrün ne kadar a'lādur
2. İbn-i Qāfem dir iseñ qo bu sözi sen ki g(...)tün
Küh-ı Qāf ise bizüm de kuşumuz 'Anqādur

-104-

[Ve lehü]*⁶⁹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Müjde Qāfoğlına kim 'avreti yanında anı
Minnet olursa cehāletden eger kurtarmak
- 2 Bir qurı s(...)k başayun aña cimā' üzre iken
Çıka g(...)tünden öte 'avratınun bir barmaq

-105-

[Ve lehü]*⁷⁰

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Hicv-i yārān ise ey Qāfoğlı maqşūduñ eger
Yā ne lāzımdur Riyāzī dağı gelmek dernege
- 2 Böyledür her yerde ey bīçāre aḥvālūñ senüñ
'Ādet⁷¹ ancak saña girmek el s(...)kiyle gerdege

⁶⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 98).

⁶⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 98).

⁷⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 100).

⁷¹ Ādet: lazum, NSK.

-106-

[Ve lehü]*72

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Saña bir s(...)k koydum ey Qāfoğlı ben kim zaḥmeti
Haẓm iderseñ var yüri 'ömrüñ olunca eyle lāf
- 2 Kırdı hep g(...)tündeki kırdı 'acemidür⁷³ disem
Pehlivān kīrūme şāhib-kırān-ı küh-ı Qāf

-107-

[Ve lehü]*74

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 İttifāk idüp bizü hicv etmege cem' oldular
Tağlı vü Qāfoğlı Nev'î-zāde hep oğlan uşak
- 2 Kīr-i hicvüñ kellesün ben de hemān tükrükledüm
Her birine 'aşk ile başdum birer ra'nā t(...)şak

-108-

[Der-Haqq-ı Cümle]*75

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Ehl-i 'ilmüñ kulu kırbānıyuz Allāh bilür
Ey kekezler hele siz 'ilmiñüz işbāt idinüz

---

⁷² *NSK (Başdaş, 2020: 99).

⁷³ 'Acemidür: 'acemiydi, NSK.

⁷⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 101).

⁷⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 95).

- 2 Herze-kerd-i reh-i nazm olduñuz ammā yol azup
Düşdüñüz köhne helā-yı suhane b(...)k yedüñüz

-109-

[Ve lehü]*76

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Yāve-gūyāna mürebbī olan üstād-ı suhan
Bilmiş olsun anı hicv itmenüñ olmaz şorusı

- 2 Ol kadar yūf didüm uşlanmadı ol maḥdūma sem
Kilk-i hicvi meger anuñ çün idem yūf borusı

-110-

[Der-Ḥaḳ-ıYahya Efendi]*77

Mef' ulü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe' ulün

- 1 Kısmet diyü Ekmekçi gibi zālīm-i dūnuñ
Çalduñ niçe biñ altunımı ey deli Yahyā

- 2 İslāma düşer mi bu ṭama' böyle vebāli
Şağ olsa kabūl etmez idi şapkalı Yahyā

12b

-111-

[Der-Ḥaḳ-ı 'Azmī-zāde]*78

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Bir münāfiḳ kaldı hicve müsteḥaḳ hicv⁷⁹ etmedüm
Adunı derdüm eger gāyet de mazmūm olmasa

⁷⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 96).

⁷⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 95).

⁷⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 94).

⁷⁹ Hicv: kim, NSK.

- 2 Şanmañuz kim aña raħm etdüm ya cürmin tuymadum
Anı çoğdan hicv iderdüm hicvi de şüm olmasa

-112-

[Ve lehü]*⁸⁰

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Bir denī şüm ile düşdi serikār-ı ıab ‘um
Kime haşm itdi bizi gör felegün misvākun⁸¹

- 2 Görmedüm böyle mürā‘ī-yi kekez-i bī-insāf
Şoqasun g(...)tüne başından alup misvākun⁸²

-113-

[Ve lehü]*⁸³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Sen niçe sālüm olursun ibneden ey puşt-ı şüm
Gitmedüñ mi Şāma Aydın nām bir dellāk ile
- 2 Kādı-yı Mışr olduğñ dem neydi aña iltifāt
‘Ālemi aħmağ şanursun sen de bu idrāk ile

---

⁸⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 94).

⁸¹ İmsakın: imsakı, NSK.

⁸² Misvākın: misvākı, NSK.

⁸³ *NSK (Başdaş, 2020: 94).

-114-

[Der-Haḡ-ı Ğani-zāde]*⁸⁴

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün (fe 'lün)

1 Şāriḡān-ı letāyif-i İṭrī
Ya 'ni erbāb-ı çeşme-i ḡādı

2 Aña zarīfī müfessir ü epşet
Buna ḡādı olur mı hīç rāzı

-115-

[Ve lehü]*⁸⁵

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Germ olup Baḡşī dimiş Kirli Nigāra ad için
Ğayri ḡar lāzım degül kīrine geçse buyruğum

2 Şırtıma alup anı teşhīr iderdüm ḡorḡarun
Hayli yüzsüzdür ḡalur şoñra elünde ḡuyruğum

-116-

[Ve lehü]*⁸⁶

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün(fa 'lün)

1 Ḳaḡbe teftişine me 'mūr olalı Baḡşī-i ḡar
Ḳā 'il olduḡ yine biñ cān ile vaz ' -ı felege

2 Ḳar dimezdi aña bir kimse daḡi 'ālemde
Ṭutsa bindürse eger Kirli Nigāri eşeḡe

⁸⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 80).

⁸⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 81).

⁸⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 80).

-117-

[Ve lehü]*87

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

- 1 Beni nice Һar ider dirseñ eger Kirli Nigār
İşte biz Һarlıguñ ey BaҺşī Efendi budur
- 2 Biricik var şor anuñ mekrini Şun 'ullāhdan
Nice insānı eşek etmiş o bir cādūdur

-118-

[Ve lehü]*88

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün (fa 'lün)

- 1 Saña BaҺşī Efendi şad-taҺsīn
Görmedüm bir senüñ gibi dāver
- 2 Olalı şehre yine sen Һākīm
ҚаҺbelīk Nādīri teҺallüş ider

-119-

[Ve lehü]*89

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

- 1 Қırarun boynuzuñı bilmiş ol ey Delgiç 'Ömer
Тayunup қувvetiñe virme iñinde bana⁹⁰ şırt
- 2 Oğlıñuñ yırtdı zıbıқla büzügün Kirli Nigār
Hünerüñ var ise sen daҺı anuñ fercini yırt

---

⁸⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 81).

⁸⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 81).

⁸⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 92).

⁹⁰ İninde baña: igen tab'uma, NSK.

-120-

[Ve lehü]*91

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Cānı çıksun acımañ Kirlı Nigāra zerrece
Kendü kendüni 'aceb rüsvāy idüp düşdi dile
- 2 Neçün ol yüzüz or(...)sbı tütmadı emri sözün
Kuyruğın başdı bir uyur ejderhānuñ kaşdı ile

-121-

[Ve lehü]*92

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Kim ş(...)çar kīrine şimden gerü Delgiç 'Ömerüñ
Fercini Kirlı Nigāruñ gidi pek yırtamadı
- 2 Kim dıkar bir daħi yā g(...)tine ol forkuñ [kim]
Burnına ol köpegüñ bir kavara çırtamadı

-122-

[Ve lehü]*93

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 S(...)ke ş(...)çmağı ço şimden gerü ey Kirlı Nigār
Hünerüñ var ise Delgiç 'Ömerüñ başına ş(...)ç
- 2 Çünkü eşek gibi os(...)rdı oş(...)rdı s(...)kemez
Bāri öldür köpegi meşhedinüñ taşına ş(...)ç

---

⁹¹ *NSK (Başdaş, 2020: 82).

⁹² *NSK (Başdaş, 2020: 92).

⁹³ *NSK (Başdaş, 2020: 92).

-123-

[Ve lehü]*⁹⁴

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Lāfı qov ey kirli qaḥbe pek bilür yārān seni
Yoq mudur fercünde biñ s(...)k pāresi mā-lā kelām
- 2 Beñzedürseñ ferciñi benzet o bādılcāna kim
Qıymalanmış laḥm ile tölmiş derūnı bi't-tamām

-124-

[Beyt]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Döndi kāfir şikāsı ol tölma bātıl cāna kim
Qıymalanmış laḥm ile tölmuş derūnı bi't-temām

-125-

[Ve lehü]*⁹⁵

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Şoq g(...)tüne kīr-i ḥarı ey Mantıqī yāḥūd
'Arz it Çelebiye anı hażm itmez iseñ sen
- 2 Qadrin o bilür öyle metā' in yine zīrā
Qalmaz o daḥı Kirli Nigāruñ zıbıqundan

---

⁹⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 82).

⁹⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 93).

-126-

[Ve lehü]*⁹⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Neyleyün ey kirli қаһbe bilmedüñ miqdāruñı
Sana bildürdüm seni bir mışra 'uñ tazmīn ile
- 2 Kīr-i hicvi böyle pek pek başduğum ma 'zūr tüt
Oynaşı çok қаһbeyi zīrā s(...)kerler kīn ile

-127-

[Ve lehü]*⁹⁷

Mef'ülü/mefā 'lū/mefā 'lū/fe 'ülün

- 1 Biñ kıt' a dese ğam yimem ol kirli or(...)sbu
Kim oğur o puştuñ didügi nazm-ı dürüşti
- 2 Var mıdur anuñ gibi 'aceb ferci tırurken
Kasd ile g(...)tünden s(...)kilür fāhişe deşti

-128-

[Ve lehü]*⁹⁸

Mefā 'ilün/fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

- 1 Binince Kirli Nigāra Celālī oğlanı
Elinde kīr-i dırāzı iter aña mızrāk
- 2 Şokub g(...)tüne çıkardıkça anı fercünden
Tıonı o mızrağüñ olur ucunda bir bayrak

⁹⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 82).

⁹⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 83).

⁹⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 83).

-129-

[Ve lehü]*⁹⁹*Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün*

- 1 Şā'ire bir kaḥbe peydā oldı şimdi Rūmda
Kim aña pājeng olan Şāh-ı 'Acem cāsūsıdur
- 2 Böyle bir ğayr-ı mükerrer fāḥiše olmaz daḥı
Kūn-ı mā'būnı anuñ zīrā kūs-i ma'kūsıdur

-130-

[Ve lehü]*¹⁰⁰*Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün*

- 1 Olmaz ol kirli or(...)sbı gibi puşt ammā anı
Kimse bilmez tūt ki başı örtülü 'avratdı ol
- 2 Beñzemez aña ne Kāfoĝlı ne sā'ir kaḥbevāt
Belki Nev'ī-zādeden daḥı beter epşetdür ol

-131-

[Ve lehü]*¹⁰¹*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün*

- 1 Nice mestüre geçersün bize ey Kirli Nigār
Seni mestāne Nihāli Çelebi s(...)kmedi mi

---

⁹⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 83).

¹⁰⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 84).

¹⁰¹ *NSK (Başdaş, 2020: 84).

- 2 Soñra bir kıt'a da ey ahbe-i bī-‘ār yīne
Hem s(...)küp hem depeñ üstine seni dikmedü mi

-132-

[Ve lehü]*102

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün (fa ‘lün)

- 1 Bir Nigārı var imiş ‘İtrī-i meczūbuñ kim
Her şeb ol mülhid-i ħar aña çözermiş kuşağı

- 2 Uyuzı öyle bulaşmış (...)mına ol forķūñ
Ki s(...)ken kimselerūñ hep abarırmiş t(...)şağı

-133-

[Nihālī Efendi]

Fe ‘ilātün/mefā ‘ilün/fe ‘ilün (fa ‘lün)

- 1 Seni ey nādiri yā Kirli Nigār¹⁰³
Depeñ üstine diküp ħūd dururun

- 2 Sen efendi bana ne dersin de
Hele ben de señi s(...)küp dururun

-134-

[Ve lehü]*104

Mef‘ülü/fā ‘ilātü/mefā ‘ilü/fā ‘ilün

- 1 Hoş bulmuş idi birbirini ittifāk ile
‘Abbās Efendi alle vü İtrī-i nekbeti

¹⁰² *NSK (Başdaş, 2020: 84).

¹⁰³ Bu şiir Nef‘ī'nin Sihām-ı Kazası'nda bulunmamaktadır.

¹⁰⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 85).

- 2 Kirli Nigāri her gice ande ise¹⁰⁵ bulup
(...)m Őevine iderler idi bāde Őobeti

-135-

[Ve lehü]*¹⁰⁶

Mef'ūlü/fā'ilātü/mefā'īlü/fā'ilün

- 1 Yazu degil mi Kirli Nigāra o üsn ile
Kim peykerini dūŐde gōren itilām olur
- 2 İtrī gibi cūdāmla¹⁰⁷ idermiŐ mūcāma'at
Vallāhi bir gūn ol da Őaınsun cūdām¹⁰⁸ olur

-136-

[Ve lehü]*¹⁰⁹

Mef'ūlü/mefā'īlün/mefā'īlün/fa'

- 1 'İtrī ki tenūk-avŐsala cılf ü ızest
ün gōz Muammed 'Ali-i mā-tızest
- 2 Ender-beden-i cife-i ũ nist cereb
Buzāle-i nā-pute zehr-āmizest

-137-

[Ve lehü]*¹¹⁰

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

- 1 HırŐı o kīr-i Ŧulū'ıye gel ey Kirli Nigār
Yegdūr andan yine binmek keiye yā eŐege

¹⁰⁵ Her gice ande ise: ande ise her gece, NSK.

¹⁰⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 85).

¹⁰⁷ Cūdāmla: uyuzla, NSK.

¹⁰⁸ cūdām: cūzzām, NSK.

¹⁰⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 86).

¹¹⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 86).

- 2 Kātı kāfirdür o bī-dīn uşāguñ kiri şakun
Seni daħi ş(...)çurur ‘avratı gibi döşege

-138-

[Ve lehü]*111

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Bu kadar kaħbelik olur mı eyā Kirli Nigār
Hele bir fāħişesün ortada sā kim yazuğa

- 2 Tuymasun Baħşi Efendi seni vallāhi şakın
Şormadın izlemedin urur (...)muñdan kızuğa

14a

-139-

[Ve lehü]*112

Mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

- 1 Ey kirli kaħbe ger giçidise (...)mun g(...)tün
Oğlanlaruñ kırıldı mı n‘oldu y(...)rakları

- 2 Kō hırşı kīr-i Balyoza zīrā yeter saña
İtrī-i mülhidün o firengi t(...)şakları

-140-

[Ve lehü]*113

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- 1 Tiğ-i hicvümden kaçup İtrī-i mülhid cin gibi
Girdi gitdi fercine Kirli Nigāruñ yoğ yere

¹¹¹ *NSK (Başdaş, 2020: 87).

¹¹² *NSK (Başdaş, 2020: 86).

¹¹³ *NSK (Başdaş, 2020: 87).

- 2 Kırd olan yerde ārām eylemez iken seyri gör
Korkusundan kaçdı gitdi öyle kırdı çok yere

-141-

[Ve lehü]*114

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Şarı oğlandan s(...)k ümīd itmesün Kirli Nigār
Pek geçerse ferci ger başdurma gibi tuzlasun

- 2 Şarı s(...)kden hazz iderse fercine taqdırmadan
G(...)tüne şoşsun şolağun kīrini yalduzlasun

-142-

[Ve lehü]*115

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Bir denī kaḥbe idi tā ezeli Kirli Nigār
Çatdı Delgiç 'Ömere mihrez içün āḥir-i kār

- 2 Görmedüm böyle bir (...)mı gicimiş kaḥbe daḥi
Kör dilenci de görürse tutar andan s(...)k umar

-143-

[Ve lehü]*116

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

- 1 Āferīn Kirli Nigār erligin isbāt etmiş
Kaḥbe zen hīlede Delgiç 'Ömeri māt etmiş

¹¹⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 87).

¹¹⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 88).

¹¹⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 93).

- 2 Çelebinüñ tıyucağ larķını hān-zādesine
Zıbıgıyla Çelebīyi o daħi pat etmiş

-144-

[Ve lehü]*117

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Hağ vücūd-ı şeyhü'l-İslāmı haṭadan şaķlasun
Hicvine sensün yine ey kirli kaḥbe mā-şadağ

- 2 Saltanat emründe oğlan şeyḥ ile terkimegi
Sen de fikr it katle gör şer'en kim olur müstahağ

-145-

[Ve lehü]*118

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Köhnedükçe ortaya düşdüñ sen ey Kirli Nigār
Tāze kız oğlan kadar şūrīdelik etdüñ yine

- 2 Ğāfil olma döndürürler bir gün ey fevr қо-cihān
Żarb-ı kīr ile tılaguñ Oğçı-zāde yüzine

-146-

[Ve lehü]*119

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Eski dīvānı oğunmaz n'eylesün Kirli Nigār
Şi'rini şimden gerü bir başka dīvān eylesün

¹¹⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 88).

¹¹⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 88).

¹¹⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 88).

- 2 İtir yazsun dâlle tertîbinde itimâm eylesün¹²⁰
Çil saçup evrâkına yir yir zer-efşân eylesün

14b

-147-

[Ve lehü]*¹²¹

Mef'ülü/fâ'ilätü/mefâ'ilü/fâ'ilün

- 1 Hicv-i kibâra cür'et idüp kirli fâhişe
İsnâd iderdi yok yire eşrâfa çok 'uyüb

- 2 Ağzundan ağıdı şimdi o b(...)k yine hicv ile¹²²
Başdum o forka ben daği bir kîr-i mi'de-küb

-148-

[Ve lehü]*¹²³

Fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilün (fa'lün)

- 1 Ne keder verse gerek Kirli Nigârun hicvi
Gerçi deryâ gibi tab'um bulanup cüş itdi
- 2 Ben de hicv eyledüm ol forkı nihâyet diyeler
Gevher-i nazmını bir kağbeye mengüş itdi

¹²⁰ İtimâm eylesün: etsün ihtimâm, *NSK*.

¹²¹ *NSK (Başdaş, 2020: 89).

¹²² Şimdi o b(...)k yine hicv ile: o b(...)k yine hicv ile şimdi, *NSK*.

¹²³ *NSK (Başdaş, 2020: 89).

-149-

[Ve lehü]*124

Mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

- 1 Beyhüde şanma hicvini ey kirli fahişe
Fetvā-yı şer'i neydi senün ol ihānetün
- 2 Gör tab'ımuñ alākasını feyz-i Hakk ile
Hicvümle aldı kīnüni senden şerī'atuñ

-150-

[Ve lehü]*125

Mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün

- 1 'Aceb şāhib tekellüf kaḥbedür Kirli Nigār el-ḥaḳ
Geçer seḥḥārelerle rüz u şeb bezm-i tarab-nāki
- 2 Tekellüf bundan artuḳ daḫi olur mı ki İtrīnün
Muraşşā' bir zıbıḳdur aña ol kīr-i cereb-nāki

-151-

[Ve lehü]*126

Fā'ilätün/fā'ilätün/fā'ilätün/fā'ilün

- 1 Diñle ey fahişe-i gendeküsi Kirli Nigār
Bağlamaz ehl-i dil ol Rāfiẓīyi ḫar yerine
- 2 Sen eger iter iseñ rāyiḫa-yı murdārın
Def' için fercüñe şoḳ İtrīyi 'anber yerine

¹²⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 89).

¹²⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 89).

¹²⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 90).

-152-

[Ve lehü]*127

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Ehl-i 'ilmüm şā'irim derse eger İbn-i Ğanī
Hoş kabūl etdük sözin isbāt iderse bī-hilāf
- 2 'İlmi var ise n' için tefsīre çıkmaz ortaya
Şā'ir ise yā nedür ol yāve şī'r-i pür-güzāf

-153-

[Ve lehü]*128

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 S(...)kince 'İtrī kirli қаһbeyi gör seyr için 'aybın
Ne cenk eylermiş anuñla ne kıtmīr-i kuduzdur ol
- 2 Bu dirmiş kim s(...)kümde қаtre қаtre hün-ı hayzuñdur
O dirmiş kim b(...)қun yersen köpek mülhid uyuzdur ol

-154-

[Ve lehü]*129

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Bir iki kıt'a didiyse tūtalum Kirli Nigār
Şā'ir olsun mı yā andan Gerede orfanası
- 2 Ne y(...)raқlar қodum ammā yine ister қаһbe
S(...)ke тоymaz bir (...)mından қазığа шаplanası

¹²⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 90).

¹²⁸ *NSK (Başdaş, 2020: 90).

¹²⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 91).

-155-

[Ve lehü]*130

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1 Gireli pençe-i endişeme şemşir-i suhan
Bir mübāriz taleb eyler yürürün merdāne

2 Bilmem er kalmadı mı 'arşa-yı ma' nāda daḥi
Her iki hamlede bir қаһbe çıkar meydāne

-156-

[Ve lehü]*131

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1 Қаһbe hicvine tenezzül mi iderdüm ammā
Bir қаzā ile bu da ṭab'ıma çespān düşdi¹³²

2 İktizā eyledi bir қаһbeye bir kıt'a didüm
Bir alay fāḥişeye ğayret-i akrān düşdi¹³³

15a

-157-

[Ve lehü]*134

Fā 'ilatün/fā 'ilatün/fā 'ilatün/fā 'ilün

1 Cem' olup Kirli Nigārun başına birkaç kekez
Sen de hicv it diyü saçın pürçegün hep yoldular

¹³⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 91).

¹³¹ *NSK (Başdaş, 2020: 91).

¹³² Düşdi: oldu, NSK.

¹³³ Düşdi: oldu, NSK.

¹³⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 91).

- 2 Girdiler bir şâ'ir-i sâhîrle cenge 'âkıbet
Leşker-i cādū gibi sihr ile mağlūb oldular

-158-

[Der-Ḥaqq-ı Bâkî Paşa]*¹³⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Seni ey Bâkî-i puşt añlama kim hiev ideler
Nazm-ı pākî olan erbâb-ı suḥan dünyada

- 2 Sen o b(...)ksun ki seni yād iden ehl-i ṭab' uñ
Ş(...)çar endîşesi inzāl-ı gehi ma'nāda

-159-

[Ve lehü]*¹³⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Kānde insāniyet ey Bâkî-i epşet kandesün
Hep bilür 'ālem senüñ ṭarrār u naqqāb olduğun

- 2 N'ola devrüñde ḥazīne olsa ḳalb aḳçayla pür
Şābit olmuşdur ocaḳdan çıkma ḳallāb olduğun

-160-

[Ve lehü]*¹³⁷

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Çok degil mi saña ey Bâkî-i epşet bunca nāz
Gel senüñle baḥş-i ma'ḳül idelüm şāhā¹³⁸ birāz

¹³⁵ *NSK (Başdaş, 2020: 79).

¹³⁶ *NSK (Başdaş, 2020: 79).

¹³⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 79).

¹³⁸ Şāhâ: tenhâ, NSK.

- 2 Bir Haleb Tatānı babañ sen Edirne b(...)k̄ zarīf¹³⁹
Ceddiñ ise ‘Askalānī bir Yahūdīdür kekez

-161-

[Ve lehü]*¹⁴⁰

Mef‘ülü/mefā‘lū/mefā‘lū/fe‘ülün

- 1 Ey Bākī-i ep̄set kıoya bu şīve vü nāzı
Ne zāt-ı şerīf olduĝuñı halk bilürler
- 2 Dervīş Çavuş gibi bilür yok seni ammā
Zīrā ki bilür birbirin a‘lā s(...)kilürler

-162-

[Ve lehü]*¹⁴¹

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Düşme işbāt-ı neseb kaydına ey Bākī-i puşt
Bu habā‘ işle Yahūdī daħi senden yegdür
- 2 Her oş(...)rduķça babañ cānına degsün a kekez
Eñ güzīde haşmuñ işite Oşurĝan Begdür

-163-

[Ve lehü]*¹⁴²

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Görmemişdi daħi bir kimse eyā Bākī-i puşt
Bir senüñ gibi Yahūdī kekez-i bed-baħtı

¹³⁹ Edrine b(...)k-ı zarīf: poħ-ı zarīf Ederine, NSK.

¹⁴⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 79).

¹⁴¹ *NSK (Başdaş, 2020: 80).

¹⁴² *NSK (Başdaş, 2020: 80).

2 Var yıkıl git sefere ey kekez inşāallāh

Revī-bāz āmedenet nīst çü reftī reftī

-164-

[Ve lehü]*¹⁴³

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

1 Bu kadar devlete irişmez idi Bākī-i puşt

Yemişeydi eger ol ‘umde-i devlet t(...)şagın

2 Kıbtıyān beglügi olurdı hemān mi‘rācı

Yemiş olaydı eger ol koca nekbet t(...)şagın

15b

-165-

[Der Hāğ Etmekçi-zāde]*¹⁴⁴

Mef‘ülü/mefā ‘ilü/mefā ‘ilü/fe ‘ülün

1 Bir etmegün¹⁴⁵ eksük şatıcı öldüreceksün

Sen kande eyā sarı köpek kande şadāret¹⁴⁶

2 Kim görse o şuretle vezīr olduğını dir

Bir cevher-i pāk idi b(...)ka düşdi vezāret

¹⁴³ *NSK (Başdaş, 2020: 80).

¹⁴⁴ *NSK (Başdaş, 2020: 77).

¹⁴⁵ Etmegin: etmeği, NSK.

¹⁴⁶ Şadaret: vezāret, NSK.

-166-

[Ve lehü]*¹⁴⁷

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Gicidi yine g(...)ti Hāzret-i Etmekçinüñ
Hādişe istedi ol hīziñ mābūnı¹⁴⁸ gibi
- 2 Kīr-i hicvi alayın ben de ele n'ola gerek
S(...)keyin gidi g(...)tün Hāfızınıñ kūnı gibi

-167-

[Ve lehü]*¹⁴⁹

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Bu ne küstāhāne himmetdür eyā Habbāz-ı dūn
Bī-tekellūf şadra geçdüñ 'āmil-i çingān iken
- 2 Eyledüñ sermāye şimdi māl-ı beytü 'l-mālı hep
Eski püski şatıcı bir cimrī bāzırgān iken

-168-

[Ve lehü]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Bir delük mi çodı Habbāz ki yer eylemeye
Cā-be-cā hānesinüñ künc-i der ü bāmunda
- 2 Baña virsünler inanmazlar ise teflīşün
Bir defīne bulayun 'avretinüñ (...)munda

¹⁴⁷ *NSK (Başdaş, 2020: 77).

¹⁴⁸ Hīziñ mābūnı: қаһбе-и ма'бун, NSK.

¹⁴⁹ *NSK (Başdaş, 2020: 77).

-169-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Raķib-i zāğ neyler gülşen-i kūyunda ey ğonca
Huşūşā ol yerūñ 'ankā olur mürġi hoş-elhānı

-170-

[Ve lehü]*150

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Rīş ü zerd-i ruĥ-ı aşferle görüñ Etmekçi
Kendü rengünde 'aceb bulmadı mı dāmādı
- 2 'Āķıbet devlet-i İslāmı yıķarsa bu yıķar
Kendi Deccāl u Benī Aşfer olur evlādı

-171-

[Der-Ĥaķķ-ı Nev 'i-zāde vesāir]*151

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

- 1 Nev 'i-zāde bize bu şive-i ĥızāne neden
Seni s(...)kmek bize eller gibi maţlab degül a
- 2 Kim s(...)ker sencileyün divü eşekler s(...)ksün
A kekez ĥādişemüz kīr-i şütür-leb degül a
- 3 Gicidiyse büzüġüñ kīr-i şütür-leb ĥazır
Öyle toşlak g(...)te her ĥādişe enseb degül a

¹⁵⁰ *NSK (Başdaş, 2020: 78).

¹⁵¹ *NSK (Başdaş, 2020: 75-76).

4 Gerçi k̄āfoglı sefāhatda ‘alemdür ſimdi
Sen kadar mī-dehed ü fāhiſe meſreb degül a

5 N’ola ‘innīn ise ol kendü bilür ehliyle
Hele bir sencileyün cilf-i müzebzeb degül a

6 ‘Avreti bir dūr-i nā-süfte vü kendi ‘innīn
N’eylesün yā Çelebī mihrezi miſkab degül a

7 Ža‘f-ı bāhile anuñ ardı öni sālimdür
Derd-i hak ile senüñ gibi mu‘azzeb degül a

16a

8 Gerçi s(...)kmiſ anı da Hācı Muḥammed-zāde
Kūn-güzeſti yine senden anuñ ağreb degül a

9 Lāfı ıo anı müderris beni beg s(...)kdi dime
Beg müderris kadar eſrāfa muḳarreb degül a

10 Size imdād-ı ſifā edici çokdur bilirün
Ancaḳ ol kaḫbe-yi bī-neng mülakḳab degül a

11 Tıtalım kim o pes [çār] perdeden inkār etmiſ
Andan özge bu reviş kimseye aḳreb¹⁵² degül a

12 Nedir ol fāhiſe bilmem bizi aḫmaḳ mı ſanur
Anuñ eṭvārı bize ſimdi mücerreb degül a

---

¹⁵² Aḳreb: enseb, NSK.

- 13 Ehl-i ‘ilmüm dir ise başına çalsun ‘ilmin
Şā‘ır erbāb-ı suhan cehl-i mürekkeb degül a
- 14 Kādıyam dirse eger maḥkemeye lāzım olan
Dilber-i bāde-keş ü cām-ı leb-ā-leb degül a
- 15 Şā‘irim dirse eger şā‘ire işbāt-ı hüner
Haṭṭ-ı ta‘līk ile dīvān-ı müretteb degül a
- 16 Bā‘iş-i şöret olan ḥüsn-i edādur suhana
Kalem-i ‘İtrī ile cild-i müzehhep degül a¹⁵³
- 17 Küştenī bir uyuz iblīs-i münāfiḳdur ol
La‘net etmek bile vācibdür aña seb degül a
- 18 Baḥşī ṭursun anı ‘İtrī ile teşhīr ideyin
Keçiye bindüreyin kaḥbe-yi merkeb degül a
- 19 Ehl-i ilm ehl-i kelāmuñ sözin ā‘la añlar
Ḥamdülillāh ‘ulemā ḥvāce-i mekteb degül a
- 20 Feyz-i Ḥaḳdur suhan ey yāve-ṭırāzān işidüñ
Her kişi nükte-i ilhāma muḥāṭab degül

---

¹⁵³ Nef‘ī’nin Sihām-ı Kazāsı’nda bu beyitten sonra bir beyit daha yer almaktadır.

-172-

[T̄arz-ı āh̄ir]*154

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Gör ne mazmūnlar k̄opar yārān eline ūnmaġa
Kiūt-zār-ı ma' niye toġm-ı ūeġā ekdüm yine
- 2 Reh-güzārūmdan ūavulsun merd olan erbāb-ı dil
Kim ūaf-ı a' dāya ūemūir-i zebān çekdüm yine

-173-

[Der-Ĥaġġ-ı Furūatı]*155

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Bana ta'n etmesün yārān idersem hicve ger raġbet
Zārūrī iġtizā etdürdi bir T̄ürk-i denī-ġilġat
- 2 Ne T̄ürk Etrākı bir milletde yoġ hem-cinsi hem-zādı
Meger ġül-ı beyābānı ola anuñla hem millet
- 3 Ne T̄ürk idrāki yoġ iz'āmı yoġ bir ġaltabānī ġar
Yinür ūanur 'alef gibi añulsa nām-ı ġayūiyyet
- 4 T̄üvānā olsa olurdu ġar-ı Deccāle ġar-bende
Velī berū āfetün almıū tenünde ġalmamıū ġuvvet
- 5 Aña beñzerdi muġlaġ ūafrāvī ūab' olsa ġingāne
Aña beñzerdi ger düūūe boyunca b(...)ġa her ġurbet

16b

¹⁵⁴ *NSK (Baūdaū, 2020: 74).

¹⁵⁵ *NSK (Baūdaū, 2020: 72-74).

- 6 Aña beñzerdi ger ishāle olsa mübtelā Zerdüşť
Aña beñzerdi ger bīmār ideydi Bahteki līnet
- 7 Aña beñzerdi ger sürse yüzine zerde-çāv iblīs
Aña beñzerdi ger cinnī olaydı kehrübā-ťal‘at
- 8 Anuñ ĥāk-i tenün kibrīt ü zirnīĥ eylemiş güyā
Vücūd-ı ādemi ĥalk etdigi demde yed-i kudret
- 9 Kime yār olsa lâ-büd nekbeti olur¹⁵⁶ aña sārī
Muĥaşşal kendi ancak sarılık didükleri zaĥmet
- 10 Olurdi şekl-i nā-hemvārī mānī‘ yazmaĥa anuñ
Ne denlü kılsa Bākī yazmaĥa taşvīrini diĥķat
- 11 Nedir ol ŗestmānī ėehre zirnīĥ-i muza‘ferle
Nedir ol mürde māhī gözler ol terkīb-i pür-‘ibret
- 12 Aña nisbet seg-i sel-ĥāne bebr-i Berber-istānı
Aña nisbet ĥar-ı günān u mānis¹⁵⁷ āhū-yı Tibet
- 13 Ne etvārı münāsib meşreb-i erbāb-ı ‘irfāna
Ne dīdārı mübārek aña kim ĥayra ider niyyet

¹⁵⁶ Lā-büd nekbeti olur: olur nekbeti lâ-büd, NSK.

¹⁵⁷ Mānis: zebānisi, NSK.

- 14 Liķāsı güldürür mevtāyı bir şekl-i ğarīb ancak
Edāsı öldürür insānı ammā bundadır hikmet
- 15 Şaġāl-i mādeder māder peder rūbāh-ı ner aña
‘Aceb mi şarı sırtlan kendi olsa ol köpek-siret
- 16 Reīs-i köhne-pājengān-ı bed-sīmā vü bed-heykel
Enīs-i tāze-hīzān-ı tenük-hūy u tenük-ħaşlet
- 17 Kekez ferzend-i ‘izz māder ħurumsaġ-ı dühül-kūs zen
Ma‘arrūs u ħodoş eṭvār u ħavād-ı me‘ak-fiṭrat
- 18 Ser-i ser ħalka-yı serġin-keşān-ı kūçe-i deyr-zen
Ĥar u ħar kürre-i ħar bendegān mübtezel hey‘et
- 19 Şaķıl-ı maşhara-ķaleb perīşān vaż‘-ı bī-kevkeb
Gedā-çeşm ü gidi-meşreb felemmā ħilķat ü tıynet
- 20 Erāzil muđħiki Türk ħaşmeri ħallāş-ı bī-ma‘nā
Nedīm-i ħar zārīf-i poĥ-şakal tiryāķi-i nekbet
- 21 Dünbük-i zırva-gūş u kāse-līs iblīs-i pür telbīs
Fuzūlī jāy-ħā cilt ü muħannes şekl-i bī-ġayret
- 22 Taġār u ħīle vü destān u mekr ü maħzen-i tezvīr
Medār-ı fitne vü şerr ü fesād ü menba‘-ı şirret

17a

- 23 Hımār-ı za‘ferān ğaltīde-zerde esb-şüret gül-gün¹⁵⁸
Gürāz-ı gūh-ı ālūde muḥannā kelb-i bī-raġbet
- 24 Manavġad çerçisi zındıķ şatı düblekçisi geldi
Kıalaycı yigitüm¹⁵⁹ bestilci tursun aġıtcı himmet
- 25 Edebde ehl-i manşıb olmuş ol mürdār u müstekreh
Ş(...)çaydı forķına Hengel kınardı başına devlet
- 26 Muḥaşşal gökden inmiş Furşatı maḥlaş o pājenge
Olur yā‘ Amr u Zeyde s(...)kdirür fevt eylemez fırşat
- 27 Kodoşlıķla ġına kesb eylemek üzre gidi ammā
Kıyāfet yoḥsulı çehre zügürdi nekbeti-şüret
- 28 N’ola kendi Maķaros oġlı puşt olsa o pājengüñ
Çıkınca kâbile ecdādı puşt o kendidür epşet
- 29 Gören dir ol necāset-gūna reng-i rüy ile anı
Budur ol var ise b(...)kılı meçük dedükleri āfet
- 30 Erince keyfi aġzını ecel tıtmaz iken anuñ
Okı gün görölünce¹⁶⁰ g(...)ti virmez aġzına nevbet

¹⁵⁸ Esb şüret gülğün: esb-i gülğün fes, M.

¹⁵⁹ Yigitim: bekmez, NSK.

¹⁶⁰ Gün görölünce: kekez deyince, NSK.

- 31 Gidilik ‘arşalık puştlık qodoşlıq hep kemālünde
İderdi vaḥdetīlikde eger oş(...)rsa bī-minnet

-174-

[Nükte-i ‘ām]*¹⁶¹

Mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün

- 1 Kimdür benümle fenn-i me‘ânîde baḥs iden
Bilsün ki aña ḥamle-i ṭab‘um belā yeter

- 2 Ol Rüstem-i kemān-keş-i nazmum ki ṭab‘uma
Tir-keş muḳaṭṭa‘āt-ı siḥām-ı ḳazā yeter

17b

-175-

[Hicv-i Rūḫī]

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/fe‘ülün

- 1 İşitdüm şî‘rini Rūḫī-i reḫūñ¹⁶²
Oḳurdı oş(...)rup bir merd-i bed-ḫū

- 2 Didüm n’içün oḳurken oş(...)rursun
Didi yıllam yılı içerdedür bu

-176-

[Nüşa-i Siḥām-ı Ḳazā Der-Ḥaḳḳ-ı Etmekçi-zāde]*¹⁶³

Fe‘ilätün/fe‘ilätün/fe‘ilätün/fe‘ilün (fa‘lün)

I

- 1 Bu ne gerdiş bu ne cünbüş bu ne devrān olsun
Böyle ḳalursa felek ḫāk ile yeksān olsun

¹⁶¹ *NSK (Başdaş, 2020: 74).

¹⁶² Bu kit‘a Siḥām-ı Kaza adlı eserde bulunmamaktadır.

¹⁶³ *NSK (Başdaş, 2020: 56-61).

- 2   Ḥaṭır-ı ehl-i dili ol nice eylerse ḥarāb
      Temelünden yıkılup ol daḥi virān olsun
- 3   Gelmesün ikisi bir yere benātü'l-na'suñ
      Belki cem'iyet-i pervīni perīşān olsun
- 4   Bir biriyle kırān eylesün encüm yer yer
      Mihr ile māh-ı nevi dest ü girībān olsun
- 5   Pāymāl eylesesün ehl-i dili tek geçdük
      Pāyesi her kölenüñ pāye-ı keyvān olsun
- 6   'Ādil ü zālimi bir görmek iken cürm-i 'azīm
      Yek görür zālimi ol bunca¹⁶⁴ 'iz'ān olsun
- 7   Cümleden nice o ser-defter-i erbāb-ı sitem
      'Adl için ḥalka vekīl-i şeh-i devrān olsun
- 8   Ol sitem-pīşe ki yanında berāber görünür
      Nik ü bed cümle gerek küfr ile imān olsun
- 9   Yalıñuz baña olan zulmüni Ḥaḫdan dilerüm
      'Ömrine devletine bā'ış-i noḫşān olsun
- 10   İntikām almaz isem hicv ile ben de andan
      Şā'iriyet baña her vech ile bühtān olsun
- 11   Zehresin tīg-i zebānumla çalup çāk ideyün
      Düşmanun şād ü aḥibbāsını ğam-nāk ideyün

-177-

[Müfred]

Mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

Ġavvāş-ı bahr-ı 'aşk geçer iseñ raḫīb eger
'Uşşāk içinde olmaya mı bir deriñ yüzer

¹⁶⁴ Zālimi ol bunca: cümlesini bu niçe, NSK.

Mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

Ecdādını bir kimse şumār etse raķībūñ

İblīse çıkar silsilesi ādeme irmez

[Sānī]¹⁶⁵ II

18a

- 1 Başlayun vaşfına ol zālīm-i bī-pervānuñ¹⁶⁶
Böyle mel'ūnı olur mı görñüz insānuñ
- 2 Evvelā şumluğundan ideyün baħşi biraz
Gerçi ma'lūmıdur ol gösgötürī dūnyānuñ
- 3 Bunca yıllar ki seferde idi serdār ile ol¹⁶⁷
Hiç işi rast gelür miydi varan paşanuñ
- 4 Kankı serdāra qarīn oldu ise serħadde
Yedi başını bütün mālī ile hep anuñ
- 5 Görmez olmuşdı mevācib yüzün ehl-i serħād¹⁶⁸
Hep güm olurdı¹⁶⁹ varan mālī şeh-i devrānuñ
- 6 Hāşılı her yıl uğursuzlığı ol bed-baħtuñ
Bā'ış olurdı zafer bulmasına a'dānuñ
- 7 Minnet Allāha bu yıl gitmedi mel'ūn sefere
Gör fütūhātını serdār-ı 'azīmü'ş-şānuñ

¹⁶⁵ Nef'ī'ye ait olan bu şiirin her bendinde kaçınıcı bend olduğu bu şekilde sıralandırılmıştır.

¹⁶⁶ Bu şiir, "176-Nüşa-i Sihām Kazā Der-Haķķ-ı Etmekçi-Zāde" şiirinin devamıdır.

¹⁶⁷ serdār ile ol: o berdār olası, NSK.

¹⁶⁸ Ehl-i serħad: erbāb-ı kılā', NSK.

¹⁶⁹ Güm olurdı: kem olmuşdı, NSK.

- 8 Devlet ü dīne bunuñ etdügi hayf u ‘özri
Olsa ma‘lüm-ı şerīfi eger Aḥmed Ḥanuñ
- 9 İ‘tikādum bu ki bir ān ḳomayup dünyāda
Öldürüp ol köpegi şıyardı putın şeytānuñ
- 10 Şehden olmazsa bu iḥsān bize Ḥaḳdan umaruz
Dā’imā muntazıruz luḫfuna biz Mevlānuñ
- 11 Devleti devlet-i İslāmı zebūn etdi hele
Ḳatı luḫf idi ecel mevtine ḳılsa¹⁷⁰ ‘acele

[Sālis] III

- 1 Gidinüñ devlet ile ‘ucb u ğurūrı ne idi
Herkesüñ ‘ırzını yıkdıḳça sürūrı ne idi
- 2 Dehrde zerre ḳadar nām ü nişānı yoğ iken
Bu iki günde gelüp böyle zuhūrı ne idi
- 3 Çıḳsa taḫşīle çıkar gelse hazīne ile gelür
Kimse bilmez fuḳarā çekdigüni zorı ne idi

18b

- 4 Anası aşçı kenīzek babası etmekçi
Kendinüñ devlet umūrunda şu‘ūrı ne idi
- 5 Ḥaḫḫ-ı müstekrehi de şekliñe beñzerdi hemān
Yazsa başdan başa imlāda ḳusūrı ne idi
- 6 Bir adım yürüse yestehler idi nāzundan
Kedhüdā nāmına ol ḫız-i vakūrı ne idi
- 7 Ḳuduz it gibi ḫalardı varanı ḳapusuna
O sarı ḳapucı ol kelb-i ‘aḳūrı ne idi
- 8 Kātib-i ser geçünen ol Lipovalı yesteh

¹⁷⁰ Ḳılsa: etse, NSK.

- O zarîf-i müteşâ'ir o Zuhûrî ne idi
9 'Avratı kaħbe özi puşt iken İsmâ'ilüñ
Sâyesünde ikisinüñ de ħuzûrî ne idi
10 Biri de Dâvud Efendi idi mürebbâlarınuñ
Luţf-ı tab' ehlinüñ andan da nüfûrî ne idi
11 Aķ şaķalıyla şanasun ata papası idi
O Yahûdi piçinüñ tut ki ya babası idi

[Râbî'] IV

- 1 Ehl-i dil düşmeni bir mübtezel ü câhil¹⁷¹ iken
Yalar oñmazlara hem-kâse köpek baţıl iken
2 Her gören çehre-i murdârını şetm eyler iken
Ya'ni şol mertebe müstekreh-i nâ-ķâbil iken
3 Pâdişâhuñ gele şadrına ola defterdârı
Ķıbtıyân mültezimi neketi bir 'âmil iken
4 Felegüñ 'âdetidür bir niçe böyle düni
Şadr-ı a'lâya çeker ol yerine ķâ'il iken
5 Böyle bir zâlimi elbette görür gözi yine
Düd-ı âh-ı fuķarâ perde çeküp ħâ'il iken
6 Girdü İstanbula şimdi şıgamaz devletle
Babası Edrine şehrinde gezer sâ'il iken

19a

- 7 Çehresi b(...)ķ gibi zerd olduĝınuñ aşlı¹⁷² budur
B(...)ķa aşyerür imiş vâlidesi ħâmil iken
8 Bu ne sırdur ki dükenez bunuñ istidrâcı

¹⁷¹ Câhil: bâţıl, NSK.

¹⁷² Aşlı: vechî, NSK.

- Ẓulm-i bī-dādı cihān ḥalkına hep şāmil iken
9 Bu kadar bunda karar eylemenüñ vechi nedür
Devlet-i devr-i cihān¹⁷³ devlet-i müsta‘cil iken
10 Ayağı düz başıcağ böyle ne ḥikmetdür bu
Bāde-i ğaflet ile sarḥoş-ı lā-ya‘kıl iken
11 Töluya tutsa anı bāri ecel sākīsi
O yıkılsa biricik b(...)kda degül bākīsi

[Ḥāmis] V

- 1 Gelmedi şehrimüze olmağa bundan evvel
Böyle rustāyī şekil böyle ‘acāyib heykel
2 Nedür ol tūrfa şemā’ıl nedür ol ‘ucbe-likā
Şöhre-i şehir degül suḥra-i dehr olsa maḥal
3 O yoluk kaşlar ile ol semeri egri burun
O ‘Acem mā’isi gözlerle o zirnīḥī şaḳal
4 Der gören çehre-i zerd ile o b(...)kılı ağzı
Bir bakır havruza gūyā ki urulmuş şayḳal
5 Hem-dem-i hem-ḳadeḥi olan erāzilleri de
Bir alay kendü gibi dün u ḥabīs-i mühmel
6 Kimisi muḍḥik anuñ kimi ma‘arrūs-ı me‘āk
Kimi puşt u kimi epşet kimisi müsta‘mel
7 Dāima başı g(...)tünde g(...)ti başında idi
Şikemüñ olsa n’ola g(...)ti bevāşur başı kel

19b

- 8 Dem ü laḥm idi muḳarrebler idi yanında
Ḥüşyet oğulları gibi bir iki cilt [ü] çepel

¹⁷³ Devr-i cihān: devr-i zamān, NSK.

- 9 Bir bölük çehresi bed-ḥayr u ḳodoş murdârı
Ḥüb cem‘ etmiş idi bir yere taḳdîr-i ezel
- 10 Yine devletleri bir yerden ola bergeşte
Erişe şâ‘iḳa-i ḥışm-ı Ḥudâvend-i ezel
- 11 Cümle etbâ‘î ile ḳahr ide Ḥaḳ mel‘ûna
Yedi ḳat yere geçe hemdem ola Ḳârûna

[Sâdis] VI

- 1 Varıcaḳ arz için iskemle ile meydâna
Ḳışsa-ḥân geldi şanurdu vüzerâ dîvâna
- 2 Gidinûñ bir çubuḒı eksük idi elde hemân
Ḳışsadan artuḳ idi söyledügi afşâne
- 3 Müsteşâr olmaḒa bu lâyıḳ idi Fir‘avna
Her cihetden niçe Ḓâlib yeri var Hâmâna
- 4 Mest olup giydügi dem şabḳasını elḳâşuñ
İşte pîrüm der idi ḥumâr emîni Şa‘bâna
- 5 Beñzemez hîçbirine yetmiş iki milletden
Çingene derdüm eger olsa şâr ey çingâne
- 6 Her livâṫa başına belâ etmekle bir ḳurbân¹⁷⁴
Her gören dirdi s(...)ḳış-ḥânesine sal-ḥâne
- 7 Gerçi ḳulm itmede baş egmez idi Deccâle
Rîşi cârûb-ı ḥelâ olur idi şeytâna
- 8 Ğarâz u buḒzı ne denlü var ise ve‘l-ḥâşıl
Hüner erbâbına ehl-i dil olan yârâna
- 9 İltifât u kerem ü himmeti ol deñlü idi
Püzevenge kekezâne ḳodoşa ḥîzâna

¹⁷⁴ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 10 H ayli ma b l idi yanında  ab b a ası
Ni e meft n idi g rse n o  ar-ı n -d na
- 11 Hi  ha m olmaz iken  ehre-i n -hemv r 
Ne bel  idi o T rk n  ı ama dest r 

20a

-179-

[ a ide-i Feyz  Efendi]

F   l t n/f   l t n/f   l t n/f   l n

- 1 Eski d ny  eski arz eski sem v t eskisi
Eski  b eski hev  hem  un uriy t eskisi
- 2 Eski n r eski n c m eski b r(u)c eski felek
Eski yaz eski zemist n zemheriy t eskisi
- 3 Eski eyy m eski hafta eski m h eski s l
Eski cum a eski  embe eski sa at eskisi
- 4 Eski  ahra eski yazu eski ta  eski cib l
Eski d z yer eski yumru heyme heyh t eskisi
- 5 Eski ta  eski  aya eski ma ara p resi
Eski v d  eski m  e la la iy t eskisi
- 6 Eski ya mur eski  ar eski  olu eski bulu 
Eski yel eski g r lt  yıldırımh t eskisi

- 7 Eski çeşme eski ırmağ eski şü eski kuyu
Eski deryā eski göl eski beriyyāt eskisi
- 8 Eski bāğ eski şanavber eski serv-i nāzenün
Eski bostān eski ‘ar‘ar şeceriyāt eskisi
- 9 Eski dūd eski söğüt eski çınār eski kavak
Eski naḥil uḥlamur şimşād pelidāt eskisi
- 10 Eski der-bend eski bel eski dere eski tepe
Eski çayır u çimen hem vaḥşi murgān eskisi
- 11 Eski qarīr eski tarla eski kūy eski naṭas
Eski ḥarman eski cūft hem mezra‘iyāt eskisi
- 12 Eski kara eski aḡ eski yaşıl eski şaru
Tütüni fıstıḡı al u kırmızıyāt eskisi
- 13 Eski moru lāciverdi eski moru güvezi
Eski miski vü benefşesi çemeniyāt eskisi
- 14 Eski nārenci turuncı u noḥudı eski boz
Eski bādılcānı ‘unnābı siyāhāt eskisi
- 15 Eski sevr-i māī gök benzer gül-i şeftālūye
Fıstıḡıden dönme ya‘ni aḡzariyāt eskisi

16 Şaruya mā'īl yeşil şanur gören der kırmızı
Ağa beñzer bağışundan tahtaliyāt eskisi

17 Eski tīmār u ulūfe eski 'asker pāresi
Eski paşa eski beg begler begiyāt eskisi

18 Eski şāhīni çıkar eski toğan u atmaca
Eski tūrna eski k̄āz bıldırcıniyāt eskisi

20b

19 Eski ördek eski kumrı eski tūrna eski toy
Eski tāvus eski serçe kartaliyāt eskisi

20 Eski bülbül eski gül eski şafer Hāq yavrusı
Eski kuzgun eski karka çaylakiyāt eskisi

21 Eski kurd eski ayu eski şıķāldür eñecük
Eski āhū eski tavşan yügrükiyāt eskisi

22 Eski har eski palās eski katır eski semer
Eski at eski eyer hem esteriyāt eskisi

23 Eski kuşkun sīne-bend eski kelefsün pāresi
Eski tūrna eski çul-ı kavleniyāt eskisi

24 Eski söz eski kelām eski tekellüm loķması
Besdür ey eski gönül bu kıl k̄alāt eskisi

- 25 Pâdişâhum kıl teraḥḥum bu faqir eskisine
Eski dâ'idür kapuñda kemteriyât eskisi
- 26 Faqr odı yandurdı cānum dīne oldum mübtelā
Görmedüm etüm yüzen on oldı sâ'at eskisi
- 27 Çok belā çekdüm tarīk-i ilm içinde eskidüm
Seyle virdi yufuñ kerrāt-ı kerrāt eskisi
- 28 Giydü isem eski pelās eski çul eski deri
Eski dülbend arқаçan eski қat қat eskisi
- 29 Eski gönlek eski тон eski arafçet pâresi¹⁷⁵
Eski paşmaқ eski һuf-ı nalniyât eskisi
- 30 Görmedi bu gözlerüm hīç sīm ile zerrün yüzün
Geçdi 'ömrüm ḥasret ile ḥayf-ı heyhāt eskisi
- 31 Yedügüm eski tere eski şoğan eski peynir
Eski bulğur bulmada hemter ḥaniyât eskisi
- 32 Eski etmek küfli yaḥnü eski at eski ciger
Eski mercimek şurubdur şalgāmiyât eskisi

---

¹⁷⁵ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 33 Eski baqla eski koz eski çekürdek pâresi
Eski deve depmesi cân yakıcıyât eskisi
- 34 Padişâhum ol güzel gül yüzli göziñ başı_ için
Kıl ‘aâlalar bu faķire sîm-i zât eskisi
- 35 Beş kaşîde şunmuş idüm ol rîkâb-ı hâşîña
Hep ırak yerlerde şâhum bâğlı heyhât eskisi

21a

- 36 Sâye-i ‘adlinde şâhum intizâr ile koma
Çekmişüm bu intizârı kat katât eskisi
- 37 Eskiüp paşmağum oldu pâre pâre alıgum
Acıyup cânum derünüm tıldı derdât eskisi
- 38 Her biri-çün bî-muhâbâ intizârı çekmişüm
Gözlerüm görmezdi o çü tâ şabâhât eskisi
- 39 Tâ ki yârîn pâdişâhun n’ola ihsânı diyü
Bu ümîd ile geçürdüm neçe yevmât eskisi
- 40 Baķa baķa gözlerüm dört oldu devlet-hâneye
Bekledüm dîvân önün kerrât-ı kerrât eskisi
- 41 ‘Āķibet mahrûm olup me‘yûs-ı mağbûn olmuşum
Çâresüz kaldum dirîğâ hayf-ı heyhât eskisi

42 Borç ise aldı boğazum çäre yok kurtulmağa

Faqr odı yaqdı tenüm qalmanı tākāt eskisi

43 Pādişāhum siz tırurken men kime yalvarayum

Gelmişüm ümīd ile ben kemteriyāt eskisi

44 Hāq Ta‘ālī devletüni ‘ömrünü eyyāmuñı

Ber-mezīd itsün muzā‘af ya‘ni kat kat eskisi

45 **Feyzi**-i muhlis du‘acı luḡfuñuz eyler recā

Göz ucuyla bir nażar kııl yek-fī yek-fāt eskisi

46 Dünyā vü ‘uqbāda Allāh ber-murād itsün seni

Düşmenün ‘ömri kim olsun nā-kışatāt eskisi

-180-

[Pender Peder Bir Ferzend]

Müstef‘ilātün/müstef‘ilātün/müstef‘ilātün/müstef‘ilātün

1 Rāhāt rūḡum dil-i fütūḡum oğlum Nūḡum ba‘de selāmı¹⁷⁶

Ḳurret-i ‘Aynī kuvvet-i bīnī ‘İzzet-i Zihnī diñle kelāmı

2 ‘İlme ḡarīş ol ehl-i celīs ol şūğl-i enīs ol görme melāli

Şormāğa ey yār eyleme gel ār añla ne kim var ‘ilm-i tamāmı

¹⁷⁶ Bu mısra kalıba uymamaktadır.

- 3 Fārisī bil ehlini ara bul efşah-ı nās ol ‘Arab Acemī
Şāliha yār ol dünyāda var ol cehl ile ār ol bul ulu nāmı
- 4 Vaqt-i namāz it Hāḡḡa niyāz it ḡāliki yād it gözle imāmı
‘İlm-i muḡarrar eyle mükerrer soñra muḡarrer nam-ı kelāmı

-181-

[Müfred]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

‘Aşḡı āsāndur diyi ey dil önünde etme lāf
‘Aşḡ bir yükdür ki ḡamm olmuş anuñ altında ḡāf

-182-

[Müfred]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Zahmetüñ yek noḡdasun ref‘ eylesen raḡmet olur
Lā-cürüm ol noḡda-i ref‘ eyleyen raḡmet bulur

21b

-183-

[Serīri fermāyed]

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

I

- 1 Dilā bu dehr-i fānīnün nesine böyle ḡürremsin
2 ‘Aceb bilsem ne maḡşūda erişdüñ böyle bī-ḡamsın
3 Zamānun ḡüsrevī olduñ ḡotalum şāh-ı ‘ālemsin
4 ḡamer-ḡal‘at melek-ḡaşlet ya bir sultāna a’zamsın
5 Yā Daḡḡāk-ı Ferīdem Behmen-i Dārā yaḡūd Cemsin

- 6 Yā İskender yā Fağfūr yā Hāmān-ı Rüstemsin¹⁷⁷
7 Bilür misün külli şey'in Hālık¹⁷⁸ emrine a'lemsin
8 Ne aşi 'ākıbet dest-i ecel irdüñ de ebkemsin
9 Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsin
10 Vücüduñ añla ey ğāfil ki bir kıatre menidensin

II

- 1 Kime kıala mü'ebbed māliye bu kāse-i dünyā
2 Nazar eyle bu mülk-i mażinüñ aĥvāline cānā
3 Yatarlar ĥāliñe yeksān olup her biri nā-peydā
4 Kimi Nüşī'r-revān-ı Dāverī kimisidür Dārā
5 Niçe benlik hevāsunu kıo neler didiler ĥayfā
6 Nedür yā bir iki ğünlük amüda yokdur ğavġa
7 Senüñ olmuş tıtalum serserī dünyā-i mā-fihā
8 Dem-i nez'-i vefātunda birinden çāre yok aşlā
9 Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsün
10 Vücüduñ añla ey ğāfil ki bir kıatre menidensün

III

- 1 Gör ey ğāfil tamām āzān idüp aĥvāl dütiyāyı
2 Yaķası yok bulursun dehr-i dünyānun āĥir fānī
3 Ser-ā-ser mülk-i dünyānun ki olduk tıtalum ĥanı
4 Neçe Şām-ı Nerīmānun bozulmadu mı eyvānı
5 Vuĥūşa tayra ĥükm etdüñ olup dehrün Süleymānı
6 Gider kıalbünden iĥrāc eyle kıbr ü 'ucb-ı 'unvānı
7 Ecel irdükde irmez kimsenün hīç saña dermānı

¹⁷⁷ Bu mısranın vezni kusurludur.

¹⁷⁸ Kasas Sūresi, 28. Ayet.

- 8 Kāpuñda bende olsa bu cihānuñ cümle sultānı
9 Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsün
10 Vücüduñ añla ey gāfil ki bir kıatre menidensün

22a

IV

- 1 Nesine ğurresün devr-i zamānun ey dil-i nālān
2 Degildür bir kıarāra çün bilürsün gerdiş-i devrān
3 Aķar şular gibi ‘ömri ‘azizüm geçmedün her ān
4 Eger biñ yaşasan āhir nefesde gelmeye birān
5 Nice yıllarla kıursan bu cihāna olupen sultān
6 Gerekse riste-i tālūs gerekse dehre çün Loķmān
7 Ecel cāmın şunar destüne bir gün sākı-i devrān
8 Elünden rüz(i)gāruñ aķir-i kār āh ile efġān
9 Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsün
10 Vücüduñ añla ey gāfil ki bir kıatre menidensün

V

- 1 Hıuşüşā taķt-ı tācı terk iden ol Hāzret-i Edhem
2 Kıanı ecdād-ı pākin hāzret-i Havva ile Ādem
3 Ecel peykānınuñ zehrine kimse bulmadı merhem
4 **Seriri** ber-kıarāra ber-kıarār olmaz geçer ‘ālem
5 Yüzüne ğülse berki gün muķarrerdür şoñunda ğam
6 Giceler bizden öġdin mūcib-i ‘ibret degil mi hem
7 Nazar eyle bu şāhānuñ ġüzeşte-ķāline bir dem
8 Yaturlar zır-i hāk içre neçe Dārā neçe Rüstem
9 Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsün
10 Vücüduñ añla ey gāfil ki bir kıatre menidensün

-184-

[Kıt'a]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/fe 'ülün

- 1 Kişi kim kadir olsa dil-rubāya
Kocup anı irişmezse şafāya
- 2 Muhaqqak bil ki ol kimse velidür
Yaḥūd zencire uralı delidür

-185-

[Maṭla']

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Maṭbaḥ-ı dehr içre aç olsañ¹⁷⁹
Kimsenüñ nimetine etme ḥased
- 2 Rızık için fi'l-ḥaḳıka ğam yeme kim
Zamına Allāh e'r-rızık gel Aḥad

22b

-186-

[Kul Himmet Fermāyed]*¹⁸⁰

11'li hece ölçüsü

I

- 1 Tā ezel ezelden¹⁸¹ sevdük sevişdik
- 2 Şimdi bizüm ile¹⁸² yārdur muḥabbet
- 3 Mürşid nazarında ikrār konuşduk¹⁸³
- 4 Mü'mine kadīmi yoldur¹⁸⁴ muḥabbet

¹⁷⁹ Bu mısranın vezni kusurludur.

¹⁸⁰ *(Özcan, 2011: 267-268).

¹⁸¹ Ezel ezelden: kālu belādan, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸² Şimdi bizüm ile: bizimle ezelden, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸³ Mürşid nazarında ikrār konuşduk: ustaz nazarında ikrara düşdik, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸⁴ Yoldur: ikrardır, (Özcan, 2011: 267).

II

- 1 Muḥabbetdür lā ilāhe illāllāh
- 2 Muḥabbetdür Alī [vü] Velī Allāh
- 3 Muḥabbetdür Muḥammed Ḥabībballāh¹⁸⁵
- 4 Üçide muḥabbet birdür muḥabbet

III

- 1 Allāh bir Muḥāmmmed ‘Al’ ortasında
- 2 Beytullāh önde¹⁸⁶ Ḥaḳ ḥazinesünde
- 3 Ḳudret ḳandīli ‘arş gölgesinde¹⁸⁷
- 4 Cebrā’ıl gördüğü nürdür muḥabbet

IV

- 1 Varḳa-i Gülşāh¹⁸⁸ [ü] Şīrin ü Ferhād
- 2 Leyladan Mecnūna göründü üstād
- 3 On İki İmāmdan¹⁸⁹ ḳuruldı bünyād
- 4 Ṭal ḳāsī dükenmez seydür¹⁹⁰ muḥabbet

V

- 1 İlleri bahārdur yāzdur ḳış olmaz¹⁹¹
- 2 Öter bülbülleri ṭurmaz dilleri
- 3 Ḳoḳusu dükenmez gülleri şolmaz
- 4 Ne ‘acāyib ber-güzārdur¹⁹² muḥabbet

VI

¹⁸⁵ Ḥabībballāh: Resūlullāh, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸⁶ Önde: içinde, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸⁷ ‘Arş gölgesinde: aşḳ sahrasında, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸⁸ Varḳa-i Gülşāh: merakı gülşendir, (Özcan, 2011: 267).

¹⁸⁹ On İki İmāmdan: Muhammed Alī’de, (Özcan, 2011: 267).

¹⁹⁰ Ṭal ḳāsī dükenmez seydür: tâ ezelden beri vardır, (Özcan, 2011: 268).

¹⁹¹ İlleri bahārdur yāzdur ḳış olmaz: bu her dem bahardır ḳış olmaz, (Özcan, 2011: 268).

¹⁹² Ne acāyib bergüzārdur: bir acaip bâğ-ı gülzardır, (Özcan, 2011: 268).

- 1 Cān cāna muḥabbet etse erkāndur
- 2 Zīrā muḥabbetin ārzūsı cāndur
- 3 [Kırklar] meydānına girse civāndur
- 4 Üstād nazarında pīrdür¹⁹³ muḥabbet

VII

- 1 Gel beri gel imdi īmān iderseñ
- 2 Gelme oyun¹⁹⁴ degil gümān iderseñ
- 3 Özüñ¹⁹⁵ tercümāndur beyān iderseñ
- 4 Özge ḥāl içinde¹⁹⁶ sırdur muḥabbet

VIII

- 1 Muḥabbet idenün¹⁹⁷ yanar çerāği¹⁹⁸
- 2 Dā'im olmalarla olur turaği¹⁹⁹
- 3 Āşık-ı Beytullāh ma'sūḳ turaği²⁰⁰
- 4 Ḥaḳ nazar etdügi yerdür muḥabbet

IX

- 1 **Ḳul Himmetim** eydür özge maḳāmdur
- 2 Zīrā muḥabbetin ārzūsı cāndur²⁰¹
- 3 Ol üstādın²⁰² nazarında tamāmdur
- 4 Ḥaḳīḳat içinde ḥāldür muḥabbet²⁰³

¹⁹³ Üstād nazarında pīrdür: rıza kapısında birdir, (Özcan, 2011: 267).

¹⁹⁴ Oyun: hakkın, (Özcan, 2011: 268).

¹⁹⁵ Özüñ: sırrın, (Özcan, 2011: 268).

¹⁹⁶ Özge ḥāl içinde: zira halk içinde, (Özcan, 2011: 268).

¹⁹⁷ Muḥabbet idenin: muhabbet ehlinin, M.

¹⁹⁸ Bu mısra KHŞ (Özcan, 2011: 268)'de 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

¹⁹⁹ Bu mısra KHŞ (Özcan, 2011: 268)'de 1. beyt olarak kaydedilmiştir. Dāim olmalarla olur turaği: Muhabbettir yerin göğün direği, M.

²⁰⁰ Maşūḳ turaği: olur duracı, (Özcan, 2011: 267).

²⁰¹ Zīrā muḥabbetin arzusu cāndur: muhabbetin mihrî On'ki İmamdır, (Özcan, 2011: 267).

²⁰² Ol üstādın: güzel şāhın, (Özcan, 2011: 267).

²⁰³ Ḥaḳīḳat içinde ḥāldür muḥabbet: hakikata vasıl eder muhabbet, (Özcan, 2011: 267).

[Kāşid-i Gürbe Fermāyed Ahī Çelebi]

*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün***I**

- 1 Çıkdun elden n'idelüm ansızun eyvāh seni
- 2 Yanduñ ölüm odına derd ile nā-gāh seni
- 3 Hāsret-i nīz-i ecel buldı saña rāh seni
- 4 N'idelüm āh seni ne eyleyelüm vāh seni

II

- 1 Kānı ol perī baķışlı kani ol şīr-i zebān
- 2 Kānı ol vermeyen arşlan ile kaplana amān
- 3 Kānı ol olduğı oda koman hīç sıçan
- 4 Eyzān

III

- 1 Kānı lāğ-bāzdı 'ināyetde iyü kişi idi
- 2 Gökte uçan kuşu avlamak anuñ işi idi
- 3 Yedügi çörek idi dible idi pişi idi
- 4 Eyzān

IV

- 1 Serçe tutar gibi tutar idi toy toklı kazı
- 2 Kendi akırān gibi şīr ile iderdi bāzı
- 3 Niçe kāfir sıçan öldürmüş idi ol gāzı
- 4 Eyzān

V

- 1 Şîr-i merd idi bahâdır ki yavuz körbe idi
- 2 Yaşlı şanmañ anı genç idi katı gürbe idi
- 3 Bıyığı kıllarımñ her biri bir herbe idi
- 4 Eyzân

VI

- 1 Gâh tesbîh okuyup gâh dañı bekler idi
- 2 Âhîret korkısunu bilür idi añlar idi
- 3 Ebü 'Alî Sinâ görse anı tañlar idi
- 4 Eyzân

VII

- 1 Cengde başır idi kaçd idecek şîr-i neri
- 2 Pençesiyle yırtar atar idi ol beñzer eri
- 3 Hiç kaçırmazdı tutar idi kayada keleri
- 4 Eyzân

23b

VIII

- 1 Hüb-ı âvâz ile ol şâm-ı seher mavlar idi
- 2 Sansara hiç mecâl vermez idi avlar idi
- 3 Aña öykünmez idi şîr-i 'ıyân güler idi
- 4 Eyzân

IX

- 1 Görse boğar idi barağ ile kurdı çaçalı
- 2 Yolar idi eline girse teke tek şaçalı
- 3 Her öyünde yer idi keklik ile bozbaçalı
- 4 Eyzân

X

- 1 Degme gūyende-i boĝar idi anuñ āvāzı
- 2 Zūhre iřitse řadāsun bıraĝur idi sāzı
- 3 Hiç sevmez idi bir řūfı ile bir řamazı
- 4 Eyzān

XI

- 1 Rūh-ı řād olasıñ incitmez idi kimesneyi²⁰⁴
- 2 Paçe ile başı hoş idi severdi teneyi
- 3 İş itmek göricek degale tutar tenteneyi
- 4 Eyzān

XII

- 1 İnese heybet ile gümler idi kevn (ü) mekān²⁰⁵
- 2 Mırlasa şayt-ı řadā ile tolar idi cihān
- 3 Defterün dürdi anuñ řayf ki bu devr-i zamān
- 4 Eyzān

XII

- 1 Şatı nuşsend idi dilki gibi çoķ yaşlı idi
- 2 Şurd ile şaşm idi şablan ile savaşlı idi
- 3 Serv-şadd idi uzun boylu şara şaşlı idi
- 4 Eyzān

XIV

- 1 Yılan elinden āzād ider idi ĝurbaķa
- 2 řıčan oynar gibi oynar idi řablumbaĝa
- 3 şa(...aĝı kılına saymaz idi taz-ı řaraĝa
- 4 Eyzān

---

²⁰⁴ Bu mısranın vezni kusurludur.

²⁰⁵ Bu mısranın vezni kusurludur.

XV

- 1 Kāmil idi hem edebli idi hem uşlı idi
- 2 ‘Āqil idi iyi şoy idi kişi aşl idi
- 3 Receb ayında vefāt itdügi güz faşl idi
- 4 Eyzān

XVI

- 1 Şimdiden geri sıçan tuta bütün dünyāyı
- 2 Kemire hek bile çuvalı hem torbayı
- 3 İñlede yoşsulı hem yoşsul ide her bayı
- 4 Eyzān

XVII

- 1 Cüş idüp kanlı yaşunı şu gibi çağlamaya
- 2 Hasetiyle acıyup cān-ı ciger tağlamaya
- 3 Ey **Ahıyā** anuñ öldügüne kim ağlamaya
- 4 N’idelüm āh seni ne eyleyelüm vāh seni

24a

-188-

[Kaşide-i Rūhī-i Bağdādī]*²⁰⁶

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Devrden peymāne-i mihr [ü] vefā eksilmede
Kalb-i ehl-i cāhiden²⁰⁷ zevk [ü] şafā eksilmede
- 2 Dem-be-dem yüz tutmada meclis perīşān olmağa
Encümende bāde-i behcet-fezā eksilmede

²⁰⁶ *BRD (Ak, 2001: 150-151).

²⁰⁷ Cāhiden: hālden, BRD.

- 3 Sāz [u] söze almadı evvelki gibi meylimüz
Ya'ni dilden ārzū bařdan hevā eksilmede
- 4 ab'ı ılmada ubār-alūde cevr-i rūz(i)gār
Safvet-i āyīne-i 'ālem-nümā eksilmede
- 5 eřm-i pūr-amda řafādan²⁰⁸ ayrısı urmakda mevc
Gōñlümüzde derd ü amdan mā'adā eksilmede
- 6 Gemede vaqt-ı řebāb ü gelmede eyyām-ı řīb
Gitmede dilden řafā gözden cilā eksilmede
- 7 Zev ü ayşa şevkimüz gitdüke nořān bulmada
Bezmimizden un-be-un ol meh-liā eksilmede
- 8 Bādedür geri devā-yı derd-i am ammā ne sūd
Devrimüzde ehl-i derd artup devā eksilmede
- 9 Ey dirīgā ekřerī aluñ cefā üstündedür
Bu vefāsuz dehrden ehl-i vefā eksilmede
- 10 Olmada mihr ü muabbetden müberrā aç ü 'ām
Cem' olup ayār ü yār-ı bī-riyā eksilmede

---

²⁰⁸ Pūr-amda řafādan: pūr-nemde ziyādan, BRD.

11 Bir gönül eglencesi yār isterüz girmez ele
Ġam hücum itmekde yār-ı ġam-zidā eksilmede

12 Halk-ı ‘ālem āh kim olmağda bir yüzden dağı
‘Adl ü şıdğ-ı fırğa-i mīr ü gedā eksilmede

13 Olmada dervīşden mihr ü mağabbet münkağı‘
Şāh-ı ālī-cāhdan luğf-ı ‘ağā eksilmede

14 Rūy-ı nāsa bāb-ı hayrāt olmada gitdükçe sed
Ķalb-i ehl-i hālden mihr-i Ĥudā eksilmede

15 Kisvet-i fağr u ħabāya ħurmayub girmekde halk
‘Ārif-i bi‘llāh olan ehl-i fenā eksilmede

16 Cāhilūñ ħadr-i terağğīde temāşā bundadur
Kāmilūñ āsāyişi şubğ u mesā eksilmede

17 Bir ‘aceb ‘ālemdeyüz rif‘atde hep ehl-i ħilāf
Ķavline fi‘li muvāfiğ aşıdığā eksilmede

24b

18 Āb-ı rağmet gökden inmez yeryüzi gülmez ise
Ĥalka ġüyā şefğat-i arz u semā eksilmede

19 Ķāni‘ olmazlar cihānda olsalar Ķārūn-ı vağt
Ağniyānuñ tīre-ğalbünden ġinā eksilmede

- 20 Ekserī kâdılaruñ rüşvet tarîkûn tutmada
Hürmet-i şer‘-i Resûl-i müctebâ eksilmede
- 21 Mû‘min oldur eyleye ol kavmden nefret gel
Dilleründen hubb-ı Âl-i Muştafâ eksilmede
- 22 Kendi hâlinden degül hoşnûd şimdi kâ‘inât
Haq Te‘âlânun kazâsına rızâ eksilmede
- 23 Hâl-i dilden bâ-haber kâmil bulunmaz degmede
Câhil artup merd-i dâna mücmelâ eksilmede
- 24 Derdimüz şerh itmege bir yâr-ı şâdıq bulmazuz
Hayf kim girdükçe yârân-ı şafâ eksilmede
- 25 Nice ‘arz itsün bir ehl-i derd varsun müşkilin
Dehrden müşkil bu kim müşkil-güşâ eksilmede
- 26 Biñde bu nazm ehlinün şî‘rinde hâlet kılmadı
Şâ‘irân-ı hâlet-efzâ câ-be-câ eksilmede
- 27 Gevherī baħr-ı sūħan ayakda mânend-i ħazef²⁰⁹
Şâ‘irân ikdârun bilür ehl-i seħâ eksilmede

---

²⁰⁹ RD’de bu beyitten sonra bir beyt daha yer almaktadır:

28 Bir dükenmez rızkıdur zād-ı kanā‘at ‘ārife²¹⁰

Yoksa halkuñ āb-ı nānı dā‘imā eksilmede

29 Kāmilān-ı vaqt ide fazl-ı Hūdā gibi zuhūr²¹¹

Münkirān-ı sālīkāna ‘aşq ola eksilmede

30 Artuğ eksik sözi ço hatm-ı kelām it ebsem ol²¹²

Çekme gam ger olsa kadrūñ Rūhiyā eksilmede²¹³

-189-

[Müfred]

Mef‘ ülü/fa‘ ilātün/mef‘ ülü/fa‘ ilātün

Dīvān-ı ‘aşqa yazmak macnūn-ı nā-murādı

İllerde bu meşeldür dīvāneye kalem-nist

-190-

[Müfred]

Fā‘ ilātün/fa‘ ilātün/fa‘ ilātün/fa‘ ilün

Ey baña kimdür diyen dīvāneye almaz kalem

Yā benüm başumda bu key kâra yazılar neden

-191-

[Müfred]

نفس از در هاست او کمی مرده است

انغم کن التسي افسرده است

²¹⁰ Bu beyt RD’de 31. beyt olarak kayıtlıdır.

²¹¹ RD’de bu şiir 33 beyittir. Ancak mecmuada 30 beyti yer almaktadır. Mecmuada bulunmayan üç beyitten biri bu beyitten sonra yer almaktadır.

²¹² Mecmuada olmayan 3 beyitten biri de bu beyitten sonra yer almaktadır.

²¹³ RD’de 32. beyt olarak kayıtlıdır.

[Muhiṭi Fermāyed]*²¹⁴*Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün*

- 1 Vech-i Ādemdür kitāb-ı āsumānuñ ma'nası
 Haṭ u ḥalīkdür kelām-ı cāvidānuñ ma'nası
- 2 Otuz iki nuṭḳ-ı zāt-ı faẓl-ı bī-hem-tādur
 Ṭālibā 'anḳā-yı ḳāf-ı lā-mekānuñ ma'nası
- 3 Çār-müjgān u dü-ebür ile müy-ı ser durur
 Ey müfessir sūre-i seb'al-meṣānuñ ma'nası
- 4 Vaşl-ı cānāne irişmekdür cihān-ı fānide
 Selsebīl u Kevser ü ḥür-ı cinānuñ ma'nası
- 5 Kim ki eczā-yı ḥurūfa irdi keşf oldı aña²¹⁵
 Faẓl-ı Haḳdan yetmiş iki tercümānuñ ma'nası
- 6 Şüret-i Ādemdür ey dil levḥ-i maḥfūz-ı Ḥudā
 Anda yazılmış durur iki cihānuñ ma'nası
- 7 Hażret-i faẓl-ı aḥaddur kim hidāyet eyledi
 Ey **Muḥiṭi** mehdī-i şāḥib-zamānuñ ma'nası

²¹⁴ *MD (Tataroğlu, 1995: 291).

²¹⁵ Keşf oldı aña: aña keşf olur, MD.

-193-

[Muḥiṭi Fermāyed]*²¹⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Hatt-ı vechüñdür kitāb-ı āsumāniden ğaraż
Zülf-i ḥālüñdür kelām-ı cāvidāniden ğaraż
- 2 Būse-i la 'l-i lebüñdür meclis-i 'irfāndan
Sāḳiyā cām-ı şarāb-ı erguvāniden ğaraż
- 3 Şüret-i şāb-ı қатаџdur aḥsen-i taḳvīm hem
Ey müfessir ma 'nī-i seb 'al-mesāniden ğaraż
- 4 Hüb şüretlerden ey vā 'iz meni men 'eyleme
Bir şanem vaşlı durur bu deyr-i fāniden ğaraż
- 5 Murğ-i cāndur āşiyān-ı tende dutmuşdur qarār
Ey **Muḥiṭi** şāh-bāz-ı lā-mekāniden ğaraż

25b

-194-

[Cemāli Efendi]

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

- 1 Meclis-i meyde buse 'ādetdür
Cān-ı 'uşşāқа bu yer sa 'ādetdür
- 2 Āb-ı kevşer didükleri ḥalkın
Leb-i cānāndan 'ibāretdür

²¹⁶ * MD (Tataroğlu, 1995: 181).

3 Şaçları maşşer ayırusı şırāt
Kāmeti ol mehūñ kıyāmetdür

4 Vaşf-ı kaddūñden ey elif-kāmet
Ġarāzım ‘arz-ı istiķāmetdür

5 Geçiren bādeden **Cemālī** seni
Leb-i dilberdeki ħalāvetdür

-195-

[Bāķī Efendi]*²¹⁷

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

1 N’ ola gelse dil-i mecrūħa derd-i dil-rubādan ħaz
İder ħaste ne deñlü nā-ümīd olsa devādan ħaz

2 Ġam-ı ‘aşkuñ cihān mülkinde buldum şādumān oldum
Kişi ğurbet diyārında idermiş mübtelādan²¹⁸ ħaz

3 Be-her-taķdır olur mā’il güzeller ‘āşık-ı zāra²¹⁹
Tabīb olanlar elbette iderler mübtelādan ħaz²²⁰

4 Safā-yı cām-ı la’lūñden ne ħālet kesb ider şūfi²²¹
Ki tab‘-ı bī-mezāk itmez şarāb-ı dil-güşādan ħaz

²¹⁷ *BD (Küçük, 174-175).

²¹⁸ Mübtelādan: aşınādan, BD.

²¹⁹ Bu beyt divanda 4. sıradadır.

²²⁰ Divan da bu beytten sonra bir beyt daha yer almaktadır.

²²¹ Bu beyt divanda 3. sıradadır.

5 İlahî tab‘-ı **Bakîden** rüsûm-ı gayrı maḥv eyle
Ki hergiz ḳalmaya ḳalbünde naḳş-ı mâ-sivâdan ḥaz

26a

-196-

[Dügâh Hüseynî]

8’li hece ölçüsü

I

1 Dertlüyüm bir yâr elinden
2 Dert bir yaña ‘aşḳ bir yaña
3 Durmaz aḳar gözlerümden
4 Ḳan bir yaña yaş bir yaña

II

1 Kim derdi biz ayrılavuz
2 Toḡru yolu yañ eylevüz
3 Böyle ser-gerdân ḳalavuz
4 Sen bir yaña ben bir yaña

III

1 Ben başımı ṭop eyledüm
2 Girdüm yârin meydânına
3 N’olsam gerek şimden geri
4 Baş bir yaña leş bir yaña

-197-

[Müfred]

Fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilün

Meclis-i ‘aşḳ eyledüñ Mecnün ile Ferhâd ile
Geştî anlar mest olup biz daḫi nöbet beklerüz

-198-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Leb-i dildāri andıķça ne var āh itmesek ey dil

Nezāketle anı bī-dūdī ħelvā etsek olmaz mı

-199-

[Kemāl Pāşā Oğlı Fermāyed]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Beyza-ı zāđı ķosañ řāvūs ķuşunuñ altına
Cennet-i ħuld-ı berīn iře aña per eylesek
- 2 Meyve-i cennetle āb-ı Kevşer ile beslesek
Zāđ-ı peydādur olan biñ dürli tedbīr eylesek

-200-

[Nizāmī Çelebi]*²²²

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Lāyık yüzüme sürse Nizāmī yüzünü yār²²³

Kim her ķişinüñ sözi olur yüzine lāyık

-201-

[Nizāmī]*²²⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Ger günāhdur der iseñ būs u kenāri şanemā²²⁵
İdegör kim biri biñ ħayra geçer bu günehüñ

²²² *KND (İpekten, 2020: 159).

²²³ Karamanlı Nizāmī'ye ait olan ve sadece bir beyt olan bu şiir divanında 7 beytten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda gazelin son beytini oluşturmaktadır.

²²⁴ *KND (İpekten, 2020: 166).

²²⁵ Mecmuada 3 beyti yer alan Karamanlı Nizāmī'ye ait bu şiir Divanda 7 beyittir. Mecmuadaki beyitler gazelin son iki beytidir.

- 2   o gzn amzeñ ile alemi dksn ki senn²²⁶
Bu ceml ile mlk-i deftere yazmaz gnehn
- 3   Ey **Nizm** diler isen ki_olasun ‘leme Őh
Bendes olmaa sa’y ideor ol pdiŐhun

26b

-202-

[Mfred]

F ‘iltn/f ‘iltn/f ‘iltn/f ‘iln

Hem-niŐnn kmil olsa ztına virr keml

Hem-rehn n-dn olursa hŐlın ‘isyn olur

-203-

[Hikyet-i Gsle]

Mef ‘ln/mef ‘ln/fe ‘ln

- 1   Ne tli ‘siz ul imiŐm Hddan
Ki yodur hi sitrem r-pdan
- 2   Myesser oldu baña iki dne
Beş on degil o dai iki dne
- 3   Birini urd yedi ndnki yıl
Biricii ayadan udı bu yıl

²²⁶ Bu beyit KND’de bulunmamaktadır.

- 4 'Acāyib dāne idi ara dāne
Yigitceydi gezerdi hāne hāne
- 5 Yer idi günde bir aç deste mālı
Zarardan onşuluk degildi hāli
- 6 Yayası bulmasa dā'im yelerdi
İtüñ uyruğını muhkem yolardı
- 7 Henüz ol nā-resīde sūd emerdi
Çekersün ılını yağı amardı
- 8 Görenler beş teşir şanurđı anı
Severlerdi ısıcāđ idi anı
- 9 onı are ayağı şekil idi
Āşil-zāde ul-ı pūt degil idi
- 10 Yeri götüren öküz kim deperdi
Anuñ şoyundan ol dağı bir idi
- 11 Bu idi 'ādeti irden giderdi
Çemen eţrāfını seyrān iderdi
- 12 Velī perhīzi var idi mekesden
Boşansa atı açardı feresden

27a

- 13 B kelek dutsa g zler ermez idi
Karasını kimesne g rmez idi
- 14 G renler dirler idi raĥş-ı R stem
Salardı ifteyi her yana muĥkem
- 15 Kaan kim kuyruĥun iderdi evg n
Zar ri ol kılarıd  'azm-i meyd n
- 16 M lerdi ya'ni kim na'ra ururdu
Yatan anaları hep orgururdu
- 17 Biri birine atardı buları
Var idi iş bunuĥ gibi ĥ ları
- 18 Elimde n z ile beslendi misk n
B y di n zen n seslendi misk n
- 19 G zelce idi g zden kışkanurdum
 k z olunca ol  le şanurdum
- 20 Tolanurdu gezerdi aĥ u kırd 
Ey  oĥ idi ol bir s ri kırd 
- 21 Dişi degildi geri erkek idi
Ĥařinceydi vel kin  rkek idi

22 Ner arslan şanur idüñ bir görüşde
Felek elinde n'eyledi gör işte

23 Yine bir gün bükelek tutmuş anı
Kayadan uçuben olmuş revānı

27b

24 Etince olmuş oldum pāre pāre
Hudā bititmesün hıçbir tavare

25 O miskīn gāfilün aşığa düşmüş
Mübārek Cum'a gün yāre kavuşmuş

26 Ecel ölümün olmuş imiş yāri
Kim iderdi bu kadar āh ū zārı

27 Bir iki yemkiriben verdi cānı
Yüzün döndürdi terk itdi cihānı

28 Anı defn itdiler düşdügi yerde
Ecel kişiyi bulur geçde irde

29 Dū'a itdiler örttiler yirini
Bu miḥnet-ḥānedan gitdi yirini

30 anı ol oynayup ülen emende
anı yā otlayan ol yāsemende

31 anı ol Őıçrayan hem-ü azāle
anı ol özleri üzel üsāle

32 oyunca otlamadı imedi āb
Civān iken űzűli aldı pertāb

33 Mezāruna dűrildiler baarlar
Kimisi yűgrűktűr kimi baarlar

34 Kimi boynuz ile yeri dűrerdi
Aan anı orűp feryād iderdi

35 Acāyib zemezeme dűŐdi o yerde
Bilűñ dermān bulunmaz iŐ bu derde

36 Anasınuñ iŐidűp zārısını
Yűzűp űnűne orlar derisini

37 Tesellī bulmayup etdi fiānı
Teraum eyledi kim ordı anı

-204-

[Bākī Efendi]*²²⁷*Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün*

- 1 Dilā bülbül şanurdum ben hemān gülşende dil-dāre
Belā bu güllerüñ ruhsārına şeb-nem de üftāde
- 2 Nümüne gonca-i gülşen leb-i la 'līn-i ²²⁸Şīrīne
Nişāne lāle-i şahrā dil-i hūnīn-i Ferhāda
- 3 Disem bir büse vir cānā dir ihsān itdi mi Leylī
Cemālī bāğınūñ şeftālūsundan Kays-ı nā-şāda
- 4 İştīdük āhiretde hūr u Kevşer var imiş ammā
Nazīr olur mı hey şūfī mey [ü] mahbūba dünyāda
- 5 Sözüm diñle muğannī nağmesün gūş eyle ey **Bākī**
Ġaraz saña naşīhatdür kulak tut kavlı-i üstāda

-205-

[Müfred]

Mef'ülü/mefā 'lū/mefā 'lū/fe 'ülün

Ol mīr-i hūsün eylemesin zulmūni efzūn
'Azline çıkar bir gün anuñ hūkm-i hūmayun

---

²²⁷ *BD (Küçük, 272).

²²⁸ Leb-i la 'līn: leb-i rengīn, M.

-206-

[Rubā'ī]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Uğradım devr ider iken gice şaqqü'l-ķamere

Didim ey māh ķebñiñde nedir yā o bere

Yüzüme bir kele baķup benüm o mihr-i münīr

Didi engüşt-i Nebī itdi işāret ķamere

-207-

[Rubā'ī]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Rāst geldüm gice aġyār ile şaqq-ı ķamere

Didi 'ayāndur ol 'arızun üstünde bere

Nāz ile ģande idüp didi o ģurşīd-cemāl

Şehper-i rüģ-ı emīndür ki toķandı ķamere

-208-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/fe 'ülün

Muģabbet yolu miģnet olduġı-ķün

Yazılır şekl-i miģnetde muģabbet

28b

-209-

[Fī Ħaqq-ı Ķahve]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün (fa 'lün)

1 Ķahvenüñ bāde-i ġül-ġün gibi yoķdur anī

Isıcaķdur o yüzü ķaranuñ ammā ķanı

- 2 Mısr u Şām ü Halebi gezdi gelince Rūma
Ayağun aldı şarābuñ o cihān fettānı
- 3 Mişl ü mānendi mi var müşteri kızdurmağda
Isıcağ yüz görücek her kişi ister (sever) anı
- 4 Nağde mā`ıl olup ortada gezer aqçeleşür
Bilmezem qağbe midür qahvecinüñ oğlanı
- 5 Diñiz ol rü-yı siyāhuñ nice keyfiyyeti var
Aqıdur ayağına **Himmeti** hep yārını

-210-

[Müfred]

Mef`ülü/mefā`ilü/mefā`ilü/fe`ülün

Yā Rab bize bir himmet ider er bulunur mı

Yoğsa günümüz böyle felāketle geçer mi

-211-

[Rūhī Fermāyed]*²²⁹

Mef`ülü/mefā`ilü/mefā`ilü/fe`ülün

- 1 Yūf hārına dehrüñ gül-i gülzārına hem yūf²³⁰
Ağyārına yūf yār-ı cefā-ğārına hem yūf

²²⁹ *BRD (Erten, 2018: 125).

²³⁰ Bağdatlı Rūhī'ye ait olan bu şiir divanda 5 beyt iken mecmuada 6 beyittir. Bunun dışında bir beyitleri de tamamen birbirinden farklıdır. Farklı olan bu beyt aşağıdaki gibidir:

Çarğ-ı felegüñ sa`dine vü nağsine la`net

Kevkevlerinüñ şābit ü seyyārına hem yuf (Erten, 2018: 125).

- 2 Bir 'ayş ki mevķūf ola keyfiyyet-i ĥamrā
'Ayyāşına vü ĥamruna ĥammārına hem yūf
- 3 Zī-ķıymet olunca n'idelūm cāh ü celāli
Yūf anı şatan dūna ĥarīdārına hem yūf
- 4 Çün ehl-i vücūdun yeri şahrā-yı 'ademdür²³¹
Yūf kāfile vü kāfile-sālārına hem yūf
- 5 'Ālemdeki bengīler ola vāķıf-ı esrār²³²
Ĥayrānına yūf anlaruñ esrārına hem yūf
- 6 'Ārif ki ola müdbir ü nā-dān ola muķbil²³³
İķbāline yūf 'ālemūñ idbārına hem yūf

29a

-212-

[Vaĥdetī Efendi Fermāyed]*²³⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 N'ola ger geysel dilā 'āşıķ-ı uryān kepenek
Geye geldi ezeli şāĥib-i 'irfān kepenek
- 2 Kepenek geymek ile 'āleme sulţān oldum
Bir gedā iken ider 'ādemi sulţān kepenek

²³¹ Bu beyt divanda bulunmamaktadır.

²³² Bu beyt divanda bulunmamaktadır.

²³³ Bu beyt divanda 4. sırada yer almaktadır.

²³⁴ *VD (Öztürk, 2006: 90-91)

- 3 Pertev-i nūr-ı Hūdā n'idügin idrāk idemez
Geymeyen gerçi erenler gibi her ān kepenek
- 4 Ehl-i 'irfān olanuñ yüzi şuyıdur ammā
Oldı münkir olana āteş-i sūzān kepenek
- 5 Āteş-i dāğı ten-i zārūmı gül-zār eyler
Görinür şimdi baña bāğ-ı gülistān kepenek
- 6 Jeng-i ğamdan gönül āyīnesini şağlar imiş
Ehl-i dil anuñ için örtinür ey cān kepenek
- 7 İsm-i Settāra 'aceb mażhar olupdur ki ider
Dāmen-i luţf ile cismüm gibi²³⁵ pinhān kepenek
- 8 Gel nemed-püş olalum faqr ile faqr eyleyelüm
Geydi 'ār etmedi çün²³⁶ server-i merdān kepenek
- 9 Eşk-i çeşmümden ider cism-i za'ifüm pinhān²³⁷
Bu muqarrer ki olur māni'-i yārān kepenek
- 10 Seyf-i kıatı' gibi eyyām-ı şitā irmekde
Kanı bir şāh-ı kerem kim ide ihşān kepenek

---

²³⁵ CismÜm gibi: 'aybumı, VD.

²³⁶ Etmedi çün: eylemedi, VD.

²³⁷ Vahdeî'ye ait olan bu şiir divanda 13 beyitten oluşurken, mecmuada 11 beyittir. Mecmuada olmayan iki beyt bu beyitten sonra yer almaktadır.

- 11 Sīneye çekmek için **Vahdetiyā** cānānı
Kepenek cān kepenek derdüme dermān kepenek

-213-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Ṭolaşmaz sāğar-ı Cem gerdīş-i ālem şafā virmez

Biz ol āyīne-i İskenderüz 'ālem-nümāmız yok

29b

-214-

[Aḥmed Paşā Fermāyed]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Olalı egnimize hil'at-ı merdān kepenek
Mülk-i esrāra bizi eyledi sultān kepenek
- 2 Ceng için nefes ile dervīşe çün cevşen olup
Mümkīrin ta'nesinūñ taşına kalkan kepenek
- 3 Bu cihān beglerini ḥabbeye almaz ne 'aceb
İdünür faqr-ı fenā ehlini mihmān kepenek
- 4 Nice cennet dimeyem kış gicesünde aña kim
Baña kocdurdı yüki şağış gilmān kepenek
- 5 Nazar-ı pīre iden yüz ser-i mü hizmet için
Aḥmedī cānunı hoş eyledi kurbān kepenek

-215-

[Müfred]

Mefā 'lün/mefā 'lün/fe 'ülün

Sevegör feraḥ-i 'ālemde ḥoyı
Gerek oğlun gerek ḳardaşın üstün

-216-

[Seyyid Nesimī Fermāyed]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Çekeli egnüme bu sikke-i merdān kepenek²³⁸
Bilesün ḳıldı menüm derdüme dermān kepenek
- 2 Kepenek giymişem endīşeden āzād olupen
Üşimek müşkilini eyledi āsān kepenek
- 3 Kepenek giydüğüme kimsene 'ayb eylesün
Çün kemālüme benüm ḳılmadı noḳşān kepenek
- 4 Şuf-ı atlas ne ki var cümlesi şöhretdür anuñ
Yaḳın olam der iseñ giy bu gül-istān kepenek
- 5 Ma 'rifet ehline geldi kepenek atlas-ı ḥāşş
Ne revādur ki geye cāhil-i nā-dān kepenek
- 6 Sulṭān İbrāhimi gör kim taḥtın terkin urup²³⁹
Dün [ü] gün kendi özüñe eyledi rindān kepenek

²³⁸ Bu şiir Seyyid Nesimī divanında bulunmamaktadır.

²³⁹ Bu mısranın vezni kusurludur.

7 Ey Nesīmī yürü giy hırka erenler tonıdur²⁴⁰

Giymedi münkir anı şandı ki rindān kepenek

-217-

[Müfred]*²⁴¹

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

‘Ömr bir ān imiş ey Vahdetī hoş tut anı²⁴²

Ġāfil olma gözün aç şağın anı etme telef²⁴³

30a

-218-

[Şeyh Atṭār Raḥmedullahi-‘aleyh]

ای نسخه نامه الهی تویی

وی ابنه جمال شاهي تویی

برونز تونست هرجه در عالم هشت

در خود بطلب هرانجه خواهی تویی

-219-

[Rubā‘ī]

مردنی زکننده در حبیبر برس

اسرار کرم از خواجه قنیر بورس

کر تشنه فیض رحمت ای ساقی

سرچشمه اناز ساقی ای کوثر بورس

-220-

[Müfred]

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

Şāh ider kişiyi Fağfūr ile Çīn-i Yemene

Bir yiyüm berş raḥīk ile iki fincān ḳahve

²⁴⁰ Gıyasi Babaarslan’ın hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde bu şiir 9 beyitten oluşurken mecmuada 6 beyttir. Bu iki beyt için bk. (Babaarslan, 2018: 479).

²⁴¹ *VD (Öztürk, 2006: 84).

²⁴² Mecmuada bir beyt olan bu şiir Vahdetī divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir.

²⁴³ şağın anı etme telef: etme şağın anı telef, M.

-221-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ey büt-i tersā niçün kovduñ kilisādan beni
Borcum olsun kovlayam maḥşerde 'İsāya seni

-222-

[Müfred]

Mef'ülü/fā 'ilātü/mefā 'ilü/fā 'ilün

Geldüklerine 'āleme nādım gibi bu ḥalk
Şöyle gider ki binmiş ölüsü dirisine

-223-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Dilā bülbül-i zārdum ben hemān Gülşende dil-dāra
Belā bu güllerün ruḥsāruna şeb-nem de üftāde

-224-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Yüzüme bir güle bakup tebessüm etdi ol gonca
Uyan hey gülmedüñ baḥtum açıl ey ḳalb-i maḥzūnum

-225-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

'Aceb midür o şoyı yek-mücessi olsa 'ayānuñ
Papazundan el almışdur neyin bekler gül-istānuñ

-226-

[Müfred]

ان کسکه بدانت و بدانتک بدانت
اسب طرب از کنبد مینا بجهاند

-227-

[Müfred]

ان کسکه نداندو بدانتکه نداند
ان لاشه خری یمتدل براساند

-228-

[Müfred]

ان کسکه نداندو نداند که ندانت
در جهل مرکب ایدي الد هر نماند

-229-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Yitdi 'uşşākuñ işi haṭ geldi rüy-ı dil-bere

Āh kim irdi ḥalel āyīne-i İskendere

-230-

[Seyyid Nesimi Fermāyed]²⁴⁴

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

I

- 1 Gül yüzlülerüñ 'aşqına gel nüş idelüm mey
- 2 'Ayş eyleyelüm yār ile şimdi demidür hey
- 3 Bu dersi oḡur bülbül-i gūyā olayun ney
- 4 Tā dillere dir nā-tene nā-tene yeter ney

²⁴⁴ Seyyid Nesīmī Divanı'nda bulunmamaktadır.

II

- 1 Gül mevsimidür sākī getir yine piyāle
- 2 Gülşen tōlıdur sümbül ile nergis-i lāle
- 3 Bu şevki görüp bülbül ider āh ile nāle
- 4 Tā dillere dir nā-tene nā-tene yeter ney

III

- 1 Gülşende kamu tırdı ayāğ üstüne güller
- 2 İçün içelüm diyü kodı başına eller
- 3 Bu kavli şu daği egilüp şāğara söyler
- 4 Līzān

IV

- 1 Çık şüm'adan şūfī gelüp şāğarı tōldur
- 2 Fevt etme şakın girmez ele mevsim-i güldür
- 3 Serv ile çemen birbirine rakş idüp eydür
- 4 Tā dillere dir nā-tene nā-tene yeter ney

V

- 1 Gel şūfī beri geçmedün eyyām-ı bahāruñ
- 2 Hoşdur cevşen-i gül ile seyri kenārun
- 3 Der muṭrib oğur bu gāzeli üstüne yārūñ
- 4 Tā dillere dir nā-tene nā-tene yeter ney

31a

-231-

[Baba Kaykusuz]*²⁴⁵

8'li hece ölçüsü

I

Edirne şehrinde bir gün
Bir dükkân aldum kirāya
Ol mahallede şataşdum²⁴⁶
Bir akçesi çok karıya

II

Gördi beni ki ğarībim
Yolından azmış 'arıyem²⁴⁷
Eydür yigit gel içeri²⁴⁸
Döşek getürsin cāriye

III

Sordu didi²⁴⁹ ğarīb misin
Bu şehri hıç görüp misin
Yoksa gelişün şimdi mi
Anatoludan berüye

IV

Didüm ki bu dem gelmişem
Kirāya dükkân almışam
Eydür ki gel beri yigid
Müşteri ol müşteriye²⁵⁰

V

²⁴⁵ *KAK (Güzel, 2021: 864-865).

²⁴⁶ Mahallede şataşdum: mahalde şataşmışam, KAK.

²⁴⁷ Yolından azmış 'arıyem: yoldan irişmiş eribem, KAK.

²⁴⁸ Gel içeri: gel geç otur, KAK.

²⁴⁹ Sordu didi: sor bana, KAK.

²⁵⁰ Müşteri ol müşteriye: döşek getürsin cāriye, KAK.

Eydür ki baña ey civân²⁵¹

Gördi seni bu cism ü cān

Hele tuz etmek yiyelüm

Gel girelüm içeriye

VI

Ey kırbān olduğum yigit²⁵²

Gör ne derüm sözüm işit

Bu Edrene şehrinde [sen]

Gezmeyesin serserīye

VII

Eydür bu o Rüm ilidür²⁵³

Şanma ki Anañoludur

Bunda erenler çok olur²⁵⁴

Düşmeyesin bāzārīye

VIII

Harşlık için kayırma tır²⁵⁵

Tek benüm terkim urma dir

Sen gel yi iç otur hemān

Varma aqma çeriye²⁵⁶

IX

Aldı beni girdi içerü

Qapısını yaptı girü

²⁵¹ Bu bend Kaygusuz Abdal Külliyyatı'nda bulunmamaktadır.

²⁵² Bu bend Külliyyat'ta 5. benddir.

²⁵³ Bu bend Külliyyat'ta 6. benddir.

²⁵⁴ Bunda erenler çok olur: bunda esir bendler çok olur, KAK.

²⁵⁵ Bu bend Külliyyat'ta 7. Benddir.

²⁵⁶ Kaygusuz Abdal Külliyyatında olduğu gibi mecmuda da bu şiir 17 bendden oluşmaktadır. Ancak birer bendleri farklıdır. Mecmuada olmayan bend, bu bendden sonra yer almaktadır.

Getürdi çok²⁵⁷ ni' metleri

Kim bakar ağa şarıya

X

Eydür gül üstüne yürü

Var bulma eylegil haber²⁵⁸

Teferrüce eyletelüm²⁵⁹

Bu yigidi defteriye²⁶⁰

XI

Karı beni aldatdı çün

Hükmüne eyledi zebün

Anca tutuşdum²⁶¹ dün ü gün

Şarlanı kaldum deriye

XII

Dişi kırık yüzi şovuk²⁶²

Kendü çābuk fitnessi çok

Ben bī-çāre haberüm yok

Düş olmuşum²⁶³ zemherīye

31b

XIII

Akçesi çok ala karı²⁶⁴

Oğlan iledür bāzārı

²⁵⁷ Çok: şol, KAK.

²⁵⁸ Var bulma eylegil haber: var bilmede eyle haber, KAK.

²⁵⁹ Teferrüce eyletelüm: teferrüç idelim bunı, KAK.

²⁶⁰ Bu yigidi defteriye: yog idi defteriyeye, KAK.

²⁶¹ tutuşdum, düriştüm, KAK.

²⁶² Bu bend Küliyatta 15. benddir.

²⁶³ Düş olmuşum: ugramışam, KAK.

²⁶⁴ Bu bend Külliyatta 11. sıradadır.

Gönlün levber gussadan²⁶⁵

Yüri evi yakındur bārīye

XIV

Şol hadde erişdi begüm²⁶⁶

Küllī unıtdum bildüğüm

Başladı şimdi iligüm

Sünük içinde erüye

XV

Gönlek ü kaftān eyledi²⁶⁷

Hükmine fermān eyledi

Hamāmede varup bile²⁶⁸

Diler²⁶⁹ yanınca süriye

XVI

Ol qarıdan kurtulmağa

Kul oldum āzād olmağa

Fetvā verir²⁷⁰ mi ki ‘aceb

Varsam İbn-i Fenārīye

XVII

Murād Hana varmadı

Özüni kurtaramadı

Kaykusuz Abdāl bī-çäre

Ugradı bir haşārīya

²⁶⁵ Gönlün levber gussadan: gönlek gey Burgazdan, KAK.

²⁶⁶ Bu bend Külliyatta 13. sırada yer almaktadır.

²⁶⁷ Bu bend Külliyatta 14. sırada yer almaktadır.

²⁶⁸ Hamāmede varub bile: hamāma varınca söyledi,M.

²⁶⁹ Diler: beni, KAK.

²⁷⁰ Verir: bulam, KAK.

-232-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Tır-i bārān itmek ister gonca-i gül bülbüle

Gül-sitān içre görinen şanmañuz kemhādur

-233-

['Adlī Efendi]

Müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün

1 Biz ki bu devre gelmişiz şanma ki kāl içindeyüz

Atlas-ı şāla virmişüz özge hayāl içindeyüz

2 Hā ile hūdan el çeküp aķı karaya bakmazuz

Ķıl ile kāl sevmezüz çünkü bu hāl içindeyüz

3 Şayd idüp ol perī bizi eliyle eyledi şikār

Hāķķa şükürler iderüz biz daħi el içindeyüz

4 *Lā tehaf* āyeti bizüm şānımuza gelüp turur

Hūsn-i refīķ idinmezüz sin-i melāl içindeyüz

5 Lebleri cur'ası bizi mest-i harāb idüp turur

Kesbimiz ile gelmişüz 'Adl-i kemāl içindeyüz

-234-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Hıķbir kimse dimez kim it midür ādem midür

Meclis-i 'uşşāķa ne yüzle gelür bilsem raķīb

I

Filibede yenile²⁷²

Bir çarı sevdi beni

Dik durur ikin ikin²⁷³

Baňa yeňi kaftanı

II

Bula didüm nazlanur

Nazlanırken kızlanur

Teresine şu seper

Tāzelenür bostānı

III

Sürmeler gözün süzer

Yürürse müşki tozar

Ağzında bir dişi yok

Kemhāası gülistānı

IV

Eydür ey yigit n'ola

Luţf eyle güle güle

Göñlüm alasin benüm

Eyleyesin ihsānı

²⁷¹ * KAK (Güzel, 2021: 869-871).

²⁷² Kaygusuz Abdal'a ait olan bu şiir, Külliyyatta 19 bendden oluşurken mecmuada sadece 13 bendi bulunmaktadır.

²⁷³ Dik dururken ikinin: ikiz ikiz dik durur, KAK.

V

Ben seni ʔonadayum²⁷⁴

Şırma üsküf ideyüm

Harçlık içün ğam yime

Sen hemān öp ʔoç beni

VI

Uşta māl altun ʔumāş²⁷⁵

Sermāye ʔul ʔaravaş

Tek ʔarı dime baña

Şād eyleme düşmānı

VII

Yigidler şoĥbetinde²⁷⁶

Eşüñ dostuñ ʔatında

Her ne ki ĥarcun ola

Boynuma cānum cānı

VIII

Ṭur girelüm yorʔana²⁷⁷

Virelüm cānı cāna

Sen beni ʔoç ben saña

Ögredeyin erkānı

IX

Beni ki ĥalvet bula²⁷⁸

Yatmaĝa ya(...)aĥ ʔıla

²⁷⁴ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 6. bendde yer almaktadır.

²⁷⁵ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 7. bendde yer almaktadır.

²⁷⁶ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 8. bendde yer almaktadır.

²⁷⁷ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 9. bendde yer almaktadır.

²⁷⁸ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 10. bendde yer almaktadır.

Ḳarnın oḡa kızdurur

Zırā şovukdur teni

X

Görse seni şıve ider²⁷⁹

Bülle dimegi sever²⁸⁰

Aḳçeyle avlar dā'im²⁸¹

Yalun yüzli oḡlanı

32b

XI

Bu kez ḳurtulsam dirüm²⁸²

Bir necāt bulsam dirüm²⁸³

Daḫi ḳarı sevmege²⁸⁴

And içeydüm Kur'an'ı

XII

Bu Ḳayḳusuz dervīş der²⁸⁵

Ey miskīn ḫālūñ nedür²⁸⁶

Şöyle geçer mi 'aceb²⁸⁷

Ḳarı ile devrānı

XIII

Ne ḳarı var ne ḳoca²⁸⁸

Ne irte var ne gice

²⁷⁹ Görse seni şıve ider: ol ḳarı şöyle ki var, KAK.

²⁸⁰ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 11. bendde yer almaktadır.

²⁸¹ Dâim: tutar, KAK.

²⁸² Ḳurtulsam dirüm: kurtulsa idüm, KAK.

²⁸³ Bulsam dirüm: bulsa idüm, KAK.

²⁸⁴ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 18. bendde yer almaktadır.

²⁸⁵ Bu Ḳayḳusuz dervīş der: bu Kaygusuz Abdālun, KAK.

²⁸⁶ Ey miskīn ḫālīñ nedür: dervīş ü miskūn-halün, KAK.

²⁸⁷ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 17. bendde yer almaktadır.

²⁸⁸ Kaygusuz Abdal Külliyyatında 19. bendde yer almaktadır.

Bu sözi añlayanuñ
Kurbānyam kurbānı

-236-

[Bāyatı]

8'li hece ölçüsü

Seyyidem idür gül-bengi
Bülbül-bengi gül-bengi
Gir çeñelere çeñeler
Gir çeñelerin gül-bengi

-237-

[Müfred]

Mef'ülü/fā'ilātün/mef'ülü/fā'ilātün

Şüfîlenüp raķıbi it mey içmezem der imiş
Mey-hāneden ol iti gördüm yalanı çıķdı

-238-

[Ĥayretī Fermāyed]*²⁸⁹

Müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün

- 1 Bu şīve²⁹⁰-i reftār ile billāhi kim sevmez seni²⁹¹
Bu lezzet-i güftār ile billāhi kim sevmez seni
- 2 Bu çeşm-i şāh-bārın ile bu ġamze-i ġammāz ile²⁹²
Bu şīve-i pür-nāz ile billāhi kim sevmez seni

²⁸⁹ *HD (Gök, 2017: Gazel 481).

²⁹⁰ Şive: hālet, HD.

²⁹¹ Bu beytteki mısraların yeri divana göre terstir. 1. mısranın yeri 2. mısra olmalıdır.

²⁹² Bu çeşm-i şāh-bārın ile bu ġamze-i ġammāz ile: bu ġamze-i ġammāz ile bu çeşm-i tır-endāz ile, HD.

3 Bu zülf-i ‘anber-bār ile bu tırra-ı tarrār ile²⁹³

Bu hāl bu ruhsār ile billāhi kim sevmez seni

4 Bu tırra-i pür-çin ile bu gamze-i pür-kin ile²⁹⁴

Bu tavr bu āyīn ile billāhi kim sevmez seni²⁹⁵

5 Bu **Ḥayretī**-i bī-nevā kūyunda dil verdi aña²⁹⁶

İnşāf edecek dil-berā²⁹⁷ billāhi kim sevmez seni

-239-

[Müfred]

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

Āyīne saña olsa muḳābil ‘aceb olmaz

Kim yüzi açılmışda ḥayā vü edeb olmaz

-240-

[Müfred]

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

Gül ‘ārızına olsa mu‘ārız ‘aceb olmaz

Her yüzi açılmışda ḥayā vü edeb olmaz

33a

-241-

[Fünūnī Fermāyed]*²⁹⁸

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

²⁹³ Bu şiir hem divan da hem de mecmuada 5 beyitten oluşmaktadır. Ancak birer beyitleri birbirinden tamamen farklıdır. Mecmuada farklı olan beyt budur.

²⁹⁴ Hayretī divanında bu beyt 3. sırada yer almaktadır.

²⁹⁵ Divanda bu beyitten sonra bir beyt daha yer almaktadır.

²⁹⁶ kūyunda dil verdi saña: қаpuнда ḥāk-i pā, HD.

²⁹⁷ Edecek dilberā: ide sen de şehā, HD.

²⁹⁸ *Kaplan, Yunus (2014). *Fünūnī, Fünūnī Çelebī*, Türk edebiyatı İsimler Sözlüğü. Bu şiire sadece bu kaynaktan ulaşabildik.

I

- 1 ‘Adālet bir muraşsa‘ tācınun başunda sultānı²⁹⁹
- 2 Mürüvvet bir yegāne hil‘at iken şāye sultānı³⁰⁰
- 3 Neden ben mūra pā-bend eylemek bend ile sultānı³⁰¹
- 4 Sebebsüz etmesün devründe kimse āh [u] fiğānı
- 5 Vekīl-i hān³⁰² Süleymānsun meded İskender-i Şānī
- 6 ‘İnāyet³⁰³ kıl hālāş eyle kafesden tūṭī-i cānı

II

- 1 Kimesne gammāz ile kimseyi ağlatma sultānum³⁰⁴
- 2 Kō geçmiş mā-cerā-yı güzeşte çağlatma sultānum
- 3 Tır-i hārı dīlim hār-ı ğama tağlatma sultānum
- 4 Kerem kıl ney gibi nālān idüp inletme sultānum
- 5 Vekīl-i hān Süleymānsun meded İskender-i Şani
- 6 ‘İnāyet kıl hālāş eyle kafesden tūṭī-i cānı

III

- 1 Eger çekem günāhum pādişāhum bī-nihāyetdür
- 2 Velī pāmānlıga yahşi lāyık itmek hoş sa‘ādetdür³⁰⁵
- 3 Delīl olmuş kişi bir düşmüşe hayra delāletdür
- 4 Bilürsün şāh-ı merdānuñ yolu setaf mürüvetdür
- 5 Eyzān

IV

²⁹⁹ Sultānī: hākānī, (Kaplan, 2014).

³⁰⁰ Bu şiir Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğünde 5 beyitten oluşurken mecmuada 7 beyittir.

³⁰¹ Sultānı: zindānı, (Kaplan, 2014).

³⁰² Hān: şeh, (Kaplan, 2014).

³⁰³ İnāyet: mürüvvet, (Kaplan, 2014).

³⁰⁴ 2. 3. ve 4. bend Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nde yoktur. Orada bulunan bir bendde mecmuada yoktur.

³⁰⁵ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 1 Ğarībüm kesenüm yoǧdur benim sen ŗāhdan ğayrı
- 2 Yanımda hem-demüm yoǧdur ıraan u āhīden ğayrı
- 3 Kimesne yanımı bekleyemezler cāhiden ğayrı
- 4 Benim derd-i derūnum kim bilür Allāhdan ğayrı
- 5 Eyzān

V

- 1 Ser-i bī-devletūmden bir belādan ğayrı nesnem yoǧ
- 2 Dil-i pür-āteŗūmde belādan³⁰⁶ ğayrı nesnem yoǧ
- 3 Muḥammed ümmetiyüm Muŗtafādan ğayrı nesnem yoǧ
- 4 Faǧrūm Ḥazretiñe bir du‘ādan ğayrı nesnem yoǧ
- 5 Eyzān

33b

VI

- 1 Beni luḗ et rehā kıı Ādem ü Ḥavvā ićün olsun
- 2 ‘Aŗsun ejder iden Ḥazret-i Mūsā ićün olsun
- 3 Letāfetle göge ‘azm eyleyen ‘İsā ićün olsun
- 4 Cihānı yoǧ iken var eyleyen Mevlā ićün olsun
- 5 Eyzān

VII

- 1 Dil-i divānem devletli sultānum gel ābād it
- 2 Yıķıķ gönlüm yapup tekrār beytu‘llāha bünyād it
- 3 Kerem kıı az günāha çoķ ‘uķūbet eyleme dād it
- 4 **Fünūnī** derdūmendūñ ḥātır-ı nā-ŗādını ŗād it
- 5 Vekīl-i ḥān³⁰⁷ Süleymānsun meded İskender-i ŗānī
- 6 ‘İnāyet³⁰⁸ kıı ḥalāŗ eyle kafesden tūṗı-i cānı

³⁰⁶ Pür-āteŗūmde belādan: pür-ıztırābumda cefādan, (Kaplan, 2014).

³⁰⁷ Ḥān: ŗeh, (Kaplan, 2014).

³⁰⁸ İnāyet: mürüvvet, (Kaplan, 2014).

-242-

[Müfred]

Mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

Åşufte kıldı gönlümi zülfüñ didüm didi

Miskîn zavâllı sen de bu kıldan çalar mısun

-243-

[Rubā'ī]

Fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilün

1 Tır-i fūrkatle şehā dīdemi girībān itme
Kıanlı başuma benüm rahm ider oldı kefere

2 Bir kazā ile ölem soñra peşimān olasın
Bu meşeldür güzelüm ba'de *harābü'l-Başra*

-244-

[Müfred]

Fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilün

Sen bir ulu han iken 'ālem-i sultān iken

Eyle ne ta'n ider isin iki elüñ kan iken

-245-

[Müfred]

Mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün

Göñül āh eylese odlar çıkar bu çeşm-i pür-nemden

Kırı yanında yaş yanar meşeldür mätekkaddemden

-246-

[Müfred]

اسایش دوکتي تفسير اين دو حرف است

ياجاهلان نادان مشكل بودمدارا

-247-

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Ġonca tıflını belinletdi şadā-yı bülbül

Aġzun açup tükürürse ħoluna şeb-nem anuñ

34a

-248-

[Mu 'aşşer-i Bahārī]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

I

- 1 Ĥazret-i Ĥaġdur bu āsāra müeşşer bil yaġın
- 2 Ĥudretündendür ne gösterse zamān ile zemīn
- 3 Gāh olur dürli çiçeklerle bürür yazı yüzün
- 4 Ki tolu kāfur ter kıılır gehī pür-āb u tīn
- 5 Gāh ider ħürrem cüvān eşcarı ki pīri ħazīn
- 6 Gāh virür tāze ħayāt gāh ider müya ħarīn
- 7 Ki cihānı düzaġ eyler gāh Firdevs-i berīn
- 8 Şad-hezārān āferīn bir ħudret-i cān-āferīn
- 9 Her ne şorup getirürse saña ħarġ āyīne-vār
- 10 'Ārif ol aldanma naġşa naġşdan naġġāşa var

II

- 1 Kār-gāh-ı reng-i zerdür şanasun bostān-ı bāġ
- 2 Kim bu neydi dürli dürli renge baġsañ şol şaġ
- 3 Dehr şaymadı yine şaldı cihān bāġına aġ
- 4 Al ile al ü kıızıldan ħalka şaldı bend ü bāġ
- 5 Ĥaşra beñzer nürdan her bir dıraġtı bāġ-ı rāġ
- 6 Yandurur yılduz gibi her dilde yüz altun ħerāġ

- 7 Bir dağı bu vakte ola mı kişi 'ālemde şağ
8 Hoşdur ol kim hoş göresün elde iken işbu çağ
9 Āline aldanma sen kim iki yüzlidür cihān
10 řāhid istersen yeter faşl-ı bahār ile ĥazān

III

- 1 Gör temāřası ne hoşdur ĥüb gerçi nev-bahār
2 Lık göz faşlunda envā'ı ni'metdür bī-řumār
3 Ĥüşelerden hoř 'arūsdur kim ũonandı gūř-var
4 Her řecer dūrli fevā-gehden bezendi naĥl-var
5 Aşdı la'lün ũoblarun bostāna eřcār-ı enār
6 Hep yetişdi birbiründen yek lezīz-i ābdār
7 Sīb-i řeftālū güzel nāzik yemiřler nigeĥ-vār³⁰⁹
8 Ĥađ ne cevherler yaratmışdur temāřa eyle var
9 Ćār-ı fařluñ aĥsen-i eyyāmdur fařl-ı ĥarīf
10 Yaraşur her vech ile ögsek anı yār-ı zārīf

34b

IV

- 1 Yine güz faşlunda gel köhne cihānı gözle sen
2 Nice ũonandı gelincikler gibi bu pīreĥen
3 Giydise yazın mūnaĥķařlar 'arūsān-ı ĥemen
4 şimdi giydi her dıraĥt altun varaķlu pīreĥen
5 Bār-gāhun bozmağa yüz ũıtdı ĥün serv-i semen
6 Gördi bu aĥvāli cümle şamt olup murđ-ı ĥemen
7 Ķatreler kim berg-i zār üzre dūřer bārāndan
8 'Āřıķuñ göz yaşıdır ĥehre-i zerdünde deĥen

³⁰⁹ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 9 Belki şaçardı çiçekler vaqt ile bāğa aqçeler
10 Aqçeler yerine şimdi bāgdadur evrāq-ı zer

V

- 1 Bād eger kūh(-ı) Hıṭāya ilete bir Rūmī varaq
2 Reng-i resmünden Hıṭāyiler ala yüz biñ sebaq
3 Bir budaguñ yaprāğında niçe dūrli reнге baq
4 Ṭurna beklersen beri gel taşra sen rindāne baq
5 Virdi bir nūrānī ḥıla't arza ol Rabbü'l-Felāk³¹⁰
6 Kim ḥayādan gök zemīn üzre döner her şeb 'araq
7 Terk idüp dünyā-yı dūnı bāqīye eyle yaraq
8 Olmayasun yarın anda cennet-i ḥulde ırak
9 Yer yüzünde ḥāşılı var ota yaprağa şāğış
10 Yoqdur anūñ kudretine ḥadd-i gāye yaz kış

VI

- 1 Kışlaya yüz tuta kuşlar yine şavt-ı sāz ile
2 Hoş varurlar her biri devrān sürerdi yār ile
3 Ṭurnalar ağıdı hevāya per açup pervāz ile
4 Çağrışur kazlar konan göçer diyü āvāz ile
5 Ey yilen kebk-i hevāya niçe hırş (u) 'āşile
6 Başa varmaz bu 'ömür dürrācı ecl-(i) şebbāz ile
7 Hem-dem ol bu demde var bir 'ārif-i dem-sāz ile
8 Kim ḥayātuñ defteründe bir günüñ biñ yazıla
9 Murğ-ı cānı bir nefes ey yār-ı ḥanum şād kıl
10 Nā-gehān bir gün kafesden uçaçağun yād kıl

³¹⁰ Kuran, Felak 113/1

VII

- 1 Çıkdı seyrān-ı hazāna serv-i dil-cūlar yine
- 2 Adın aındurmaz bahāruñ hūb gül-rūlar yine
- 3 Genc-i şādīden açıldı bağlu apular yine
- 4 Bağlayup apuyı dīvār itdiler ayđu yine

35a

- 5 Ūđrişüp dīvānelendi tāđda ahūlar yine
- 6 Ūştür-i ser-meste döndi niçe uşlular yine
- 7 Hoş hevā ile şafā kesb itdiler şular yine
- 8 Levh-i zerrīn üzre yağmur şaçdı lü'lüler yine
- 9 Her şecer zīverle naħl-ı 'ālem-ārādır bugün
- 10 Gözüñ aç bu 'āleme bağ hoş temāşādur bugün

VIII

- 1 Oldı günle dün berāber buldı 'ālem i'tidāl
- 2 Yine güz nevrūzı yitdi lāle-i kūhī-misāl
- 3 Germ ü serdünden hevānuñ albe hīç ermez melāl
- 4 Rūħa şāh diyü feraħdan kilik-i evrā açdı fāl
- 5 Dest-i bād itdi meger eťfāl-ı şāħı gūş-māl
- 6 Kim ulaqlarınunñ oldı rengi cümle surħ u āl
- 7 Yazılan āyātı her varada oı 'ibret al
- 8 Kim onupdur her kemālunñ āħiründe bir zevāl
- 9 Elde nāca şūreti yodur cihānun yār hey
- 10 Āħirün fikr it bahār ile hazānuñ var hey

IX

- 1 anı ol dem olmuş idi kūh-ı şahrā pür-nuķuş
- 2 Hıla't-i nevrüz giymişdi cihān-ı köhne-puş

- 3 Düşmüş idi kuşların heybetine yüz cüş u harüş
4 Gül-sitân içinde bülbül bir dem olmazdı hamüş
5 Kim 'arusân-ı çemen tatmışdı bu gül-benge güş
6 Tıfl-ı gönca ağzun açup her dem dinlerdi hüş
7 Deng olurdu rengine envâr-ı şâhun 'aql-ı hüş
8 Yeryüzünün rengine hayrân idi gökde sürüş
9 Ğâfil olman kim bulunmaz dehr kıhrından emân
10 Gelmemiş gibi olur şimdi zemîne bu zemân

35b

X

- 1 Bâd kim şaçar bu dem cevr üzre berg-i bîdler³¹¹
2 Mâh-ı zerrîne anı beñzetdiler şâhib-nazar
3 Ne hevâya uğradı kim sebzken her berg-i ter
4 Şarılık derdiyle yüz toprağa tutdı ser-te-ser
5 Olmuş iken yeryüzi pür la'l ü yâkût-ı güher
6 Yerlerinde yel eşer yok biñde birinden eşer
7 Ne kıyâmet kopardı kim yeller esüp şâm-ı seher
8 Gökde yıldızlar gibi dökdi yere berg-i şecer
9 Halka ta'zîm eyledi tâ zîr-i yâdmâ-yı hazân
10 Rûzigâruñ şafhasunda güher-i rû kim 'ıyân

XI

- 1 'Âşıka bâd-ı hazân eyyâm-ı fırsat añdırur
2 Nev-civân olanlara hengâm-ı şeybet añdırur
3 Hüb-ı mihriye zevâl-i hüsn-i behcet añdırur
4 Hâtır-ı pîrân-ı dehre mevt-i rihlet añdırur

³¹¹ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 5 K̄albe bir yüzden şafā virür mürüvvet añdırur
6 Bir cihetden havf-ı encām-ı melālet añdırur
7 Saña geçmiş rūzigāruñdan hikāyet añdırur
8 Bu güz̄er-gāha gelüp gitmekde sür‘at añdırur
9 Sen turup dünyā işine bel bükersin göz gibi
10 Hayf kim ‘ömrüñ **Bahārını** geçürdüñ güz gibi

-249-

[Müfred]

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

Ne kārüm var idi cānānum bu dār-ı dünyāda
Seni bulmağ için geldüm bu dehr-i miñnet-ābāda

-250-

[Müfred]

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

Ey dil nezāketün gör mir‘āt-ı pür-şafānuñ
‘Ayıbun yüzine urdı a‘da-i bed liķānuñ

36a

-251-

[Bağs Ahir Medh-i Konem]*

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/fe‘ülün

- 1 Turu şudan arı ebyağ gümüşden³¹²
Münevver yüzleri tābān güneşden

³¹² 16. yüzyılda yaşayan, Nüvīsī’ye ait olan bu şiir, Şehrengīz-i İstanbul adlı eserinde 166 beyittir. Ancak incelediğimiz mecmuada sadece 78 beyti yer almaktadır. Şehrengīz-i İstanbul adlı eserine göre mecmuadaki bu şiir 64. beyitten başlamaktadır. Bu beyitten önceki beyitler mecmuaya kaydedilmemiştir. Bu şiirin tamamı için bk. “Nüvīsī ve Şehrengīz-i İstanbul’u” (Karasoy-Yavuz, 2006: 6-19).

- 2 Yunup şuya deñizde zevk iderler³¹³
Fenâdur çün bu dehri kim bilürler
- 3 Gice gündüz şafâdadur çü bunlar
Oları seyr ider varup sevenler
- 4 Nazar etmek oları kut-ı cândur
Temâşa eylemek zevk-i cihândur
- 5 Gezüp anda çü şehr-i cümle hūban³¹⁴
Çün oldum ben de anda³¹⁵ sâ' il-i nân
- 6 Yaқınım 'ilm ile 'ayne'l-yaқîne
Temâşa eyledüm anda kemîne
- 7 Ki her biri melek-çehre semen-būy
Gören 'aşıkda қalmaz guşsa қaygu
- 8 Görüp gül yüzlerün oldum 'araқ-rīz
Rūhı gül-güne vü saçları şeb-hīz
- 9 Yanub yaқıldı cānum³¹⁶ yaқdıgumca
Tebessüm eylediler bakdıgumca³¹⁷

³¹³ Deñizde zevk iderler: olar râhat olurlar, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³¹⁴ Gezüb anda çü şehr-i cümle hūban: gezüb şehri çün itdüm seyr-i hūbân, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³¹⁵ Çün oldum bende anda: ki cerr idüp vireydüm, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³¹⁶ Yaқıldı cānum: yaқıldıgumca, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³¹⁷ Tebessüm eylediler bakdıgumca: tebessümler iderdi niçe gonca, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

10 Ki turma³¹⁸ söyle vaşf-ı nāzenīnler
Oқunsun şı‘ri dınsün³¹⁹ āferīnler³²⁰

11 Dil-i cāndan bunı çün andum inşā
Murādum bu diyāra ola ifşā

12 Ki el verdikçe zevki ‘aşk-ı dilber
Yazıldı cümle oldı şerh-i defter

[Der-Ḥaqq-ı Emīr-zāde]

13 Diyelüm vaşfın ol āl-i Resūlūñ
Şerīf evlād ol zevcü‘l-Betülūñ

14 Yaraşur evvelā añmağ anı ög³²¹
Ki cādıdur қamudan ma‘nīde ög

15 Emir oğlıdur ol āl-i Muḥammed
Ki zīrā³²² çehresünde Nūr-ı Aḥmed

[Der-Ḥaqq-ı Maḥmud]

16 Biri ol server-i ḥübāna mevcūd
Ki ol ibn-i sipāhī adı³²³ Maḥmūd

³¹⁸ Turma: қorқma, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³¹⁹ Oқunsun şı‘ri dınsün: oқusunlar dısunler, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³²⁰ Bu beyitten sonra şairin mahlasının olduğu bir beyt vardır. Ancak mecmuada yer almamaktadır.

³²¹ Bu beyt incelediğimiz kaynakta şu şekildedir:

“Ki destārında göstermiş ‘alāmet

Şefi‘ ola bize rüz-ı kıyāmet” (Karasoy-Yavuz, 2006: 12).

³²² Ki zīrā: görünür, (Karasoy-Yavuz, 2006: 11).

³²³ Adı: nāmi, (Karasoy-Yavuz, 2006: 12).

17 Muḥabbet toḥmun ekdi yir yüzine
Ra'ıyyet oldılar şırın sözine

18 Diñüz bīmārına kılsun o tīmār
Revā mı eyleye 'uşşākı bīmār

[Tāce'd-dīm-zāde]

19 Birisi İbn-i Tace'd-dīm-i server
Ki baş üzre yiri var hem-çü efser

20 Yüzi ve'ş-şems alnı ve'l-kamerdür
Bi-'aynih 'aynı mā-zāga'l-başardur

21 Vefāda tıfl-ı ebced Hāḫka kâ'ıl³²⁴
Vefā 'ilmünde māhir cevre mā'ıl³²⁵

[Der-Hāḫk-ı Boyācı-zāde]

22 Biri İbn-i Boyacı kim Muḥammed
Şefi'ı ola anuñ yārın Aḫmed

36b

23 Āḫir 'āşıqlara biñ dürli³²⁶ andı
Çeker 'āşıkına renk ile bendi

24 Gidermezse gönülde bunca pası
Siyāha boyarun ben de³²⁷ libası

³²⁴ Ebced Hāḫka kâil: niçe 'ahd-i kâmil, (Karasoy-Yavuz, 2006: 12).

³²⁵ Mâil: 'âmil, (Karasoy-Yavuz, 2006: 12).

³²⁶ Dürli: kerre, (Karasoy-Yavuz, 2006: 12).

³²⁷ Bende: yirde, (Karasoy-Yavuz, 2006: 13).

[Kazāz-zāde ‘Ali Baba]

25 ‘Ali Bālī biri de ibn-i Kazāz³²⁸

Açar ‘āşıklarī ‘aşkına şeh-nāz

26 Mülāyim ibrişim gibidür ol yār

İder ‘āşıklar ile şatı bāzār

27 Eliñ döğme önünde işlemiş bul

Ki gögsünde yatar ‘āşıklarūñ ol

[Şābūncı-zāde]

28 Biri Şabuncı-zāde hūsn ile tām

Ki dirler aña ‘Abdü‘l-Muṭṭalib nām

29 Beni yaqdı kül etdi ‘aşkı odı

Eritdi ol yürekde yağ mı qodı

30 Şanurdum yuya qalbüm içi pası

Ta ‘accüb etmeñüz giysem palāsı

[Taқыacı-zāde Mustafa]

31 Biri Taқыacı³²⁹ ol şāhib vefādur

Kim anuñ ism-i resmi Muştafadur

32 Niçe kes terk idüp yolunda cānı

Göñül verüp sever³³⁰ ol şeh-nişānı

³²⁸ 25, 26 ve 27. beyitler kaynakta farklı kaydedilmiştir.

³²⁹ Taқыacı: tahtacı, (Karasoy-Yavuz, 2006: 13).

³³⁰ Göñül verüp sever: görem diyü yiler, (Karasoy-Yavuz, 2006: 13).

33 Ne hâcet baş açuğ hâlünü dimek
Bilür ol igneden hep iplige dek

[Pür Velî]

34 Birisi Pür Velî tâze civândur
Dehâni ğonca bir mû-yı miyândur

35 Ol ahû-çeşm lâle-rûh hoş-endâm³³¹
Nihâl-i serve beñzer ol dil-ârâm

36 Arâzilden anı şağlasun Allâh
Naşîb olsun temiz ehlüne ol şâh

[Kâtib-zâde]

37 Birisi İbn-i Kâtib tâze dil-ber
Yazar ‘âşıkları hep defter eyler

38 Kalem barmağlarun her kim ki gördi
Du‘â idüp eline yüzüne sürdi

39 Kâra yazuluyam ben de kalem-veş
Rađîbe hoş mülâyim baña ser-keş

[Luţfu‘llâh-ı Nâm]

40 Biri isim şıfatla muttaşîf yâr
Ki derler aña Luţfu‘llâh dil-dâr

³³¹ Hoş endâm: gül-fâm, (Karasoy-Yavuz, 2006: 14).

41 Ne hoş yaratmış anı şun´-ı kudret
Hezārān āferīñ ü hamd ü minnet

42 Letāfetle işi lutf-ı keremdür
Kamu ´uşşākına ´ālī-himemdür

[Na´l-band Oğlı]

43 Birisi dağı Na´l-band oğlı Dil-bend
Anuñ kārı gönül alur³³² ider bend

44 Anuñ ´aşkı mizācum³³³ ser-sem itdi
Meni Mecnūn idüp ´aqlum tađıtdı

45 Anuñ ´aşkunda³³⁴ çoğdur mübtelālar
Kimi na´la kimi mīḥa çıkarlar

37a

[Beytu´llāh-ı Nām]

46 Birinüñ dağı Beyt´ullāh ismi
Kaşı mihrāb-ı kıble Ka´be resmi

47 Teveccühle tavāf etdükce herān
Şafālar ider iḥsān ol melek-şān

48 Dilā Merve Hağ için az ´ömre
Yüzün görmekdür anuñ hac u ´umre

³³² Alur: ħingin, (Karasoy-Yavuz, 2006: 14).

³³³ Mizācum: başımı, (Karasoy-Yavuz, 2006: 14).

³³⁴ Anuñ ´aşkında: bu yolda, (Karasoy-Yavuz, 2006: 14).

[‘Abācı-zāde Muḥammed Peri]

49 Muhammeddür ‘Abācı ođlı³³⁵ biri

Cüvān-merd idi anuñ ‘aşkı pīri

50 Cemāli ‘aşkuna meczüb-ı ḥayrān

‘Abā-pūş-ı nemed-pūş sīne-‘uryān

51 atunda degmedük bir merḥabāya

Anuñ ‘aşkı bizi oydı ‘abāya

[Ca‘fer Bālī]

52 Sīrāc-ı dildür n’ola dirlerse serrāc

Ki Ca‘fer Bālīdür dükkānı me‘rrāc

53 Uyayun dirsem ol rüya eger ben

‘İnān-ı ‘aqlum alduram elümden

54 Revāyiş-i şāgarı birle kesb-i kārı³³⁶

Uyanlardan olur niçe dīnārı³³⁷

[Ḥüseyin-Nām]

55 Ḥüseyin etmiş birinüñ ismin Allāh³³⁸

Kim olmuşdur apusı ‘ālī der-gāh

³³⁵ Abācı oğlı: Abācı-zāde, (Karasoy-Yavuz, 2006: 15).

³³⁶ Bu mısranın vezni kusurludur.

³³⁷ Dīnārı: dü-tārı, (Karasoy-Yavuz, 2006: 17).

³³⁸ Ḥüseyin etmiş birinüñ ismin Allāh: Ḥasan oğlı birisi Ḥüseyin şāh, (Karasoy-Yavuz, 2006: 17).

56 Şalādur ‘aşkuna abdāl olana
Belā tīgıyla kanlara boyana

57 Hākīkat ‘āşıkam meydāna geldüm
Şehīd-i tīg-ı ‘aşkum yana³³⁹ geldüm

[Kemāl-zāde Muhammed]

58 Kemāl oğlu biri dağı Muhammed
Güzellikde nazīri yok ser-āmed

59 Beşer dinmez melekdür dir görenler
Anuñ-çün böyle medh ider idenler³⁴⁰

60 İlahī meh gibi tábān cemālün
Berī eyle kesāfetden kemālün

[Muştafa Başmağçı-zāde]

61 Biri Başmağçı-zāde Muştafādur
İşi ‘aşıklara cevri-cefādur

62 Çiriş geçenleri gördüm aña hep
Ayak altında kaldı mişl-i kebbe

63 N’ olaydı ben de dellālī³⁴¹ olaydum
Metā‘-ı vaşlun olupen şataydum³⁴²

³³⁹ Şehid-i tīg-ı ‘aşkım yana: şehīd-i ‘ışkı-çün kurbāna, (Karasoy-Yavuz, 2006: 17).

³⁴⁰ İdenler: erenler, (Karasoy-Yavuz, 2006: 17).

³⁴¹ Dellālī: pā-mālī, (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

³⁴² Metā‘-ı vaşlın olupen şataydum: şatu bâzāra dellālī olaydum, (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

[Aşçı-zāde]

64 Birisi Aşçı-zāde ol kıyāmet
Hemān turdukça ni‘metdür temāmet

65 Yenir diyü yalarlar zār u giryān³⁴³
Yeşimdür ‘āşıkā yoq ḥadd-i pāyān

66 Anuñ ‘aşkıyla kaynar mübtelālar³⁴⁴
Yanurlar yakılurlar ol gedālar

[Kaleci ‘Ali]

67 ‘Alīdür birisi anuñ kılıç ger
Görenler zū‘l-fiķārūn oldı çāker

68 Dimeñ ‘āşıklarūñ bağrunı toğrar
Kişinüñ şandığı başuna uğrar

69 Niçe üftādeye itdi vefā bol
Hevāsı³⁴⁵ bendler ider ‘āşıkā ol

37b

[Benām-ı Yūsuf]

70 Birisi daḥi Yūsuf Bālī meh-veş
İder hūrşīde gökde ta‘n-ı ser-keş

³⁴³ Yenir diyü yalarlar zār u giryān: yanar dirler anuñ-çün kamu ḥübān, (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

³⁴⁴ Bu beyt kaynakta şu şekildedir:

“İder ‘uşşâkına dürlü oyunın

Dirîğ itmez rakıbe vaşlı ḥ‘ünin” (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

³⁴⁵ Hevāsı: dilerem, (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

71 Sināndur göz göre müjgān-ı çeşmi
Diñüz az eylesün³⁴⁶ ‘uşşāka hışmı

72 Aña lāyık mıdur kim eyleye kan
Huşūsā ol ide her lahza biñ kân³⁴⁷

[Benām-ı Velī]

73 Velīdür birisi ol ibn-i Habbāz
Cefālar ide ‘uşşāka idüp nāz

74 İder ‘aşkunda ‘āşık āh u zārī³⁴⁸
Göñül fırsat beşerdi ‘aşk-ı nārı

75 Virür bī-gāne vaşl-ı müsülānun
Aç ölsem baña virmez vaşlı nānun

[Helvācı-zāde]

76 Biri Helvācı-zāde yüzi kıtlı
Sözi kand-ı şekerden³⁴⁹ dağı tatlı

77 Ğam-ı ‘aşkı durur kıt-ı dil ü cān
Yirem helvā gibi ben anı her ān

78 Düketdi sözünüñ vaşfını āhır³⁵⁰
Ki ya ‘ni mī-ğorend helvāyı āhır

³⁴⁶ Eylesün: itsün, (Karasoy-Yavuz, 2006: 15).

³⁴⁷ Bīñ kân: her an, (Karasoy-Yavuz, 2006: 15).

³⁴⁸ Bu beyt kaynakta şu şekildedir:

“Bişürdi yüregüm ol misl-i tennür

Yağup cevriyle ben kılını ol nūr” (Karasoy-Yavuz, 2006: 15).

³⁴⁹ Şekerden: Mışrdan, (Karasoy-Yavuz, 2006: 18).

³⁵⁰ Kaynakta bu beyitten sonra 6 beyt daha yer almaktadır.

-252-

[Rubā'ī]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

- 1 Bağ Hasenüñ hüsnine hālātına
Yandı gönül 'aşk-ı harārātına
- 2 And içeyüm ğayrı güzel sevmeyem
Teñriye vü Teñrinüñ āyātına

-253-

[Rubā'ī]

اه من العشق وحالاته
احراقه قلبي بحراراته
مانظر العيني الغيركم
اقسم بالله واياته

38a

[Bābü'r-remil]

Bu fāl remilden iħrāc olunmuşdur ve ğāyet mücerreddür. Ğaflet olunmaya dört satır naķde dökesin. İkişer ikişer tarħ idesün iki ķalursa elf İdesin ve bir ķalursa noķta koyasın şüret budur.

Liħyān Şāzlık ola vü murād hāsıl ola vü gönül hoşluğı eyle murād ele gire **Cemā'at** Yā vey ķalmış varsa ele gire ħasta için ise ħayırdur. Ğam u ğuşşa vāķi' ola iyü degildür **Ķabzü'd-dahıl** Ğāyet şāz alıp her ne murād var ise ele gire, ħarāmdan ü ğuşşadan ve ziyādan şaķın ğam u ğuşşa ceng-i cedel vāķi' ola vü eger ħasta için ise ķorķuludur. Tefrīķ ü ziyān ola murād el vermeye vü ziyān ola. **Ferāħ** Ma' şūķ ele gire vü murād hāsıl ola ħasretli bileşüp şād ola, sürür vāķi' ola, ğāyet sevine hoş ola

38b

Nuşret el-hāric Hasetlü bileşüp murād hāşıl ola ve gönüldeki ele gire hoşluğ ile **Nusretü 'd-dahıl** Murād hāşıl ola hāyi' olmuş varsa ele gire düşmāna gāib ola **Nefi el-ḥad** Gam u guşsa vü gönülde qorhuluk çok ola **Ḳāim** Gönüldeki her taraftan el vire inşāallāh **İcti' mā** Qorhu vü guşsa varsa ḥilm vāki' ola **Ṭarīf** Murād hāşıl ola sefer daḥi vāki' ola

-254-

[Bāltacı pāşā-Oğlı Maḥmūd Beg Fermāyed]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

1 Efendi gel mübārek maḳdemüñle bizi teşrīf it
Bu gece külbe-i aḥzānımız luṭfuñla me'vā kı1

2 Girift oldı gönül āyinesi jeng-i küdüretten
Kelām-ı feyz-baḥşuñla meded ḳalbi mücellā kı1

-255-

[Cevāb-ı Ṭāl'atı Efendi Fermāyed]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Ḥāk-i pāyı şerif-efzāya varup baş üzere
Ḥidmetüñde ten-i üftāde-i ber pā kı1alum

2 Fey(i)z-i envār-ı kelāmuñla gönül mir'atın
Jeng-i ḡamdan yine biñ kere mücellā kı1alum

39a

-256-

[Süāl-i Emir Efendi Der-Ḥaḳḳ-ı Ḳahve]*³⁵¹

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

1 Müftü-i müşkil-i şavāb u ḥatā
Mesned-ārā-yı maḥfil-i fetvā

³⁵¹ *(Eliaçık, 2020: 1442-1453).

- 2 Müşkilüm var cenābuña geldüm
Eylerüm hazretüñden istiftā
- 3 Kahvenüñ hall u hürmetinde meger
Bir iki şübhe ‘arız oldu baña
- 4 Evvelā hey’et-i idāresidür
Meclis-i fişk³⁵² içinde hamr-āsā
- 5 Şāniyā sekri var humāra şebīh
Şālisā bir berd ü yebsidür tab‘a³⁵³
- 6 Bārid ü yābisün müdāvemetin
Bedene key zarar dimiş hükemā
- 7 Rābi‘ā muhtemel durur sākī
Kāsesüne harām ide ilqā
- 8 İhtiyāṭ eylese harām-ı halāl
Hürmeti cānibinedür fuḫahā
- 9 Hāmisā zemme bā‘is olmışdur
Her ne meclisde kim iḫe zurefā

---

³⁵² Meclis-i fişk: ehl-i meclis, (Eliaçık, 2020: 1445).

³⁵³ Bu mısranın vezni kusurludur.

10 Bu durur şübhe evvel ü āhır
Eyledüm³⁵⁴ bir bir anı istikzā

11 Her ne denlü cevāb zāhir ise
Baña oldı setır ü nā-peydā

12 Hāme-i luṭfuñ ile sulṭānum
Umarum idesün anı imlā

[El-Cevāb Allāhu ‘ālem Bostān-zāde Efendi fermāyed]

13 Diñle ey³⁵⁵ sā‘il-i hevāb [u] ḥatā
Müşkil-endāz-ı maḥfel-i ‘ulemā

14 Qahve ḥaqqında zıkr olan şübehāt
Vehmdür cümlesi medār-ı riyā

39b

15 Evvelā hey‘et-i idāre dimek
Cehle dā‘ir kelām-ı bī-ma‘nā

16 Hey‘et-i meclise olaydı eger
Zerrece i‘tibār-ı şer‘-i ‘alā

17 İçdigün kāse kāse şerbetler
Cümlesi hep ḥarām olaydı saña

³⁵⁴ Eyledüm: eylerem, (Eliaçık, 2020: 1446).

³⁵⁵ Ey: imdi, M.

18 Fahr-ı 'âlem ki hüccet-i Hâkdur
Fi'li de kavli gibidür nâşsa

19 Ya'ni mestürdur Şahîheynda
Bir gün ol pâdişâh-ı her-dü-serâ

20 Lebeni şâfi taldurup kadehe
İtdi aşhâb-ı şuffeye iskâ

21 Sünnet olmuş durur bu vaz'-ı hasen
İder ümmet olan anı icrâ

22 Ehl-i meclis tenāvül eyler iken
Etse tağyîr ü vaz' ü şekl ü ammâ

23 Ya'ni sekrâna eyleyüb teşbîh
Kendüyi herze-güy-ı herze-derâ

24 Aña lâ-büd harâm olur şu daği
Niyyeti bed olursa hamr-âsâ

25 Sâniyâ sekr var dimeñ buña sen
Kâtı³⁵⁶ lâ-ya'kıl-ânedür bu edâ

³⁵⁶ Kâtı: mest, (Eliaçık, 2020: 1447).

- 26 Tecrîbe ile kim yakîniyyât
Ekseri tecribeyledür şer‘â
- 27 Bize ‘ilmü‘l-yakîn gelmişdür
Zerrece sekri olmaya kaç‘â
- 28 Şübhe-i şâlisün degül vârid
Katı bâridce söz durur haqqâ

- 29 Bârid ü yâbis olmadan bir şey
Hâşâillâh zarar vere zîrâ

40a

-257-

[Zâhîdî]*³⁵⁷

Mefâ‘lün/mefâ‘lün/mefâ‘lün/mefâ‘lün

- 1 Gözüm hiç gördüğün var mı bi-haqqâ süre-i Tâ-hâ³⁵⁸
Benüm yârüm gibi fitne benüm gönüm gibi şeydâ
- 2 Ne dil-berdür ki ‘âlemde aña hep ‘âşık olmuşlar³⁵⁹
Ne zâhid kaldı ne ‘âbid ne mü‘min kaldı ne tersâ
- 3 Görünür gün yañağundan şu‘â‘-i nûr-ı ve‘ş-şemsi³⁶⁰
Okunur zülûf ucundan ki Sübhâne‘l-lezî esrâ

³⁵⁷ *(Babaarslan, 2018: 485).

³⁵⁸ Gıyasi Babaarslan’ın hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde bu şiirin şairi Ahmedî olarak kaydedilmiştir. Ancak Babaarslan’ın tezindeki şiir ile mecmuadaki şiir arasında çok olmamakla birlikte belli kelime, cümle farklılıkları vardır.

³⁵⁹ Bu beyt Babaarslan’ın tezinde 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

³⁶⁰ Bu beyt Babaarslan’ın tezinde 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

- 4 Revāh üstünde taş olmuş³⁶¹ ki hāzā cennetü 'l-a 'lā
Tutaqlarında yazılmış³⁶² ki āmennā vü şaddaḡnā
- 5 Seni seveliden **Zāhid**³⁶³ ne miskīn oldı gör anı
Yürür aşüfte vü rüsvā gezer³⁶⁴ āvāre vü şeydā

-258-

[Müfred]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ben yetem lāyık mı ol karşımda ayağın tura
Serv-i nāzumdıñ baḡ öldükde namāzım kılasun

-259-

[Yaḡyā Fermāyed]*³⁶⁵

Mef/ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Dülbendüñi nāz ile zarīf-āne şararsuñ
Meydān-ı muḡabbetde gezüp 'āşık ararsuñ
- 2 Sen gonca gibi gāh yeşil gāh kızıl gey
Üftādelerüñ berg-i ḡazān gibi şararsuñ
- 3 Yazup ele al ḡāme gibi göñlümi ey dost
Düşmānlarumuñ nāme gibi baḡrı³⁶⁶ ḡararsun

³⁶¹ Revāh üstünde ta'ş olmuş: yañaqlarına yazılmış, (Babaarslan, 2018: 485).

³⁶² Yazılmış: naḡş olmuş, (Babaarslan, 2018: 485).

³⁶³ Zāhid: Ahmedī, (Babaarslan, 2018: 485).

³⁶⁴ Yürür aşüfte vü rüsvā gezer: niçe aşüfte vü bī-dil niçe, (Babaarslan, 2018: 485).

³⁶⁵ *TYD (Bozyiğit, 2021: 614-615).

³⁶⁶ Baḡrı: kalbi, TYD.

- 4 Ağlamağ ile sevdüğümü yāre toyurduñ
Ey dīde-i ğam-dīde baña ‘ayn-ı zarararuñ
- 5 **Yaħya** n’ola olursa sözüñ inceden ince
Yārūñ beli vaşfunda kılı kırk yararuñ

-260-

[Müfred]

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

Didüm dil-ber yañağunda niçün hāl-i siyāhun yok
Gülüp ol ğonca-leb didi gülüm ben gülde tãğ olmaz

40b

-261-

[Za ‘fi]*³⁶⁷

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

- 1 Ser-ā-ser Gülşen-i dehrūñ dilā zevküni sürdüñ tüt
Temāşā-ğāh-ı ‘ālemde ne kim var ise gördüñ tüt
- 2 Olup fermān-berūñ maħlūk-ı ‘ālem kãf-ı kudretde
Süleymān bār-ğāhını hevā üstüne³⁶⁸ kurduñ tüt
- 3 Bu ‘ālem-kişt-zārun hīç e şay bir ħabbeye alma
Ne ħāşıl ser-be-ser şahrā-yi ‘ālem cümle yurduñ tüt

³⁶⁷ *(Gıynaş, 2017: 402).

³⁶⁸ Üstüne: üstünde, (Gıynaş, 2017: 402).

- 4 Kemān-ı ‘aşkı meydān-ı muḥabbetde çeküp ey dil
Murāduñ tiri ile ṭabla-i maḳşūdı urduñ ṭut
- 5 Seni bir gün şalar ḥāke ecel derler buña **Ža‘fī**³⁶⁹
Muḥabbet ‘arşasında pençe-i pūlādı burduñ ṭut

-262-

[Fīrāḳī]*³⁷⁰

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

- 1 Cihāna³⁷¹ şāh olup şāhum cihān ṭurduḳça ṭurduñ ṭut³⁷²
Cihān mülküde Şeddādī binā bünyādun urduñ ṭut
- 2 Göçersün kūş-ı rihlet çalınur bir gün bu menzilde³⁷³
Otaḡuñ lāle-veş şāhum bu şahrā üzre ḳurduñ ṭut
- 3 Vücūd iḳlīmünūñ farazā ki olmuşsun Süleymānı³⁷⁴
‘Adem deryāsına āḫir salṭanat mührün düşürdüñ ṭut
- 4 Murād üzre³⁷⁵ bu ‘ālem murḡ-zārundan şikār alup
Şehā bāzū-yı devletden³⁷⁶ nice şāhīn uçurduñ ṭut

³⁶⁹ Seni bir gün şalar ḥāke ecel derler buña Ža‘fī: zebun idüp seni ḥāke şalar merd-i ecel Ža‘fī, (Gıynaş, 2017: 402).

³⁷⁰ * (Gıynaş, 2017: 401).

³⁷¹ Cihāna: cihānda, (Gıynaş, 2017: 401).

³⁷² Bu şiir mecmuada 6 beyitten oluşurken Pervāne Bey Mecmuası’nda 7 beyittir.

³⁷³ Pervāne Bey Mecmuası’nda bu beyt 6. beyt olarak kaydedilmiştir.

³⁷⁴ Pervāne Bey Mecmuası’nda bu beyt 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

³⁷⁵ Murād üzre: murādınca, (Gıynaş, 2017: 401).

³⁷⁶ Bāzū-yı devletden: şeh-bāz-ı devletde, (Gıynaş, 2017: 401).

- 5 Olursun cūr‘a-veş pā-māl³⁷⁷ bir gün ḥāk ile yeksān
[Bugün ğam bezmine irdūñ şafā cāmını sürdūñ tut]³⁷⁸
- 6 Götürür bezm-i keşretden ayağun her kişi āhir
Firākī bir dem ol³⁷⁹ ‘ālem-i vaḥdetde yurduñ tut

41a

-263-

[Şems-i Tebrīzī]*³⁸⁰

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Ber-muşallā vü ‘aşā vü cübbe vü destār yūf
Ber-namāz u rūze vü tesbīḥ ü ber-ezkār yūf
- 2 بر بهشت و دوزخ و دني و عقبي كفته ايم
وقت مستي و جنوني خرز ما صد بار يوف
- 3 Ḥilm ü ‘ilm ü şabr ü temkīn şod ḥicāb-ı rāh-ı to
Pençe ber-şīr ān ber-īn kū ber-ān beg-zār yūf
- 4 Ṭur-ı Mūsā Rabbī ernī Len Terānī her çihār
Māsiva‘llāhend her dem Rūmī vü ‘Attār yūf
- 5 Ḥāk u bād u āb-ı āteş berd ü gūn³⁸¹ insān-ı gil
Leyse ğayru‘llāhi şey‘in ber-şek ü pindār yūf

³⁷⁷ Pāmāl: yarın, (Gıynaş, 2017: 401).

³⁷⁸ Mecmuada bu mısra bulunmamaktadır. Pervâne Bey Mecmuası’ndan alınmıştır.

³⁷⁹ Firākī bir dem ol: Firākī bir el öñdin, (Gıynaş, 2017: 401).

³⁸⁰ * (Babaarslan, 2018: 1514).

³⁸¹ Berd ü gūn: kisvet, (Babaarslan, 2018: 1514).

- 6 Ders ü ta‘līm ü te‘allüm lā-tesellüm lā-yecüz
Ber-sebağ ber-medrese ber-zihn ü ber-tekrār yūf
- 7 Ber-vera‘ ber-zühd ü ber-tağvā vü ber-faẓl u kemāl
Ber-ḥakīm ü ḥikmet ü teşḥīş ü ber-bimār yūf
- 8 Der-zemīn ü āsumān cüz dūst netvān yāften³⁸²
Ber-burūt-ı men gürīz ü siblet-i inkār yūf
- 9 Ber-Cüneyd ü Şiblī vü Şeyḥ-i Kebir ü bü‘l-ḥasen³⁸³
Ber-ene‘l-Ḥağ ğoften-i Manşūr u ber-gir-dār yūf
- 10 Bāz-ı Yūsuf ber-ser-i bāzār ḥvāhed cilve kerd³⁸⁴
Ber-ḥarīdārān u ber-dellāl ü ber-bāzār yūf
- 11 Āteş-i mihr-i cemāl-i Yūsuf-ı Ken‘ān taleb³⁸⁵
Ber-Züleyḥā ber-‘Azīz-i Mışr u ber-tüccār yūf
- 12 Genc-i maḥfī āşikārā şod derūn-ı cān-ı mā
Ber-ḥazāyün ber-dağāyīn cübbe vü destār yūf

41b

- 13 Nağd-ı vağit şest-i maḥbūb u tav-ı müstefī azv³⁸⁶
Bü‘l-‘aceb kār best ber-eṭvār u ber-devār yūf

³⁸² Bu beyt Babaarslan’ın yüksek lisans tezinde 10. sırada yer almaktadır.

³⁸³ Bu beyt Babaarslan’ın yüksek lisans tezinde 11. sırada yer almaktadır.

³⁸⁴ Bu beyt Babaarslan’ın yüksek lisans tezinde 8. sırada yer almaktadır.

³⁸⁵ Bu beyt Babaarslan’ın yüksek lisans tezinde 9. sırada yer almaktadır.

³⁸⁶ Babaarslan’ın hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde bu şiir 15 beytten oluşurken mecmuada 16 beyttir. Babaarslan’ın tezinde olmayan beyt budur.

- 14 Her dilī kū lezzet-i tevḥīd-i ‘irfān zinde nīst
Ādemī mismār o-rā kū be-rev begzār yūf
- 15 Āferīn İbn-i ‘Arabī şad āferīn ibn ‘Arab
Ber-ḥasūd-ı ān ġaraż kū ber-tek ü tarrār yūf
- 16 Sālik-i meczūb-ı Şemsü ‘d-dīn-i Tebrīzī menüm
Kist³⁸⁷-i **Mevlānā**-yı Rūmī ĩn zamān³⁸⁸ ber-yār yūf

-264-

[Müfred]

کر قدم کند دوست بکاشمانهءما

قصر فر دوس شود از قدمش خانهءما

-265-

[Matla]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

İlm-i derd-i belā miḥnet-i hicri çekelim

Yāri pehlūya çekince ne çekersez çekelim

-266-

[‘Ālī Efendi]*³⁸⁹

Mef‘ülü/fā ‘ilātü/mefā ‘ilü/fā ‘ilün

- 1 Baḥr eyledi yaşum neçe bir seyr-i kalyata
Limān-ı tende bir gicecik bārī kal yata

³⁸⁷ Kist: kütüb, (Babaarslan, 2018: 1514).

³⁸⁸ Zamān: nihân, (Babaarslan, 2018: 1514).

³⁸⁹ *GMAD (Aksoyak, 2018: 1082).

- 2 Yâri çeküp kenâre ayak seyrün eylesem
Olmasa bârî furtuna bârî bu firqate
- 3 Çat başdan ey gönül saña kim dir alarğa ol
Başlarda kıçlu bir güzele toğrulup çata
- 4 Şal rüz(i)gâra fülk-i dili rüz-ı şeb dime
Yâ ol deñizde³⁹⁰ bata yâhûd qaraya ata

- 5 Deryâ yüzünde çekdürigör zevrağ-ı meyi
‘Âlî şarâb-ı şandal odur câna cân kıata

-267-

[Müfred]

Mef‘ülü/mefâ‘ilü/mefâ‘ilü/fe‘ülün

Yetmez mi temâşâ-yı niğâr elde şanarsın

Ey ‘âşıkı miñnet-zede bulduğca bunarsın

42a

Fe‘ilâtün/mefâ‘ilün/fe‘ilün^{*391}

- 30 Kimi bâz³⁹² u kimisi yâbisdür³⁹³
Mütenâvil olan cemî‘-i ğidâ
- 31 Qahvenüñ nef‘i key müşâheddür
Birisün zikr ideyün icmâla³⁹⁴

³⁹⁰ Ol denizde: Akdeniz’de, GMAD.

³⁹¹ * Eliaçık, M. (2020). “Bostanzade Muhammed Efendi’nin Manzum Kahve Fetvası-Tenkitli Metin”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 9(4), 1442-1453.

³⁹² Bâz: hâr, GMAD.

³⁹³ Bu manzume 39a-b sayfalarında bulunan Bostanzâde’nin şiirinin devamıdır.

³⁹⁴ Birisin zikr ideyin icmâla: zikr idem bir ikisin icmâle, (Eliaçık, 2020: 1447).

- 32 Evvelā balgāmı izāle ider
Eridür maḥv ider kıomaz aṣlā
- 33 Ğāṣeyān ile ‘ayṣa³⁹⁵ māni‘dür
Ağza daḥı der anı ḥükemā³⁹⁶
- 34 Kaṭ‘ ider cümle-i ruṭübātı³⁹⁷
Hem ḥaṣāda olan riyāḥātı³⁹⁸
- 35 Nef‘ī vardur demiş bevāṣıra³⁹⁹
Daḥı kıulunca bir esİR yıla⁴⁰⁰
- 36 Şol baş ağrırlar ‘ıyañ anuñ sebebi⁴⁰¹
Ḥiddet⁴⁰² ü şiddet ü ḥarāret ola
- 37 Yā cereb ola göz kıapağunda⁴⁰³
Kızdırup nite ki gül-i ra‘nā⁴⁰⁴

---

³⁹⁵ ‘Ayşā: kay‘a, (Eliaçık, 2020: 1447).

³⁹⁶ Ağza dāḥı der anı ḥükemā: hem ḥaṣāda olan riyāḥa devā, (Eliaçık, 2020: 1448) .

³⁹⁷ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 38. sırada yer almaktadır.

³⁹⁸ Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metne göre 33. Beytin ikinci mısrası ile 34. Beytin ikinci mısrası yer değiştirmiştir.

³⁹⁹ Bu beyt Muhittin Eliaçık’ın hazırlamış olduğu tenkitli metinde 34. sırada yer almaktadır.

⁴⁰⁰ Bir esir yıla: nevāsireden, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴⁰¹ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁴⁰² Ḥiddet: zahmet, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴⁰³ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 35. sırada yer almaktadır.

⁴⁰⁴ Ra‘nā: hamrā, (Eliaçık, 2020: 1448).

38 Yā belā-yı remed ki aña devā⁴⁰⁵

Olmaya bir tarīk ile kaṭā⁴⁰⁶

39 Gözün açmağa kâdir olmaya hîç

Gözi⁴⁰⁷ âlemde şöyle nā-bīnā

40 Müteṣā'id olup neccār dilini⁴⁰⁸

Bürüyüp bağlasa dimāgını tā

41 Gözin açdurmaya hücum-ı sebīl

Elif-i kâmetini ide dü-tā

42 Çāresi def'i kâhve içmekdür

Ķahve durur⁴⁰⁹ aña ilāc u şifā

43 Ķahve iç kâhve def'i-i ģamdur

Vere şayķal dimāğa aķla cilā

44 Seĥere bāis olması başķa

Maĥz-ı luṭf-ı Ħudā dimiş şulehā

42b

45 Ķahvenüñ iki kısmını daĥi sen⁴¹⁰

Berd ü yübsile muttaşif şanma

⁴⁰⁵ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 36. sırada yer almaktadır.

⁴⁰⁶ Kaṭā: cānā, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴⁰⁷ Gözi: geze, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴⁰⁸ Neccār dilini: buhār-ı redi, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴⁰⁹ Durur: olur, (Eliaçık, 2020: 1448).

⁴¹⁰ Ķısmını dāĥı sen: kısmını diyeyin, (Eliaçık, 2020: 1448).

- 46 Ol ki bünneyedür anuñ ʔab‘i⁴¹¹
Hãrdur gãyet ile itme hırã⁴¹²
- 47 İ‘tidãl⁴¹³ olıcağ tenãvüline
Hãr alan nãfi‘ olmadur ʔab‘a
- 48 Bã-ħuşüş anda ʔabhıñ ede büyi⁴¹⁴
Kalmaya zerre deñlü⁴¹⁵ ʔatre-i mã
- 49 Ya‘ni şãf ola küdüretden⁴¹⁶
Ki_ola fincãn içinde cilve gama
- 50 Hiç nazîr [ü] ‘adîli olmaz⁴¹⁷ aña⁴¹⁸
Ola ‘âkıl olana ħâtırsa⁴¹⁹
- 51 Vehm-i maħż ile ʔankı mezhepde⁴²⁰
Buña taşrıħ ola yãhüd îmã
- 52 Ki_i‘tibãr et veh(i)m ile bir şey⁴²¹
Yã ħarãm u helãl ola hãşã⁴²²

⁴¹¹ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 47. sırada yer almaktadır.

⁴¹² Hırã: çirã, (Eliaçık, 2020: 1449).

⁴¹³ İ‘tidãl: i‘tiyãd, (Eliaçık, 2020: 1449).

⁴¹⁴ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 49. sırada yer almaktadır.

⁴¹⁵ zerre deñlü: anda zerre, (Eliaçık, 2020: 1449).

⁴¹⁶ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 50. sırada yer almaktadır.

⁴¹⁷ Bostanzãde’ye ait olan bu şiir Muhittin Eliaçık’ın hazırlamış olduğu tenkitli metinde 64 beyitten oluşurken mecmuada 62 beyti yer almaktadır. Mecmuada olmayan iki beyitten biri bu beyten sonra yer almaktadır.

⁴¹⁸ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 51. sırada yer almaktadır.

⁴¹⁹ Ola ‘âkıl olana ħâtırsa: şîr ü hurmã olursa da meselã (Eliaçık, 2020: 1449).

⁴²⁰ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 53. sırada yer almaktadır.

⁴²¹ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 54. sırada yer almaktadır.

⁴²² Yã ħarãm u helãl ola hãşã: mã ħarãm ola diler hãşã, (Eliaçık, 2020: 1449).

- 53 Misk-i 'ūd u zübād u 'anberdür⁴²³
Ġālibā içine olan mülkâ
- 54 Buña şāhid yeter meşāhedemüz⁴²⁴
Var yūri etme beyhūde da'vâ
- 55 Maṭ'am-ı meşrebinde her kişinūn⁴²⁵
Mū'mine hūsn-i zan durur aşmâ⁴²⁶
- 56 Hāmisâ zemme bâ'is olmasun⁴²⁷
Degül ašlâ müselle mü'l-fehvâ
- 57 Luṭf [u] ṭab'ı⁴²⁸ olan kimesne bilür⁴²⁹
Ḳahve içmek virür⁴³⁰ hemişe şafâ
- 58 Arturup luṭfını kerīmūn ol⁴³¹
Kān-ı ihsān olur olduĝı cā⁴³²
- 59 Hābs-i ṭab'ı olan velī her-bār⁴³³
Her ne vaż'ı kim idine⁴³⁴ mevâ

⁴²³ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 55. sırada yer almaktadır.

⁴²⁴ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 56. sırada yer almaktadır.

⁴²⁵ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 57. sırada yer almaktadır.

⁴²⁶ Aşma: ahrâ, (Eliaçık, 2020: 1449).

⁴²⁷ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 58. sırada yer almaktadır.

⁴²⁸ Ṭab'ı: hulkı, (Eliaçık, 2020: 1450).

⁴²⁹ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 59. sırada yer almaktadır.

⁴³⁰ İçmek verir: içmekdurur, (Eliaçık, 2020: 1450).

⁴³¹ kerīmiñ ol: ziyâde ider, (Eliaçık, 2020: 1450).

⁴³² Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 60. sırada yer almaktadır.

⁴³³ Bu beyt Eliaçık'ın hazırladığı tenkitli metinde 61. sırada yer almaktadır.

⁴³⁴ vaż'ı kim idine: mevzi'de kim ide, (Eliaçık, 2020: 1450).

43a

- 60 Zehr-i kâtil olur kelâmı anuñ⁴³⁵
Ğayra açmaz dehân çün ejderhâ⁴³⁶
- 61 Göz yumup kimse zemîn etmeye⁴³⁷
Söylemeye bulduğıñ ‘ale‘l-imâ
- 62 Bu durur söz-i evvel ü âhîr
Temme bi‘l-ğayr hezîhi‘l-fetvâ

-268-

[Senâyi Efendi Fermâyed]*⁴³⁸

Mef‘ülü/mefâ‘ilün/mef‘ülü/mefâ‘ilün

I

- 1 Bulur çü fenâ âhîr kaşr-ı felegün bâmı⁴³⁹
- 2 Kılmaz kafes-i tende cân murğı çün ârâmı
- 3 Gel ‘âlem-i bâkîye ‘azm eyle kıl ikdâmı
- 4 Emmâreyi zecr eyle hîç verme aña kâmı
- 5 Ey tâlib olan ‘âşık fehm eyle ser-encâmı
- 6 Bu beyti müdâm oğu nüş it mey-i gül-fâmı
- 7 Şüfî ne-şevved şâfî tâ der-nekeşed cāmî
- 8 Bisyâr sefer bâyed tâ puhte-şevved hāmî

II

⁴³⁵ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 62. sırada yer almaktadır.

⁴³⁶ Mecmuada olmayan iki beytten diğeri ise bu beytten sonra yer almaktadır.

⁴³⁷ Bu beyt Eliaçık’ın hazırladığı tenkitli metinde 64. sırada yer almaktadır.

⁴³⁸ * (Babaarslan, 2018: 550).

⁴³⁹ Bâmı: cāmı, (Babaarslan, 2018: 550).

- 1 Ey 'āşık-ı şūrīde albūñi mūcellā ıl
- 2 Tıfl-ı dili vir 'aşa şūrīde vū şeydā ıl
- 3 Zākir olup esmāya ki fikr-i mūsem mā ıl
- 4 Hep mazhar-ı esmādur eşyāyı temāşā ıl
- 5 Nefsūñi melāmet it rūhıñı hūveydā ıl
- 6 Zıkr eyleyüp Allāhı bu mala'ı inşā ıl
- 7 Şūfī ne-şevved şāfī tā der-nekeşed cāmī
- 8 Bisyār sefer bāyed tā puhte-şevved hāmī

43b

III

- 1 Ervāh-ı mūcerreden yāhū haber isterseñ
- 2 Yā 'ālem-i udsīye seyr ü sefer isterseñ
- 3 Deryā-yı maabbetden dürr-i güher isterseñ
- 4 Mir'āt-ı dili⁴⁴⁰ pāk it ilhām eger isterseñ
- 5 Del ney gibi baruñı şehd ü şeker isterseñ
- 6 Bu mala'ı yād eyle nefse zafer isterseñ
- 7 Eyzān

IV

- 1 Ol muma'in ey 'ārif gel kesb-i kemāl eyle
- 2 Nokşānuñı tekmīl it hem fikr-i me'āl eyle
- 3 Hā söyle işit Hāı bāıl dili lāl eyle
- 4 Gel pūte-i 'aş içre ya albūñi āl eyle
- 5 Gün gibi idüp albūñ ferihni hilāl eyle
- 6 Bu beyti idüp inşā kendūñi misāl eyle
- 7 Eyzān

V

⁴⁴⁰ Mirāt-ı dili: dil āyinesin, (Babaarslan, 2018: 550).

1 Fehm eyle nedür hikmet añla ne durur Qayyüm⁴⁴¹
2 Bil aşı-ı vücūduñı nefsuñi iden ma'lūm
3 Bu 'ilm-i ledünniden zan şanma yāhūd mevhūm
4 Marziyye idin nefsuñ nerm eyle anı maḥrūm
5 Şānuñda budur hikmet oldı çün ezel mersūm
6 Bu beyti tezekkür kı l qalbūñde idüp merkūm
7 Eyzān

VI

1 'İlm ile olup 'āmil özüñi idüp ihyā⁴⁴²
2 Bil Ḥayy-ı tüvānāyı añla ne durur Mevlā
3 'Alim olup esmāyı kendözüñi kı l deryā
4 Nefsuñi idüp rāzī bul mertebe-i 'ilyā
5 Cāhil göremez Ḥaqqı zulmetde qalır a'mā
6 Her dem oqu bu beyti unutma şaķın aşı lā
7 Eyzān

VII

1 Şāh ol yidi iqlīme ḥūkm it yidi deryāya
2 Qahr eyleyüp a'dāya luḫ eyle aḥibbāya
3 Nefsuñi idüp şāfī çün la'l-i girān-māye
4 Var kürsi sey(i)r eyle çık 'arş-ı mu'allāya
5 Cān gözüñi açup baq ol şāhid-i zībāya
6 Bu beyti **Senāyī** sen kendüñe idin māye
7 Şūfī ne-şevēd şāfī tā der-nekeşed cāmī
8 Bisyar sefer bāyed tā puḫte-şevēd ḥāmī

⁴⁴¹ Bu bend Babaarslan'ın yüksek lisans tezinde 6. sırada yer almaktadır.

⁴⁴² Bu bend Babaarslan'ın yüksek lisans tezinde 5. sırada yer almaktadır.

[Kemāl Ümmī fermāyed]*⁴⁴³

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

- 1 Ey dünyā seven koy ki fenādur tutamazsun
Yıl qovma ki biñ yıl yiler iseñ yitemezsün
- 2 Şol Naħnu qasemmā⁴⁴⁴ da saña qısmet olana
Biñ cehd ile bir zerrece artuq qatamazsun
- 3 Dünyāyı yirersün yine hırş ile dirersün
Hiçbir çöpüñi daħi yabana atamazsun
- 4 Sen yeri yerüm şanma ki āħir seni yer yer
Nerd oynama⁴⁴⁵ çarħ ile ki yiñer utamazsun
- 5 Ey 'aciz ögünme hünürüm var diyü çün kim
Başuñdan eger bir kııl üzülse çatamazsun
- 6 Tedbır idüpen hiç ileri eyle demezsün⁴⁴⁶
Taқdır işini zor ile giri tutamazsun⁴⁴⁷

⁴⁴³ *KÜD (Yavuzer, 1997: 614-615).

⁴⁴⁴ Zuhruf Suresi 32. Ayet.

⁴⁴⁵ Oynama: oynamağıl, KÜD.

⁴⁴⁶ Bu şiir Divanda 14 beyt olmasına rağmen mecmuada 12 beyti yer almaktadır. Diğer iki beyitten biri bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁴⁴⁷ Tutamazsın: atıamazsın, KÜD

- 7 Bir tövbe ile bunca yazuhlar çamurundan
Çıķup daği rahmet deñizine batamazsun
- 8 Bu bāğda çü bitdüñ gene şolup kırimadın
Bil kıadrüñi kim haşre dek ayruķ bitemezsun
- 9 Ŧur řā‘ata bu dünyāda⁴⁴⁸ her miñnete şabr it
Yoħsa varup ol sinbere⁴⁴⁹ rāħat yatamazsun
- 10 Da‘vī kııluben ‘ūd u ‘abīrem dime çün kim⁴⁵⁰
Ma‘nī odına derd ile göynüp dütemezsun
- 11 Kıarğa gibi leş kıovma **Kemāl Ümmī** ki yoħsa
Bülbül gibi gül-zāra girüp hoş ötemezsun
- 12 Ğayrılara⁴⁵¹ (senüñ)⁴⁵² nice kār itsün öğüdüñ
Çün evvel oķuduklarıñı sen kıutamazsun

-270-

[Necātī Beg]*⁴⁵³

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

- 1 Ey ħāl-i ruħuñ memleket-i Rüm ħarācı
Cā‘iz ki şaçuñ misk-i Ħutenden ala bacı

⁴⁴⁸ Dünyāda: dünlede, *KÜD*

⁴⁴⁹ Sinbere: sinlede, *KÜD*

⁴⁵⁰ Mecmuada bulunmayan ikinci beyit bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁴⁵¹ Ğayrulara: ayruķlara, *KÜD*

⁴⁵² Bu kelime mecmuada olmamasına rağmen, şairin divanında yer almaktadır. Bu kelimenin olmaması vezin eksikliğine neden olmaktadır.

⁴⁵³ *NBD (Yılmaz, 2015: 442).

2 Gāh ağzımuza sükker ezer gāh ağularsun⁴⁵⁴

Ṭatlısun iñen ey sitem-i fūrķati acı

3 Tecrīdlerüz neyleyicekdür bize eflāk⁴⁵⁵

Ṭoķuz cebeli ŗoyamamıř bir yalın acı

4 Kūyuñda esen yele ıķar arřu dil ü cān⁴⁵⁶

şol resm ile kim Ka‘be yolundan gele hāci⁴⁵⁷

5 Bir buseñüñ ölümlüsidür ĥasta **Necāti**

Ey la‘l-i lebi cāna belā-dīde ‘ilāci

-271-

[Müfred]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Gitdi Ferhād ile Mecnün degdi der-bendinde taş

Ey dil-i dīvāne sen de hāzır ol gāfil me-bāř

44b

-272-

[Virāni Fermāyed]*⁴⁵⁸

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

I

1 Ey gönül içmek dilerseñ cām-ı Cem

2 Dem bu demdür yarın için çekme⁴⁵⁹ ĥam

⁴⁵⁴ Bu beyt NBD 4. sırada yer almaktadır.

⁴⁵⁵ Bu beyt NBD 2. sırada yer almaktadır.

⁴⁵⁶ Bu beyt NBD 3. sırada yer almaktadır.

⁴⁵⁷ Bu şiir NBD’da 6 beyitten oluşurken mecmuada 5 beyti bulunmaktadır.

⁴⁵⁸ *VD (Vaktidolu, 1998: 54-55).

⁴⁵⁹ Yeme: çekme, VD.

- 3 Virdüñ olsun bu kelāmuñ dem-be-dem
4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

II

- 1 ‘Ayş-ı nüş it egme ferdā ğuşşasun
2 Bu demi gör kıılma māzī ğuşşasun
3 Her kişi bu demden alur hişşesün
4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

III

- 1 Gel beri bāb-ı ‘ālīde sā’ıl ol
2 Hāne-dān-ı Muşafāya kā’ıl ol
3 Bu günü yarına koyma ‘ākıl ol
4 Dem bu demdür dem bu demdür [dem bu dem]

IV

- 1 Cehd kııl kim kıala senden bir eşer
2 Tā olasun dü cihānda mu‘teber
3 Kıanı gelen kıanı giden ver haber
4 Dem bu demdür dem bu demdür [dem bu dem]

V

- 1 İş⁴⁶⁰ bu demden bize feth oldu varaķ
2 ‘Ārif isen sen bu demden al sebaķ⁴⁶¹
3 Dut kıalağuñ⁴⁶² merd iseñ ey merd-i Hāķ
4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VI

---

⁴⁶⁰ İş: uş, VD.

⁴⁶¹ ‘Ārif isen sen bu demden al sebaķ: sen bu demden ‘arif isen al sebaķ, VD.

⁴⁶² Dut kıulāğıñ: gaafil olma, VD.

- 1 Bu dem Aḥmed başuna t̄ac eyledi
- 2 Bu demiydi yedi kez ḥac eyledi
- 3 İş bu demde seyr-i Mi‘r̄ac eyledi
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VII

- 1 Bu demi söyler ḥaḳīḳat dört kitāb
- 2 T̄ut ḳulaḡuñ diñle her şeyde⁴⁶³ cevāb
- 3 Çaḡırup şu üzredür kim bir ḥabāb
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VIII

- 1 S̄az u söz [u] ‘ayş [u] ‘işret her sadā
- 2 Evvel āḡir ibtidā vü intihā‘
- 3 Söylenen söz iş bu sözdür⁴⁶⁴ ey fenā
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

IX

- 1 Fırşatı fevt eyleme verme yele
- 2 Gitti elden bir daḡi girmez ele
- 3 Ey **Virānī** dem bu dem geldi dile
- 4 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

-273-

[Müfred]

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

Cāna beñzer dil-berim bilmem mekānı ḳandedür

Kim bilür ‘ālemde ‘ānḳa āřiyānı ḳandedür

---

⁴⁶³ Şeyde: şeydir, VD.

⁴⁶⁴ Söylenen söz iş bu sözdür: söyleyen dem iş bu demdir, M.

-274-

[Müfred]

Mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

Bir nīze verdi baña felek şanma devr-i āh

Bir ucı yerde bir ucı hevāda devvār⁴⁶⁵

-275-

[Matla']⁴⁶⁶

Fe'ilätün/fe'ilätün/fe'ilün

Beni bir ehl-i fenā kıldı binā

Dānesiz қor mı seni Hāzret-i Hāқ

Sen binā-yı Hāқ iken ey aһmaқ

Dānesiz қor mı seni Hāzret-i Hāқ

-276-

[Rūhī Fermāyed]*⁴⁶⁷

Mütefā'ilün/fe'ülün/mütefā'ilün/fe'ülün

1 Baқışuñ deler cigерler bu ne gānzeli baқışdur

Revişuñ alur gönüller bu ne cezbeli revişdür

2 Bir ışırması o sīb ü zeğaniñ⁴⁶⁸ deger cihāna

Ne bahālı meyvedür bu bu ne lezīzce yemişdür

⁴⁶⁵ Bu mısra mecmuada silinik çıktığı için net okunamamıştır.

⁴⁶⁶ Şiirin nazım şekli kıt'adır.

⁴⁶⁷ *BRD (Erten, 2018: 223).

⁴⁶⁸ Sīb ü zeğaniñ: sīb-zevқiniñ, BRD.

- 3 Çekilüp girer civānlar ayağına bir dehrün
Yanına cihānı çekdi bu ne cezbeli keşīşdür⁴⁶⁹
- 4 Yine şīşe-i pür ile bizi mest şanma sākī
Kerem eyle yanımızdan odı eksik etme kışdur
- 5 Döşegün⁴⁷⁰ hayāli ile didi bir ğazel-i muşanna´
Yine bahri fikre **Rūhī** tālibün çıkardı beşdür

-277-

[Müfred]

Fā´ilātün/fā´ilātün/fā´ilātün/fā´ilün

Kūhīnün her kankı taş kat ise vursun başını

Kaşr-ı ´aşkı ben binā idem oyutsun taşını

45a

-278-

[Fedā´ī fermāyed]*⁴⁷¹

Müfte´ilün/müfte´ilün/fā´ilün

- 1 Mürşid-i şad-sāl nedür bilmezüz
Müşkil-i hallāl nedür bilmezüz
- 2 Ğam mı yirüz māzī vü müstaķbele
Biz ki bugün hāl nedür bilmezüz
- 3 Cān ataruz ´aşk odına şevķ ile⁴⁷²
Yanmada iħmāl nedür bilmezüz

⁴⁶⁹ Keşīşdür: çekīşdür, BRD.

⁴⁷⁰ Döşegiñ: dişinüñ, BRD.

⁴⁷¹ * (Babaarslan, 2018: 1219-1220).

⁴⁷² Bu bend Babaarslan'ın yüksek lisans tezinde 4. sırada yer almaktadır.

4 Naqd-ı sirişk olalı ser-māyemüz⁴⁷³

Nuķre nedür māl nedür bilmezüz

5 Zülf ile rūh fikridür endişemüz

Māh nedür sāl nedür bilmezüz

6 Tekye-i ‘aşkuñ baş açuķ pīriyüz

Ħırķa nedür şāl nedür bilmezüz

7 Biz ki **Fedā’ī** geçerüz ‘aşķ ile

Ħile nedür āl nedür bilmezüz

-279-

[Naẓīre-i Sānī]

Fā’ilātün/fa’ilātün/fa’ilün

1 İbn-i vaķtüz ğayr-ı dünyā bilmezüz

Biz nedür imrüz u ferdā bilmezüz

2 Giydüğimüz dā’ima peşmīnedür

Biz gedāyuz nām-ı kemhā bilmezüz

3 Dehr-i dūna egmezüz ser secde var

Biz Ħudādan ğayr-ı Mevlā bilmezüz

4 Ders-ı ‘aşķ-ı fıķıh taķrīr etmede

Biz faķīthe baħs u ğavġā bilmezüz

⁴⁷³ Bu bend Babaarslan’ın yüksek lisans tezinde 3. sırada yer almaktadır.

5 Bir perī ḥāb içre aldı gönlümüz
Rāst gelsez anı şükelā bilmezüz

6 Şarḫ ü ğarbı gezdüñ ammā kandedür
Şehri yulḳa ile bulsa bilmezüz

7 Vālih-i ‘aşḳ olalı Manşür var
Kendümüz ey **Sānī** aşlā bilmezüz

45b

-280-

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

Cürmüm ḳatı çok rūze cezā ḳılmaya Ḥaḳ fāş
Himmet-(i) nazār it ḥazret-i Sultān Ḥācī Bektāş

-281-

[Pend-nāme]

Müstef‘ilātün/müstef‘ilātün/müstef‘ilātün/müstef‘ilātün

1 Rāḫat rūḫım dil-i fütūḫım oğlım Nūḫım ba‘de’s-selāmı⁴⁷⁴
Ḳurret-i ‘ayni ḳuvvet mübeyyin ‘İzzet-i Zihni diñle kelāmı

2 ‘İlme ḫarīş ol şevḳ ile ins ol ehl-i celīs ol koma melāli
Şormağa ey yār eyleme gel ‘ār añla ne kim var ‘ilm-i tamāmı

3 Fārisī bil ehlini ara bul efşah-ı nās ol ‘Arab ‘Acemi
Şāliḫā yār ol dünyāda var ol cehl ile ‘ār ol bul olanı nāmı

⁴⁷⁴ Bu mısradā vezin kusuru vardır.

- 4 Vakt-i namāz it Hākka niyāz it Hālikı yād it gözle imāmı
‘İlm-i muḳarrer eyle mükerrer soñra muḳarrer tam kelāmı

-282-

[Emrī Çelebi]*⁴⁷⁵

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Bir şeker-lebdür bu ben miskīni nāşād öldüren⁴⁷⁶

Kim aña nisbet dinür Şirīne Ferhād öldüren

-283-

[Bāḳī Efendi]*⁴⁷⁷

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Dili al ey büt-i Çin ḫayruña bir deyr eyle
Saña bir büseye şatduḳ yüri var ḫayr eyle
- 2 Baḫr-i sīm-āb yaşum zevraḳ-ı la‘lin çeşmüm
Gel deñiz yüzlerin ol zevraḳ ile seyr eyle
- 3 Nefese⁴⁷⁸ rûḫ virüp tā ola murg-i bāmün
Ey Mesīhā-dem ölürsem gilümi ḫayr eyle
- 4 Def‘-i cān eyle dilā gelse ḫayāl-i cānān
Şoḫbet-i ḫāşş idelüm hānegi sen ḡayr⁴⁷⁹ eyle

---

⁴⁷⁵ * ED (Saraç, 1991: 377)

⁴⁷⁷ *BD (Küçük, 266).

⁴⁷⁸ Nefese: nefesün, BD.

⁴⁷⁹ Sen ḡayr: bī-ḡayr, BD.

5 Hayra gir dilde yer it diñle sözün **Bāķīnūñ**
Dili al ey büt-i Ćīn hayruña⁴⁸⁰ bir deyr eyle

-284-

[Müfred]

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

Cānā ben eger derd-i firāķuñla ölürsem
Öldür beni bir daħi bu dünyāya gelürsem

-285-

[Müfred]

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

Hāl ü haṭṭuñ şanemā rū-yı cilāyı' bürüdi
Ĝāfil olma gözün aç Rūma Celālī yürüdi

46a

-286-

[Işık Dedem]

11/li hece ölçüsü

I

- 1 Diñle imdi sūhte ışık kışşasun
- 2 Ulaşamaz şıdķa nīk-i haşşasun
- 3 Sūhte eydür ehl-i ilme lāzımdur
- 4 Işık eydür fuķarāyız bizümdür

II

- 1 Diñle imdi sūhte ne dir ışıķa
- 2 Ṭahāretsiz secde ider işige
- 3 Pilāv görse ķamķı vurur ķaşıĝa
- 4 Cünūblardur torlaķlardur ışıķlar

⁴⁸⁰ Hayrıña: hayırma, BD.

III

- 1 Işık eydür gör sūhtenūñ mürdesin
- 2 Belinde sürüyüp gezer gözdesin
- 3 Yir götürür 'imāretiñ zerdesin
- 4 'Ālimlerdür zālimlerdür sūhteler

IV

- 1 Hemān başlarını çizmek bilürler
- 2 Yiyüp içüb çat çat ezmek bilürler
- 3 Köpek çığırtırup gezmek bilürler
- 4 Işıklardur cünūblardur torlaqlar

V

- 1 Işık eydür sūhtelerde üzerler
- 2 Kūydan kūya şīrīn lebecik bezerler
- 3 Yalanlar söyleyüp fetvā düzerler
- 4 'Ālimlerdür zālimlerdür sūhteler

VI

- 1 Sūhte eydür kitāb oqur yazarın
- 2 Işıqlarıñ mezhepin yoq yazarın
- 3 Evliyādur bekler ölü mezārın
- 4 Cünūblardur torlaqlar ışıklar

VII

- 1 Işık eydür gör münkīr tanışmanı
- 2 Işılāh kısar hem virir ma'nī
- 3 'Īmāret ekdisi ıskāt düşmeni
- 4 'Ālimlerdür zālimlerdür sūhteler

VIII

- 1 Sūhte eydür işte kitāb yazanlar
- 2 Yetmiş aqçe burūclı olur birūnlar
- 3 Allāh adın añmaz dirler erenler
- 4 Cünūblardur torlaqlardur ışıqlar

IX

- 1 Işıq eydür sūhte nā-dānlardandur
- 2 O hürmet-i kadem yudanlardandur
- 3 Evliyāyı inkār idenlerdendür
- 4 ‘Ālimlerdür zālimlerdür sūhteler

X

- 1 Sūhte eydür postdur ışıq döşegi
- 2 Pīrleri şeyhiler meslek eşigi
- 3 ‘Uryān pūryān açıq s*ki ta*ağı
- 4 CÜnūblardur torlaqlardur ışıqlar

XI

- 1 Işıq eydür sūhteleriñ nāzügi
- 2 Şayd ider oğlanı añmaz yazuğı
- 3 Ağzından illeri yıkar yüzüñi
- 4 ‘Ālimlerdür zālimlerdür sūhteler

XII

- 1 Işıq Dedem kaydumuzu Hāq yiye
- 2 Ğāziler kazāya hācı Mekkeye
- 3 Sūhte ‘imārete ışıq tekyeye
- 4 Dervīşler du’āçılardur abdāllar

-287-

[**Ḳabūlī Fermāyed**]*⁴⁸¹*Mef'ūlü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ūlün*

- 1 İy tıfl-ı sirişküm çatı kılķardıña diñ diñ
Helvā-yı leb-i dil-beri gördüñ niye diñ diñ
- 2 Uydurmış uşüle sözünü sille-i üstād
Añduķça defüñ daħi öter kulağı çıñ çıñ
- 3 Beñzer geĉinürken ĥat-ı yāre siñiverdi
Varsun yüze gelsün mi benefşe gibi siñ siñ
- 4 Siñ siñ siñilet it gibi aġyārı kapuñdan
Fiñ fiñ ulusun ol köpege at taşı fiñ fiñ
- 5 Raħm eylemedi yaşımuza⁴⁸² yār **Ḳabūlī**
Aġyār geĉüp karşumuza gülmese giñ giñ

-288-

[**Müfred**]**Fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün**

And içürdiñ yemedüm 'ömrümde balıķ ben diyü

Yimedüñ mi dün gice öñümde kılķan balıķı

⁴⁸¹ *(Duyar, 2009: 311).⁴⁸² Raħm eylemedi yaşımuza: yaşımuza raħm eyler idi, (Duyar, 2009: 311).

-289-

[Bâkî]*⁴⁸³

Fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün

- 1 Şubh-dem ey fâhte bî-hûde efgân eyleme⁴⁸⁴
Çün girersün her gice bir serv-i bālā koynuna
- 2 N' içün ağlarsun felekden bilsem ey şeb-nem seni
Çün girersün her gice⁴⁸⁵ bir verd-i ra'nā koynına

-290-

[Vaḥdetî]*⁴⁸⁶

Fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün

- 1 Münkürün ref'-i vücūdına ki bir āh yeter
Āhimuz yetmez ise Ḥazret-i Allāh yeter
- 2 N'idelüm padişāh-ı⁴⁸⁷ Rūm ile şāh-ı 'Acemi
Pādişāh⁴⁸⁸ Aḥmedi muḥtār u 'Alī Şāh yeter
- 3 Der-geh-i pādişāh-ı dehre ne ḥācet varalum
Bize ey merd-i Ḥudā ol ulu der-gāh yeter
- 4 Tîr-i āhūm yapışub⁴⁸⁹ yetmedi āgyāra dime
Gāh olup⁴⁹⁰ yetmez ise berḳ gibi gāh yeter

⁴⁸³ *BD (Küçük, 264).

⁴⁸⁴ Mecmuada sadece 2 beyti bulunan Bâkî'ye ait bu şiir, Divanda 5 beyittir. Burada yer alan beyitler Divan'da 2 ve 3. sırada yer almaktadır.

⁴⁸⁵ Gice: zamân, BD.

⁴⁸⁶ *VD (Öztürk, 2006: 56).

⁴⁸⁷ Pādişāh: pādşāh, VD.

⁴⁸⁸ Pādişāh: pādşāh, VD.

⁴⁸⁹Yapışub: yetişüp VD.

⁴⁹⁰ Olup: olur, VD.

- 5 ‘Amelüm yok diyü ğam çekme⁴⁹¹ şaķın **Vahdetiyā**
‘Ārifi sözde⁴⁹² isem bir dil-i āġāh yeter

47a

-291-

[**Ķaşıde-i Za‘fī Efendi**]

Mef‘ūlü/mefā‘ilü/mefū‘ilü/fe‘ūlün

- 1 Cān gözün açup eyle bu ekvān temāşā
Her zerrede hūrşīd-i cihan-tāb-ı hüveydā
- 2 Dīde kazanup erdüñ ise Hāķķ-ı yakīne
Gör pertev-i zātı nice zāhir nice peydā
- 3 Her şey çağırup vahdet-i zāt ile ene‘l-hāķ
Öz kendi vücūduna ķalup kendi tecellā
- 4 Mir‘at-ı mücellādur anuñ ‘aynına insān
Her dil ki tecellāya irüp buldı tesellā
- 5 Her berg-i çemen bir dil olup ‘ārife söyler
Güş ol yūri ey dil ki olasun anı senā
- 6 Zıll oldı vücūd-ı Hāķķa esmā-yı İlāhī
Esmā-yı İlāhīye zalīl oldı bu eşyā

⁴⁹¹ Ğam çekme: incinme, VD.

⁴⁹² Sözde: secde, VD.

- 7 Zātunda ğanīdür özi yoĝ aña ta‘ayyün
N’içün ki Ğudāvend-i Tebārek ü Te‘ālā
- 8 Her şüret ile gösteren āyīnedür anı
Şüretde iki ma‘nīde bir ism ü müsemmä
- 9 Ki kendüsi sulţān u cihān bendesi anuñ
Ki müflis ü dīvāne ü sevdā-zede şeydā
- 10 Hem nāzır olur özüne hem kendisi manzūr
Ki Ğüsrev-i Şīrīn ü güher Vāmıķ-ı ‘Azrā
- 11 Ğaĝdur görinen cümle merāyada mu‘ayyen
Ol pertevi līkin göremez dīde-i a‘mā
- 12 Çün baĝr-ı ezel yār muĝabbetden urup emvāc⁴⁹³
Her mevcede yüz biñ kaţarāt eyledi peydā
- 13 Nūr-ı ezelīdür ki Eĝadden olup Aĝmed
Gösterdi zuhūrunı olup mücmel-i esmā
- 14 İcmālını tafşīle götürmek diledükde
Bir şān ile birāz ki tecellī kıılır inşā

---

⁴⁹³ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 15 Her kıatresi baır oldu nazır kıı be-ıakıkat
Şüretde egerçi ki ta'addüd durur aıőā
- 16 Görmez misün a'dadı ıakıkatde Eıaddür
'Add eylesün ammā kim olur lā yetemeddā

47b

Ve lehü

- 17 Gel ma'rifet-i nefse çalış nefsüni tanı
Çün sende durur istedigün 'ālem-i kübrā
- 18 Yokluk gerek irmek dilesen hest-i şarfa
Tecrīde iriő tā ola tevııid hüveydā
- 19 Senlik var iken sende daıı olamazsun
Geç bu ikilikden olagör bī-ser ü bī-pā
- 20 Gel 'ālem-i 'aşka bulasun devlet-i 'irfān
'Akl ile kalan oldu denī olmadı dānā
- 21 Her kim kader-i ıakka mu'annedlik iderse
Şemşir-i kazā aııa amān vermeye kaç'ā
- 22 Gel aııla nedür mebdaki aşıla nazır kıı
Ki ol dūr-(i) giren-māye durur gevher-i yektā

- 23 Mansūr-şifat söyle ene‘l-ḥaḳ ḥaberüni
Olsun der iseñ gerdenüñe zülf-i semen-pā
- 24 Dārā-yı cihān oldı ser-i dāra çıkanlar
Ber-dār ola gör dārına ‘aşkuñ yüri yārā
- 25 Ser vir reh-i ‘aşḳ içre vü fāş eyleme ‘aşḳı
Gel kesb-i me‘ānī idegör **Za‘fi**-i rüsvā

-292-

[Müfred]

این اسدکمال مرد در امیقین
در هر چه نظر کند خدارا شنید

-293-

[Müfred]

هر که در سایه او عنایت ست
کنهش طاعتش دشمن دوست

-294-

[Müfred]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Zāhidiñ her dem sücüdi taşadur dīvāradur
‘Āşıkuñ dīvārı yok her dem sücüdi yāredür

-295-

[Matla ‘]⁴⁹⁴

Mef‘ülü/mefā‘ilün/mef‘ülü/mefā‘ilün

- 1 Bir mug-peçe gördüm güzelliği çağunda
Tāc-ı zer başunda mengūş kulağunda

⁴⁹⁴ Şiirin başlığında “matla” yazmaktadır. Ancak şiirin nazım şekli gazeldir.

- 2 Gördi beni bezmünde şundı baña bir ıolı
İçdim ıolısun öpdüm elinde ayagunda
- 3 İnsāna perī geldi fermān ile ıul oldı
Gūyā ki Süleymāndur hūkmünde yaşagunda

48a

-296-

[Feyzī Efendi]

Mef'ülü/mefā 'lülü/mefā 'lülü/fe 'ülün

- 1 Nüş eyledigüm gerçi şarāb-ı 'inebidür
Yāriñ beni mest-āne eden cām-ı lebidür
- 2 Ebrūlarına ıavı-ı ıazā dinilse 'aceb mi
Şimşīr-i belā gamze-i yārūñ laıabıdur
- 3 Māluna kemālüne ğurūr etme cihānuñ
İnsānı şerīf eyleyen ey dil edebidür
- 4 Var sālīk-i rāh-ı şehe iklım-i fenā ol
Sultān-ı zamān olmanuñ ol yol sebebıdur
- 5 **Feyzī** ıov 'add u mālūñı tāc-ı kemer olsun
Sen faır ile faır eyleyegör ıavl-i Nebıdur

-297-

[Feyzī Efendi]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Olur eltāfiñı yazmaı murād itdikde ey server
Zebān 'āciz hıred hayrān sūhan ıaşır kalem muıtar

- 2 Benümle gūyiyā ‘aşkuñda hem-ḥāl oldılar cānā
Yeler yıl cūylar iñler yanar āteş zemīn ditrer
- 3 Olur her dem firāk-ı la‘l-i cān-baḥşuñ kıyāsında
Gözüm pūr-ḥūn dilim maḥzūn u cān bī-tāb u ten bī-fer
- 4 Ḳafā-dāruñ vefa-dāruñ ola rezm ile bezmüñde
Şeker-lebler semen-berler bahādırlar dil-āverler
- 5 Recāsı **Feyzī**-i zāruñ budur olsun saña şāhum
Ḥudā yār-i nebī yāver cihān bende felek çāker

48b

-298-

[Derviş Ża‘fī]

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

- 1 Şu kim ‘aşḳ ile binā olmadı ‘ālemde a‘mādur
Egerçi müftī-i a‘lā daḥi olursa ednādur
- 2 Ṭoludur Ḥaḳḳ ile ‘ālem gözüñden perde-i teldür
Nazar ḳıl naḳş günine ki hep mir‘āt-ı Mevlādur
- 3 Nice şayd eylesün şāh-bāz-ı ‘aşḳı her deli ey dil
Ṭutulmaz dām-ı tezvīre ki ol bir murğ-i dānādur
- 4 Tecellī-i cemāl-i Ḥaḳḳ idi şeydā iden ḳalbi
Şaḳın şanmañ ki maṭlūbı anuñ dīdār-ı leylādur

- 5 Dilüñde kâl var **Za'fi** velî senüñ de hâlüñ yok
Tecerrüdden dem urduguñ egerçi kıru ğavgâdur

-299-

[**Altı Barmağ Efendi**]*⁴⁹⁵

Mefâ'ilün/mefâ'ilün/fe'ülün

- 1 Duĥânî dem iden nâ-dân [u] aĥmak
Merâkı yok durur anuñ muĥakkağ
- 2 Bunuñ ĥakķında yoğdur naşş-ı kâti'
Ĥarâm olmağ neden bir kıru yabrağ
- 3 Ĥelâle ĥod ĥarâm ıtlâğ olunmaz
Eger ıtlâğ olursa küfr-i muğlak
- 4 Yüri ey şüfi-i sâlüs-i nâ-dân
Bu sözi söyleyene olma mülĥak⁴⁹⁶
- 5 Çü sırr-ı fâ' ile hûdur muĥakkağ
Müşâhid eylemişdür **Altı Barmağ**

49a

-300-

[**Muĥammes-i Vaĥdeti Efendi**]*⁴⁹⁷

Fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün

I

- 1 Biz şarâb-ı aşķuñ ile ĥanagelmişlerdenüz
- 2 Baş-ı cân terkin urup meydâna gelmişlerdenüz

⁴⁹⁵ * (Babaarslan, 2018: 1657).

⁴⁹⁶ Bu şaire ve şiire sadece Gıyasi Babaarslan'ın hazırlamış olduğı yüksek lisans tezinden ulaştık. Bu beyt Gıyasi hocanın çalışması içerisinde yer almamaktadır.

⁴⁹⁷ *VD (Öztürk, 2006: 21).

- 3 Āteş-i sūzān-ı şevka yanagelmişlerdenüz
4 Secde-i hāk-i der-i cānāna gelmişlerdenüz
5 Derd-mendüz ‘aşıqüz dermāna gelmişlerdenüz

II

- 1 Hem-dem-i yār-i muşāhib olmazuz nā-dān ile⁴⁹⁸
2 Mūnisüz insāna yoqdur oynumuz⁴⁹⁹ şeytān ile
3 Girmişüz faqr-ı fenāya terk-i baş-ı cān ile
4 Çün müyesser oldı vuşlat ol gül-i handān ile
5 Bülbül-i gūyā gibi efgāna gelmişlerdenüz

III

- 1 Hāl⁵⁰⁰-i dünyādan geçüp faqr ile kılduq iftihār⁵⁰¹
2 Mülk-i faqrūñ şāhıyuz ya ‘nī esīr-i ‘aşq-ı yār
3 Olmuşuz merd-i qalender kılmışuz terk-i diyār
4 Baqr-ı dilde gevher-i maqşūd kılduq der-kenār
5 Gitdi fūrkat vuşlat-ı cānāna gelmişlerdenüz

IV

- 1 Sālik-i rāh-ı haqīkat olanuñ yoldaşıyuz⁵⁰²
2 ‘Ārifüz ‘āriflerūñ yoldaşıyuz qardaşıyuz
3 Lā-ubālī rind-i ‘ayyāruz cihān qallāşıyuz⁵⁰³
4 Şanma ‘ārif biz ma‘ārif-i bezm içre nāşıyüz
5 Ma‘rifet cāmun içüp mest-āne gelmişlerdenüz

⁴⁹⁸ Bu bend VD’da 5. bend olarak yer almaktadır

⁴⁹⁹ Oynumuz: işimüz, VD.

⁵⁰⁰ Hāl: hubb, VD.

⁵⁰¹ Bu bend VD’da 2. bend olarak yer almaktadır.

⁵⁰² Bu bend VD’da 3. bend olarak yer almaktadır.

⁵⁰³ Rind-i ‘ayyāruz cihān qallāşıyuz: rind-i qallāş cihān evbāşıyuz, VD.

V

1 **Vaḥdeti** rûz-ı ezelden ‘aşk olupdur pîrimüz⁵⁰⁴

2 Ol sebebdan tekye-i faqr [u] fenâdur yirimüz

49b

3 Add olur nev’-i beşerden gerçi kim taşvîrimüz

4 Āb [u] gilden şanma ey zâhid bizüm taḥmîrimüz

5 Nûr-ı Ḥaḫdan şûret-i insâna gelmişlerdenüz

-301-

[Kabûli Fermâyed]*⁵⁰⁵

Müstef‘ilâtün/Müstef‘ilâtün/Müstef‘ilâtün/Müstef‘ilâtün

1 Kâseyle zehri nûş itmek ey dil cāna şafâdur cānân elinden

Minnetle içmem dil-teşne olsam āb-ı hayâtı nâ-dân elinden

2 Cām-ı şarābı sākī elinden men‘ itse vā‘iz gam yer mi ‘aşık

Bezm⁵⁰⁶-i beḳāda gül gibi ḥâzır kevşer şarābı ḡilmân elinden

3 Evvel metā‘-ı ‘aşk alınurdu cān şatılırdı bir şehirdi dil⁵⁰⁷

Şimdi ḥarābe yüz tıtdı āḫir bir zülme māyil sulṭân elinden

4 Cism⁵⁰⁸-i nizārı kūyuñ kilābı şad-pāre kılsa dil nāle kılmaz⁵⁰⁹

Şāhib-sa‘âdet erbāb-ı ḥâcet itmez⁵¹⁰ şikāyet derbân elinden

⁵⁰⁴ Bu bend VD’da 4. bend olarak yer almaktadır.

⁵⁰⁵ *(Duyar, 2009: 347-348).

⁵⁰⁶ Bezm: dâr, (Duyar, 2009: 347).

⁵⁰⁷ Bu beyt Kabûlî’nin şiirlerini toplayan Hidayet Duyar’ın makalesinde 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵⁰⁸ Cism: çeşm, (Duyar, 2009: 347).

⁵⁰⁹ Bu beyt Duyar’ın makalesinde 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵¹⁰ Etmez: kılmaz, (Duyar, 2009: 347).

- 5 'Aşkıyla hālūñ nic 'oldı āhır diyü **Ḳabūlī** yüz kez şorarlar
Derd-i derūnuñ taḫrīr idince⁵¹¹ 'āciz ḳalursun yārān elinden

-302-

[Necātī Fermāyed]

Müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilātün

Bir ekmedigün yerde biter ḳopyasıdır⁵¹²

Ḳara saçuñ ḳorḳarun el ḳara benefşe

-303-

[Müfred]

Mefā ' ilün/mefā ' ilün/fe ' ülün

Eger zehirse de hoş yār elinden

Gerekmez sükkeri aḡyār elinden

-304-

[Matla ']⁵¹³

Fā ' ilātün/fa ' ilātün/fa ' ilātün/fa ' ilün

- 1 Ḳahve-i rū-yı siyāhı içmez illā nekbeti
Ehl-i zevḳ olan içer mi ol siyah-rū şerbeti
- 2 Ḳabiz-i bāsıḫdur anuñ ḫab ' -ı dā ' im bürde em
Hem muḫarrikdür vücūd içinde olan ' illeti

-305-

[Müfred]

Fā ' ilātün/fa ' ilātün/fa ' ilātün/fa ' ilün

Ḳahve-i rū-yı siyāhı içmez illā nekbeti

Ehl-i zevḳ olan içer mey ol siyāh-rū şerbeti

⁵¹¹ Edince: iderseñ, (Duyar, 2009: 347).

⁵¹² ND'da yer almamaktadır.

⁵¹³ Şiirin başlığında "matla'" yazmaktadır. Ancak şiirin nazım şekli nazm'dır.

-306-

[Müfred]

Fā'ilatün/fa'ilatün/fa'ilatün/fa'ilün

Ḳahveyi zemm eyleyen dīvāne bed-ḥū nekbeti

Ḳahveye isnād ider ṭab'ında olan 'illeti

50a

-307-

{Tercī'-i Bend Şeyḫ 'Ömer Rūşenī Ḳuds Sırrü'l-'azīz}*⁵¹⁴

Müfte'ilün/müfte'ilün/fā'ilün

I

- 1 Diñle sözüüm saña direm iy 'amū
Ḳardeşüñ oğlu sözi ḥaḳdur ḳamu
- 2 Nesne dime kimseye var yoḳ yire⁵¹⁵
Ger saña irsün dir iseñ feyz-i hū
- 3 Bed dime bed baḳma yaradılmışa⁵¹⁶
Her neye ḳılsañ nazarı ḳıl nikū
- 4 Gözgü gibi gördigüñi söyleme
Şu gibi irişdigüñi cümle yu
- 5 Mihrüñi her yire şalup Rūşenī
Mihriñi⁵¹⁷ ḥoş gezüben kû-be-kû
- 6 **Rūşenī** gibi olupen ehl-i dil
Aç gözüñi dime utan yār-ı gū
- 7 Dinme⁵¹⁸ gözet baḳma çerer pūşma hīç
Rind-i cihān ol yüri ṭoḳunma giç

⁵¹⁴ *RD (Tavukçu, 2020: 140-143).

⁵¹⁵ Bu beyt RD'da 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵¹⁶ Bu beyt RD'da 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵¹⁷ Mihrüñi: her yanaya, RD.

⁵¹⁸ Dinme: tınma, RD.

II

- 1 Biz di sözi söyleyicek ben dime
Siz di şaķın yañıluben sen dime
- 2 Kendi özüñe ‘aql-ı zîrek diyüp
Ġayrılar⁵¹⁹ mücāhil ü kevden dime
- 3 Özge sözün naħs diyü zemm idüp
Öz sözüñi medħ idüp aħsen dime
- 4 Öz yoluñı yine özgedür uran⁵²⁰
Töhmet idüp özgeye reh-zen dime
- 5 Her ne konursa öñüñe yerme yi
Nān-ı cev ü gendüm ü erzen dime
- 6 İrdigüñe⁵²¹ hoş di *selām-ı ‘aleyk*
Pîr-i civān oĠlan u emred dime
- 7 Hāşılı budur bu sözüñ hāşılı
Dip deñiz ol kimseye sen ben dime
- 8 Dinme⁵²² gözet baķma çerer puşma hîç
Rind-i cihān ol yüri toķunma giç

III

- 1 Atalaruñ pendin işid iy aħı
Yi vü yidür olma baħîl ol saħî
- 2 Tañrı içün yi yidür ammā şaķın
Olsun içün olmasun aduñ aħî
- 3 Böyle didüm⁵²³ böyle yidürdüm dime
Böyle dimek çoķlaruñ olur haķı

⁵¹⁹ Ġayrılar: özgelere, RD.

⁵²⁰ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁵²¹ İrdigüñe: gördügüne, RD.

⁵²² Dinme: tınma, RD.

⁵²³ Didüm: yidüm, RD.

- 4 Zāhid iseñ bir yire gir dönme⁵²⁴ hīç
‘Āşık iseñ göge çıkar āh vāhı⁵²⁵
- 5 Mü’mine tınmağ mı olur olıcağ
Kāfir iken Nüşirevān berzahī
- 6 Yirme yügürme bu cihān hılkını
Sen sen ol Allāhı severseñ aḥī
- 7 Dinme⁵²⁶ gözet bakma çerer pūşma hīç
Rind-i cihān ol yūri toḡunma giç

50b

IV

- 1 Yirme yirenler yirini kaldı hep
Yirme bugün her ne ki yaratdı Rab
- 2 Ağzuñı ġıybet söz içün açmayup
Kimsenenüñ ‘aybına depretme leb
- 3 Dime neçe⁵²⁷ olmadı bīmār-ı genc
Nüş bilā-niş u dikensüz raṭeb
- 4 Nīşedürür zāhid-i ḥod-bīn ‘abūs
‘Āşık-ı şādık nīşedür pür-ṭarab
- 5 Şorma Ḥudā kimde ḳodı nite⁵²⁸ ḥilm
Ḥıḳd u ḥased kimde kimerde ġazab
- 6 Saña gerekdür gerek ey merd-i Ḥaḳ
Ḥulḳ u ḥüsn-i ḥidmet ü ḥüsn-i edeb
- 7 ‘Ömrüñi şarf eyle özüñ bilmege
Ehl-i Ḥaḳuñ ḥāl budur rüz-ı şeb

⁵²⁴ Dönme: tınma, RD.

⁵²⁵ RD’da bu beyitten sonra bir beyt daha vardır.

⁵²⁶ Dinme: tınma, RD.

⁵²⁷ Neçe: niçün, RD.

⁵²⁸ Nite: neden, RD.

8 Dinme⁵²⁹ gözet bakma çerer pūşma hīç
Rind-i cihān ol yūri toķunma giç

V

1 Hāķ yolına girmege key er gerek
Māde gerekmez bu yola ner gerek

2 Server [ü] ser-dār-ı ser-efrāz hem
Hūb [u] sebük-rūh u girān-ser gerek

3 ‘Aşķsuz ādem varımaz Tañrıya
Hāķķa varan ‘aşķ ile hū-ger gerek

4 Yolda ķalır bī-hūner ü saħt u süst
Cüst gerek yolda hūner-ver gerek

5 Zāhid olan niçe gerek zāhidā
Kūr gerek lāl gerek ker gerek

6 Aduñı münkir ķoma ķo mu ‘teķid
Gerçi kişi münkire münker gerek

7 Ben ta ‘ab āsānluğ ile sālīke
Tañrıya varmaķluğā da yol gerek

8 Dinme⁵³⁰ gözet bakma çerer pūşma hīç
Rind-i cihān ol yūri toķunma giç

VI

1 Yine işit bende eger gūş var
Dür kimi sözüm işidüp⁵³¹ gūş-vār

2 İrdügüne⁵³² luş ile miskīnlük it
Meskenetūñ esbine olup süvār

3 Boynuña moncuķ gibi ikrāmı taķ

⁵²⁹ Dinme: tınma, RD.

⁵³⁰ Dinme: tınma, RD.

⁵³¹ İşidüb: idinüp, RD.

⁵³² İrdigüne: yitdigüne, RD.

- Destüñe ihsānı idüp hoş süvār
4 Yüzine dime kişinüñ ‘aybını⁵³³
Görmeyüben kimsede ‘ayb u ‘avār⁵³⁴
5 Gezme ayık ser-hoş u medhūş gez
Nūş idüpen hūb mey-i hoş-güvār
6 Rūşenī-i mihr kibi zerrece
Mihirden ayrılmayuben sāye-vār
7 Dinme⁵³⁵ gözet bakma çerer pūşma hīç
Rind-i cihān ol yüri toğunma giç

51a

VII

- 1 İy dil ü ey dīde vü ey **Rūşenī**
Diñle budur saña sözüm rūşeni
2 Tüt özüñ alçağa şalup benligüñ
Tanıyasun sen ki tapuben sen seni
3 Tañrı rızāsun tapayun dir iseñ
Semridüpen cānı arıqlat teni
4 Anı dilerseñ ki olup pāk u şāf
Kalbüñ ola ‘ilm-i ledün ma‘deni
5 Rūşenī-i mihr tuta varluğüñ
Göñlüñ evinüñ açıla revzeni
6 Kīni vü kibri sürülüp sīnenüñ⁵³⁶
Sırr-ı İlāhīnüñ ola maḥzeni
7 Rūşen idüp zulmetüni göñlüñüñ

⁵³³ RD’da bu beyitten sonra bir beyt daha yer almaktadır.

⁵³⁴Görmeyüben kimsede ‘ayb u ‘avār: Her kişinüñ gıybetini etme var, RD.

⁵³⁵ Dinme: tınma, RD.

⁵³⁶ Sinenüñ: göñlüñ, RD.

Merdüme-i dāde gibi **Rūşenī**

8 Dinme⁵³⁷ gözet bakma çerer pūşma hīç

Rind-i cihān ol yūri toğunma giç

-308-

[**Kaşide-i Cinānī**]*⁵³⁸

Müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilün/müstef' ilün

1 Ol sīm-ber virmez haber tenhā gezer kılmaz hāzer

Qıl bir nazār derssem eger biñ nāz ider bakmaz geçer

2 Zūlf-i siyāh ruhsār-ı meh sen bī-şübeh bir pādīşāh

Ben bī-güneh hālüm tebeh dil pür-veleh cān muhtażar

3 Hāk oldı ten ey pür-fiten bu mekr ü fen her dem neden

Devletle sen qal sağ esen hecrüñle ben kıldum sefer⁵³⁹

4 Verdüm seri ben ser-serī ol ruhları verd-i tarī

Açmaz deri eyler beri ben çākeri şām [u] seher

5 İden bulur şanma qalur bir gün olur vaqti gelür

Hālüm bilür şefkat kıtur haqqum alır dirsem eger

6 Baır-ı 'aṭā kān-ı seḥā şīr-i vefā seyfi-i Hudā

Şāhlar aña nisbet gedā Sulṭān Murād-ı nām-ver

⁵³⁷ Dinme: tınma, RD.

⁵³⁸ *CD (Okuyucu, 1994: 67-69).

⁵³⁹ Mecmuada 16 beyti bulunan Cinānī'ye ait bu kaside, Divanda 21 beyitten oluşmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5 beyitten biri bu beyitten sonra yer almaktadır.

51b

- 7 Şāh-ı felek bī-müşterek tutar dilek virür yelek
Bī-reyb ü şek kalbi mihek reşk-i melek kûb-ı beşer
- 8 Kad nārven ruḡ nesteren ḡaṭ yāsemen yā ḡod semen
Şīrīn-sūḡān nāzūk-beden serv-i çemen naḡl-ı hüner
- 9 Şāhib-kerem ‘ālī-himem devrinde ḡam maḡz-ı ‘adem
Dārā-ḡaşem Sencer- ‘alem maḡkūmı hem baḡr ile ber
- 10 Kārı ‘amel zūhdi meşel bilmez kesel kılmaz zelel⁵⁴⁰
Söyler ḡazel nazmı ḡüzel hep bī-bedel ol ş‘ir-i ter
- 11 Vālā-i neseb niḡū-ḡaseb ṭavr-ı ‘aceb āḡlākı hep
Her rüz-ı şeb şormaz sebeb sīm ü zehep iḡsān ider⁵⁴¹
- 12 Bābı sened bī-dād u sed yer diyü der andan leked
Tā-ced-be-ced nesli esed bilmez ebed ḡavf u ḡaṭar
- 13 Tīr-i nīrū rey-i mülkünde key ser-cümle şey ‘adliyle ḡay
Kim içse mey ḡüş etse ney baḡrında key ḡanı heder
- 14 ḡüftārı ḡaḡ fikri adaḡ şehler sebaḡ alsa eḡaḡ
Māh-ı ḡasaḡ mihr-i falaḡ zībā-nesaḡ niḡū-siyer⁵⁴²

⁵⁴⁰ zelel: gel, M.

⁵⁴¹ Mecmuada bulunmayıp Divanda bulunan beyitlerden ikisi de bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁵⁴² Diğer iki beyit ise bu beyitten sonra yer almaktadır.

15 Hâk yek-sere fursat vere luḡfi⁵⁴³ ire ol servere
Haşmun kıra tîğın ura dâ'im göre feth-i zafer

16 Rengîn-edâ olur şehâ rûha ğidâ cāna şafâ
Dirsem revâ bu hoş nevâ kıalsun **Cinān**iden eşer

-309-

[Müfred]

Mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün

Kişi mesrūr olup dâ'im yâr ellerde şafâ sürmez

Devir olursa ihyâdan daħi a'dâ yüzün görmez

-310-

[Müfred]

اراذل نشیني ارازل برست
عنان سعادت نکیرت بدست

-311-

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

Faħr-ı 'ālemsin egerçi fāsı yok

Kān-ı gevhersün velikin āsı yok

Binesin bir merkebe kim bāsı yok

52a

-312-

[Hayālî Fermāyed]*⁵⁴⁴

Mef'ülü/fā'ilātün/mef'ülü/fā'ilātün

1 Kān ağladuñ görünce ben 'āşıkı belāda
Ey çeşm-i hūn-feşān olsun demüñ ziyāde

⁵⁴³ Luḡfi: 'avnī, CD.

⁵⁴⁴ *HD (Tarlan, 1945: 346).

- 2 Çeşmüñ kimi yıķarsa çemege bende anı
Almıř kemend eline gīsūlaruñ ķafāda
- 3 Genc-i belāda⁵⁴⁵ tenhā bīmār olup yaturken
Yanuma ğuşşa geldi bilişde āřināda
- 4 Sen çeşmi řāh-bāza şayd-ı ģarem olam dir
Yıllar durur ki uçar dil murğu bu hevāda

- 5 Teřbīh-i sāde virmez niyyet söze **Hayāli**
Rengīn edā gerekdür eřcār-ı dil-ğüřāda

-313-

[Nazīre-i Ħayāli]*⁵⁴⁶

Mef' ulü/fā' ilātün/mef' ulü/fā' ilātün

- 1 Sözüm sirāyet itse Mecnūn-ı nā-murāda
Ķuřlar kebāb ola idi başındaki yuvada
- 2 Nat'-ı zemīnde oldum ferzānesi cihānuñ
Ferzīn olur oyunda süre süre piyāde
- 3 Ne idüğün cihānun fikr it ģabāb-ı meyden
Yazmış bu nükteyi Cem cām-ı cihān-nümāda
- 4 Zühhāda künc ü mescid mesken baña ģarābāt
Taķdīr çü böyle yazmış nem var benüm arada⁵⁴⁷

⁵⁴⁵ Genc-i belāda: ğam gecesinde, HD.

⁵⁴⁶ *HD(Tarlan, 1945: 345).

⁵⁴⁷ Arada: orada, HD.

- 5 Bir yayını çeküpdür ‘aşkuñ **Hayālī** ey meh
Kim aña nisbet oldı kıavs-i kıuzah kepāde

52b

-314-

[Mesihī Fermāyed]*⁵⁴⁸

Mef‘ülü/fā‘ilātün/mef‘ülü/fā‘ilātün

- 1 Süz ile āh ideydüm ħadden eger ziyāde
Kuşlar kebāb olurdı döne döne havāda
- 2 Ferzāne idüm evvel sen şāh öñinde rūĥum
Nerrād-ı dehr āĥir sürdi maña⁵⁴⁹ piyāde
- 3 İqbāl-i lā-beķādur ‘aksini şüretüñ gör
Mersümdurur bu ma‘nā cām-ı cihān-nümāda
- 4 Çeke çeke ğamunı kıaddüm kemāna döndi
Āh ol kıaşı kemānum⁵⁵⁰ itdi meni kepāde
- 5 Ta‘līm-i ‘aşķ ideydüm Ferhāda ger **Mesihī**
Kıomazdı iki taşı tağlarda bir arada

-315-

[Kıarārī Fermāyed]*⁵⁵¹

Mef‘ülü/fā‘ilātün/mef‘ülü/fā‘ilātün

⁵⁴⁸ *MD (Mengi, 2020: 268).

⁵⁴⁹ Maña: baña, MD.

⁵⁵⁰ Helālüm: kemānum MD.

⁵⁵¹ *Kaplan, Y. (2013). “Kıarārī” Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.

- 1 Vaşluñ müyesser ola ‘uşşāk-ı nā-murāda
Āhır ölür nigārā o ḥasta bu hevāda
- 2 Ayak ayak varayun ben daḥı kŭy-ı yāre
Derler şevābı çokdur ḥacc idenŭñ piyāde
- 3 Cem-ḥāne gūşesüne vardukça kŭp düşersin
Bilmem ne gördŭñ ey dil cām-ı cihān-nümāda
- 4 İncinmesün baña hīç ol dil-rübāya söyleñ
Göz gördi sevdi gönŭlüm nem var benüm arada
- 5 Çeksem ne var **Ḳarārī** yārŭñ kemān-ı cevrün
‘Ādet durur çekerler itmek içün kepāde

53a

-316-

[Bākī Efendi Ḥamdullāh-‘aleyh]*⁵⁵²

Fe’ilātŭn/fe’ilātŭn/fe’ilātŭn/fe’ilŭn

- 1 Eyledi müjde-i gül dilleri şād-ı ḥurrem
Ġoncanuñ gönŭli açıldı güle düşdi şeb-nem
- 2 ‘Ālemŭñ ne_eyleyeyŭn bāg u bahārŭn sensüz⁵⁵³
Baña sen ruḥları gül-zār ile ḥoşdur ‘ālem
- 3 Dāne-i ḥālüne baç cennet-i ruhsārunda
Nice sabr eylesŭn Allāhı severseñ ādem

⁵⁵² *BD (Küçük, 221).

⁵⁵³ Bākī’ye ait olan bu şiir divanda 6 beytten oluşurken mecmuada 5 beyttir.

4 Dil-i şūrīdeye kıl pend ü nasiḥat geh geh
Nefesūñ gelsün eyā sūfī-i nāṣiḥ dem dem

5 Āb-dār olsa n'ola mīve-i ṣi'riñ **Bākī**
Urmadı kimse bu bāg içre daḥı böyle kalem

-317-

[Nev'ī Efendi]*⁵⁵⁴

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

1 Yar işi āsān velī ammā ğam-ı aġyār güç
Vaşf-ı gül insān velī şabrı cefā-yı ḥār güç

2 Bī-sebeb güftār-ı müşkil-āşinālık mümteni'
Böyle istignā şatan dil-dār ile bāzār güç

3 'Arz-ı ḥāle yok meded kūyına varmaḥ ḥod meḥāl
Mest-i ğamum söyle kim güftār güç reftār güc

4 Bir ad gülmez yāredür 'aşḫ-ı muḥabbet yāresi
Ḥāşılı şarılmayunca çāre yok tīmār güç

5 Nev'tyā esrār-ı 'aşḫı şaklamak insān degül
Mey içüp keyfiyetini etmemek ezḥār güc

53b

-318-

[Hezā Risāliye-i Ḳandī Der-Ḥaḫḫ-ı Bī-Ḥaḫḫat-ı Cüvānān]

⁵⁵⁴ ND (Dinçer Arslan, 2017: Gazel 42).

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

I

- 1 Hüb-rūlarla ittiḥād itme⁵⁵⁵
Meylüñi anlara ziyād itme
- 2 Kuluñum diyü her çepel-ḥiziñ
Dā'im emrine inḳıyād itme
- 3 Ger melek-rüy olursa oğlanı
Severüm diyü şaḳın 'ār itme
- 4 Fırşat el verse sür şafālarını
Yanuña almağı murād itme
- 5 Vaşl ümīdin eyleyüp⁵⁵⁶ her ān
Nefs-i şūma uyup fesād itme
- 6 Ğam-ı hicrān ḳafāda ḥāzırdur
Göñlüñi vaşl birle şād itme
- 7 Ḳaḥbe vü ḥīze geçen 'öm(ü)ri
Şayma şaḳın ḥesāb itme⁵⁵⁷
- 8 Terbiyet işşı eylemez ḥīze
Ehl-i dil sözlerin kesād itme
- 9 Sa'yı bed-aşla fā'ide itmez
Ḥırkız oğlana i'timād itme
- 10 Her ne gelür ise saña senden
Beni yād itdi diyü ad itme
- 11 Ey göñül pend işit 'inād itme
Ḳaḥbe vü ḥīze i'timād itme

⁵⁵⁵ Bu şiirde birçok vezin kusuru vardır.

⁵⁵⁶ Bu mısradaki iki defa "eyleyüp" kelimesi yazılmıştır.

⁵⁵⁷ Bu mısranın vezni kusurludur.

-319-

[Müfred]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/fe 'ülün

Bekāruñ ayağundan içme şuyu

Beri gel saña başun göstereyün

-320-

[Müfred]

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

Sāde pehlū-yı cān deger derler

Ol biri hōd katı temāşādur

54a

II

- 1 Hüsñ ile olsa Yūsuf-ı şānı
Alma yanuña şaķın oğlanı
- 2 Başdan başa sīme ğarķ itseñ
Saña yār ola şanmağıl anı
- 3 Saña izhār idüp muħabbet-i tām
Ķavl ider ğayrı ile nihānī
- 4 Gelse bir kişi aķçe gösterse
Seni ķor aña meyl ider anı
- 5 Baña nitdiñ diyü 'itāb eyler
Eyleseñ dürli dürli iħsānı
- 6 Va 'desüne hāzer ķıl aldanma
Bunlaruñ olmaz 'ahd-ı peymānı
- 7 Hīle fitnede her biri sāħir
Mekr ile aldar ehl-i 'irfānı
- 8 Belki bunlardan öğrenir iblīs

- Şimdi telbīs birle yalanı
9 Didiler hīzden vefā gelmez
Sınayanlar gürūh-ı insānı
10 Yüzlerün görmemek sa‘ādettür
Hele ben şöyle itdim iz‘ānı
11 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Kaḥbe vü hīze i‘timād itme

III

54b

- 1 Sırrını eyleseñ eger izhār
Yanlarında olursın andan ḥvār
2 Yār zann eyleyüb gönül virseñ
Üstüne olur senün ser-i bār
3 Söziñe şol kadar ‘inād eyler
Kendüsünden seni eyler bī-zār
4 Şaḫın aldanma kim ḥilāf eyler
Va‘de-i vaşluna eylese ikrār
5 ‘Āşık-ı şādık olana bunlar
Ayda bir kere gösterür dīdār
6 Şāh-rāh-ı muḥabbet içre bulur
Oldılar ferzīn-mişāl keĵ-reftār⁵⁵⁸
7 Sīm-ber olur zere mā’ıl mā’ıl
Getür ortaya sen daḫi neñ var
8 Az olur bunlar içre ehl-i ḥayā

⁵⁵⁸ Bu mısranın vezni kusurludur.

Ekşeri olur bunların bî-‘âr⁵⁵⁹

- 9 Ben Hudâ ile şöyle ahd itdüm
Bunlara mâ’il olmayam her bâr
- 10 Ey gönül pend işit ‘inâd itme
Kaḥbe vü ḥîze i‘timâd itme

IV

- 1 Kendüsin bir güzel şanup mümtâz
Saña ḥadden ziyâde eyler nâz
- 2 Mihrûn gördi ziyâde çün senûn
Cevrûn ider çok vefâsın az
- 3 Meskenet birle sen niyâz itsen
Saña adam dimez eydür aḡmâz
- 4 ‘Âr-ı nâmûsı terk idüp nâ-çâr
Eyledin ‘âr etmeyüp ol cân-bâz

55a

- 5 Vuşlat tâlîbiñi bir muḡlim
Geçinür muḡlime kendü zen-bâz
- 6 Şaña şâhînlênür şikâr olmaz
Şayd ider bir gügercine kuş-bâz
- 7 Seni ney gibi eyleyüp nâlân
Olur ehl-i hevâya ol dem-sâz
- 8 Nirde kim göresiñ şikâr olur
(...)⁵⁶⁰
- 9 Cîfeye zâḡlarla (...)
(...)

⁵⁵⁹ Vezni kusurludur.

⁵⁶⁰ Bu mısra ve devamındaki iki beyt mecmuuda oluşan yırtılma sebebi ile okunamaz hala gelmiştir.

- 10 Gūş kı1 eger var ise (...)
(...)
- 11 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Kaḥbe vü ḥize i ‘timād itme

V

- 1 Hūblar oldılar iken nā-pāk
(...) ider mi bunlara ‘āşıkı pāk
- 2 Perde-i ‘işmetini her bir dūn
Dest-i alāyişle eyler çāk
- 3 Gice gündüz sürer şafāları
Ehrimenlerle bir bölük etrāk
- 4 Söyleşür müdde‘iler ile varup
Şād iken ider ḥātırıñ ḡam-nāk⁵⁶¹
- 5 Bunlar ehl-i hevāya meyl eyler
Fī‘l-meşel ger yoluna olsañ ḥāk
- 6 İtme diyü aña naşihat itseñ
Kaşd ider tā ki seni ide helāk

55b

- 7 Kimse bilmez bunu ne ḥikmetdür
Saña sem gösterür añı tiryāk
- 8 Yoğ durur her birinde gerçi vefā
Kaṭı hercāyī durur velī dellāk⁵⁶²
- 9 Merḥamet kılmaz ‘āşıka bunlar
Devr idelden beri toğuz eflāk

⁵⁶¹ Bu mısra kusurludur.

⁵⁶² Vezni kusurludur.

10 Sözümi eyleme red kabul eyle

Var ise sende de zerrece idrāk

11 Ey gönül pend işit ‘inād itme

Kaḥbe vü ḥīze i ‘timād itme

VI

1 Hānesi (...) ⁵⁶³

(...) az ile sözüñe cevāb

2 El ile aldı (...)

(...) eylemege ‘itāb

3 Geh kaçır gāh söker eyler nāz

Söylemek kaçd eyleseñ ‘itāb

4 Sen hevāsı ile yatmaḳda

Meyl ider her denīye ol çün āb

5 Rūz-ı şeb cem‘ olup erazīl ile

Nūş ider gūşe gūşe cām-ı şarāb

6 Sende bir laḫza ḳalmaz idi ḳarār

Her gice bir baḡalda eyler ḥ‘āb

7 Şaçınuñ şaḡışundan art ḳadar

Eylesek ger ma‘ fuv-līkin ḥesāb

8 Bu ḳadar ‘ayb ile ol mef‘ūl

Fā‘ilüne gücenür ehl-i ḥicāb

9 Cümle ālāyiş ile ālūde

Pāk-dāmāñ ile kemiyāb ⁵⁶⁴

56a

VII

⁵⁶³ Bu beyt ve kendinden sonraki ilk beyt yırtılma sebebi ile okunamaz hale gelmiştir.

⁵⁶⁴ Bu bend 58a sayfasında devam etmektedir.

- 1 Görmedün didiler vefādan eṣer⁵⁶⁵
Seyr idenler bu cümle eknāfi
- 2 Bulmadum ben de hīçbirinde vefā
Aradum cümle bir bir eṣrāfi
- 3 N'ideyüm kim işitmiş olusun
Delālet ise bu kadar kāfi
- 4 Ey gönül pend işit 'inād itme
Kaḥbe vü hīze i'timād itme

VIII

- 1 Sade-rūlar olursa nesl-i melek
Çekme zāyī' olur anuñ çün emek
- 2 Şan'at u peşe bulara rüz-ı şeb
Aldayup 'āşıkun hemīşe yemek
- 3 Nāz degül belki cān verirsek inan
Gözlemez hīç besersi ḥaḫ-ı nemek
- 4 Geçmez aṣlā yanında maḫbūle
Ḥarc kılsañ yanında yüz biñ emek
- 5 Şol kadar ḥüsne maḡrurdur bular⁵⁶⁶
Ki dimezler felege şimdi kelek
- 6 Şimdi bunlardan ügür nūr ekşir
Bī-vefālık yolını şimdi felek
- 7 Baña şor kim tecrīm ḥaḫ olmuşdur
Kaḫbi fark eylemez meger ki meḥek
- 8 Kaḫde giderler ise kaḫbe-mişāl

⁵⁶⁵ Bu bend de eksiktir.

⁵⁶⁶ Bu mısranın vezni kusurludur.

- Şalınur yanlarınca ‘āşık-ı menek
9   Terk iderler yolına mā-meleki
       Gire bir Türk illerine beli beng
10   Sen gerek gider gerek qabūl eyle⁵⁶⁷
       Hele benden saña bir bunı dimek
11   Ey gönül pend işit ‘inād itme
       Qaħbe vü hīze i ‘timād itme

IX

56b

- 1   Hūblar muħabbetün eyleme endīş
       Düşüben ‘aşqa çekmegil endīş
2   Nüş ider şehd-i luṭfını her dūn
       Zehr-i qahr ile saña şunar nīş
3   Kendüyi on iki yaşunda şanur
       Best nice irüp getürmiş rīş
4   Dadın alınmış (...) bunlar
       Dediler birbirine budur iş
5   Cem‘ olup rüz-ı şeb erāzil ile
       Körlügiñe iderler evde si*iş
6   Tırşesine verirken ‘āşıkı cān
       Geçer il şağır sinse zarb kiriş
7   ‘Arz iderler bu ħalka vaż‘-ı vaqār
       Līk zarb-ı ta*ağ ile g*tleri rīş
8   Genc iken aqçe ile renci göre
       Künc-i mey-ħānede iderler ‘ayş

⁵⁶⁷ Vezni kusurludur.

- 9 Taşradur yemiş iki Maltadan
Bular iblīs iledür hem-kīş
- 10 Şerh olunmaz kabāhati bularuñ
Sözi gel muhtaşār eyle **Dervīş**
- 11 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Kaḥbe vü hīze i‘timād itme

X

- 1 Şıdķ ile sevse bir ehl-i kemāl
Aña meger füsün ile idüp al
- 2 Yüzbeyüz ‘arı terk idüp derler
Ma‘rifet n’eylerüz gerek bize māl
- 3 Sen anı eller üzre tutarken
Ol senüñ ‘ırzıñ ider pā-māl
- 4 Saña gelse yüzi gözi gülmez
Olur ağıyārı göricek hoş-ḥāl
- 5 Oḫasından erāzilüñ çıkmaz
Saña gelmek yanında emr-i muḥāl
- 6 Şakınursın sen anı cāndan yeg
Gördi kaçmazsın ider çün ihmāl⁵⁶⁸

57a

- 7 Saña geldügi vaḫtin ‘ārifesüñ
Şal koluñ boynuna būsesini al
- 8 Hīzdür bozulur ḥicābı gider
Gözün açdurma ḥizmet it fi‘l-ḥāl
- 9 Karnı şehevāt maḫlūbıdur bularuñ

---

⁵⁶⁸ Vezni kusurludur.

- Gü*i āb-ı men ile māl-ā-māl
10 Şüretā hūb yüzlilerdür gerçi
Ma'nide her birisi bed-ef'āl
11 Ey gönül pend işit 'inād itme
Kaḥbe vü hīze i'timād itme

XI

- 1 'Askerinüñ budur saña pendī
Hūb-rūlarla etme peyvendi
2 İlden işitdügi degül yalıñuz
Başına geldi çekdi hep kendi
3 Hızlerden hāzer gerek muḥkem
'Aşığa çok geçer bular bendi
4 Düşürür cünūna bular ādemi
'Aqlın alur nicedir dümendī
5 Kavli kararı yok va'desi hilāf
Hep yalandur inanma bu kendi
6 İtmiş atasın anasun bī-zār
Her birisi anuñ bir zamāne ferzendi⁵⁶⁹
7 Yanlarında 'azīz olur bularuñ hep
Şehriñ o başı vurundı nuḥsendi
8 Bed-aşldan vefā vü merḥamet umma⁵⁷⁰
Didi Āḥmed şāha şimdiki kendi
9 Niçe niçe kabāḥati bularuñ
Yazdı **Zātī vü Keşfi vü Qandī**

⁵⁶⁹ Vezni kusurludur.

⁵⁷⁰ Vezni kusurludur.

- 10 Gelecekler dağı neler diyeler
Bunlaruñ hağ neler dağı dindi
- 11 Kağbe vü hıze i‘timād itme
Ey gönül pend işit ‘inād itme

57b

XII

- 1 Başına üşdi bir niçe evbaş
Aduñı koyuben ayyāş⁵⁷¹
- 2 Rüz (u) şeb anlara güle ‘işretde
Zıkr-i fikr hemışe göz ile kaç
- 3 Emriñe her biri olup teslīm
Her ne söz söyleseñ ider salaş
- 4 Meyl-i mağbüb olunca cānuñda
Her biri saña cān ile sırdaş
- 5 Kalmadı çün yanuñda sım ü zeriñ
Gördiler seni müflis ü kallāş
- 6 Çevirüp her birisi senden yüzün⁵⁷²
Seni her yerde ider ğıybet ü fāş
- 7 Cümle meclisde ğıybetüñ eyler
Kanı ol saña riyā olan yoldaş
- 8 Şöyle yüz döndürür kaçar senden
Komadı şān ki hıç bir yere baş
- 9 Kağbe vü hıze aqçe pül yetmez
Sım ü zer olsa yeryüzündeki kara tāş⁵⁷³

⁵⁷¹ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁵⁷² Vezni kusurludur.

⁵⁷³ Bu mısranın vezni kusurludur.

10 Başıma geldi hele ben gördüm
Söz güherdür şaķın şayma ķardāş

11 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Ķaħbe vü ħīze i‘timād itme

Temmet

Ĥarrerehu fakīrū‘l-ileyh

Dervīş Süleymān Bektaşı sene 1039

-321-

[Ķıt‘a]

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1 Gele şāhum bizi taħķīķ eyle
Añlama kim dilimüzde ğam var

2 Encene şanma bizi zemiñden
Al aşığuñda senün ‘ālem var

58a

XIII

1 Pāk-i bāz ol hümā şikār eyle⁵⁷⁴
İtme her dāra ümīd olma kilāb

2 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Ķaħbe vü ħīze i‘timād itme

XIV

1 Toldı hercā‘ilerle çün āfāķ
Nice rencīde olmasun ‘āşık
2 Ĥazer it verme sāde-rûya gönül

⁵⁷⁴ Bu bend eksiktir. Sadece iki beyti yer almaktadır.

- Fî'l-meşel ger olsa hüsñ ile tāk
- 3 'Āşık-ı şādık bulara bakmaz
(...) mu'iz zāhil nifāk
- 4 Gelse yanlarına bir bāre
Seni қо аña geçinür müştāk
- 5 Kāh şöyle şanemden şakınur
'Arz ider gāhī аña sīmīn-sāk
- 6 İtme diseñ ezā içün fi'l-hāl
Nisbet içün oņasına varır çāk
- 7 Pāk-dāmen şatar saña kendin
Velīkin dökdürür tenhāda şak şak
- 8 Olsa bir meclis içre ger ikisi
Çeker biri birine elbette bıçak
- 9 Kurtulur faqr ile felāketden
Kim ki bunlardan olursa ırak
- 10 Geç bular diñle 'ayş-ı 'işretten
Nefse uyup olma şakın 'āk
- 11 Ey gönül pend işit 'inād itme
Kaḥbe vü hīze i'timād itme

XV

- 1 Hüsñ ile ger alursa Şehr-āşüb
Şakın edinme oğlanı maḥbüb
- 2 Sa'y ile ger yolında cān virseñ
Tālibā bunlar olamaz maḥlüb

- 3 Saña kalmaz nazār önünde eger
Başuñı kesüp eyler iseñ top
- 4 Almağa intikāmı bunlardan eger⁵⁷⁵
Şimdi bildügümi sen nedür üslüb
- 5 Hān ki sen da‘vet eyle rindāna
Yol burada ola aña mensüb
- 6 Çak şol oţuña gerdünī dem
Aña hizmetler eyle ‘aşkla hūb
- 7 Fırşat el (...) ‘ākıl
Sür şafāsın degil isen meczüb
- 8 Bunları şādık ile (...)
(...) senüñdür maħbūb
- 9 Bir daħi saña gelmese gerekdür
(...) bu hīle tākāt ayub
- 10 Merd-i meydān (...)
Ġālīb ol olma bunlara maġlūb
- 11 Ey gönül pend işit ‘inād itme
Kaħbe vü hīze i‘timād itme

XVI

- 1 Çekmeyem der iseñ eger zillet
Gördüġüñ hūba eyleme raġbet
- 2 Ki getürmez hazer kıl aġlama
Kılma hadden ziyāde hürmet
- 3 Müşterī olsun bu her bir dūni
Kendi özin zeyn ider zar şöhret

---

⁵⁷⁵ Vezni kusurludur.

- 4 Gelmege eylese saña kul qarār
Va‘ desine bulır nice ‘illet
- 5 Bir iki gün senüñle cem‘ olsa
Getürür başka şākini nık ü bed
- 6 Senüñ aqçeñ puluñ yeyüp her dem
Vaşlını ider gayrıya himmet

59a

-322-

[Fuzūlī Gūyed Raḥmetullāh ‘Aleyh]⁵⁷⁶

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Vādī-i ğurbetde tenhālıkdan ikrāh eyleyüp
Murtażā peşīri hem-ḥ‘āb itdi Aḥmed peşīri
- 2 Qıldılar kısmet vilāyet baḥrınıñ gevherlerin
Ekber olan ekberi ḥıfz itdi aşgar aşgarı

-323-

[Maṭla‘]

Fe ‘ilātün/mefā ‘ilün/fe ‘ilün

- 1 Nev geçün mezārım üstünde
Ben bu eşcārı böyle vaz‘ itdüm
- 2 Tā gören şormadın bile ḥālüm
Bu cihān içre n’eyledüm n’itdüm
- 3 Bir boyı serv ü çeşm-i bādāmuñ
Şeftālisüne toymadum gitdüm

⁵⁷⁶ Bu şiir Fuzūlī divanında bulunmamaktadır.

[Fuzûlî-i Bağdâdî]*⁵⁷⁷

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Hansı Gülşen gül-büni serv-i hırāmānunca var
Hansı gül-bün üzre ğonca la'l-i ħandānunca var
- 2 Hansı bâġuñ pür-naĥil ħaddüñ tek ey serv-i nâz ⁵⁷⁸
Hansı naĥlüñ ħāşılı sīb-i zenaĥdanunca var ⁵⁷⁹
- 3 Hansı bezm olmuş münevver bir ħadüñ tek servden⁵⁸⁰
Hansı şem'üñ şu'lesi ruĥsār-ı tābānunca var
- 4 Hansı gül-zār içre bir gül açılır ħüsnüñ kimi⁵⁸¹
Hansı gül-bergi leb-i la'l-i dür-efşānunca var
- 5 Hansı ħünī sen kimi cellāda olmuşdur esīr⁵⁸²
Hansı cellādun ħılıcı nevk-i müjġānunca var
- 6 Hansı yerde bulunur⁵⁸³ nisbet saña bir genc-i ħüsn
Hansı gencüñ ejderi zülf-i perīşānunca var
- 7 Hansı gülneñ⁵⁸⁴ bülbüli dirler **Fuzûlî** sen kimi
Hansı bülbülüñ sürürü āh⁵⁸⁵ [u] efġānunca var

⁵⁷⁷ *FD (Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, 1997: 166).

⁵⁷⁸ Hansı baġuñ pür-naĥli ħaddüñ tek ey serv ü nâz: Hansı bâġuñ var bir naĥli kadīñ tek bār-ver, FD.

⁵⁷⁹ Bu beyt FD'da 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵⁸⁰ Bu beyt FD'da 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵⁸¹ Bu beyt FD'da 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵⁸² Bu beyt FD'da 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁵⁸³ Bulunur: tapılır, FD.

⁵⁸⁴ Gülneñ: gülşen, FD.

⁵⁸⁵ Sürürü āh: nâlesi feryād, FD.

-325-

[Bākī Efendi]*⁵⁸⁶

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe' ilün

- 1 Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem
Goncanuñ gönli açıldı güle düşdi şeb-nem
- 2 'Ālemüñ ne_eyleyeyün bāğ u bahārun sensüz⁵⁸⁷
Baña sen ruhları gül-zār ile hoşdur 'ālem
- 3 Dāne-i hālüne baq cennet-i ruhsārunda
Nice şabr eylesüñ Allāhı severseñ ādem
- 4 Dil-i şūrīdiye kıl pend-i naşihat geh geh
Nefesüñ gelsin eyā şūfī-i nāşih dem dem
- 5 Āb-dār olsa n'ola mīve-i şī'riñ **Bākī**
Urmadı kimse bu bāğ içre dahi böyle kalem

-326-

[Müfred]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

'Ālem-i ervāhdan Mecnūn du'ā eyler baña
Gör ne 'ākıldür ki hayr ile añar üstādını

-327-

---

⁵⁸⁶ *BD (Küçük, 221).

⁵⁸⁷ Bākī'ye ait olan bu şiir BD'da 6 beyitten oluşurken mecmuada 5 beyittir. Mecmuada yer almayan beyt ikinci beyitten sonra gelmektedir.

[Müfred]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Eyle her mūra şehā luṭf ile merd-āne nazar

Tā ki iḳlīm-i sa 'adetde Süleymān olasın

-328-

[Bāḳī Efendi]*⁵⁸⁸

Fe 'ilātün/mefā 'ilün/fe 'ilün

- 1   Ḥaṭṭ-ı la'liyle kaşı cānānuñ
       Bir rubā 'ısidür Gül-istānuñ
- 2   Bāde-i nābdur leb-i la'lüñ
       Sāğar-ı sīmdür zenaḥdānuñ
- 3   Göriccek sende⁵⁸⁹ miske beñzetedüm
       Şāne-i zülf-i 'anber-efşānuñ
- 4   Bir belādur şalıñdı 'uşşāka
       Dostum ḳāmet-i ḥırāmānuñ
- 5   Sünbülün zülfünü⁵⁹⁰ şikest itdi
       Şiken-i ṭurra-i perişānuñ
- 6   Deglenek⁵⁹¹ lāzım oldı ağıyāra
       Oлмақ ister ḳapuñda der-bānuñ

⁵⁸⁸ *BD (Küçük, 186).

⁵⁸⁹ Sende: sīn-i, BD.

⁵⁹⁰ Zülfünü: revnākın, BD.

⁵⁹¹ Deglenek: degenek, BD.

7 **Bākī** senden cefā vü cevr ummaz

Eger olursa luṭ(u)f ihsānuñ

60a

[Caferī]

-329-

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

1 Ağaçlara hem hil'at-ı Hızr indi çok 'atā⁵⁹²

Aḥsente zihī hil'at-ı taḥsīn zihī a'tā

2 Her bir budaḡuñ ucuna per eyledi derhem

Başña şaçar şaçāḡu ey dil-ber-i ra'nā

3 Bildigin içün giydi kebūd cāme-i süsen

Ya'ni ki beḡā üzre urulma diyü bīnā

4 Gör nergis-i mesti niçe maḥmūr oturupdur

Başına muraşsa' giyüben egnine dibā

5 Sünbül 'acabā pür çemene şāne mi urdı

Kim oldı mu'aṭṭarına hoş böyle dünyā

6 Ārzūlar la'lini meger lāle-i nigārın⁵⁹³

Dāḡ urmadı baḡrına anu ala o sevdā

7 Oḡudı meger nesterīn efsūn-ı muḡabbet

Kim cān-ı dili eyledi uş mihr ile yaḡmā

⁵⁹² Ca'ferī'ye ait olan bu şiir CBD'da bulunmamaktadır.

⁵⁹³ Vezni kusurludur.

- 8 Kaldı ebedî cāme-i mātemde benefşe
Öykündügi için zülüfüne ulı servīyā
- 9 Görincesi şermende olup beñzi kızardı
Gördi vecihüni nigāruñ gül-i hamrā
- 10 Gül bezmine cānlar kıllur ıśār çü bülbül
Cāhildür o kim eylemez ol bezmi temāşā
- 11 Var āb-ı revān-ı sebz kenārunda şafā sür
Bir dil-ber ile kıll kamu esbāb-ı müheyyā
- 13 Ey Ca‘ferī sen dahi Hāğ koyma dilüñden
Zıkr itmeye başladı anı çün kamu eşyā
- 14 Hāyvān-şıfat olan ne bilür uşbu rümüzü
Dil levhını çün kılmadı ol pāk-ı mücellā
Temmet

60b

-330-

[Nükte-i Derviş Güfte-i Yemīnī Raḥmetullāh]*⁵⁹⁴

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/fe ‘ülün

- 1 Muḥālif çün bedī‘at oldı bünyād
Hemān İslāmdan kalmışdurur ad

⁵⁹⁴ *Tepeli, Y. (1994). Yemīnī’nin Fazilet-nāmesi (İnceleme-Metin-Gramatikal İndeks) C.I. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- 2 Resûlullâh kim etmişdi vaşiyet
    Çanı kim duta bir dîn ehli ümmet
- 3 Olar kim da‘vî ider dîn içinde
    Boğulmuş baħr-ı hırş u kîn içinde
- 4 Riyâ ‘ilm ehline oldı⁵⁹⁵ şanâ‘at
    Bulunmaz ehl-i faqr içre kanâ‘at
- 5 Çamu kâdîlaruñ rüşvetdür işi
    Haqı örter eger giderse başı
- 6 Nebî şadrına lâyıķ olmayanlar
    Muħammed şer‘in icrâ kılmayanlar
- 7 Çamu ‘ilmi şatarlar mülk-i mâla
    Harâmîler degül kâni‘ helâle
- 8 Yetimüñ mālına kaşd eyleyenler
    Şeri‘at içre yalân söyleyenler
- 9 Ele fırsat girince ev yıķarlar
    Neçe miskînleri⁵⁹⁶ oda yaķarlar
- 10 Geçer her biri kużât-ı zamâne
    Ki rüşvet almağa eyler bahâne

---

⁵⁹⁵ Oldı: olmuş, (Tepeli, 1994: 519).

⁵⁹⁶ Miskînleri: kimseleri, (Tepeli, 1994: 520).

- 11 Ele girerse bir kıttāl-ı uğrı
Alup sīmün kılurlar anı doğrı
- 12 Bu resme olsa ħāli ehl-i ‘ilmūñ
Olur mı meskeni kılbünde ħilmūñ
- 13 Neçesi azmasun ehl-i zamāne
Mürāyîler tamām doldı cihāna
- 14 Riyā ile kılor şūfî ‘ibādet
İdüpdür kendiye ğaybeti ‘ādet
- 15 Girüp ħalvetde okur ism-i a‘zam
Ki teşhîr ide bir mîr-i mükerrrem⁵⁹⁷

61a

Litensura

Ta‘lîl istiķbāl müfred mü’ennes ğā’ib mücerred ma‘nası geldi şimdiki ħâlde
Nusret etmekçün gelecek zamāndan bir ğā’ib ħātün

Litensure

Ta‘lîl istiķbāl teşniye ğā’ib şülâsi mücerred ma‘nası geldiler nusret
etmekiçün gelecek zamānda ğā’ib ħatun

Litensuren

Ta‘lîl istiķbāl cem‘i müennes ğā’ib

Litensure

Ta‘lîl istiķbāl müfred müszekker muĥātab

Litensure

Ta‘lîl istiķbāl tesniye müszekker muĥātab

⁵⁹⁷ Şairin Faziletname adlı eserinde bu manzume 18 beyitten oluşmaktadır. Burada sadece 15 beytine yer verilmiştir. Bu beyitten sonra 3 beyit daha vardır.

Litensuru

Ta‘lil istiḳbāl cem‘-i müzekker muḥātab şülāsi-mücerred ma‘nāsı geldiği şimdiki ḥalde nuşret etmekçün gelecek zamanda sizi neye şāhir erler

Litensuren

Ta‘lil istiḳbāl cem‘i müennes muḥātab şülāsi mücerred ma‘nāsı

Litensurā

Ta‘lil istiḳbāl teşniye müennes muḥātab

Litensuri

Ta‘lil istiḳbāl müfred müennes muḥātab

Litensure

Ta‘lil istiḳbāl istiḳbāl nefis mütekellim ü şare

Ta‘lil istiḳbāl teşniye müennes nefis-i mütekellim ma‘al ğayr

Litensure

Ta‘lil istiḳbāl nefis-i mütekellim

Litensur

Emr-i ğā‘ib müfred müzekker ğā‘ib şülāsi mücerred ma‘nāsı nuşret etsün şimdiki ḥalde ya gelecek zamānda bir ğā‘ibdir

Liyensūrā

Emr-i ğā‘ib teşniye müzekker ğā‘ib şülāsi-mücerred ma‘nāsı nuşret etsünler şimdiki ḥāl ya gelecek zamānda iki ğā‘ib derler

Liyensūru

Emr-i ğā‘ib şülāsi-mücerred ma‘nāsı nuşret etsünler şimdiki ḥāl ya gelecek zamānda iki ğā‘ib derler

Litensūr

El-emşile li‘t-turri emrū‘l-ġā‘ib

61b

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl müfred müzekker ğā‘ib şülāsi-mücerred ma‘nāsı müennes ğā‘ib şülāsi-mücerred ma‘nāsı geldi şimdiki ḥalde nusret etmekçün gelecek zamāndan bir ğā‘ib ḥatun

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl teşniye müennes ğā‘ib şülāsi-mücerred ma‘nāsı geldiler şimdiki ḥalde nusret etmekçün gelecek zamāndan ḥatunlar

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl cem‘i müennes ḡā’ib sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldiler şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan yedinci ḡā’ib ḥatunlar

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl müfred müzekker muḥāṭab sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldi şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl tesniye müzekker muḥāṭab sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldi şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan sazancı

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl cem‘i müzekker muḥāṭab

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl müfred müennes muḥāṭab sūlasi-mücerred ma‘āsı...

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl teşniye müennes muḥāṭab sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldiği şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan müennes iki şāḥir ḥāṭunlar

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl cem‘i müennes muḥāṭab

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl nefsi-i mütekellim sūlasi mücerred ma‘nāsı geldiği şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan

Ki Tenşur

El-emşile li‘t-turri vel-ta‘lil el-istiḳbāl

Ki Tenşur

Ta‘lil istiḳbāl nefsi-i mütekellim sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldiği şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan

Litenşur

Ta‘lil istiḳbāl mücerred müzekker ḡā’ib sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldiler şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan bir ḡā’ib er

Litenşur

Ta‘lil istiḳbāl tesniye müzekker ḡā’ib sūlasi mücerred ma‘nāsı geldiler şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan iki ḡā’ib erler

Litensuru

Ta‘lil istiḳbāl cem‘i müsekker ḡā’ib sūlasi-mücerred ma‘nāsı geldiler şimdiki ḥâlde nusret etmekçün gelecek zamāndan bir ḡā’ib erler

[Ve lehü Eyzan]*⁵⁹⁸

Müfte 'ilün/müfte 'ilün/fā 'ilün

I

- 1 Sırr-ı Hudā server-i her dü-cihān
Menba'-ı 'irfān u meh-i kün fekān
- 2 Vāriş-i muhtār vasiyy-i Nebī
Vāhib ü mu'tī ü velī bī gümān
- 3 Bāb-ı der-i 'ilm-i Ḥabīb-i Hudā
Kāḍī-yı kuzāt-ı heme ins [ü] cān
- 4 Reh-ber-i dīn maẓhar-ı zāt-ı İlāh
Server-i dünyā vü şeh-i āsumān
- 5 Kāfile-sālār-ı kamu evliyā
Fazlī-i Nebī kāsım-ı nār u cinān⁵⁹⁹
- 6 Müftī-i maḥşer şeh ü şāhib-livā
Āmir-i 'ayb-puş [u] pīr-i ğaybdan
- 7 Ğayrı 'Alī kimdür eyā müttakī
Her kim anı bildise bildi Ḥaḳḳı

II

- 1 Nāşır-ı dīn ü mīr-livā-yı 'alem
Şāh-ı cihān şāhib-i seyf-i kalem
- 2 Nūr-ı Hudā mīr-i hidāyet-nümā
Kān-ı 'aṭā şāh-ı seḫā vü kerem
- 3 Maḥzen ü 'ilm ü 'amel ü ma'delet
Ma'den-i 'ilm ü hüner ü nūr hem

⁵⁹⁸ *CBD (Bedir, 2004: 179)

⁵⁹⁹ CBD'da bu beyitten sonra bir beyt daha yer almaktadır.

- 4   Āyīne-i zāt-ı ilāh-ı kādīm
Pādişāh-ı taht-ı cihān-ı kadem
- 5   Menba‘-i ‘irfān ü meh-i men ‘aref
‘Ārif-i ser-cümle-i vücud u ‘adem
- 6   Maḥrem-i sulţān-ı kamu enbiyā⁶⁰⁰
Şāh-ı ḥarīm-i ḥarem-i muḥterem
- 7   Leyse kemişlihi diyüp [her zamān]⁶⁰¹
Yeşhedü’l eşyā lehü bi’l kâsem
- 8   Ġayrı ‘Alī kimdür eyā müttakī
Her kım anı bildise bildi Ḥaqqı

62b

III

- 1   ‘İlme çü şehr oldı Nebī şāh der
Bil ḥaberüñ yoḡ ise ey bī-ḥaber
- 2   Anuñ içün oldı cihān pür-ziyā
Şem‘-i semāvāt yüzinden şerer
- 3   Hem [şecer-i]⁶⁰² mīve-i mihri anuñ
Bār-ı sa‘ādet bir(i)le pür-şemer
- 4   Mu‘ti-i ḥatem-gehi ender rukū‘
Cān ile baḥşende demi ceng-i ser
- 5   Mihri ile kesb-i cānān itmeyen
Bil ki ebedī oldı maḡām sefer
- 6   Kādī-i kużāt-ı kamu şarḡ u ġarb
Mālik-i mülk ü dükeli baḥr u ber
- 7   Ġayrı ‘Alī kimdür eyā müttakī

⁶⁰⁰ Enbiyā: evliyā, CBD.

⁶⁰¹ Bu kısım mecmuada silinmiş.

⁶⁰² Bu kelime mecmuada yok.

Her kim anı bildise bildi Haqqı

IV

- 1 Kān-ı kerem menba‘-ı luṭf-ı ‘atā
Nūr-ı Hudā nefis-i Resūl-i Ḥudā
- 2 Bedr-i nücūm-ı felek şems-i dīn
Baḥr-ı ‘ulūm şeh-i müşkil-güşā
- 3 Yokdur anuñ evveline ibtidā
Olmaz anuñ āḫirine intihā
- 4 Nuṭq-ı dūr-efşānuna cānlar nişār
Luṭf ile iḥsānuna serler fedā
- 5 Hırmən-i ḥūnunda kamu ḥūnsa-çīn
Hem ser-i kūyında gedā pādişāh
- 6 Mīr-i ‘ilm pest-i penāh-ı ūmem
Kān-ı kerem maḥzen-i ilm-i ḥayā
- 7 Ğayrı ‘Alī kimdür āyā müttaḳī
Her kim anı bildise bildi Haqqı

63a

V

- 1 Bil eser-i nūr daḫi Bū Tūrāb
Ḳıldı cihān yüzüni pūr-nūr-ı tāb
- 2 Didi aña silmüke silmī Resūl
Ḳıldı yine ḫarbüke ḫarbī cevāb
- 3 Şīr-i Ḥudā şahne-i şāh-ı Necef
Ḳāḏī-i dīn müftī-i yevme‘l-ḫişāb
- 4 Mihri anuñ devlet-i cāvīd hem
Ba‘zı anuñ nār [u] ‘aḫāb-ı ‘iḳāb
- 5 Aldı çün ol şāh eline zū‘l-fiḳār

- 6 ıldı amu k fr n es sın ar b
Her kime kim himmet-i  l-i  Al 
İrdi ise buldı  adeds z sev b
7  yle bu d ny da v  ol d ny da
 h-1 cih n m lik-i m lk   r-rik b
8 ayrı  Al  kimd r ey  m ttaı
Her kim anı bildise bildi aı

VI

- 1 Ol eh-i ser-d r-1 amu k   n t
 kim   all l-gah-1 m kil t
2 Tıg-ke   d v-k    af-iken
 r-i ud   t   -1 L t   Men t
3 Her kim anı eylemedi p -v 
Her asen t oldu a na seyyi  t
4 aldı cehennemde bil o t  ebed
Bilmeyen anu n if tun   ayn-1 z t
5  nkim odur serveri m   minler n
Gel getir  m n ki bulasın nec t
6 Her ki   ib det be-il fe koned
Bih-ter ez u    bid-i en m u L t
7 Ezhedi z hh d vera   verz-i d n
   im-1 a d   m-i avm u al t
8 ayrı  Al  kimd r ey  m ttaı
Her kim anı bildise bildi aı

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/fe 'ülün

- 1 Elā ey sāil-i evşāf-ı Hayder⁶⁰⁴
Hevā-dār-ı Nebī 'amm-i Peyām-ber
- 2 Eger benden haber almağ dilerseñ
'Alinüñ baħrına ıalmağ dilerseñ
- 3 'Alī nūrundan oldı zāhir eşyā
Zemīn-i as(u)mān pinhān [u] peydā
- 4 'Alidür Gülşen-i taħķīka bülbül
'Alidür ma'rifet bāğına sünbül
- 5 'Alidür mazhar-ı zātı Ĥudānuñ
'Alidür nūr-ı 'aynı Muşafānuñ
- 6 'Alidür Pertev-i nūr-ı ilahī
'Alidür ins-i cinnüñ pādişāhı
- 7 'Alidür şāh-ı merdān-ı mürüvvet
'Alidür mīr-i meydān-ı fütüvvet

⁶⁰³ * CBD (Bedir, 2004: 187-194).

⁶⁰⁴ Bu şiirin tamamı 79 beyit olmasına rağmen, mecmuada sadece 18 beytine yer verilmiştir. Bu da şiirin kime ait olduğunu bulmamızı zorlaştırmıştır.

- 8 ‘Alīdür cism [ü] cānı enbiyānuñ
‘Alīdür mihrībānı evliyānuñ
- 9 ‘Alīdür ‘arş-ı kürsi levh-i hāme
‘Alīdür reḳḳ-i menşūr ile nāme
- 10 ‘Alīdür server-i evlād-ı hātem
‘Alīdür reh-ber-i Havvā vü Ādem
- 11 ‘Alīdür mīr-i meydān-ı kıyāmet
‘Alīdür şāh-ı sultān-ı şefa‘āt
- 12 ‘Alīdür maḥrem-i esrār-ı bārı
‘Alīdür Muştafānuñ yār-ı ğārı
- 13 ‘Alīdür Ḥaḳḳ imāmı *kün fekānuñ*⁶⁰⁵
‘Alīdür mebde-i kevn [ü] mekānuñ
- 14 ‘Alīdür nev-bahār-ı bāğ-ı cennet
‘Alīdür mīve-i bostān-ı raḥmet
- 15 ‘Alīdür künt-i kenzüñ ibtidāsı
‘Alīdür ol ki yoḳdur intihāsı
- 16 ‘Alīdür ol ki ḳā‘imdur irilmez
‘Alīdür ol ki ansız cān dirilmez⁶⁰⁶

⁶⁰⁵ CBD’da bu beyitten sonra 2 beyt daha yer almaktadır.

⁶⁰⁶ Ansız cān dirilmez: ten ansız olmaz, CBD.

17 ‘Alīdür ol ki dā’imdür [vücūdı]⁶⁰⁷

‘Alīdür ol ki eylerler sücūdı⁶⁰⁸

18 ‘Alīdür innemānuñ tāc-dāri⁶⁰⁹

‘Alīdür hel etā’nuñ şeh-süvāri

64a

-333-

[Caferi]*⁶¹⁰

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Esselāmu ‘llāh eyā ender şerī‘at peş(i)vā⁶¹¹

Esselāmu ‘llāh eyā ender-ţarīkat reh-nümā

2 Esselāmu ‘llāh eyā maḥbūb-ı Rabbü’l-‘ālemīn

Esselāmu ‘llāh eyā maṭlūb-ı cümle enbiyā

3 Esselāmu ‘llāh eyā ‘ayne’l-yaķīne rāh-ber

Esselāmu ‘llāh eyā ḥaķķa’l-yaķīne reh-nümā

4 Esselāmu ‘llāh eyā uş ism ü cismüñ Yā vü Sīn

Esselāmu ‘llāh eyā şānuñda münzel Tā vü Hā

5 Esselāmu ‘llāh eyā aşl-ı cihān u cān hem

Esselāmu ‘llāh eyā levlāke levlāke lemā

⁶⁰⁷ Bu kısım mecmuada silinmiş.

⁶⁰⁸ CBD’da bu beytten sonra bir beyt daha yer almaktadır. Bu beyt şu şekildedir:

‘Alidür Hū deyü dağlar yüriden

‘Alidür kāfirūñ bağrın eriden (Bedir, 2004: 189).

⁶⁰⁹ Ca‘fer Baba’ya ait olan bu şiir mecmuada burada bitmektedir. Ancak CBD’da bu beytten sonra 58 beyt daha vardır. Bu beytler için bk. CBD (Bedir, 2004: 187-194).

⁶¹⁰ *CBD (Bedir, 2004: 278-292).

⁶¹¹ Bu şiir CBD’da 40 beyitten oluşurken mecmuada 26 beytine yer verilmiştir. Mecmuada olmayan ilk 5 beyt bu beytten önce yer almaktadır. Mecmuada bulunmayan beytler için bk. CBD (Bedir, 2004: 278).

6 Esselāmu‘llāh eyā sultān-ı māzāğa‘l-başar
Esselāmu‘llāh eyā bürhān kim ü mā tağā

7 Esselāmu‘llāh eyā cism-i laţif-i sāyesiz
Esselāmu‘llāh eyā ismi ʔolu‘ arz u semā

8 Esselāmu‘llāh eyā vaşfuñ ‘alā hulkun ‘azīm
Esselāmu‘llāh eyā aşluñ senüñ bī-ibtidā

9 Esselāmu‘llāh eyā hātem ki oldı ba‘de kim
Ol serüñ üzre şāh-ı dīn-i ‘Aliyye‘l-Murtaza

10 Esselāmu‘llāh eyā Haydar ki sesün bī-gümān
Şāh-ı cümle aşfiyā burhān-ı cümle etkıyā

11 Esselāmu‘llāh eyā şahen-şeh-i luţf u kerem
Esselāmu‘llāh eyā ser-defter-i cūd-ı seḫā

12 Esselāmu‘llāh eyā mir‘āt-ı esmā [vü] şıfāt
Esselāmu‘llāh eyā āyine-i zāt-ı Hudā

64b

13 Esselāmu‘llāh eyā baḫr-ı ‘ulūm-ı ma‘rifet
Esselāmu‘llāh eyā gencīne-i hilm [ü] hayā

14 Esselāmu‘llāh eyā keşşāf-ı sırr-ı lev-keşef
Esselāmu‘llāh eyā mu‘ciz-nümā müşkil-güşā

- 15 Esselāmu‘llāh eyā şāh-1 şırāt-1 müstaķīm
Esselāmu‘llāh eyā māh-1 sīmā-yı hel etā
- 16 Esselāmu‘llāh eyā ma‘būd-1 cümle mü‘minün
Esselāmu‘llāh eyā maķşūd-1 cümle muķtedā
- 17 Esselāmu‘llāh eyā şır-i Ĥudāvend-i Kerīm
Esselāmu‘llāh eyā ser-leşker-i-rüz-1 ğazā
- 18 Esselāmu‘llāh eyā baħr-1 mürüvvet kân-1 cüd
Esselāmu‘llāh eyā şāh-1 seħā vü hem ‘atā
- 19 Esselāmu‘llāh eyā dārende-i ‘arş-1 ‘azīm
Esselāmu‘llāh eyā ārende-i şubħ-1 mesā
- 20 Esselāmu‘llāh eyā ķaddüne ħil‘at hel etā
Esselāmu‘llāh eyā farķuñda tāc-1 innemā
- 21 Esselāmu‘llāh eyā şaf-der-i emīr-i şaf-şiken
Esselāmu‘llāh eyā Ĥaydar şeh-i Ĥayber-güşā
- 22 Esselāmu‘llāh eyā müftī-i rüz-1 yevm-i dīn
Esselāmu‘llāh eyā ķassām-1 cennet hem liķā
- 23 Esselāmu‘llāh eyā sākī-i Kevser sırr-1 Ĥaķ
Esselāmu‘llāh eyā ķādī-i maħşer ķad cezā
- 24 Esselāmu‘llāh eyā māh-1 münīr-i mülk-i dīn
Esselāmu‘llāh eyā bedr-i nücüm Şems-i duħā

- 25 Esselāmu‘llāh eyā miftāh-ı genc-i ma‘rifet
Esselāmu‘llāh eyā nūr-ı Hudā şır-i Hudā
- 26 Esselāmu‘llāh eyā hem-dem saña Ruḥü‘l-Ḳudüs
Esselāmu‘llāh eyā maḥrem saña ḥayrū‘l-verā⁶¹²

65a

-334-

[Siḥri]

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Yine nāz ehli güzel şiveli dil-bercik olur
Yine fettān-ı cefā-pīşe sitem-gercik olur
- 2 Yine nāzik yine şırın yine şengül yine şūḥ
Yine ifnān yine kıyāmet pūr-peykercik olur
- 4 Yine kaşdur yine gözdür yine kirpik virür
Yine yaydur yine aḥ(u)dur yine ḥançercik olur
- 5 Yine ‘āqıl yine ‘ārif yine kāmil **Siḥri**
Sürdügüm yer perī şūḥ kīḫl-i dilbercik olur

-335-

[Müfred]

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

Yār bir bir zülfüne bende_olanı itmiş raḳam
Ben de vardum didi kim dīvāneye olmaz ḳalem

⁶¹² Mecmuada olmayan diğeri 9 beyt ise bu beyitten sonra yer almaktadır. Bu beytler için bk. CBD (Bedir, 2004: 280-282).

2.4.HK 3844 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU
METNİ

1b

-1-

[Fâik]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1   Ğonca-i la 'l-i lebi meşhur sīm-āyīneden
         Bedr-i tāmuñ gösterür bih-būd nīm-āyīneden
- 2   Rağş-ı per-sū mihr-i enver dinse kaçrdır hemān
         Çünkü tīre dā' imīdür çeşm-i mīm-i āyīneden
- 3   Nergis-i şīrīn-nümāsı şeb' 'ayn-i cū' ider
         Āteş-i reng āb-ı zād līk fehīm-i āyīneden
- 4   Çīn çīn hācib-i hūnkār-ı Rūmī-i ğaraż
         Secde kapuñ ƙal' ile ecr-i 'azīm āyīneden
- 5   Kāfir oldum bir nigāh kāfirīsiyle çü zülūf
         Bağdum ol imān-ı tāma kīm bīm-i āyīneden
- 6   **Fâikā** āteş-zebān ol yoksa kesdür bu dili
         Ol ciger-keş feyz-i ƙābız pür-sīm āyīneden

-2-

[Fâik]

- 1   Mest-i cām-ı la 'l-gūn derd-i 'aşkum elemdür⁶¹³
         Şāh-bāz-ı rezm-gūn derd-i 'aşkum elemdir

⁶¹³ Bu şiirin vezni tespit edilememiştir.

- 2 Ben süvār-1 Edhem tīzin revān-1 āh-1 kim
Taht-1 pāy-1 ham-1 hūn derd-i ‘aşkum elemdür
- 3 Cāna pervāze beyānım cānum fedā iderūñ
Rabṭ-1 ceşş-i han-i dūn-i derd-i ‘aşkum elemdür
- 4 Düşmüş āvāre fedā-yı sūzişe pervane-vār
Şem’-i maşşūd pūf-nümün derd-i ‘aşkum elemdür
- 5 Gül-bün-i rāhat-serā mānend-i beyz-i enaḫdan
İntizār-1 çile bün-1 derd-i ‘aşkum elemdür
- 6 Rū-şadr-1 rūḫ-baḫşuñ bir nigāh-baḫşı
Bir tebāh-1 şüm-1 levn derd-i ‘aşkum elemdür
- 7 **Fā’ikā** şikāḫ-1 şadr itse yoksa dā’im rū-şadr
Şāh-bāz-1 rezm-gūn derd-i ‘aşkum elemdür

-3-

[Ġazel]

Fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilün

- 1 Hālet-i mehcūr-1 zārum itdi rengüm keh-rübā
Hançeründen şöyle mecrūhum ki nā-yāb-1 devā
- 2 Dāğ dāğ sīneme hīç raḫm-1 luṭ(u)fuñ yok mıdur
Ey ḫatı göñli cānānum baña yetmez mi cefā

3 N' eyleyüm 'ayş-ı cihānı çü ki hürrem olmamış
Kimi gördümse hep ağlar dehrden bay gedā

2a

4 Dīde-düz-ı bās-bān bāb-ı bāğ-ı yār iken⁶¹⁴
Ecder-i nā-gāh gīrim yār-ı mār itdi baña

5 Āşiyān-ı büm-ı şüm oldı göñ(ü)lüm çarhıdan
Hiç şafā göstermedi hengām-ı cevr cā-be-cā

6 Böyle yazsun kıl-k-i kātib seng-i kabrüm üstüne
Fā`ikā şād olmaduñ gitdün cihāndan uğur_ola

-4-

[Müştaş]*⁶¹⁵

I

1 El-meded el-meded ey 'āşık dīvāne-i ferzāne-i mest-āne göñül⁶¹⁶
2 Cehd kı l sen seni fehm eyle ki sen Tūr-ı tecellā-yı Hudāsın⁶¹⁷
3 Dağı hem maşırık-ı envār göñül mağrib-i aqmār göñül
4 Ma'den-i āşār göñül maşzen-i esrār göñül maşşad-ı aqşā

II

1 [Göñül] Bir zamān [Mecnün olup] zār-ı serāsime perākende perīşān göñül
2 Nāle-i hayrān göñül dīdesi giryān göñül sīnesi hayrān göñül
3 Ağlayı ağlayı āfākı tolaşduñ nice biñ reñge bulaşduñ
4 'Ākıbet 'aşka şataşduñ hele Leylāya ulaşdıñ gözün aç ey dil-i şeydā

⁶¹⁴ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁶¹⁵ *MBD (Gündoğdu, 1997: 333).

⁶¹⁶ Bu şiir hem Müştak Baba Divānında hem de mecmuada "bahr-ı tavīl" olarak kayıtlıdır. Ancak bu şiirde vezin ve kafiye birliği aramak zordur. Bu şiir MBD'da nesir tarzında yazılmış mecmuada ise şiir şeklinde yazılmaya çalışılmıştır. Ancak mecmuada şiir serbest nazım şekli ile yazıldığını söylemek mümkündür.

⁶¹⁷ Bu şiirin MBD'ndaki hali ile mecmuadaki hali arasında ki her bend kendi içinde olmakla birlikte bazı cümlelerin yer değiştirdiği görülmektedir.

III

- 1 Sensin āyīne-i dīdār-ı İlähi saña sen eyle nazār
- 2 Şerriñi gider diñle haber çekme keder h̄`āb yeter āh gönül
- 3 Ey yüce der-gāh gönül taht-ı şahen-şāh gönül
- 4 Bir kez ol āgāh gönül sendedür Allāh gönül maṭlab-ı a`lā

IV

- 1 Ey gönül ḥazret-i cānānı seversen gözün aç baḡ gönül
- 2 Şāhibu`l-eşvāḡ gönül hemdem-i `uşşāk gönül
- 3 Maḥrem-i **Müştak** gönül `āşık-ı Hallāk gönül
- 4 Sendedür sende Ḥüdāvend-kerīm Rabb-i Raḥīm yār-ı ḡadīm luṭf-ı `amīm

Ḥazret-i Mevlā

2b

Sultān `Abdü`l-`azīz Ḥazretlerinün Ḥal`i Eşnasında Sultān Murād Efendi Ḥazretlerine Yazdığı Tezkere Şüretidür

Evvelā Cenāb-ı Allāha ba`de `ayn-i şevketlerine şıḡınırım cülüs-ı hümāyunlarını tebrīkle ber-ā-ber ḥidmet-i millette şarf-ı mesā`ī etmiş isem de ḥoşnûdī ḥāşıl idemedigüm te`essüf birle zāt-ı şāh-ānelerini ḥoşnûd-ı millete müsta`zım olacak ḥayırlı işlere muvaffaḡlarını tehī iderüm. Devletin i`lā-yı şānına ve muḥāfazāsına resā`il-i müstaşil olabilecek olan edvar-ı esbāb-ı cenāb şalṭanatına āmāde etmiş olduğımı ferāmüş buyurmazlar ümîdindeyim. Ve kezā kendi elimle şilāḥlandurdığım `askerin beni bu ḥāle getirdigini daḡi taḡaṭtur buyurmalarını `arşa vü nuḡbe idrār iderün merdin ve insāniyyete şıkışmışlara yardım etmek meziyyetini gösterdiginden iḡtār iden ḥulāşa bir mekân-ı maḡşuş için güyā `ināyet-i şehriyār yerini bahā ider ve salṭanat-ı Osmanıyyeyi `Abdü`l-mecid ḥazretlerinün ḥāne-dānına tebrīk iderüm. Fī 26 mayıs sene 92

3a

-5-

Fā `ilātün/fā `ilātün/fā `ilātün/fā `ilün

- 1 Tîğ-i hüsni cāna geçdi şāh-ı civānum yetiş
Fırqatîñ kesdi amānum nāzlı cānānum yetiş
- 2 Hasetüñle ağlarum ben rüz-ı şeb ey meh-liķā
Şu ile ālūdedür bu çeşm girībānum yetiş
- 3 Merhem-i kāfūr sīneñdür devā-yı derd-i ‘aşķ
Ey tabīb-i mihrībānum bāb-ı nūr-cānum yetiş
- 4 Müjde-i teşrīfün ile dil idüp kesb-i sürūr
Gel meded ey pādişāh-ı taht-ı zebānum yetiş
- 5 Luţf idüp bu çākerüñ kadar pā-yı şüh yetiş
Bāğ-ı cennet içre ey tab‘-ı hırāmānum yetiş

6a

-6-

[Baħr-ı Tavil-i ‘Aynı]*⁶¹⁸

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün

- 1 Sende bu ‘arız u zülf-i siyeh ü tal‘at u reng-i ruħ u ben cebhe vü ebrū-yı liķā ey gül-
i aħmer
Rüz-ı bayrām u şeb-i kıadr ü şabāħ u şafaķ u aħter ü ħurşīd-i cihān-tāb u hilāl ü meh-
i enver

⁶¹⁸ *AD (Arslan, 2004: 234).

- 2 Bedel olmaz leb-i şîrîniñe hâl-i siyeh ü perçem-i ham-der-hamuña gamze vü la'1 ü ruhuña hîç
Kandahâr u Mısır u Hind ü 'Arab Çîn ile Tâtâr u Bedeşşân Yemen ü Rûm u Dımışk
u heme kişver
- 3 Gerden-i şâf u ruğ u nâhun ile sâ'id-i sîmîn ü leb ü dest-i muhannâsı o hurşîd-i cihānuñ
Çeşme-i nûr u yem-i âteş ü fevvâre-i elmâs u zülâl-i güher ü mevce-i la'1 ü fer hâver
- 4 Dest-i Hayyât-ı Ezel dikmiş o gül-pîrehenuñ kâmet-i bālāsuna bu cāme-i nâzı ne güzel kim
Penbesi mâh u harîrî güneş ü riştesi nûr-ı seher ü ceybi hilâl ü yaqası maṭla'-ı enver
- 5 Çeşm ü engüşt ü leb ü hande-i şîrîn ü zenaḥdân u ruğ u la'1 ü 'izâr u ḥaṭ-ı müşgîn ile kaddi
Bâdem ü dâne-i 'unnâb u kirâs u şeker ü sîb turunc u gül ü mül lâle vü şeb-büy u şanavber
- 6 Beni nâlende vü giryende vü ser-geşte vü dîvâne iden 'aqlum alan şabr u kararum götüren hep
Kâfir ü sâḥir ü mekkâre vü âşüb-ı cihân fitne-i devrân u belâ âfet ü bir şüh-ı sitem-ger
- 7 Ol dil-âzâr u sitem-kâr u cihân-süz u cefâ-pîşe vü bî-raḥm müselmân-küş ü kâfir-menîş âh
'Aynîyâ itdi beni ḥaste vü mecrûḥ u sinân-ḥorde vü fûrkat-keş ü dil-sûhte vü 'âciz ü mużtar

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Fūrkatüñden dem-be-dem ney gibi nālān eylerem
 H̄asretüñden āh efendüm gözlerüm kan eylerem
- 2 Cüy-bār oldı teraḥḥum ile eşk-i çeşmüme
 Yoksa ol āb-ı revānı baḥr-ı 'ummān eylerem
- 3 Gülşen-i vaşluñdan ayrı düşeli ey gonca-fem
 Bülbül-asā her seḥer biñ zār u efġān eylerem
- 4 Ey perī-rū böyle bir siḥ(i)r-i ḥālüm var benüm
 Ger dilersem nice biñ ḥayvānı insān eylerem
- 5 L̄k bilmem⁶²⁰ siḥr-i efsūnum neden kār eylemez
 Ḥayretümden parmağum mecrūḥ-ı dendān eylerem
- 6 Ka'be-i vaşla seza-vār görür isem bī-dirīġ
 Kendümi **Müştak-veş** yolunda kurbān eylerem

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

- 1 Fāş eyledüm esrārımı āh eyledigümden
 Cānānuma ḥasretle niġāh eyledigümden

⁶¹⁹ *MBD (Gündoġdu, 1997: 204-205).

⁶²⁰ Bilmem: sana, MBD.

⁶²¹ * MBD (Gündoġdu, 1997: 215).

- 2   Āsūde-i dil ma‘siyet-i şirk-i riyāyum
Der-gāh-ı harābātı penāh eyledigümden
- 3   Mihr ü mah olup kevkeb-i bahtum gibi tārīk
Āhumla semāvātı siyāh eyledigümden
- 4   Kılduñ beni āvāre-i şahrā-yı melāmet
Ey dil seni ben reh-ber-i rāh eyledigümden

40b

- 5   **Müşāk** idemem beyhūde tevbe(y)i taḥayyül⁶²²
Her laḥzada bir tāze günāh eyledigümden

-9-

[**Müşāk**]*⁶²³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1   Şū‘le-i cevvēle-i dildür murādum cāmdan
Hün-ı dāg-ı sīnedür kaşdum mey-i gül-fāmdan
- 2   Kūşe-i vaḥdetde hem-demdür baña bintü‘l-‘ineb
İstemem cām-ı muḥabbet māder-i eyyāmdan
- 3   ‘Āşq-ı küstāḥa kāfīdür kerem-i düş-nām-ı telḥ⁶²⁴
[Behre-i cerrār cevāb-ı tünddür İbrāmdan]

⁶²² Beyhūde tevbe-i taḥayyül: tevbe-i beyhūde taḥayyül, MBD.

⁶²³ * MBD (Gündoğdu, 1997: 218).

⁶²⁴ Bu beytin bir mısrası mecmuada yazılmamıştır. Yazılmayan bu mısra divanda şu şekildedir:
Behre-i cerrār cevāb-ı tünddür İbrāmdan (Gündoğdu, 1997: 218).

- 4 Leşker-i haţţ-ı siyāhuñ nāgihān kıldı hücüm
Oldı bir nev-fitne-i ‘uzmā hüveydā Şāmdan
- 5 Olmuşum hayrān-ı ser-gerdāñ-ı taşdı-i humār
Hiç baqiyye yok mı ey sākī şarāb-ı sāmdan
- 6 Mümkin olmaz tayy-ı şahrā-yı melāmet hem-çü Kays
Olmadan āzāde-ser zencīr-i neng ü nāmdan

- 7 Eylemezdük kimseden **Müştaş** me‘mül-i vefā
Ehl-i dünyā-yı su’āl itsün dil-i nā-kāmdan

-10-

[Müştaş]*⁶²⁵

Mef‘ülü/mefā‘lū/mefā‘lū/fe‘ülün

- 1 Mükerrerem_oluruz ol şanemüñ nīm-nigehünden
Ebkem oluruz sürme-i çeşm-i siyehünden
- 2 Meyl eyleyemem efser-i şāhān-ı cihāna
Dönmem o şehüñ başı için kec-külehünden
- 3 Şaf şaf çekilür kūyına ‘uşşākı hemīşe
Hālī bulamam mesned-i pākin sipehünden
- 4 Bu dīde-i giryānıma ol şems-i cihan-gīr
Bir zerre kerem itse n’ola hāk-ı rehünden

⁶²⁵ * MBD (Gündoğdu, 1997: 223).

- 5 **Müştāk** gibi Rāmiz dahı üftādesi olmuş
Bir kere güzār itme ile bār-gehünden

-11-

[Müştāk]*⁶²⁶

Mef'ülü/mef'ülün/mef'ülü/mef'ülün

- 1 'Aşkuñla beni cānā dīvāne iden sensün
Cām-ı mey-i vaḥdetle mest-āne iden sensün
- 2 'İşret-gehüñ olmuşdur gel mey-kede-i 'aşka
Dil ḥānesün ey dilber mey-ḥāne iden sensün
- 3 Bu külbe-i āḥzānum yapsan n'ola sultānum
Kāşāne-i ma'mūrı vīrāne iden sensün
- 4 Sevdā-yı muḥabbetle rüsvā-yı cihān oldum
Mecnūn gibi dillerde efsāne iden sensün
- 5 **Müştāk**-ı cemālüm ben devr eylerüm āfākı
Şahrā-yı taḥayyürde bī-gāne iden sensün

41a

-12-

[Müştāk]*⁶²⁷

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

- 1 Dilde taşvīr-i cemālūñ yār-i gārumdur benüm
Sīnede naqş-ı ḥayālūñ ḡam-küsārumdur benüm

⁶²⁶ MBD (Gündoğdu, 1997: 214).

⁶²⁷ * MBD (Gündoğdu, 1997: 188).

- 2 Nāliš-i çerḫ-i felek şanma eyā mihr-i münīr
Hasretüñle ‘arşa çıkmış āh ü zārumdur benüm
- 3 Seyr kıl ey dīde-i nem-nāk hoşça diḫkat it
Bu gelen ḫūrī midür yoksa niḡarumdur benüm
- 4 Şıdḫ ile Şıddīḫīyem Fārūḫīyem ‘Oşmānīyem
Ḥaydārīyem elde ḫāmem Zū’l-fiḫārumdur benüm
- 5 Ādemīyyetden ḡaraż **Müşṭāk** çün ‘irfān imiş
‘Ārife pey-revlik itmek iftiḫārumdur benüm

-13-

[Müşṭāk]*⁶²⁸

Mef‘ülü/mefā ‘lülü/mefā ‘lülü/fe ‘ülün

- 1 Gel evc-i vişāle tek ü nāz eyleyelüm gel
Zühre gibi biñ nāz u niyāz eyleyelüm gel
- 2 Ey dil nice bir geşt idelim Rūm u ‘Irāḫı
Maḫbūbı alup ‘azm-i Ḥicāz eyleyelüm gel
- 3 Düşmen ne ḫadar çok ise biñ ḫargaya bir taş
Biz kendimüzi hem-dem-i bāz eyleyelüm gel
- 4 Esrār-ı mey aḡyāra beyān eyleme⁶²⁹ ey yār
Kendime seni maḫrem-i rāz eyleyelüm gel

⁶²⁸ * MBD (Gündoḡdu, 1997: 180).

⁶²⁹ Eylemeye: eyliyelim, MBD.

- 5 Hicrũñle derũnundaki ğam oldı firāvān
Müştaş bu çok miñneti az eyleyelũm gel

-14-

[Müştaş]*

Fā 'ilātũn/fā 'ilātũn/fā 'ilātũn/fā 'ilũn

- 1 Dil mey-i 'aşķuñla bed-nām olsa da māni' degũl
Çũn sebũ ser-keşte-i cām olsa da māni' degũl
- 2 Bũ-yı⁶³⁰ 'anber ile maķşad yoksa reng-i rũ degũl
Zũlf-i müşķĩnũñ siyeh-fām olsa da māni' degũl
- 3 Dāne-çĩn-i ħāl-i ruĥsāruñ olursa murĝ-i cān
Ez-ķazā üftāde-i dām olsa da māni' degũl
- 4 Pāk tut sen cũbbe vũ destāruñ ey şũfi hemān
Rind-i mey-ĥāne mey-āşām olsa da māni' degũl
- 5 Mevsimidür ne ğam olmazsa gül-geşt-i bahār
Nezdimũzde cām-ı gül-fām olsa da māni' degũl
- 6 Rũz(i)ĝāruñ miñnet ü 'ayşında yokdur çũn devām
Dil bu 'işret-gehde nā-kām olsa da māni' degũl
- 7 Sākĩyā **Müştaş** teklife ne ĥacet ĝāh ĝāh
Nāz ile cüz'ice ibrām olsa da māni' degũl

*MBD (Gũndoĝdu, 1997: 185-186).

⁶³⁰ Bũ-yı: buydur, MBD.

-15-

[Kıt'a]

Mef'ülün/mef'ülün/mef'ülün/mef'ülün

İlkây-ı kavâ'im hakkında söylenen tarîhidir

1 Helâk itdüh kavâ'im kavmini tîg-i nizâmuñla
Çıkarduñ çekdüh İslâmuñ içinden fi-sebilillâh

2 Yazıldı tahtına îmana tezhin işbu tarîhüm
Fîâd Paşa şifâ-yâb eyledüh şadı bi-hamdillâh

41b

-16-

[Tevfik]

Mef'ülü/mef'ülün/mef'ülü/mef'ülün

1 Ey kân-ı kerem hâzret-i server için olsun
Mahbûb-ı dili ser-der-i kanber için olsun

2 Ol nûr-ı Muhammed ki kırup mâha işâret
Şakkü'l-kamer ü barmağı enver için olsun

3 Kurtar beni bu belde-i menhüsedan âh
Cibrîl-ı ümîd-i efham-ı reh-ber için olsun

5 Yetiş imdâdına yâ Hızır beni eyle tahlis⁶³¹
Ebübekr ü 'Ömer Osmân Alî yârlar için

⁶³¹ Bu beytin vezni kusurludur.

- 6 Luṭf eyle amān **Tevfik-i** nā-çāre mūyeni
Ey kān-ı kerem ḥāzret-i server için olsun

-17-

[Tevfik]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Ey dilā bilmem n'idem dil-dārum olmuş 'aksine
Rūz u şeb konuştuğum yārānum olmuş 'aksine
- 2 Kıl ferāğat şimdilik eyle Ḥudāya sen niyāz
Gönlümüñ tahtındaki ḥünkārum olmuş 'aksine
- 3 Tā ezelden cāh-ı bīzār içre qalmışum amān
Luṭfi yok şefkati yok ihvānum olmuş 'aksine
- 4 'Aksine döndi bu sālde çarḥ-ı devrānum benim
Nezd-i yārda rūz [u] şeb nālānum olmuş 'aksine

- 5 **Tevfikī** bī-barānuñ baht-ı siyahundan mıdur
Gençliğümde sürececek devrānum olmuş 'aksine

-18-

[Tevfik]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Bir münevver hoş şafālī māh-ı tābānımdur begüm
Vech-i ruḥsāruñ güli çün mest-i cānāndur begüm
- 2 Ṭal'im-i ḥüsnüñ görenler didiler Yūsuf budur
Sevdiğüm 'Alī-cenāb hem şāh-ı Ken'andur begüm

- 3 Nīm-nigāha cānumı ҡurbān idersem kim sezā
Bir nigāhuñ ‘āşıkına dār-ı amāndur begüm
- 4 Çetr irüpdür reşk-i kākül alamam gül rüyuñı
Vaqt-ı bād olduķda bir kez baña seyrāndur begüm
- 5 Gerçi **Tevfik** mübtelādur lebiñe bī-çāre meded
Rāhı ҡara güne nisbet māh-ı rahşāndur begüm

42a

-19-

[Tevfik]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Bir peri-peyker gelür ol rāha düşdi göñlümüz
Gördigüm bī-iltifāt-(1) dil-ḥāha düşdi göñlümüz
- 2 İsmiñi dört ḥarf ile itmek beyān ҡābil degül
Beyt-i muḳaṭṭa‘ görün kim āha düşdi göñlümüz
- 3 Aldı ‘aqlum yıķdı vīrān eyledi dil şehrüni
Gözler ol ‘ulyāları bir ḥāha düşdi göñlümüz
- 4 Ser-firavānız gedāya ҡadrini pāy eylemiş
Mülk-i ḥüsne nuşreti ol şāha düşdi göñlümüz
- 5 Vuşlatıñ **Tevfik** ricā it gözle eşref sâ‘atüñ
Resm gibi dil-dār-ı māhir māha düşdi göñlümüz

[Tevfik]

Müstef'ilün/müstef'ilün

- 1 Çetr-i dil-ārāya varup
Düşdüm hemān hüsünü görüp
- 2 Oldum mülāzım yanına
Turdum selām dīvānuna
- 3 Bir sāde fes mevzun-ķad
İtdi beni mest-i ebed
- 4 Tabur-1 perçem hūn-feşān
Hayrettedür şūr-1 cinān
- 5 Haşdur diri olmalıġa
Şaġ teñir u diri baña
- 6 'Askerde gördüm meh-veşi
Yaķmaķda nöbet āteşi
- 7 Bir cāme tenüñ sāde fes
Ta'lim iderse nev-heves
- 8 **Tevfik** bu dehre bī-bedel
Şafında yazdum nev-ġazel

Müstef'ilün/müstef'ilün

- 1 Böyle kıads-i dü-tâ ile
Ebrûlarına râ ile
- 2 Dil yandı hüsñ ü ânına
Gitti gönül alâ ile
- 3 Püskil siyâh bir lüle-ıat
Bir sâğar-ı şahbâ ile
- 4 Tîğ-i nezâket der-miyâm
Bu kıamet-i bâlâ ile
- 5 Torandı şemşîr-i cefâ
Uruş itdi istiğna ile
- 6 Şunup cihânuñ ser-keşi
Bârüt hâl-i sevdâ ile
- 7 Şanma 'inâdladur tefî
Üftâde-gâmı pâ ile
- 8 Gelmiş degül böyle güzel
İrşâd-ı Geylânâ ile

-22-

[Tevfîk]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Ey dirîğa āh o günler kim gönül mesrūr idi
Mağşūdum taḥsīline devr-i felek mecbūr idi
- 2 Eyle teşhīr eylemişdi ṭā' lim-i gerdūn kim
Her ne maṭlūb eylesem aḥzārına māhūr idi
- 3 Şāhā iḳbālüm āgūşumdan ayrılmazdı hīç
Ne suḥte te'şīr niceler baña meshūr idi
- 4 Māl-a-māl ḡanimeti celb iderlerdi baña
Her ne cānib gitse ṭāli'-i yāveri mansūr idi
- 5 İḳtibāsi itmiş idüm nev-ricāl-i pā-berīn
Bu 'aşā-yı kilik ile **Tevfîk** mekānum Ṭūr idi

-23-

[Tevfîk]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Yazmağ için ol melek-rū cürm-i 'işyānum şorar
Şormaz aḥvāl-i perīşānumdan noḳşānum şorar
- 2 Günde biñ kez cānımız ḳurbān iken fevc başına
Yine dir 'āşıklarumdan var mı ḳurbānum şorar

- 3 Şormaz aşla tîr-i müjgân ile mecrûh oldıgum
Olmasun zâyi‘ diyü sînende bî-gānum şorar
- 4 Nakd-ı cānum eyledüm bahş ben o şūhuñ ‘ömrüne
Beynemazlık eyleyüp gencîne-i cānum şorar
- 5 Çār-sū-yı ‘aşkda yārüm revācı yok diyü
Almaz eşküm gevherüñ nakd-i firāvānum şorar
- 6 Sen hemān kūy-ı dil-ārāda tolaş feryād kıł
Bir gün elbet **Tevfîkâ** ol māh bu efğānum şorar

43a

-24-

[Tevfîk]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Sevmesün mi seyr iden ey āfet-i gül-rū seni
Biri nakkaş-zāde beñzetmiş haţ-ı dil-cū seni
- 2 Şanem-i hecrüñ yüzüñ görmekle ‘abd itmez mi yā
Bir gicelik māha döndürmiş hilal-ebrū seni
- 3 Būy-ı gülde kalmadı rağbet gülünce yanasun
Pek ‘acāyib açmış ey gonca bu reng ü bū seni
- 4 Bū l-‘aceb var peri-şıfat ey berd-i çeşmünde kim
Bir sürāhî içre zann eyler gören bir şu seni

5 Beste olmaz zülf-i zencir gelmiş ba'd-ı **Tevfikā**

Ba'd-ezīn ey merhametsiz dostum yāhū seni

-25-

[Tevfik]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Bī-ķarārūm nāle-kārūm 'āşıkum bir dil-bere

'Aşķ ile rüsvā olup düşmüşüm 'ayb mı dillere

2 Mużtarib olmazdı dil görse kemān-ebrū seni

Tir-i müjgāna işābet etmiş işler mermere

3 Hāset-i la'lūn kıyāmetdür ķoparmış 'āşıkā

Ķaldı dil şekvāsı ey āfet senūñ-ķün muhtıra

4 Cārī olmaz mülk-i dilde iştirāk-ı hük-m-i 'aşķ

İki āmir emrin infāz idemez bir ķişvere

5 Būy-ı hāţ ile mu'atţardır meşām-ı arzū

Tevfikā itmez hūş imiş ba'd-ı müşğ ü 'anbere

-26-

[Tevfik]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1 Bir nigāh itse o (...) perī-peyker bozılır

Tiğ-i müjgānla hemān fikr-i sūhan-ver bozılır

2 Vakt-i vuşlatda dinür mi saña zer bozdırayum
Nağd-i cān eyle hezār ‘uğde-i sīm-ber bozılır

3 Nādi-i vaşluna gül-i tek ü tenhā olalum
Ta‘n-ı ağıyār ile çün tavr-ı hüner-ver bozılır

4 El uzatma zevk-i dil-dāra ayağūñ kırarum
Girme gül-zāra raķība verd-i aħmer bozılır⁶³²

5 Medh-i dilden hazer anca amān ey ğonca-dehen
Hūn-ı eşkūn ser-ā-pā baħr ile siper bozılır

6 ‘Arz ider hūsnini gerçi bize o baħt-ı ‘ayn
Pīş-i hūsnūñde bu yārūñ nice defter bozılır

7 Baķma mir‘āt-ı ğurūra şaķın ey serv-i hırām
Bāğ-ı hūsnūñde olan zib ile zīver bozılır

8 Āteş-i hānına dil olsa ‘alev-rīz-i beyān
Levh-i ‘ālemde hemān nām-ı semender bozılır

9 Yine teşbīb ideyüm şūret-i yāri **Tevfīķ**
Perde gezdikçe eyā encüm-i aħter bozılır

43b

⁶³² Bu mısranın vezni kusurludur.

[Eşref]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Vuşlat-ı dil-ber için cebde olan zer bozılır
Birden uzatma elüñ kim ruḥ-ı gül-ter bozılır
- 2 Hāl-i şikenüne bak dīde-i cān-bīnūñ ile
Şeddesüñ duysa eger müşg-i mu'teber bozılır
- 3 Müje-i nīşter-i kāfirdür amān eyle hāzer
Bir kere itse işābet rū-yı ḥançer bozılır
- 4 Serv-i nāz-ı dil ü cāndur ḳad-i zibāsı ile
Şahn-ı Gülşende olan serv-i şanevber bozılır
- 5 Görse 'ömründe eger bir nev-i nazmım **Eşref**
Ḳamaşur gözler yere düşmese ber-ter bozılır

[Ahmed]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Hāt-ı ber-āverde olan (...) dil-ber bozılır
Levh-i 'āşıkda olan rūḥ-ı muşavver bozılır
- 2 Dün gice itdigimiz cünbişi itme ifşā
İşidür de arṫa ḳor rū-yı şanem-ber bozılır

- 3 Dem-i vaşlunda amān aķçe iün itme Őabruñ
Kāğıd olmazsa eger cebde olan zer bozılır
- 4 Būlbūlūñ āh u fiğānı daha artarsa eger
Őaħn-ı Gūlőende olan revnāk-ı gūl-i ter bozılır
- 5 **Eőrefūñ** nazmını tanzīre cesāret **Ahmed**
Herkesūñ kārı degūl kilk-i mūcevher bozılır

-29-

[Raħmī]

Fe 'ilātūn/fe 'ilātūn/fe 'ilātūn/fe 'ilūn

- 1 Hıa gelūr Őanma ruħ-ı yār da olan fer bozılır
Görse oynar bu resim 'āőık-ı kem-ter bozılır
- 2 Sīm ü zer ile nedūr aħter-i metā'-ı vuőlat
Olsa ķābil virilūr cān gibi cevher bozılır
- 3 Kadd-i bālāsunı seyr itse o serv-i nāzuñ
Lāf-ı ķāmet iremez serv keser ser bozılır
- 4 Boyun eger kākūlüne bāğ-ı ħūsnde sūnbūl
Reng-i ruħsāruñı görse gūl-i aħmer bozılır
- 5 **Raħmiyā** mihr-i cemālūñ eger 'arz eylese yār
Maħv olur nūr-ı ķamer pertev-i Ūlker bozılır

[Vehbî Sünbül-zāde]*⁶³³

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Ümîdüm zevraḡun çekdüm kenāra her-çi bād-ā-bād
Temellük eylemem šu rüz(i)gāra her çi bād ābād
- 2 Hepā itdüm ten-i ḡākī-nihādı gird-bād-āsā
Hevā-yı 'aşḡ ile döndüm ḡubāra her çi bād ābād
- 3 Yine ümmîd-i ābādī ile düşdüm ḡarābāta
Eger ber-bād olursam da ne çāre her çi bād ābād
- 4 Mişāl-i genc-i bād-āver getürsün müjde-yi vaslı
Nesīm-i āhı gönder kūy-ı yāra her çi bād ābād
- 5 Humār-ālūde-i ye's olduḡun bir ḡoşça işrāb et
Mübārek-bāda geldikçe kibāra her çi bād ābād
- 6 Bize ey bād bādī-i perīşānī olursañ da
Tōḡun ḡāhī o zūlf-i tārumāra her çi bād ābād
- 7 Senüñdür šimdi meydān bād-pāy-ı ḡāmeni **Vehbî**
Çıḡar merdāne sahn-ı iftiḡāra her çi bād ābād

⁶³³ *SVD (Yenikale, 2017: 363).

[Ġalib]*634

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Şüh-1 bed-hüy-1 kazā zann itme nāz eyler baña
Bīm-i cāndan çeşm-i cellād-1 niyāz eyler baña
- 2 Öyle bir 'anķā-yı ma'nāyum ki şayda tab'umı
Şāh-1 endişem hümā-yı şāh-bāz eyler baña
- 3 Ķalbüm ol āyine-i vahy-irtisām-1 'aşķ kim
Tūtī-i Cibrīli dest-āmūz-1 rāz eyler baña
- 4 Çeşm-i āteş-pāre ammā çeşme-i āb-1 hayāt
La'l-i cān-baħş-1 bütān sūz u güdāz eyler baña
- 5 **Ġalibüm** ol Ķahramān-tab'um ki ben rūh-1 Feħīm
Ĥavf idüp bin dürlü vaż'-1 dil-nüvāz eyler baña

-32-

[Nedīm]*635

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Çünki bülbülsün gönül bir gül-sitān lāzım saña
Çünki dil koymuşlar aduñ dil-sitān lāzım saña
- 2 Nev-cüvānlık 'ālemün tā kim getirsün yādıña
Daħı pek pīr olmadan bir nev-cüvān lāzım saña

⁶³⁴ *ŞGD (Okçu, 207).

⁶³⁵ *ND (Macit, 2017: 212).

- 3 Çünki tîr-i hecr ile olduñ zaḥm-nāk ey göñül⁶³⁶
Çek çevir kendün ki bir kaşı kemān lâzım saña
- 4 Vaşf-ı la'1-i dil-ber ise қаşduñ ey kilc-i beyān
Tercemān olmaqlıǵa şîrin-zebān lâzım saña
- 5 Kıl metā'-ı nazmuñı ārāyış-i sūq-ı kemāl
Ey Nedīm-i pür-hüner zîb-i dükkān lâzım saña

44b

-33-

[Nābî]*⁶³⁷

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 N'ola āhumla çeksem tāk-ı 'arşa 'anberîn perde
Beni leb-rîz-i sevdā itdi bir şūḥ-ı siyeh-çerde
- 2 Olurdum dām-gāh-ı fitneden āzāde-ser ammā
O şūḥuñ zülf-i 'anber-sāyınun sevdāsı var serde
- 3 Ben āgūşum güşād itmekde ammā dāye-i gerdün
İder tıfl-ı ümîdüm dāmen-i maḥşerde perverde
- 4 O şāh-ı nev-resîdem bende-gānundan şumār itmez
Anuñ-çün ḥalka veş çeşm-i ümîdüm qaldı defterde

⁶³⁶ Nedime ait bu şiir divanda 9 beyit olmasına rağmen incelediğimiz mecmuada sadece 5 beyti bulunmaktadır. Mecmuada olmayan 4 beyit de bu beyitten önce yer almaktadır.

⁶³⁷ *ND (Bilkan, 2011: 1049-1050).

- 5 Bu deñlü **Nābiyā** itmezdi vaż'-ı ħod-pesendāne
Ruĥ-ı sākī nümāyān olmasa mir'āt-ı sāğarda

-34-

[Nef'ī]*⁶³⁸

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Göz ucuyla 'āşıķa ger luţf ider gāhī 'itāb
Bir su'āle yer ķomaz ol ğamze-i ħāzır-cevāb
- 2 Çeşmi bezm-i fitne ķurmuş 'işve cām almış ele
Bāde-i nāz ile etmiş ğamzesün mest ü ħarāb
- 3 Lebleri üzre ğubār-ı ħatt-ı nev-ĥīzi degül
Nāfe-i āhū-yı çeşmünden dökülmüş müşg-i nāb
- 4 Çeşm-i mesti tīğ çekmiş ğamzedden bir ķahramān
Ebrū-yı müşgīni bir şemşīrden ħālī kırāb
- 5 Nice ũtusun tīr-i yāra sīnesün **Nef'ī** nişān
Anı ķor mı bir ķarār üzre dil-i pūr ıztırāb

-35-

[Sābit]*⁶³⁹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 O semen-pīrehene uymış o fetvāyī ķabā
Şāh-ı ħübān-ı cihāndur u 'aleyhi'l-fetvā

⁶³⁸ *ND (Akkuş, 2018: 239).

⁶³⁹ *SD (Aydın, 2019).

- 2 Tende igne başacak yer kıomadı zağm urdı
Sūzen-i ğamze bulup ‘āşık-ı zārı tenhā
- 3 Gösterüp zağmını yāre bu gice kıal diyerek
Ağlamış sızlamış āşüfte şarılmış ammā
- 4 Duymasun la‘lūñ ile mest idüğün öykelenüp
Bādenūñ ‘akluñ alur sākī-i bezm-i şahbā

- 5 **Sābitā** hāme-i nazmuñla biraz dilleşdüñ
Aña maşşūş gibi tāze-zebān-ı ma‘nā

45a

-36-

[Rağıb Paşa]*⁶⁴⁰

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

- 1 Ğazāl-ı mihrden hem-kāsesün pür-şir ider meh-tāb
Meh-i nev ile yine vaż‘-ı keç-şimşir ider meh-tāb
- 2 Degül şebnem dimāğ-ı Gülşeni tertib için ğüyā
Fürüg-ı mihrī sīm-inbikden taqtir ider meh-tāb
- 3 Bahār āşüfte-ğānuñ çekmeĝe kıayd-ı leb-i cüyā
Müselsel mevc-i enhārı ğümüş zincir ider meh-tāb
- 4 Yed-i beyzā-yı sākī penbe-i mīnā-yı şahbādan
Sefid-āb-ı ‘arūs-ı cām-ı mey tedbir ider meh-tāb

⁶⁴⁰ *RD (Yorulmaz, 1989: 76).

5 FÜRÜZÂN itse bir şem‘i sipihr eyler berîn hāmūş
Virir bezme şafā pervāneyi tekdîr ider meh-tāb

6 Beyāza çekdi **Rāğıb** nüşha-i müsvedde-i leyli
Mezāyā vü nikātun şubha dek takrîr ider meh-tāb

-37-

[Sezāyî]*⁶⁴¹

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

1 Ayak kaldur bu bezmüñ ey gönül ‘ayş u demünden geç
Rehā-yāb-ı gam olmak ister iseñ ‘ālemünden geç

2 İçüp cām-ı ezel mest-i müdām olmak saña besdür
Humarı çünki der-peydür yüri cām-ı Cemünden geç⁶⁴²

3 Terāzū-yı Hudādur iki ‘ālem pîş-i kāmilde
Hudāya vezni ma‘lüm cümleñ sen dirhemünden geç

4 Hüner pā-der rikāb iştābl-ı ‘ālemden güzār kılmak
Degülsün zāde-i hayvān behey ādem yemünden geç

5 Mezāhirdür **Sezāyî** zāhir olmuş kenz-i ahfādan
Eger şarrāf-ı gevherseñ bunuñ bîş ü keminden geç

⁶⁴¹ *HSD (Özuygun, 1999: 337).

⁶⁴² Şairin divanında bu beyitten sonra, mecmuada bulunmayan 1 beyit daha yer almaktadır.

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Ğamze dil-düz olıcağ nāz u teğāfül ne belā
Dilde şabr olmayıcak nāza taḥammül ne belā
- 2 Çın-i ebrūya taḥammül edemezken 'āşık
Girih-i pür-şiken-i turra-i kākül ne belā
- 3 Turralar gökde hümā şaydına āmāde iken
Dil şikār itmek için ḥāke tenezzül ne belā
- 4 Dile her mūyu bir ejder görünür o zülfün
Nice biñ ejderi bir yere taḥayyül ne belā
- 5 'Āşıkā nālesi eglence yeter ey Nef'î
Nağme-i dil-keş için minnet-i bülbül ne belā

45b

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Yeter ey dil nice bir girye-i şeb n'oldı saña
'Ādetün⁶⁴⁵ şabr idi hicrān 'aceb n'oldı saña

⁶⁴³ ND (Akkuş, 2018: 237).

⁶⁴⁴ *VRD (Biltekin, 1993: 239-240).

⁶⁴⁵ 'Ādetün: meşrebün, RD.

- 2 Tāze ‘āşıklara hem-bezm-i vişāl olduñ hayf
Nedür ol şīve-i nev-ṭarḥa sebeb n’oldı saña
- 3 Güft ü gūy-ı nigehe çeşmüñi hem-rāz itdüñ
Ey gönül hīç bu mıdur şart-ı edeb n’oldı saña
- 4 Kimdür āyā seni bed-mest-i mey-i naḥvet iden
Nedür ey şūḥ-ı cihān böyle ğāzab n’oldı saña
- 5 Çarḥdan ḥvāhiş-i āb itme virür sūziş-i derd
Nedür ey **Rāşid**-i vāsūhte-leb n’oldı saña

-40-

[Cevdet]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Baḥt bir māni‘ -i taḥşil-i kemāl oldu baña
Ṭoğmadan mihr-i emel reft-i zevāl oldu baña
- 2 İzṭırāb eyledi ol rütbe çü siyāh-ı benim
Şimdi bir yerde karar emr-i muḥāl oldu baña
- 3 Ğam-ı la‘lūñ ile kızıl kana boyandı dīdem
Gel gel ey ruḥları gül gör ki ne āl oldu baña
- 4 İtdi mir’āt-ı cemālūñ beni mest-i ḥayrān
Sākīyā kendümi bilmem ki ne ḥāl oldu baña

5 Der-i Mollāda dirim **Cevdet** olunca bu nābe
Baht bir māni‘-i taḥṣil-i kemāl oldu baña

-41-

[‘İzzet Mollā]*⁶⁴⁶

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Rūḥsuñ cānā gönülde bir mekân lāzım saña⁶⁴⁷
Gevher-i yek-dānesuñ elbetde kân lāzım saña

2 Sīne-i billūruñı çeksem n’ola āgūşuma
Sevdiğüm āyīnesuñ āyīne-dān lāzım saña

3 Cāy-gāh it bir ser-āmed dil-beruñ gīsūsını⁶⁴⁸
Ey gönül āvāresün bir āşiyān lāzım saña

4 Sen sen ol her gördüğün nā-dāna dil verme şaķın
Çünkü şā‘irsün i‘arem⁶⁴⁹ nükte-dān lāzım saña

5 ‘İzzetā ben bildigüm dil-berse maḥbūbuñ eger⁶⁵⁰
Cevrine bi’llāh çok tāb u tūvān lāzım saña

46a

-42-

[Rızā]*⁶⁵¹

⁶⁴⁶ *İAD (Kutlar Oğuz, 2019: 144-145).

⁶⁴⁷ İzzet Ali Paşa’ya ait olan bu şiir divanda 11 beyitten oluşurken incelediğimiz mecmuada 5 beyittir. Mecmuada olmayan 6 beyitten biri bu beyitten sonra yer almaktadır

⁶⁴⁸ Mecmuada olmayan 6 beyitten biri de bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁶⁴⁹ i‘arem: güzel, İAD.

⁶⁵⁰ Mecmuada olmayan 6 beyitten geriye kalan 4 beyitte bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁶⁵¹ *NRD (Özdemir, 1999: 249).

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Çemende jāle-rīz oldı gül-i dil-cūy-ı istiğnā
Uyardı bülbül-i nā-şādı āb-rūy-ı istiğnā
- 2 İderken mücmer-i dil dūd-ı maḥsūsāt ile ülfet
Ġinā virmez meşām-ı ehl-i zevke būy-ı istiğnā
- 3 Şabā reftār olup tayy-i merāḥil eylese biñ yıl
Kalur rāh-ı talebde kem-sürāğ-ı kūy-ı istiğnā
- 4 Olur ser-keşte-i şahrā-yı vahşet Kays-ı şeydā-veş
Olan ḥ'āhiş-ger-i ünsiyyet-i āhū-yı istiğnā
- 5 Fezā-yı Kāf-ı dilde şeh-per-i 'ankā-yı 'uzletdür
'Acāyib kūşe-i zī-şāndur ebrū-yı istiğnā
- 6 Dem-ā-dem keşme-keşdür bād-ı bī-dād ile aḥvālüm
Zihī sevdā-yı pür-ğavgayimüş gīsū-yı istiğnā
- 7 Heyülā-yı 'arūs-ı ḥacle-gāh-ı şadr-ı fitratdur
Rızā-yı pür-şafādur şimdi çeşm-i ebrū-yı istiğnā

-43-

[Mollā 'İzzet]*⁶⁵²

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

⁶⁵² *KİMD (Şahin, 2004: 295-296)

- 1 Tā ezelden āşinā yār-1 ‘atıķumdur belā
‘Āzim-i rāh-1 ebed olsam refiķumdur belā
- 2 İntihāb itdüm ezelden ben anı rüz-1 elest
İştikā itmem cezā-yı mā-yelīķumdur belā
- 3 Köhne saķf-1 zulmetüñ berķ-i każādur şu ‘lesi
Rüşenā-baķşende-i ķalb-i muzīķumdur belā
- 4 Günde biñ kez hātır-1 nā-şādum istifsār ider
Yār-i ğār-i müşfiķum ğāyet şadıķumdur belā
- 5 Çeşm-i hışmum ‘İzzetā deryā-yı tūfān-ħız olup
Mevce-i eşkümde ğayb oldı ğarıķumdur belā
- 6 İbtilā-yı ‘aşķdan yok mā-a’ dā ekdārımız
Sāye-i **Monlāda** merdūd-1 tārīķumdur belā

-44-

[Perteν]*⁶⁵³

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Neş’elendüm mi şarāb-āvere şor şorma baña
Dest-i sākīde dönen sāğara şor şorma baña
- 2 Terk-i ‘aşķ eyleme mümkün midür ‘āşık ā begüm
Anā var āħere şor dığere şor şorma baña

⁶⁵³ *MPD (Bektaş, 2017: 49-50).

- 3 Beni āvāre-i bezm ideli ey dil ruḳabā
Neler itmiş o perī-peykere şor şorma baña
- 4 Dīdeden girye ile naḳş-ı ḥayālūñ mi gider
Çoḳ yaşamışdur o çeşm-i tere şor şorma baña
- 5 Serv-i pā-māl-i ḥırāmuñ bilürem çün **Pertev**
Sen inanmazsañ eger ‘ar’ara şor şorma baña

46b

-46-

[Neş‘et]*⁶⁵⁴

Fā‘ilātün/fa‘ilātün/fa‘ilātün/fa‘ilün

- 1 Ben ḥabāb-ı baḥr-ı ‘aşḳum kār u bārum⁶⁵⁵ şorma hīç
Mevce-i gird-āb-ı şevḳüm rüzgārum şorma hīç
- 2 Şem‘-i bezm-i vuşlatum pervāne-sūzān ḥālime
Sūzişüm besdür baña⁶⁵⁶ ḥāk-i mezārum şorma hīç
- 3 Eyle inşāf u mürüvvet teslīm-i mecbūruñum
Lā-ubālī ‘aşıḳum yā ihtiyārum şorma hīç
- 4 Cūy-bār-ı menba‘um dil-teşne şeyḫı Hızr
Zulmet içre ḥayvānum diyārum şorma hīç

⁶⁵⁴ *ND (Oğraş, 1991: 224).

⁶⁵⁵ Kār u bārum: i‘tibārim, ND.

⁶⁵⁶ Saña: baña, ND.

- 5   Āteşin-dil ‘aşıkâne sūzişi besdür hüner
Şāh-sār-ı şu ‘leyüm kim berg ü bārum şorma hīç
- 6   Eyledi iksir-i ‘aşkuñ kalbi şāfī gūyā zerd
Sikke-dār-ı şāh-ı ‘aşkum gel ‘ayārum şorma hīç
- 7   Neş‘etā yekt dūr-i deryā-yı feyzüm ben velī
Çār-sū-yı ‘ālem içre i ‘tibārum şorma hīç

-47-

[‘İzzet Keçeci-zāde]*⁶⁵⁷

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1   Vā‘izā her tarafı merkad-i ehl-i İslām
Saña bir yer otaşı eylemiş āmāde imām
- 2   Vā‘izā sen gibi bī-ḥad cünüb itdi taḥīr
Şu doḡuz ḡubbeli hammām-ı nezāfet-fercām
- 3   Vā‘izā böyle başuñdan büyük itme ḡaltı
Ḡavuşuñ gibi gūnāhı daḡi itdūñ i ‘zām
- 4   Vā‘izā ḡalkı katup ardıña bu āteş ile
Dūzaḡa meş‘ale-keş olma mişāl-i ‘akkām
- 5   Vā‘izā şoḡbetūñ oldı bu gice ‘İzzet ile
Şadaḡa baḡsi açılmış idi cerr itdi kelām

⁶⁵⁷ *KİMD (Şahin, 2004: 504).

- 6 Vā'izā der-geh-i **Monlāya** gelüp pendüñi al
Diñle bu nuşhumı gel eylemeden va'zı tamām

-48-

[Nābī]*⁶⁵⁸

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Ruḥunda bādeden yārüñ ki āb u tāb olur peydā
Derūnumda benüm bir ma'den-i sīm-āb olur peydā
- 2 Ḥayāl-i ḥalka-i zülfüñle eşküñ düşse deryāya
Zamān-ı ḥaşre dek gird-āb-ber-gird-āb olur peydā
- 3 Ne dem olsa ḥayālüñ āsumān-ı cilve-riz-i dil⁶⁵⁹
Fezā-yi 'ālem-i endişede meh-tāb olur peydā
- 4 Serüñ sen āşinā-yı secde-i 'aşk eyle de seyr it
Göñül ebrü-yı ḥübāndan saña mihrāb olur peydā
- 5 İrāde itse bir emr-i ta'alluḫ fethine **Nābī**
Aña eṭrāf-ı nā-me'mūldan esbāb olur peydā

47a

-49-

[Nābī]*

Mef'ülü/mefā 'lülü/mefā 'lülü/fe 'ülün

- 1 Evvel dilüñi sīḥ-i şadākatde kebāb it
Bu mey-kededen şoñra temennā-yı şarāb it

⁶⁵⁸ *ND (Bilkan, 2011: 458).

⁶⁵⁹ Āsmān-ı cilve-riz-i dil: cilve-riz-i āsmān-ı dil, ND.

*ND (Bilkan, 2011: 475).

2 Eyley çü gezer naqş-ı şüver-hâne-i hestî
Bîdârlıguñ nâmını hâk eyle de h'âb it

3 Âdâb-ı 'ubûdiyyeti eşcârdan ögreñ
'Aksüñ bile tã'at-ver-i seccâde-i âb it

4 Âyîne-i idrâkünü şâf eyle giderden⁶⁶⁰
Mihmân mı gelür hâne-i nâ-pâke hicâb it

5 Tahtundan olur çehre-nümâ ma'nî-i ihlâş
A 'mâlûñe baq haqq-i amânî-i şevâb it

6 Ref' eyle du'â niyetine destüñi ammâ
Takşîr-i 'ibâdetde ruḥ-ı şerme niḳâb it

7 **Nâbî** birine biñ getirür toḥm-ı ümîdüñ
Teslîm-i tevekkül-kede-i ceyb-i türâb it

-50-

[Luḫfi]

Mefâ 'ilün/mefâ 'ilün/mefâ 'ilün/mefâ 'ilün

1 Derûnum yandı tâb içinde pâre-i (...)
Meded ey sâķî ihsân eyle bâri sîb-i ğabğabdan

2 Görüp zülfünde keclik-i kıble-pervere yüz tıtdum
Göñül hürşîd-i taḫvîl itdi burç-ı kavş-i 'akrebdan

⁶⁶⁰ Giderden: sivâdan, ND.

- 3 Yapışmış dāmen-i gîsûya hâl-i gerdenüñ gördüm
Yine bir fitne-i has itdüm o kapū-dār-ı kevkebden
- 4 Siyeh zülfüñ döküp pinhān kıılma tek ruhıñ luft it
Yine mihr-i ümīdim çık verā-yı perde-i şebden
- 5 Dirîğ ol sākî-i bezm-i(...) kalb-i fāsiddür
Helāk oldum yine geçmez bu hūn-rîz ele meşrebden
- 6 Zāmīrūñ **Lufti** ircā' ile maqarr-ı gayrıdan kaṭ' it
Habîr ol nükte-i pinhān **nazmım** naht-ı 'aḳrebden

-51-

[Rāşid]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 'Aşıka cevr itmegi zālīm saña kār eyledüñ⁶⁶¹
Gice gündüz kārımı hecrün ile efgār eyledüñ
- 2 Çünkü yok gönül ṭabībüm derd-i dil bimārına
Yā niçün çeşmüñ gibi 'uşşāḳı bīmār eyledüñ
- 3 Çok şükür rāhuñda ḥakîr yüz ḳodum cūlar gibi
Serv-i nāzum şalınup nāz ile reftār eyledüñ
- 4 Şā'ir-i dil bir hümā-yı evc-i istiğnā iken
Bize rāmı ḥalḳa-i zülf-i siyeh-kār eyledüñ

⁶⁶¹ Bu şiir RD'nda bulunmamaktadır.

- 5 Meslegüñ izmār idi ‘aşk-ı gönülde cān gibi
Hayfā kim **Rāşid** yañıldıñ ser-i ahtār eyledüñ

47b

-52-

[Rāğıb Paşa]*⁶⁶²

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Ne kadar olsa edeb perde-keş-i rāz baña
Şühī-i eşküm olur āh ile ğammāz baña
- 2 Şevk-i ruhsāruñ ile nāleler itsem pür-süz
Olamaz bülbül-i şürīde hem-āvāz baña
- 3 Tağ-ı ebrūlaruñı yād ile nüş itsem mi
Bāde-i nüh-ğum-ı eflāk gelür az baña
- 4 Şāhib-i nağş-ı dürüstem ki bu lu‘bet-gehte
Ġālib olmaz ne kadar olsa dağal-bāz baña
- 5 Ārzü eyler idüm şīvesini taşsīle
İtdi ta‘lüm-i tegāfül nigeħ-i nāz baña
- 6 Hoş-hevālık ile şöhretde iken ‘ālem-i āb
Bulmadum şafvetüni düşmedi hem-sāz baña

⁶⁶² *KRD (Yorulmaz, 1989: 72).

7 Ben o meh-rū ile **Rāgīb** işimi sağ itdüm
İmtinān eylemesün çarḥ-ı çep-endāz baña

-53-

[Nābī]*⁶⁶³

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

1 Zevḳ-i ğam dilde midür dağda mı tende midür
Neşve bülbülde midür gülde mi gülşende midür

2 Oldı ser-māye-i ḥayretde baña bīm ü ümīd
Bilemem eyleyecek girye midür ḥande midür

3 Oldı bāzīçe-i 'aşkumda nihān ḥātem-i dil
Çīn-i zülfünde midür sende midür bende midür

4 Gül hem açıldı hem ārāyiş-i destār oldı⁶⁶⁴
Bülbül-i bī-ḥaber eyā mey-i şivende midür

5 Dürr ü mercān bulunurmuş ṭatalum deryāda
Bu kadar çīn-i cebīn satmağa erzende midür

6 Ḥvāh-ı nā-ḥvāh olur āvīze-i gūş-ı aḥbāb
Nābīyā her ğazelün böyle ḥoş-āyende midür

-54-

[Re'fet]

⁶⁶³ *ND (Bilkan, 2011: 213).

⁶⁶⁴ Nābī'ye ait olan bu şiir divanda 7 beyt olmasına karşılık mecmuada 6 beyittir. Mecmuada bulunmayan beyt, bu beyitten sonra yer almaktadır.

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Dil âteş dîde âteş sîne âteş rüy-ı bār âteş
Gül âteş bülbül âteş Gülşen âteş cüy-i bār âteş
- 2 Rehā bulmağ ne mümkün sūziş-i miñnetden 'uşşāka
Fırāk âteş vişāl âteş belā-yı intizār âteş
- 3 Şurāhî elde hānçer belde hep tağmış tağışdurmış
Ol âfet-i şemāme cevāmi'den geldi yanār âteş
- 4 Nesīm âteş çıkar ey ğonca-i çeşm-i ümīdümden⁶⁶⁵
Bırakdı gülşen-i âmālime berğ-i bahār âteş
- 5 N'ola yansam yağılsam **Re'fetā** bezm-i muħabbetde
Ki 'aşğ âteş mey âteş hüsni-yarı gülizār âteş

48a

-55-

[Muħliş Paşa]*⁶⁶⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Derd-i 'aşkuñ merd-i şāhib-rüy-ı şeklün gösterür
Geh Hülāgü gāhice Timur şeklün gösterür
- 2 Yanmağa mecbūr iden bilmem nedir pervāneyi⁶⁶⁷
Var ise nār ehl-i 'aşka nūr-ı şeklün gösterür

⁶⁶⁵ İncelediğimiz mecmuada Re'fet adlı bir şaire ait olduğu kaydedilen bu şiir, Şeyh Gālib'in divanında bulunan "âteş" redifli gazelle benzerlik göstermektedir. Özellikle bu beyti Şeyh Gālib'in gazelinde de aynı şekilde yazılmıştır. Şeyh Gālib'in gazeli için bkz: "Okçu, Naci (1993). Şeyh Gālib Divanı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü."

⁶⁶⁶ EPD (Toparlı, Şafak, Çöğenli, 1992: 33)

⁶⁶⁷ Bu beyt EPD'nde 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

- 3 Dilde āteş serde derd-i eşk yem dü-dīde çarḥ⁶⁶⁸
Cism-i ‘āşık sūretā vapur şeklün gösterür
- 4 Herkesūñ ḥālince vardur bir tecelli-gāh-ı ‘aşk⁶⁶⁹
Bī-sütün Ferhāda kūh-ı Tūr şeklün gösterür
- 5 Neş‘esi dā’imidür ḥüsniñde⁶⁷⁰ cānānun ‘aceb
Her nigejde ‘āşıkā maḥmūr şeklün gösterür
- 6 Ğayret-i erbāb-ı ‘aşka āferīn şad-āferün⁶⁷¹
Dā’imā maḥzūn iken mesrūr şeklün gösterür
- 7 Böyle dirler mülk-i maḥviyyette resm-i devleti⁶⁷²
Kim Süleymān-cāh olursa mūr şeklün gösterür
- 8 Beñzer erbāb-ı dile ki ḥāli ol kāşāneye⁶⁷³
İç yūzi vīrān dışı ma‘mūr şeklün gösterür
- 9 Bir peri-ruḥsāra çarpıldum ki **Muḥliş** el-amān
Şūretā insāndur ammā ḥūr-ı şeklün gösterür

⁶⁶⁸ Bu beyt EPD’nde 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁶⁹ Bu beyt EPD’nde 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁷⁰ Neş‘esi dāimidür ḥüsniñde: neş‘e-i zāti midir çeşminde, EPD.

⁶⁷¹ Bu beyt EPD’nde 8. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁷² Bu beyt EPD’nde 6. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁷³ Bu beyt EPD’nde 7. beyt olarak kaydedilmiştir.

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Murg-ı gül-zār-ı Ene'l-Ḥaḡ keşf-i rāz eyler baña
Nāy-ı şāh-ı Mansūr bāb-ı rāzı bāz eyler baña
- 2 Öyle bir 'anḡā-yı nāzum kim hümā-yı lā-mekān
Şayd için Cibrīl-i Ḳudsi şāh-bāz eyler baña
- 3 Nāle-i tıfl-ı dile raḡm etdi artıḡ böyle çerḡ
Çok cefālar eyleyüp inşāfi az eyler baña
- 4 Çeşm-i Leylādan cüdā ol Kays-ı deşt-i ḡayretem
Āhuvān-ı Çīn vaz'-ı dil-nevāz eyler baña
- 5 Çeşm-i 'İsā-yı 'aynuñ 'ayn-ı ḡayālümken benüm
Şüretā āyīne-i gerdün ne nāz eyler baña
- 6 Eyledi kütāh sāl ammā çerḡ-i dūr eyler baña⁶⁷⁵
Rüz-ı hicri 'ömr-i Ādem-veş dirāz eyler baña
- 7 Ben şehīd-i Kerbelā-yı 'aşḡ-ı cānānum **Fehīm**
Rūḡ-ı pür-feyż-i **Fehīm** 'arz-ı niyāz eyler baña

⁶⁷⁴ *FSD (Çelik, 2012: 95-96).

⁶⁷⁵ Eyledi kütāh sāl ammā çerḡ-i dūr eyler baña: eyledi kütāh sāl-ı vaşlı ammā çerḡ-i dūr, FSD.

-57-

[Nūrī]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Silmedüñ göz yaşımı 'aşkuñ ile ağlayanuñ⁶⁷⁶
Vay aḥvāline źālim saña bel bağlayanuñ
- 2 Giceler nāle-i cān-sûzına da fehmi gelür
Eşk-i ḥasretle aḳup seyl gibi çağlayanuñ
- 3 Şem'a pervāneyi yandurdığı-çün yanmadadır
Yüregi dağlanur elbette yürek dađlayanuñ
- 4 Öyle zaḥm açdı nigāhuñ kılcı sīneme kim
Pārelendi ciğeri yārelerüm bağlayanuñ
- 5 Vā'izüñ ḳavl-i riyāsı eṣer itmez Nūrī
Rasd gitmez işi 'ālemde cevrüñ sağlayanuñ

48b

-58-

[Azmī]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Ğam nigīn-i āh u vāh olmuş mülevveşdür dimāğ
Ḥāzin-i ḥüzn-i firāḳ derdüm budur senden ırağ

⁶⁷⁶ Bu şiirin 1, 3 ve 4. beytleri internet ortamında bulunmakta ve anonim olarak kayıt edildiği görülmektedir.

- 2 Olmadı bir dem benüm bu çarh-ı ‘ālem yāverüm
Bağ nihāl-i şevküme vurmuş bu dāğa bir de dāğ
- 3 Şüret-i ‘irfānına bağıdum kapandum sīretā
Tīğ-i bīdār-ı elemden ‘aşān kıldım boyna bāğ
- 4 ‘Arşa-i nazmumda her gün cevri ni ‘lān ider
Mīve-çīn ‘-i ömr iken bu kalbi kır(u)muş yirde bāğ
- 5 Derd elinden der-be-der mesā ‘-(i) bāb-ı ruḥum olup
Şām-ı kalbüm cüst-i cūy-ı cism-i luḥfundan çerāğ
- 6 (...) sālīm kimine zulm ile kıya yağıın
Oldıgundan bilmezem ‘ağda vesīle kağıı çağ
- 7 Yā mihr ü kār ola ṭālī ‘ yā bu ḥālī maḥv ider
Olsa bilsem beni kılsam kalbümü andan ferāğ
- 8 Kānde cehd vuḥş-i ter-i per eyledüm hep hepā
‘Azmiyā taqdīr-i ḥaqqı yok bu a ‘lāma mesāğ

-59-

[Muhliş]*⁶⁷⁷

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Kaysı yektā şanma dünyānuñ nice Mecnūnı var
Milket-i ‘aşkuñ kemāl-i vüs ‘at-i hāmūnı var

⁶⁷⁷ *EPD (Toparlı, Şafak, Çögenli, 1992: 29).

- 2 Vuşlat-ı cānān bizi çok cāna meşrūt eylemiş⁶⁷⁸
Pādişāh-ı kişver-i ‘aşkuñ ‘aceb kânūnı var
- 3 Fer-i dil-cūsuñ haţādur serve teşbīh eylemek⁶⁷⁹
Çünkü⁶⁸⁰ servüñ sādece bir kāmēt-i mevzūnı var
- 4 Zülfü sünbül hālī fül ruhsārı gül ol āfetin
Gül-sitān-ı hūsninüñ ezhār-ı gūn-ā-gūnı var
- 5 Lāf-ı da’vā-yı enāniyyet ne lāyık ‘ākile⁶⁸¹
Herkesüñ ‘ālemde biñ mā-fevki biñ mā-dūnı var
- 6 Tābıñı cevr ü cefā nāz-ı sürür-i hūsn ile
El-ħazer kim ‘āşık-ı zaruñ dil-i maħzūnı var⁶⁸²
- 7 Nāzenīnler nazmumı ser-zīb-i ‘ıkd eyler benüm
Tab‘umuñ **Muħliş** nice böyle dürr-ı meknūnı var

-60-

[Bākī]*⁶⁸³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Cāmuñ etrāfiñ kaçan kim seyr ider āvāreler
Çarḫ-ı mīnā-fāmı gūyā devr ider seyyāreler

⁶⁷⁸ Bu beyt EPD’nda 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁷⁹ Fer-i dil-cūsuñ haţadır serve teşbih eylemek: kaddine nisbet ne haddi var servin cilvede, M.

⁶⁸⁰ Çünkü: ancak, M.

⁶⁸¹ Bu beyt EPD’nda 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁸² Bu beyt EPD’nda yoktur.

⁶⁸³ *BD (Küçük, 99).

- 2 Yazamaz ebrūlaruñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tībān bunca yıllardur mişālün qaralar
- 3 Sen meh-i bedrūñ ziyāsun virmek olmaz ‘āleme
İttifākī bir yire cem’ olsalar meh-pāreler
- 4 Bir kul oğlı āfetūñ kūyında kaldı cān [u] dil
Kapuya çıkmaz görünmez n’eylesün bī-çāreler
- 5 Sākıyā gül-gün-veş gel bāde-i gül-günı şür
Lāle-reng olsun kızarsun ol iki ruhsāreler
- 6 Derdine dil zahmınuñ ‘aşkuñla dermān eyledūñ⁶⁸⁴
Şimdi ‘aşkuñ derdine düşdüm bulunmaz çāreler
- 7 Şāh-bāz-ı tab‘umuñ pervāzuñ urmaz kimseler
Çāre ey **Bākī** hemān olur öñünce varalar

49a

-61-

[Erzurumlu Emrah]*⁶⁸⁵

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Mey degül mey-hāneyi görmek merāķumdur benüm
Meclis-i mest-āneyi görmek merāķumdur benüm

⁶⁸⁴ Eyledūñ: eyledüm, BD.

⁶⁸⁵ *ED (Erkal, 2014: 174).

2 Ba'zen ba'zen dem çeker dem ehl-i 'işret 'aşkına⁶⁸⁶
Ra'nā-yı maḥbūb ile 'işret merāḳumdur benüm

3 Ben ḡulāmam ey ḡöñül ḡilmāna viremem seni⁶⁸⁷
Nāzlı nāzlı dil-beri şarmaḳ merāḳumdur benüm

4 'Ayb ḳılman kūy-ı dil-dāra varup gelmekligüm⁶⁸⁸
Günde bir kere varup gelmek merāḳumdur benüm

5 Ḥaḳ beni ayırmasun **Emrah** gibi ḡülmeden
Şad olup ḡüller gibi ḡülmek merakumdur benüm

-62-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün

1 Şabā mülküñ virür bāde
Yaḳar Çin mülküni āḫir

2 Olalı Rumda ser- 'asker
Ḥabeşden kesdi çok server

3 Diyār-ı zulmet-i seyrān
Lebindür çeşme-i ḫayrān

⁶⁸⁶ Erzurumlu Emrah'a ait olan bu şiir hem divanda hem de mecmuada 5 beyttir. Ancak iki beytleri birbirinden farklıdır. Bu beyt ED'nda yer almamaktadır.

⁶⁸⁷ Bu beyt ED'nda bulunan dördüncü beytin ilk mısrası ile üçüncü beytin ikinci mısrasını oluşturmaktadır. ED'nda bulunan bu üçüncü ve dördüncü beyt şu şekildedir:

*"Gerdenim dişler diyü havf etme benden ey püser
Nāzlı nāzlı kızları sevmek merāḳımdır benüm*

*Ben ḡulāmam ey ḡöñül ḡilmāna kapdırmam seni
Lebleründen büs edip emmek merāḳımdur benüm"* (Erkal, 2014: 174).

⁶⁸⁸ Bu beyt ED'nda 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

4 Aña yüz virü sîm zîrâ

O bir ide iki yeldâ

5 Geçüp genc-i K̄ara Bâğı

K̄urup Keşberde otağı

6 Gider 'âşıkларуñ dâda

Bekirün şeh-r-i Bağdâda

-63-

[Zihnî]

Mefâ 'lün/mefâ 'lün

1 Tağıtınca şabâ zülfüñ

Harâb eyler haţ-ı zülfüñ

2 Çekildi şâh-ı halk ekşer

Bu mihr-i mâ-cerâ zülfüñ

3 İder İskender-i devrân

Hâzerdür reh-nümâ zülfüñ

4 H̄âb-ı gafletden ider peydâ

Ola ey meh-liķâ zülfüñ

5 Semerķand K̄andehâr tağı

Tağıstândan yaña zülfüñ

- 6 Elinden **Zihnī**-(i) feryāda
Fer ü berdür ger belā zülfün⁶⁸⁹

49b

-64-

[Nedīm]*⁶⁹⁰

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Mest-i nāzum kim büyüdü böyle bī-pervā seni
Kim yetişdüri bu gūne servden bālā seni
- 2 Būydan hoş rengden pākizedür nāzük-tenüñ
Beslemiş çoynunda gūyā kim gül-i ra'nā seni
- 3 Güllü dībā giydüñ ammā kırkarum āzār ider
Nāzenīnüm sāye-i hār-ı gül-i dībā seni
- 4 Bir elünde gül bir elde cām geldüñ sākiyā
Kırğısın alsam gülü yāhūd ki cāmı yā seni
- 5 Şandum olmuş hüsnde bir fevvāre-i āb-ı hayāt
Böyle gösterdi baña ol kıdd-i müsteşnā seni
- 6 Şāf iken āyīne-i endāmdan sīnem dirīğ
Almadum bir kerecik āgūşa ser-tā-pā seni

⁶⁸⁹ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁶⁹⁰ *ND (Macit, 2017: 271).

- 7 Ben dedikçe böyle kim kıldı **Nedīmī** nā-tūvān
Gösterür engüşt ile meclisdeki mīnā seni

-65-

Ferd

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

‘Āşık-ı dil-zedenüñ bir gülüne göz dikenün
Şahrā-yı gül-zār ümīdinde dikenler bitsün

-66-

[Sa 'id]*⁶⁹¹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Çāre şad-zaḥma dūçār olsa bulur çāresüni⁶⁹²
Ṭālī' i yār olanuñ yār şarar yarasunı
- 2 Yüz bulup yüz kadar 'āşık yüzüne yüz sürmüş
Var ise luṭfa sezā-vār ider āvāresüni
- 3 Gül yüzi güldi koyup bāde-i gül-suḥt gibi
Ḥāriş-i ḥār-ı gama bülbül-i ğam ḥvāresüni
- 4 Kıl kadar kılma nazar kıl ile kâle beni bul
Ey şabā bir aralık gel ara zülf-ārāsunı
- 5 Göz göz olsa bile gözler mi gözü ğayrı ṭabīb
Ṭālī' i yār olanuñ yār şarar yarasunı

⁶⁹¹ *SD (Kul, 2017: 52-53).

⁶⁹² Bu şiir Sa 'id'in İzzet Mollâ'ya yazdığı naziresidir.

6 Şekl-i teşlîşde aşdum der-i eş'āra **Sa'īd**
'**İzzetüñ** mışra'-ı vālā-yı güher-pāresüni

7 Bir gazeldür iki tazmîn-i müşelleş üç beyt
Şā'irüñ dört kılar dīde-i nezzāresüni

-67-

[Ferd]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Atılan taşdur şehā zann itme Mecnūn kabrine
Recm ider her sebz-i felek dil-dāra zendür diyü

-68-

[Lüzūmī]*

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Şāh-ı hüsnüñ⁶⁹³ mülk-i 'aşkı rām idüp fermānuna
Çekdi tuğra kaçlarıñ şāh-āne-i 'ünvānuna

2 Nev-uşül-i şīveden bulmuş cemālūñ hoş-nizām
Serv-i nāzum sāde fes girdi vefā meydānuna

3 Bir bölük Hindū çıkup tabur şeklün dizdi hat⁶⁹⁴
Ġamzeler yalın kılıç 'arş etdirür her yanına

4 Ben müşīr-i 'aşkıñum sīnede t̄āġıñdur⁶⁹⁵ nişān⁶⁹⁶
Çeşm-i āhūlar alay açdı⁶⁹⁷ gönül dīvānuna

*LD (Kızıлтаş, 2014: 174-175).

⁶⁹³ Hüsnüñ: 'aşkuñ, LD.

⁶⁹⁴ Bu beyt LD'nda 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁹⁵ T̄āġıñdur: daġım, LD.

⁶⁹⁶ Ben müşīr-i 'aşkıñum sīnede t̄āġıñdur nişān: ben müşīr-i mülk-i 'aşkıñ sīnede daġım nişān, LD.

⁶⁹⁷ Açdı: açmış, LD.

- 5 Ceng için ‘uṣṣāka ḥūn-efṣān gözler çarḥ ider⁶⁹⁸
Şeh-süvārum kim durur tīr-i müjg peykānuna
- 6 Sağ u sol toğmuş⁶⁹⁹ bölük zülfüñ kumanda-yı şabā⁷⁰⁰
Ser-livā-yı kākülüñ baş egdirür erkānuna
- 7 Hāmī yüzden kur‘a-yı bahtumda ḥaṭ çıkdı siyāh
Karağol bekler gönül kūyuñ şeb-i hicrānuna
- 8 Ey **Lüzümī** nüṣḥa-yı şī‘riñ vefā kânūnidur
Ehl-i diller nev-be-nev ta‘līm ider cānānuna

50a

-69-

[Şubḥī beg]*

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Māh-ı rüyüñ göricek ‘aksini yār āyīnede⁷⁰¹
Hüsnüne mā‘il olup itdi qarār āyīnede
- 2 O māhuñ āyīneye baqdıgını şanma ‘abes
Bulmadı mişlini ḥübānda arar āyīnede
- 3 Sünbül-i zülfı gül-i rüyı o serv-i nāzuñ
‘Aks idince görünür özge bahār āyīnede

⁶⁹⁸ Bu beyt LD’nda 6. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁶⁹⁹ Toğmuş: açmış, LD.

⁷⁰⁰ Bu beyt LD’nda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁰¹ Subḥī Beyin bu gazeli “Çifçi, Ö. (2017). Hâtimetü’l-Eş‘âr (Fatīn Tezkiresi), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.” ve “Arslan, M. (2014). “Trapoliçeli Subhi Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü” gibi kaynaklarda geçmektedir.

4 Çekilüp āyīne-i mihre siyeh perde-i şerm
Tāb-ı zülfüñ taradı bu gice yār āyīnede

6 **Şubhiyā** şeker-i luţfuyla Cenāb-ı Ziver
Tuṭı-i ṭab‘um ider nazm-ı nişār āyīnede

-70-

[Ġālib]*

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Baġlanup zülfüñde bozdum ahdi de peymānı da
Çeşmüñi gördüm unuttum derdi de dermānı da

2 Ey hoş ol mest-i maḥabbet kim ḥumār-ı ‘aşqda⁷⁰²
Bir kadeḥ meyle deġişmiş küfrü de imānı da

3 Merd-i bī-ķayda belā-keşlikdedür ārām-ı dil
Yoḡsa çoķdan terk iderdüm cānı da cānānı da

4 Bende-i pīr-i ḥarābatuñı ki yoķdur sıķleti
Zāhid-i zerrāķuñ olsun ‘ilmi de ‘irfānı da

5 Āteş-i cān-süz-ı dil fikr-i dehān-ı dil-rübā
‘Āşıķuñ mālūmıdur peydāsı da pinhānı da

---

*ŞGD (Okçu, 1993: 381).

⁷⁰² ‘Aşqda: ‘aşqdan, ŞGD.

6 Çünkü derd ehline hep bî-gânelerdür çâre ne
Sen dağı yâd itme Ğâlib şabri da şâmânı da

-71-

[‘Aynî]*⁷⁰³

Mef‘ülü/mefâ‘ilü/mefâ‘ilü/fe‘ülün

1 Yâd eyledüm ebrûlaruñı hañçere düşdüm
Bağdum ruğ-ı pür-tābuña ateşlere düşdüm

2 Def‘ itmek için miñnetini kağbe cihānuñ
Bir muğ-beçeye ‘āşık olup sâğara düşdüm

3 Oğ gibi beni atdı yabana o kaşı yâ
Togrisı budur kendümi bilmem nere düşdüm

4 Germ-ābede gördüm o perî-peykeri tenhâ
Āğüşa alurken bayılup mermere düşdüm

5 ‘Aynî nazâr itmem vaţanum olsa da cennet
Ğam şehri dinür adına⁷⁰⁴ bir hoş yere düşdüm

50b

-72-

[‘Aynî]*⁷⁰⁵

Fâ‘ilātün/fâ‘ilātün/fâ‘ilātün/fâ‘ilün

1 Fitne-i āñir-zamān cādū-nişāndur perçemüñ
Āfet-i cān dil-sitān bir bî-emāndur perçemüñ

⁷⁰³ *AD (Arslan, 2004: 179).

⁷⁰⁴ Adına: nāmına, AD.

⁷⁰⁵ *AD (Arslan, 2004: 165).

- 2 Zîr-i fesde gâh ham-der-ham olur geh târumâr⁷⁰⁶
Turfâ püsküllî belâ-yı ‘âşıkândur perçemûñ
- 3 Boynuma zencîr olup aḥîr beni Mecnûn ider
Başumı sevdâya şaldı pek yamandur perçemûñ
- 4 Pîç-i tâb itme uzatma baḥşî yoḡdur kâl ü kâl
Genc-i ḥüsnüñde muḡalsam bir yılandur perçemûñ
- 5 Tâb-ı mihr-i ‘arîzuñdan ḥıfz için şâhum seni
Rişte-i bâl-i ḥümâdan saye-bândur perçemûñ
- 6 Bir şeb-i yeldâda ‘Aynî diñledi tül u dirâz
Fenn-i siḡr ü fitneden bir dâsitândur perçemûñ

-73-

[Nedîm]*⁷⁰⁷

Fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilün

- 1 Fırқа-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek
Hep esîrûñdür begüm ḥattâ dil-i nâ-şâda dek
- 2 Şöyle mest olmuş ki açılmış girîbân-ı kabâ
Nâfdan tâ bende-gâh-ı hançer-i fülâda dek

⁷⁰⁶ Antepî Aynî’ye ait olan bu şiir divanda 7 beyitten oluşurken mecmuada 6 beyittir.

⁷⁰⁷ *ND (Macit, 2017: 234).

- 3 Mā-melek şeyhüm bütün hammāra rehn olmuş gibi
Delğ-ı peşmünden müzehhep nüsha-i āvāre dek
- 4 Gökşu bir nā-hoş havā şimdi Çubuklı pek zihām
Sevdiğüm tenhāca çekdirsek mi Sa‘d-ābāda dek
- 5 Şöyledür kaht-ı taḥammül sīne-i tengümde kim
Yetmez olmuşdur nefes bir āteşin-feryāda dek

- 6 Kilk-i ‘ayyāruñ ‘aceb nā-refte rāh açdı **Nedīm**
Hāne-i endīşeden gül-zār-ı isti‘dāda dek

-74-

[Nef‘ī]*⁷⁰⁸

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- 1 Hem kadeḥ hem bāde hem bir şūḥ sākīdür gönül
Ehl-i ‘aşkuñ ḥāşılı şāhib-mezākıdur gönül
- 2 Bir nefes dīdār için biñ cān fedā itsem n’ola
Nice demlerdür esīr-i iştiyākıdur gönül
- 3 Dildedür mihrüñ қо ḥāk olsun [yolunda] cān u ten
Ben ölürsem ‘ālem-i ma‘nīde bākīdür gönül
- 4 Zeredür ammā ki tāb-ı āfitāb-ı ‘aşḫ ile
Rūzigāruñ şemse-i tāḫ u revākıdur gönül

⁷⁰⁸ *ND (Akkuş, 2018: 267-268).

- 5 İtse Nef'î n'ola ger gönlüyle dâ'im bezm-i hâş
Hem kadeh hem bâde hem bir şüh sâkîdür gönül

51a

-75-

[Hâşmet]*⁷⁰⁹

Fe 'ilâtün/fe 'ilâtün/fe 'ilâtün/fe 'ilün

- 1 Âherûñ rāhatunı iste ki rāhat bulasun
Vādî-i ğadre sülük etme selāmet bulasun
- 2 Derde dermān olagör nabza göre şerbet vir⁷¹⁰
Tavr-ı üslüb-ı hakīm üzre halāvet bulasun
- 3 Eyle hūn-ı dilūñi bezm-i mükāfāta şarāb⁷¹¹
Neş'e-i vaşla dimāġuñda liyākat bulasun
- 4 Ekdigün biçmedesun resm ü reh-i hāk budur⁷¹²
Sen de mā-dūnuña raḥm eyle ki raḥmet bulasun
- 5 Aşinā eyle yed-i himmeti nīgū-kāra⁷¹³
Bir işi eyleme ki soñra peşimān olasun⁷¹⁴
- 6 Cüst (ü) cū eyleme şeh-rāh-ı seyāhatde 'abeş
Baḥr-ı 'irfānı ara dürr-i ḥakīkat bulasun

⁷⁰⁹ *HD (Aksoyak, Arslan, 2018: 193).

⁷¹⁰ Bu beyt HD'nda 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷¹¹ Bu beyt HD'nda 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷¹² Bu beyt HD'nda 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷¹³ Bu beyt HD'nda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷¹⁴ Peşimān olasın: nedāmet bulasın, HD.

7 Nev-be-nev ‘arız olur perteve noķşān [u] kemāl
Mıhr-i ikbālī gōzet meh gibi Şöhret bulasuñ

8 **Hāşmetā** māl-ı menāşıbdā merātıb arama
Ādemıyyetde çalış pāye-i rif‘at bulasuñ

-76-

[Neş‘et]*⁷¹⁵

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün (fa‘lün)

1 Kılıcı kanlı eli kanlı dili kanlı güzel
Çeşm-i cellādı yamān cān alıcı kanlı güzel

2 Kāhramān niġehi gibi celālī-meşreb
Bir levend-āne revışlı ġeliş ‘Oşmānlı güzel

3 Şehr āşüb-ı zamān Şöhre-i āfāk-ı cihān
Māh-ı ken‘ānı gibi Őöhreti var şanlı güzel

4 Çeşm ü ebrü vü leb ü hāl ruħunda sūz yok
Vaşf-ı hūsnün diyemem cāzıbeli ānlı güzel

5 Ceyş-i hūbānuñ odur şimdi sipeh-sāları
Neş‘et ol devlet ü ikbāl ile ‘unvānlı güzel

-77-

[Muħıbbı]*⁷¹⁶

⁷¹⁵ *HND (Oġraş, 1991: 277).

⁷¹⁶ *MD (Yavuz, Yavuz, 2016: 1205).

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- 1 Tende cānum yoğ iken ben t̄alib-i cānān idüm
‘Aşķ şahrāsına düşmüş zār u ser-gerdān idüm
- 2 ‘Ārız-ı dil-dārda yazılmadan haṭṭ-ı ğubār
Ben yiyüp esrār-ı ‘aşķı vālih ü hayrān idüm
- 3 İtmemişdi Ka‘benüñ bünyādına daḡı Ḥalīl
Ka‘be-i ḡüsñüñe qarşu ben saña⁷¹⁷ kurbān idüm
- 4 Virmedün bir kimse daḡı zülf-i Leylādan haber
Gelmedün Mecnūn cihāna ben ğama sulṭān idüm
- 5 Ey **Muḡibbī** haṭṭ-ı ğam yazılmadan cān levḡine
Ben belā bezmünde geh nālān u hem⁷¹⁸ giryān idüm

-78-

[Said]*⁷¹⁹

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- 1 Zār u ḡār u mübtelā bir nāy bir ben bir ğoñül
Şūr u şer rüsvā belā bir nāy bir ben bir ğoñül
- 2 Ḥākiyyü’l-aḡvāl ḡāki ḡāl şākī-i melāl
Çāk-i bāl-i ibtilā bir nāy bir ben bir ğoñül

⁷¹⁷ Saña: senüñ, MD.

⁷¹⁸ Hem: geh, MD.

⁷¹⁹ *SD (Erkal, 2017: 62-63).

- 3 Dil hevādār u fiġān mu‘tād dīvāne-i neġād
Ser-nihād-ı her aza bir nāy bir ben bir gōñül
- 4 Nāle-zen cāndan bezen elden ele dā’im gezen
Pür-miġen derd-āşinā bir nāy bir ben bir gōñül
- 5 Zerd-rū vü merd-ġū vü derd-cū-yı bülbül gibi
Derd-gū āteş-serā bir nāy bir ben bir gōñül
- 6 Baġrı yanu cevre anu lufuna lāyık olan
‘Āşık-ı sūziş-nevā bir nāy bir ben bir gōñül
- 7 Pey-rev-i Rā‘if rumūza vāıf ‘arif [ü] **Sa‘ıd**
Kāşif-i zengin-edā bir nāy bir ben bir gōñül

51b

-79-

[Nef‘ı]*⁷²⁰

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 ‘Āşıa a’n etmek olmaz mübtelādur n’eylesün
Ādeme mihr ü muġabbet bir belādur n’eylesün
- 2 Zülfüne alsa perişān eylemezdi dilleri⁷²¹
Anı da tahrık iden bād-ı şabādur n’eylesün

⁷²⁰ *ND (Akkuş, 2018: 275-2769).

⁷²¹ Bu beyt ND’nda 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

3 Gönlü dil-berden kesilmezse ‘aceb mi ‘āşıkun⁷²²

Ġamzesiyle tā ezelden āşinādur n’ eylesün

4 N’ola ta‘yīn etse zabt mülk-i hüsni ğamzeye⁷²³

Zülfi bir āşüfte-ser-der-hevādur n’ eylesün

5 N’ola olsa mużtarib-ḥāl dil-i ‘uşşāḳdan

Sīnesi āyīne-i ‘ālem-nümādur n’ eylesün

6 Olmasa Nef‘ī n’ola dil-beste zülf-i dilbere

Ṭa‘b-ı şūḥı dāma düşmez bir hümādur n’ eylesün

-80-

[Nazīm]*⁷²⁴

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

1 Nihāyet yok ḳazā-yı ‘aşḳa menzil ḳande ben ḳande

Güzer-ġāhum miyān-ı baḥr u sāḥil ḳande ben ḳande

2 Göñül müştāḳ-ı rūyuñ ben helāk-i dūrī-i kūyuñ

Gör inşāf eyle sen de nīm-bismil ḳande ben ḳande

3 Ḥayāl-i kākülünle mestī-i şahbā-yı la‘lünle

Daḥi rūz-ı ezelden bilmezem dil ḳande ben ḳande

⁷²² Bu beyt ND’nda 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷²³ Bu beyt ND’nda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷²⁴ *YND (Çakır, 2018: 997).

4 Nigāhuñ aldı ‘aqlum ben seni teşhîr kaydında
Füsün-kâr olmada⁷²⁵ cādū-yı Bâbil kânde ben kânde

5 **Naẓīmā** şahş-ı himmet küşte-i şemşîr-i bahtumdur
Yine şekvâ felekden hayf kâtil kânde ben kânde

-81-

[Pertev]*⁷²⁶

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Hālūñ ey üftâde düşdükçe beyân lâzım saña⁷²⁷
‘Arz-ı hâl ol şāha vir kim her zamân lâzım saña

2 Bülbül-i şeydâ-yı gül-ruhsâr u Leylî-zülf isen
Tâ ser-i Mecnûnda ey dil âşiyân lâzım saña

3 Yâd-ı la’li rûh-perverlik ider vaqt-i firâk
Ger riyâzet-keş de olsañ kût-ı cân lâzım saña

4 Ey dil-i sūzân niçün pervâne-veş hāmūssun
Nāmuñı bülbül kōmuş ol gül figân lâzım saña

5 Sen ki fermân-rân-ı iklîm-i nezāketsün şehâ
Pertev-âşâ bir nedîm-i nükte-dân lâzım saña

52a

⁷²⁵ Füsünkâr olmada: füsün u mekrde, YND.

⁷²⁶ *MPD (Bektaş, 2017: 48-49).

⁷²⁷ Muhammed Pertev’e ait olan bu şiir divanda 6 beytten oluşurken mecmuada 5 beyttir.

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 İntizâr-ı 'âşık nâ-kâmuna fûrkat gibidür⁷²⁹
Merd-i me' yūsı tesellide şemâtet gibidür
- 2 Mütekebbirlere kibr itme taşadduk şayılr
Zâlim-i cevr-dâzâ teslim-i 'ibâdet gibidür⁷³⁰
- 3 Çeşm-i imân ile bakşan işine dünyânuñ⁷³¹
İstikâmet bu 'aşırlarda ihânet gibidür⁷³²
- 4 Oldı mu 'tâd-ı durûğ oluğdur ebnâ-yı zamân⁷³³
Togrı söz söylemek izhâr-ı kabâhat gibidür
- 5 Kerem-i nâ-be-maḥal cevrdn olmaz ma' dūd⁷³⁴
Medḥ ü zemm itmede tebzîr⁷³⁵ ü denâ' et gibidür
- 6 Görinür ḥaddi tecâvüz iden emrũñ zıddı⁷³⁶
Farṭ-ı tevfir tek-â-pûda⁷³⁷ ḥaḳâret gibidür⁷³⁸

⁷²⁸ *MKD (Bardakçı, 2007: 927-928).

⁷²⁹ Musa Kazım'a ait olan bu şiir hem divanda hem de mecmuada 11 beyitten oluşmaktadır. Ancak şiirlerde büyük farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu beytin ilk mısrası divanda farklıdır.

İntizâr-ı 'âşık nâ-kâmına fûrkat gibidür: merg-i şâdî ki müfâcâ-yı ḳasâvet gibidür, MKD.

⁷³⁰ Zâlimi cevr-dâzâ teslim-i 'ibâdet gibidür: Zâlimi zulm ile te' dib 'adâlet gibidür, MKD.

⁷³¹ Bu beyt MKD'nda 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷³² İstikâmet bu 'aşırlarda ihânet gibidür: İstikâmet şu zamânlarda seḳâmet gibidür, MKD.

⁷³³ Bu beyt MKD'nda 8. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷³⁴ Bu beyt MKD'nda 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷³⁵ Medḥ ü zem itmede tebzîr : ḥükm-i tebzîr ü seref züll, MKD.

⁷³⁶ Bu beyt MKD'nda 9. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷³⁷ Farṭ-ı tevfir takâpu da: nâ-be-câ ḥürmet ü talṭif, MKD.

⁷³⁸ MKD'nda mecmuada olmayan iki farklı beyt vardır. Bunlar şu şekildedir:

- 7 Halkı te'vîle alışdurdı uşul-i taḥlîf⁷³⁹
Şimdi her vâ vü ḳasem sirḳate âlet gibidür
- 8 Geçdük iḥsânlarından küberâ-yı 'aşruñ⁷⁴⁰
Bir mażarratları degmese 'inâyet gibidür
- 9 Ne evâmir ne nevâhî ne namâz u niyâz⁷⁴¹
'Aşırnadur yine şâh-ânedede cennet gibidür
- 10 **Kâzım** 'âlemde F(1)ransızca'yı ta'lîm eyle⁷⁴²
Nażar-ı ḳadr-i ekâbirde diyânet gibidür⁷⁴³
- 11 **Kâzımâ** toğrı söze böyle itme sen iḳdâm⁷⁴⁴
Saña dâ'im Ḳaraṭađ cây-ı iḳâmet gibidür

-83-

[Râtib]

Fe 'ilâtün/fe 'ilâtün/fe 'ilâtün/fe 'ilün

- 1 Yârsız zevḳ-i cihân 'aşıḳa miḥnet gibidür
Sîm ü zer olmayıcaḳ 'aḳla belâhet gibidür

---

*"Mü'minüñ eyle ḥazır şu'le-i idrâkinden
Fikr-i erbâb-ı nażar 'ayn-ı kerâmat gibidir*

*Ceyb-i imsâk-ı iḥsâra maḳâlîd-i ğinâ
Dest-i kâfirdeki engüşt-i şehâdet gibidir"* (Bardakçı, 2007: 927-928).

⁷³⁹ Bu beyt MKD'nda 6. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁴⁰ Bu beyt MKD'nda 7. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁴¹ Bu beyt divanda yoktur.

⁷⁴² Kâzım 'âlemde Fransızca'yı ta'lîm eyle: ehl-i İslâma Fıransızca ta'allüm Kâzım, MKD.

⁷⁴³ Bu beyt MKD'nda 11. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁴⁴ Bu beyt MKD'nda bulunmamaktadır.

- 2 Ehl olur şanma şaķın cāhile ber-tıynet olan
Nākesūñ servet ü sāmānı meziyyet gibidür
- 3 ‘Aşrimuzda oķudur oldı şadāķat mazmūm
Şimdiki şıdķ-ı diyānet eski hıyānet gibidür
- 4 Mösyö pardon diyerek eyler işin ĥatm-i kelām
Dinilür her sözine ‘ayn-i kerāmet gibidür
- 5 Bıraķ eski gidişi bilmek olur bī-‘ār ola
Terk-i nāmūs-ı ĥayā şimdi zārāfet gibidür
- 6 Ğayret ü millet ü dīn ĥaşlet-i iĥsān-ı kerem
Nezd-i valā-yı ekābirde ĥamāķat gibidür
- 8 Nice tanzīr olur nazm-ı cenāb-ı **Kāzım**
Ya‘ni her mışra‘-i‘ bergini belāģat gibidür
- 9 Görse eş‘ārını ĥayrān ĥalurdı şā‘ir
Rātib ol nādire-gū ĥāşılı Şevket gibidür

-84-

[Nāilı]

Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

- 1 Yāre baş egme ulū‘l-emre itā‘at gibidür
‘Aşıķuñ zūlfüne bend olma riyāset gibidür

- 2 Nākesüñ ülfetine meyl-i hiyāset gibidir
Merd-i me'yūsı melāhātda sāmet gibidür
- 3 Merdüm-āzā-yı nüvāziş şaneme ragbetdür
Zālime merḥamet ef'ī-i ḥayālet gibidür
- 4 Kaldı ḥayāl-i miyānunda ġarīb ehl-i kemāl
Dest-i tersāda kim engüşt-i şehādet gibidür
- 5 Kāfirüñ nāmına 'unvān-ı sa'ādet peydā
Ṭavḳ-ı zerüñ ṭaḳub gelibdür 'icābet gibidür
- 6 Ecnebi milletine çeşm-i ḥaḳāretle nazār
Nazār-ı ferir ekābirde ḥıyānet gibidür
- 7 Ba'de-zīn 'ālemüñ ıslāḥını melül itmek
Ḥālet-i tez'ini emīr-i iḳāmet gibidür
- 8 Ḥaḳḳ ile bātılı şimdi ne arar var ne şorar
Reviş-i ḥāl-i cihān vaḳt-i cehālet gibidür
- 9 **Nā'ili** ḥayr ire mi gerçi bu ḳavle **Kāzım**
Ṭoġrı söz söylemek izḥār-ı ḳabāḥat gibidür
- 10 'Ömrüñ efzün ide müfti-yi atamun Mevlā
Baḥt-i ḥālişası dīne i'ḥānet gibidür

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Şīvesiz yār kinīsāda ki şūret gibidür
Öyle cānsız şaneme tapma hamākat gibidür
- 2 Yāre bir merhem olan zātuñ olur büt-i rāhib
Cevri cerrāhlarıñ hastaya şefkat gibidür
- 4 Kızdırup va 'zı harāretle böñledir halefī
Vā'izüñ meclis-i (...) kasāvet gibidür
- 5 Yār-ı şirīn-dehān 'āşıkuna düşnāmı
Dar cebün içre Hakkı tatlı merāret gibidür
- 6 Fāsih ider neş'e encümen-ārā-yı ğazā
Şevk-ı rengīn 'ömür ü pāre-i misket gibidür
- 7 Çarçabıñ pertev alur her münfasıf mürşid
Çünkü diğkatle ferāsetde kerāmet gibidür
- 8 **Kāzımuñ** nuḡkını **Şafvet** işidince şuşdum
Toğrı söz söylemek izhār-ı kabāhat gibidür
- 9 Şā'ir-i māhir olur münşīr-i Mollā-i senā
'Abd-i der-gāhınuñ en kem-teri **Şafvet** gibidür

[Durdı Dede]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Kūy-ı bimār 'āşık-ı mihnet-keş cennet gibidür⁷⁴⁵
Bir kâsem-i mülākāt aña vuşlat gibidür
- 2 Sene miqdârı cüdâ olmağ o semenberden
Toğrısı 'āşıkā bir kaç sene fūrkat gibidür
- 3 Telh olmaz o perīnūñ bizce hīç düşnāmı
Cevrler 'āşıkūñ cānına meşhet gibidür
- 4 Şaqlabanluğ iderek iki kaşık şağ urur
Çünki aḥvāl-i cihān şimdi rezālet gibidür
- 5 Şafvet ü Kāzım u Rātibe Nā' ile üstād
Fen-i eş'ārda **Durdı Dede** Şevket gibidür

[Rāğıb Paşa]*⁷⁴⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Ehl-i dil-ārām ider her kânde kim rağbetlenür⁷⁴⁷
Kāh olur gurbet-i vaṭan kāh vaṭan gurbetlenür

⁷⁴⁵ Bu mısranın vezni kusurludur.

⁷⁴⁶ *RPD (Yorulmaz, 1989: 89).

*HAD (Yılmaz, 2011: 194-196).

⁷⁴⁷ Mecmuada Rağıp Paşa'ya ait olduğu belirtilen bu şiirin 3 beyti Rağıp Paşa'nın divanında yer alırken 2 beyti de Hamī Ahmed'in divanında yer almaktadır. Bu ilk beyt Hamī Ahmed'in divanında bulunmaktadır.

- 2 Kāse-i leb-rīz-i fagfur olsa da virmez şadā⁷⁴⁸
Devlet⁷⁴⁹efzāyiş bulur⁷⁵⁰ aġniyā hişşetlenür
- 3 Pāk-tıynet küşe-i rahmetde h̄vār olsun mı h̄ç⁷⁵¹
Gevher āġüş-ı şadefden dürr olur kıymetlenür
- 4 La´l olur mey-i zebān-ı h̄āme-i pīçide-müy⁷⁵²
Kılca ġamdan tab´-ı erbāb-ı suhan´ illetlenür⁷⁵³

- 5 **Rāġıb** olsun iltifāt itsün de bir ´ālī-himem
Şi´r-i pāküm gör nice Nābilenür Şevketlenür

-88-

[Lafzī]

Fe´ilātün/fe´ilātün/fe´ilātün/fe´ilün

- 1 Yār ile zevk-i cihān´ aşıkā cennet gibidür
Merd-i bā-´aşk u hevā ya´nī hamākat gibidür
- 2 ´Aşık āġyār ile itse nice dem seyr ü güzār
Şeb-i yeldāda kışın küşe-i vahdet gibidür
- 3 Cāhilān-(ı) cādū riyāsetle tefāhūr itmek
Hem yine (...) kaçmağ sefāhat gibidür

⁷⁴⁸ Bu beyt RPD’nda yer almaktadır.

⁷⁴⁹ Devlet: servet, RPD.

⁷⁵⁰ Bulur: bulunca, RPD.

⁷⁵¹ Bu beyt HAD’nda yer almaktadır.

⁷⁵² Bu beyt RPD’nda yer almaktadır.

⁷⁵³ Koca Raġıb Paşa’nın divanında 6 beyt olan bu şiirin mecmuada sadece 3 beyti vardır.

- 4 Bulanuk diyerek bir bir dosta sitān oldu
'Ömr-i verāda eylemiş şimdi kabāhat gibidür
- 5 Kefere milletine buğz-ı 'adāvet itmek
Bezm-i 'unvān bezirgāna haķāret gibidür
- 6 Nidelüm devr-i felek 'aksine verā-yı cān
Tūruz-ı eṭvār-ı cihān kurb-ı kabāhat gibidür
- 7 Oldum üftāde dil-āvīz ü peri-ruhsāra
Rūz-ı şeb āh dilüm medet-i dehşet gibidür
- 8 **Kāzımuñ** fevķi erbāb-ı sūhan itdi pesend
Togrı söz söylemek izhār-ı kabāhat gibidür
- 9 **Lafzı** 'ālemde müzevirlige rağbet itmek
Meclis-i şer'ı şadākatle hıyānet gibidür

53a

-89-

[Tevfık]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 O perı işve-i ṭannāz-bere āfet gibidür
Pister-i vuşlata almaķ katı zahmet gibidür
- 2 O ĩmālar kim ider 'āşıķa çeşmüñ çata
Mest-i medhüş-ı harābāt ile miñnet gibidür

- 3 Ben disem bunı āfetüm saña aġyār söyler
Gelse haţ hüsnüñe bāzār-ı nihāyet gibidür
- 4 Zevk-i vaşluñla bekām olmadı āhır göñlüm
Olsa bir būs-i lebüñ baña қanā'at gibidür
- 5 Böyle bir 'āşık-ı maḥzūna teraḥḥum itmek
(...) ehline maḥşer de şefā'at gibidür
- 6 Zül-i dīvāneye bes ġayrı ġüzel severdiñ
Tıfl-ı nev-zādeye қundaқda naşīhat gibidür
- 7 Olmayan vāqıf-ı esrār-ı zibāya-yı vücūd
İki 'ālemde cemādāt nebātāt gibidür
- 8 Şunı bir 'ārif-i bāh dil-i āġāh añlar
Kā'inātuñ bize bu devr-i ḥaқāret gibidür
- 9 Kışverüñ bir daḡı (...) i' mārātı
Virme bir mürde-i ḥırşa leb-i şıḡhat gibidür
- 10 Bize bu nice bulunan zulüm ü serīḡ
Ġālibā nezd-i ekābir de 'adālet gibidür
- 11 Hele ma'mūr olana aқçe қazanmaқ āsān
Terk-i nāmūs ile inkāra cesāret gibidür

- 12 Halkı tār ile çalışdurdı ahvel-i meḥ-liḳā
Şimdi her ne okusam ser-ḳate ālet gibidür
- 13 İrtikābāt haber-i bahāya haberün itmek
Devr-i el-ānda ol āgāh şadāḳat gibidür
- 14 Rāşiler merḳatīler ṭoldı bütün ihāta
İhtiyāt fırḳasına gūyā metānet gibidür
- 15 Şarrāf altun ile baḡlar vaşiyetde ḡayr harāba
Bunda Muḫlişī girībāna ri'āyet gibidür
- 16 **Tevfiḳā** zevḳüne baḳ işbu egrü sözi kes
Cevr-i yār 'āşıḳuna luṭf-ı mürüvvet gibidür

53b

-90-

[Müştaḳ]*⁷⁵⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Yeter ey çeşm-i siyeh dīdelerüm ḳan itdün
Pertev-i 'aks-i ruḫuñla beni sūzān itdün
- 2 Bezm-i 'işretde raḳībān ile hem-dem olalı
Dil-i vīrānemizi külbe-i ahzān itdün

⁷⁵⁴ * MBD (Gündoḡdu, 1997: 169).

- 3 Ğayrılarla şalınub serv gibi gül-zāra
Beni sen fāhte vü bülbül-i nālān itdūñ
- 4 Göñlümi destüñe almağda ‘aceb ħalt itdūñ
Ħayf kim böyle beni ‘āleme destān itdūñ
- 5 Kākülün fikr iderek şimdi siyah-püş oldum
Perçemün veş beni ser-mest-i perīşān itdūñ
- 6 Ħalkı seyl-āb-ı sirişkümle ĝarık itme yeter
Eşk-i çeşmüm yem-i ħün ħalzüm-i tūfān itdün
- 7 Saña **Müştāk** olalı tāc u ħabādan geçdüm
Ey ħamām beççesi sen çoğları ‘uryān itdūñ

-91-

[Rūḫī]*⁷⁵⁵

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Belde ħançer n’içün ol şūḫ-ı cefā-cū götürür
İki şimşirüni ħod ol iki ebrü götürür
- 2 Götürür⁷⁵⁶ her yaña da kākülünü şanma o yār⁷⁵⁷
İki cānibden iki sünbül-i ħoş-bū götürür⁷⁵⁸

⁷⁵⁵ *RD (Ak, 2001: 560).

⁷⁵⁶ Götürür: gösterür, RD.

⁷⁵⁷ Yār: māh, RD.

⁷⁵⁸ Bu beyt RD’nda 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

- 3 İki şayyādıdur ebrūları ol yārin⁷⁵⁹ kim⁷⁶⁰
Her biri zīr-i kemendünde bir āhū götürür
- 4 Aḳsa ‘aşqumı teskīn idemez nice muḥabbet⁷⁶¹
Mā-cerāmuz bizüm ey dil dehā çün şu götürür
- 5 Eger a‘lā eger adnā ayağun toprağunı⁷⁶²
Yerde qorlar mı meger o götürür bu götürür

- 6 Ne kadar **Rūḥīye** luṭf eyler iseñ lāyıḳdur
Ki senün bār-ı ğamı ‘aşkuñı hep o götürür

-92-

[Fuzūlī]*⁷⁶³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Mesken ey bülbül saña geh şāḥ-ı güldür geh kafes
Nice ‘aşıksuñ ki āhundan tutuşmaz ḥār ü ḥas
- 2 Yār kūyunda Müselmānlar ger olsaydı yerüm
Kāfirüm ger ravza-i Rıdḩvāna eylerdüm heves
- 3 Nāḳa Leylī maḥmilün çekmiş beyābān seyrine⁷⁶⁴
Eyle Mecnūnı bu ḥāletden ḥaber-dār ey ceres

⁷⁵⁹ Ol yārin: dildārun, RD.

⁷⁶⁰ Bu beyt RD’nda 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁶¹ Bu beyt RD’nda bulunmamaktadır.

⁷⁶² Bağdatlı Rūḥī’ye ait olan bu şiir divanda 7 beytten oluşurken mecmuada 6 beyttir. Bunun yanı sıra birer beytleri de birbiriden farklıdır.

⁷⁶³ *FD (Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, 1997: 191).

⁷⁶⁴ Bu beyt FD’nda 4. beyt olarak kayıtlıdır.

- 4 Kūh feryād-ı şadāsuñ virđi Ferhādun demen⁷⁶⁵
Nakş-i Şirīndür verür āvāz olur feryād-res
- 5 Bir nefes ıaldı⁷⁶⁶ ħayātumdan ħabībüm şubĥ-dem⁷⁶⁷
N'ola ger bir mihr göstersen baña āĥir nefes⁷⁶⁸
- 6 Ey **Fuzūlī** ger saña cem 'ıyyet-i dildür murād
Bāġla bir dil-dāra gönlüñ ġayrıdan peyvend kes

54a

-93-

[Müştäġ]*⁷⁶⁹

Mef'ülü/mefā 'lū/mefā 'lū/fe 'ülün

- 1 Ver bāde eya sākī birāz def'-i ġam olsun
Neyzen ney-i hem-demle ki dem üzre dem olsun
- 2 Çarĥ-ı felegüñ miĥnet ü ālāmı dükenmez
Bārī ġam-ı dil-ber bā 'işi bir ġonca-fem olsun
- 3 Zāhidlere baĥş eylemişüz zevġ-i riyāyı
Biz dem görelüm dem-be-dem anlar verem olsun
- 4 Maĥmūr-ı mey-i mey-kede-i rüz-ı elestiz
Yā Rab bizi daĥl eyleyenüñ 'ömri kem olsun

⁷⁶⁵ Bu beyt FD'nda 3. beyt olarak kayıtlıdır.

⁷⁶⁶ ıaldı: ıalmış, FD.

⁷⁶⁷ Dem: tek, FD.

⁷⁶⁸ Fuzūlī'ye ait olan bu şiir divanda 7 beytten oluşurken mecmuada 6 beyttir.

⁷⁶⁹ *MBD (Gündoġdu, 1997: 215).

5 **Müştâk-ı** suhanver şeh-i iklīm-i şafādur
Destünde anuñ şubḥ u mesā cām-ı cem olsun

-94-

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

I

1 Bir zamān görmedi hīç rüy-ı şafā dīdelerüm
2 Geçdi eyvāh bütün āh ile şām ü seherüm
3 Oldı āteş-kede derd ile şimdi yerüm
4 Kalmadı āh ciger-i zillet-i tende eşerüm
5 Nice āh eylemeyem āh yanıkdur cigerüm

II

1 Başumı aşdı çıķup göklere derd ü ālām
2 İdemem kimseye bir vechile ḥālüm ifhām
3 Gözüme oldı benüm iki cihān şimdi ḥarām
4 Kōmaduñ āh felek zerre gönülde ārām
5 Eyzan

III

1 Cigerüm cān-ı dilüm çeşm-i nizārum yandı
2 Yüregüm eşk-i terim dīde-i zārum yandı
3 Tıtuşup āh-ı şerer-bār ile varum yandı
4 Eşerüm kalmadı hep āteşe darum yandı
5 Eyzan

IV

1 Saña üftāde olalı gönülümü bir-dem bulamam
2 Tır-i çeşmüm ḥarem-i sīneye maḥrem bulamam
3 Derd-i miḥnet gibi kendüme hem-dem bulamam

- 4 Cigerüm dāğına bir vechile merhem bulamam
5 Eyżan

V

- 1 Baña düşman olanın düşmeni Allāh olsun
2 İşi ‘ālemde bütün nāle-i cān-gāh olsun
3 Dūzaḥīlerle yaqub āteş-i hem-rāh olsun
4 Ey gönül ḥānesüñi yıkan bir āh olsun
5 Nice āh eylemeyem āh yanıkdur cigerüm

54b

-95-

[Tevfik]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Nāle-i āh [u] fiğān güllerde yoq bülbülde var
Buy-ı müşk jāle-i ter bülbülde yoq güllerde var
- 2 Āh-ı te‘sir eylemiş ḥarābāt-ı bülbül-i ‘āleme
Dem-i nevā her dem neden güllerde yoq bülbülde var
- 3 Gerçi zārı per ü bālı herz ḥaḳīḳat kim bizüm
Çünki bīdār olmamaq bülbülde yoq güllerde var
- 4 Pāy pā-bendesine der-ḥāre tefekkür eylese
Terk-i rāḥat eylemek güllerde yoq bülbülde var
- 5 Rāz-ı esrār eylemez **Tevfik** neden kūyundadır
N’eylerem şerm-i ḥayā bülbülde yoq güllerde var

-96-

[Muhibbī]*770

Fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

- 1 Leşker-i ğam āh kim dil kişverüñ yaġmā ider
Ancaġ anuñ def' ini cām-ı mey-i ħamrā ider
- 2 Ağlayup zārılık ile eylesem yüz biñ niyāz
Yār nāzuñ arturur biñ dürlü istignā ider
- 3 Baħr-ı ğamdan hiç ħalāş olur mı bu dil zevraġı
Her taraıdan eşkümi bu gözlerüm deryā ider
- 4 Cür'a-i cāmı sen içdüñ diyü bezm-i 'aşġda
Mest olupdur çeşm-i maħmūrı gelüp ġavġā ider
- 5 İdeli şekker-lebi şirīn-zebānuñ vaşfını
Bu **Muħibbī** ṭab'unı ṭūṭı gibi ġüyā ider

-97-

[Ġālib]*771

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 Ġül āteş ġülbün āteş ġülşen āteş cūy-bār āteş
Semender-ṭıynetān-ı 'aşġa besdür lāle-zār āteş

⁷⁷⁰ *MD (Yavuz, Yavuz, 2016: 663).

⁷⁷¹ *ŞGD (Okçu, 288-289).

- 2 Hemān ey sākī bir sāgar ʔutuşdur dest-i dil-dāra
Ĝazabla bezme geldi şem ‘-i meclis-veş yanar āteş
- 3 Nesīm āteş ʔıķardı gonca-i ʔeşm-i ümīdümnden
Bıraķdı gülşen-i āmālūme berķ-i bahār āteş
- 4 Ğayāl-i Һasret-i Ğālūñle āh etdikçe ‘uşşāķuñ
Şeb-i fūrķātde her dem aĞterān eyler nisār āteş
- 5 Baña dūzaĞdan ey meh dem urur gül-zārlar sensiz
DıraĞt āteş nihāl āteş gül āteş berg ü bār āteş
- 6 Mürekkebdür vücūdı tā ezel yek-pāre sūzişden
‘Anāşırđan meger ‘uşşāķa olmuşdur dū-ĉār āteş
- 7 Ćerāĝ-1 bezm-i hecri olduĝum yapmış yaķışdurmış
Ĝoññl pervānesine vuşlat āteş intizār āteş
- 8 Beyān-1 sūziş eyler herkes isti ‘dād-1 fıtratdan
İder berceste ‘āşık mışra ‘-i rengün ʔenār āteş
- 9 Meger kilc-i sebük-cevlānuñ olmuş germ-rev **Gālib**
Zemīn āteş zamān āteş bütñn naķş u nigār āteş

-98-

[**H**aşmet]*⁷⁷²

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- 1 O zālīm dāğ-ı 'aşkı sīneme yakmış yakışdurmış⁷⁷³
Çerāğ-ı hāşına pertev verüp yakmış yakışdurmış
- 2 Sarılmak ister 'āşık yāre merhem gibi ammā āh⁷⁷⁴
Yine zālīm miyāna hançerün taqmış taqışdurmış
- 3 Ayağ u dest-i sākī var ola hengām-ı 'işretde
Miyān-ı 'ālem-i āba gamı kaqmış kaqışdurmış
- 4 Bezimde 'āşık-ı zārı o mest-i nahvete ağıār
Bir iki cām-ı gül-fām-ı meye çakmış çakuşdurmış
- 5 Çerāğ itdi beni **H**aşmet o zālīm bezm-i luţfunda
Fetīl-i tığ-ı 'aşkı sīneme yakmış yakışdurmış

55a

-99-

[**A**ynī]*⁷⁷⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Giderüz mekteb-i ehl-i dile feyzi kparuz
Okuruz mes'ele-i 'aşkı kitābı kparuz

⁷⁷² *HD (Aksoyak, Arslan, 2018: 178).

⁷⁷³ Haşmet'e ait olan bu şiir divanda 6 beyitten oluşurken mecmuada 5 beyt yer almaktadır. Mecmuada olmayan beyt bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁷⁷⁴ Bu beyt HD'nda 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁷⁵ *AD (Arslan, 2004: 132).

- 2 Kāfir ü mü‘min ile zülf ü ruhuñ yād iderek
Geh şanem-ḥānede geh Ka‘bede yāre taparuz
- 3 Fikr-i ebrū ile dīdāruña müştāk olduḡ
Geçerüz cısr-i şırātı reh-i ḥulde şaparuz
- 4 Şu‘arā zülfüñi beñzetse ḥaṭā‘en müşge
Varıruz Çın ü Ḥuten mülküni çalup çaparuz

- 5 Feyz-i aḡdesden olup ṭab‘uma ‘Aynī imdād
Şi‘riñ envā‘ımı Ḥassān gibi a‘lā yaparuz

-100-

[‘Aynī]*⁷⁷⁶

Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

- 1 Geydi gördüm meh-cebīnüm bu gice rü‘yāda fes
Şāh-ı ḥüsne tāc ile ta‘bīr olur ma‘nāda fes
- 2 On beşinde böyle bir yüzbaşı gelmez kışlaya
Geysel de her heftede biñ nev-cüvān dünyāda fes
- 3 Elde sīmīn tāzīyāne belde tīg-i zer-nişān
Arḡada gül-penbe ḥavrānī serinde sāde fes
- 4 Püskülünden her gice bīm-i ḥusūfa düşdi māh
Fer virünce mihre gündüz ‘ālem-i bālāda fes

⁷⁷⁶ *AD (Arslan, 2004: 148).

- 5 Mülket-i Çīnī ‘araḡ-çīnündeki perçem deger
Ser-fürū itmez cihāna nāz u istiḡnāda fes
- 6 Şufī-i dil-mürdenün Hāḡ ḡavuḡuñ taş eylesün
Geymemiş rüz-ı ‘ibādetde şeb-i ihyāda fes
- 7 Baş ḡabak yalun ayaḡ gördi beni bildi o şūḡ
Çünki vardır ‘Aynīyā a‘lāda fes ednāda fes

-101-

[‘İzzet Mollā]*⁷⁷⁷

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Yār ile bir iki mey üç şularunda atduḡ
Dördi geçmiş idi sā‘at beşe vardı yatduḡ
- 2 Altımermerde Yediḡuleli bir seng-dile
Sekizinci yılı gelmiş ḡatı pek güç çatduḡ
- 3 Toḡuz on yıl beni aldatdı o tācir-beççe
Kāle-i vaşla bu şeb cān virüp alduḡ şanduk⁷⁷⁸
- 4 Var idi on bir on iki on üç on dördünde
Pek küçükdür diyüp aḡyārı hele aldatduḡ

⁷⁷⁷ *KİMD (Şahin, 2004: 458-459).

⁷⁷⁸ Alduḡ şanduk: aldatduḡ, M.

- 5 On beşinci gice ol mäh ile meh-tāba çıķup
Felegüñ encümini biri birine ķatduķ
- 6 Nedür on altıda bu on yedi yıllıķ ‘işve
Sitemüñ böyle tedāhülle giderse batduķ
- 7 On sekiz sufre-i iķşāna deġişmem ‘İzzet
Nān-ı **Monlāy**ı ki biz ni‘met-i ġayre ķatduķ

55b

-102-

[Nedim]*⁷⁷⁹

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

- 1 Taķammül mülküñi yıķdun Hülāġü ġan mısın kāfir
Amān dünyāyı yıķdun āteş-i sūzan mısın kāfir
- 2 Kız oġlan nāzı nāzuñ şeh-levend āvāzı āvāzun
Belāsuñ ben de bilmem kız mısın oġlan mısuñ kāfir
- 3 Ne ma‘nī gösterür düşündeki ol āteşin-aķlas
Ki ya‘nī şu‘le-i cān-süz-ı ġüsn ü ān mısuñ kāfir
- 4 Nedir bu gizli gizli āhlar ķāk-ı ġiribānlar
‘Aceb bir şūġa sen de ‘āşık-ı nālan mısuñ kāfir

⁷⁷⁹ *ND (Macit, 2017: 226).

- 5 Saña kimisi dir cānum kimi cānānum diyü söyler
Nesüñ sen bende bilmem⁷⁸⁰ cān mısuñ cānān mısuñ kāfir
- 6 Şarāb-ı āteşinüñ keyfi rüyuñ şu 'lelendürmiş
Bu hāletle çerāğ-ı meclis-i mestān mısuñ kāfir
- 7 N' içün şık şık baķarsuñ böyle mir 'āt-ı mücellāya
Meger sen dađı kendi hūsnüñe hayran mısuñ kāfir
- 8 **Nedīm**-i zārı bir kāfir esİR itmiş işitmişdüm
Sen ol cellād-ı dīn düşmen-i imān mısuñ kāfir

-103-

[Rāğıb Paşa]*⁷⁸¹

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Hārābātı görenler her biri bir hāletün söyler
Şafāsuñ naql ider rindān [u] zāhid şıkletün söyler
- 2 Ser-āğāz eyledikçe baħse bülbül revnaķ-ı gülden
Bez(i)mde kılķul-ı mīnā mülüñ keyfiyyetün söyler
- 3 Tecellī neş 'esüñ ehl-i şikem idrāk ķābil mi
Behişt añduķça zāhid ekl ü şürbüñ lezzetün söyler

⁷⁸⁰ Bende bilmem: doğru söyle, M.

⁷⁸¹ *RPD (Yorulmaz, 1989: 98).

4 Ne zabt-ı hâkim-i 'aqlî ne hüküm-i zâbit-i 'aqlî⁷⁸²

Cünûn iklîmüni seyr eyleyenler râhatun söyler

5 Miyân-ı güft ü gûda bed-meniş ihâm ider kûbhuñ

Şecâ'at 'arz iderken merd-i kıbtî sirkatün söyler

6 Muvâfıkdur yine elbet mizâca şîve-i hikmet

Tabîbüñ olsa da kizbî marîzüñ sıhhatün söyler

7 Perîşân hâtırım[da] nükte-i serbeste-veş kaldı

Ne kimse hikmetüñ añlar ne **Râgıb** 'illetün söyler

-104-

[Emrî]*⁷⁸³

Mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün

1 Senüñ fülful beñüñ varsa benüm dâg-ı siyâhum var

Senüñ sünbül şaçıñ varsa benüm de dūd-ı âhum var

2 Senüñ başuñda ey meh gün gibi zer-efserüñ varsa⁷⁸⁴

Benüm de şu'le-i nâr-ı maḥabbetden külâhum var

3 Senüñ başuñda müşkîn sāye-bân var ise kākülden⁷⁸⁵

Benüm de dūd-ı dilden āsumānî bār-gâhum var

⁷⁸² 'Aqlî: şer'î, RPD.

⁷⁸³ *ED (Saraç, 1991: 98).

⁷⁸⁴ Bu beyt ED'nda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁸⁵ Bu beyt ED'de 2. beyt olarak kaydedilmiştir.

4 Senüñ müjgān-ı çeşmüñden var ise leşkerüñ şaf şaf
Benüm de yer yüziñ tatar sirişkünden penāhum⁷⁸⁶ var⁷⁸⁷

5 Senüñ kıandan sirişküñ var ise ey dīde-i **Emrī**
Benüm sūz [u] derūnumdan⁷⁸⁸ gelür çok āh u vāhum var

-105-

[**Muhibbī**]*⁷⁸⁹

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Gülşen-i hüsnüñ gören firdevs-i a'lādan geçer

Cur'a-i la'lüñ için cām-ı muşaffādan geçer

2 Sīm-i eşk ile hārīdār-ı metā'-ı vaşl olan

Virür ol naqdüni cān āhır bu dünyādan geçer

3 İşigüñ hākini bekler her gün yüz sürer güneş⁷⁹⁰

Ferr ü şevketle egerçi çarh-ı mīnādan geçer

4 Serverā kıaddün görüp derd ile ger āh eylesem⁷⁹¹

Eşk-i çeşmüm cūş idüp emvāc-ı deryādan geçer

5 Bilsem eşküm niçün itmez göñlüne yārüñ eşer⁷⁹²

Dirler elmās ey **Muhibbī** seng-i hārādan geçer

⁷⁸⁶ penāhum: sipāhum, M.

⁷⁸⁷ Emrī'ye ait olan bu şiir divanda 6 beyitten oluşurken mecmuada 5 beyittir. Mecmuada olmayan beyt bu beyitten sonra yer almaktadır.

⁷⁸⁸ Sūz [u] derūnumdan: sūz ile dilden, M.

⁷⁸⁹ *MD (Yavuz, Yavuz, 2016: 602-603).

⁷⁹⁰ İşigüñ hākini bekler her gün yüz sürer güneş: taş işigüñ bekleyüp her gün yüzün sürer güneş:, MD.

⁷⁹¹ Bu beyt MD'de 5. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁷⁹² Bu beyt MD'de 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

[Hüsrev]*⁷⁹³*Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün*

- 1 Kīmyā buldum görince ḥāk-pāy-ı dilberi
İşim altun eyledüm sevdüm civān-ı zer-geri
- 2 Pūte-i 'aşk-ı ḥākīkat içre ḳalbüm ḳāl idüp
Ḥālīş ü muḥliş o şāh-ı ḥüsnüñ oldum çākeri
- 3 Rūy-ı zerdümde dūr-i eşküm görüp meyl ider yār
Ḳadr-i zer zer-ger şināsed ḳadr-i güher gevheri
- 4 Görinür bir gün saña ol öldürür dirler seni
Ben helāk oldum görünmez ol melek-sīmā perī
- 5 **Hüsrevā** gördüm luğatde eşkimüñ evşāfını
Aḥteri kevkeb dimiş cevher şihāh-ı cevheri

[Rūḫī-i Bağdādī]*⁷⁹⁴*Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün*

- 1 Murg-i dil 'anḳādur olmaz degme bir rişteyle bend
İster ol zülf-i semen-bū gibi bir müşkīn kemend

⁷⁹³ *(Alparslan, 2019: 170-171).⁷⁹⁴ *RD (Ak, 2001: 380-381).

- 2 Derd-i hicr ü zevk-i vaşl-ı yârdan sâķī-i dehr⁷⁹⁵
Geh şunar zehr-i helâhil ehl-i ‘aşka gâh kand
- 3 Kesdi benden zâhid-i âlûde-meşreb pendüñi
Gördi kim ‘aşkum ziyâd olmaķdadur virdükçe pend
- 4 Kõnmayup her şâha yüksekden uçarken rûh-ı dil⁷⁹⁶
Bağladı zülf-i dil-âvîzine bir serv-i bülend

- 5 Bu dağı hâlümce çok maħbûb gördüm **Rûhiyâ**
Görmedüm bir öyle nâzik-tab‘ u şûh-ı şeh-levend

-108-

[Nâbi]*⁷⁹⁷

Fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilün

- 1 Nev-bahâruñ maķdemünden geşt-i gülşendür murâd
İ‘tidâl-i faşldan âsâyiş-i tendür murâd
- 2 Ârzü-yı dâğ iderse sîne-i ‘âşık n’ola
Reh-güzâr-ı yâra feth-i çeşm-i revzendür murâd
- 3 Dil midür dil kim ol maħrûm-ı süz u tâb-ı ‘aşk
Kim alur zeytün-ı hâmanı deste revgandur murâd

⁷⁹⁵ Dehr: aşk, RD.

⁷⁹⁶ Rûh-ı dil: murğ-ı dil, RD.

⁷⁹⁷ *ND (Bilkan, 2011: 495).

- 4 Tengdür vādī-i ye's ü pehn meydān-ı ümīd
Nā-mūrādī kūçe-i tārīk ü rüşendür murād
- 5 Anda istignā var ammā bunda züll-i bendegi
Nābiyā terk-i murād itmekden aḥsendür murād

-109-

[Ḥaşmet]*⁷⁹⁸

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

- 1 Āḥerī sūḥte-dil eyleyemez nār-ı ḥased
Yanar ol āteş ile sīne-i bed-kār-ı ḥased
- 2 Ey ḥarīdār-ı metā'-ı reviş-i bed-ḥ'āhı
Dili ḥākister ider germī-i bāzār-ı ḥased
- 3 Pek de cemmāze-keş-i bār-ı nümāyiş olma
Seni ḳabre cemeli ḳıdre ḳor enzār-ı ḥased
- 4 Peder ü māderinüñ daḥı refāhıñ çekemez
Olmuş ebnā-yı zamānuñ dili enbār-ı ḥased
- 5 Ādemüñ ḳaddini ḥam-geşte-i ḥırmān eyler
Ḥaşmetā saḥt-girāndur çekemem bār-ı ḥased

⁷⁹⁸ *HD (Aksoyak, Arslan. 2018: 146).

-110-

[Raşid]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Uğra yāre ey şabā benden peyām olsun götür ⁷⁹⁹
Hāl-i zārum bildirür bir çift kelām olsun götür
- 2 Yaya şal-hānesine ey mevc idersüñ reh-güzār
Ben ğarīķ-i baħr-i ħasretten selām olsun götür
- 3 Mālumuñ nem var ise virdüm saña ey meh-liķā
Bir gönül ħaldı anı da al bī-kām olsun götür
- 4 Bī-ķarār olmuş gezer kūyiñda ħalmaķ ħün senün
Anı luţf it vāşıl-ı suĥte merām olsun götür
- 5 Tā kī şādīķ bendedür terk itme cān-ı Rāşidi
Ĥizmetüñde bu sefer de bir ğulām olsun götür

-111-

[Ĥaşmet]*⁸⁰⁰

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Sīne pür-dāĝ olmasa girmez ele maţlūblar
Şayd olunmaz ey gönül naķdīnesiz maĥbūblar

⁷⁹⁹ Bu gazel Vakanüvis Raşid'in divanında bulunmamaktadır.

⁸⁰⁰ *HD (Aksoyak, Arslan. 2018: 147).

- 2 Būse-i la‘li tatar ancak dehān-ı Őekveyi
Mūm-ı surh ile mūhūrlenmekdedūr mektūblar
- 3 ‘Arz-ı kālā itme erbāb-ı başiretten Őaķın
Rū-nūmādur dūr-bīn-i dikkate ma‘yūblar
- 4 Cāy-ı zilletdūr maħal dehrūñ suķāta-ĉīnine
GūŐe-gīr-i cāy-gāh-ı mezbele-cārūblar
- 5 Bādedūr burķ‘a-gūŐā-yı Őerm-sārī-i viŐāl
İlticā-yı sāye-i sāĝar ider maħcūblar
- 6 Sāyesūnde ĝam yer ekŐer ĥasret ol nān-pāreye
Bildigūm **ĤaŐmet** kibār-ı devlete mensūblar

56b

-112-

[Sulţān Sūleymān Muħibbī]*⁸⁰¹

Fe‘ilātūn/fe‘ilātūn/fe‘ilātūn/fe‘ilūn

- 1 Meclis-i meyde Őper ĉūn leb-i dil-dār-ı ķadeħ
Őliceķ eyleyeler topraĝımı bār-ı ķadeħ
- 2 Her tolu baŐuna bir kerre alur būsesini
BŐyledūr rūz-ı ezelden beri bāzār-ı ķadeħ

⁸⁰¹ *MD (Yavuz, Yavuz, 2016: 290).

3 Eli boş varma şağın şöhetine muğ-beçenüñ⁸⁰²

Eyle cān u dilüñi yolına ĩşār-ı kadeh

4 Bir kadeh meyle cihān sırrı ‘ayān oldu baña

Ben niçe olmayayum böyle hevā-dār-ı kadeh

5 Mey mehekdür kişinüñ içerisün taşra kılur

Nik ü bed zāhir olur böyle durur kār-ı kadeh

6 Çāre olmadı lebün öpmege cān geldi lebe

İy **Muhibbī** içelüm ‘aşkuna gel bārī kadeh

-113-

[Nef‘ī]*⁸⁰³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Pür-şafā dā’im dili bir şūh hem-demdür kadeh

Tā ezelden meclis-i rindāna mahremdür kadeh

2 Bezm-i bāğā bir sebū-yı pür-mey ise gönca eger

Bāğ-ı bezme bir gül-i şādāb u hurremdür kadeh

3 Bir tütarsa pādişāh ile geda-yı mey n’ola

Hem sifāl-ı mey-gede hem tāc-ı Edhemdür kadeh

⁸⁰² Muhibbī’ye ait olan bu şiir divanda 7 beytten oluşurken mecmuada 6 beyttir. Mecmuada olmayan beyt bu beytten sonra yer almaktadır.

⁸⁰³ *ND (Akkuş, 2018: 247).

- 4 Gösterüp⁸⁰⁴ dünyâyı mir'ât-ı hâbâbunda tamâm
Kendi başlu⁸⁰⁵ başına bir özge 'âlemdür kadeh
- 5 N'ola pür-şevk etse dünyâyı dil-i Nef'î gibi
Rûz(i)gâra yâdigâr-ı meclis-i Cemdür kadeh

-114-

[Nef'î]*⁸⁰⁶

Fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilün

- 1 Ölmek âsân 'âşıkâ bir dem firâk-ı yâr güç
Böyle müşkül derd esîri hastaya tîmâr güç
- 2 'Aşk mühlik yâr-ı gâfil mübtelâlar neylesün
Birbirüne derdünü inkâr güç ikrâr güç
- 3 Yâr eger 'âşık ne eylerse muhabbet iktizâ⁸⁰⁷
Etmemek olur maḥallinde anı izhâr güç
- 4 Gerçi 'aşk izhârı bî-tâb olmayınca cürm olur⁸⁰⁸
Dil-ber ammâ müdde'î fehm olacak inkâr güç
- 5 Olsa Nef'î n'ola ger endîşesiyle hem-zebân
N'eylesün yâ şoḥbet-i yârân-ı nâ-hem-vâr güç

⁸⁰⁴ Gösterüb: gösterir, ND.

⁸⁰⁵ Başlu: başka, ND.

⁸⁰⁶ * ND (Akkuş, 2018: 246-247).

⁸⁰⁷ Bu beyt ND'de 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁸⁰⁸ Bu beyt ND'de 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

-115-

[‘Ālī Paşa]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Dime ibrām ile ol serv-i dil-ārām olmaz⁸⁰⁹
‘Āşıkā mā’ il olur böyle dil-ārām olmaz
- 2 Degme bir ān hīle olmaya gönül murğı şikār
Anı şayda qara zülfüñ gibi pür-dām olmaz
- 3 Maḥv ider revnaq-ı didārunı zülf-i siyehüñ
Qanğı gündür kim anuñ āhiri aḥşām olmaz
- 4 Bende-i muḥlişe maḥşūş gerekdür girmek
Luṭfa kim ‘āmm ola ol ‘āşık-ı ef‘ām olmaz
- 5 Dāver-i devr-i zamān şāh-ı cihānuñ ‘Ālī
Pāy-ı būsı gibi ehl-i dile bir kām olmaz

-116-

[Sābit]*⁸¹⁰

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Alup āğūş-ı merāma yāri rām itmek de güç
Yārsuz ‘azm-i temāşā-yı merām itmek de güç

⁸⁰⁹ Bu şiir GMAD’de bulunmamaktadır.

⁸¹⁰ *SD (Aydın, 2019).

- 2 Pāye-i hüsran ile nā-kāmlık emr-i ‘asir
Māye-i ‘irfan ile tahsil-i kām itmek de güç
- 3 Şübhesiz nān-pāre-i huşke kanā‘at mümteni‘
Ārzū-yı nefis ile meyl-i harām itmek de güç
- 4 Gerçi kim evzā‘ına şabr eylemek düşvārdur
Kām için gerdūna ammā iltiyām itmek de güç
- 5 **Sābitā** dil-dāra çok yār olduğu-çün n’ eylesün
‘Ālemün itmām-ı kārūn iltizām itmek de güç

-117-

[‘Ālī Paşa] *811

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Al cāme ile o meh-pāre kaçan kim şalınur
Tutuşur halk-ı şehire bir āteş şalınur
- 2 Atlas-ı āl ile ol bir gül-i hamrādur kim
Ruḥ-ı renginüni seyr eyleyen ādem şalınur
- 3 Tahtını yıl götürür özge Süleymāndur bu⁸¹²
Nev-civānum ki şalıncaqlara binmiş şalınur

⁸¹¹ *GMAD (Aksoyak, 2018: 734-735).

⁸¹² GMAD’de 4. beyt olarak kaydedilmiştir.

- 4 Nevbet-i 'ış u tarab nāle-i 'uřřāka yiter
Kūs lar zā' id öter tabl' -ı muhālif çalınur
- 5 'İd-gehden güzer itdükçe o şeh ey 'Ālī
Herkesi hāyret alur añā bakılur qalınur

57a

-118-

[Nedīm]*⁸¹³

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Haddeden geçmiş nezāket yāl ü bāl olmuş saña
Mey süzölmüş şışeden ruhsār-ı āl olmuş saña
- 2 Būy-ı gül taqtır olunmuş nāzuñ işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy birisi dest-māl olmuş saña
- 3 Sihr ü efsün ile tölmuřdur derūnuñ ey kalem
Zülf-i Hārūtun demek mümkün ki nāl olmuş saña
- 4 Şöyle gird olmuş Fireng-istān birikmiş bir yere
Şöñra gelmiş güşe-i ebrüda hāl olmuş saña
- 5 Ol büt-i tersā saña mey nüş ider misün demiş
El-amān ey dil ne müşkil-ter su'āl olmuş saña

---

⁸¹³ *ND (Macit, 2017: 210).

- 6 Sen ne cāmuñ mestisüñ eyā⁸¹⁴ kimüñ hayrānısuñ
Kendiñ aldırduñ gönül bilmem⁸¹⁵ ne hāl olmuş saña
- 7 Leblerüñ mecrūh olur dendān-ı sīn-i büsedem
La‘lūñ öpdürmek bu hāetle muhāl olmuş saña
- 8 Yoğ bu şehri çre senüñ vaşf etdiğüñ dil-ber **Nedīm**
Bir perī-şüret görünmüş bir hayāl olmuş saña

-119-

[Veysī]*⁸¹⁶

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

- 1 Müjeñdür bīşe-zārı şīr-i merdüm-girdür ğamzeñ
Anuñ-çün kanuna erbāb-ı ‘aşkuñ sirdür ğamzeñ
- 2 Ne mümkündür bağılmaq āfitāb-ı ‘ālem-i ārām⁸¹⁷
Çekilmiş yaydur kaşuñ atılmış tirdür ğamzeñ
- 3 Ser-i zülfe ham-ender-hamdan aldı cān-ı bimārı
Şikāruñ ejder ağzundan koparmış⁸¹⁸ şirdür ğamzeñ
- 4 Gözüñ cellād-ı bī-rāhm-ı siyāset-gāh-ı miḥnetdür
Kaşuñ şemşīr-i tīz ü şu‘le-i şemşirdür ğamzeñ

⁸¹⁴ Eyā: billāh, ND.

⁸¹⁵ Bilmem: n’oldun, ND.

⁸¹⁶ * (Alparslan, 2019: 214).

⁸¹⁷ Afitāb-ı ‘ālem-i ārām: āfitāb-ı rüy-ı dil-cūña (Alparslan, 2019: 214).

⁸¹⁸ Koparmış, kapar, (Alparslan, 2019: 214).

5 Dil-i **Veysi** tatalum tās-ı pūlād-ı sipihr olmuş
Halāş olmaz yine tīr-i ẓazā-te ‘şīrdür ğamzeñ

-120-

[Leylā]*⁸¹⁹

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Yād-ı ruhsāruñla eşküm cūy-bār itdüm bu şeb
Dāğlarla sīnemi reşk-i bahār itdüm bu şeb

2 Vaşluñ itdükçe taḥayyül Gülşen-i endīşede
Tā seher feryād u zārum çün hezār itdüm bu şeb

3 Zīr-i fesden dün perīşān seyr idüp kākülleri
‘Aql u fikri ben de yā hū tārūmār itdüm bu şeb

4 Zāhidā fūrkat demünde bāde nūş itdiklerüm
İtme ta‘yīb ārzū-yı la ‘l-i yār itdüm bu şeb

5 Gevher-i ‘aşk aldum ammā tuḥfe ihdā eyleyüp
Göñlümi ol şāh-ı ḥūsne yādigār itdüm bu şeb

6 Şarf idüp gencīne-i dilden nuḫūd-ı eşkimi
Ḥāk-i pāy-ı dil-bere cevher nişār itdüm bu şeb

7 ‘Ārız-ı ālüñle tīg-i ğamze itdikçe ḥayāl
Fūrkatüñle cism-i zārum dāğ-dār itdüm bu şeb

⁸¹⁹ *LD (Arslan, 2018: 141-142).

8 Zülf-i şeb-rengünle bu baht-ı siyāhum yād idüp
Dūd-ı āhumla yine dünyāyı tar itdüm bu şeb

9 Dilde **Leylā** dāğ açup ser-tiz-i ebrūlarla āh
Dāğlarla sīnemi reşk-i bahār itdüm bu şeb

-121-

[Nef'ī]*820

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Bildirürdüm derdümi bir āh ile cānāna hep
Korkarum sūz-ı derūnumdan felekler yana hep
- 2 Gün gibi bilmem kimüñ gam-ḥānesün pür şevk ider
Ḥalk-ı 'ālem mübtelā bir āfet-i devrāna hep
- 3 Dāne virmez ḥırmenünden merdüm-i dānāya çarḥ
Bezli ider varını ammā bulsa bir nādāna hep
- 4 Ceng iderler dīdede her şeb ḥayāl-i yār içün
Girseler müjgānlarum n'ola boyunca kana hep
- 5 Olmaz ey **Nef'ī** bu vādīde benümle hem-'inān
Gelsün esb-i ṭab'una mağrūr olan meydāna hep

---

⁸²⁰ *ND (Akkuş, 2018: 241).

-122-

[H̄aşmet]*821

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1   K̄oçmak̄ isterseñ o şūhı meclis-i rindāna at
Sā'id-i 'iṣyānı ōñra gerden-i ğufrāna at

- 2   Almağa ister ayağūñ bāde-nūṣān-ı bezüm
Süremez gül-gün süvār-ı cām olan meydāna at

- 3   Olmayam dirseñ eger reyyān-ı āb-ı imtinān
Delv-i maḳşūdı çeh-i bī-ğāye-i hırmāna at

- 4   'Aşka tebdīl eyle zīb ü zīver-i sāmānuñı
H̄ār u h̄aşāk-ı sivā-yı ḳulzüm-i 'ummāna at

- 5   Her gelen ma'mūr olur çünki h̄arābāta göñül
Yapmak̄ isterseñ o şūhı h̄āne-i vīrāna at

- 6   Tahta-i remmāle döndük iğbirār-ı hecr ile
Ḳur'a-i teşhīri **H̄aşmet** da'vet-i cānāna at

57b

-123-

[Vehbi]*822

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

⁸²¹ *HD (Aksoyak, Arslan, 2018: 138).

⁸²² *SVD (Yenikale, 2017: 353-354).

- 1 Var dāmen-i Yūsuf gibi bir pāk etek tut
Ammā ki şakın çıkmasun elden ana pek tut
- 2 Ben bu gice niyyetlüyüm ol h'vān-ı vişāle
Zāhid yūri sen şübhe ile rūze-i şek tut
- 3 Tuzlu oturur şoñra şakın kıyma kebāba
Ey rind-i mey-āşām biraz haqq-ı nemek tut
- 4 Tutkun gibi bir lu'b ile ağıyāra tutulma
Bu pendümi ey şüh gerek tutma gerek tut
- 5 Dizgin gelecek yok saña bu 'arşada Vehbī
Esb-i kalemüñ sen de 'inānuñ çekerek tut

-124-

[Pertev]⁸²³

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

- 1 Kılmışdı tecellī-i 'azmi nūr-ı maḥabbet
Her mezrası olmuş idi bir tūr-ı mahabbet
- 2 Her kaṭresidür ḥarun dile māye-i nişin
Eşküm gibidür māye-i engūr-ı maḥabbet
- 3 Ey ḥātır-ı mecrūḥ-ı kefindür saña merhem
Tā ḥaşre sürer yāre-i nāsūr-ı maḥabbet

⁸²³ Bu manzume Muvakkıt-zāde Muhammed Pertev divanında bulunmamaktadır.

4 Kimdür tutacak bezm-i tecellide ayağla
Tağıda yarar nişide pür-rüz-ı maḥabbet

5 **Pertev** yaraşur ḥāl-i siyeh gerden-i yāre
‘İndümde odur kılkul-ı kâfūr-ı maḥabbet

-125-

[Bu Dahı]

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

1 Göñül ser-mest-i şabrın çeşm-i terdür cām-ı lebrizi⁸²⁴
Ne yapsam seyr-i ruḥsār eylesem āh-ı seḥer ḥizī

2 ‘Aceb mi özlesem yansam şabāḥ-ı maḥşer-engizi
Uzandı leyle-i ḥasret meded yā Şems-i Tebrizi

3 Dü mir ‘āta muḳābildür nazarda yek-dil dīk-i reнге
Dü çeşmüñ cevher-i behište yokdur fark u temyizi

4 İden çün mihr ü meh-i rüşene yüz a ‘zam-ı **Pertev**
Kemāl-i ‘aşk-ı Mevlānā ḥayāl-i Şems-i Tebrizi

-126-

[Bu dahı]*⁸²⁵

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

1 Māhcık istesem ol mehden eger anna dir
Göricek eşkümi bu çıp çıp iden buvvā dir

⁸²⁴ Bu manzume Muvakkıt-zāde Muhammed Pertev divanında bulunmamaktadır.

⁸²⁵ *MPD (Bektaş, 2017: 144-145)

- 2 Ninesi 'āşıkınıñ kanına mı aş yermiş
Dañi kundağda iken hūn-ı dile mamma dir
- 3 Şir-ḥ'ārem kızucağum qoyuna girse bile
Lebümi ağızuña al emme şağın ammā dir
- 4 Seyre seyrāna götürmek dileyen ol bebegi
Aldadup hoppacuk u dandin ile atta dir
- 5 Kih ider ğamze-i çeşmi cız ider nār-ı ğamı ⁸²⁶
Şöyle nā-reste iken iti'ca pappa dir ⁸²⁷
- 6 Ummacıdur şağınup uyma raqībūñ sözine
Cicci dirken saña el şoñra paşam kaqqa dir
- 7 Çün biñ tıfl-ı dili kim vire çobān eline ⁸²⁸
Pertev-i dil-şudemüz öylelere hoppa dir

-127-

[Bu dañı]

Müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün

- 1 Dürülmüşe ğüyā ruḥ-ı dil-ber hem ağılar hem güler ⁸²⁹
Şanki bir ebr-i şafaq-ı peyker hem ağılar hem güler

⁸²⁶ Kih ider ğamze-i çeşmi cız ider nār-ı ğamı: kih ider tır-i nigāhı cız ider nār-ı ğamı, MPD.

⁸²⁷ İken iti'ca pappa dir: ki baksun yemege, MPD.

⁸²⁸ Bu beyt MPD'de şu şekildedir:

Dili sibyan eline kim ki virtür ey Pertev

'Aqil ü kāmil olan öylelere hoppa dir (Bektaş, 2017: 145)

⁸²⁹ Bu şiir MPD'de bulunmamaktadır.

- 2 Hāndesi āvāz-ı kılķul kimisi mey nuķtīr-i mey
Mā-cerā-yı meclise sāġar hem aġlar hem gūler
- 3 Jālesi girībān olur hāndān olunca ġoncası
Gūlķen-i 'ibretde verd-i ter hem aġlar hem gūler
- 4 Ger resm ile hāndesūñ nev' am tutar bostāna lāle
Şanki āb u tāb ile cevher hem aġlar hem gūler
- 5 Ehl-i vakit olsa da vāreste olmaz kūrsideñ
Kıl nazar-ı şem'-i ziyā göster hem aġlar hem gūler
- 6 Cān yaķana parlarsa da ser-i miħnetden bulmaz rehā
Zinde mi sūzān iden aħker hem aġlar hem gūler
- 7 **Pertev**-i şeydā gibi kil-k-i ner-i dil-keş-i ġarīr
Şīve-i azdādı cem' eyler hem aġlar hem gūler

-128-

[Bu daħı]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Kōstegi feresde ma' zūrdur hele bu ma'nāda
Kōhne pā-bend-i tevekkūlde tūrur mı civān
- 2 Kocamaķdan silinüp arpalıġı nā-ķāruñ
Şimdi iştābl-ı rü'yāsunda ne arpa yer ne şaman

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

I

- 1 Gül-zāra şalın mevsimidür geşt ü güzāruñ
- 2 Vir hükümüni ey naḥl-ı çemen ⁸³¹ köhne bahāruñ
- 3 Dök zülfüni semmūr gibi 'arızuñ üzre
- 4 Vir hükümüni ey serv-i revān köhne bahāruñ

II

- 1 Bülbüllerüñ ister seni ey gönca-dehen gel⁸³²
- 2 Gül gitdigini añmayalum Gülşene sen gel
- 3 Pā-māl-i şitā olmadan iklīm-i çemen gel
- 4 Vir hükümüni ey serv-i revān köhne bahāruñ

III

- 1 Cennet gibi 'ālem yine her mīve firāvān⁸³³
- 2 Sen mīve-i vaşluñ daḥı itmez misin erzān
- 3 'Uşşāka birer buse idüp gizlice ihsān
- 4 Vir hükümüni ey serv-i revān köhne bahāruñ

IV

- 1 Bir mışrā' işitdüm yine ey şūḥ-ı dil-ārā
- 2 Bir hoşça da bilmem ne demek istedi ammā
- 3 Ma'kül didi zann iderüm anı **Nedīmā**
- 4 Ver hükümüni ey serv-i revān köhne bahāruñ

⁸³⁰ *ND (Macit, 2017: 197).

⁸³¹ Naḥl-ı çemen: serv-i revān, ND.

⁸³² Nedim'e ait olan bu şiir divanda 5 bendden oluşurken mecmuada 4 benddir. Mecmuada olmayan bend bu bendden sonra yer almaktadır.

⁸³³ Bu bend ND'de 4. bend olarak kayıtlıdır.

-130-

[‘Ākif Paşa]*834

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

I

- 1 Şeb midür bu yā sevād-ı āh-ı pinhānum mıdur
- 2 Şem ‘-i meclis-i şu ‘le dāğ-ı nümāyānum mıdur
- 3 Bilmez oldum sāķīyā derd-i firāk-ı yār ile
- 4 Mey midür yāhūd sirişk-i çeşm-i giryānum mıdur

II

- 1 Āh-ı serde girye-i germin midir bilmem sebeb
- 2 Kaldı gitdi ğonca-i maķşūd böyle beste-leb
- 3 Diñle zālīm diñle baķ bezm-i maķabbetde ‘aceb
- 4 Ney midür efgān eden ya ķalb-i sūzānum mıdur

III

- 1 Dil zaķum-dār u nıgeh ħayrān ü dīde eşk-bār
- 2 Sīne pūr-sūz u ciġer pūr-ĥūn u ten zār u nizār
- 3 Ĥāşılı oldum ħarāb ammā ki bilmem ‘āşikār
- 4 Eyleyen böyle beni cānum mı cānānum mıdur

-131-

[Bu dahı]*835

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

- 1 Degil cevr-i felekden şekve vü devrāndan feryād
Şu vaĥşet-ĥānede nā-būde-i yārāndan feryād

⁸³⁴ *APD (Saraç, Andı, 1997: 163).

⁸³⁵ *APD (Saraç, Andı, 1997: 165).

- 2 Nişīb-i cāh-ı ğurbetde ‘ulüvv-i menzilet maḥfī
Velī bī-mihrī-i ihvān-ı rŭ-gerdāndan feryād
- 3 Maḥabbet bir ʔarafdan ḥasret-i cānān bir yandan
‘Aceb mi ‘āşık-ı bī-çāre etse cāndan feryād
- 4 Atılmış bir kemān-ebrŭ mehiñ āĝuş-ı vaşlundan
Sezādur evce çıkısa nāvek-i perrāndan feryād
- 5 Yazarken derd-i cān-gāh-ı derūnum leyle-i ğamdan
İrer dāmān-ı çarḥa ḥāme-i giryāndan feryād
- 6 Açılmış ğayra ben bŭy-ı cefā şemm eyledüm anda
N’ola bülbül-veş itsem ol gül-i ḥandāndan feryād
- 7 Ne cem ‘-i servet-i dünyā ne kesb-i rāḥat-ı ‘uqbā
Bu bāzār-ı fenāda ‘Ākifā ḥüsrāndan feryād

58b

-132-

[‘Aynī]*⁸³⁶

Mef‘ülü/mefā ‘lŭ/mefā ‘lŭ/fe ‘ülün

- 1 Bend itdi dili zŭlfüñe sevdā-yı maḥabbet
Mecnūnunı buldı yine Leylā-yı maḥabbet
- 2 Başımda kavaḳ yeli eser fikr-i ḳadŭñle
Ey serv budur ʔoĝrısı a‘lā-yı maḥabbet

⁸³⁶ *AD (Arslan, 2004: 100).

- 3 Āyīne-i ḥüsnünde ne bu sırr-ı İlähī
Ḥayretde қalur tūtī-i gūyā-yı maḥabbet
- 4 Geh zülfüñe geh la‘liñe meyl itmede gönülüm
Dīvāne mi sar-ḥoş mı o rüsvā-yı maḥabbet
- 5 Beñ şanma i‘zārunda o ḥürşīd-liḳānuñ
Kālā-yı meh üstindeki tamgā-yı maḥabbet
- 6 Sür ‘ālem-i āb içre o zevraqçe-i cāmı
Eyyāmını buldı yine deryā-yı maḥabbet
- 7 Medḥ eyleyeli la‘l-i leb-i dil-beri ‘Aynī
Mest itdi beni neşve-i şaḥbā-yı maḥabbet

-133-

[‘Aynī]*⁸³⁷

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

- 1 Ey şanem қaddüñ elifdür қаşıña yā didüler
Cime teşbīh idicek kākülüñe lā didüler
- 2 Cebheñe nūr-ı tecellī ruḥuña mäh-ı münīr
Şeb-i gīsūlaruña Leyle-i İsrā didüler

---

⁸³⁷ *AD (Arslan, 2004: 125).

- 3 Ruḥıñña bâğ-ı cinân la‘liñe âb-ı kevşer
Saña ḥūrî güzelüm ḳaddiñe tûbâ didüler
- 4 Femiñe gonca-i zibâ gül-i ra‘nâ yüzüñe
Dide-i mestiñe de nergis-i şehlâ didüler
- 5 Yine medḥ eyledi ‘Aynî şeker-i la‘l-i lebüñ
Anı yârân işidüp tûṭî-i gūyâ didüler

-134-

[‘Aynî]*⁸³⁸

Mef‘ülü/mefâ‘lî/mefâ‘lî/fe‘ülün

- 1 Dil durmaz o gīsū-yı siyeh-kâr ile oynar
Dīvâne çocuḳdur ki varur mâr ile oynar
- 2 Ḥâl-i siyehüñ ülfeti var ḥüsn-i ruḥuñla
Bir kâfir-i Hindüdür o kim nâr ile oynar
- 3 Ağlar eline rîş-i sefid alsa mürâ‘î
Eyyâm-ı şitâda o köpek ḳar ile oynar
- 4 Şarf eyledi şarrâf-ı ecel naḳd-ı ḥayātuñ
Ol ḥvâce ise dirhem ü dînâr ile oynar
- 5 ‘Aynî yine medḥ itdi o tıflıñ leb-i la‘lün
Geh bâde ile gâhice eş‘âr ile oynar

⁸³⁸ *AD (Arslan, 2004: 118).

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Ol şanem zünnār-ı deyr-i hüsne gīsū koymuş ad
Nār u nūrı şu ‘le-efrüz eylemiş rü koymuş ad
- 2 Sāye-i tīg-i kazāyı dest-i naqqāş-ı kader
Kıl kalemle mihre taşvīr itmiş ebrū koymuş ad
- 3 Nār-ı kahruñ şu ‘lesün tīz-āb-ı hiddetle o şūh
Kāse-i berķ-i belāda hāl idüp hū koymuş ad
- 4 Kevşeri fevvāreden cūş itdürüp ol hūr-ı ‘ın
Şāh-ı tūbāya şu virmiş kıdd-i dil-cū koymuş ad
- 5 Pūte-i hurşīd-i ‘ālem-tābda ol meh-cebīn
Bir sebīke sīm idüp meh-tābı bāzū koymuş ad
- 6 Tābiş-i berķ-i nighle hırmen-i necmi yakup
Her sevād-ı sānesi-çün hāl-i Hindū koymuş ad
- 7 Bir nazarda ‘Aynīyā Hārūt’ı mebhūt itmege
Sihre ebhās öğredüb çeşm-i sūhan-gū koymuş ad

---

⁸³⁹ *AD (Arslan, 2004: 108).

-136-

[Rāğīb]*⁸⁴⁰

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 İdüp pīçide zülfüñ hāl-i 'anber-fāma uydurmuş
Sevād-ı mülk-i hüsnuñ mäh-rüyum şāma uydurmuş
- 2 Tekellüf ber-ţaraf bir başka vādī eylemiş peydā
Kābā-yı sebzuñ ol serv-i revān endāma uydurmuş
- 3 Ne nimetler⁸⁴¹ idüp bād-ı şabādan nāzlar çekmiş
Perīşānlıkda zülfüñ tā dil-i nā-kāma uydurmuş
- 4 Degül tedbīr ile bir ferd kādīr maḥv u isāta
Sütūr-ı nüsha-i taqdīre kimdir ḥāme uydurmuş
- 5 'Aceb mi peyrev-i ebnā-yı 'aşr olmuş ise **Rāğīb**
O da vādī vü reftāruñ baḳup eyyāma uydurmuş

-137-

['Aşķī]

Mef'ülü/mefā 'lū/mefā 'lū/fe 'ülün

- 1 Ey şems-i tay 'aşķuñ ile dil baḳladı sevdā
Ey bedr-i dü-cā cānumı kıldum saña ahrā

⁸⁴⁰ *RPD (Yorulmaz, 1989: 123).

⁸⁴¹ Nimetler: minnetler, RD.

2 Ruḥsār-ı gül-istānına her şām ü seḥerde
‘Ayān-ı Rūmuñ virdün oḡur bülbül-i şeydā

3 Mihrāb ḡaşıñ çeşmüñ imām olduḡı zāhir
Her sūre-i nūr-ı āyet ü cānda hüveydā

4 ‘Aşḡuñla beni mest ü ḡarāb eyle ḡabībā
من مته من العشق فقط ماته شهيدا

5 ‘Uşşāḡ ile meşhūr-ı cihān oldu bu ‘Aşḡı
‘Aşḡ āteşi ḡalbünde anıñ ola mı peydā

59b

-138-

[Müselleḡ-i ‘Aynı]*⁸⁴²

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 Zār u giryān mübtelā bir nāy bir ben bir göñül
Çāk-dil şeyda belā bir nay bir ben bir göñül

2 Bezm-i ḡasretde firāş-ı ḡamda hecr-i yār ile
Zerd-rū ḡaste fenā bir nāy bir ben bir göñül

3 Fūrḡat-i la‘l ü ruḡ ü zülf-i siyehle āḡ iden
Dem-be-dem şubḡ u mesā bir nay bir ben bir göñül

4 Sūziş-i şevḡ ü hevesle rāh-ı ‘aşḡuñda iden
Cism ü cān u ser fedā bir nay bir ben bir göñül

⁸⁴² AD (Arslan, 2004: 173).

- 5 Bezm-i devrān u reh-i ‘aşk u der-i dil-dārda
Bī-nevā ḥor u gedā bir nay bir ben bir gönül
- 6 Nāle vü şabr u taḥammül itmede ḳan yutmada
Pür-ḡam u derd ü cefā bir nay bir ben bir gönül
- 7 Dāḡ-dār u sīne-sūzān u kebāb-ı nār-ı ‘aşk
Pür-şadā nālān cüdā bir nay bir ben bir gönül
- 8 Meclis-i cāna şafā vü nūr u rif‘at virmede
Zühre vü mihr ü semā bir nay bir ben bir gönül
- 9 Yapdı üç sâ‘atde ‘Aynī bir müşelleş nev-ḡazel
Pek ḥazīn ḥoş bī-bahā bir nay bir ben bir gönül
- 10 Ehl-i hāl ü şā‘irān u ‘āşıkāna eyledi
Faḥr u meydān u şalā bir nay bir ben bir gönül

-139-

[Bu Dahı]*⁸⁴³

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Dilde fikr-i sebz-i ḥaṭṭuñ nev-bahārumdur benüm
Sīnede şevḳ-i ‘izāruñ lāle-zārumdur benüm
- 2 Ḥasret-i didār ile oldum şehīd-i nāz-ı ‘aşk
Dīde-i pervāneler şem‘-i mezārumdur benüm

⁸⁴³ *AD (Arslan, 2004: 175).

- 3 Bülbul-i şeydā iden pervāneyi kül öksüzi
Ġonca-i fem bir āteşin-ruhsār yārumdur benüm
- 4 Haste-i ‘aşkum figānum nagme-i sāz-ı derün
İztırāb-ı nabzum āheng ü qarārumdur benüm
- 5 Leşker-i ğamdan şehā ‘Aynī kuluñ itmez hazer
Zahm-ı tīg-i ğamzeler āhen-ħişārumdur benüm

-140-

[Ġaribi]*⁸⁴⁴

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün/mefā ‘lün

- 1 Ne bāġuñ ħasretüñdendür bu āh [u] zāruñ ey bülbul
Ne daġuñ miħnetindeñdür ‘aceb āzāruñ ey bülbul
- 2 Ne çarħuñ gerdişinden tūredür āyīne-i baħtuñ
Ki varmaz⁸⁴⁵ ħ̃āba çeşm-i eşk-i ħasret-bāruñ ey bülbul
- 3 Dem-ā-dem sāġar-ı gülden içersüñ bāde-i ‘aşkı
Dökersün dīdeden ħün-ı dil-i bīmāruñ ey bülbul
- 4 Bu cūş-ı pür-ħurūş-ı ‘aşkdan kim var derūnuñda
‘Aceb gül-zārı yakmaz āh-ı āteş-bāruñ ey bülbul

⁸⁴⁴ *GD (Tok, 1995: 203-204).

⁸⁴⁵ Varmaz: var, M.

- 5 Virürsüñ hañçer-i hāra sirişk-i dīdeden şular
Yine kendüñ urursuñ sīne-i efkāruñ ey bülbül
- 6 Nesīm-i şubḥ dile gehvāresi cünbüşdedür ammā
Kıomaz gül ḥ`ābā varsun nāle-i bişvāruñ ey bülbül
- 7 Budur vehmi zamān-ı ḥaşre dek bu ḥ`āb-ı ğafletden
Ġaribī-veş açılmaz baḥt-ı hecrüñ tāruñ ey bülbül

60a

-141-

[Rızā]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Şimdi düşdi gönlümüz ol āfetüñ sevdāsına
Taldı keştī-yi gönül hüzn-i elem deryāsına
- 2 Zikr ü fikrüm gice gündüz ey perī-peyker hemān
Zevḳ-i şevḳi terk idüp düşdüm anun sevdāsına
- 3 Ol nihāl-i 'işvenüñ 'aşḳ ile ser-gerdānıyım
Bendeyüm bir vechile ol ruḥların şahrāsına
- 4 Bir yaratdı Ḥaḳ o māhı 'āleme kudret ile
Cāme-i 'aşḳa biçilmüş ḳāmet-i tūbāsına
- 5 Olma maḥzūn ey **Rızā** şabr eyle ašlā çekme ğam
Yalvaran maḥrūm olur mı şıdḳ ile Mevlāsına

-142-

[Fehīm]*⁸⁴⁶

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Giderdük kār-ı 'aql-ı rā'y ü tedbire peşimānuz
Baķup bir şüret-i āyīne-i taķdīre hayrānuz
- 2 Ezel nūş eyleyüp cām-ı sitem-āmīz-i dil-dārı
Şabāh-ı haşre dek bī-ħoş⁸⁴⁷ olan rindān mestānuz
- 3 Bize sensiz per-i pervānedür bālīn-i rāhat kim
Şeb-i tārīk-i firķātde ser-ā-pā şem'-i sūzānuz
- 4 Çıkar dūd-ı taħassür āteş [ü] nārūñ ile dilde⁸⁴⁸
Çeküp āh-ı firāķuñ her nefes nārgīle-nūşānuz
- 5 Bize 'arz-ı cemāl etmez mi Belķıs-ı emel āhır
Fehīmā ħātem-i dāğ-ı maħabbetle Süleymānuz

-143-

[Nev 'ī]*⁸⁴⁹

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Senüñ mahzūnuñ olmaķ baña şādān olmadan yegdür
Ġamuñla ağlamaķ illerle ħandān olmadan yegdür

⁸⁴⁶ *FSD (Çelik, 2012: 122).

⁸⁴⁷ Bī-ħoş: bī-ħod, M.

⁸⁴⁸ Āteş [ü] nārūñ ile dilde: sūz-ı 'aşķınla ser-i dilden, M.

⁸⁴⁹ *ND (Dinçer Aslan, 2017: 194).

- 2 Cihānuñ ‘izz ü cāhuñ şöyle iz‘ān eyledüm ben kim
İşigünde kul olmak dehre sultān olmadan yegdür
- 3 Düşüp kūy-ı harābāt içre şūfī kāse-i sāgar
Serīr ü devlete fağfūr-ı haķan olmadan yegdür
- 4 Cihān-ı nā-şebātuñ rağmına devr itdirüp cāmı
İçüp lā-ya ‘kıl olup şāh-ı devrān olmadan yegdür
- 5 Şarāb-ı ‘aşķ ile Nev‘ī gibi mest-i müdām olmaz
Binüp bu ni‘met-i dünyāya hayrān olmadan yegdür

-144-

[Vehmī]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Defter-i vaşl içre defn itdük nişān u nāmumı
Şāh-rāh vādī-i hicrānda şor peygāmumı
- 2 ‘İşve-i çeşm-i siyāhuñ itmese her-dem karīb
Kılmadı tārāc āhīr-i naķdine ārāmumı
- 3 Kırma tār-ı kākülün kesr itme dīnüm riştesün
Yaķma cānā raķm kıl bu dil-i harāb-āşāmumı
- 4 Pek müselleşdir begüm zencīr-i zülfün mübtenī
‘Āķıbet sevdālara şaldı hayāl-i hāmumı

- 5 N' eyleyüm āh itmeyem ben **Vehmī**-i şeydā gibi
Şubḥ u şāmı ḥall ider keş bulmadum eyyāmumı

60b

-145-

[Feḥīm]*⁸⁵⁰

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Gelürse ceyš-i ḥaṭṭ-ı çār-erkānı çalar çarpar
O kāfir 'aql u dīn u şabr sāmānı çalar çarpar
- 2 O çār-ebrūya bī-çāre gönül nā-çār çarpıldı
Meger düzd-i perīdür nev'-i insān çalar çarpar
- 3 Senüñ Tātār-ı zülfüñ düzd-i gamzeñ çeşm-i fettānuñ
Ki bir demde 'Irāḫ u Rūm u İrānı çalar çarpar
- 4 Süzüp ḥaylī siyeh-çeşmüñ kurup ṭābūr-ı müjgānuñ
O saçlı maçlı kāfir mülk-i imānı çalar çarpar
- 5 Raḫīb diyü sīret-i ḥātem-i la'lün öper elbet
O bed-ḥū sihr ile mühr-i Süleymānı çalar çarpar
- 6 Züleyhā-yı ḥayālüm dāmen-i elfāzı tutduḫça⁸⁵¹
Nigār-istān-ı ma'nā Yūsuf-istānı çalar çarpar

⁸⁵⁰ *FSD (Çelik, 2012: 115-116).

⁸⁵¹ Bu beyt FSD'de 9. beyt olarak kaydedilmiştir.

- 7 Firāk-ı vuşlatuñla girye-nāk olduqça çeşmānum
Hürüş-ı cüş-ı eşküm seyl-i tūfānı çalar çarpar
- 8 Tecellī-zār-ı dāğ-ı sīnemi gördükçe pervāne
Per ü bāl-i hāsedle şem'-i sūzānı çalar çarpar
- 9 Çeküp tīg-i hayālī Şevket-āne ceşş-i eş'ārum
Bu vādīde sūhān-sencān-ı İrānı çalar çarpar

- 10 **Fehīmā** şā'irān-ı bü'l-heveşde kalmamış inşāf
Kānā'at eylemez mażmūna dīvān çalar çarpar

-146-

[Bāqı]*⁸⁵²

Fā ilātün/fā ilātün/fā ilātün/fā ilün

- 1 Bir lebi gonca yüzi gül-zār dirseñ işte sen
Hār-ı gāmda 'andelīb-i zār dirseñ işte ben
- 2 Lebleri mül saçları sūnbül yanağı berg-i gül
Bir semen-ber serv-i hoş-refitār dirseñ işte sen
- 3 Pāyine yüzler sürerse serv ol cūnun-ı revān
Şu gibi bir 'āşık-ı dīdār dirseñ işte ben
- 4 Zülfi sāhir turrası tarrār şuh-ı şive-kār
Çeşmi cādū gāmzesi mekkār dirseñ işte sen

⁸⁵² *BD (Küçük, 241-242).

5 Fırkatüñde teşne-leb hâtır-periřān hašte-dil
Künc-i ğamda bī-kes ü bīmār dirseñ işte ben

6 Gözleri şabr u selāmet mülkini tārāc ider
Bir amānsuz gözleri⁸⁵³ Tātār dirseñ işte sen

7 **Bākīyā** Ferhād ile Mecnūn-ı şeydādan bedel
‘Āşık-ı bī-şabr u dil kim var dirseñ işte ben

-147-

[Beyt]*⁸⁵⁴

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Ğarķ ider ‘āşileri bir kaçre āb-ı mağfiret⁸⁵⁵

Var kıyās it vüs’at-i deryā-yı rahmet neydügin

-148-

[‘Arşī]*⁸⁵⁶

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

1 ‘Aşķ ile bir bülbül-i nālān dir iseñ işte ben
Bāğ-ı hūsne bir gül-i ħandān dir iseñ işte ben

2 Göñli pür-ğam kāmetsi ħam çehresi berg-i ħazān
Bağrı pür-ħün gözleri giryān dir iseñ işte ben

⁸⁵³ Gözleri: ğamzesi, BD.

⁸⁵⁴ *BD (Küçük, 228-229).

⁸⁵⁵ Bākī’ye ait olan bu şiir divanda 11 beytten oluşurken mecmuuda sadece 1 beyti yer almaktadır. Bu beyt divanda 6. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁸⁵⁶ *AD (Kahraman, 1989: 322).

- 3 Gülşen-i bâğ-ı letâfetde açılmış lâle-ruḥ
Cennet içre ravza-i Rıdvân dir iseñ işte ben
- 4 Her gice tâ şubḥa dek kūyuñda figân-efşân iden
Baş açık yalın ayak ‘uryân dir iseñ işte ben
- 5 Bir dil-ārâ boylı sîmîñ-ten yañağı gül-‘izâr
Ġamzesi cādū gözi fettân dir iseñ işte ben

61a

- 6 ‘Arşiyâ cân u dili ḳahrında pā-māl eyleyüp
Mübtelâ-yı derd-i bî-dermân dir iseñ işte ben

-149-

[Müstezād-ı ‘Aynî]*⁸⁵⁷

Mef‘ülü/mefâ‘ilü/mefâ‘ilü/fe‘ülün

Mef‘ülü/fe‘ülün

I

Ey meh gice rüyâda görüp zülfüñ uyandum
Sevdâña boyandum
Gündüz ruḥ-ı pür-tābuñı būs itdüm utandum
Āteşdür o yandum

II

Bir mu‘teber āyîne idim dest-i felekde
Āğüş-ı melekde

⁸⁵⁷ *AD (Arslan, 2004: 231).

Devr eyleyicek 'aksine ben düşdüm ufandum

Balcıkla şuvandum

III

şüfî bu sene gitdi yayan Beyt-i Harâma

Vardı o maķâma

Ben mesned-i mey-ķâmede yan geldüm uzandum

şahbâyı şu şandum

IV

Geh cevr-i sitem gâhî elem gâhi havâdiş

Envâ'-ı ķhabâ' iş

Ben ğayrı bu evzâ'-ı felekden pek uşandum

Zehr-âbına ķandum

V

Oı bâğ-ı kemâlüm ki fuzüyât-ı ezelde

Ferķunde maķalde

Ser-tâ-ķadem engür-ı ķaķîķatle ũonandum

Vaķtinde budandum

VI

Ebrü vü müjeñ 'aşķına ceng-i ruķabâya

Ķatl-i ķuřemâya

Aldım yedime tîr ü kemân tîğ ķuřandum

Meydânda ũolandum

VII

Âhen gibi şindân-ı melâmetde dögüldüm

ũıflâne söğüldüm

Nerm oldum o ser-ħalka-i zencire ulandum

Mecnuna toşandum

VIII

Bir durlu nedir ańlamadum ađ u řarayı

Elvān u hevāyı

Bir demde bu ĥum-ħānede biń renge boyandum

Bādeyle şulandum

IX

Şan ağlamadan şasret-i dīdār ile her-dem

Ṭūfān-ı belāyam

‘Aynī iki şeşmüm gibi toşdum da boşaldum

Çün seyl bulandum

-150-

[Bu dağı]*⁸⁵⁸

Mef‘ūlü/mefā ‘lū/mefā ‘lū/fe ‘ūlün

Mef‘ūlü/fe ‘ūlün

I

‘İşret-geh-i Gülşende bu gün lāle piyāle

Döndi gül-i āle

‘Arz eyledi mihr ü ‘arağ-ı jāle piyāle

Fer virdi hilāle

II

Sīm ‘arađı pūte-i dilde zer-i meyle

Bir neşveli şeyle

---

⁸⁵⁸ *AD (Arslan, 2004: 232).

Ḳāl itdi düşürdi beni bu hāle piyāle

İksīr-i kemāle

III

Şevḳ-i mey-i la'lünle dönüp tā-be-ḳıyāmet

Ey mest-i nezāket

Çeşmümde olur şu'le-i cevvēle piyāle

Geldikçe ḥayāle

IV

Mey-ḥānede baba didirüp pīr-i muḡāna⁸⁵⁹

Kendin idüp ana

Virmez meme tıfl-ı dil-i meyyāle piyāle

Çoḳ eyledi nāle

V

Cennet gibi bu bezme soḡuḳ mı baḳar ādem⁸⁶⁰

Reşk itmede 'ālem

Şāḳī şuna pūr-āteş-i seyyāle piyāle

Būseyle nevāle

VI

Şāḳī-i Mesihā-nefesün ölüp elinden⁸⁶¹

Şarılsa belünden

İçse dirilür mürde-i şad-sāle piyāle

Ebkem gele ḳāle

VII

⁸⁵⁹ Bu bend AD'de 5. bend olarak yer almaktadır.

⁸⁶⁰ Bu bend AD'de 6. bend olarak yer almaktadır.

⁸⁶¹ Bu bend AD'de 4. bend olarak yer almaktadır.

‘Aynī bu gice bezmimüzi eyledi rüşen

Nūr-ı mey ile şen

Āgūşumı ol māha idüp hāle piyāle

Söz yok bu vişāle

61b

-151-

[Ġazel-i Fıḫnat-ı Müstezād-ı ‘Aynī]*⁸⁶²

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

Mef‘ülü/fe‘ülün

I

Güller kızarur şerm ile ol ğonca gülünce

Ruḫsār öpülünce

Sünbül ḫam olur reşk ile kākül bükülünce

Gāhī çözülünce

II

Her tārı birer mār olur genc-i ḫüsünde

Piçān u ḫamīde

Ruḫsāruña zülf-i siyehi şāne bölünce

Şaf şaf düzülünce

III

‘Anka daḫi olursa düşer pençe-i ‘aşka

Zann itme ki başka

Şayd-ı dile şeh-bāz-ı nigāhı süzülünce

Cānlar üzülünce

IV

⁸⁶² *AD (Arslan, 2004: 233).

Ol gonca-i neşküfte olur gül gibi ḥandān
Sokrān-ı ḡazel-ḥ'ān
Şeb-nem gibi eşk-i dil-i şeydā dökülünce
Bāde süzülünce

V

Cān virmek ise ḡaşduñ eger 'aşḡ ile **Fıḡnat**
'**Aynīye** ne minnet
Ḥāk-ı der-i dil-dārdan ayrılma ölünce
Tā maḡşer olunca

-152-

[Müstezād-ı Nūrī]

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

Mef'ülü/fe'ülün

I

Bir buse didüm başuñ için eyle 'ināyet
Ey şūḡ-ı letāfet
Pür-çīn-i ḡazab baḡdı didi bunca muḡabbet
Ey rind-i melāmet

II

Ḥurbānuñ olam yaḡma beni āteş-i ḡamla
Endūh [u] elemle
Kār eylesesün cānımuza rişte-i fürḡat
Hem nāvek-i ḡasret

III

Deryūze kemer kūy-ı ḡarābāt-ı fenāyuz
Sultān-ı şafāyuz

Zamāne rumûz olsa ola kişver-i ‘uzlet

İklīm-i kanā‘at

IV

Şabr eyle eger şādık iseñ seng-i melāmet

Gösterme nedāmet

‘Āşık olanuñ meskenidür künc-i mezellet

Nikûle-i ḥasret

V

Nūrī geçe bilmez heves-i ḥal ü tuṭakdan

Gül-gün lebüñden

Ḥākinde koḳar olsa daḥı bû-yı muḥabbet

Tā rûz-ı kıyāmet

-153-

[Müstezād-ı Pertev]*⁸⁶³

mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

mef‘ülü/fe‘ülün

I

Ḥayret-zede-i ḥüsnüñ iken zülfe dolandum

Ruḥsārını andum

Gencīnede bir mār-ı siyehle oyalandum

Kākülleri şandum

II

Dil-teşne-i āb-ı leb-i cān-baḥş iken eyvāh

Her şubḥ u şebān-gāh

⁸⁶³ MPD (Bektaş, 2017: 229).

Şad-ı hayf ki hicrân ile gözyaşına kıandım

Hün-ı dile bandım

III

Geldi gülerek külbe-i aḫzânıma cânân

Ol mihr-i dıraḫşân

Gördüm meh-i ruḫsârını uyurdum uyandım

Eṭrâfım arandım

IV

Bâzâr-ı maḫabbetde ziyân görmedüm ammâ

İtmem belî şekvâ

Çok derd ü belâ miḫnet ü endüh kıazandım

Ammâ ki ṭayandım

V

‘Aşkuñla gönül her ne didiyse baña ṭıtdım

Ġayrısın unıtdım

Rüsvây olup şimdiki her renge boyandım

Pertevden utandım

62a

-154-

[Müstezâd-ı Nedîm]*⁸⁶⁴

mef’ülü/mefâ’lü/mefâ’lü/fe’ülün

mef’ülü/fe’ülün

I

Ey şüh-ı kerem-pîşe dil-i zâr senüñdür

Yok minnetüñ aşlâ

⁸⁶⁴ *ND (Macit, 2017: 277-278).

V'ey k n-ı kerem⁸⁶⁵ anda ne kim var sen nd r

Pinh n u h veyd 

II

Sen kim geles n meclise bir yer mi bulunmaz

Baş  zre yer n var

G l g ncasısun g şe-i dest r sen nd r

Gel ey g l-i ra' n 

III

N'eylerse  id p bir iki g n b r-ı cef ya

Şabreyle de so ra

Peym ne sen n h ne sen n y r sen nd r

Ey dil tek   tenh 

IV

Çeşm nı siyeh-mest-i sitem k k li p r- am⁸⁶⁶

Ebr ları p r- n

Be zer ki bu dild r-ı cef -k r sen nd r

B - are **Nedim **

V

Bir b se-i c n-ba şına vir na d-i hay t ⁸⁶⁷

Ger k 'il olursa

Senden ya adur s z yine b z r sen nd r

Ey ' şık-ı şeyd 

---

⁸⁶⁵ Kerem: g her, M.

⁸⁶⁶ Bu bend ND'de 5. bend olarak kaydedilmiştir.

⁸⁶⁷ Bu bend ND'de 4. bend olarak kaydedilmiştir.

mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

Ey baht uyan haṭ-i siyeh-tār senüñdür
Hem-reng olasuñ tā
Gencīne senüñ olmaz ise mār senüñdür
Var eyleme şeḫvā

II

Bir buseñe biñ cān virür 'āşık-ı nā-kām
Göñli alur almaz
Ey şāh-ı sitem-pişe bu eş'ār senüñdür
Yok söz buña aşlā

III

Bir düzd-i niḡeh kim ḡarem-i sīnede ṭutdum
Ḥançer teber elde
Ben bildüm o bī-merḡamet 'ayyār senüñdür
Sen bilmemisin yā

IV

Gör dīde-i giryānda 'aks-i ruḡ-ı ālüñ
Ġāyetle yaqışmuş⁸⁶⁹
Ey şūḡ leb-i cūda bu gül-zār senüñdür
Gel eyle temāşā

⁸⁶⁸ *MPD (Bektaş, 2017: 135).

⁸⁶⁹ Ġāyetle yaqışmış: olmuş nice rengin, MPD.

V

Nezzāreye lerze dile hayret virür ancak

Pertev yine hoşnüd

Ey serv-i hırāmum yürü ref̄ār senüñdür

Çün fitne-i ber-pā

-156-

[Fehmī]

mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

Hürşid-i cihān oldu bu dil hüsnuñe hayrān

O gözleri seh̄hār

Vaqtā ki gözüm gördi yüzüñ oldu perīşān

'Aqlum ile efkār

II

Sende bu kadar luḡ-ı leḡāfetle zarāfet

Derc oldu nezāket

Emr eyle murāduñ gibi ey cānuma cānān

Eyle ola eş'ār

III

Çekdüm reh-i hicrānda nice derd ü belālar

Sen eyle şafālar

Sevdālara düşmekdeyüm ey āfet-i devrān

Ey gamzesi tātār

IV

Rüyunda olan hâ'il-i al zâ'il olanum

'Älemde pesendüm

Äyîne-i ruhsârûña bir kez ide seyrân

Bî-çäre nâ-çäre

V

'Aşk ile düşüp âteş-i süzâna **Fehmî**

Ey cevr-i adîmi

Cevrûñle cüdâ oldı hemân hâk ile yeksân

Rahm eyle sitem-kâr

62b

-157-

[Mütezâd-ı Ğalib Dede]*⁸⁷⁰

mef'ülü/mefâ'ülü/mefâ'ülü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

Çeşmüm acı yaş ile ağularla anupdur

Cism ise yanupdur

Ol zülf-i siyeh n'eyleyüm efsâne şanupdur

Göñlüm uşanupdur

II

Nâz uyhusuna oldı yine gözleri mu'tād

Çok eyledi bî-dād

Şabr eyle göñül⁸⁷¹ vaqt ola lâ-büd uyanupdur

Senden utanupdur

⁸⁷⁰ *ŞGD (Okçu, 247-248).

⁸⁷¹ Göñül: dilâ, ŞGD.

III

La 'l-i lebũñ ey dilber-i attāl-i pũr-āşũb
Ey fitneli maħbũb
Hũn-ı dil-i 'uşşāa ne cũr' etle banupdur
ana boyanupdur

IV

Ey hoş ki ğam-ı 'aşa giriftār degildũm
Bĩmār degildũm
Ol gũnleri bĩ-āre gũnũl Şimdi anupdur
Kendi azanupdur

V

Eyler felegũn reng-i Őafa-rũyunu Şeb-gũn
Hayretle dīger-gũn
Ol dem ki benũm hũn-ı sirişkũn boşanupdur
Deryā bulanupdur

VI

Şemşĩr-i cefāsını ekũp kesdi emānum
Dũr eyledi cānum
Sedd-i sitemũnden reh-i fikrũm kapanupdur
'Aqlum ayanupdur

VII

Yādı ılaca Leylĩ-i malũbu ne āre
Rāh olmaya yāre
o 'āıluñ ol mes' elede beni anupdur
Mecnũna anupdur

VIII

Yā Hāḡ didi Maṣṣūr hemīn⁸⁷² menzilün aldı

Başın göge şaldı

Da‘vī-i Enel-Hāḡda kemānlar yaṣanupdur

Ġavġā uzanupdur

IX

Ol kāfir-i bed-kīş edicek zülfüñi tālān

Ġālib kırup imān

Ġüftār-ı perīşānına ḡayfā inānupdur

Dāme ṭolanupdur

-158-

[Maḡitāb-ı Pertev]*⁸⁷³

mef‘ülü/mefā‘lū/mefā‘lū/fe‘ülün

mef‘ülü/fe‘ülün

I

Ser tā-be-ḡadem şu‘le-i ‘aşḡum şererüm yoḡ

Ammā nelerüm var

Yandı dil ü cānum ġam ile eşk-i terüm yoḡ

Daḡi beterüm var

II

Şorduḡda didüm ḡāl-i dili ol lebi ‘İsī

Ey cān enīsi

Bīmār-ı ġam-ı ‘aşḡuñ olaldan ḡaberüm yoḡ

Gerçi kederüm var

⁸⁷² Hemīn: yemīn, ŞGD.

⁸⁷³ *MPD (Bektaş, 2017: 188-189).

III

Ben mu‘tekif-i külbe-i aḥzān-ı firāḳam
Bezmünden ıraḡam
Kim ŧāh-reh-i vaŧla ıkar reh-güzārım yok
Gizli seferüm var

IV

Sivā-gere ok fā‘ide olmaz mı bu sözden
Kamazsa ucuzdan
Erzān ideli cevher-i cānum zararum yok
Fetḫ ü zaferüm var

V

Ālāyiŧ-i dūnyādan ibā ideli ey dil
Vey **Pertev**-i bī-dil
Dībā-yı zer-ender-zer-i mūhre nazārım yok
Üstinde yirüm var

63a

-159-

[Na‘imī]

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

mef‘ülü/fe‘ülün

I

Öldürdi beni ḡanzelerün ḳanıma bir baḳ
Ey eŧm-i ḡazālüm
Sīnemde yanan āteŧ-i sūzānıma bir baḳ
Def‘ eyle melālüm

II

Cevr eyler isen itme dīn-i vārımı velākin

Zālimdurur aşlı

Bu işledigüm cürm ile 'işyānuma bir bak

Qalmadı mecālüm

III

Qan ağlamadan qalmadı hīç tāb-ı tūvānum

Hem şabra qarārum

Loqmān olagör derdime dermānıma bir bak

Cevr eyleme zālim

IV

Tenhāsına çekdi didi bī-çāre Na'imī

Gül gül ki günidür

Cürmime bedel bu kibir ihsānıma bir bak

Seyr eyle vişālüm

-160-

[Fazlı]

Mef'ülü/mefā'tlü/mefā'tlü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

Ey serv-i sehī sen geleli nāz ile bāga

Ser çekmede 'ar'ar

Çok 'ālī-nesebler özünü şaldı ayağa

Hāk oldı şanavber

II

Küçücük idün başıma sevdā yeli esdi
Reyhān mıydı bilmem
Kāngı çiçegüñ kokuşuydı degdi dimāğa
Cān oldu mu ‘aṭtar

III

Sünbül özünü beñzedüben zülf-i nigāra
Bildigi ḥaṭādur
Tağlarda biter bağı kara başı aşağı
Kaygulu mükerrer

IV

Şol ḥālūñ için zülfiñe çoklar tolaşupdur
Ancak beni şanma
Bir dāne için gör nice kuş düşdi dūzāḥa
Dām oldu müşehḥaz

V

Bir kāse şarāb istedi ol sākī lebünden
Sarhoş mıydı bilmem
Çeşmiñ beni öldürmege yapışdı bıçağa
Çekdi baña ḥancer

VI

Senüñ perinüñ meskeni vīrāne gerekdür
Yā çeşmeler üsti
Göñlüm gibi vīrāne gözüm gibi bu lāfa
Gül ey peri-peyker

VII

Ger **Fazlı** gözi dünyādan ağlar gider isem

Zülfüñ hevesiyle

Rahmet yağışı tobrağınüñ üstüne yağa

Qabr ola münevver

-161-

[Emrah]*⁸⁷⁴

Mef'ülü/mefā'ülü/mefū'ülü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

'Aşkuñ ezelī 'āşıka ilhām-ı Hudādur

Bir neş'e-nümādur

Taḥkīk-i gönül şehrine pür-nür-ı ziyādur

Minhāc-ı hüdādur

II

Her kimde ki var lezzet-i 'aşkıñ cevalanı

Eyler dev(i)rānı

Anuñ o semā'ı dil-i 'uşşāka cilādur

Hem rüḥa ğıdādur

III

Hı̄ace beni men' itme cünūniyyet-i 'aşkıdan⁸⁷⁵

Vir dersüm o meşkıden

Bu cezbe-i 'aşk 'āşıka bir özge edādur

Bilsen ne şafādur

⁸⁷⁴ *ED (Erkal, 2014: 294-295).

⁸⁷⁵ Bu bend ED'de 4. bend olarak yer almaktadır

IV

Vā'iz baña vaşf eyleme cenān ile hūrī⁸⁷⁶

Bilmem o huzūrı

‘Āşık olanuñ ‘aşk ile maṭlūb-ı rızādur

Baķışı hevādur

V

Zāhid beni ṭa'n eyleme kim mescide gelmez

Rāh-ı Hāķ bilemez

Ben mu'tekifem kūşe-i mey-hāne bañadur

Mescid de sañadur

VI

Bir dil ki⁸⁷⁷ bilür ‘aşk-ı haķīķat haberūñden

Söyler eşeründen

Elbette o bir beyt-i nażar-gāh-ı Hūdādur

Ḳal ehl-i cüdādur

VII

Emrāh güher izhār idüp ehl-i hūner ister

Ya'nī dūrer ister

Hāķ-ı der-i cānānda gerçi⁸⁷⁸ fuķaradur

Ammā şu'arādur

63b

⁸⁷⁶ Bu bend ED'de 3. bend olarak yer almaktadır.

⁸⁷⁷ Dil ki: denli, ED.

⁸⁷⁸ Gerçi: kerem, ED.

[Pertev]*⁸⁷⁹

Mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

mef'ülü/fe'ülün

I

Hasretle bu şeb gâh yatup gâhi uyandum⁸⁸⁰

Hep o mehi andum⁸⁸¹

Eglence idüp h'âb-ı hayâlün oyalandum

Tâ şubha dayandum

II

Çan ağladum içdikçe mey-i bezm-i firâkı

Bî-minnet-i sâkî

Peymâne gibi gâh tolup gâhi boşandum

Her renge boyandum

III

Virdüm bu gice şem' ile pervâneye hayret

Pür-süziş-i hasret

Yanup yakılup gâh turup gâhi tolandum

Âteşlere yandum

IV

Derd-i elemün çekmeye yoç tâb u tüvânum

Ey rûh-ı revânum

⁸⁷⁹ *(Azarken, 2013: 18).

⁸⁸⁰ Bu manzume 19. yüzyılda yaşamış Mehmed Said Pertev Paşa'ya aittir. "Selçuk, B. (2013). Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <http://teis.yesevi.edu.tr/anasayfa>.

⁸⁸¹ Mehmed Said Pertev Paşa Divanı var. Ancak bu şiirin sadece iki bendi yer almaktadır. Bk: MSPD (Azarken, 2013: 18).

Dil virdüm ise ben seni inşâf ide şandum

Cānumdan uşandum

V

Naḳdīne-i cān elde gezüp dehri tolaşdum

Çok şūha şataşdum

Pertev dil-i bī-çāreye bir çāre arandum

Biñ derd azandum

-163-

[Luḫfi]

mef'ūlü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ūlün

mef'ūlü/fe'ūlün

I

Ol eşhep ü eşrefe nīk-i mesken-i bālā

Der- 'arş-ı mu 'allā

Bürhānı anıñ şems gibi oldu hüveydā

Der- 'ālem-i 'izā

II

Sulṫān-ı velī şāh-ı arīat kām-ı 'ālem

Ol avs-ı ta 'zīm

Feyz-i nazarı eyledi mi mürdem-i ihyā

Mānend-i Mesīhā

III

utb-ı āṫāb-ı cihān ḫāzret-i 'Abdü 'l-ādir⁸⁸²

Esrār-ı Ḥudādur

---

⁸⁸² Vezin kusurludur.

Hûrşîd-i felek-pāye kamer-i ʔalʕat-ı zibā

Cılān-ı müsem mā

IV

ʕAyyuķa ıķar ādirinũñ zıķr ü Őadāsı

Őevķ ile narāsı

ʕĀlem ʔolanu Şabr ile hep devr ola esmā

Mũnkir ola aʕmā

V

Őeyhũm Şeref-iʕālemi kılmışdı mũnevver

LuŐfi gibi kem-ter

İhlāŐ ile ol Şehe ķul itdi bizi Mevlā

Sũbhānıñna ĥamdā

-164-

Fāʕilātũn/fāʕilātũn/fāʕilũn

- 1 EylemiŐũm ʕaŐķıñı ey gũlʕizār
ادثره يدثر ادثار
- 2 eke eke cevri ni hı ķalmadı
اقتره يققدر اقتدار
- 3 İtme baña dũŐmene uyup sitem
احتضره يحتضر احتضار
- 4 Ben de senũñ bir ķulunum it baña
اعتبره يعتبر اعتبار

5 Hüsni edeb saña olupdur begüm

انحصره ينحصر انحصار

6 Yire gelür diyü seni çekerüm

انتظر ينتظر انتظار

7 Ayağına yüz sürüben iderüm

اعتبر يعتبر اعتنار

8 Çile görenlerden seni itmişüm

اختبر يختبر اختبار

9 İrdi gönül şîşesine hecr ile

انكسره ينكسر انكسار

10 Güneş gibi bulduñ cihānda nigār⁸⁸³

اشتهره يشتهر اشتهار

64a

-165-

[Ca 'ferī]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Mef'ülü/fe 'ülün

I

Gel 'ārif isen al ḥaberi ma'na erenden

Bī-şek ü gümān ol

⁸⁸³ Bu mısranın vezni kusurludur.

Bu dünyenüñ el çek dükeli derd-i seründen
Sultān-ı cihān ol

II

Güş eyle nedür bülbül-i remz ile seher-gāh
Bu şahir-i çeşmi
Ya'ni ki cihānuñ beri ol şūr-ı şeründen
Ser defter-i cān ol

III

Bī-ṭabl u 'alem pādişeh-i rû-yı zemîndür
'Ārifler efendi
Şabr eyle sa'âdet bul olaruñ nazarundan
Serdār-ı zamān ol

IV

Mecnûn gibi irmek diler ise saña bir gün
Nûr-ı rûḥ-ı Leylî
Sābit kadem ol birdem ayrılma nazarundan
Gözle nigerān ol

V

Ey Ca'ferî gel sür yüzüñi yâr eşigine
Ki ol kıble-i cāndur
Kıl cismiñi cānuñı fedā mā-ḥāzerinden
Hoş rûḥ-ı revān ol

-166-

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

Mef'ülü/fe'ülün

I

Durmuş ne güzel mehveş-i hoş kad nazarumda

Ḳāmet-i bālā

Muşhaf yüzi tefsir ile ebced nazarumda

İnnā feteḥnā⁸⁸⁴

II

Evlād-ı Resūl murşid-i dīn mu‘cīz-i burhān

Şem‘i-yi kerāmet

Hem Şallī ‘Ala Āli Muḥammed nazarumda

Müemmīne Mevlā

III

Ka‘be kapusı ‘āşıkuna secde-i tā‘at

Ḳible-i imān

Peh peh ne ‘aceb ḥālileri sūr nazarumda

‘Alleme‘l- esmā

IV

Sevdası sere uğrayalı sarḥoş-ı mestem

Olmazam ayuk

Maḥcūb-ı laṭīf maṭlab-ı mefḥar nazarumda

Ḥācet-i ‘uḳbā

V

Yer ile gögün lengeridür ilm ü qararı

Evvel-i başdan

Deryā-yı kerem la‘l-i zeberced nazarumda

Gevher-i yektā

---

⁸⁸⁴ Fetih süresinin ilk ayeti.

[Müştaḳ Baba]*⁸⁸⁵

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

Mef'ülü/fe'ülün

I

Ey serv-i sehī-ḳāmet-i bostān-ı melāḥat

Ṭübā-yı nezāket

V'ey gülbün-i nāz çemen-istān-ı leṭāfet

Ārāyiş-i cennet

II

Kākül midür ol yoḳsa ki bir deste-i sünbül

Zencīr-i teselsül

Ser-rişte-i devlet mi veyā perde-i ḥikmet

Ālāyiş-i ḳudret

III

Zülfüñ şanma ebrūlaruñ tīr-i ḳazādur⁸⁸⁶

Püskilli belādur

Müjgānlarun tīr-i sitem gözlerüñ āfet

Maḥmūr-ı maḥabbet

IV

Maḥbūb-ı velī ḥüsn-i kemālat ile mergüb

Ādāb ile maḥcūb

Ġāyetde hüner-mend-i zekī kān-ı belāgat

'Ummān-ı feşāḥat

⁸⁸⁵ *MBD (Gündoğdu, 1997: 100-101).

⁸⁸⁶ Bu mısranın vezni kusurludur.

V

Žannum bu ki bir pāk-naẓardan naẓar almıŝ

Feyz-i hüner almış

‘Āŝıqlarına her dem ider luṭf ile ŝefik⁸⁸⁷

Üstādına raḥmet

VI

Hallāk-ı ezel aḥsen ŝüretinde bezetmiŝ

Ögmüŝ de yaratmiŝ

El-ķıŝŝa ser-ābā hüner ü ṭab’-ı ṭarāvet

Gülzār-ı ŝabāḥat

VII

Bir ben degilüm şimdi cihān ḥüsnine **Müŝtāk**

Biñ ŝevķ ile ‘uŝŝāk

Ḥayrān-ı temāŝā-yı cemāl oldı tamāmet

Yā Rab bu ne ḥikmet

73a

[Arif]*⁸⁸⁸

-168-

Mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

I

- 1 Kıadrüm ola ber-ter şeref-i nādd-ı ‘Alīden
- 2 Nusret bulayum dem-be-dem imdād-ı ‘Alīden
- 3 Meydān-ı muḥabbetde ki feryād-ı ‘Alīden
- 4 Şeh-zāde-i ‘ālī iki ŝimŝād-ı ‘Alīden
- 5 Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden

⁸⁸⁷ Şefik: ŝefkāt, MBD.

⁸⁸⁸ *KAD (Gök, 2010: 97-98).

II

- 1 Hāk-i deri vālaları iksir-i haḳīkat
- 2 Rūḥ-sūde olan ‘aşıḳ-ı şūrīdeye devlet
- 3 Onlardan olur ‘ālem-i āşāra ‘ināyet
- 4 Her bendesi şāhān-ı felek-mertebe elbet
- 5 Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden

III

- 1 Āḫir bu ḫarābāta gelür lerziş-i vīrān
- 2 İşkeste olur cāmları rind-i perīşān
- 3 Bu neş‘enüñ elbette ḫumārūn çeker insān
- 4 Ol dād ü sitād mecmû‘una vardığımız an
- 5 Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden

IV

- 1 Bende ideli cān u dili Āl-i Abāya
- 2 Ḥam-geşte-i tā‘zīm olamam çarḫ-ı dü-tāya
- 3 Meyl eyleyemem kevkebe-i dār-ı fenāya
- 4 Besdür baña dünyāda vü‘uḳbāda bu pāye
- 5 Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden

V

- 1 Evsāf-ı ‘Alī oldı benüm ma‘den [ü] ḳānum
- 2 Evlād-ı ciger-pāresidür cān u cānānum
- 3 Ārif-i dil erbāb-ı haḳīkatde⁸⁸⁹ mekānum
- 4 Bu nuḳḳ-ı şerīf oldı benüm vird-i zebānum
- 5 Yā Rab beni dūr eyleme evlād-ı ‘Alīden

---

⁸⁸⁹ Haḳīkatde: muḫabbette, KAD

*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün***I**

- 1 Razıyum her ne iderse baña serv-i semenüm⁸⁹⁰
- 2 Tīg-i cevri ile şad-pāre kıllarsa bedenüm
- 3 Rūz-ı şeb zülka rahmet fikr iken her suhanum
- 4 'Ar idermiş beni öldürmege ol sīm-tenüm
- 5 Varayum yalvarayum boynuna takup kefenüm

II

- 1 Reh-i 'aşkuñda o servüñ yüzümi hāk ideyüm
- 2 Cehd idüp menzilimi gün gibi eflāk ideyüm
- 3 Zehr-i hicrānı dağı şabr ile ziyān ideyüm
- 4 Hülle-i cennet olursa çekeyüm çāk ideyüm
- 5 Dem-i vuşlatda baña hā'il olur pīrehenüm

III

- 1 O becīdi o melek diyü raķībūñ sözüne
- 2 'Adet idinmez idi cevri ü cefāyı özüne
- 3 Baķma bāldan pervīn zār u nizāruñ yüzüne⁸⁹¹
- 4 Tıyamaz girsem eger mūr-ı za'ifīñ gözine
- 5 Ey Süleymān-ı zamān şöyle hayāl oldu tenüm

IV

- 1 Gül-bün-i hūsnüni hayretle yeter zār eyle
- 2 Hey taķībüm demidür luţf ile tīmār eyle

⁸⁹⁰ Bu şiir Şem'ī'nin gazeli üzerine yazılmış bir tahmistir. Bk. ŞD (Karavelioğlu, 2014: 198-199).

⁸⁹¹ Bu mısranın vezni kusurludur.

- 3 Dil-berā dār-ı fenāda bir eyü kār eyle
4 Tek beni zülf-i dilā dizine ber-dār eyle
5 Çekeyüm pādişehüm kendü elümle resenüm

V

- 1 Dil virelden berü **Nādī** ben o mihr ü melege
2 Mihnet-i ‘aşkunda baña şevk ile geldi meleke
3 Dosta hasret beni her dem niçe bir el çelege
4 **Şem‘iyem** gūşe-i mey-ḥāneyi virmem felege
5 Gülşen-i bāğ-ı cināndān baña yigdür vaṭānum

95b

-170-

Tāriḥ-ı Berāy-ı Teşrif-i Ḥazret-i Müşir-i Ekremī

Mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

- 1 Cenāb-ı Ḥaḳḳın ‘Abdü‘l-‘Azīz Ḥan luṭf u el-ḳāmı
Mübārekdür mübārek ‘adl-i fermān ile ikrāmı
- 2 Ḥudā şād eylesün her vechile dünyā vü ‘uḳbāda
Hidāyetle o sultānı o şāhen-şāh-ı a‘zāmı
- 3 Nüfüzı leşker-i nuşretde gālīb olsun a‘dāya
Mużaffer eylesün Ḥaḳ kişverinde ehl-i islāmı
- 4 Kemāl-i devlet ü iḳbāl ü servetle ḳadīm olsun
Süleymān-ı zamān şevket-māye mü‘minler imāmı

- 5 Buyurdı böyle ihfâ itdi Erzincândan teşvîk
Hakîkat meymenetle geldi maqşadü'l-Hakka kâmi
- 6 Güzel 'asker ahâlî vardı istikbâle ta'zîmâ
Göründi mâh-ı nev ayınca herkes itdi bayrâmı
- 7 Tûlû' itdi o şemsün pertev-i burcu sa'âdetün
Münevver oldı gözler biz de isterdik bu eyyâmı
- 8 İki muttaşîla şâyân zât-ı 'âli-şân bahş oldı
'Asâkir-i nizâma hem ider mülkiye aḥkâmı
- 9 Müşîr-i muḥterem devletlü şân-ı Mustafa Paşa
Virüldi 'iz ü câhı şehr-i Erzuruma ḥûb nâmı
- 10 O valî-i vilâyet gerçi her tedbîrle mâhirdir
Hem envâ'-i kemâle âşinâdur 'ilm ü ilhâmı
- 11 Huzûr-ı 'izzetiñe çifte meclis oldı cem'iyet
Maḥâm-ı rütbe-yi bâlâ da oldı merkez ârâmı
- 12 Mu'allim-i ḥ'âcegân 'aql-ı evvel 'ârif-i billâh
Odur kaşrunda 'aşruñ ḥâkim ü şehvâr-ı gulâmı
- 13 Umûr-ı şehriyâra rûz-ı şeb şıdk-ı şadâkatle
Muḥabbet ḥüsn-i himmet sa'î gayret şubḥ u her şâmı

96a

- 14 Der-i sultāna çok gerçek erenler intisāb itmiş
İtā'atle ser-ā-pā emrīne rām cümle hüddāmı
- 15 Sezādur bende olsam medḥ-i evṣāf-ı cemīlünde
Ġarīzüm ḥīze-i iqlīmde eyler böyle iḳdāmı
- 16 Derūn-ı cān ile 'aşḳ ehli dil 'urṣa niyāz eyler
Hemīşe şevḳ ü zevḳ-i pür-şafāda ola hengāmı
- 17 Şenālarla yazılsun ḥarf-i cevher tāriḥ ü erbābı
Oḳunduḳça du'ālar şöyle ḥayr olsun ser encāmı

96b

-171-

[Güfte-i Naşūḥī Efendi]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Çeraḡ-ı çārem ordunuñ ey āfitāb-ı ezheri
Bārekallāh şarḳa virdüñ ḳat-be-ḳat nūr u ferī
- 2 Muḳaddem-i zātıñla Ḥaḳḳa buldı istiḥkām-ı nizām
İtdi teşbīb himmetüñ bünyān-ı şer'-i enveri
- 3 Bir yol açduñ sāye-i şāhāne de ḥalḳa hemīn
Şimdi buldı ḥalḳ-ı 'ālem emr u yemīn rehberi

- 4 İştigāl-i Hāḡ u ‘adl u ittikāl-i emr idüp
Hoşnûd itdüñ sen de Hāḡ u şehver-i peygamberi
- 5 Şıdḡ-ı ‘azüm dünyenüñ nāmın ü hoşnûd eyledi
Evliyā-yı emr ü şadr-ı ‘ālî vü ser-‘askeri
- 6 Oldı rā‘ī orduya esmā ḡati mülkiyenüñ
Rāzıdur senden bütün milletle mülk ü ‘askeri
- 7 Birleşüp mülk ü mu‘asker menzil-i şarḡiyede
Hāver-i orduda cārî oldu mihr-i dāveri
- 8 Buldı ordu-yı hümāyün bir müşîr-i dār-ı kār
Buldı mülk ü milketi bir dāver-i ‘adl-āveri
- 9 Bir hükümrān ü müşîr-ḡîze mālîk oldı kim
Çekmesün enşār-ı şerifeye elem şimden giri
- 10 İḡtirān ile hemîn mülk ü mu‘asker ḡaḡr ider
Ey velāyet Ḳuṡbı v’ey meydān-ı rezmüñ şaf-deri
- 11 Ma‘den-i ‘ilm ü diyānet olduḡundan aşfā
Çoḡ degül bu feyz ü baḡtuñ saña olmaḡ mazheri
- 12 Sende mevcüd Muşafā-evşāf u şiddîḡ-ı vefā
‘Adl-i Fārūḡ-ḡilm zeni enverin ü ḡulḡ Ḥaydarî

- 13 K̄al‘a-i āhından artuḡ rev reh-i istiḡkām
Himmetüñle virdi serḡadā ne fer ü zīverī
- 14 Öyle istiḡkām ser-i mirāt-ı şekli gösterir
Çeşm-i aḡyāra nice ser bir demün ejderleri
- 15 Dāverā bu nice ejder sāye-i şāhānede
Ba‘de-zīn eflāka uş şemşīr-i pervīn-cevheri
- 16 Yazmaḡ evşāfiñi virsem icāzet ḡāriye
Pür ider maẓmūn-ı ter idince yüz defteri
- 17 Līk maḡlab bir du‘ā ile teşekkürdür hemān
İtmedi īrād bu muḡaşşīde baḡt-ı dıgeri
- 18 Ḥaḡḡ ide taḡt-ı ‘azīzünde mevā‘īd-i sā‘ir
Pādişeh ü asumān ferdī vü ḡurşīd migferi
- 19 Zātuñı baḡş eyleye ol şāha kim zānū ide
İtdi iḡyā ser-te-ser hem ‘askeri hem kişveri
- 97a**
- 20 Feyz ü iclālūñ mezīd ‘ömrüñ medīd olsun merām
Kā‘id-i ‘azmūñ ola tevḡīḡ-i yāri yāveri
- 21 Ṭab‘-ı pākūm ser-te-ser ehl-i dilāna himmet ider
Çünki var memdūḡuñ emşāline faẓl-ı teri

- 22 Şıgmaz her bir ‘arşaya şebdiz-i nîz hâmemüz
Böyle bir cevlanın ben ancak olur cevlan-geri
- 23 Devre-i eflâkda zühre nazmumı ezber idüp
Hem okur hem devr ider olmuş gönülden müşteri
- 24 Sen de bu şevk ile sâkî turma devr it bâdeyi
Tiz tiz mey-riz idüp vir nüş idem câm-ı zeri
- 25 Ol kadar ser-mest ola şeydâ dil-i mehcür kim
Bilmeyüp gayb eyleye tâ bu cihân-ı şeş-deri
- 26 Mey yetişdür sâkıyâ mey mi ider insânı hay
Derdidür derde devâ gussalı dirse sâgarı
- 27 Tövbe-i **Naşûh** ile ‘azm eyledikçe tövbeye
Nev-be-nev sâkî olur şive fezâ-yı dilberi
- 28 Bâde-(i) ‘aşkuñla göge kandil olup düşdüm yine
Câm-ı luţfuñla ayaklandur bu ‘abd-ı kem-teri
- 29 Mey ki olsun kalbe bî-tâb teşne-i yâb âb-ı tâb
Böyle dizensün silk-i satra böyle derd-i gevheri

*Anatoli istihkamat u tarizün tarik komisyonu re'is-i ferik sa'adetli Mustafa Paşa
Hâzretleriniñ 'alide devletlerine bā-rütbe-i sāmī vezāret ü müşir-i teveccüh buyurilup kema-
kân-ı komisyon meskūn naht-ı nazāretlerinde olmak üzere dördüncü ordu-yı hümāyūn
müşirligine ta'yīn buyurilup merkeze vardumuzda meclis-i ordu-yı hümāyun yaver-i harb
yüz başısı fütüvvetlü 'Alī Şefik baña söylediği medhiyeden*

Tārih-i mā'murı 19 Mayıs sene 70 merkeze varıvarmaz fî 29 Mayıs sene 85

-172-

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Felek bir rütbe teşhîr eylemişdi ğamla dünyāmı
Sevād āh zulmete kaplamuş idi çeşm-i mīnāmı
- 2 Ne mümkündi şeb-i tār ile rüz-ı rüşeni bahtîz
Hilāl-āsā görünmez idi hürşîd ü raşşānı
- 3 Çıkardı zāhire mihr ü şenālar hâzret-i şafā
Verā-yı perde-i hātırdaki esrār-ı pinhānı
- 4 Yine faşl-ı bahār mevsim-ı zevk-i neşāt oldı
Açıldı neş'elendi gül gibi tab'-ı sūhan-dānı
- 5 Görünce çok ta'accüb eyledüm eṭvārını dehrūñ
Sūāl itdüm nedür böyle sürür-i hāl-i şādānı
- 6 Hāṭā ye's-i dāy-ı bī-çāre pür-derd-i şāda hāzm ol
Ki vakti geldi ğayrı ṭurma eyle baḥs-i 'irfānı

- 7 Mihmāna umūr-ı dīn devlet-i Muştafā Paşa
Olup dördüncü ordunuñ müşīr-i şīr-i zī-şānı
- 8 Vezīr-ı asumān-ı haşmet-i Felāṭūn-ı Müşterī fiṭnat
Kemāl-i ‘adl ile zabṭ eylemişdür murğ-i ‘unvānı
- 9 Sikender olsa ser-i nuṭk ider bīşinde elbette
O serüñ ḳalmadı sa‘y ile çünki nām-ı nişānı
- 10 Eyā şāhib-i vefā recm-i hışm ey aşaf-ı yektā
Senüñ baḫş-i ḳudümüñ eyledi ihyā Erzincānı
- 11 Hoşā ey mesned-ārā-yı himem kim ḫüsn-i tedbīrüñ
İdüp mülk-i cihāndan ber-ṭaraf āşüb-ı gavgānı
- 12 Ğubār-ı ḡam-i elem hīç ḳalmadı āyīne-i dilde
O deñlü mihr-i re‘yüñ eyledi āfāḳı nūrānı
- 13 Mişāl-i rū-yı cānān oldı şāf āyīne-i devrān
‘Aceb mi eyler ābum ṭuṭı-i ṭab‘um ḡazel-ḫ‘ānı
- 14 Niḡāh itdükçe benü nice eylerdi dil ü cāna
Dönerdi rimaḫ-ı berīd sinān-ı hışm-ı müjḡānı
- 15 İletmez n’ eyleyüm aḡyār elinden rāmın cānāne
Nice çāk itmeyem ben dest-i ḡayrına Germiyānı

- 16 Alurdum hep şudan iḥṭār nāşıḥ-ı rütbe-i māna
Ben ‘arz itdükçe yāre mācerā-yı çeşm-i giryānı

98a

- 17 Eser hiç kalmadı bu ḥāl-i nā-merḥabādan aşlā
Meger feryād iderse gülsitānuñ ‘andelībānı
- 18 Sürür-i izdiyād-ı şevk ile naḳdīm neşr eyle
Ki dāfī‘ olmamışken kimsenüñ olmak senā-ḥānı

- 19 Du‘ā-yı āmin-dār-ı devletüñ vird-i zebān itmiş
Olup fersüde rü-yı üstāda luṭ(u)f-ı reyyānı

- 20 Şefiḳā niye itdi böyle bir dergāh-ı ‘āliye
Biḥamdillāh seni elṭāf-ı bā-pāyān-ı Sübhānı

- 21 Ola evlād-ı esfād ile ‘ömr-i derūnı efzūn
Düz-ı maḳşüdi üzere rüz-ı şeb ile devrānı

98b

-173-

[Tārīḥ-i Dilāra]

Fā ‘itātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Pādişāh-ı ‘ālemüñ zāt-ı ‘azīzin gün-be-gün
Leşker-i ğamdan viḳāye eylesün Rabb-ı mu‘īn
- 2 Şevket-i mülk ü milel hem pādişāh-ı irteser
Ehline tefvīz olunduḳça umūr-ı mülk ü dīn

- 3 İŖte ez-cümle cenāb-ı MuŖtafa PaŖa ile
Cümle ordu-yı hümāyūn buldı tāze zīb ü zīn
- 4 Ol ma'ārif-pīŖedür mecmū'a-i 'ilm ü fūnūn
ÇeŖm-i dīn görmedi böyle muŖīr-i kām-bīn
- 5 Fen-i Ėarb ü hey'eti bundan ta'līm eylesün
Ezkiyā-yı Avrupa hem fāzılān-ı sā'irīn
- 6 Fazl ü 'aqlı RiŖoya dembeste eyler lā-cerem
Rāy u tedbīri olunca burc-ı bārūdan metīn
- 7 Qal'a-i himem nedür görmek dilersen ey gōñül
ĀŖinā ol dār'ül-ā'lāmīñ pāyine vaż' it cebīn
- 8 ÇeŖŖ-i a'dā-yı periŖān eylemez mi sū-be-sū
Böyle bir zāt-ı Felāṭūn-sīretūñ rāy kem-terin
- 9 ÇeŖm-i a'dā ṭop miŖāli çatlasun Ŗimdengirü
Ṭoldı nīk ü çimen ile çün ser-te-ser rū-yı zemīn
- 10 Ba'de-zīn faḥr eylesün hep 'asker-i islāmiyān
Cünd-i dūŖmen Ŗavletinden eylesün āh u enīn

- 11 Pîşe-i dünyâmı ser-â-ser virdi istiḥkâm-ı tām
Millet ü devlet didi bu himmete hep âferîn
- 12 Anadolı cānib-i serḥaddine kuş mı uçar
Çünkü taḥkīm eyledi ol sū-be-sū her bir yerin
- 13 Muntazırdı gözlerüm biñ servere rûz-ı şeb
Döndi dil-ḥvāh üzre şimdi künbed-i çarḥ-ı berîn
- 14 Hāşılı taḥşil degül mi ey dil itnāb-ı maḳāl
Ol mekār mekārı vaşf eyler bütün ehl-i yakîn
- 15 İktidāruñ yoḳ anı vaşf itmede itme cidāl
Ḥanden-i ta'ne atarlar ihtirāz it şā'iriñ
- 16 Sem'-i faḥre çün çalındı müsīgār-ı dil-güşā
Raḳşa girdi zühre-i şevḳüm bulup şevḳ-i nerîn
- 17 Böyle çekdi rāyet-i tebşīrini kilik-i zebān
Nuşret ü tevfiḳ-i Bārī yāveri olsun hemîn
- 18 Menşüre-i tāriḥini cevherle **Tevfiḳ** itdi zīb
Muştafā Paşa müşīr-i bī-misāl oldu behîn

99b

Müşārünileyh Ḥazretlerinüñ dördüncü ordu-yı hümayün müşīrligi nazarıyla Erzurum vilāyet-i mecidīyesi vāliligine ta'yin buyurulduḳları tariḥ Fi 9 kânün-ı evvel sene 85 merkez-i Erzuruma muvaşşalan Fī 15 kânün-i şānî sene 85

Mef'ülü/mefā 'lî/mefā 'lî/fe 'ülün

I

- 1 Evşâfına berâ eylemiş mücib-i fıtrat
- 2 Ol mâye-i gevherde kim var bunca 'inâyet
- 3 Âsâyiş-i teşrîk ile perverdeye kuvvet
- 4 Ki buldı cihân şimdi selâmetle selâmet
- 5 Mümkün midür ol sâlif-i nisbet ola şevket
- 6 Lâyıkdur efendüm saña münzam-ı vilâyet

II

- 1 Vaşluñ ile müşîrine şükr itdi sipâhân
- 2 Def' olmak için dâ'î olup şa'şâ'a-yı şân
- 3 Pek az bulunur böyle şerâfetle müşîrân
- 4 Şıdık-ı hüner-bârın ismin eyler o insân
- 5 Mümkün midür ol sâlif-i nisbet ola şevket
- 6 Lâyıkdur efendüm saña münzam-ı vilâyet

III

- 1 Devletde birincidür o çâr ordu müşîri
- 2 Dünyâda vü 'uqbâda aña yâr ola hürî
- 3 Ez luţf-ı Hudârâşî ola kâm-ı sürürî
- 4 Tekmîl idemez vaşfını hîç nazm ile **Nürî**
- 5 Mümkün midür ol sâlif-i nisbet ola şevket
- 6 Lâyıkdur efendüm saña münzam-ı vilâyet

100a

Karş kal'ası ta'mîr ü tecdîdine dâ'ir Fehîm Paşa Hazretlerine inşâ buyurdıkları târihidür

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

- 1 Vekīl-i ḥazret-i faḥr-ı rüsul 'Abdü'l-'azīz Ḥana
Tükenmez 'ömrler aşān kılsun Ḥazret-i Mevlā
- 2 Şehensāh-ı cihān zulmete āyāt-ı ilāhīdür
Ḥudā başın kılmış 'aşra bir şāhib-zamān peydā
- 3 Yapıldı sāyesinde nice istiḥkām ile ḳal'a
Yıkılmış köhne dehri nev ser-ā-pā eyledi iḥyā
- 4 Sikender-veş ider her mevḳi'ı bir sed-i İskender
Yaḳın başlandı işte Ḳarşuñ istiḥkāmı yā hem-tā
- 5 Olup mül ü rā'ı dīne yā emr-i cihāndārı
Re'is-i ḳomisyon kān-ı şadāḳat Muştafā Paşa
- 6 Nıḳāṭı elzem-i tersīm idüp baḥş-i ḥal ü ḥayla
Bu iḥlāşa ider Ḥaḳ-ı şebehsüz tevfiḳin a'tā
- 7 Rızā biñ ḡayret ile toḡrusı i'māra bed' itdi
Olup şevḳ ü ḥulūşı cümle ḥalka şevḳ ü tāb-efzā
- 8 Nıḳāṭ-ı ez-vaḳt içinde çok tarāf'u himmetüñ buldı
Bu da tevfiḳ-i Bārī oldıḡımı eyledi imā

- 9 Hārābatdan ābād oldı şimdi Hākka şükr olsun
İdüp kesb-i hışānet hüşn ile bu kal‘a-i yektā
- 10 **Fehīmā** sen de dā‘im bu du‘ā-yı hayra meşgūl ol
Yaşa şāhen-şāh-ı şevket ile turduqça bu dünyā
- 11 Gelüp üçler yazup tārīḥ-i tāmuñ mecd ü nuşr ile
Yapıldı sāye-i şāhānede Karş Kal‘ası a‘lā

100b

Müşir beyānunda Yunānilerden esir olarak zabt olunan Erkārī vapurına tārihdür.

-176-

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

- 1 Hāzret-i şāh-ı cihānuñ ol cenāb-ı mest-mān
‘Ömrün eفزün eylesün hem ‘askerini bī-hisāb
- 2 Şems-i enverden iderse dā‘imā nūr iktibās
‘Ālem-i münire zīyā itmez mi şeb reh-i māhitāb
- 3 İtmesün mi düşmeni hizm ü fenā emvāc-ı çeyş
Herkes ol deryā dile çün eylemişler intisāb
- 4 Mes‘adet Mışırında ya‘nī Yusuf-ı şāh-zāde kim
Nāmınuñ yümniyle manşūr oldı leşker-(i) kām-yāb
- 5 Uğradı girdāb-ı qahra bahr u berde eşkiyā
Bildiler mazarratdan almış seyf-i İslām āb u tāb

6 Eylesün şad-pāre düşmen bağrını hem çāk çāk

Niçe şāhīn düşdi anda çün bi-‘ilm ü ‘azāb

7 Raqşını gökde temāşā Zührenüñ itsün Mesīh

Yerde çaldıkça mesā ger şevk ile çenk-i der-bāb

8 Keşti-i tarīhe **Hāmī** çek mücevher sancağı

Top ile Erkārı bī-çün itdi a‘zāların harāb

101a

-177-

Mefā ‘lün/mefā ‘lün/fe ‘ülün

1 Koca taḥsīne lāyık Petro dinse

Petersburk zikr olunmaz çünki sansız

2 Kibār-ı Farmoson elķābsız olmaz

Ḥaṭādur yād olunsa ekselansız

3 Bu mazmūndan tevellūd itdi çend beyt

Mezemmetden müberrā pek ziyānsız

4 Cihāndār olmağ isterken Napolyon

Cihān tar oldı başına apānsız

5 Fūrūğ-ı ḥüsni maḥv oldı nihāyet

Feri gitdi mizānsız qaldı ansız

6 P(u)rusya seyfine Pārīste cumhūr
Teķābül idemez meçsiz süvānsız

7 Bu yolda ķāfir-i mazmūn çok ammā
Zebānsızdur ķalem zīrā zebānsız

8 Olup ġālib bu tārihde P(u)rusya
Fenā pūr hāmī kesb itdi F(1)rānsız

117b

-178-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

1 Pek şoġuķ ġeldi baña āb u hevā-yı Erzurum
Oldı ġün ġünden füzün zül 'inā-yı Erzurūm

2 Her ġilān dūşmūş ġibi ķar ķuyusuna āh ider
Vadī-i mesīredür cāy-ı şafā-yı Erzurūm

3 Nāmına ism-i şitā dinse n'ola şāyāndur
Bundan alur ferah-fezā-yı ķarā-yı Erzurūm

4 Rīh-i aşfer bād-ı şarşar 'āşafa cān-ber olur
Varsa şehr-i āhıre bād-ı şabā-yı Erzurūm

5 Fām-ı māh āzere taķvīmi biñ fersaḡ ġiçer
Vaķt-i Nevrūzuñ Muḡarremdür berā-yı Erzurūm

- 6 'Arz-ı hālũñ diñlemez yād eylemez esmek 'aceb
Görmez olmuş yazı hĩç 'ayn-ı 'amā-yı Erzurũm
- 7 Biñ gülistāna degişmez böyle bir vīrāneyi
Dirler ise toğrudur işte binā-yı Erzurũm
- 8 Bũlbũl-i zāğ u güle řāğ u nihāl-i beyddür
Dađı mıdur kũlkuł u řavt u nevā-yı Erzurũm
- 9 Her gören kārı yüzine tũtmasa berķ-i peçe
'Arz u dīdārundan olur mübtelā-yı Erzurũm
- 10 Gözlerũne k̄ara řuñuldu işi oldu yaşak
Gerçi başdı çũn yaşa ammā ki pā-yı Erzurũm
- 11 Tũde-i zer olsa da esvāķı yansun āteři
Tersi görũndi baña şağn-hāne-hā-yı Erzurũm
- 12 Eşk-i çeřmũmi şağa kār řağrāda yağmur olur
Sīnesũnde her göze eyler bekā-yı Erzurũm
- 13 K̄anı mihmānlık ile ģurřīd bir ān eglenũp
şalğam iste k̄azdırur şunar k̄azā-yı Erzurũm
- 14 Bakılursa 'arzına başka řođukluķ istemez
Var k̄ar ģelvāsına çok iřtihā-yı Erzurũm

118b

- 15 Vakt-i Selçūķide ötmüş binā Āhī ƙal ‘ası
Köhne bir vīrān hālmiş mültecā-yı Erzurūm
- 16 Sāye-i šāhānede sūr içine alındı hep
Gör ne müstaħkem yer oldu şehir-i cāy-ı Erzurūm
- 17 İşüñ altun itdi her yüzün gümüşli künbedi
Muttaşıl yaptı nefüs zūfe-hā-yı Erzurūm
- 18 Şarşarır oldu ƙavaƙ Gürci Boğazuñ rāhına
Ʀoğrı istiħkāmlar ile bir rehā-yı Erzurūm
- 19 Yapılırsa münferid şahrāda istiħkāmlar
Mülkini cebni ĥarīr eyler bahā-yı Erzurūm
- 20 Sine-i a‘dāya her cihāna biñ āteş saçar
Şöhret alur rezm-gāh içre veğā-yı Erzurūm
- 21 Cebr ider a‘dāya seyr-i ƙahƙarun her cellat
Şadme-i ƣop u tūfeng ile şadā-yı Erzurūm
- 22 Sāye-i ‘Abdü‘l-‘azīz Hānı da zerre ĥavf-dār
Yok bizüm çün şimdi müstaħkem binā-yı Erzurūm
- 23 İşte İslāmbol ü Şamsun u Ʀ(ı)rabzon Avrupa
Yolsuz olur itmese fağdın fedā-yı Erzurūm

-179-

[Ferd]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Āteş-i zulm ile yandıkça derūnı fuḡara

Böyle vapur ḡāzā-i çarḡına uğrar vükelā

-180-

[Bu dahı]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

‘Ārif ol ḡam çekme cihān böyle ḡalmaz rūzigār

Luḡf ider bir gün Ḥudā elbette fetḡ-i bāb olur

-181-

Ferd

Açıldı defter-i ehl-i melāmet ḡayd olan gelsün

Ḥayd olan gelmesün lā-ḡayd olan gelsün

-182-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Eger ‘ādet ise şāhum bize her demde nāz itmek

Bize de ‘ādet olmuşdur size her dem niyāz itmek

-183-

[Fıḡnat]*⁸⁹²*Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün*

Seyr iden ḡüsniñi elbette olur bende saña

Mā'il olsam n'ola ey ḡonca-i ter ben de saña

---

⁸⁹²* FHD (Çeçen, 1996: 382).

-184-

[Ve lehü]*⁸⁹³

Mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

Mihrüñ görür kemâlde her gün zevâlini
'Âkil felekde câh ile mağrûr olur mı hîç

-185-

[Nevres]*⁸⁹⁴

Mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

Kendi elümle yâre kesüp virdigüm kalem⁸⁹⁵
Fetvâ-yı hûn-ı nâ-ğakımı yazdı ibtidâ

-186-

[Lâ]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

Her gice Qadr olsa qadrüñ qadri olmazdı şehâ
Her hâcer gevher olaydı gevher itmezdi bahâ

-187-

[Haşmet]*⁸⁹⁶

Mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

Gördün mi bu âyîne-i devrânda söyle⁸⁹⁷
Kim verdi murâd üzre hayâlâtına şüret

⁸⁹³ *FHD (Çeçen, 1996: 383).

⁸⁹⁴ *NKD (Akkaya, 1994: 437-438).

⁸⁹⁵ Nevres-i Kadîm'e ait olan bu şiir divanda 9 beytten oluşan bir gazeldir.

⁸⁹⁶ *HD (Aksoyak, Arslan. 2018: 90-97)

⁸⁹⁷ Haşmet'e ait olan bu şiir divanda 116 beytten oluşan bir Terkib-i Bend'dir. Mecmuada bulunan beyt ise bu terkiib-i bendin 98. beytini oluşturmaktadır. Daha fazla bilgi için bk: HD (Aksoyak, Arslan, 2018: 90-97).

-188-

[Ferd]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

‘Ināyet her kime yüz tutsa ‘iṣyānı hicāb olmaz

Güneş ʔoğdıķda zīrā perde ʔulmete niķāb olmaz

-189-

[Ferd]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Fuķarā ķalbine her kim ʔoķuna

ʔoķuna sīnesi āh oķuna

-190-

[Ferd]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Yār için aġyāra minnet itdigüm ‘ayb eyleme

Bāġ-bān bir gül için biñ ħāra ħizmet-kār olur

-191-

[Matla‘]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Ķanā‘at kūṣesin cāy eyleyenler aġniyādandur

Ķinā-yı ķalbe zīr ü pādīñ olmaķ kimyādandur

-192-

[Vehbī]

Mef‘ülü/mefā 'lū/mefā 'lū/fe 'ülün

‘Ālemde ne dervīṣe ne ħod ṣāha niyāz it

Bergārīña ki düṣvār ola Allāha niyāz it

-193-

[Vaḥīd]*⁸⁹⁸

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

*Aḥvālūme efsāne-i Mecnūn ḳodılar nām*⁸⁹⁹

Devletde varup her kimi itdümse ŧikāyet

-194-

[Fātiḥ]*⁹⁰⁰

Fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülün

*Bilmezem bu ḥilḳat-i 'ālemde mi inŧāf yok*⁹⁰¹

Olmadım mı yoḥsa ben ḥālā sezā-yı merḥamet

-195-

[Ḥāzıḳ]*⁹⁰²

Fe'ülātün/fe'ülātün/fe'ülātün/fe'ülün

*Pırlükde beni bu dām-ı belādan ḳurtar*⁹⁰³

Ey sitem-cū ŧaḳalum aḡına eyle ḥürmet

-196-

[Nevres]*⁹⁰⁴

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

*Ḥüḥi dise de ḳor ḳafese ŧıve-i gerdün*⁹⁰⁵

Ehl-i süḥana ḫurfe belādur bu feŧāḥat

124a

⁸⁹⁸ *VMD (Kahraman, 1995: 570).

⁸⁹⁹ Vaḥid Maḥtūmī'ye ait olan bu ŧiir divanda 5 beyitten oluŧan bir gazeldir.

⁹⁰⁰ *(Çiftçi, 2017: 381).

⁹⁰¹ Fatih Efendi'ye ait olan bu ŧiir Fatin Tezkiresi'nde 5 beyitten oluŧan bir gazeldir.

⁹⁰² *HMD (Güfta, 1992: 204).

⁹⁰³ Hazık Mehmed'e ait olan bu ŧiir divanda 5 beyitten oluŧan bir gazeldir.

⁹⁰⁴ *NKD (Akkaya, 1994: 443).

⁹⁰⁵ Nevres-i Kadīm'e ait olan bu ŧiir divanda 7 beyitten oluŧan bir gazeldir.

-197-

[Nâbî]*⁹⁰⁶

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Haṭ-ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda⁹⁰⁷

Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek

-198-

[Sāmî]*⁹⁰⁸

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Geçdigi-çün bendesünden geçdi vakt-i ḥüsn-i yār

Geç geçenden sen daḥı ey 'āşık-ı bîçāre var

-199-

[Ve lehü]*⁹⁰⁹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Seni ser-defter-i ḥübān diyü⁹¹⁰ yazmış küttāb

Kimsenüñ alnına yazılma eyā mihr-cenāb

-200-

[Ve lehü]*⁹¹¹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Ne belā gūş oluna ğayr dilinden 'işret

Cāna minnet yārüm ağızla⁹¹² iderse da'vet

⁹⁰⁶ *ND (Bilkan, 2011).

⁹⁰⁷ Nâbî'ye ait olan bu şiir divanda 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda 8. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹⁰⁸ *MSD (Kutlar Oğuz, 2017: 400).

⁹⁰⁹ *MSD (Kutlar Oğuz, 2017: 393).

⁹¹⁰ Diyü: dir, MSD.

⁹¹¹ *MSD (Kutlar Oğuz, 2017: 394).

⁹¹² Ağızla: ağızıma, MSD.

-201-

[Ve lehü]*⁹¹³

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Şüret-i yāri ḥayāl itmedeyüm ben nā-şād

Bir daḥı deste nice ḥāmesüñ alsuñ Bih-zād

-202-

[Ve lehü]*⁹¹⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Cigerüm pişdi diyü göz yaşuñ itdüm izhār

Şu ḳoma pişmiş aşa didi o şūḥ-ı ḡaddār

-203-

[Ve lehü]*⁹¹⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Varsa mey-ḥāneye kim varını ifsāde virür

Naḳd-i 'ömrüni alup muḡ-beçeler bāde virür

-204-

[Ve lehü]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Sen hemān eyle ḥulūş ile rücū⁹¹⁶

'Afv-ı Bārī bulur elbette vuḳū'

⁹¹³ *MSD (Kutlar Oḡuz, 2017: 395).

⁹¹⁴ *MSD (Kutlar Oḡuz, 2017: 397).

⁹¹⁵ *MSD (Kutlar Oḡuz, 2017: 398).

⁹¹⁶ Mustafa Sāmī'ye ait olan bu şiir divanda 141 beyitten oluşan bir mesnevidir. Mecmuada sadece bir beyti bulunmaktadır. Mecmuada bulunan beyt mesnevinin 101. beytini oluşturmaktadır. bk: MSD (Kutlar Oḡuz, 2017: 381-292).

-205-

[Münif]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Hâzır ol bezm-i mükâfâta eyâ mest-i ğurūr

Rahne-i seng-i siyeh penbe-i miñādandur

-206-

[Nazîf]

Mef'ülü/fā 'ilātü/mefā 'ilü/fā 'ilün

Şā 'irliğümde başuma derd oldı sevdiğüm

Çekdiklerüm dehrimde tabībün belâsıdur

-207-

[Rağıp]*⁹¹⁷

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Libâs-ı nev-be-nevle ey olan ārâyişe mâ 'il⁹¹⁸

Kemâlünden haber vir kimse senden ihtişâm almaz

-208-

[Ve lehü]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Bir kere doğunañ teline sâz-ı derünun⁹¹⁹

Biñ dürli nüvâzişle düzelmez bozunca

⁹¹⁷ *RPD (Yorulmaz, 1989: 118).

⁹¹⁸ Rağıp Paşa'ya ait olan bu şiir divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt gazelin 6. beytini oluşturmaktadır.

⁹¹⁹ RPD'de yer almamaktadır.

-209-

[Ve lehü]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

‘Aşk tursun kıomaya zāyī veh kıalbiñde⁹²⁰

Āb-ı engür kıum içre kıurarak bāde olur

-210-

[Ve lehü]*⁹²¹

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Dil-teşnelere kıalmadı yek-kıatre-i luftuñ⁹²²

Hep çeşme-i ihsānuñı ağıyar kıurutdı

-211-

[Ve lehü]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Bī-vücüd olmak gibi yokdur cihānuñ rāzī⁹²³

Gör kı yağıdığıñ ne dāmı var ne de şādı var

-212-

[Fehīm]

Mef'ülü/fā 'ilātü/mefā 'ilü/fā 'ilün

Nārgile nüş eyledigüm keyf için degül

Derdüñ ile āh eylemege bir vesīledür

⁹²⁰ RPD'de yer almamaktadır.

⁹²¹ *RPD (Yorulmaz, 1989: 157).

⁹²² Ragıp paşa'ya ait olan bu şiir divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu şiir divanda gazelin 3. beyti olarak kaydedilmiştir.

⁹²³ Bu RPD'de yer almamaktadır.

-213-

[Nef'î]

Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

Dime 'aşk içre baña kim ola irşād-ı tarîk⁹²⁴

Sen hemân gir yola Allâh veliyyü't-tevfîk

-214-

[Fâzıl]

Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

Ṭolular boş ola boşlar ṭolsun

Sen hemân iç eyâ şâm 'aşk olsun

124b

-215-

[Nâbî]

Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün

Yola bakmağdan ağardı şanma dîde-i ter⁹²⁵

Ağla hey gözlerüm ağla ne gelür var ne gider

-216-

[Ve lehü]

Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

Şayd olunmaz yetişilmez ele girmez Nâbî⁹²⁶

Nice mümkün görüp âh itmemek o ahûya

⁹²⁴ Bu şiir Nef'î Divanında bulunmamaktadır.

⁹²⁵ ND'de bulunmamaktadır.

⁹²⁶ ND'de bulunmamaktadır.

-217-

[Ve lehü]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Mâlik-i hüsni-i dībâ Yūsuf-ı gül-çehrelerün⁹²⁷

Rûyına haṭ gelicek ipliği bāzāra çıkar

-218-

[Ve lehü]*

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Pek de maḡrûr olma kim mey-hâne-i ikbâlde⁹²⁸

Biz hezārān mest-i maḡrûruñ ḡumārūn görmüşüz

-219-

[Ve lehü]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Ḥad-ı zātunda kim olmazsa edīb⁹²⁹

Felegüñ sillesi eyler te' dīb

-220-

[Ve lehü]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Bu şeb bezm-i mey-i ikbāle varsan zāhid-i ḡāmuñ⁹³⁰

Nezāketle aña sākī cevābı diñ buyursunlar

⁹²⁷ ND'de bulunmamaktadır.

*ND (Bilkan, 2011).

⁹²⁸ Nābī'ye ait olan bu şiir divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda 2. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹²⁹ ND'de bulunmamaktadır.

⁹³⁰ ND'de bulunmamaktadır.

-221-

[Ve lehü]*

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Şevkimüz havşala-i hāmeye şıgmaz Nābī⁹³¹

Anı vā-beste-i hengām-ı mülākāt idelüm

-222-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Der-i 'uqba parlar 'ıraç sürmez ammā neş'esi

Çorkulur çabuğ nişāb eylemeyen iqbālden

-223-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Bilin her kār-ı şafırın t̄ālī' -i zem eylemez zīrā

Efendiye olur Rāci' şikāyet kethūdāsundan

-224-

[Sābit]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Dest-i emelüm dāmen-i ihsānuñı tutdı⁹³²

Hāşā ki kemāl-i keremünden ola maḥrūm

-225-

[Ve lehü]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

İnşe senden bilürüz ḥaṭ-ı gümān maḥbūbā⁹³³

'Ārif olan begüm arvatdan oğur mektūbı

*ND (Bilkan, 2011).

⁹³¹ Nābī'ye ait olan bu şiir divanında 5 beyten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda 5. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹³² Bu beyt SD'de bulunmamaktadır.

⁹³³ Bu beyt SD'de bulunmamaktadır.

-226-

[Ve lehü]*⁹³⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Hele şabr eyle ki⁹³⁵ aġyār yıķılsun ġıtsün

Dil-i virānumı ta' mīr ise kaşduñ yab yab

-227-

[Ve lehü]*⁹³⁶

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Bir yerde yatalum diyecek nāzı uzatdı

Yatmam didi bir ħayli 'inād eyledi yatdı

-228-

[Ve lehü]*⁹³⁷

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Düşsün aġyār o ġazāl ardına bir kez görelüm⁹³⁸

Şaydı ne ġüne kovar kelb-i mu' allem görelüm

-229-

[Ve lehü]*⁹³⁹

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

ġüftāra ġelüp feyz-i mey-i nāb ile ħumlar

Bir şenligi var mey-kedenüñ küp kübe söyler

⁹³⁴ *SD (Aydın, 2019: 2000).

⁹³⁵ Hele şabr eyle ki: baña mi' mār iseñ, M.

⁹³⁶ *SD (Aydın, 2019: 1499).

⁹³⁷ *SD (Aydın, 2019: 1506).

⁹³⁸ Bosnalı Sabit'e ait olan bu şiir divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 1. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹³⁹ *SD (Aydın, 2019: 1105).

-230-

[Ve lehü]*⁹⁴⁰

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Āfitāba şor begüm üftādelük māhiyyetün⁹⁴¹

Hāl-i mecrūhı ne bilsün düşmeyenler tãmdan

-231-

[Ve lehü]*⁹⁴²

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Göñül ibrāmı ҡo şıbyān-ı deb-istān-ı cefā⁹⁴³

Oқımazlar varaқ-ı mihr ü vefāyı bilürüz

-232-

[Ve lehü]*⁹⁴⁴

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Biz bizi bildük bileli sevmedük bir hūb-dost⁹⁴⁵

Adımız ammā lisān-ı halkda maḥbūb-ı dost

-233-

[Ve lehü]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Şeb-i yeldā-yı müneccimle muvaққit ne bilür⁹⁴⁶

Mübtelā-yı gama şor kim giceler ҡaç sã'atdür

---

⁹⁴⁰ * SD (Aydın, 2019).

⁹⁴¹ Bosnalı Sabit'e ait olan bu şiir divanında 6 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 2. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹⁴² * SD (Aydın, 2019).

⁹⁴³ Bosnalı Sabit'e ait olan bu şiir divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 6. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹⁴⁴ *SD (Aydın, 2019).

⁹⁴⁵ Bosnalı Sabit'e ait olan bu şiir divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 1. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹⁴⁶ Bu beyt SD'de bulunmamaktadır.

-234-

[Vehbî]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Germ ü serdine bağılmaz bu fenā dünyānuñ⁹⁴⁷

Eyleme vaktini zāyi ' diyü kış yaz oğu yaz

-235-

[Ve lehü]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

N'ola Şirāzî dir isem ben idhāl ' anber-efşāna⁹⁴⁸

Bulunmaz hüner ü kişper zatunda böyle bir dāne

-236-

[Ve lehü]*⁹⁴⁹

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Dil-i pür-derde kimden çāre-cū oldumsa ey **Vehbî**⁹⁵⁰

Ťutınca nabzımı bildüm ki ' ācīz kendi derdünden

125a

-237-

[Sābit]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Bize ğaraż eyleme kālā-yı vişālün yetişür⁹⁵¹

Bildik ey şūḥ senün biz ne fettān olduĝını

⁹⁴⁷ Bu beyt SVD'de bulunmamaktadır.

⁹⁴⁸ Bu beyt SVD'de bulunmamaktadır.

⁹⁴⁹ *SVD (Dikmen, 1991: 617).

⁹⁵⁰ Seyyid Vehbi'ye ait olan bu şiir divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan bu beyt divanda 5. beyt olarak kayıtlıdır.

⁹⁵¹ Bu beyt SD'de bulunmamaktadır.

-238-

[Lā-Edrī]

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

Hāk ola ki ḥar emrine ger eyleye 'Alī

Tāc-ı ser-i 'ālemdür o kim ḥāk-ı kademdür

-239-

[Ġālib]*⁹⁵²

Fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülün

Ebruvânunda⁹⁵³ yazar ol seyyid-i 'ālī-tebār

“Lā fetā illā 'Alī lā Seyfe illā” Zü'l-fikār

-240-

[Ve lehü]*⁹⁵⁴

Fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülün

Meslek-i şer'-i maḥabbetde budur fetvā-yı 'aşk

Münkirān-ı cezbe-i dīdār-ı kāfirdür bütün

-241-

[Fuzūlī]*⁹⁵⁵

Fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülātün/fā'ülün

Gör ruḥ-ı zerdümde⁹⁵⁶ ey hem-dem şirişk-i 'ālūmi⁹⁵⁷

Ol gül-i ra'nāya bu reng ile bildür ḥālūmi

⁹⁵² *ŞGD (Okçu, 1993: 458).

⁹⁵³ Ebruvânında: ebruvânımda, ŞGD.

⁹⁵⁴ *ŞGD (Okçu, 1993: 461).

⁹⁵⁵ *FD (Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, 1997: 271-272).

⁹⁵⁶ Ruḥ-ı zerdümde: çihre-i zerdümde, FD.

⁹⁵⁷ Fuzūlī'ye ait olan bu şiir, divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada yer alan beyt divanda 1. beyt olarak kayıtlıdır.

-242-

[Ve lehü]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Tîğ-i bâtın tîğ-i zâhirden beter hũñ-rîz olur⁹⁵⁸

Zâhir ü bâtında şemşîr-i velâyet tîz olur

-243-

[Ve lehü]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Şecâ'at resmini şanmañ ki ancak hũn-feşânlıkdur⁹⁵⁹

Sipahiler içinde hayl hem bir pehlivânlıkdur

-244-

['Ārif]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Açılır bakma hamüş olduğına dil-dāruñ⁹⁶⁰

Evveli goncanın elbette gül-i ra'nānuñ

-245-

[Neş'et]*⁹⁶¹

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Ne hevā vü ne kemān ü ne kemān-keş ancak

İr giden⁹⁶² menziline tîri şadâ-yı el-hâk⁹⁶³

⁹⁵⁸ FD'de yer almamaktadır.

⁹⁵⁹ FD'de yer almamaktadır.

⁹⁶⁰ KAD'de yer almamaktadır.

⁹⁶¹ *HND (Oğraş, 1991: 334).

⁹⁶² Giden: gören, M.

⁹⁶³ Şadâ-yı el-hâk: nidâ-yı yâ Hâk, M.

-246-

[Ve lehü]*⁹⁶⁴

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Sīnede olsa n'ola cezbe-i 'aşk-ı hūbān
Harem-i cāmi' olur şa'bda gāh-i şubyān

-247-

[Ve lehü]*⁹⁶⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Zen gibi şīve-i şehvetle alur dünyāya
Vaz'-ı haml itme gibi virmede feryād eyler

-248-

[Bākī]*⁹⁶⁶

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

'İd-gehde varalum dūlāba dil-ber seyrine⁹⁶⁷
Görelüm āyīne-i devrān ne şūret gösterür

-249-

[Nazīf]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Zene meyl itme degül nāmını yād itme daḥı
Kāfir olmaḡ gibidür 'and-ı haḡīr itmede

⁹⁶⁴ *HND (Oğraş, 1991: 334).

⁹⁶⁵ * HND (Oğraş, 1991: 334).

⁹⁶⁶ *BD (Küçük, 95-96).

⁹⁶⁷ Bākī'ye ait olan bu şiir, divanında 6 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada yer alan beyt divanda 3. beyt olarak kayıtlıdır.

-250-

[Nāşid]*⁹⁶⁸

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Ne ta'lim ü ta'allümden ne ĥod üstāddan gördüm⁹⁶⁹

Ne gördümse felekde feyz-i isti'dāddan gördüm

-251-

['Ulvi]*⁹⁷⁰

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Ġurūr itme libās-ı faĥr ile 'ömrüm cihāndur bu⁹⁷¹

Ķabā-yı cismini ħor bunda herkes cā-mekāndur bu

-252-

[Ve lehü]*⁹⁷²

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Bādenüñ vardur⁹⁷³ ĥumārı 'ālem-i 'aşĥuñ ġamı⁹⁷⁴

Her şafānuñ bir ġamı var her ġamuñ bir 'ālemi

-253-

['Ārif]⁹⁷⁵

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Beni ger māyede ĥaşr it o berinle 'uryān

Ola maĥşerde senüñ daĥi refiĥüñ imān

⁹⁶⁸ *ND (Zülfe, 1998: 57-58).

⁹⁶⁹ Naşid'e ait olan bu matla' beyti divanda 9 beytten oluşan bir gazeldir.

⁹⁷⁰ *DUD (Çetin, 1993: 491).

⁹⁷¹ Ulvi'ye ait olan bu şiir, divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada yer alan beyt divanda matla beyti olarak kayıtlıdır.

⁹⁷² *DUD (Çetin, 1993: 574).

⁹⁷³ Vardur: olur, M.

⁹⁷⁴ Derzi-zāde Ulvi'ye ait olan bu şiir, divanında 4 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 1. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁹⁷⁵ KAD'de yer almamaktadır.

-254-

Küttāba alem řā‘ire utār virilmiř⁹⁷⁶

Senüñ ey hāce cezā-yı ‘amelüñdür çek git

125b

-255-

[Cevdet]

Fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilātün/fe ‘ilün

Cevr-i bāra ta‘ne-i ayāra tākāt almadı

Bende evvelki gibi şabra liyākāt almadı

-256-

[Faşih]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Giceler ‘azm itdigüm ol mäh-ı sāyem hāvfıdur

Bir tarı ile abül itmez muħabbetsiz kişi

-257-

[Vehbi]*⁹⁷⁷

Mef‘ülü/fā ‘ilātü/mefā ‘ilü/fā ‘ilün

Ruhsār-ı yāre hā-ı mu‘anber mübāreki

‘Uřřāk-ı zāra tāze belālar mübāreki

-258-

[Rāıb]

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

⁹⁷⁶ Bu beytte iki mısranın vezni birbirinden farklıdır. Birinci mısranın kalıbı, “mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün”; ikinci mısranın kalıbı “Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün” şeklindedir.

⁹⁷⁷ *SVD (Dikmen, 1991: 746).

Bārımı gerden-i eşbāba idenler taḥmīl⁹⁷⁸

Teḳarrür ser-ā-ser ruḥ olur elbette ṣaḳīl

-259-

[Ḥāmī]

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Göreydi eger cevrüni ehl-i dil çarhuñ

Geçmezdi şabīler daḥi küttāb yolundan

-260-

[Nihād Beg]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Vaḳt-i māzīden 'abeş ḥāl getürme ḳāle

Hüner-i vālid ile ḳaḥr iden evlād gibi

-261-

Mef'ülü/mefā 'ilü/mefā 'ilü/fe 'ülün

Yapsun nice yıḳdıysa gönül mülküni ol yār

Luṭf u kerem itsün ḳatı üftādeligüm var

-262-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Bu mażmun-ı ḥayāl ile tesellî-yāb olur gönülüm

Baña derdi viren bir gün virür elbette dermānuñ

-263-

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Ser-i sevdā-zede-i ḥırḳaya çekdüñ nā-çār

Līk dillerde yine sūziş-i 'aşḳ-ı yārān

⁹⁷⁸ Bu beyt RPD'de bulunmamaktadır.

-264-

[Ferd]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Pür hayāl-i ruḥ-ı ma 'şūka iken dīde-i Qays⁹⁷⁹

Neye ki kılsa nazar şüret-i Leylā görünür

-265-

[Kıt 'a]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Ḥakīm-i muḥlaḳuñ olmazsa ger bir işde taqdīri⁹⁸⁰

Müfid olmaz hezār erbāb-ı 'aḳluñ ra 'y-ı tedbīri

Hezārān cūş-ı pülād eyle ḳat ḳat zerre-i kebke

Kişi men ' idemez ḳavs-i ḳazādan atılan tīri

-266-

[Ferd]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Düşürdi 'āfet-i devrān beni vādī-yi hicrāna

Vedā ' ol mäh-tābāna du 'ālar ḳayl-i yārāna

-267-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Żatımı āşüfte görse ey begüm 'aceb eyleme

Çün zamāne gerdişinde ḫātırum āşüfdedür

---

*BD (Küçük, 106).

⁹⁷⁹ Bâkî'ye ait olan bu şiir divanında 7 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada yer alan beyt divanda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁹⁸⁰ Şiirin başında "kıt 'a" yazmaktadır. Ayncaak şiirin nazım şekli "nazm"dır.

-268-

[‘İzzet]*⁹⁸¹

Mefā ‘ilün/fe ‘ilātün/mefā ‘ilün/fe ‘ilün

Bu gül-sitānda bilür kendi çekdigün herkes⁹⁸²

Cefā-yı gül ne imiş bülbül olmayan bilmez

-269-

[Ve lehü]*⁹⁸³

Mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün/mefā ‘ilün

Tehī pīr-i muḡān mey-ḡānelerde çingıraḡ aşmaz

Dimekdür şahnenün taḡdīrine rindān ḡulaḡ aşmaz

-270-

[Ve lehü]*⁹⁸⁴

Fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilātün/fā ‘ilün

Bülbül aḡlar gül ciger-ḡün lāle pür-dāḡ-ı miḡen

Zevḡini bilmem bu dār-ı miḡnetün kimdür süren

-271-

[Ve lehü]*⁹⁸⁵

Mefā ‘ilün/fe ‘ilātün/mefā ‘ilün/fe ‘ilün

Benüm cünūnuma daḡl eylesün mi ehl-i zekā

ḡarāba virmiş iken mülk-i ‘ālemi ‘uḡalā

⁹⁸¹ *KİMD (Şahin, 2004: 688).

⁹⁸² Bu matla‘ ve beytler Keçeci-zāde İzzet Molla’ya aittir.

⁹⁸³ *KİMD (Şahin, 2004: 687).

⁹⁸⁴ *KİMD (Şahin, 2004: 679).

⁹⁸⁵ *KİMD (Şahin, 2004: 674).

-272-

[Ve lehü]*⁹⁸⁶

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

İç bāde güzel sev de ne dirlerse disünler

Mey-ḥānede yat evde ne dirlerse disünler

-273-

[Ve lehü]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

Bahr-ı gamda keştī-i dil sāhil-i maḫşūdı hīç ⁹⁸⁷

Şanma bulmaz bir sa'ir-i rūzigār olsun da gör

-274-

[Ve lehü]*⁹⁸⁸

Fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

Yüzümüz yok Ḥudāya yalvaracak

Bilemem ḥālimüz neye varacak

-275-

[Ve lehü]*⁹⁸⁹

Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

Cevher-i 'aḫlun alup mihr-i mu'accel Leylā

Cānunı itdi mü'accel bedeli Ḳays feda

126a

⁹⁸⁶ *KİMD (Şahin, 2004: 675).

⁹⁸⁷ Bu beyt KİMD'de bulunmamaktadır.

⁹⁸⁸ *KİMD (Şahin, 2004: 674).

⁹⁸⁹ *KİMD (Şahin, 2004: 678).

-276-

[Tevfik]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Señ raķıbi ķalk gütür bu meclis-i rindāneden
Fī'l-meşeldür sürüdürlər çün iti öldürene

-277-

[Kıt'a]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

H'ān-ı şufre-i ni'metde ārzū-keş degül keşiz
Berāy-ı iltifād ol ni'metdür kimi celb itdi

Ki fermān-ber olup emre bu ser-çeşmi diyü geldüm
Çü teniñ şufre deminde bizi o demde ķalb itdi

-278-

[Feridün]

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Hezārān keşmekeş oldum yeter bu fāni dünyāda
'Aceb ķısmet midür rāhat baña yā Rab 'uķbāda

-279-

Mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün/mefā 'lün

Sezā-yı tīg olur ĥaddüñ tecāvüz eyleyen mi_olur
Anun içün tīgden āzādedür müjgān-ı ebrūlar

-280-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Kūh-ı deşte sürdüler Ferhād ile Şīrini kim
Defter-i a'mālda yoķdur yeri zen-pārenüñ

-281-

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Māhına giydi mi gördükde Kuyūmcı-zāde

Gel sürüşdür diyerek atunı gösterdi baña

-282-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Beni ber-dār-ı tār [u] zülf-i yār it haşre dek yā Rab

Görünsün yine sevdā gerdenümde halka-ber-halka

-283-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Yüz sürer dāmānına bir gün Züleyhā-yı ümīd

Sen hemān ey Yūsuf-ı Mışr-ı melāmet-i hayā ol

-284-

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Şadme-i top u tüfeng ü kılıca hācet ne

Yıkdılar kal'a-ı şāmānumı harbiyeliler

-285-

در میکده کش نفدطلب صرقه که انجا

دارتر متاعی که نریلش هو سورااست

-286-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ser-güzeşti o miyān-ı sāğara şor şorma baña

Parlayan rīze-i mīnālara şor şorma baña

-287-

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Çemende cüy-veş bu cüst-i cular hep senin-çündür

Meyân-ı bülbülânda güft ü gûlar hep senin-çündür

-288-

[Sulţân Murâd]

Mef'ûlü/mefâ'îlün/mef'ûlü/mefâ'îlün

Düşdi dâmen-i dile bir şerer-i süz-efken

-289-

[Fehîm]

Mef'ûlü/mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ûlün

Âhen-gîr-i 'aşk zencîr-i cünün işler iken

-290-

[Fehîm]

Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

Küçücekdür Fehîm ammâ ele aldıkça çomak

Seni meydân-ı maḥabbetde çeler hem-çü çelik

126b

-291-

[Kıt'a]

Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

Bâd-ı ğarbî dem-i 'İsâya mu'âdil olmaz

Ter-i sebz-i şâh-ı pâfında ter-i sâlifîñ

-292-

[Kıt'a]

Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün

Ol kadar nefreti var köpegimiñ efsâne ne kim

'Aksim-ârâmdur diyü mir'ata nigâh eyleyemem

-293-

Müstef' ilün/müstef' ilün

- 1 Nāzım sözünde şaklıdır
- 2 Tārīhi pek revnaqlıdır
- 3 Bir eksigi var 'aqlıdır
- 4 Dīvāne geldi zar u şā

-294-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Hoqqa-1 la 'line maḥşūş ğabğab-1 kâğıdlaruñ
Ger başarsam ğamıdır bir nuqat⁹⁹⁰ için ḥāmeye

-295-

Mef' ulü/fā 'ilātün/mef' ulü/fā 'ilātün

Āteş gicesi meclis nūr eyledi yanaqu
Gāh uyquda qo ol şanem ğāh uyanuqu

-296-

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Ben perīşānlıkda buldum kākül-āsā rif' ati
Bulma cem 'iyyet gönül şāndur perīşānluq saña

-297-

[Kıt' a]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/fe 'ülün

İşitdüm şimdi bir nā-pāk-1 menḥūs
İdermiş mezhep-i küffarı mensin

⁹⁹⁰ Bu mısranın vezni kusurludur.

Köpekler cîfeden hazz eyler elbet
İder murdâr olan murdârı mensin

129b

-298-

[Ferd]*

Mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün

Tevekkül-i bād-bānuñ kıl güşāda fülk-i ihlāşa⁹⁹¹

Eser baħr-i emelde bir müsā'id rūzigār elbet

-299-

[Ferd]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

İsterim dūr olmamağ meclisden ayrıl n' eyleyüm

Pāyımı bend bağlamışdur ol felek garrārını

-300-

[Güfte-i Muħibbī]

Mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün

Dıraħşān oldı gönlüm penc-hilāl üstünde bir hūrşid⁹⁹²

-301-

[Güfte-i Nābī]

Mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün/mefâ 'lün

Megerçi pençe-i sīmīne ol meh-pāre yaşlanmış

*FD (Çeçe, 1996: 315).

⁹⁹¹ Fıtnat Hanım'a ait olan bu beyt divanında 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Mecmuada bulunan beyt divanda 3. beyt olarak kaydedilmiştir.

⁹⁹² Muħibbī Dīvânında bulunmamaktadır.

-302-

[Muhibbî]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Şarmaşup çıkdı dıraht-ı 'ömrüme mār-ı ecel⁹⁹³

-303-

[Nābî]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Āşiyān-ı tende yatan bülbül ü cān bî-ḥaber

-304-

[Muhibbî]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Cūşa geldi baḥr-ı 'aşkum dil teḥarrüc eyledi

-305-

[Nābî]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Keştî-yi dil pādişehum bir ḳayaya çarpılır

-306-

[Nazm]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

- 1 Şanma kim çıkmak için biz sāde nöbet beklerüz
Leşker-i dīn 'azīzün 'izz ü ref'in beklerüz
- 2 Cān u dilden girmişüz çün meslek-i merdāneye
Biz bu yolda ni'met-i 'izz ü şehādet beklerüz

⁹⁹³ Muhibbî Dīvânında bulunmamaktadır.

-307-

[Ferd]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Şanma kim za' f-1 Mışırda haşmete çekmiş niķāb
Afitāb-ı tāba urdun ķanı şemsin gözleri

-308-

[Yāhūd]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Darb-gīri meglomandan patlamışdur gözleri

-309-

[Ferd]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Saņa ser-keşlik idüp gayriye mā'il olanuñ
Giç hevāsundan eger serdimüz amān ise de

-310-

[Dīger]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Vefādan ben elüm çekdim cefādan çek elün sen de
Alup 'aşķuñ virüp gönüm senüñ sende benüm bende

-311-

[Dīger]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Çelebim nuķlet idüp şadra giçersüñ ammā
İş odur kim saņa ta'zīm idüp eyler kebīre

-312-

[Diger]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Akçesiz lafdan niçün feryād ider maḥbūblar
Anlaruñ darb-ḥānesi şalvārımla benderindedir

-313-

[Diger]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Benüm kibrüm gibi ehl-i tevāzu' var mı 'ālemde
Kaçan bir ḥūri görse hemān kākup kıyām eyler

-314-

[Diger]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

'Aşıkum gül yüzüne naqşına şāhum ezeli
Seni naqqāş-i qarār kudret eliyle yazalı

-315-

[Diger]

Fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilātün/fā 'ilün

Sen beni zen-pāre mi şanduñ da başduñ ey ḥocā
Komşulardan şor su'āl it öz 'iyālimdür benüm

130a

-316-

[Ferd]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Leb-ā-leb teşne olmuşlar sehā fülklerine bak
Verā-yı perdeden seyr it mücessem ferc-i zībāyı

-317-

[Ferd]

Müstef'ülün/müstef'ülün/müstef'ülün/müstef'ülün

Ṭondum şoğukdan ben begüm luṭf eyle Tevfîk-i bendeñe
İhsân buyur vir şire mi yoḥsa fenâ meşfa' deyim

-318-

[Ferd]

Mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün

Niyâzum iltifât imâ ider bir teşnedür yoḥsa
'Aşâb ümîd olursa ol daḥi başka 'inâyetdür

-319-

[Ferd]

Mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün

'Aceb mi çağlasa çağ-ı seher şular gibi eşküm
El irmez dâmen-i dil-dâra kaldum kûy-ı gurbetde

-320-

[Ferd]

Mef'ülü/mefâ'ülü/mefâ'ülü/fe'ülün

'Âşık ne kadar olsa ḥazin vaḳti gelende
Elbet ḳavuşur Leylîye Mecnûn bile ḳalmaz

-321-

[Ferd]

Mef'ülü/mefâ'ülü/mefâ'ülü/fe'ülün

Mecnûn ile biz mekteb-i 'aşḳ içre oḳurduk
Ben Muşḥafı ḥatm itdüm o ve'l-Leylîde ḳaldı

-322-

[Ferd]

Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

Hâlikdan utan rızķını maħlûķdan umma

Bil Rabbiñi *E'r-rızku'llāhi* unutma⁹⁹⁴

-323-

[Ferd]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

Her ki Hâlikden dutup maħlûķdan rezlik uma

Hayf anıñ *Āmentü Billāh* dir ki imānına

-324-

[Ferd]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün

Yele virdüm senüñ ile dirdigüm hep ħazm-ı zevķi

Medet peyk-i şabāhuñ gör ne ber-bād olmuşum şimdi⁹⁹⁵

-325-

[Ferd]

Mefā'ülün/mefā'ülün/mefā'ülün/mefā'ülün

Gerek zābiğ gerek 'asker kaması kesb idüp rāħat

Bī-ħamdillāh saña yā Rab müfettiş gitdi ķurtulduķ

-326-

[Tāriħ-i Mevlüd-i Nābī]

Fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

Göz göz itdüm tağ koydum şerħ çekdüm sīneme

Tā görenler tağumı tāriħim itsünler ħayāl

⁹⁹⁴ Bu mısraın vezni kusurludur.

⁹⁹⁵ Bu mısraın vezni kusurludur.

-327-

[Ferd]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Dü-çeşmüñ mîr-âlây mı zülfünüñ taht-ı livāsunda
Şaff-ı müjgānuñdan itdi yine bir tabur āteş

-328-

[Ferd]

Fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilātün/fe 'ilün

Şadme-i toḅ [u] tūfeng ü kılıca kalmadı yer
Yıkdılar kal'a-i sāmānımı ḥarbīyeliler

-329-

[Ferd]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Görünce ḥāl-i ruḥsāruñ bu dil-i nā-gāḥ çarpıldı
Ḥilāfım zerre yoḳ ey meh hemān billāḥ çarpıldı

-330-

[Ferd]

Mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

Şeḥerde bülbüle şordum n' içün efḡān idersüñ sen
Didi Ḥaḳḳa niyāzum var raḳībüñ iftirāsundan

-331-

[Ferd]

Nīm-nigāḥ ile helāk itdi beni⁹⁹⁶

El-amān mekteb-i ḥarbīyelilerden biri

⁹⁹⁶ Bu beytin vezni kusurludur. İlk mısra "Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün" kalıbı ile ikinci mısra "Fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün" kalıbı ile yazılmıştır.

2.5.06 MİL YZ A 9581 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ

2.5.1. MESTAP Manzum Metinler Tablosu

Yp No	Malas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi	Nazım şekli	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
		Yer Nu: Ankara Millî Kütüphane, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 06 Hk 3844. 235x165-145x85 mm. ölçülerinde satır ve sütun sayısı değişik 57 varaktan oluşur. 132 varak olarak kaydedilen mecmuanın büyük bir bölümü boştur. Sırtı ve kenarları çaharkuşe kahverengi meşin üzeri ebru kâğıt kaplı mukavva ciltlidir. Sadece siyah mürekkep kullanılmıştır. Mecmuanın derleyicisi ve derleme tarihine yönelik bilgi yoktur. Mecmuada bulunan 331 şiir içinde 136 gazel, 73 ferd, 70 matla', 18 müstezad, 9 mısra, 6 kıt'a, 6 kaside, 3 murabba, 2 nazm, 2 muhammes, 2 bahr-ı tavlî, 2 mesnevi, 1 müseddes, 1 tahmis olmak üzere 14 farklı nazım şekli yer almaktadır.					
1b		اشاده بادبولت همیشه این درگاه بحق اشهد ان لا اله الا الله		Matla'			Şiirin başlığında "müfred" yazmaktadır.
1b		مژه رابرمژه ميند جگرم پورخوان است دشنه بردشمنزدن عادت قصابانست		Matla'			
1b		جارمژه و دواير موي سر صفت خدان خداو دادوگر		Matla'			
1b		Yazdı tâk-ı Hâremî Ka'be-i 'ulyâya Hâlîl Kaşlarıñ yayına kurbân olayın İsmâ'îl		Matla'		..-/.-... /..-/.-..	
1b	'Alî	Hüner meydâmî içre mâlik olan kîlk-i ser-tûze Ma'ârif pehlivâmidir elinde oynadur nîze		Matla'		..-/.-... /..-/.-...	Şiirin başlığında "Alî Efendi" yazmaktadır.

1b	Bâg-1 hüsnünde gönül murğı uçub şâh-be-şâh Şuyu şifâluya meyl-etse olur mı küstâh	Matla‘	..-/..- /..-/..-		
1b	Ruhsârûn üzre ol hâl hâl üzre ol sıyâh-mû Şan âteş üzre ‘anber ‘anberde dūd-1 hoş-bû	Matla‘	--/..-/- -/..-/-		
1b	Söz altundur gönül dürcinde derc it Terâzûya varandan sonra harc it	Mesnevi/ 2 beyt	..-/-..- /..-/-		Başlıkta “Rubâ‘î” yazmaktadır.
1b	Mecnûn ki belâ deştini seyr itdi ser-â-ser Ġam-hâneme geldi didi hâlün ne Birâder	Matla‘	--/..- /..-/-..-		Şiirin başlığında “müfred” yazmaktadır.
1b	Seni seyr itmege yer yer asılıp âyinelere Gelene gidene eyler nazarı döne döne	Müfred	..-/-..- /..-/-..-		ND’de 7 beytten oluşan bir gazeldir.
1b	Seveli ey dehen-i gonca seni Olmuşum ‘âlemün gözi dikenini	Matla‘	..-/-..- /..-/-		
1b	Sözün bil ‘ukalâdan süktü ol Her olur olmaza faş itme esrâr	Müfred	..-/-..- /..-/-		
2a	Eyâ şultân-ı zıllullah tapuñ zü‘l-kadr-i ‘izzetdür Nazar kııl bu cihân içre düşen âteş ne kudretdür	Kaside/ 6 beyt	..-/-..- /..-/-..-		Mahlası yoktur.
2a	Al rengün olsa bâde kâ‘iliz biz kâ‘iliz Anuñ için reng-i âla mâ‘iliz tez mâ‘iliz	Nazm 2 beyt	--/..-/- /..-/-..-		
2a	Fırkat-ı dilbere seylab-ı sirişküm badi Zulm iden iki gözüm kimden idem feryadı	Matla‘	..-/-..- /..-/-..-		

2a	Berç-i bārān şanma eflāk üzre ey 'İsâ-demüm Şām-ı ğamda sözi āh u seyl-i eşkümdür benüm		Matla'		--/./--- /./---/./.-	
2a	Gözlük tutarum görmek için rüy-i nigānı Dörd oldı gözüm yol gözedür görmege yāri		Matla'		--/./--- /./---/./.-	
2b	Nām u nişāne qalınadı faşl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i dirāht i' tībārdan	Bākī çemende ğaylı perīşān imiş varaç Beñzer ki [bir] şikāyeti var rüz(i) ğārdan	Gazel 5 beyt		--/./.- /./---/./.-	
2b	Gelmemiş ihyāya bu şeb ol Mesīhī-dem meger Hep gelenler rüh yok ihyāda diyü döndüler		Matla'		--/./.- /./---/./.-	
2b	Gözün irmez kevākib āsumānī āsitānuñdan Bihāmdillāh felekle biz de bir şahib-nazar gördük		Müfred		---/./--- /./---/./.-	
2b	Ehl-i diller meclisinden sen ırağ olma şakin Kim bu meclisden ırağ olan olur Hākka yakın		Matla'		--/./.- /./---/./.-	
2b	اندر اهل صفاروي مگردان اي دل هر که دوراست از اين در بخدازيك است		Müfred			
2b	Gördüm ey cān yarısı gözüm ısrıdı la'lüñi Aşinā gibi bizümle 'ālem-i ervāhdan		Müfred		--/./.- /./---/./.-	
3a	Kāleb-i tende benüm mühr-i Neb'dür rühüm Ġarç-ı 'işyanum u eltāf-ı 'Alīdür Nūhüm		Matla'		--/./.- /./---/./.-	
3a	Bir Hüseyñ iki Hasan Cāfer ü Mūsā kuluyum Dörd Muħammed 'Alī dürt-i nātiqiyā memdūhüm		Matla'		--/./.- /./---/./.-	Bu şüir başlığında "Düvāz-deh İmām" yazmaktadır.
3a	Bildügün bilmedügün şalışa müsāhib olma Hem-nişini kişinün şöyle bil ey iqbāl-i nās	Ma'rifet-i talebi olmazsa seļā ehl gerek Bu iki olmayacak bāri gerek kağr-şinās	Kıt'a		---/./--- /./---/./.-	Şüir başlığında

								“rubā ‘ī” yazmaktadır.
3a		Ser ü pā itmeyince bahr-ı ‘aşka talabilmezün Nefes tutmaz iseñ dürr-i murādı alabilmezün		Matla‘		---/.--- /---/.---		
3a		Zāhir aḥvālını gözetme erūñ Bāṭınun gözle var ise nazaruñ		Matla‘		..-/.-- /..-		Şiirin başlığında “rubā ‘ī” yazmaktadır.
3a		Dil kafes-i rāz-ı murğ-ı vaḥşidür Murğ-ı vaḥşī kafesinde yaḥşidür		Matla‘		---/.--- /..-		
3a	Fuzûlî	Rûze teklîfün Fuzûlîden götür ey muḥtesib Nâ-tüvândur anda bu teklîfe yoḡdur ihtimāl		Müfred		---/.--- /..-/-		Fuzûlî’ye ait olan bu şiir divanında 8 beyitten oluşan bir gazeldir.
3a		Mîhr ü mâh iki ışıkdur tekye-i eflâkda Tekyenüñ ḡurbânıdur seyr eyleyenler ḡakde		Matla‘		---/.--- /..-/-		
3a	Bayatî	Ḳarşımızda talan var Ġamzesi cân alan var Yönlen gönül gideyüm Gözi yolda ḡalan var		Manî		7’li hece ölçüsü		
3b		Göster yüzüñi cevr ü cefâ eyleme çokluk Ey mâh yaraşmaz güneşe böyle şovukluk		Matla‘		---/.--- /---/.---		
3b- 4a	Nâṭıḡî	Ârif ü dānānun ey dil raġbeti ma’ nāyadur Âlem-i şüretde ḡalmaz şol ki ḡâcet vāyedür	Vâlih ü ḡayrāndurr eşyâ nuṡkuna pür ḡârda Ġarḡ olupdur cümle-i eşyâ ḡalan esrârda	Müsedde s/7 bend		---/.--- /..-/-		

		Vech-i dildârũn tecellâsı hemân binâyadur Ceşm-i binâyâ ‘ayân ammâ nihân a‘mâyadur Gerdîş-i zerrât-î âlem şol güneş-sîmâyadr Şağş özdür cümle-i zerrât-î ‘âlem sâyedür	Vâkıf olmaq dileseñ ey Nâtkî esrârda Kimsenũñ fi ‘lünden ikrâh etme hũ dîvârda Gerdîş-i zerrât-î eşyâ şol güneş-sîmâyadur Şağş özdür cümle-i zerrât-î ‘âlem sâyedür					
4b	Fevrî	Sevdi şanemâ dil seni yâ taht ola yâ baht Terk eyledi cân-ı teni yâ taht ola yâ baht Mütevelli-i tîrîl oğlma didi ki keja Hızlıgi terk eyle yoħsa tûzlige var ötümũn	Bir cenk ideyũn yâr için agyâr ile Fevrî Yâ ben anı yâ ol beni yâ taht ola yâ baht Didi oğlan sı(...)şirsem saña ne girer çıkar Agzuñı tüt mütevellîsi degilsün g(...)tümũn	Gazel/ 6 beyt	--./--- ./---./---			
4b		Görünce çavuşũn maħdũmun ol keĵ-tab’ u keĵ-idrâk Aña ‘aşk geçer ol ya’ni kim şayd eyleye bî-bak El verse şafâ fırsatı fevt eyleme bir dem Dünyâ aña degmez ki cefâsın çeke âdem Arazũn üstü bağlar Bâr virmez küsti bağlar Dost beni abdâl eyledi Egnime püş bağlar	Meşeldür kuşu kuş ile tutarlar şakın oğlanlık Saña Ferhâd işin işler peder didüklerü etrâk	Kıt’a	---./--- ./---./---			Şiirin başlığında ‘rubâ ‘î’ yazmaktadır
4b	Rũhî	El verse şafâ fırsatı fevt eyleme bir dem Dünyâ aña degmez ki cefâsın çeke âdem Arazũn üstü bağlar Bâr virmez küsti bağlar Dost beni abdâl eyledi Egnime püş bağlar		Kıt’a	---./--- ./---./---			Şiirin başlığında ‘rubâ ‘î’ yazmaktadır
5a	Bayatũ	İçdigũm üzũm şuyı Dökũlen gözũm şuyı Yâre yalvarı yalvarı Kalmadı yüzũm şuyı		Matla’	--./--- ./---./---			
5a	Bayatũ	İçdigũm üzũm şuyı Dökũlen gözũm şuyı Yâre yalvarı yalvarı Kalmadı yüzũm şuyı		Manî	7’li hece ölçüsü			
5a	Bayatũ	İçdigũm üzũm şuyı Dökũlen gözũm şuyı Yâre yalvarı yalvarı Kalmadı yüzũm şuyı		Manî	7’li hece ölçüsü			

5a	Bayātū	Araz akar meyl ile Cānān oynar gül ile İllere vermiş gönlün Bizi aldar dil ile		Manī		7'li hece ölçüsü	
5a	Bayātū	Yār şalındı göründi Çıkar baqar göründi Ārzümān çekdüğüne Çıkası göz göründi		Manī		7'li hece ölçüsü	
5a	Bayātū	Bī-çarum dāl boyuña Bedr-i hilāl boyuña Ol siyāh zülüflerün İki yol şal boyuna		Manī		7'li hece ölçüsü	
5a		Gelüp derviş olmak ister isen cāh-ı Bektaşın Yolunda cān nişār eyle diriğ etme şakın başın		Matla'		.---/.--- /---/.---	
5a		Didüm yoluña cān vereyüm didi ne dir şu Cānuñ hūbanum baña beni sen mi virirsin		Müfred		--/.-- /---/.--	
5b		Muharriḳ-nüvist muharref ḳalem Hidāyetle yazıldı bu levha-i ğam		Matla'		?	
5b		Her kimtün kim yāri var beg kaçar kef kef geçer Her kimtün kim yāri yok zāri ḳılır 'arī geçer		Matla'		--/---- /---/----	
5b		Birüñi gördüm hemān dem gözlerüm çeşmidür ol		Mista'		--/---- /---/----	
6b		Yarumu görmeyeli ben yüzümi ter бүрүmiş Elime yelpaze alup yüzüne yelleyeyün		Müfred		..--/..--- /..--/..--	

6b	Olur olmaz kişiye verdiği-çün m̄a-meleki İntikām almak için tutasuñ yedi felegi		Matla‘		..-/..- /..-/..-	
6b	Nef‘i Kıub-ı âşüfte vü şürde bizüm Telli Dede Bâl-ı Sîmurg ile ‘ankâ gibi besbelli Dede	Bulmadum buncalayun bü l-‘aceb her dü cihân Kendü bir rind-i Hüdâ tekyesi engelli Dede	Nazm	Hicv	..-/..- /..-/..-	
7a	Yârümi görmeyeli yüzünü ter bürümüş Elime yelpaze alup yüzüne yelleyeyin		Müfred		..-/..- /..-/..-	
7a-	Āla-i kâdî-i müzî bütün ile zararın sen	Senüñ adın Delî Müşlî şanursın sen seni üşlü	Kaside/ 54 beyt	Hicv	..-/..- /..-/..-	Şiirin başlığında “Hicv-i kâdî” yazmaktadır.
7b-	Güdük Çıbuk kazâsında zevâline erersin sen	Kâfir terpânısın pâşlı egir bügrü fenersin sen			..-/..- /..-/..-	
8a-						
8b	Meseldür kuşu kuş ile tutarlar şakın oğlancık Saña Ferhâd işin işler peder didüklerü etrâk		Müfred		..-/..- /..-/..-	
8b	Bugün yeni civân sevdim anuñ adı Hüdâverdi Vişâlün çoqdan isterdüm Bihamdillâh Hüdâ verdi		Matla‘		..-/..- /..-/..-	
8b	Cânum almağa elün degmez ise bir pâre Eliñ ucuyla biricik kafes-i sineme deg		Müfred		..-/..- /..-/..-	
9a	Rakîbâ var dağı şeytânluk İme Ki yârün bendesiyle başı hoşdur		Müfred		..-/..- /..-/..-	
9a	Şâha hüküm eyledi bir başdı bacaıklı kâdî İdügi hükme kâfir kâdîsı olmaz râzî	‘An-ķarīb olduğı ğayrun ebed-i Neft beled Gidi döne döne estire bîm-i yeķrâzı	Gazel/ 10 beyt	Hicv	..-/..- /..-/..-	
9a	شیخ شیطانت ملانکی محتسب نوز است و قاضی رشوتی		Matla‘			
9a	Seyt ider gördüm rakîb-i rü-siyehle yazuyı Tâ n idüp didüm ol ahû-çeşme gezdür tüzuyı		Matla‘		..-/..- /..-/..-	

9a		Rakibūn bizi gördükçe yüzi gözi şatar sirke Yapıdı şaçalundan depidi yüzünü çirke	Matla'	...-/... /...-/...-	
9a		Ağyâr-ı nâ-trâşîñ gelmiş yine trâşa Kağıya gitsün ey meh ağyâr-ı nâ-trâş	Müfred	--/...-/... -/...-	
9b	Nefî	Küşte-i zü'l-fikâr-ı hicvümdür Bir alay yâve-güy-ı herze tirâz	Kıt'a	..-/...- /..-	Hicv
9b	Nefî	Sen neden mestî zağar gibi Hîşâlî Urumuñ Dimemişken dağı bir kimse saña üş finduk	Kıt'a	..-/...- /...-/...-	Hicv
9b	Nefî	Pehlivânım kekezüm bü'l-'aceb-i devriânım Meded inzâl olayum ağzuma geldi cânım	Nazm	..-/...- /...-/...-	Hicv
9b	Nefî	Kırılmış boynuzı altında anuñ yeridir yara Anuñ çün gidi 'ankânıñ kec olmuş kaşımın yeri	Kıt'a	...-/...- /...-/...-	Hicv
9b	Nefî	Ayn-ı ibretle baķuñ çehresine 'ankânıñ Gidinüñ gözü de egri yalnız kaş degül	Kıt'a	..-/...- /...-/...-	Hicv
9b	Nefî	Furşatî Vaħdetiye haķ bu ki yâr olsañ olur Biriñüz Gûrbete beñzer biriñüz ayrancı	Kıt'a	..-/...- /...-/...-	Hicv
9b	Nefî	Ey Vaħdetî sen Furşatîyi ş(...)'emada geçdüñ Müşhil mi yedüñ yoħsa şovuk kaħve mi içdüñ	Nazm	--/...- /...-/...-	Hicv
10a	Nefî	Vaħdetî b(...)'k yeme ben kıt'a didüm diyü yüri Furşatî b(...)'k yemege hiç şañki furşat mı verür	Kıt'a	..-/...- /...-/...-	Hicv
10a	Nefî	Ey Vaħdetî terzîk iki üç kıt'a dimekle Sen kendüñi teşhîre çalışduñ 'abes itdüñ	Kıt'a	--/...- /...-/...-	Hicv
10a	Nefî	Vaħdetî körlüğüne belki dağı kör gözüne Okuram bu didiğüm kıt'aları hep yüzüne	Nazm	..-/...- /...-/...-	Hicv

10a	Nefî	Vahdeñ gerçi biri kavî [u] birisi 'amelüñ Togr söyle nicecedür gel kavarañla gâzelüñ	Hep bir ancak yâ oş(...)'rdüñ yâ gâzel tarh etdün Kavî-i fî 'i ne imiş sencileyün mübtezelüñ	Nazm	Hicv	..-/..-- /..-/..-
10a	Nefî	Pušt-ı mumzâ Halebî kim aña mânen olmaz 'Âlemün bir yere cem' eyleseler mâ'bünun	Böyle epšet nice olur kim anası [karmında] Döndürürmiş babası hâdisesüne künin	Kıt'a	Hicv	..-/..-- /..-/..-
10a	Nefî	Her kıt'ada kim hicvüni kaçd eyleyüp didüm Cem' eyledüm zamânı o pušt-ı cihân ile	Ursa başına g(...)'t acısı n'ola Hâfızuñ Bir s(...)'k kodum ki varsun añlasun zamân ile	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10a	Nefî	Hâfız zamâne tâzeligün yâd idüp dimiş Darb-ı meçtle kan büzügümdeñ revân idi	Hün-ı cigerle ol dañı bir âh idüp dimiş Demler o demler idi zamân ol zamân idi	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Ol köhne kâleñder ki anuñ güşü yarıkdur Mâhiyyetini bilmede yârân iki şakdur	Kimisi 'Acemdür der aña kimisi Gürcü Çakmadı beyâza ne yüzü kara uşakdur	Nazm	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Pušt-ı zen-hilkat zen-şive Cenâb-ı Hâfız Ki görinür itegin kalduracak çün tılağı	Yırtayun ölmez isem hicv ile şöyle g(...)'tüni Güş idünce aña reşk ide zamânıñ kulağı	Kıt'a	Hicv	..-/..-- /..-/..-
10b	Nefî	Fikrüm katı çok şimdi bu şetmüm hele Hâfız Olsun sebeb-i güft ü şenîdi zürefânıñ	Başuñ g(...)'tüne ağzına varınca Hâkimün G(...)'tün başına güşuna varunca zamânıñ	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Ey Hâfız-ı ner mâde likâ-yı mütezarrif Pek cânuma kâr eyledi bu vaz-ı şakımün	Ol mertebe yırtmam g(...)'tüni hicv ile ben de Kim yine dürtüst ide zamân ile Hâkimün	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Ey Hâfız-ı sefh ve zarîf ü derîde-kün Hâkkâ budur ki haylice pušt-ı zamânesün	Düşse zamân-ı harla aceb mi mu'âmelcñ Zirâ ki ol zamân ise sen de zamânesin	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Ey mâde har ey pušt-ı zinâ-zâde-i Nev'î Şırtuñda şütür-leb beg ile eyle tefâhür	Seyr eyledük el-hâk nice eşkâl-i garibe Zürâfa-süvâr olduğıni görmedük üstür	Kıt'a	Hicv	--/..- /..-/..-
10b	Nefî	Ey şütür-leb beg eyâ mür-livâ-yı Horhor 'Âdet olmuş tıtalum saña ekâbir s(...)'kmek	Nev'î-zâde sebebiyle n'ola girsek hicve Ne belâ idi sentün başına şâ'ir s(...)'kmek	Kıt'a	Hicv	..-/..-- /..-/..-
10b		'Ârif ol ehl-i dil ol rind-i kâleñder meşreb ol Ne Müselmân-ı küyü ne müllid-i bî-mezhep ol		Matla'		--/..- /..-/..-
						Bu şürin başında "Der-Hâkk-ı"

									Kāfıglu” yazmaktadır.
10b		Qahr-ı hicrān ile kesme vaş-ı dilberden ümîd Perde-i ğayb içre vardır lutf-ı pinhān-ı ğamum			Müfred			-.--/-.-- /-.--/-.--	
11a	Nefî	Oqçı-zāde nice etdüñse beni āzürde Geleyün ben de seni öyle şikest etmez isem		Egri oq gibi şikest ola benān-ı fikrüm Fiske-i hicv ile ger burmuñ pest etmez isem	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		
11a	Nefî	Germ olup hîzāna bir vaz' itdi Nev î-zāde kim Dir dimez koydı bizi yine livāta hārcına		Ben de nā-merdüñ eger döndürmez isem g(...)tünü Darb-ı kîr-i hicv ile Kirli Nigāruñ fercine	Kıt'a	Hicv	-.--/-.-- /-.--/-.--		
11a	Nefî	Nev î-zāde sen şütür-leb artuĝı bir hîzsün Şā'ir olduñ şimdi ortaya söz atarsun he mi		Qatlan imdi darb-ı kîr-i hicve sen de merd iseñ Şanma kim her yerde mestāne s(...)kerler ādemî	Kıt'a	Hicv	-.--/-.-- /-.--/-.--		
11a	Nefî	Nev î-zāde niçe olurmuş göresin sende y(...)rak Hele girsin g(...)tüne mihrez-i hicvün yarısı		Qandesin kande benüm gibi hümā-yı mā' nā Qaħbenüñ māde şütür- murgı şütür-leb karısı	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		
11a	Nefî	Nev î gibi bir şā'ir-i gū-sālentün oĝlı Bir bencileyün şire niçe pençe-zen olsun		Bir s(...)k koyayun āna ki çıksun diye senden Zürāfaya beñzerdi kekez gergedān olsun	Kıt'a	Hicv	--/..-- /..--/..--		
11a	Nefî	Nev î-zāde bu qaşınmak niçe bir kîrimüze S(...)kmezün s(...)kmezün ey puşt seni söz bir olur		Ne bu ta' cîl ü tehālük bize g(...)t vermekte Şanma Tıflı gibi her s(...)kdişimüz şā'ir olur	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		
11a	Nefî	Nev î-zāde sen bir aĝzı boħlı puşt-ı yāvesün Kim bu şehri içre saña az kimse var larq etmemiş		Ol gice hattā şütür-leb s(...)kmez üzre iken seni Bir zamān mestānla aĝzuñla g(...)tün fark etmemiş	Kıt'a	Hicv	-.--/-.-- /-.--/-.--		
11a	Nefî	Nev î-zāde saña mürāş-ı pederdür yāve 'Ömri Zîrā pederüñ yāve dimekle geçmiş		Var kıyās it ne kadar herze imiş kim merhüm Yerine sencileyün bir kabā yesteh ş(...)çmiş	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		
11b	Nefî	Nev î-zāde ne kadar muĝlüm u lüñ var ise Cümlesi cân-ı gönülden saña mā' il ancak		Şimdiden saña muķallid geçinür çok yaşasun Qaħbe-zāduñ da sürüşdürmege kâ' il ancak	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		
11b	Nefî	Nev î-zāde o ħar-ı māde ki anuñ yüküni Ne hecin ne beserek māye ne cemmāze çeker		Şanmañuz kim oş(...)rur gāhî eşekler gibi ol Kîr-i üstür-lebi anüb g(...)ti ħamyāze çeker	Kıt'a	Hicv	..--/..-- /..--/..--		

11b	Nefî	Nevî-zâde nice kâdılg idersin sen kim Şer'î bir mes'ele bilmezsin eyâ puşt aşlâ	Evvelâ b(...)klı olur muydı s(...)ken hep g(...)tünü	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
11b	Nefî	Nevî-zâde o kekez hem bize şâ'ir geçinür Hem yine herzeli sözde katı çok yer s(...)kılür	Kır-i hicv ile g(...)tün ağzuna döndürdüm anuñ Dağı söz söyleyemez söylese b(...)k yer s(...)kılür	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
11b	Nefî	Nevî-zâde sen eger ol s(...)kılür Kâfoğlı Ne demektür bize şâ'ir geçinüb kıt'a demek	Ben de bir s(...)k başayun g(...)tünüze kim diyeler Kekezâtün g(...)tüne pek şalâka çaldı felek	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
11b	Nefî	Düşmez ey Kâfoğlı mañdümüyete bu mağlata Birbirine uymaz ol evzâ-i gün-â-güna yuf	Hem söz anlar hem bizümle çep düşesün ey kekez Böyle idrâk ile senden hazz iden Mecnûna yuf	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
11b	Nefî	Qadrün ey Kâfoğlı bil Hacı Muhammed-zâdenün Öyle bir düblekeçiyi şahib-uşlı kim bulur	Ol meçik çalıb sen oş(...)rdukça g(...)tün güviyâ Tabl-ı pür-âvâze-i derbend-i Kûh-ı Kâf olur	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
11b	Nefî	Sözde bizden yeg tutarmış Kâf-zâde kendi öztün İ'tikâdi hem budur bir niçe bî-ma'nâ haruñ	Cîn gibi ol gûh-ı mevrütü anuñ çün bekler ol Kûh-ı Kâf olur yeri zîrâ ki bizden yeglerüt	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	Saña bir lârk ideyüm ölmezsem ey Kâfoğlı [ben] Kim helâk ide gamum reşk ü hased zü'n-nünüñ	Her ne denlü sust olursa hór bakma kirtüme Ejdehâ-yı Kûh-ı Kâf olur görünce küñüñ	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	Şeref-i zâtuñ bildür bize ey kâfoğlı Bilelüm rütbe-i qadrün ne qadar a'lâdur	İbn-i Kâfem dir iseñ qo bu sözi sen ki g(...)tün Kûh-ı Kâf ise bizüm de kuşumuz 'Ankâdur	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	Müjde Kâfoğluna kim'avreti yanunda anı Minnet olursa cehâletden eger kırtarmak	Bir qurı s(...)k başayun aña cimâ'üzre iken Çıka g(...)tünden öte'avratnun bir barmaq	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	Hıcv-i yârân ise ey Kâfoğlı maqşüduñ eger Yâ ne lâzımdur Riyâzî dağı gelmek dernege	Böyledür her yerde ey bîçâre ahyâlün senün 'Âdet ancak saña girmek el s(...)kiyle gerdege	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	Saña bir s(...)k koydum ey Kâfoğlı ben kim zahmeti Hazm iderseñ var yürü'ömrütün olunca eyle laf	Qardı hep g(...)tündeki qurdi'acemidü disem Pehlivân kirtüme şahib-kıran-ı kûh-ı Kâf	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..
12a	Nefî	İtrifâk idüp bizü hicv etmege cem'oldular Tağli vü Kâfoğlı Nevî-zâde hep oğlan uşak	Kır-i hicvüñ kellesün ben de hemân tükürükledüm Her birine 'aşk ile başdum birer ra'nâ t(...)şak	Kıt'a	Hıcv	..-./-... /..-./-..

12a	Nefî	Ehl-i 'ilmün kullı kubbanyuz Allâh bilür Ey kekezelr hele siz 'ilmünüz işbât idinüz	Herze-kerd-i reh-i nazm olduñuz ammâ yol azup Düşdüñüz köhne helâ-yı suhane b(...).k yedütüz	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--
12a	Nefî	Yâve güyâna mürebbî olan üstâd-ı suhan Bilmiş olsun anı hicv itmenütüñ olmaz sorusu	Ol kadar yûf didüm uşlanmadı ol mañduma sem Kilk-i hicv-i meger anuñ çün idem yûf borusu	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--
12a	Nefî	Kısmet diyü Ekmekçi gibi zâlim-i düñüñ Çalduñ nice biñ alrunumı ey deli Yahyâ	İslâma düşer mi bu şama 'böyle vebâli Şâğ olsa kabul etmez idi şapkalı Yahyâ	Kıt'a	Hicv	--/.-- ./..-/.--
12b	Nefî	Bir münâfik kaldı hicve müsteħak hicv etmedüm Adunı derdüm eger gâyet de mazmüm olmasa	Şammañuz kim aña rahm etdüm ya cürmin tuymadum Anı çokdan hicv iderdüm hicvi de şüm olmasa	Kıt'a	Hicv	--/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Bir denî şüm ile düşdi serikâr-ı tab'um Kime haşm itdi bizi gör felegün misvâkun	Görmedüm böyle mürâ'î-yi kekez-i bî-insâf Şokasun g(...).tüne başından alup misvâkun	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Sen niçe sâlüm olursun ibneden ey puşt-ı şüm Gitmedüm mi Şâma Aydın nâm bir dellâk ile	Kâdf-yı Mısr olduñuñ dem neydi aña iltifât 'Âlemi almak şanursun sen de bu idrâk ile	Kıt'a	Hicv	--/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Şârihân-ı letâiyif-i İtrî Ya'ni erbâb-ı çeşme-i kâdi	Aña zarîfî müfessir ü eşet Buna kadı olur mı hiç râzî	Nazm	Hicv	..-/.-- /..
12b	Nefî	Germ olup Bahşî dimiş Kirli Niğâra ad için Gayri ğar lâzım degül kirine geçse buyruğum	Şırtıma alup anı teşhîr iderdüm korğarun Ğayli yüzüzdür ğalur şofıra elünde kuyruğum	Kıt'a	Hicv	--/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Ğahbe tefüşine me'mür olalı Bahşî-i ğar Ğâ'îl olduğ yine bîn câmla vaz-ı felege	Ğar dimezdi aña bir kimse dahı 'âlemde Tutsa bindirse eger Kirli Niğârî eşege	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Beni nice ğar ider dirseñ eger Kirli Niğâr İşte biz ğarlığunı ey Bahşî Efendi budur	Birticik var şor anuñ mekrini Şun'ullâhdan Nice insâmî eşek etmiş o bir câdüdür	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--
12b	Nefî	Saña Bahşî Efendi şad taşhîn Görmedüm bir sentüñ gibi dâver	Olalı şehre yine sen hâkim Ğahbelik Nâdirî teħallüş ider	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..
12b	Nefî	Ğırarun boynuzunı bilmiş ol ey Delğic 'Ömer Tayunub kuvvetiñe virme ininde bana şırt	Oğlıñuñ yırtıdı zıbıkla büzüğün Kirli Niğâr Hünertün var ise sen dahı anuñ fercini yırt	Kıt'a	Hicv	..-/.-- /..-/.--

13a	Nefî	Câni çıksun acımañ Kırli Nigāra zerrece Kendü kendüni aceb rüsvây idüp düşdi dile	Niçün ol yüzüz or(...sbi tutmadı emri sözün Kuyruğun başdı bir uyur ejderhānuñ kaşdı ile	Kıt'a	Hicv	-.-/-.-- /-.--/-.-	
13a	Nefî	Kim ş(...çar kīrine şimden gerü Delgiç Ömerüñ Fercini Kırli Nigāruñ gidi pek yırtamadı	Kim dıķār bir dağı yā g(...)tine ol forķuñ [kim] Burmıa ol köpeğüñ bir kavara çırtamadı	Kıt'a	Hicv	..-./..-- /..--/..-	
13a	Nefî	S(...ke ş(...çmağı қо şimden gerü ey Kırli Nigār Hünerüñ var ise Delgiç Ömerüñ başıma ş(...ç	Çünkü eşek gibi os(...)rdı oş(...rdı s(...kemez Bāri öldür köpegi meşhediniñ taşına ş(...ç	Kıt'a	Hicv	..-./..-- /..--/..-	
13a	Nefî	Lāfi kov ey kırli қаһbe pek bilür-yārān seni Yok mudur fercünde biñ s(...k pāresi mā-lā kelām	Beñzedürseñ ferciniñ benzet o bādıcāna kim Kıymalanmış lahm ile tölmiş derütüñ bi't-tamām	Kıt'a	Hicv	-.-/-.-- /-.--/-.-	
13a	Nefî	Döndi kāfir şıķası ol tölma bātıl cāna kim Kıymalanmış lahm ile tölmiş derütüñ bi't-temām		Matla'		-.-/-.-- /-.--/-.-	Bu beytün sonunda "Bu beyt Ğanī-zāde'nin pür kaşidesinden ki tazmīn olmuşdur" yazmaktadır.
13a	Nefî	Şoķ g(...)tüne kīr-i ğarı ey Mantıķı yāhūd 'Arz it Çelebiye anı hażm itmez iseñ sen	Ķadrin o bilür öyle metā'in yine zīrā Ķalmaz o dağı Kırli Nigāruñ zıbıķından	Kıt'a	Hicv	-.-/..-- /..--/..-	
13a	Nefî	Neyleyün ey kırli қаһbe bilmedüñ miķdārūñı Sana bildürdüm seni bir mışra'uñ tazmīn ile	Kīr-i hievi böyle pek pek başduğum ma'zür tut Oynaş çok қаһbeyi zīrā s(...)kerler kim ile	Kıt'a	Hicv	-.-/..-- /..--/..-	
13a	Nefî	Biñ kıt'a dese ğam yimem ol kırli or(...sbi Kim okur o puştuñ didügi nazm-ı dütürüşti	Var midur anuñ gibi 'aceb ferci tūrurken Ķaşd ile g(...)tünden s(...)kiltür fāhişe deşti	Kıt'a	Hicv	-.-/..-- /..--/..-	
13a	Nefî	Binünce Kırli Nigāra Celālī oğlamı Elinde kīr-i dirāzi iter aña mızrāķ	Şoķ g(...)tüne çıķardıķca anı fercünden Toni o mızrağūñ olur ucunda bir bayrak	Kıt'a	Hicv	..-./..-- /..--/..-	

13b	Nefî	Şâ'ire bir qahbe peydâ oldu şimdi Rûmda Kim aña pâyeng olan Şâh-ı 'Acem cäsüsüdür	Böyle bir gayr-ı mükerrer fâhişe olmaz dahı Kün-ı mâ'bûmı anuñ zîrâ küs-i ma'kûsudur	Kıt'a	Hicv	--/./--- /./---/./-	
13b	Nefî	Olmaz ol kirli or(...)sbı gibi puşt ammâ anı Kimse bilmez tüt ki başı örtülü 'avratdı ol	Beñzemez aña ne Qāfoğlı ne sâ'ir qahbevât Belki Nevî-zâdeden dahı beter epşetdür ol	Kıt'a	Hicv	--/./--- /./---/./-	
13b	Nefî	Nice mestüre geçersün bize ey Kirli Nigâr Seni mestâne Nihâli Çelebi s(...)kmedi mi	Sonra bir kıt'a da ey qahbe-i bi-'âr yine Hem s(...)küb hem depeñ üstine seni dikmedü mi	Kıt'a	Hicv	..-/./--- /./---/./-	
13b	Nefî	Bir Nigârı var imiş 'İtrî-i meczubıñ kim Her şeb ol mülhid-i har aña çözermiş kuşağı	Uyuzı öyle bulaşmış (...)mına ol forkûñ Ki s(...)ken kimselerütñ hep qabarurmuş t(...)şağı	Kıt'a	Hicv	..-/./--- /./---/./-	
13b		Seni ey nâdür yâ Kirli Nigâr Depeñ üstine hüd diküp dururun	Sen efendi bana ne dirsiñ de Hele ben de seni s(...)küp dururun	Kıt'a	Hicv	..-/./--- /./---	Şiirin altında "bu kıt'a mazmündür merkûm" yazmaktadır. Nefî'nin Sihâm-ı Kazası'nda yoktur.
13b	Nefî	Hoş bulmuş idi bir birini ittifaq ile 'Abbâs Efendi dâlle ve İtrî-i nekbeti	Kirli Nigârı her gice qande ise bulup (...)m şevkine iderler idi bâde şöhbeti	Kıt'a	Hicv	--/./- /./---/./-	
13b	Nefî	Yazuk degül mi Kirli Nigâra o hüsn ile Kim peykerümi düşde gören ihtilâm olur	İtrî gibi cüdâmla idermiş mücâma 'at Vallahı bir gün ol da şakınsun cüdâm olur	Kıt'a	Hicv	--/./- /./---/./-	
13b	Nefî	İtrî ki tenük-havşala cîlf ü hîzest Çün göz Muhammed 'Ali-i mâ-tîzest	Ender-beden-i cife-i ü nîst cereb Buzğâle-i nâ-puhte zehr-âmezest	Rubâ'î	Hicv	--/./--- /./---/./-	
13b	Nefî	Hırsı qo kır-i Tultü 'ıye gel ey Kirli Nigâr Yegdür andan yine binmek keçiye ya eşege	Qatı kâfirdür o bi-dîn uşağın kiri şakun Seni dahı ş(...)çurur 'avratı gibi döşege	Kıt'a	Hicv	..-/./--- /./---/./-	

13b	Nefî	Bu kadar kâhbelik olur mı eyâ Kirli Nigâr Hele bir fâhişesün ortada sâ kim yazuğa	Tuymasun Bahşi Efendi seni vallâhi şakın Şormadun izlemedin urur (...)muñdan kazuğa	Kıt'a	Hicv	..-./-... /..-./-..	
14a	Nefî	Ey kirli kâhbe ger giçidise (...)mun g(...)tün Oğlanlaruñ kırıldı mı no'ldu y(...)rakları	Keo hırşı kır-i Balyoza zîrâ yeter saña İtrî-i mülhidün o firengi t(...)şakları	Kıt'a	Hicv	--./-./- -./-.-	
14a	Nefî	Tig-i hicvümden kaçup İtrî-i mülhid cin gibi Girdi gitti fercine Kirli Nigârüñ yok yere	Kurd olan yerde ârâm eylemez iken seyri gör Korkusundan kaçdı gitti öyle kurdı çok yere	Kıt'a	Hicv	--./-.- /-.-./-.-	
14a	Nefî	Şarı oğlandan s(...)k ümîd itmesün Kirli Nigâr Pek geçerse ferci ger başdurma gibi tuzlasun	Şarı s(...)kden hazz iderse fercine tağdırmadan G(...)tüne şoksun şolağün kirini yalduzlasun	Kıt'a	Hicv	--./-.- /-.-./-.-	
14a	Nefî	Bir deni kâhbe idi tâ ezeli Kirli Nigâr Çatdı Delgiç 'Ömere mihez için âbir-i kâr	Görmedüm böyle bir (...)mı gicimmiş kâhbe dağı Kör dilenci de görürse tutar andan s(...)k umâr	Nazm	Hicv	..-./-... /..-./-.-	
14a	Nefî	Âferîñ Kirli Nigâr erligün isbât etmiş Kâhbe zen hilede Delgiç 'Ömeri mât etmiş	Çelebinüñ tıyucak larķımı hân-zâdesüne Zıbıgıyla Çelebîyi o dağı pat etmiş	Nazm	Hicv	..-./-... /..-./-.-	
14a	Nefî	Hâk vücûd-ı şeyhü'l-İslâmî hâfâdan şaklasun Hicvine sensün yine ey kirli kâhbe mâ-şadağ	Saltanat emründe oğlan şeyh ile terkimegi Sen de fikir it katle gör şer' en kim olur müstahak	Kıt'a	Hicv	--./-.- /-.-./-.-	
14a	Nefî	Köhmedükçe ortaya düşdün sen ey Kirli Nigâr Taze kız oğlan kadar şüridelik itdün yine	Gâfil olma döndürürler bir gün ey forķ-ı cihân Zarb-ı kır ile tılağüñ Okçı-zâde yüzine	Kıt'a	Hicv	--./-.- /-.-./-.-	
14a	Nefî	Eski dîvânı okunmaz neylesün Kirli Nigâr Şi' rini şimden gerü bir başka dîvân eylesün	İtrî yazsun dâle tertûbinde itmâm eylesün Çil saçub evrakıma yir yir zer-efşân eylesün	Kıt'a	Hicv	--./-.- /-.-./-.-	Bu şîirin altında "Çil bir mazhûn kâdimüñ lakâbidur ve Ėani- zâde' niñ müşâhibidür ” yazmaktadır.

14b	Nefî	Hicv-i kibâra cür'et idüp kirli fâhişe İsnâd iderdi yok yire eşrâfa çok 'uyub	Ağzundan aklı şimdi o b(...)'k yine hicv ile	Kıt'a	Hicv	--/./- ./.-./.-
14b	Nefî	Ne keder verse gerek Kirli Nigârün hicvî Gerçi deryâ gibi tab'um bulanub cûş itdi	Ben de hicv eyledüm ol forkı nihâyet diyeler Gevher-i nazmımı bir 'kahbeye mengüş itdi	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
14b	Nefî	Beyhüde şamma hicvîni ey kirli fâhişe Fetvâ-yı şer'î neydi sentün ol ihânetün	Gör tab'ımuñ alâkasını feyz-i Hağğ ile Hicvümle aldı kınünü senden şer'î atuñ	Kıt'a	Hicv	--/./- ./.-./.-
14b	Nefî	Aceb şâhib teke'llüf kaħbedür Kirli Nigâr el-ħağ Geçer sehârelerle rûz u şeb bezm-i tarab-nâki	Tekellüf bundan artuğ daħı olur mı ki İtrîñün Murassa' bir zıbıkdur aña ol kîr-i cereb-nâki	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
14b	Nefî	Diñle ey fâhişe-i gendeküsi Kirli Nigâr Bağlamaz ehl-i dil ol Râfîzîyi ħar yerine	Sen eger iter iseñ râyiħa-yı murdârun Def' için fercüñe şok İtrîyi 'anber yerine	Kıt'a	Hicv	..-/./.- ./.-./.-
14b	Nefî	Ehl-i 'ilmüm şâ'irüm derse eger İbn-i Ganî Hoş kabul etdük sözüñ isbât iderse bî-ħilâf	'İlmi var ise niçün tefsîre çıkmaz ortaya Şa'ir ise yâ nedür ol yâve şîr-i pür güzâf	Kıt'a	Hicv	..-/./.- ./.-./.-
14b	Nefî	S(...)'kince İtrî kirli kaħbeyi gör seyr için 'aybun Ne cenk eylemiş anuñla ne kıtmîr-i kuduzdur ol	Bu dirmiş kim s(...)'küñde kaħtre ħün-i hayzuñdur O dirmiş kim b(...)'kñun yersen köpek mü'lhid uyuzdur ol	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
14b	Nefî	Bir iki kıt'a didiyse tutalum Kirli Nigâr Şâ'ir olsun mı ya andan Gerede orfanası	Ne y(...)'raklar kodum ammâ yine ister kaħbe S(...)'ke toymaz bir (...)'mñdan kaħzığa şaplanası	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
14b	Nefî	Gireli pençe-i endişeme şemşîr-i sulħan Bir mübâriz taleb eyley yürütün merdâne	Bilmem er kalmadı mı arşa-yı ma'nâda daħı Her iki hamlede bir kaħbe çıkar meydâne	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
14b	Nefî	Kaħbe hicvüne tenezzül mi iderdüm ammâ Bir kaħza ile bu da tab'ıma çespân düşdi	İkhtizâ eyledi bir kaħbeye bir kıt'a didüm Bir alay fâhişeye gayret-i akrân düşdi	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-
15a	Nefî	Cem' olup Kirli Nigârün başına birkaç kekez Sen de hicv it diyüt saçın pürçeğün hep yoldular	Girdiler bir şa'ir-i sâhîrle cenge 'ağtbet Leşker-i cadû gibi silîr ile mağlûb oldular	Kıt'a	Hicv	--/./.- ./.-./.-
15a	Nefî	Seni ey Bâkî-i puşt añlama kim hicv ideler Nazm-ı pâkî olan erbâb-ı sulħan dünyâda	Sen o b(...)'ksun ki seni yâd iden ehl-i tab'ıñ Ş(...)'çar endîşesi inzâl-ı gehi ma'nâda	Kıt'a	Hicv	..-/..- ./.-./.-

15a	Nefî	<p>Çande insâniyet ey Bâkı-i epşet kandesün Hep bilir 'âlem senün tarrâr u nağkâb olduğun</p>	<p>N'ola devründe hâzîne olsa kalb akçayle pür Sâbit olmuşdur ocağdan çıkma kallâb olduğun</p>	Kıt'a	Hicv	-.-/-. /-.-/-.
15a	Nefî	<p>Çok değil mi saña ey Bâkı-i epşet bunca nâz Gel senütle baħş-i ma'kül ideltüm şâhâ biraz</p>	<p>Bir Haleb Tatâni babañ sen Edirne b(...).k.zarîf Ceddün ise 'Askalânî bir Yahüdüdr kekez</p>	Nazm	Hicv	-.-/-. /-.-/-.
15a	Nefî	<p>Ey Bâkı-i epşet çoya bu şive vü nâzı Ne zât-i şerîf olduğunı halk bilirler</p>	<p>Dervîş Çavuş gibi bilir yok seni ammâ Zirâ ki bilir birbirin a lâ s(...).kiltürler</p>	Kıt'a	Hicv	-.-/-. /-.-/-.
15a	Nefî	<p>Düşme işbât-ı neseb kaydına ey Bâkı-i puşt Bu habâ'isle Yahüdü dâhı senden yegdür</p>	<p>Her oş(...).rduluçça babañ câmuna degsün a kekez Eñ güzide haşmuñ işite Oşurgan Begdür</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..
15a	Nefî	<p>Görmemişdi daħı bir kimse eyâ Bâkı-i puşt Bir senün gibi Yahüdü kekez-i bed-baħtı</p>	<p>Var yıkl git sefere ey kekez inşâallah Revî-bâz âmedenet nîst çü refî refî</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..
15a	Nefî	<p>Bu kadar devlete irişmez idi Bâkı-i puşt Yemiyeydi eger ol 'umde-i devlet t(...).şagun</p>	<p>Çıbtıyan beglügi olurdu hemân mi râcı Yemiş olaydı eger ol koca neket t(...).şagun</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..
15b	Nefî	<p>Bir etmegün eksük şatıcı öldürecekün Sen çande eyâ şarı köpek çande şadâret</p>	<p>Kim görse o şüretle vezîr olduğunı dir Bir cevher-i pâk idi b(...).ka düşdi vezâret</p>	Kıt'a	Hicv	-.-/-. /-.-/-.
15b	Nefî	<p>Gicidi yine g(...).ti Hâzret-i Etmekçinün Hâdişe istedi ol hîziñ mâbümü gibi</p>	<p>Kür-i hicvi alayın ben de ele n'ola gerek S(...).keyün gidi g(...).tün Hâfızınun küni gibi</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..
15b	Nefî	<p>Bu ne küstâhâne himmetdür eyâ Habbâz-ı dün Bî-teklülf şadra geçdüñ 'âmil-i çingân iken</p>	<p>Eyledün sermâye şimdi mâl-ı beytül-mâli hep Eski püski şatıcı bir cimrî bâzırgân iken</p>	Kıt'a	Hicv	-.-/-. /-.-/-.
15b	Nefî	<p>Bir delük mi kodı Habbâz ki yer eylemeye Câ-be-câ hânesinün künc-i der ü bâmunda</p>	<p>Baħa vîrsünler inanmazlar ise tefîşün Bir define bulayun 'avretinün (...)munda</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..
15b		<p>Rakıb-i zâg n'eyler gülşen-i küyunda ey gönca Huşûsâ ol yerün 'anķa olur murğı hoş elhâmı</p>		Müfred		..-/.. /..-/..
15b	Nefî	<p>Rîş ü zerd-i ruħ-ı aşferle görün Etmekçi Kendü rengünde 'aceb bulmadı mı dâmadı</p>	<p>'Âkıbet devlet-i İslâmı yıkarsa bu yıkar Kendi Deccâl u Benî Aşfer olur evlâdı</p>	Kıt'a	Hicv	..-/.. /..-/..

15b	Nefî	Nev'î-zâde bize bu şive-i hîzâne neden Seni s(...)kemek bize eller gibi maîtab degül a	Feyzî-i Hâkdur suhan ey yâve-îtrâzân işidün Her kişi nükte-i ilhâma muhâtab degül a	Kıt'a-i kebire/ 20 beyt	Hicv	..-./.- /..-./.-	Nefî'nin Sihâm-ı Kazası'nda 21 beyttir.
16a	Nefî	Gör ne mazmûnlar kopar yârân eline şummağa Kışt-zâr-ı ma'niye tohm-ı şekâ ekdtüm yine	Reh-güzârümdan şavulsun merd olan erbâb-ı dil Kim şaf-ı a'dâya şemşir-i zebân çekdtüm yine	Kıt'a	Hicv	..-./.- /..-./.-	
16a	Nefî	Bana ta'n etmesün yârân idersem hicve ger ragbet Zârürî iktizâ etdürdi bir Türk-i denî-hilkat	Gidilik 'arsalık puştluk kodoşluk hep kemâlünde İderdi vahdetîfikde eger oş(...)rsa bî-minnet	Kaside/3 1beyt	Hicv	..-./.- /..-./.-	
17a	Nefî	Kimdür benümle fenn-i me'ânide bahs iden Bilsün ki aña hâmler-i tab'um belâ yeter	Ol Rüstem-i kemân-keş-i nazmum ki tab'uma Tirkeş mukaţta'ât-ı sihâm-ı kazâ yeter	Kıt'a	Hicv	..-./.- /..-./.-	
17b	Nefî	İşidüm şîrini Rûhî-i rehûn Okurdı oş(...)rub bir merd-i bed-hû	Didüm n' için okurken oş(...)rursun Didi yıllam yılı içerdedir bu	Kıt'a	Hicv	..-./.- /..-./.-	Bu şür Nefî'nin Sihâm-ı Kazası'nda bulunmamak tadır.
17b	Nefî	Bu ne gerdîş bu ne cümbüş bu ne devrân olsun	Varıcak arz için iskemle ile meydâna	Terkib-i bend	Hicv	..-./.- /..-./.-	
18a		Böyle kalursa felek hâk ile yeksân olsun	Kıssa-hân geldi şanurdı vüzerâ dîvâna				
18b		Hâtır-ı ehl-i dili ol nice eyleser hârâb	Gidintün bir çubuğu eksük idi elde hemân				
19a		Temelünden yıkılıb ol dâhî virân olsun	Kıssadan artuk idi söyledüğü afsâne				
19b		Gelmesün ikisi bir yere benâtü'l-na'sûn Belki cem'iyet-i pervîni perîşân olsun Bir biriyle kırân eylesün encüm yer yer Mîhr ile mâh-ı nevî dest ü girîbân olsun Pây mâl eylesesün ehl-i dili tek geçdük	Müsteşâr olmağa bu lâyak idi Fir'avna Her cihetden niçe gâlib yeri var Hâmâna Mest olup giydüğü dem şabkâsını elkâşûn İşte pürüm der idi hûmar emîni Şa'bâna Beñzemez hiç birine yetmiş iki milletden				

							Ferzend” yazmaktadır.
21a	‘Aşkî âsândur diyi ey dil öntünde etme lâf ‘Aşk bir yüküdür ki hâmm olmuş anuñ altında kâf			Matla‘		-.--/-.--- /-.---/-.--	
21a	Zahmetün yek noqdasun ref‘ eylesen rahmet olur Lâ-cürüm ol noqda-i ref‘ eyleyen rahmet bulur			Matla‘		-.--/-.--- /-.---/-.--	
21b /22a	Dilâ bu dehr-i fânînin nesine böyle hürremsin ‘Aceb bilsem ne maqşûda erişdün böyle bî-gamsın Zamânun hüsrevî oldun tütalum şâh-ı ‘âlemsin Kamer-tal‘at-ı mülk haşlet ya bir sultâna a‘zamsın Yâ Dahhâk-ı Ferîdem Behmen-i Dârâ yaqûd Cemsin Yâ İskender yâ Fağfûr yâ Hâmân-ı Rüstemsin Bilür misün küli şey‘in Hâlık emrine a‘lemsin Ne aşi ‘âkıbet dest-i ecel irdünde ebkemsin Tekebbürlik Hüdâya yaraşur sen nesl-i âdemsin Vücûduñ anla ey gâfil ki bir kâtre menidensin			Muâşşer/ 5 bend		-.---/-.--- /-.---/-.---	
22a	Kişi kim kadir olsa dil-rübâya Kocup anı irişmezse şafâya			Mesnevi/ 2 beyt		-.---/-.--- /-.--	Şiirin başlığında “kıt‘a” yazmaktadır.
22a	Matbağ-ı dehr içre aç olsañ Kimsenüñ ni‘metine etme hased			Kıt‘a		-.--/-.--- /-.--	Şiirin başlığında “matla‘” yazmaktadır.

22b	Kul Himme t	Tâ ezelden sevdük sevişdik Şimdi bizüm ile yârdur muhabbet Mürşid nazârında ikrâr konuşduk Mü mine kadîmi yoldur muhabbet	Kul Himmetüm idür özge maķâmdur Zirâ muhabbetin ârzûsı cândur Ol üstâdun nazârında tamâmdur Haķîkat içinde hâldür muhabbet	Koşma/9 bend	11'li hece ölçüsü	Şiirlerinin toplandığı eserde bu şiir 12 bendden oluşmaktadır
23a/	Ahî	Çıkdun elden n'idelüm ansızun eyvâh seni	Cüş idüp kanlı yaşunı şu gibi çağlamaya	Murabba	..-./-.-	
23b	Çelebi	Y anduñ ölüim odına derd ile nâ-gâh seni Hasret-i nîz-i ecel buldı saña râh seni N'idelüm âh seni ne eyleyelüm vâh seni	Hasretıyla acıyub cân-ı ciger tağlamaya Ey Ahîyâ anuñ öldiğüne kim ağlamaya N'idelüm âh seni ne eyleyelüm vâh seni	/17 bend	/.-.-/.-	
24a/	Rühî	Devrden peymâne-i mihr [ü] vefâ eksilmede	Artuķ eksik sözi ķo hatm-ı kelâm it ebsem ol	Kaside/3	.-.-/.-.-	
24b		Ķalb-i ehl-i câhiden zevķ [ü] şafâ eksilmede	Çekme ĝam ger olsa ķadrün Rühîyâ eksilmede	0 beyt	/.-.-/.-	
24b		Divân-ı aşķa yazmak Mecnûn nâ-murâdi İllerde bu meseldür divâneye ķalem-nist Ey baña kimdür diyen divâneye almaz ķalem Yâ benüm başumda bu key ķara yazılar neden		Müfred	--./.-.-/ -./.-.-	
24b		نغم كن التسي افسر دهاست نغم كن التسي افسر دهاست		Müfred	.-.-/.-.-	
24b		نغم كن التسي افسر دهاست		Matla'	/.-.-/.-	
25a	Muhtî	Vech-i Âdemdür kitab-ı asumânun ma'nası Ĥať u ĥalîkdür kelâm-ı cavidânun ma'nası	Hâzret-i fażî-i ahaddur kim hidâyet eyledi Ey Muhtî mehdî-i şâhib-zamânun ma'nası	Gazel/7 beyt	.-.-/.-.-	
25a	Muhtî	Ĥať-i vechündür kitab-ı asumâniden ĝarâz Zülf-i ĥalîndür kelâm-ı cavidâniden ĝarâz	Murg-i cândur âşîyân-ı tende dutmuşdur ķarâr Ey Muhtî şâh-bâz-ı lâ-mekâniden ĝarâz	Gazel/5 beyt	.-.-/.-.-	
25b	Cemâlî	Meclis-i meyde büse âdetdür Cân-ı uşşâķa bu yer sa'âdetdür	Geçiren bâdeden Cemâlî seni Leb-i dilberdeki ĥalâvetdür	Gazel/5 beyt	.-.-/.-.-	

25b	Bākī	N'ola gelse dil-i mecrūha derd-i dil-rubādan hāz İder haste ne deflū nā-ümīd olsa devādan hāz	İlāhī tab´-ı Bākīden rūsūm-ı ğayrı mahv eyle Ki hergiz kalmaya kalbünde nakş-ı mā-sivādan hāz	Gazel/5 beyt	...-/...- /...-/...-	
26a		Dertlīyūm bir yār elünden Dert bir yaña ´aşk bir yaña Durmaz akār gözlerümden Kañ bir yaña yaş bir yaña	Ben başımı top eyledüm Girdüm yārin meydānna N'olsam gerek şimden geri Baş bir yaña leş bir yaña	Koşma/3	8'li hece ölçüsü	
26a		Meclis-i ´aşk eyledüm Mecnūn ile Ferhād ile Geşti anlar mest olup biz dalı nōbet beklertüz		Müfred	...-/...- /...-/...-	
26a		Leb-i dildārı andıķa ne var āh itmesek ey dil Nezāketle anı bī-dūdī helvā itsek olmaz mı		Müfred	...-/...- /...-/...-	
26a		Beyza-ı zāġı koşañ fāvūs kuşunuñ altına Cennet-i luld-ı berīn içre aña per eylesek	Meyve-i cennette āb-ı Keşer ile beslesek Zāġ-ı peydādūr olan bīñ dürli tedbīr eylesek	Kıt'a	...-/...- /...-/...-	
26a	Nizāmī	Lāyık yüzüme sürse Nizāmī yüzünü yār Kim her kişinūñ sözi olur yüzine lāyık		Müfred	--/...- /...-/...-	Divanda 7 beytten oluşan bir gazeldir.
26a	Nizāmī	Ger günāhdur der iseñ būs u kenārı şanemā İdegör kim biri bīñ hayra geçer bu günehtūñ	Ey Nizāmī diler isen ki_olasun ´āleme şāh Bendesı olmaġa sa'y idegör ol pādīşāhun	Kıt'a	...-/...- /...-/...-	Divanda 7 beytten oluşan bir gazeldir.
26b		Hem-nişinūñ kāmīl olsa zātuna virür kemāl Hem-rehūñ nā-dān olursa hāşılın ´ısyān olur		Müfred	...-/...- /...-/...-	
26b /27 b		Ne fālī ´siz kıl imişüm Hūdādan Ki yokdūr hiç sitārem çār-pādan	Tesellī bulmayup etdi fiġanı Terahūm eyledi kim gördi anı	Mesnevi/ 37 beyt	...-/...- /...-/...-	Şiirin mahlası yoktur.

28a	Bākī	Dilā bülbül şnurdum ben hemān gülşende dil-dāre Belā bu güllerüñ ruhsārına şeb-nem de üftāde Ol mür-i hüşün eylemesin zulmüni efvün 'Azline çıkar bir gün anuñ hük-m-i hümāyün Uğradım devr ider iken gice şakkü 'i-ķamere Didim ey mäh çebiniñde nedir yā o bere	Sözüm dññle muğannī nağmesin güş eyle ey Bākī Ĝaraż saña naşhatdür ħulaķ tüt ħavl-i üstāda	Gazel/5 beyt Matla'	...-/.--- /...-/.--- --/.--- /...-/.---	
28a			Yüzüme bir kele baķup benüm o mihr-i münür Dedi engüşti-i Nebī itdi işāret ķamere	Nazm	..-/.--- /...-/.---	Şiirin başlığında "ruba T" yazmaktadır.
28a		Rast geldüm gice aġyār ile şakk-i ķamere Didi 'ayāndur ol 'arızın üstünde bere	Nāz ile ħānde idtüp dedi o ħurşid-cemāl Şehper-i rūḥ-i emindür ki toķandı ķamere	Nazm	..-/.--- /...-/.---	Şiirin başlığında "ruba T" yazmaktadır.
28a		Muhabbet yolu miñnet oldığı-çün Yazılır şekl-i miñnetde muḥabbet		Müfred	...-/.--- /..-	
28b	Himme tī	Ķahvenüñ bāde-i gül-gün gibi yokdur anı Iscaķdur o yüzü ķaranuñ ammā ķanı	Diñiz ol rū-yı sıyāhuñ nice keyfiyyeti var Aķıdur ayaġına Himmeti hep yārını	Gazel/5 beyt	..-/.--- /...-/.---	Şiirin başlığında "Fī Ḥaķķ-ı Ķahve" yazmaktadır.
28b		Yā Rab bize bir himmet ider er bulunur mı Y oḡsa günümüz böyle felāketle geçer mi Yüf ḥārına dehrüñ gül-i gülzārına hem yüf Aġyārına yüf yār-ı cefā-ķārına hem yüf		Matla'	--/.--- /...-/.---	
28b	Rühī	N'ola ger geysel dilā 'aşķ-ı uryān kepenek Geye geldi ezeli şāḥib-i 'irfān kepenek	'Ārif ki ola müdbir ü nā-dān ola muķbil İķbāline yüf 'ālemüñ idbārına hem yüf	Gazel/6 beyt	--/.--- /...-/.---	BRD'de 5 beyttir.
29a	Vahdetī		Sıneye çekmek için Vahdeti cānāni Kepenek cān kepenek derdime dermān kepenek	Gazel/1 beyt	..-/.--- /...-/.---	VD'de 13 beyttir.

30a		Dilâ bülbül-i zârdum ben hemân Gülşende dil-dâra Belâ bu güllerün ruhsâruna şeb-nem de üftâde		Matla‘		---/.--- /.---/.---	
30a		Yüzüme bir güle bakup tebessüm etdi ol gönca Uyan hey gülmedüñ bahtum açıl ey kalb-i mahzûnum		Müfred		---/.--- /.---/.---	
30a		‘ Aceb midür o şoyı yek-mücessi olsa ‘ayânuñ Papazundan el almışdır neyin bekler gül-istanuñ		Matla‘		---/.--- /.---/.---	
30b		ان کسکه بدانت و بدانت بدانت اسب طرب از کتید مینا بجهاند		Müfred			
30b		ان کسکه ندانتکه نداند ان لاشه خری بمتئل براساند		Matla‘			
30b		ان کسکه ندانتو نداند که ندانت در جهل مرکب ابدی الد هر نماند		Müfred			
30b		Yıtdi ‘uşşâkuñ işi hat geldi rûy-ı dil-bere Âh kim irdi hâlel âyine-i İskendere		Matla‘		---/.--- /.---/.---	
30b	Nesimî	Gül yüzlülerün ‘aşkına gel nüş idelüm mey ‘Ayş eyleyelüm yâr ile şimdi demidür hey Bu dersi okur bülbül-i güyâ olayun ney Tâ dillere dir nâ-tene nâ-tene yeter ney	Gel şüft beri geçmedün eyyâm-ı bahârûñ Hoşdur cevşen-i gül ile seyri kenârûn Der muñrib okur bu gâzeli üstüne yârûñ Tâ dillere dir nâ-tene nâ-tene yeter ney	Murabba /5 bend		--/.--- /.---/.---	Bu şair Seyyid Nesimî dîvânında bulunmamak tadır.
31a/ 31b	Kaygus uz Abdâl	Edirne şehrinde bir gün Bir dükkân aldum kirâyâ Ol mahallede şataşdum Bir akçesi çok karıya	Murâd Hana varmadi Özüni kırtaramadi Kaygusuz Abdal bî-çâre Uğradı bir haşarıya	Şathiye/1 7 bend		8’li hece ölçüsü	Başlığında “Baba Kaygusuz” yazmaktadır.

31b		Tır-i bārān itmek ister gonca-i gül bülbüle Gül-sitān içre görinen şammañuz kemhādur		Müfred		--/./--- /./---/./.-	
31b	Adlī	Biz ki bu devre gelmişiz şamma ki kāl içindeyüz Atlās-ı şāla virmişüz özge hayāl içindeyüz	Lebleri cūr ası bizi mest-i harāb idüp тұrur Kesbimüz ile gelmişüz 'Adl-i kemāl içindeyüz	Gazel/5 beyt		--./--- /---./--- /	
31b		Hıçbir kimse dimez kim it midür ādem midür Meclis-i 'uşşāka ne yüzle geltür bilsem raķīb		Müfred		--./--- /./---/./.-	
32a/ 32b	Kaygus uz Abdāl	Filibede yenile Bir karı sevdi beni Dik durur ikin ikin Baña yeñi kaftāni	Ne karı var ne koca Ne irte var ne gice Bu sözi aňlayanuñ Kırbānuyam kırbāni	Şathiye/1 3 bend		7'li hece ölçüsü	Kaygusuz Abdāl Külliyeti'nd a 19 benddir.
32b	Bayātī	Seyyidem idür gül-bengi Bülbül-bengi gül-bengi Gir çeñelere çeñeler Gir çeñeleriniñ gül-bengi		Mani		8'li hece ölçüsü	
32b		Şüflenüp raķıbi it mey içmezem der imiş Mey-hāneden ol iti gördüm yalamı çıķdı		Müfred		--././--- -/./---	
32b	Hayretī	Bu şive-i refār ile billāhi kim sevmes seni Bu lezzet-i güftār ile billāhi kim sevmes seni	Bu Hayretī -i bi-nevā küyunda dil verdi aña İnşāf edecek dil-berā billāhi kim sevmes seni	Gazel/5 beyt		--./--- /---./--- /	
32b		Āyine saña olsa muķābil 'aceb olmaz Kim yüzi açılmışda hayā vü edeb olmaz		Matla'		--./--- /---./---	
32b		Gül 'arızına olsa mu 'arız 'aceb olmaz Her yüzi açılmışda hayā vü edeb olmaz		Matla'		--./--- /---./---	
33a/ 33b	Fütūnī	'Adālet bir murāssa 'tācinun başunda sultāni Mürüvvet bir yegāne ħil 'at iken şāye sultāni	Dil-i divānem devletli sultānum gel ābād it Yıkık göñlüm yapup tekrār beytu 'lāha bünyād it	Müsedde s/7 bend		---./--- /---./---	

			Neden ben mûra pâ-bend eylemek bend ile sultânı Sebebsüz etmesün devründe kimse âh [u] fiğâmı Vekîl-i hân Süleymânsun meded İskender-i Şânî ‘İnâyet kıl halâş eyle kafesden tûfî-i cânî	Kerem kıl az günâha çok ‘ukûbet eyleme dâd it Fünûnî derdümendûn hâtur-ı nâ-şâdim şâd it Vekîl-i hân Süleymânsun meder İskender-i Şânî ‘İnâyet kıl halâş eyle kafesden tûfî-i cânî				
33b		Āşufte kıldı gönlümü zülfiñ didüm didi Miskîn zavâllı sen de bu kıldan çalar misun		Müfred	--/./-- ./---/./--			
33b		Tîr-i fûrkatle şehâ dîrdemi girîbân itme Kıanlı başuma benüm rahm ider oldı kefere	Bir kaẓa ile ölem sonra peşimân olasin Bu meşeldür güzelüm ba‘de hârâbü’l-Başra	Kıt‘a	..-/..-- /..--/..--		Başlığında “ruba T” yazmaktadır.	
33b		Sen bir ulu hân iken ‘âlem-i sultân iken Eyle ne ta‘n ider isin iki elüñ kan iken		Matla‘	--/./-- /..--/..--			
33b		Göñül âh eylese odlar çıkar bu çeşm-i pür-nemden Kıru yanunda yaş yanar meşeldür mâte-kaddemden		Matla‘	..--/..-- /..--/..--			
33b		اسدیش دوکتی تفسیر این دو حرفاست پاجاهلان نادان مشکل بودمدارا		Müfred				
33b		Çonca tıflımı belinletdi şadâ-yı bülbül Ağzun açup tükürse koluna şeb-nem anuñ		Müfred	..--/..-- /..--/..--			
34a/ 34b /35a /35 b	Bahārī	Hâzret-i Hâkdur bu âsâra müteşser bil yaqtın Kudretündendir ne gösterse zamân ile zemîn Gâh olur dürlü çiçeklerle bütürür yazı yüzün Ki tolu kâfur ter kıılır gehî pür-âb u fîn Gâh ider hürrem cüvân eşcârı ki piri hazîn Gâh virür taze hayât gâh ider müya karîn Ki cihâni düzağ eyleyler gâh Firdevs-i berîn Şad-hezârân âferîn bir kudret-i cân-âferîn	‘Âşıkâ bād-ı hâzân eyyâm-ı fırsat añdırur Nev-civân olanlara hengâm-ı şeybet añdırur Hüb-ı mihriye zevâl-i hüşn-i behcet añdırur Hâtir-ı pîrân-ı dehre mevt-i rihlet añdırur Kâlbe bir yüzden şafâ virür mürüvvet añdırur Bir cihetden havf-ı encâm-ı melâlet añdırur Saña geçmiş rûzigârûndan hikâyet añdırur Bu güzer-gâha gelüp gitmekde sür‘at añdırur	Muaşşer/ 11 bend	--/./-- /..--/..--			

		Her ne sorup getirürse saña çarh âyine-vâr 'Ârif ol aldanma naqşa naqşdan naqkâşa var Ne kârum var idi cânânüm bu dâr-ı dünyâda Semi bulmağ için geldüm bu dehr-i miñnet-âbâda Ey dil nezâketün gör mir'ât-ı pür-şafânun 'Ayıbn yüzine urdı a'da-i bed likânun Turu şudan arı ebyaz gümüşden Münevver yüzleri tâbân güneşden	Sen turup dünyâ işine bel bükersin göz gibi Hayf kim 'ömrün Bahârını geçürdün güz gibi				
35b			Matla'			...-/.--- /.---/.---	
35b			Matla'			..-/.-- /.--/.--	
36a	Nüvisî		Mesnevi/ 78 beyt			...-/.--- /.--	Nüvisî'ye ait bu şiir başka bir kaynakta 166 beyitten oluşmaktadır . Mecmuada şairin mahlası yoktur.
37b		Bak hasenün hüsnine hâlâtuna Yandı gönül 'aşk-ı harârâtına اه من العشق وحالاته احراقه قلبي بحراراته	Nazm			...-/.-- /.--	Başlığında "Ruba İ" yazmaktadır.
37b			?			?	Başlığında "Ruba İ" yazmaktadır.
38b	Mahmu d Bey	Efendi gel mübarek maqdemünle bizi teşrif it Bu gece külbe-i alžânımız lutfunla me'vâ kıl	Kıt'a			...-/.--- /.---/.---	Başlığında "Baltacı pâşâ-Oğlı Mañmüd Beg

38b	Tâl'atü	Ĥāk-i pâyi şerif-efzâya varup baş üzere Ĥidmetünde ten-i üftâde-i ber pâ kıtalum	Fey(i)z-i envâr-ı kelâmuñla gönül mir'âtın Jeng-i ġamdan yine biñ kere mücellâ kıtalum	Kıt'a				Fermayed" yazmaktadır.
39a/ 39b /42a /42 b/4 3a	Bostan- zâde	Mtüftü-i müşkil-i şavâb u Ĥatâ Mesned-ârâ-yı mañfil-i fetvâ	Bu durur söz-i evvel ü âñbir Temme bi'l-ĥayr hâzihi'l-fetvâ	Kaside/6 2 beyt				Şiirin ilk 12 beytinin başlığında "Sûâl-i Emir Efendi Der- Ĥakķ-ı Ĥahve" daha sonra da "El- Cevâbul'İlah i 'İlim-i Bostân-zâde Efendi fermâyed" yazmaktadır.
40a	Zahid	Gözüm hiç gördüğün var mı bi-ĥakķa süre-i Tâ-hâ Benim yârüm gibi fitne benim gönülüm gibi şeydâ	Seni seveliden Zâhid ne miskîn oldı gör amı Yürür aşüfte vü rüsvâ gezer âvâre vü şeydâ	Gazel/5 beyt				
40a		Ben yetem lâyıķ mı ol karşımda ayağın tura Serv-i nâzumduñ baķ öldükde namâzım kılasun		Müfred				

40a	Yahyā	Dülbendüñi nâz ile zarîf-âne şararsuñ Meydân-ı muhâbbetde gezüp 'aşık ararsuñ	Yahya n'ola olursa sözüñ inceden ince Yârüñ beli vaşfunda kılı kırk yararsuñ	Gazel/5 beyt	--./.-- ./.--./.--	
40a		Didüm dil-ber yañağunda niçün hâl-i siyâhüm yok Gülp ol gonca-leb didi gülpüm ben güilde fâğ olmaz		Müfred	---./--- /---./---	
40b	Za'fî	Ser-â-ser Gülşen-i dehrüñ dilâ zevkümü sürdüñ tüt Temâşâ-gâh-ı 'âlemde ne kim var ise gördüñ tüt	Seni bir gün şalar hâke ecel derler buña Za'fî Muhâbbet 'arşasında pençe-i pülâdı burduñ tüt	Gazel/5 beyt	---./--- /---./---	
40b	Firākî	Cihâna şâh olup şâhüm cihân turluğca turlduñ tüt Cihân mülkünde Şeddâdî binâ bünyâdun urduñ tüt	Götür bezm-i keşretiden ayâğün her kişi âhîr Firākî bir dem ol 'âlem-i vahdetde yurduñ tüt	Gazel/6 beyt	---./--- /---./---	
41a/	Mevlân	Ber-muşallâ vü 'aşâ vü cütbe vü destâr yûf	Sâlik-i meczûb-ı Şemsü 'd-dîn-i Tebrîzî menüm	Gazel/16	--./-- /---./--	Başlığında "Şems-i Tebrizi" yazmaktadır.
41b	â	Ber-namâz u rûze vü tesbîh ü ber-ezkar yûf	Kist -i Mevlânâ-yı Rûmî in zâmân ber-yâr yûf	beyt		
41b		کر قدم کند دوست کاشانه‌ها قصردردشود ساز قدمش خانه‌ها		Matla'		
41b		İlm-i derd-i belâ miñnet-i hicri çekelim Yâri pehlûya çekince ne çekersez çekelim		Matla'	..-./--- /---./--	
41b	'Alî	Bahr eyledi yaşum neçe bir seyr-i kalyata Limân-ı tende bir gicecik bârî kal yata	Deryâ yüzünde çekdürgör zevrak-ı meyi 'Âlî şarâb-ı şandal odur câna cân kıta	Gazel/5 beyt	--./-- /---./--	
41b		Yetmez mi temâşâ-yı nigâr elde şanarsın Ey 'aşık miñnet-zede bulduğca bunarsın		Matla'	--./-- /---./--	
43a/	Senâvî	Bulur çü fenâ âhîr kaşt-ı felegüñ bâmi	Şâh ol yidi iklîme hüküm it yidi deryâya	Müsemm	--./---/-	
43b		Kılınmaz kafes-i tende cân murğî çün arâmi Gel 'âlem-i bâkîye 'azm eyle kı l'ikdâmi Emmâreyi zecr eyle hiç verme aña kâmi Ey tâlib olan 'aşık fehm eyle ser-encâmı	Kâhr eyleyüb a'dâya lutf eyle ehibbâya Nefsüñ idüp şâfî çün la'l-i girân-mâye Var kürsi sey(i)r eyle çık 'arş-ı mu'allâya Cân gözüñi açub bak ol şâhid-i zîbâya	en/7 bend	-./--- -./---	

		Bu beyti müdâam oku nûş it mey-i gül-i-fâmî Şûfî neşevd şâfî tâ der-nekeşed câmî Bisyâr sefer bâyed tâ puhte-şevved hâmî	Bu beyti Senâvî sen kendüñe idin mâye Şûfî neşevd şâfî tâ der-nekeşed câmî Bisyâr sefer bâyed tâ puhte-seved hâmî					
44a	Kemâl Ümmî	Ey dünyâ seven koy ki fenâdur tütamazsun Yıl kovma ki biñ yıl yiler iseñ yitemezsün Ey hâl-i ruhuñ memleket-i Rûm harâcı Câ'iz ki saçuñ misk-i Hütenden ala bacı	Gayrlara (senüñ) nice kâr itsün ögüdün Çün evvel okuduklaruñ sen tütamazsun Bir büseñün ölümtüsidür ğasta Necâfî Ey la'î-i lebi câna belâ-dfde 'ilacı	Gazel/12 beyt	--./-- ./--./--	KÜD'de 14 beyttir.		
44a	Necâfî			Gazel/5 beyt	--./-- ./--./--	NBD'de 6 beyttir.		
44a		Gittî Ferhâd ile Mecnûn degdi der-bendinde taş Ey dil-i divâne sen de hâzır ol gâfil me-bâş		Müfred	--./-- /--./--			
44b	Virânî	Ey gönül içmek dilersen câm-i Cem Dem bu demdür yarın için çekme gam Virdüñ olsun bu kelâmuñ dem-be-dem Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem	Fırşatı fevt eyleme verme yele Gitti elden bir dağı girmez ele Ey Virânî dem bu dem geldi dile Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem	Murabba /9 bend	--./-- /--			
44b		Câna beñzer dil-berim bilmem mekâmı kânedür Kim bilir 'âlemde 'ânka âşiyâmı kânedür		Matla'	--./-- /--./--			
44b		Bir nîze verdi baña felek şanma devr-i âh Bir ucı yerde bir ucı hevâda devvâr		Müfred	--./-- ./--./--			
44b		Beni bir ehl-i fenâ kıldı binâ Dânesiz qor mı seni Hâzret-i Hâk	Sen binâ-i Hâk iken ey aħmak Dânesiz qor mı seni Hâzret-i Hâk	Kıt'a	--./-- /..			
44b	Rûhî	Baķısuñ deler cigerler bu ne gamzeli baķışdur Revişuñ alur gönüller bu ne cezbeli revişdür Kûhuñun her kañkı taş kat ise vursun başını Kaşt-ı 'aşkı ben binâ idem oyutsun taşını	Döşegün ğayâli ile didi bir ğazel-i muşann'a Yine baħrı fikre Rûhî talibün çıkardı beşdür	Gazel/5 beyt	--./-- /.../--			
44b				Matla'	--./-- /--./--			
45a	Fedâyî	Mürşid-i şad-sâl nedür bilmezüz Müşkil-i hallâl nedür bilmezüz	Biz ki Fedâ'î geçerüz 'aşk ile Hîle nedür 'âl nedür bilmezüz	Gazel/7 beyt	--./-- /--			

45a	Sānī	İbn-i vaktüz gayr-i dünyā bilmezüz Biz nedür imrüz u ferdā bilmezüz	Vālih-i aşk olalı Mansūr var Kendümüz ey Sānī aşla bilmezüz	Gazel/7 beyt	--./-./-- /-./-	Başlığında “Nazire-i Sānī” yazmaktadır.
45b		Cürmüm katı çok rüze cezā kılmaya Hāk fāş Himmat-(i) nazār it hāzret-i Sultān Hācı Bektāş		Matla‘	--./-./-- ./-./-./--	
45b		Rāhat rühüm dil-i fütūhüm oğlum Nūhüm ba‘de s- selāmi Kurret-i ‘ayni kuvvet mübeyyin ‘İzzet-i Zihni dilne kelāmi	Vakt-i namāz it Hākka niyāz it Hāliki yād it gözle imāmi ‘İlm-i muqarrer eyle mükerrer soñra muharrer tam kelāmi	Mesnevi/ 4 beyt	--./-./-- -./-./-./-- --	
45b	Emrī Çelebi	Bir şeker-lebdür bu ben miskīn-i nāşād öldüren Kim aña nisbet dinür Şirīne Ferhād öldüren		Matla‘	--./-./-- /-./-./-./-	
45b	Bākī	Dili al ey büt-i Çın hayruña bir deyr eyle Saña bir büseye şatduk yürü var hayr eyle	Hayra gir dide yer it dinle sözün Bākīnün Dili al ey büt-i Çın hayruña bir deyr eyle	Gazel/5 beyt	..-./-./-- /-./-./-./-	
45b		Cānā ben eger derd-i firākuñla ölürsem Öldür beni bir dahı bu dünyāya gelürsem		Matla‘	--./-./-- ./-./-./-./--	
45b		Hāl ü hañtūñ şanemā rü-yı cilāyī bürüdi Gāfil olma gözün aç Rūma Celālī yürüdi		Matla‘	..-./-./-- /-./-./-./-	
46a		Dinle imdi sühte ışık kışşasun Ulaşamaz şıdka nīk-i haşşasun Sühte eydür ehl-i ilme lāzımdur Işık eydür fuqarāyız bizümdür	Işık Dedem kaydumuzu Hāk yiye Gāziler kazāya hācı Mekkeye Sühte-i ‘imārete ışık tekyeye Dervişler du ‘açılardur abdāllar	Murabba /12 bend	11’li hece ölçütü	Başlığında “Işık Dede” yazmaktadır.
46b	Kabūlī	İy tıfl-i sirışküm katı kalkardıña dīn dīñ Helvā-yı leb-i dil-beri gördün niye dīñ dīñ	Rahm eylemedi yaşımuza yār Kabūl Ağyar geçüp karşumuza gülmese gīñ gīñ	Gazel/5 beyt	--./-./-- ./-./-./-./--	

46b		And içürdün yemedüm 'ömrümde balık ben diyü Yimedün mi dün gice öñtümde kaçkan balığı	Müfred		-./-./- /-./-./-	
46b	Bākī	Şubh-dem ey fāhte bī-hüde efgān eyleme Çün gırsırstūn her gıce bir serv-i bālā koynuna	Kıt'a	N' için ağlarsun felekden bilsem ey şeb-nem seni Çün gırsırstūn her gıce bir verd-i ra'nā koynuna	-./-./- /-./-./-	BD'de beytten oluşan bir gazeldir.
46b	Vahdetī	Münkirün ref'-i vücūdına ki bir-āh yeter Āhmuz yetmez ise Hāzret-i Allāh yeter	Gazel/5 beyt	'Amelüm yok diyü gam çekme şakın Vahdetiyyā 'Ārifi sözde isem bir dil-i āgāh yeter	..-./-./- /..-./-./-	
47a/	Za'fī	Cān gözün açup eyle bu ekvān temāşā	Kaside/2	Ser vir reh-i 'aşk içre vü fāş eyleme 'aşkı	--./-./- ./-./-./-	
47b		Her zerrede hürşid-i cihan-tāb-ı hüveydā این اسدکمال مرد را میبین در هر چمنظر کند خدارا شنید	Müfred	Gel kesb-i me'ānı idegör Za'fī -i rüsvā		
47b		هر که در سایه او عیانت ست کنش طاعتش دوشمن دوست	Matla'			
47b		Zāhidiñ her dem sücūdi taşadur dīvāradur 'Āşıkun dīvārī yok her dem sücūdi yāredür	Matla'		-./-./- /-./-./-	
47b		Bir mug-peçe gördüm güzelligi çağunda Tāc-ı zer başunda mengüş kulağunda	Gazel/3 beyt	İnsāna perī geldi fermān ile kıl oldı Güyā ki Süleymāndur hükümünde yaşağunda	--./-./- -./-./-	
48a	Feyzī	Nüş eyledigüm gerçi şarāb-ı 'inebidür Yārīñ beni mest-āne eden cām-ı lebidür	Gazel/5 beyt	Feyzī kov'add u mālūñi tāc-ı kemer olsun Sen faqr ile fahr eyleyegör kavlı-ı Nebdūr	--./-./- ./-./-./-	
48a	Feyzī	Olur eltafıñı yazmak murād itdikde ey server Zebān 'aciz hıred hayrān sūlhan kâşır kalem mużtar	Gazel/5 beyt	Recāsı Feyzī -i zārūñ budur olsun saña şāhum Hudā yār-ı nebī yāver cihān bende felek çāker	..-./-./- /..-./-./-	
48b	Za'fī	Şu kim 'aşk ile binā olmadı 'ālemdə a mādur Egerçi müfti-i a'lā dağı olursa ednādur	Gazel/5 beyt	Dilünde kāl var Za'fī veli sentün de hālün yok Tecerrüdden dem urduğun egerçi kırı gāvğādur	..-./-./- /..-./-./-	

48b	Altı	Duĥānī dem iden nā-dān [u] aĥmak	Çü sırr-ı fā' ile hüdur muĥakkaĥ	Gazel/5	---/----
	Barmak	Merākī yoĥ durur anuñ muĥakkaĥ	Müşāhid eylemişdür Altı Barmak	beyt	/---
49a	Vahdetü	Biz şarāb-ı aşkuñ ile ħanageleşlerdenüz Baş-ı cân terkın urub meydāna gelmişlerdenüz Āteş-i sūzān-ı şevĥa yanageleşlerdenüz Secde-i ĥāk-i der-i cânāna gelmişlerdenüz Derd-mendüz 'aşıĥuz dermāna gelmişlerdenüz	Vahdetü rüz-ı ezelden 'aşĥ olupdur pürimüz Ol sebebden tekye-i faĥr [u] fenādur yirimüz Add olur nev'-i beşerden gerçi kim taşvürimüz Āb [u] gilden şanma ey zāhid bizüm tahmürimüz Nür-ı Ĥakdan şüret-i insāna gelmişlerdenüz	Muham mes/5 bend	---/---- /----/-- /----/--
49b	Kabülü	Kāseyle zehr-i nüş itmek ey dil cânā şafādur canān elinden Minnetle içmem dil-teşne olsam āb-ı ĥayātı nā-dān elinden	'Aşkıyla ĥālūñ nic' oldı āĥır diyü Ĥabülü yüz kez şoralar Derd-i derünüñ taĥrİR idince 'āciz ĥalursın yārān elinden	Gazel/5 beyt	---/--- -/---/--- ---
49b	Necātü	Bir ekmedüĥün yerde biter ĥopyasıdur Ĥare şaĥuñ ĥorĥarun al ĥare benefşe		Müfred	---/---- /---
49b		Eger zehirse de ĥoş yār elinden Gerekmez sükkeri aĥyār elinden		Matla'	---/---- /---
49b		Ĥahve-i rü-yı sıyāĥı içmez illā neĥbeti Ehl-i zevĥ olan içer mi ol sıyāh-rü şerbeti	Ĥabız-ı bāsıtdur anuñ tab'-ı dā'im bürede em Hem muĥarrıkdür vücüd içinde olan 'illeti	Kit'a	---/---- /----/--
49b		Ĥahve-i rü-yı sıyāĥı içmez illā neĥbeti Ehl-i zevĥ olan içer mey ol sıyāh-rü şerbeti		Matla'	---/---- /---
49b		Ĥahveyi zemm eyleyen dīvāne bed-ĥū neĥbeti Ĥahveye isnād ider tab'ında olan 'illeti		Matla'	---/---- /----/--
50a/ 50b /51a	Rüşenī	Dinle sözüñ saña dırem iy 'amü Ĥardeştüñ oĥlu sözi ĥaktdur ĥamu Nesne dime kimseye var yoĥ yire Ger saña irsün dir iseñ feyz-i hū Bed dime bed bakma yaradılmışa	İy dil ü ey dīde vü ey Rüşenī Dinle budur saña sözüñ rüşeni Tut özüñ alĥaĥa şalup benliĥüñ Tanyasun sen ki tapuben sen seni Tañrı rızāsun tıpayun dir iseñ	Tercī-i bend/7 bend	---/---- /--

		Her neye kıl sağ nazarı kıl nikû Gözgü gibi gördüğünü söyleme Şu gimi irişdiğünü cümle yu Mihriñi her yire şalup Rüşenî Mihriñi hoş gezütben kü-be-kü Rüşenî gibi olupen ehl-i dil Ac gözünü dime utan yâr-ı gü Dinme gözet bakma çerer pûşma hiç Rind-i cihân ol yûri toğunma giç	Semridüpen cânı arıklat teni Anı dilerseñ ki olup pāk u şāf Kālbūñ ola 'ilm-i ledün ma'deni Rüşenî-i mihr tuta varluğūñ Göñlūñ evinūñ açıla revzeni Kîni vü kibri sūrtülüñ sinenūñ Sırr-ı ilāhîñ ola mağzeni Rüşen idüp zūlmetüni göñlūñ Merdümek-i dîde gibi Rüşenî Dinme gözet bakma çerer pûşma hiç Rind-i cihân ol yûri toğunma giç				
51a/ 51b	Cinānî	Ol sîm-i ber vermez haber tenhâ gezer kılmağ hazer Kıl bir nazâr dersem eger biñ nâz ider bakmaz geçer	Rengî-edâ olur şehâ rûhâ gîdâ cânâ safâ Dirsem revâ bu hoş nevâ çalsun Cinānîden eser	Kaside/1 6 beyt	--/---/ /---/---/	CD'de 21 beytten oluşmaktadır	
51b		Kişi mesrûr olup dâ'im yâr illerde şafâ sürmez Devir olursa ihyâdan dahî âdâ yüzün görmez		Matla'	---/---/ /---/---		
51b		ارائل تشيبي ارازل برست عنان سعادت نكيرت بدست		Matla'			
51b		Faḫr-ı 'âlemsin egerçi fâsî yok Kân-ı gevhersin velîkin âsî yok Binesün bir merkebe kim bâsî yok		?	--/---/ /---/		
52a	Hayalî	Kân ağıladuñ görünce ben 'aşkı belâda Ey çeşm-i hün-feşân olsun demüñ ziyâde	Teşbih-i sâde virmez niyyet söze Hayalî Rengîn edâ gerektür eşcâr-ı dil-güşâda	Gazel/5 beyt	--/---/ -./---		

52a	Hayalî	Sözüm sirâyet ise Mecnûn-ı nâ-murâda Kuşlar kebâb ola idi başındaki yuvada	Bir yayını çeküpdür aşkuñ Hayalî ey meh Kim aña nisbet oldu kavı-s-i kuzah kepâde	Gazel/5 beyt	--/./-./- -./.-.-	
52b	Mesihî	Süz ile âh ideydüm hâdden eger ziyâde Kuşlar kebâb olurdı döne döne havâda	Ta'lim-i aşk ideydüm Ferhâda ger Mesihî Komazdı iki taş tağlarda bir arada	Gazel/5 beyt	--/./-./- -./.-.-	
52b	Karârî	Vaşluñ müyesser ola uşşâk-ı nâ-murâda Âhır ölüñ nigârâ o hasta bu hevâda	Çeksem ne var Karârî yârün kemân-ı cevvrün Âdet durur çekerler itmek içün kepâde	Gazel/5 beyt	--/./-./- -./.-.-	
53a	Bakî	Eyledi müjde-i gül dilleri şad-ı hurrem Göncanuñ gönli açıldı güle düşdi şeb-nem	Âb-dâr olsa n'ola mîve-i şî'riñ Bakî Urmadı kimse bu bağ içre dahı böyle kalem	Gazel/5 beyt	..-./.-.- /..-./.-	BD'de beyttir.
53a	Nev'î	Yar işi âsân velî ammâ gam-ı agyâr güç Vaşf-ı gül insân velî şabrı cefâ-yı hâr güç	Nev'iyâ esrâr-ı aşkı şaklamak insân degül Mey içip keyfietimi itmemek ezhâr güç	Gazel/5 beyt	--/./-.- /.-.-./.-	
53b	Kandî	Hüb-rûlarla ittihâd itme Meylüni anlara ziyâd itme	Çekmeyem der iseñ eger zillet Gördügün hüba eyleme ragbet	Tercî-i bend/16 bend	..-./.-.- /..-	
/54a	/54	Kuluñum diyü her çipil-hızıñ	Ki getürmez hazer kıl ağlama			
b/5	5a/5	Dâ'im emrine inkıyâd itme Ger melek-rüy olursa oğlanı	Kılma hâdden ziyâde hürmet Müşterî olsun bu her bir dünü			
5b/	56a/	Severüm diyü şakın 'âr itme Fırsat el virse sür şafâlarını	Kendi özin zeyn ider zar şöhret Gelmege eylese saña kul qarâr			
56b	/57a	Yanuña almağı murâd itme Vaşl-ümidin eyleyüp her ân	Va' desine bulur nice illet Bir iki gün sentüñle cem' olsa			
/57	b/5	Nefs-i şüma ayup fesâd itme Gam-ı hicrân kañada hâzirdur	Getürür başka şakını nîk ü bed Senün aqçeñ puluñ yeyüp her dem			
8a/5	8b	Gönlüni vaşl birle şad itme Kaşbe vü hîze geçen öm(ü)ri Şayma şakın hesâb itme Terbiyet işi eylemez hîze Ehl-i dil sözlerin kesâd itme	Vaşluñ ider gayrıya himmet			

53b	Sa`yî bed aşla fâ`ide itmez Hırkız oğlâna i`timâd itme Her ne gelür ise saña senden Beni yâd itdi diyü âd itme Ey göñül pend işit`inâd itme Kaḥbe vü hîze i`timâd itme							
53b	Bekârûñ ayagundan içme şuyu Beri gel saña başun göstereyün				Müfred		..-./-... /..-	
57b	Sâde pehlû-yı cân deger derler Ol beri ḥod kati temâşâdur Gele şâhum bizi tahkîk eyle Añlama kim dilimizde ğam var				Müfred		..-./-... /..-	
59a	Vâdî-i ğurbetde tenhâllıkdan ikrâh eyleyüp Murtażâ peşiri hem-ḥ`âb itdi Aḥmed peşiri Nev geçün mezârum üstünde Ben bu eşcârı böyle vaż`itdüm			Encene şanna bizi zemiñden Al aşâğũnda senüñ`âlem var Kıldılar kısmet vilâyet bahrınıñ gevherlerin Ekber olan ekberi ḥıfz`itdi aşğar aşğarı Bir boyı serv ü çeşm-i bādâmuñ Şeftâlistüne toyomadum gıtdüm	Kıt`a		..-./-... /..-	
59a	Hansı Gülşen gül-bünü serv-i ḥurâmânunca var Hansı gül-bün üzre gonca la`l-i ḥandânunca var Eyledi müjde-i gül bülbüli şâd u ḥurrem Goncanuñ gönli açıldı güle dıñşdı şeb-nem			Kıldılar kısmet vilâyet bahrınıñ gevherlerin Ekber olan ekberi ḥıfz`itdi aşğar aşğarı Bir boyı serv ü çeşm-i bādâmuñ Şeftâlistüne toyomadum gıtdüm	Kıt`a		..-./-... /..-	Başlığında “matla” yazmaktadır.
59a	Hansı Gülşen gül-bünü serv-i ḥurâmânunca var Hansı gül-bün üzre gonca la`l-i ḥandânunca var			Hansı gülneñ bülbüli dirler Fuzûlî sen kimi Hansı bülbülüñ sürtürü âh [u] eġğanunca var	Kıt`a/3 beyt		..-./-... /..-	
59b	Eyledi müjde-i gül bülbüli şâd u ḥurrem Goncanuñ gönli açıldı güle dıñşdı şeb-nem			Āb-dâr olsa n`ola mîve-i şî`riñ Bakî Urmadı kimse bu bağ içre dahi böyle ḳalem	Gazel/7 beyt		..-./-... /..-	
59b	‘Ālem-i ervâḥdan Mecnûn du`â eyler baña Gör ne`âkıldür ki ḥayr ile añar üstâdını				Müfred		..-./-... /..-	

59b	Eyle her mûra şehâ lutf ile merd-âne nazar Tâ ki iklîm-i sa'âdetde Süleymân olasin		Müfred	..-/.- /..-/.-	
59b	Bâkî Hâft-ı la'îyle kaşı cânânun Bir rubâ'îsidür gül-istânun	Bâkî senden cefâ vü cevri ummaz Eger olursa lutf(u)f ihsânun	Gazel/7 beyt	..-/.- /..	
60a	Ca'ferî Ağaçlara hem hil'at-ı Hızr indî çok 'atâ Ahsente zihî hil'at-ı tahtîn zehî a'tâ	Hayvân-şıfat olan ne bilür uşbu rümûzi Dil levhîni çün kılmadı ol pâk-ı mücellâ	Gazel/14 beyt	--/.- ./..-/.-	CBD'de bulunmamak tadır.
60b	Yemini Muhalif çün bedî'at oldı bünyâd Hemân İslâmdan kalımsdurur ad	Girüp halvetde okur isim-i a'zam Ki teslîr ide bir mîr-i mükerrem	Mesnevi/ 15 beyt	..-/.- /..	Yemini'nin Fazilet- nâmesi'nde 18 beyttir.
62a/ 62b /63a	Ca'ferî Sırr-ı Hudâ server-i her dü cihân Menba'ı 'irfân u meh-i kün fekân Vâriş-i muhtâr vasiyy-i Nebî Vâhib ü mu'tü velî bî gümân Bâb-ı der-i 'ilm-i Habîb-i Hudâ Kadı-yı kuzzât-ı heme ins [ü] cân Rehber-i dîn mazhar-ı zât-ı İlâh Server-i dünyâ vü şeh-i asumân Kâfile sâlâr-ı kamû evliyâ Fazlı-ı Nebî kâsım-ı nâr u cinân Müftü-i mahşer şeh ü şahib-ı livâ Âmir-i 'ayb pûş [u] pür-i gaybdân Gayrî 'Alî kimdür eyâ müttakî Her kim amî bildise bildi Hâkkı	Ol şeh-i ser-dâr-ı kamu kâ'înât Hâkim ü hallâl-gah-ı müşkilât Tig-keş ü dîv-küş ü şaf-şiken Şîr-i Hudâ kâti'-ı Lât ü Menât Her kim amî eylemedi piş-vâ Her hasenât oldı aña seyyi'ât Kaldı cehennemde bil o tâ ebed Bilmeyen anuñ sıfatun 'ayn-ı zât Çünkü odur serveri mü minlerün Gel getir imân ki bulasin necât Her ki 'ibâdet be-âliâfeş koned Bih-ter ez u 'âbid-i eşnâm u Lât Ezhedi zühhâd vera' verz-i dîn Kâ'im-ı Hâk dâ'm-ı şavm u şalât Gayrî 'Alî kimdür eyâ müttakî	Tercî-i bend/6 bend	--/.- /..	

			Her kim anı bildise bildi Hakkı					
63b	Ca 'ferī	Elā ey sāl-i evşāf-ı Hāyder Hevā-dār-ı Nebī 'amm-i Peyām-ber	'Alīdür innemānuñ təc-dāri 'Alīdür hel etā nuñ şeh-süvāri	Mesnevi/ 18 beyt	---/--- /..			CBD'de 79 beytten oluşmaktadır . Mecmuada şairin mahlası yoktur.
64a/ 64b	Ca 'ferī	Esselāmu 'llāh eyā ender şerī at peş(i)vā Esselāmu 'llāh eyā ender-ıtarıķat reh-nümā	Esselāmu 'llāh eyā hem-dem saña Ruḥü 'l-Ḳudüs Esselāmu 'llāh eyā mahrem saña ḥayrū 'l-verā	Kaside/2 6 beyt	---/--- /---/---			CBD'de 40 beytten oluşmaktadır
65a	Sihrī	Yine nāz ehli güzel şiveli dil-bercik olur Yine fettān-ı cefā-pişe sitem-gercik olur	Yine ākıl yine ārif yine kāmīl Sihrī Sürdügüm yer perī şūḥ kühl-i dilbercik olur	Gazel/5 beyt	..-./..- /..-./..-			
65a		Yār bir bir zülfüne bende_olamı itmiş rakam Ben de vardum didi kim divāneye olmaz kalem		Matla'	..-./..- /..-./..-			

1.4.1. MESTAP Mensur Metinler Tablosu

Yp No	Müellif	Eser Adı	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
6a-6b	-	-	Hele ey Kāsım Lengi, ḥarekī deng-i deynegi, ki tüder vazı' çulḥar cengi, ve maymun Firengī, ve behüm ve hicvüm pelengi, arvatın sı(...).digüm ağsak karamsak, bed-aḥlak, didi...	... ey dīde-i nā-pāk, ve ḥaṭar-nāk, pür-iḥsān, kej-idrāk, yūf-endāz, çürük, merdūd, erkānsız, yolsuz, idersin, heme dem, ḥalk ile, cengi.	Hicv	Başlık: Hicv-i Kāsım Lengi

38a	-	-	Bu fâl remilden ihrac olunmuştur ve gâyet mücerreddür. Gâflet olummaya dört satır nakde dökesin.	...İkişer ikişer tarh idesin iki kalursa elif idesin ve bir kalursa nokta koyasın şüret budur	Fal, gelecektekten haber verme.	Başlık: Remil	Babü'r-
-----	---	---	--	---	---------------------------------	---------------	---------

1.4. HK 3844 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ

1.4.1. Manzum Metinler Tablosu

Yp No:	Mahlas	Matla beyti/bendi	Makta beyti/bendi	Nazım şekli	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
	Yer Nu: Ankara Millî Kütüphane, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 06 Hk 3844. 235x165-145x85 mm. ölçülerinde satır ve sütun sayısı değişik 57 varaktan oluşur. 132 varak olarak kaydedilen mecmuanın büyük bir bölümü boştur. Sırtı ve kenarları çaharkuşe kahverengi meşin üzeri ebru kağıt mukavva ciltlidir. Sadece siyah mürekkep kullanılmıştır. Mecmuanın derleyicisi ve derleme tarihine yönelik bilgi yoktur. Mecmuada bulunan 331 şiir içinde 136 gazel, 73 ferd, 70 matla, 18 müstezad, 9 misra, 6 kıt'a, 6 kaside, 3 murabba, 2 nazm, 2 muhammes, 2 bahr-i tavil, 2 mesnevi, 1 tahmis olmak üzere 14 farklı nazım şekli yer almaktadır.						
1b	Fâik	Gönca-i la' l-i lebi meşhur sîm-âyîneden	Fâ'ikâ âteş-zebân ol yoksa kesdür bu dili Ol ciger-keş feyz-i kâbîz pür-sîm âyîneden	Gazel/6 beyt		--/./-- /./--/./--	
1b	Fâik	Mest-i câm-ı la' l-gün derd-i 'aşkum elemdür	Fâ'ikâ şîkâk-ı şadr itse yoksa dâ'im rû-şadr Şâh-bâz-ı rezm-gün derd-i 'aşkum elemdür	Gazel/7 beyt		?	
1b/ 2a	Fâik	Hâlet-i mehcür-ı zârüm itdi rengüm keh-rübâ Hânceründen şöyle mecrûhüm ki nâ-yâb-ı devâ	Böyle yazsun kilk-i kâtib seng-i kabrüm üstüne Fâ'ikâ şâd olmadun gütdün cihândan uğur_ola	Gazel/6 beyt		--/./-- /./--/./--	
2a	Müşâk	El-meded el-meded ey 'aşık divâne-i ferzâne-i mestâne gönül Cehd kıl sen seni fehm eyle ki sen Tür-i tecellâ-yı Hüdâsün Dağ hem maşrık-ı envâr gönül magrib-i akmar gönül	Ey gönül hazret-i cânâni seversen gözün aç bak gönül Şâhibu'l-esvâk gönül hemdem-i 'uşşâk gönül Mağrem-i Müşâk gönül 'aşık-ı Hallâk gönül	Bahr-ı Tavil/4 bend		?	Vezinsiz yazılmıştır.

		Ma'den-i âşâr gönül mahzen-i esrâr gönül maşad-ı akşâ	Sendedür sende Hüdâvend-kerim Rabb-i Rahim yâr-ı kadim luft-ı amîm Hazret-i Mevlâ				
3a		Tîg-i hüsnî cânâ geçdi şâh-ı civânüm yetiş Fırkatîñ kesdi amânüm nâzlı cânânüm yetiş	Luft idüp bu çâkerüñ kadar pâ-yı şüh yetiş Bâg-ı cennet içre ey tab'-ı ħurâmânüm yetiş	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	Şairin mahlası yok	
6a	Aynî	Sende bu 'arız u zülf-i siyeh ü tal'at u reng-i ruĥ u ben cebbe vü ebrü-yi likâ ey gül-i aĥmer Rûz-ı bayrâm u şeb-i kâdr ü şabâĥ u şafak u aĥter ü ĥurşîd- i cihân-tâb u hilâl ü meh-i enver	Oİ dil-âzâr u sitem-kâr u cihân-sûz u cefâ-pîşe vü bî- rahm müselmân-küş ü kâfir-menîş âĥ 'Aynîyâ itdi beni ĥaste vü mecrûĥ u sinân-ĥorde vü fırkat-keş ü dil-sûĥte vü 'âciz ü muztar	Bahr-ı tavîl/7 beyt	..--/..-- /..--/..-- /..--/..-- /..--/..--		
40a	Müşâk	Fırkatîñden dem-be-dem ney gibi nâlân eylerem Ĥasretîñden âĥ efendüm gözlerüm kân eylerem	Kâ'be-i vaşla seza-vâr görür isem bî-dirîĝ Kendümi Müşâk-veş yolunda kurbân eylerem	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--		
40a	Müşâk	Fâş eyledüm esrârımı âĥ eyledigümden Cânânuma ĥasretle nigâĥ eyledigümden	Müşâk idemem beyhüde tevbe(y)i taĥayyül Her lahzada bir tâze günâĥ eyledigümden	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		
40b	Müşâk	Şû'le-i cevvalê-i dildür murâdum câmдан Ĥûn-ı dâĝ-ı sînedür kaşdum mey-i gül-fâmдан	Eylemeztiĥ kimseden Müşâk me'mül-i vefâ Ehl-i dünyâ-yı sül'âl itsün dil-i nâ-kâmдан	Gazel/7 beyt	--/./-- /./--/./--		
40b	Müşâk	Mükerrerem_oluruz ol şanemüñ nîm-niĝehünden Ebkem oluruz sürme-i çeşm-i siyehünden	Müşâk gibi Râmîz daĥı üftâdesi olmuş Bir kere güzâr itme ile bâr-ĝehünden	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		
40b	Müşâk	'Aşkuñla beni cânâ divâne iden sensün Câm-ı mey-i vahdetle mest-âne iden sensün	Müşâk -ı cemâlüm ben devr eylerüm âfâkı Şâhra-yı taĥayyürde bî-gâne iden sensün	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		
41a	Müşâk	Dilde taşvîr-i cemâlün yâr-i ĝarumdur benüm Sînede naķş-ı ĥayâlün ĝam-küsürumdur benüm	Âdemyetden ĝaraż Müşâk çün 'irfân imiş 'Ârife pey-revlik itmek iftîĥarumdur benüm	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		
41a	Müşâk	Gel evc-i vişâle tek ü nâz eyleyelüm gel Zühre gibi biñ nâz u niyâz eyleyelüm gel	Ĥicrîñle derünündeki ĝam oldı firâvân Müşâk bu çok mîhneti âz eyleyelüm gel	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		
41a	Müşâk	Dil mey-i 'aşkuñla bed-nâm olsa da mâni' degül Çün şebü ser-keşte-i câm olsa da mâni' degül	Sakîyâ Müşâka teklife ne ĥacet ĝâĥ ĝâĥ Nâz ile cüz'ice ibrâm olsa da mâni' degül	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--		

41a		Helâk itdün kavâ'im kavmini tîğ-i nizâmuñla Çıkarduñ çekdün İslâmuñ içinden fi-sebilillâh	Yazıldı tahtına îmâna tezhin işbu târîfüm Fuâd Paşa şîâ-yâb eyledün şadı bi-hamdillâh	Kit'a	---/--- /---/---	Başlığında: "İlkây-ı kavâim hakkında söylenenta rih'dir" yazmaktadır
41b	Tevfik	Ey kân-i kerem hâzret-i server için olsun Mahbûb-i dili ser-der-i kamber için olsun	Lutf eyle amân Tevfîk-i nâ-çâre müyeni Ey kân-i kerem hâzret-i server için olsun	Gazel/6 beyt	--/---/ -/---	
41b	Tevfik	Ey dilâ bilmem n'îdem dil-dârüm olmuş aksine Rûz u şeb konuşduğum yârânüm olmuş 'aksine	Tevfikî bî-barânûñ baht-ı siyahundan midür Gençliğimde sürececek devrânüm olmuş 'aksine	Gazel/5 beyt	--/---/ /---/---	
41b	Tevfik	Bir münevver hoş şafâli mâh-ı tâbânımdur begüm Vech-i ruhsârûñ güli çün mest-i cânândur begüm	Gerçi Tevfik mübtelâdur lebiñe bî-çâre meded Râhu kâra güne nisbet mâh-ı rahşândur begüm	Gazel/5 beyt	--/---/ /---/---	
42a	Tevfik	Bir peri-peyker gelür ol râha düşdi gönlümüz Gördüğüm bî-iltifât-(ı) dil-h'âha düşdi gönlümüz	Vuşlatûñ Tevfik ricâ it gözle eşref sâ'atûñ Resm gibi dil-dâr-ı mâhir mâha düşdi gönlümüz	Gazel/5 beyt	--/---/ /---/---	
42a	Tevfik	Çetr-i dil-ârâya varup Düşdüm hemân hüsnûñ görüp	Tevfik bu dehre bî-bedel Şafında yazdum nev-gazel	Gazel/8 beyt	--/---/ /---/---	
42a		Böyle kâds-i dü-tâ ile Ebrûlarına râ ile	Gelmiş degül böyle güzel İrşâd-ı Geylânâ ile	Gazel/8 beyt	--/---/ /---/---	Şairin mahlası yok
42b	Tevfik	Ey dirîga âh o günler kim gönül mestür idi Mağşûdum tahtsiline devr-i felek mecbûr idi	İktübâsı itmiş idüm nev-ricâl-i pâ-berîn Bu 'aşâ-yı kilk ile Tevfik mekânüm Tûr idi	Gazel/5 beyt	--/---/ /---/---	
42b	Tevfik	Yazmag için ol melek-rû cürm-i işyânüm şorar Şormaz ahvâl-i perîşânımdan noşşanüm şorar	Sen hemân küy-i dil-ârâda tolaş feryâd kıl Bir gün elbet Tevfikâ ol mâh bu efgânüm şorar	Gazel/6 beyt	--/---/ /---/---	

43a	Tevfik	Sevmesün mi seyr iden ey âfet-i gül-rü seni Biri nakkaş-zâde beñzetmiş hañ-ı dil-cü seni	Beste olmaz zülf-i zencir gelmiş ba 'd-ı Tevfikâ Ba 'd-ezîn ey merhametsiz dostum yâhû seni	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
43a	Tevfik	Bî-karârum nâle-kârum 'aşıkum bir dil-bere 'Aşk ile rûsvâ olup düşmüşüm 'ayb mi dillere	Büy-ı hañt ile mu 'aftardır meşâm-ı arzû Tevfikâ itmez hüş imiş ba 'd-ı müşg ü 'anbere	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
43a	Tevfik	Bir nigâh itse o (...) perî-peyker bozılır Tig-i müjgânla hemân fikr-i sühan-ver bozılır	Yine teşbîb ideyüm şüret-i yâri Tevfik Perde gezdikçe eyâ encüm-i ahter bozılır	Gazel/9 beyt	---/--- /---/---
43b	Eşref	Vuslat-ı dil-ber için cebde olan zer bozılır Birden uzatma eltün kim ruñ-ı gül-ter bozılır	Görse 'ömründe eger bir nev-i nazmım Eşref Kamaşur gözle yere düşmese berter bozılır	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
43b	Ahmed	Hañ-ı ber-âverde olan (...) dil-ber bozılır Levh-i 'aşıkda olan rûñ-ı musavver bozılır	Eşrefiñ nazmını tanzûre cesâret Ahmed Herkesün kârı degül kilk-i mücevher bozılır	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
43b	Rahmî	Hañ gelür şanma rûñ-ı yâr da olan fer bozılır Görse oynar bu resim 'aşık-ı kem-ter bozılır	Rahmiyâ mîhr-i cemâlün eger 'arz eylese yâr Mañv olur nür-ı kamer Pertev-ı Ülker bozılır	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
44a	Vehbî	Ümidüm zevrañun çekdüm kenâra her-çi bād-â-bād Temellük eylemem şu rüz(i)gâra her-çi bād-â-bād	Senüñdür şimdi meydân bād-pây-ı hâmeni Vehbî Çıkar merdâne sâhn-ı iftîjâra her-çi bād-â-bād	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
44a	Gâlib	Şüh-ı bed-hüy-ı kazâ zann itme nâz eyley baña Bîm-i cândan çeşm-i cellâd-ı niyâz eyley baña	Gâlibüm ol Kahramân-tab 'um ki ben rûñ-ı Feñm Hañv idüp bin dürlü vaz 'ı dil-nüvâz eyley baña	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
44a	Nedîm	Çünkü bülbülsün gönül bir gül-sitân lâzım saña Çünkü dil koymuşlar aduñ dil-sitân lâzım saña	Kıl metâ 'ı nazmuñı arâyiş-i sük-ı kemâl Ey Nedîm-ı pür-hüner zîb-i dükkân lâzım saña	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
44b	Nabî	N'ola âhumla çeksem tâk-ı 'arşa 'anberin perde Beni leb-rîz-i sevda itdi bir şüh-ı siyeh-çerde	Bu deñlü Nabiyâ itmezdi vaz 'ı lod-pesendâne Ruñ-ı sâkî nümâyân olmasa mir 'ât-ı sâğarda	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
44b	Nefî	Göz ucuyla 'aşka ger luñ ider gâhî 'itâb Bir su 'âle yer komaz ol gamze-i hâzır-cevâb	Nice tutsun tûr-ı yâra şinesün Nefî nişân Anı kor mi bir karar üzre dil-i pür iztirâb	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
44b	Sabit	O semen-pirehene uymuş o fetvâyî kabâ Şâh-ı hûbân-ı cihândur u 'aleyhi'l-fetvâ	Sabitâ hâme-i nazmuñla biraz dilleşdüm Aña mañşûş gibi taze-zebân-ı ma 'nâ	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---

45a	Râgıp	Gazâl-ı mihirden hem-kâsescün pür-şîr ider meh-tâb Meh-i nev ile yine vaz'-ı keç-şimşîr ider meh-tâb	Beyâza çekdi Râgıb nüşha-i müsvedde-i leyîlî Mezâyâ vü nikâturn şubha dek taķrîr ider meh-tâb	Gazel/6 beyt	...-/...- /...-/...-
45a	Sezâyî	Ayaķ kâldur bu bezmüñ ey göñül 'ays u demünden geç Rehâ-yâb-ı ğam olmaķ ister iseñ 'âlemünden geç	Mezâhirdür Sezâyî zâhir olmuş kenz-i ahfâdan Eger şarrâf-ı gevherseñ bunuñ bîş ü keminden geç	Gazel/5 beyt	...-/...- /...-/...-
45a	Nef'î	Ġamze dil-düz olıcaķ nâz u teġâfîl ne belâ Dilde şabr olmayıcak nâza taħammül ne belâ	'Âşıķa nâlesi eglence yeter ey Nef'î Naġme-i dil-keş için minnet-i bülbül ne belâ	Gazel/5 beyt	.../...- /...-/...-
45b	Râşid	Yeter ey dil nice bir ġurpe-i şeb n'oldı saña 'Âdetüñ şabr idi hicrân 'aceb n'oldı saña	Çarġdan h'âhiş-i âb itme virür süziş-i derd Nedür ey Râşid -i vâsühte-leb n'oldı saña	Gazel/5 beyt	.../...- /...-/...-
45b	Cevdet	Baġt bir mâni '-i taᡥşîl-i kemâl oldı baña Tıoġmadan mihr-i emel reft-i zevâl oldı baña	Der-i Mollada dirim Cevdet olunca bu nâbe Baġt bir mâni '-i taᡥşîl-i kemâl oldı baña	Gazel/5 beyt	.../...- /...-/...-
45b	İzzet	Rühsuñ cânâ göñülde bir mekân lâzım saña Gevher-i yek-dânesüñ elbetde kân lâzım saña	'İzzetâ ben bildüġüm dil-berse maᡥtûbuñ eger Cevrine bi'llâh çok tâb u tüvân lâzım saña	Gazel/5 beyt	...-/...- /...-/...-
46a	Rızâ	Çemende jâle-rîz oldı gül-i dil-cüy-i istıġnâ Uyardı bülbül-i nâ-şadı âb-rüy-i istıġnâ	Heyülâ-yı 'arûs-i hacle-gâh-ı şadr-ı fitratdur Rızâ -yı pür-şafâdur şimdi çeşm-i ebrû-yı istıġnâ	Gazel/7 beyt	...-/...- /...-/...-
46a	İzzet	Tâ ezelden âşinâ yâr-ı atıķumdur belâ 'Âzim-i râh-ı ebed olsam refıķumdur belâ	İbülä-yı 'aşķdan yok mâ-a' dâ ekdârımız Sâye-i Monlâda merdûd-ı tarıķumdur belâ	Gazel/6 beyt	...-/...- /...-/...-
46a	Pertev	Neş'elendüm mi şarâb-âvere şor şorma baña Dest-i sâķde dönen sâġara şor şorma baña	Serv-i pâ-mâl-i ġurâmuñ bilürem çün Pertev Sen inamzasañ eger 'ar'ara şor şorma baña	Gazel/5 beyt	.../...- /...-/...-
46b	Neş'et	Ben habâb-ı baġr-ı 'aşķum kâr u bârum şorma hıç Mevce-i ġird-âb-ı şevķüm rüzġarum şorma hıç	Neş'etâ yekt dür-i deryâ-yı feyzüm ben velî Çâr-sü-yı 'âlem içre i 'tibârum şorma hıç	Gazel/7 beyt	...-/...- /...-/...-
46b	İzzet	Vâ'izâ her tarafı merķad-i ehl-i İslâm Saña bir yer otaşı eylemiş âmâde imâm	Vâ'izâ der-geh-i Monlâya gelüp pendüñi al Diñle bu nuşᡥımı gel eylemeden va'zı tamâm	Gazel/6 beyt	.../...- /...-/...-
46b	Nâbî	Ruᡥunda bâdeden yârütüñ ki âb u tâb olur peydâ Dertünümde benüm bir ma'den-i sîm-âb olur peydâ	İrâde itse bir emr-i ta'alluķ fetᡥine Nâbî Aña eᡥrâf-ı nâ-me' müldan esbâb olur peydâ	Gazel/5 beyt	...-/...- /...-/...-

47a	Nābī	Evvel dilünü sîh-i şadâkatde kebâb it Bu mey-kededen şofra temennâ-yı şarâb it	Nābī birine bîn getirür tohm-ı ümîdün Teslim-i tevekkül-kede-i ceyb-i tûrâb it	Gazel/7 beyt	--/--- /---/---
47a	Lutfî	Derûnum yandı tâb içinde pâre-i (...) Meded ey sâkı ihsân eyle bâri sîb-i gâbgabdan	Zamîrûn Lutfî ircâ ile maqarr-ı gayrıdan kaç' it Hâbîr ol nûkte-i pinhân naẓmum naht-ı 'akrebden	Gazel/6 beyt	---/--- /---/---
47a	Râşid	'Aşîka cevr itmegi zâlim saña kâr eyledün Gıce gündüz kârımı hecrün ile efgâr eyledün	Mesleğün izmâr idi 'aşk-ı gönülde cân gibi Hayfâ kim Râşid yañıldıñ ser-i ahtâr eyledün		RD'de bulunmam aktadır.
47b	Râgıp	Ne kadar olsa edeb perde-keş-i râz baña Şûhî-i eşküm olur âh ile gammâz baña	Ben o meh-rû ile Râgıb işimi şağ itdüm İmtinân eylemestün çarh-ı çep-endâz baña	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
47b	Nābī	Zevk-i gam dülde midür dağda mı tende midür Neşve bülbüldede midür gülde mi gülşende midür	H'âh-ı nâ-h'âh olur âvîze-i gûş-ı ahhâb Nābiya her gazelün böyle hoşâyende midür	Gazel/6 beyt	---/--- /---/---
47b	Re'fet	Dil âteş dîde âteş sine âteş rûy-ı bâr âteş Gül âteş bülbül âteş gülşen âteş cüy-ı bâr âteş	N'ola yansam yakılsam Rafetâ bezm-i muhabetde Ki 'aşk âteş mey âteş hüsn-i yârî gül-izâr âteş	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
48a	Muhlîs	Derd-i 'aşkuñ merd-i şâhîb rûy-ı şeklün gösterür Geh Hülâgü gâhice Timur şeklün gösterür	Bir perî ruhsâra çârpıldum ki Muhlîş el-amân Şüretâ insândur ammâ hür şeklün gösterür	Gazel/9 beyt	---/--- /---/---
48a	Fehîm	Murg-ı gül-zâr-ı Ene'l-Hâk keşf-i râz eyler baña Nây-ı şâh Manşûr-ı bâb-ı râzı bâz eyler baña	Ben şehîd-i Kerbelâ-yı 'aşk-ı cânânım Fehîm Rûh-ı pür-feyz-i Fehîm 'arz-ı niyâz eyler baña	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
48a	Nürî	Sîlmedün göz yaşını 'aşkuñ ile ağlayanuñ Vay ahhâline zâlim saña bel bağlayanuñ	Vâ'izün kavli ri'yâsı eşer itmez Nürî Rasd gütmez işi 'âlemde cevrün şağlayanuñ	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
48b	Azmî	Çam niğün-i âh u vâh olmuş mülevvesdür dimâğ Hâzîn-i hüzn-i firâk derdüm budur senden irâğ	Çande cehd vuhş-i ter-i per eyledüm hep hepâ ' Azmiyâ taqdîr-i hakkı yok bu 'âlama mesâğ	Gazel/9 beyt	---/--- /---/---
48b	Muhlîs	Çayısı yektâ şanma dünyânıñ nice Mecnûnı var Mîlket-i 'aşkuñ kemâl-i vüs'at-i hâmûnı var	Nâzenînler nazmumı ser-zîb-i 'ikd eyler benüm Tab'umuñ Muhlîş nice böyle dîr-ı meknûmı var	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
48b	Bākī	Câmuñ etrafın kaçan kim seyr ider âvâreler Çarh-ı mînâ-fâmı güyâ devr ider seyyâreler	Şâh-bâz-ı tab'umuñ pervâzuñ urmaz kimseler Çäre ey Bākī hemân olur öñtünce varalar	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---

49a	Emrāh	Mey degül mey-ḥaneyi görmek merākumdur benüm Meclis-i mest-āneyi görmek merākumdur benüm	Ḥaḳ beni ayırmasun Emrāḥ gibi gülmeden Şad olup güller gibi gülmeḳ merakumdur benüm	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---
49a	Bekir	Şabā mülküñ virür bāde Yaḳar Çın mülküni aḫir	Gider 'aşıklarun dāda Bekirün şehr-i Bağdāda	Mesnevi/ 6 beyt	---/--- ---/---
49a	Zihnī	Ṭaḡıtunca şabā zülfün Ḥarāb eyler ḫaṭ-ı zülfün	Elinden Zihnī (i) feryāda Fer ü berdür ger belā zülfün	Gazel/6 beyt	---/---
49b	Nedīm	Mest-i nāzum kim büyüdü böyle bī-pervā seni Kim yetiştürdi bu güne servden balā seni	Ben dedikçe böyle kim kıldı Nedimi nā-tüvān Gösterür engüşt ile meclisdeki minā seni	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
49b		'Aşık-ı dil-zedenün bir gülüne göz dikenün Şahra-i gül-zār tümüimde dikenler batsun		Matla' beyt	---/--- /---/---
49b	Sa'id	Çāre şad-zaḫma dūçār olsa bulur çāresünü Ṭālī' i yār olanuñ yār şarar yarasunu	Bir gazeldür iki tazmīn-i müşelles üç beyt Şa' iriñ dört kılar dīde-i nezzāresünü	Gazel/7 beyt	---/--- /---/---
49b		Atlan taşdur şehā zann itme Mecnūn kabrine Recm ider her sebz-i felek dil-dāra zendür diyü		Ferd	---/--- /---/---
49b	Lüzümī	Şāh-ı ḫüsnün mülk-i 'aşkı rām idüp fermānuna Çekdi ṭıḡra kaşlarun şāh-āne-i 'ünvānuna	Ey Lüzümī nüşba-yı şī riñ vefā kânūnidur Ehl-i diller nev-be-nev ta'lim ider cānānuna	Gazel/8 beyt	---/--- /---/---
50a	Subhī	Māh-ı rüyün göricek 'aksini yār āyinede Ḥüsnüne mā'il olup itdi karar āyinede	Şubḫiyā şeker-i lütfuyla Cenāb-ı zīver Ṭıṭī-i ṭab'um ider nazm-ı nisār āyinede	Gazel/6 beyt	---/--- /---/---
50a	Gālib	Baḡlanup zülfünde bozdum ahdi de peymāni da Çeşmüni gördüm unıtdum derdi de dermāni da	Çünkü derd ehline hep bī-gānelerdür çāre ne Sen daḫi yād itme Gālib şabri da şāmāni da	Gazel/6 beyt	---/--- /---/---
50a	Aynī	Yād eyledüm ebrūlarunı ḫançere düşdüm Baḡdum ruḫ-ı pür-tābuña ateşlere düşdüm	' Aynī nazār itmem vatanum olsa da cennet Ġam şehri dinür adına bir boş yere düşdüm	Gazel/5 beyt	---/--- /---/---

50b	Aynî	Fîtne-i âhîr-zamân cādū-nişândur perçemûn Âfet-i cân dil-sitân bir bî-emândur perçemûn	Bir şeb-i yeldâda 'Aynî dînledi tûl u dirâz Fenn-i sîhr ü fîmeden bir dâsitândur perçemûn	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--	AD'de 7 beyttür.
50b	Nedîm	Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek Hep esirüdüdür begüm hatta dil-i nâ-şâda dek	Kilk-i 'ayyârûn 'aceb nâ-refte râh açdı Nedîm Hâne-i endîşeden gül-zâr-ı isti'dâda dek	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--	
50b	Nef'î	Hem kadeh hem bâde hem bir şûh sâkıdür gönül Ehl-i 'aşkuñ hâşılı şâhib-mezâkıdır gönül	İtse Nef'î n'ola ger gönlüyle dâim bezm-i hâş Hem kadeh hem bâde hem bir şûh sâkıdür gönül	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	
51a	Hâşmet	Âhertün râhatını iste ki râhat bulasun Vâdi-i ğadre sülûk etme selâmet bulasun	Hâşmetâ mâl-i menâşibda merâtib arama Âdemiyyetde çalış pây-e-i rif'at bulasun	Gazel/8 beyt	././-- /./--/./--	
51a	Neş'et	Kılıcı kanlı eli kanlı dili kanlı güzel Çeşm-i cellâdi yamân cân alıcı kanlı güzel	Ceyş-i hûbânûn' odur şimdi sipehsâları Neş'et ol devlet ü ikbâl ile 'ünvânlı güzel	Gazel/5 beyt	././-- /./--/./--	
51a	Muhibbî	Tende cânım yoĝ iken ben îalib-i cânân idüm 'Aşk şahrâsına düşmüş zâr u ser-gerdân idüm	Ey Muhibbî hâft-ı ğam yazılmadan cân levhine Ben belâ bezmünde geh nâlân u hem giryân idüm	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	
51a	Said	Zâr u hâr u mübtelâ bir nây bir ben bir gönül Şûr u şer rüsvâ belâ bir nây bir ben bir gönül	Pey-rev-i Râ'if rumûza vâkıf 'arîf [ü] Sa'id Kâşif-i zengin edâ bir nây bir ben bir gönül	Gazel/7 beyt	--/./-- /./--/./--	
51b	Nef'î	'Aşîka ta n etmek olmaz mübtelâdur n'eylesün Âdeme mihr ü muhabbet bir belâdur n'eylesün	Olmasa Nef'î n'ola dil-beste zülf-i dilbere Ta 'b-ı şûhî dâma düşmez bir hümâdur n'eylesün	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--	
51b	Nazîm	Nihâyet yok kazâ-yı 'aşka menzil kânde ben kânde Güzer-ğâhum miyân-ı baħr u sâhil kânde ben kânde	Nazîmâ şaħs-ı himmet küşte-i şemşir-i baħtumdur Yine şevâ felekden hayf kâtil kânde ben kânde	Gazel/5 beyt	././-- /./--/./--	
51b	Pertev	Hâlün ey üftâde düşdükke beyân lâzım saña 'Arz-ı hâl ol şâha vir kim her zamân lâzım saña	Sen ki fermân-rân-ı iklîm-i nûkte-dân lâzım saña Pertev âsâ bir nedîm-i nûkte-dân lâzım saña	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	MPD'de 6 beyttür.
52a	Kâzım	İntizâr-ı 'aşık nâ-kâmuna fûrkat gibidür Merd-i me'yûsi tesellide şemâtet gibidür	Kâzıma toĝrı söze böyle itme sen ikdâm Saña dâ'im kara taĝ cây-ı ikâmet gibidür	Gazel/11 beyt	././-- /./--/./--	
52a	Râtip	Yârsız zevk-i cihân 'aşîka miñnet gibidür Sîm ü zer olmayıcak 'akla belâhet gibidür	Görse eş 'arımı hayırtın kalırdı şâ'ir Râtip ol nâdire-gü hâşılı Şevket gibidür	Gazel/8 beyt	././-- /./--/./--	

52a	Nâilî	Yâre baş egme ulû'l-emre itâ'at gibidür 'Aşıkun zülfiñe bend olma riyâset gibidür	'Ömrün efvün ide müftî-yi atamun Mevlâ Baht-i îhâişası dîne i' hânet gibidür	Gazel/10 beyt	..-./.- /..-./.-
52b	Safvet	Şivesiz yâr kinâsâda ki şüret gibidür Öyle cânsız şaneme tapma hamâkat gibidür	Şâ'ir-i mâhîr olur müñşî-i Mollâ-i şenâ 'Abd-i der-gâhnuñ en kem-teri Şafvet gibidür	Gazel/8 beyt	..-./.- /..-./.-
52b	Durdu Dede	Küy-i bîmâr 'aşık-ı mihnet-keş cennet gibidür Bir kâsem-i mülâkât âña vuşlat gibidür	Şafvet ü Kâzım u Râtibe Nâ'île üstâd Fen-i eş'ârda Durdu Dede Şevket gibidür	Gazel/6 beyt	..-./.- /..-./.-
52b	Râgîb	Ehl-i dil-âram ider her kânde kim râgbetlenür Kâh olur gurbet-i vañan kâh vañan gurbetlenür	Râgîb olsun iltifât itsün de bir 'âlî-himem Şî'r-i pâküm gör nice Taliblenür Şevketlenür	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
52b	Lafzî	Yâr ile zevk-i cihân 'aşıkâ cennet gibidür Merd-i bâ'âşk u hevâ ya'nî hamâkat gibidür	Lafzî 'âlemde müzevvirliğe râgbet itmek Meclis-i şer'î şadâkatle hüyanet gibidür	Gazel/10 beyt	..-./.- /..-./.-
53a	Tevfik	O perî işve-i tannâz-bere âfet gibidür Pister-i vuşlata almak katı zahmet gibidür	Tevfikâ zevküne bak işbu egrü sözi kes Cevr-i yâr 'aşıkuna luft-ı mürevvet gibidür	Gazel/16 beyt	..-./.- /..-./.-
53b	Müşâk	Yeter ey çeşm-i siyeh dîdelerüm kan itdüñ Pertev-i 'aks-i ruñuñla beni süzân itdüñ	Saña Müşâk olalı tâc u kabâdan geçdüñ Ey hamâm beççesi sen çokları 'uryân itdüñ	Gazel/7 beyt	..-./.- /..-./.-
53b	Rühî	Belde hançer n' için ol şüb-ı cefâ-cü götürür İki şimşürüñi hod ol iki ebrü götürür	Ne kadar Rühîye luft eyler iseñ lâykıdır Ki senün bâr-i ğamî 'aşıkunı hep o götürür	Gazel/6 beyt	..-./.- /..-./.-
53b	Fuzulî	Mesken ey bülbül saña geh şâb-i güldür geh kafes Nice 'aşıkunı ki âhundan tutuşmaz hâr ü has	Ey Fuzulî ger saña cem'iyet-i dildir murâd Bâğla bir dil-dâre göñlün ğayrıdan peyvend kes	Gazel/6 beyt	..-./.- /..-./.-
54a	Müşâk	Ver bâde eya sâkî birâz def-i ğam olsun Neyzen ney-i hem-demle ki dem üzre dem olsun	Müşâk -ı suhanver şeh-i iklîm-i şafâdur Destünde anuñ şubh u mesâ câm-ı cem olsun	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
54a		Bir zamân görmedi hiç rüy-ı şafâ dîdelerüm Geçdi eyvâh bütün âh ile şâm ü seherüm Oldı âtes-kede derd ile şimdi yerüm Kâlmadı âh cigar-i zillet-i tende eşertüm Nice âh eylemeyem âh yanıkdur cigertüm	Baña düşman olanın düşmeni Allâh olsun İşi 'âlemde bütün nâle-i cân-ğâh olsun Düzahtlerle yakup âteş-i hem-râh olsun Ey gönül hânesünü yıkan bir âh olsun Nice âh eylemeyem âh yanıkdur cigertüm	Muham mes/5 bend	..-./.- /..-./.-

54b	Tevfik	Nâle-i âh [u] fiğân güllerde yok bülbülde var Buy-i müşk jāle-i ter bülbülde yok güllerde var	Râz-ı esrâr eylemez Tevfik neden küyundadır N' eylerem şerm-i hayâ bülbülde yok güllerde var	Gazel/5 beyt	--/./--- /./---/./---
54b	Muhibbî	Leşker-i ğam âh kim dil kişvertün yağma ider Ancağ anuñ def'ini cām-ı mey-i hamrâ ider	İdeli şekker lebi şîrîn zebānuñ vaşfını Bu Muhibbî tab'unı tûfî gibi güyâ ider	Gazel/5 beyt	--/./--- /./---/./---
54b	Gâlib	Gül âteş gülbün âteş gülşen âteş cüy-bâr âteş Semender-ınyinetân-ı 'aşka besdür lāle-zâr âteş	Meger kâlik-i sebük-cev'lānuñ olmuş germ-rev Gâlib Zemîn âteş zamān âteş bütün nağs u nigâr âteş	Gazel/9 beyt	---/./--- /./---/./---
54b	Haşmet	O zâlim dâğ-ı 'aşkı sîneme yakmış yakışdırmış Çerâğ-ı hâsima pertev verüp yakmış yakışdırmış	Çerâğ itdi beni Haşmet o zâlim bezm-i luftunda Fetl-i îğâğ-ı 'aşkı sîneme yakmış yakışdırmış	Gazel/5 beyt	---/./--- /./---/./---
55a	Aynî	Giderüz mekteb-i ehl-i dile feyzi kaparuz Okuruz mes'ele-i 'aşkı kitâbı kaparuz	Feyz-i akdesden olup tab'uma Aynî imdâd Şî'rîñ envâ'ını Hassân gibi a'lâ yaparuz	Gazel/5 beyt	---/./--- /./---/./---
55a	Aynî	Geydi gördüm meh-cebñüm bu gice rü'yâda fes Şâh-ı hüsne tâc ile ta'bîr olur ma'nâda fes	Baş kabak yalun ayak gördi beni bildi o şüh Çünkü vardır Aynî a'lâda fes ednâda fes	Gazel/7 beyt	--/./--- /./---/./---
55a	İzzet	Yâr ile bir iki mey üç şularında atduk Dördi geçmiş idi sâ'at beşe vardı yatduk	On sekiz sufre-i ihşâna degişmem İzzet Nân-ı Monlâyı ki biz ni'met-i ğayre tatduk	Gazel/7 beyt	---/./--- /./---/./---
55b	Nedîm	Taħammül mülküni yıkdum Hülâğū ğan mısın kâfir Amân dünyâyı yaqdum âteş-i süzan mısın kâfir	Nedîm -i zâr bir kâfir esîr itmiş işitmişdüm Sen ol cellâd-ı dîn düşmen-i îmân misuñ kâfir	Gazel/8 beyt	---/./--- /./---/./---
55b	Râgib	Ħarâbâti görenler her biri bir hâletün söyler Şafâsuñ naql ider rindân [u] zâhid şikletün söyler	Perîşân hâturum[da] nükte-i serbeste-veş kaldı Ne kimse Ħikmetün añlar ne Râgib illetün söyler	Gazel/7 beyt	---/./--- /./---/./---
55b	Emrî	Senüñ fülül beñün varsa benüm dâğ-ı sıyâhum var Senüñ sünbül şaçuñ varsa benüm de dūd-ı âhum var	Senüñ kandan sirişküñ var ise ey dide-i Emrî Benüm siz [u] derünumdan gelür çok âh u vâhum var		---/./--- /./---/./---
55b	Muhibbî	Gülşen-i hüsñün gören firdevs-i a'lâdan geçer Cür'a-i la'lün için cām-ı muşaffâdan geçer	Bilsem eşküñ niçün itmez göñlüne yârüñ eser Dirler elmâs ey Muhibbî seng-i Ħarâdan geçer	Gazel/5 beyt	--/./--- /./---/./---
					ED'de 6 beyt.

56a	Hüstre	Kınyâ buldum görünce hâk-pây-i dilberi İşim altun eyledüm sevdüm civân-ı zer-geri	Hüsrevâ gördüm lügatde eşkimün evşâfını Ahteri kevkeb dimiş çevher şîhâh-ı cevherî	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56a	Rûhî	Mürğ-i dil 'ançadur olmaz degme bir rişteyle bend İster ol zülf-i semen-bû gibi bir müşkîn kemend	Bu dalı hâlümce çok mahbûb gördüm Rûhiyâ Görmedüm bir öyle nâzik-tab' u şûh-ı şeh-levend	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56a	Nâbî	Nev-bahârûn maqdemünden geşt-i gülşendür murâd İ'tidâl-i faşldan âsâyış-i tendür murâd	Anda istiğnâ var ammâ bunda zülîl-i bendegi Nâbiyâ terk-i murâd itmekden ahsendür murâd	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56a	Haşmet	Âherî sühte-dil eyleyemez nâr-ı hâsed Yanar ol âteş ile sîne-i bed-kâr-ı hâsed	Âdemün kâddîni ham-geşte-i hürmân eyler Haşmetâ saht-girândur çekemem bâr-ı hâsed	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56a	Râşid	Uğra yâre ey şabâ benden peyâm olsun götür Hâl-i zârum bildirür bir çift kelâm olsun götür	Sakî şadîk bendedür terk itme cân-ı Râşidi Hizmetünde bu sefer de bir gülâm olsun götür	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56a	Haşmet	Sîne pür-dâğ olmasa gürmez ele matlûblar Şayd olunmaz ey gönül naqñnesiz mahbûblar	Sâyesünde gam yer ekser hâsret ol nân-pâreye Bildigüm Haşmet kibâr-ı devlete mensûblar	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--
56b	Muhibbî	Meclis-i meyde öper çün leb-i dildâr-ı kadeh Ölicek eyleyeler toprağımı bâr-ı kadeh	Çâre olmadı lebün öpmege cân geldi lebe İy Muhibbî içelüm 'aşkuna gel bârî kadeh	Gazel/6 beyt	--/./-- /./--/./--
56b	Nef'î	Pür-şafâ dâim dili bir şûh hem-demdür kadeh Tâ ezelden meclis-i rindâna mahremdür kadeh	N'ola pür şevk etse dünyâyı dil-i Nef'î gibi Rûz(i) gâra yâdigâr-ı meclis-i Cemdür kadeh	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56b	Nef'î	Ölmeğ âsân 'aşuğa bir dem firâk-ı yâr güç Böyle müşkül derd esîri hastaya tîmâr güç	Ol sa Nef'î n'ola ger endişesiyle hem-zebân N'eylesün yâ şöhet-i yârân-ı nâ-hem-vâr güç	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56b	Alî	Dime ibrâm ile ol serv-i dil-ârâm olmaz 'Aşuğa mâ'il olur böyle dil-ârâm olmaz	Dâver-i devr-i zamân şâh-ı cihânun 'Alî Pây-ı bûsi gibi ehl-i dile bir kâm olmaz	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--
56b	Sâbit	Alup ağuş-ı merâma yâri râm itmek de güç Yârsuz 'azm-i temâşâ-yı merâm itmek de güç	Sâbitâ dil-dâra çok yâr oldığı-çün n'eylesün 'Âlemün itmâm-ı kârûn iltirzâm itmek de güç	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--

56b	Alî	Al câme ile o meh-pâre kaçan kim şalınur Tutuşur halk-ı şehire bir âteş şalınur	‘İd-gehden güzter itdükçe o şeh ey ‘ Alî Herkesi hayret alur aña bakılur qalınur	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
57a	Nedîm	Hâddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş saña Mey süzülmüş şîşeden ruhsâr-ı âl olmuş saña	Yok bu şehri içre senün vaşf etdiğün dilber Nedîm Bir perî-şüret görümmüş bir hayâl olmuş saña	Gazel/8 beyt	..-./.- /..-./.-
57a	Veysî	Müjeñdür bîşe-zârî şîr-i merdüm-girdür gamzeñ Anuñ-çün kanuna erbâb-ı ‘aşkuñ sırdür gamzeñ	Dil-i Veysî tütalum fâs-ı pülâd-ı sipîhr olmuş Hâlâş olmaz yine tîr-i kâza-te şîrdür gamzeñ	Gamzen/ 5 beyt	..-./.- /..-./.-
57a	Leylâ	Yâd-ı ruhsârıñla eşküm cüy-bâr-ıtdüm bu şeb Dâğlarla sînemi reşk-i bahâr itdüm bu şeb	Dilde Leylâ dâğ açup ser-tîz-i ebrûlarla âh Dâğlarla sînemi reşk-i bahâr itdüm bu şeb	Gazel/9 beyt	..-./.- /..-./.-
57a	Nefî	Bıldürdüm derdümi bir âh ile cânâne hep Qorqarum süz-i derünumdän felekler yana hep	Olmaz ey Nefî bu vâdide bentümle hem ‘inân Gelsün esb-i tab‘una mağrûr olan meydâna hep	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
57a	Haşmet	Qoçmak isterseñ o şühi meclis-i rindâna at Sâ‘id-i ‘ısyânî şofra gerden-i gufrâna at	Tahta-i remmâle döndük igbirâr-ı hecr ile Qur‘a-i teşhîri Haşmet da‘vet-i cânâna at	Gazel/6 beyt	..-./.- /..-./.-
57b	Vehbî	Var dâmen-i Yûsuf gibi bir pâk etek tüt Annâ ki şakın çıkmasun elden ana pek tüt	Dizgin gerecek yok saña bu ‘arşada Vehbî Esb-i kalemtün sen de ‘inânıñ çekerek tüt	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
57b	Pertev	Qılmışdı tecelli-i âzîmî nür-i mahabbet Her mezrası olmuş idi bir tîr-i mahabbet	Pertev yaraşur hâl-i siyeh gerden-i yâre ‘İndümde de odur kul-kul-ı kâfîr-ı mahabbet	Gazel/5 beyt	..-./.- /..-./.-
57b	Pertev	Gönül ser-mest-i şabrın çeşm-i terdür câm-ı lebrîzi Ne yapşam seyr-i ruhsâr eylesem ah-ı seher hîzî	İden çün mihr ü meh-i rüşene yüz â‘zam-ı Pertev Kemâl-i ‘aşk-ı Mevlâna hayâl-i Şems-i Tebrîzî	Gazel/4 beyt	..-./.- /..-./.-
57b	Pertev	Mâhcık istesem ol mehden eger anna dir Göricek eşkümü bu çıp çıp iden buvvâ dir	Çün bîñ tıfl-ı dîli kim vîre çobân eline Pertev -i dil-şudemüz öylelere hoppa dir	Gazel/7 beyt	..-./.- /..-./.-
57b	Pertev	Dürülmüşe güyâ ruh-ı dîl-ber hem ağlar hem güler Şanki bir ebr-i şafaq-ı peyker hem ağlar hem güler	Pertev -i şeydâ gibi kîlk-i ner-i dîl-keş-i harîr Şive-i âzâdî cem‘i eyler hem ağlar hem güler	Gazel/7 beyt	..-./.- /..-./.-

57b		Kösteği feresde ma 'zürdür hele bu ma 'nâda Köhne pâ-bend-i tevekkülde turur mi civân	Kocamağdan silinüp arpalığı nâ-çârûn Şimdi iştabl-ı rû' yâsunda ne arpa yer ne şaman	Kit'a	--/./-- /./--/./--	
58a	Nedîm	Gül-zâra şalın mevsimidür geşt ü güzârûn Vir hükümünü ey nağl-i çemen köhne bahârûn Dök zülfini semmür gibi â' rîzûn üzre Vir hükümünü ey serv-i revân köhne bahârûn	Bir mişrâ' işitdüm yine ey şûh-ı dil-ârâ Bir hoşça da bilmem ne demek istedi ammâ Ma' kûl didi zann iderüm anı Nedîmâ Ver hükümünü ey serv-i revân köhne bahârûn	Murabba /4 bend	--/./-- /./--/./--	ND'de 5 bendir.
58a	Akif	Şeb midür bu yâ sevâd-ı âh-i pinhânum midür Şem'-i meclis-i şu 'le dâğ-i nümâyânum midür Bilmez oldum sâkiyâ derd-i firâk-ı yâr ile Mey midür yâhûd sirişk-i çeşm-i giryanum midür	Dil zağum-dâr u nigeh hayrân ü dîde eşk-bâr Sine pür-süz u ciger pür-hûn u ten zâr u nîzâr Hâşlı oldum harâb ammâ ki bilmem 'âşikâr Eyleyen böyle beni cânım mı cânânum midür	Murabba /3 bend	--/./-- /./--/./--	
58a	Akif	Degil cevri-i felekden şekve vü devrândan feryâd Şu vahşet-ñânede nâ-büde-i yârândan feryâd	Ne cem'-i servet-i dünyâ ne kesb-i râhat-ı 'ûkbâ Bu bâzâr-ı fenâda ' Âkifâ hüsrandan feryâd	Gazel/7 beyt	---/./--- /./---/./---	
58b	Aynî	Bend itdi dili zülfüne sevdâ-yı mahabbet Mecnûnunu buldı yine Leylâ-yı mahabbet	Medh eyleyeli la'l-i leb-i dil-beri ' Aynî Mest itdi beni neşve-i şahbâ-yı mahabbet	Gazel/7 beyt	--/./-- /./--/./--	
58b	Aynî	Ey şanem kaddûn elifdûr kaşna yâ didüler Cîme teşbîh idicek kâkülüne lâ didüler	Yine medh eyledi ' Aynî şeker-i la'l-i lebûn Anı yârân işidüp tûfî-i güvâ didüler	Gazel/5 beyt	..--/./--- /./--/./..-	
58b	Aynî	Dil durmaz o gîsü-yi siyeh-kâr ile oynar Divâne çocukdur ki varur mâr ile oynar	' Aynî yine medh itdi o tıflın leb-i la'lûn Geh bâde ile gâhice eş'âr ile oynar	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	
59a	Aynî	Ol şanem zünnâr-ı deyr-i hüsne gîsü koymuş ad Nâr u nûri şu 'le-efrûz eylemiş rû koymuş ad	Bir nazarda ' Ayniyâ Hârût'ı mebhût itmege Sihre ebhâs öğredüb çeşm-i sühan-gü koymuş ad	Gazel/7 beyt	--/./-- /./--/./--	
59a	Râgib	İdüp piçide zülfün hâl-i 'anber-fâma uydurmuş Sevâd-ı mülk-i hüsntûn mâh-rüyum şama uydurmuş	'Aceb mi peyrev-i ebnâ-yı 'aşr olmuş ise Râgib O da vâdt vü refiârûn bakup eyyâma uydurmuş	Gazel/5 beyt	---/./--- /./---/./---	
59a	Aşkî	Ey şems-i tay 'aşkuñ ile dil bağladı sevda Ey bedr-i dü-câ cânımı kıldum saña ahrâ	'Uşşâk ile meşhûr-ı cihân oldı bu ' Aşkî 'Aşk âteşi kalbünde anıñ ola mı peydâ	Gazel/5 beyt	--/./-- /./--/./--	

59b	Aynî	Zâr u girvân mübtelâ bir nây bir ben bir gönül Çâk-dil şeydâ belâ bir nây bir ben bir gönül	Ehl-i hâl ü şâ irân u 'aşkâna eyledi Fâhr u meydân u şalâ bir nây bir ben bir gönül	Gazel/10 beyt	--/-.-- /-.--/-.--
59b	Aynî	Dilde fikr-i sebz-i haftûn nev-bahârumdur benüm Sînedê şevk-i 'izârûn lâle-zârumdur benüm	Lêşker-i gâmdan şehâ 'Aynî kuluñ itmez hâzer Zahm-i tûg-i gâmezler âhen-hîşârumdur benüm	Gazel/5 beyt	--/-.-- /-.--/-.--
59b	Garibî	Ne bâğuñ hasretündendür bu âh [u] zârûn ey bülbül Ne dâğuñ miñnetindeñdür 'aceb âzârûn ey bülbül	Budur vehmi zamân-ı haşre dek bu h'vâb-ı gafletden Ġaribî -veş açılmaz baht-ı hecrüñ taruñ ey bülbül	Gazel/7 beyt	---/-.-- /-.--/-.--
60a	Rızâ	Şimdi düşdi gönülümüz ol afetüñ sevdâsına Toldı keşti-yi gönül hützn-i elem deryâsına	Olma mahzûn ey Rızâ şabr eyle aślâ çekme ğam Yalvaran mahrûm olur mı şıdk ile Mevlâsına	Gazel/5 beyt	--/-.-- /-.--/-.--
60a	Fehîm	Giderdük kâr-ı 'akl-ı râ'y ü tedbire peşimânuz Bakub bir şüret-i âyine-i takdîre hayrânuz	Bize 'arz-ı cemâl etmez mi Belkıs-ı emel âhîr Fehîmâ hâtem-i dâg-ı maħabbetle Süleymânuz	Gazel/5 beyt	---/-.-- /-.--/-.--
60a	Nev î	Sentûñ mahzûnuñ olmaq baña şadân olmadan yegdür Ġamuñla ağlamak illele ħandân olmadan yegdür	Şarâb-ı 'aşk ile Nev î gibi mest-i müdâm olmaz Binüb bu ni' met-i dünyâya hayrân olmadan yegdür	Gazel/5 beyt	---/-.-- /-.--/-.--
60a	Vehmî	Defter-i vaş içre defn idük nişân u nâmumu Sâh-râh vâdî-i hicrân da şor peygâmumu	N' eyleyüm âh itmeyem ben Vehmî -i şeydâ gibi Şubh u şâmi ħal ider keş bulmadum eyyâmumu	Gazel/5 beyt	--/-.-- /-.--/-.--
60b	Fehîm	Gelürse ceşş-i haft-ı çâr-erkânî çalar çarpar O kâfir 'akl u dîn u şabr sâmânî çalar çarpar	Fehîmâ şâ irân-ı bü'l-heveşde kalmamış inşâf Kânâ' at eylemez mazmûna dîvân çalar çarpar	Gazel/10 beyt	---/-.-- /-.--/-.--
60b	Bâkî	Bir lebi gonca yüzi gül-zâr dirseñ işte sen Ĥâr-ı ğamda 'andelîb-i zâr dirseñ işte ben	Bâkıyâ Ferhâd ile Mecnûn-ı şeydâdan bedel 'Âşık-ı bî-şabr u dil kim var dirseñ işte ben	Gazel/7 beyt	--/-.-- /-.--/-.--
60b	Bâkî	Ġarç ider 'asîleri bir kaître âb-ı mağfîret Var kıyâs it vüs'at-i deryâ-yı rahmet neydügin		Beyt	BD'de 11 beytten oluşan bir gazeldir.
60b	'Arşî	'Aşk ile bir bülbül-i nâlân dir iseñ işte ben Bâğ-ı hüsne bir gül-i ħandân dir iseñ işte ben	' Arşiyâ cân u dili ħahrında pâ-mâl eyleyüp Mübtelâ-yı derd-i bî-dermân dir iseñ işte ben	Gazel/6 beyt	--/-.-- /-.--/-.--

61a	Aynî	Ey meh gice rüyâda görüp zülfün uyandım Sevdâna boyandım Gündüz ruĥ-ı pür-tâbuñı bûs itdüm utandım Âreşdür o yandum	Ķan ağlamadan ĥasret-i didâr ile her-dem Tûfân-ı belâyam 'Aynî iki çeşmüm gibi taldım da boşaldım Çün seyl bulandım	Müsteza d/9 bend	--./-- ./--./-- ./--
61a	Aynî	'İşret-geh-i Gülşende bu gün lâle piyâle Döndi gül-i âle 'Arz eyledi mihr ü 'arak-ı jâle piyâle Fer virdi hilâle	'Aynî bu gice bezmimüzi eyledi rüşen Nür-ı mey ile şen Âğuşımı ol mâha idüp hâle piyâle Söz yok bu vişâle	Müsteza d/7 bend	--./-- ./--./-- ./--
61b	Aynî	Güller kızarur şerm ile ol gonca gülünce Ruĥsâr öpülünce Sünbül ĥam olur reşk ile kâktül bükülünce Gâhî çözülnünce	Cân virmek ise kaşduñ eger 'aşk ile Fıñhat 'Aynîye ne minnet Ĥâk-ı der-i dil-dârdan ayrılma ölünce Tâ maĥşer olunca	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
61b	Nürî	Bir büse didüm başuñ için eyle 'inâyet Ey şûĥ-ı letâfet Pür-çîn-i ġazab baĥdı didi bunca muĥabbet Ey rind-i melâmet	Nürî geçe bilmez heves-i ĥal ü tutaĥdan Gül-gün lebünden Ĥâkinde қоқar olsa daĥı bû-yı muĥabbet Tâ rüz-ı kıyâmet	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
61b	Pertev	Ĥayret-zede-i ĥüsnüñ iken zülfê dolandım Ruĥsârını andım Gencînede bir mâr-ı siyehle oyalandım Kâkülleri şandım	'Aşkuñla gönül her ne didiyse baña ittdüm Ĥaynusun unuttum Rüsvây olup şimdiki her renge boyandım Pertevden utandım	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
62a	Nedîm	Ey şûĥ-ı kerem-pîşe dil-i zâr senüñdür Yok minnetüñ aşlâ V'ey kân-ı kerem anda ne kim var senüñdür Pinhân u hüveydâ	Bir büse-i cân-baĥşına vir naĥd-i ĥayâtı Ger kâ'îl olursa Senden yañadur söz yine bâzâr senüñdür Ey 'aşık-ı şeydâ	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--

62a	Pertev	Ey baht uyan haç-i siyeh-târ sentüdüdür Hem-reng olasuñ tâ Gencine sentüñ olmaz ise mâr sentüdüdür Var eyleme şekvâ	Nezzâreye lerze dile hayret virür ancaç Pertev yine hoşnüd Ey serv-i hırâmum yüri refîâr sentüdüdür Çün fitne-i ber-pâ	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
62a	Fehmî	Hürşîd-i cihân oldı bu dil hüsnüñe hayrân O gözleri şehhâr Vaktâ ki gözüm gördi yüzüñ oldı perişân 'Aklum ile efkâr	'Aşk ile düşüp âteş-i sızâna Fehmî Ey cevr-i kadîmi Cevrtüñle cüdâ oldı hemân hâk ile yeksân Rahm eyle sitem-kâr	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
62b	Gâlib	Çeşmüm acı yaş ile ağularla kanupdur Cism ise yanupdur Ol zülf-i siyeh n' eyleyüm efsâne şanupdur Göñlüm uşanupdur	Ol kâfir-i bed-kîş edicek zülfüñi tâlân Gâlib kılup imân Güftâr-i perişâma hayfâ inânupdur Dâme tolanupdur	Müsteza d/9 bend	--./-- ./--./-- ./--
62b	Pertev	Ser tâ-be-kadem şu'le-i 'aşkum şererüm yok Ammâ nelerüm var Yandı dil ü cânım gam ile eşk-i terüm yok Dağî beterüm var	Âlayış-i dünyâdan ibâ ideli ey dil Vey Pertev -i bî-dil Dîbâ-yı zer-ender-zer-i mühre nazarum yok Üstinde yirüm var	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--
63a	Na'imî	Ödürdi beni gamzelerün kanıma bir bak Ey çeşm-i gazâlüm Sînemde yanar âteş-i sızânıma bir bak Def' eyle melâlüm	Tenhâsına çekdi didi bî-çâre Na'imî Gül gül ki güñidür Cürmîme bedel bu kibir ihsânıma bir bak Seyr eyle vişâltüm	Müsteza d/4 bend	--./-- ./--./-- ./--
63a	Fazlı	Ey serv-i sehî sen geleli nâz ile bâğa Ser çekmede 'ar'ar Çok 'âlî-nesebler özünü şaldı ayağa Hâk oldı şanavber	Ger Fazlı gözi dünyâdan ağlar gider isem Zülfüñ hevesiyle Rahmet yağışı tobrağınuñ üstüne yağa Kabr ola münevver	Müsteza d/7 bend	--./-- ./--./-- ./--

63a	Emrāh	'Aşkuñ ezeli 'aşıkā ilhām-ı Hudādur Bir neş'ê-nümādur Tahkiğ-i gönül şehrine pür-nür-i ziyādur Minhāc-ı hüdādur	Emrāh güher izhār idüb ehli-i hüner ister Ya'nî dürer ister Hāç-ı der-i cānānda gerçi fuğkaradur Ammā şū'arādur	Müsteza d/7 bend	--./-- ./--./-- ./--	Mehmed Said Pertev Paşa'ya aittir.
63b	Pertev	Hāşretle bu şeb gāh yatup gāhi uyandum Hep o mehi andum Egience idüp h'āb-ı hayālün oyalandum Tā şubha dayandum	Nağdine-i cān elde geziüp dehri iolaşdum Çok şūha şataşdum Pertev dil-i bî-çāreye bir çāre arandum Bîñ derd kazandum	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--	
63b	Lutfi	Ol eşhep ü eşrefe nîk-i mesken-i balā Der'arş-ı mu'allā Bürhānı anıñ şems gibi oldı hüveydā Der'ālem-i 'izā	Şeyhüm şerefi-ālemi kılmışdı münevver Lutfi gibi kem-ter İhlās ile ol şehe kul itdi bizi Mevlā Sübhānā hamdā	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--	
63b		Eylemişüm 'aşkuñ ey gül'izār اختره بشر ادثار	Güneş gibi bulduñ cihānda nigār اشهره بشهر اشهار	Gazel/10 beyt	--./-- /-	Şiirin mahlası yok.
64a	Ca'feri	Gel 'ārif isen al'haberi ma'na erenden Bî-şek ü gümān ol Bu dünyentün el çek dükelî derd-i seründen Sultān-ı cihān ol	Ey Ca'feri gel sür yüzünü yār eşigine Ki ol kıble-i cāndur Kıl cismiñi cānuñi fedā mā-ħazerinden Hoş rûh-ı revān ol	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--	
64a		Durmuş ne güzel mehveş-i hoş kad nazarumda Kāmet-i balā Muşhaf yüzü tefsir ile ebeced nazarumda İnnā feteħnā	Yer ile göğün lengeridür ilm ü karar Evvil-i başdan Deryā-yı kerem la'l-i zeberced nazarumda Gevher-i yektā	Müsteza d/5 bend	--./-- ./--./-- ./--	Şiirin mahlası yok.
64a	Müştak	Ey serv-i sehī-kāmet-i bostān-ı melāhat Tübā-yı nezāket V'ey gülbün-i nāz çemen-istān-ı letāfet	Bir ben degilüm şimdi cihān hüsine Müştak Bîñ şevk ile 'uşşāk Hāyrān-ı temāşā-yı cemāl oldı tamāmet	Müsteza d/7 bend	--./-- ./--./-- ./--	

		Arayış-ı cennet	Yâ Rab bu ne hikmet			
73a	Arif	Kadrüm ola ber-ter şeref-i nâdd-ı 'Alîden Nusret bulayum dem-be-dem imdâd-ı 'Alîden Meydân-ı muhabbetde ki feryâd-ı 'Alîden Şeh-zâde-i 'âlî iki şimşâd-ı 'Alîden Yâ Rab beni dür eyleme evlâd-ı 'Alîden	Evsâf-ı 'Alî oldı benüm ma'den [ü] kânüm Evlâd-ı ciger-pâresidür cân u cânânüm Ârif-i dil erbâb-ı haşkâatde mekânüm Bu nuşk-ı şerif oldı benüm vird-i zebânüm Yâ Rab beni dür eyleme evlâd-ı 'Alîden	Muham mes/5 bend	--./-- ./--./--	
73b	Nâdî	Razıyüm her ne iderse baña serv-i sementüm Tîg-i cevri ile şad-pâre kılarısa bedenüm Rûz-ı şeb zülka rahmet fikr iken her suhanum 'Âr idermiş beni öldürmege ol sîm-tenüm Varayum yalvarayum boynuna takup kefenüm	Dil vireiden berü Nâdî ben o mihr ü melege Mihnet-i 'aşkımda baña şevk ile geldi meleke Dosta hasret beni her dem niçe bir el çelege Şem 'iyem güşe-i mey-ğaneyi virmem felege Gülüşen-i bağ-ı cinândân baña yigdür vañanum	Tahmis/5 bend	..--./-- /..--./--	
95b /96a		Cenâb-ı Hakkın 'Abdü'l-'Azîz Han luft u el-kâmı Mübârekdür mübârek 'adl-i fermân ile ikrâmı	Şenâlarla yazılsun harf-i cevher târîh ü erbâbı Okundukça du'âlar şöyle hayr olsun ser encâmı	Kaside/1 7 beyt	..--./-- /..--./--	Tarih
96b /97a	Nasûhî	Çerağ-ı çârem ordunuñ ey âfîtab-ı ezheri Bârekallâh şarka virdüñ kat-be-kat nür u feri	Mey ki olsun kalbe bî-tâb teşne-i yâb âb-ı tâb Böyle dizsün silk-i sahra böyle derd-i gevheri	Kaside/2 9 beyt	--./-- /..--./--	Güfte
97b /98a	Şefik	Felek bir rütbe teşhür eylemişdi gamla dünyâmu Sevâd âh zulmete kaplamuş idi çeşm-i minâmı	Ola evlâd-ı esfâd ile 'ömr-i derüm ezfün Düz-ı maşşudı üzere rûz-ı şeb ile devrâmi	Kaside/2 1 beyt	..--./-- /..--./--	
98b	Tevfik	Pâdişâh-ı 'âlemün zât-ı 'azîzin gün-be-gün Leşker-i gamdan vîkâye eylesün Rabb-ı mu'în	Menşüre-i târihini cevherle Tevfik itdi zîb Muştafa Paşa müşîr-i bî-misâl oldı behün	Kaside/1 8 beyt	--./-- /..--./--	Tarih
99b	Nürî	Evsâfına berâ eylemiş mücib-ı fıtrat Ol mâye-i gevherde kim var bunca 'inâyet Âsâyış-ı teşrih ile perverdeye kuvvet Ki buldı cihân şimdi selâmetle selâmet Mümkün midür ol sâlif-i nisbet ola şevket Lâyıkdur efendüm saña münzam-ı vilâyet	Devletde birincidür o çâr ordu müşîri Dünyâda vü'ukbâda aña yâr ola lûrî Ez lutf-ı Hudarâsı ola kâam-ı sürürî Tekmil idemez vaşfım hiç nazm ile Nürî Mümkün midür ol sâlif-i nisbet ola şevket Lâyıkdur efendüm saña münzam-ı vilâyet	Müsedde s/3 bend	--./-- ./--./--	

100	Fehim	Vekîl-i hazret-i fâhr-ı rûsul ' Abdü'l-azîz Hâna Tükenmez 'ömrler aşân kılsun Hazret-i Mevlâ Hazret-i şâh-ı cihânüñ ol cenâb-ı mest-mân 'Ömrün efvün eylesün hem 'askerini bî-hisâb	Gelüp üçler yazup târîh-i tâmuñ mecd ü nuşr ile Yapıldı sâye-i şâhâmede Karş Kal'ası a'lâ Keşti-i tarîhe Hâmî çek mücevher sancağı Top ile Erkârî bî-çün itdi a'zâların hârâb	Kaside/1 1 beyt	Tarih	---/--- /---/---
100	b			Kit'a-i Kebire/8 beyt	Tarih	--/--- /---/---
101	a	Keça tahsine lâyiğ Petro dinse Petersburğ zikr olunmaz çünki sansız	Olup gâlib bu târihde P(u)russyâ Fenâ pür hâmi kesb itdi F(1)rânsız	Kit'a-i Kebire/8 beyt	Tarih	---/--- /---
117	b/1 18b	Pek şoguk geldi baña âb u hevâ-yı Erzurum Oldı gün günden füzün zül'inâ-yı Erzurüm	İşte İslâmbol ü Şamsun u T(1)râbzon Avrupa Yolsuz olur itmese fakdın fedâ-yı Erzurüm	Kaside/2 3 beyt		--/--- /---/---
123	b	Âreş-i zulm ile yandıçça derüni fuğara Böyle vapur kâzâ-i çarhına uğrar vükela		Matla'		..--/--- /..--/---
123	b	'Arif ol gam çekme cihân böyle kalımaz rûzîgâr Luğf ider bir gün Hudâ elbette fetih-i bâb olur		Matla'		--/--- /---/---
123	b	Açıldı defter-i ehl-i melâmet kayd olan gelsün Kayd olan gelmesün lâ-kayd olan gelsün		Matla'		?
123	b	Eger 'âdet ise şâhum bize her demde nâz itmek Bize de 'âdet olmuşdur size her dem niyâz itmek		Matla'		---/--- /---/---
123	b	Seyr iden hüsnüñi elbette olur bende saña Mâ'il olsam n'ola ey gonca-i ter ben de saña		Matla'		..--/--- /..--/---
123	b	Mihtrün görür kemâlde her gün zevâlini 'Âkil felekde câh ile magrûr olur mı hiç		Ferd		--/--- /---/---
123	b	Kendi elümle yâre kesüp virdigüm kalem Fetvâ-yı hün-ı nâ-hakımı yazdı ibtidâ		Ferd		--/--- /---/---

123 b	Her gece Kâdr olsa kâdrün kâdri olmazdı şehâ Her hâcer gevher olaydı gevher itmezdi bahâ		Matla'		--/./-- /./--/./--	HD'de 116 beytten oluşan bir Terkib-i bendir.
123 b	Gördün mi bu âyine-i devrânda söyle Kim verdi murâd üzere hayâlâtına şüret		Ferd		--/./-- /./--/./--	
123 b	'İnâyet her kime yüz tutsa 'işyâmi hicâb olmaz Güneş toğdılda zîrâ perde zûlmete nişkâb olmaz		Matla'		./--/./-- /./--/./--	Başlığında "ferd" yazmaktad ır
123 b	Fuğarâ kalbine her kim tûkuna Tûkuna sînesi âh okuna		Matla'		./--/./-- /./--	
123 b	Yâr için âyâra minnet itdiğüm 'ayb eyleme Bâğ-bân bir gül için biñ hâra hizmet-kâr olur		Ferd		--/./-- /./--/./--	
123 b	Kanâ'at küşesin cây eyleyenler âgriyâdandır Ğinâ-yı kalbe zîr ü pâdiñ olmağ kimyâdandır		Matla'		./--/./-- /./--/./--	
123 b	'Âlemde ne dervîşe ne hod şâha niyâz it Bergârîna ki düşvâr ola Allâha niyâz it		Matla'		--/./-- /./--/./--	
123 b	Ahvâlûme efsâne-i Mecnûn kûdîlar nâm Devletde varup her kimi itdümse şikâyet		Ferd		--/./-- /./--/./--	
123 b	Bilmezem bu îlûkat-i 'âlemde mi insâf yok Olmadım mı yoğsa ben hâlâ sezâ-yı merhâmet		Ferd		--/./-- /./--/./--	Türk Edebiyatı İsimlerSöz lüğünde 5 beytten

123 b	Hazık	Pırlükde beni bu dām-ı belādan kırtar Ey sitem-cū şaķalum ağına eyle hürmet			Ferd	..-/.- /..-/.-	HMD'de 5 beytten oluşan bir gazeldir.
123 b	Nevresī	Tuḡī dise de ķor ķafese şıve-i gerdūn Ehl-i sūlhana ṭurfe belādur bu feşāhat			Ferd	--/.- /.../.-	
124 a	Nābī	Hāṭ-ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda Başka bir zevķ virür geĉdi zamānum diyerek			Ferd	..-/.- /.../.-	ND'de 5 beytten oluşan bir gazeldir.
124 a	Sāmī	Geĉdigi-ĉün bendesünden geĉdi vaķt-i hūsn-i yār Geĉ geĉenden sen daḡı ey 'āşuķ-ı bīĉāre var			Matla'	--/.- /.../.-	
124 a	Sāmī	Seni ser-defter-i hūbān diyü yazmış kütāb Kimsenüñ alınna yazılma eyā mihr-cenāb			Matla'	..-/.- /.../.-	
124 a	Sāmī	Ne belā gūş oluna ġayr dilinden 'işret Cāna minnet yārüm ağızla iderse da'vet			Matla'	..-/.- /.../.-	
124 a	Sāmī	Şüret-i yārī ḡayāl itmedeyüm ben nā-şād Bir daḡı deste nice ḡāmesün alsuñ Bih-zād			Matla'	..-/.- /.../.-	
124 a	Sāmī	Çigerüm pişdi diyü göz yaşuñ irtüm izhār Şu ķoma pişmiş aşā didi o şūh-ı ġaddār			Matla'	..-/.- /.../.-	
124 a	Sāmī	Varsa mey-ḡāneye kim varımı ifsāde virtür Nakd-i 'ömrünü alup muġ-beĉeler bāde virtür			Matla'	..-/.- /.../.-	

124 a	Sāmī	Sen hemān eyle hūlūş ile rüçü' 'Afv-ı Bārī bulur elbette vukū'		Matla'		..-./.- /..	MSD'de 141 beyitten oluşan bir mesnevidir
124 a	Münif	Hāzır ol bizüm mükāfāta eyā mest-i ğurūr Raḥne-i seng-i siyeh penbe-i miñādandur		Ferd		--./.- /..-./.-	
124 a	Nazif	Şā'irliğimde başuma derd oldı sevdiğüm Çekdiklerüm dehrümde tabībün belāsıdır		Ferd		--./.- /..-./.-	
124 a	Ragıb	Libās-ı nev-be-nevle ey olan ārāyişe mā'il Kemālünden ḥaber vir kimse senden iḥtişām almaz		Ferd		..-./.- /..-./.-	RPD'de 7 beyitten oluşan bir gazeldir.
124 a	Ragıb	Bir kere doḡunañ teline sâz-ı derünun Bîñ dürlü nüvâzişe düzelmez bozulunca		Ferd		--./.- /..-./.-	Bu beyt RPD'de bulunmam aktadır
124 a	Ragıb	'Aşķ ḫusun ḳomaya zāyī veh ḳalbīñde Āb-ı engūr ḫum içre ḫurarak bāde olur		Ferd		..-./.- /..-./.-	Bu beyt RPD'de bulunmam aktadır
124 a	Ragıb	Dil-teşnelere ḳalmadı yek-ḳatre-i lütfiñ Heḫ çeşme-i ihsānuñı aḡyār ḳurutdı		Ferd		--./.- /..-./.-	RPD'de 5 beyitten oluşan bir gazeldir.

124 a	Fehîm	Nârgile nûş eyledigüm keyf için degül Derdüñ ile âh eylemege bir vesîledür		Ferd		--/./- ./.-./.-		
124 a	Nef'î	Dime 'aşk içre baña kim ola irşâd-ı tarîk Sen hemân gir yola Allâh veliyyü 't-tevfîk		Matla'		..-./.- /.-./.-		Bu beyt ND'de bulunmam aktadır
124 a	Fazıl	Tolular boş ola boşlar tolsun Sen hemân iç eyâ şâm 'aşk olsun		Matla'		..-./.- /.-		
124 b	Nâbî	Yola bakmâkdan âgardı şanma dîrde-i ter Ağla hey gözlerüm ağla ne gelür var ne gider		Matla'		.-./.- /.-./.-		Bu beyt ND'de bulunmam aktadır
124 b	Nâbî	Şayd olunmaz yetişilmez ele girmez Nâbî Nice mümkün görüp âh itmelik o ahtüya		Ferd		..-./.- /.-./.-		Bu beyt ND'de bulunmam aktadır
124 b	Nâbî	Malik-i hüsn-i dîbâ Yûsuf-ı gül-çehrelerüñ Rüyma hañ gelicek ipliği bázâra çıkar		Ferd		..-./.- /.-./.-		Bu beyt ND'de bulunmam aktadır
124 b	Nâbî	Pek de mağrur olma kim meyhâne-i ikbâlde Biz hezarân mest-i mağruruñ humârün görmüşüz		Ferd		.-./.- /.-./.-		ND'de 7 beytten oluşan bir gazeldir.
124 b	Nâbî	Hâd-ı zâtunda kim olmazsa edîb Felegüñ sillesi eyler te'dîb		Matla'		..-./.- /.-		Bu beyt ND'de

124 b	Nābī	Bu şeb bezm-i mey-i iqbāle varsan zāhid-i hāmuñ Nezāketle aña sākī cevābı dīn buyursunlar	Ferd	.---/.--- /---/.---	Bu beyt ND'de bulunmam aktadır
124 b	Nābī	Şevkimüz havşala-i hāmeve şıgmaz Nābī Anı vā-beste-i hengām-ı mülākāt idelüm	Ferd	..---/.--- /---/.---	ND'de 5 beyitten oluşan bir gazeldir.
124 b	Sābit	Bilin her kār-ı şafrın tālī' -i zem eylemez zīrā Efendiye olur Rāci' şikāyet ketüüdāsundan	Ferd	---/.--- /---/.---	
124 b	Sābit	Dest-i emelüm dāmen-i ihsānuñı tıtdı Hāşā ki kemāl-i keremünden ola mahrüm	Ferd	--/.--- /---/.---	SD'de bulunmam aktadır.
124 b	Sābit	İñse senden bilürüz haţ-ı gümān maħbübā 'Ārif olan begüm arvatdan oğur mektübı	Ferd	..---/.--- /---/.---	SD'de bulunmam aktadır.
124 b	Sābit	Hele şabr eyle ki ağyar yıķılsun gitsün Dil-i virānumı ta' mīr ise kaşduñ yab yab	Ferd	..---/.--- /---/.---	SD'de bulunmam aktadır.
124 b	Sābit	Bir yerde yatalum diyecek nāzı uzatdı Yatmam didi bir hayli 'inād eyledi yatdı	Matla'	---/.--- /---/.---	SD'de bulunmam aktadır.
124 b	Sābit	Düşsün ağyar o gāzāl ardına bir kez görelüm Şaydı ne güne kıvar kelb-i mu' allem görelüm	Matla'	..---/.--- /---/.---	SD'de 5 beyitten

124	Sābit	Güftāra gelüp feyz-i mey-i nāb ile humlar Bir şenligi var mey-kedenün kûp kûbe söyler		Matla´		--./.-- /.../.--	oluşan bir gazeldir. SD´de bulunmamaktadır.
124	Sābit	Āfiāba şor begüm üftādelük māhiyyetün Hāl-i mecruḥu ne bilstün düşmeyenler tāmđan		Ferd		--./.-- /.../.--	SD´de beyitten oluşan bir gazeldir.
124	Sābit	Göñül ibrāmi қо şıbyān-ı deb-istān-ı ceḫā Okırmazlar varak-ı mihr ü vefāyı bilürüz		Ferd		..--/..-- /.../..--	SD´de beyitten oluşan bir gazeldir.
124	Sābit	Biz bizi bildük bileli sevmedük bir ḫüb-dost Adımız ammā lisān-ı ḫalkda maḫbûb-ı dost		Matla´		--./.-- /.../.--	SD´de beyitten oluşan bir gazeldir.
124	Sābit	Şeb-i yeldā-yı müneccimle muvaqqit ne bilür Mübtelā-yı ğama şor kim giceler kaç sā´atdür		Matla´		..--/..-- /.../..--	SD´de bulunmamaktadır.
124	Vehbī	Germ ü serdine bakılmaz bu fenā dñyānuñ Eyleme vaktini zāyi´ diyü kış yaz oqu yaz		Ferd		--./.-- /.../.--	SVD´de bulunmamaktadır.
124	Vehbī	Dil-i pür-derde kimden çāre-cü oldımsa ey Vehbī Ṭutınca nabzımı bildüm ki ´aciz kendi derdünden		Ferd		..--/..-- /.../..--	SVD´de beyitten oluşan bir gazeldir.

125	Sābit	Bize gāraẓ eyleme kālā-yı vīṣālūñ yetiştir Bildik ey şūḥ senūñ biz ne fettān olduġūñı	Ferd	..-/.- /..-/.-	SD'de bulunmamaktadır.
125	Lā-Edrī	Hāk ola ki ḫar emrine ger eyleye 'Alī Tāc-ı ser-i 'ālemdür o kim ḫāk-ı kademdir	Ferd	--/.- /..-/.-	
125	Gālib	Ebruvānunda yazar ol seyyid-i 'ālī-tebār "Lā fetā illā ' Alī lā Seyfe illā" Zü'l-fikār	Matla'	--/.- /..-/.-	
125	Gālib	Meslek-i şer'-i mahabbetde budur fetvā-yı 'aşk Münkırān-ı cezbe-i dirdār-ı kâfirdür bütün	Ferd	--/.- /..-/.-	
125	Fuzülî	Gör ruḥ-ı zerdümde ey hem-dem şirîşk-i 'ālümü Ol gül-i ra'nāya bu reng ile bildür ḫālümü	Matla'	--/.- /..-/.-	FD'de beytten oluşan bir gazeldir.
125	Fuzülî	Tîg-i bâṭın tîg-i zâhirden beter ḫūñ-rîz olur Zâhir ü bâṭında şemşîr-i velâyet tîz olur	Matla'	--/.- /..-/.-	FD'de bulunmamaktadır.
125	Fuzülî	Şecâ'at resmini şanmañ ki ancak ḫūñ-feşānlıktır Sipahiler içinde ḫayl hem bir pehlivānlıktır	Matla'	---/.- /..-/.- ---/.- /..-/.-	FD'de bulunmamaktadır.
125	Arif	Açılır bakma ḫamüş olduġına dil-dāruñ Evveli gıncanın elbette gül-i ra'nānuñ	Matla'	..-/.- /..-/.-	KAD'de yer almamaktadır.

125 a	Neş'et	Ne hevâ vü ne kemân ü ne kemân-keş ancağ İr giden menziline tîri şadâ-yı el-ḥağ		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	
125 a	Neş'et	Sîne de olsa n'ola cezbe-i 'aşk-ı lûbân Ḥarem-i câmi' olur şa'bdâ gâh-i şubÿân		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	
125 a	Neş'et	Zen gibi şîve-i şehvetle alur dünyâyâ Vaz'-ı ḥaml itme gibi virmede feryâd eyler		Ferd		..-/.--- /..-/.-.-	
125 a	Bâkî	'İd-gehde varalum dülâba dil-ber seyrine Görelüm âyîne-i devrân ne şüret gösterür		Ferd		..-/.--- /..-/.-.-	BD'de 6 beyitten oluşan bir gazeldir.
125 a	Nazîf	Zene meyl itme degül nâmını yâd itme daḥı Kâfir olmak gibidir 'and-ı ḥaḳîr itmede		Ferd		..-/.--- /..-/.-.-	
125 a	Nâşid	Ne ta'lîm ü ta'allümden ne ḥod üstâddan gördüm Ne gördümse felekde feyz-i isti'dâddan gördüm		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	ND'de 9 beyitten oluşan bir gazeldir.
125 a	Ulvi	Çürür itme libâs-ı faḥr ile 'ömrüm cihândur bu Ḳabâ-yı cismini ḳor bunda herkes câ-mekândur bu		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	DUD'de 5 beyitten oluşan bir gazeldir.
125 a	Ulvi	Bâdentün vardur ḥumârî 'âlem-i 'aşkuñ ḡamı Her şafânun bir ḡamı var her ḡamun bir 'âlemi		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	DUD'de 4 beyitten oluşan bir gazeldir.
125 a	Ârif	Beni ger mâyede ḥaşr it o berinle 'uryân Ola maḥşerde senün daḥi refiḳün İmân		Matla'		..-/.--- /..-/.-.-	KAD'de yer

									almamakta dır	
125 a								Ferd	?	
125 b	Cevdet							Matla'	..-/.-- /..-/.--	
125 b	Fasîh							Ferd	..-/.-- /..-/.--	
125 b	Vehbî							Matla'	..-/.-- /..-/.--	
125 b	Ragîb							Matla'	..-/.-- /..-/.--	RPD'de bulunmam aktadır.
125 b	Hâmî							Ferd	..-/.-- /..-/.--	
125 b	Nihâd							Ferd	..-/.-- /..-/.--	
125 b								Matla'	..-/.-- /..-/.--	
125 b								Ferd	..-/.-- /..-/.--	
125 b	Bâkî							Ferd	..-/.-- /..-/.--	BD'de beytten

							oluşan bir gazeldir.
125 b	Hakim-i mutlaķun olmazsa ger bir işde taķdiri Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı ‘aķlun ra y-ı tedbiri	Hezârân çüş-ı pûlâd eyle kaç kat zerre-i kekke Kişi men’ idemez kaçs-ı kaçâdan atılan tiri	Nazm	---/--- /---/---			
125 b	Düşürdi ‘âfet-i devrân beni vâdî-yi hicrâna Vedâ’ ol mâh-tâbâna du ‘âlar hayl-i yârâna		Matla’	---/--- /---/---			Başlığında “ferd” yazmaktadır
125 b	Zatımı aşîfte görse ey begüm ‘aceb eyleme Çün zamâne gerdişinde hâtrum aşüfdedür		Ferd	---/--- /---/---			
125 b	Bu gül-sitânda bilür kendi çekdiğün herkes Cefâ-yı gül ne imiş bülbül olmayan bilmez		Ferd	---/--- /---/---			KİMD’de yer almaktadır.
125 b	Telhî pîr-i muğân mey-hânelede çingıraķ aşmaz Dimekdür şahnenün taķdîrine rindân kulaķ aşmaz		Matla’	---/--- /---/---			
125 b	Bülbül ağlar gül eager-hün lâle pür-dâğ-ı mihen Zevķini bilmem bu dâr-ı mihnetün kimdür süren		Matla’	---/--- /---/---			
125 b	Benüm cünûnuma daħl eylesün mi ehl-i zekâ Hârâba virmiş iken mülk-i ‘âlemi ‘uķalâ		Matla’	---/--- /---/---			
125 b	İç bâde güzel sev de ne dirlerse distünler Mey-hânedede yat evde ne dirlerse distünler		Matla’	---/--- /---/---			
125 b	Bahr-ı gamda keşîr-i dil sâhil-i maķşûdî hîç Şanma bulmaz bir sa’ir-ı rûzigâr olsun da gör		Ferd	---/--- /---/---			KİMD’de bulunmamaktadır.

125 b	İzzet	Yüzümüz yok Hüdāya yalvaracak Bilemem hâlimüz neye varacak		Matla´	..-/.-.- /..-	
125 b	İzzet	Cevher-i ´aqlun alup mihr-i mu´accel Leylā Cānuni itdi mü´eccel bedeli Kaḡs fedā		Matla´	..-/.-.- /..-/.-.-	
126 a	Tevfīk	Señ raḡibi ḡalk ḡötür bu meclis-i rindāneden Fī´l-meşedür sürütürler çün itī öldürene		Ferd	-.-/.-.- /..-/.-.-	Beytin altında “Erzurüm valisi İsmā´il Paşa için söylenmiş ir”notuvar dur.
126 a		Hʻyān-ı şufre-i ni´metde arzu-keş degül keşiz Berāy-ı iltifad ol ni´metdür kimi çelb itdi	Ki fermān-ber olup emre bu ser çeşmi diyü geldüm Çü tenüñ şufre deminde bizi o demde ḡalb itdi	Kit´a	..-/.-.- /..-/.-.-	
126 a	Feridün	Hezārān keşmekeş oldum yeter bu fāni dünyāda ´Aceb kısmet midür rāḡat baña yā Rab ´uḡbāda		Matla´	..-/.-.- /..-/.-.-	
126 a		Sezā-yı tıḡ olur ḡaddüñ tecāvüz eyleyen mi_olur Anun içün tıḡden āzādedür müjḡān-ı ebrūlar		Matla´	..-/.-.- /..-/.-.-	
126 a		Kūh-ı deşte sürütür Ferḡād ile Şirini kim Defter-i a´mālda yokdur yeri zen-pārentüñ		Ferd	-.-/.-.- /..-/.-.-	
126 a		Māhna gıydi mi gördükde Ḳuyümcı-zāde Gel sürütür diyerek atımı gösterdi baña		Ferd	-.-/.-.- /..-/.-.-	
126 a		Beni ber-dār-ı tār [u] zülfi-i yār it ḡaşre dek yā Rab Görünsün yine sevdā gerdemimde ḡalka-ber-ḡalka		Ferd	..-/.-.- /..-/.-.-	

126 a	Yüz sürer dāmānna bir gün Züleyhā-yı ümîd Sen hemān ey Yūsuf-ı Mısr-ı melāmet-i hayā ol			Ferd		--/./--- /./---/./-	
126 a	Şadme-i top u tūfeng ü kılıca hācet ne Yıkdılar kal'a-ı şāmānumı harbiyeliler			Ferd		..-/./--- /./---/./-	
126 a	در میکه کش نفظلب صرقه که انجا دارتر متاعی که نریش هو سوراست			Ferd			
126 a	Ser-güzeşti o miyān-ı sāgara şor şorma baña Parlayan rīze-i mīnālara şor şorma baña			Matla'		..-/./--- /./---/./-	
126 a	Çemende cüy-veş bu cüst-i cūlar hep senin-çündür Meyān-ı bülbülānda güft ü gūlar hep senin-çündür			Matla'		..-/./--- /./---/./---	
126 a	Düşdi dāmen-i dile bir şerer-i sūz-efken			Mısra'		--/./---/--- -/./---	Başlıkta" Sultan Murad" yazmaktadır
126 a	Åhen-gür-i 'aşk zencir-i cünün işler iken			Mısra'		--/./--- /./---/./-	FSD'de bulunmam amktadır.
126 a	Küçücekdür Fehim ammā ele aldıkça çomağ Seni meydān-ı maħabbetde çeler hem-çü çelik			Ferd		..-/./--- /./---/./-	FSD'de bulunmam amktadır
126 b	Bād-i ğarbt dem-i 'İsāya mu'ādil olmaz Ter-i sebz-i şah-ı pāfında ter-i sālifiñ			Ferd			Başlık: Kıt'a
126 b	Ol kaçar nefreti var köpeğimin efsāne ne kim 'Aksim-ārāmdur diyü mir'ata nigāh eyleyemem			Ferd		--/./.- /./---/./---	Başlık: Kıt'a

126 b	Nâzım sözünde şaklıdır Târîhi pek revnaklıdır Bir eksigi var 'aklıdır Divâne geldi zar u şâ				---/---/---	
126 b	Hökka-ı lâ'line mahşûş ğabğab-ı kâğıdların Ger başarsam ğamıdır bir nuķat için ħameye	Ferd			---/---/---	
126 b	Âteş gicesi meclis nür eyledi yanaķu Ĝâh uyķuda ķo ol şanem ğâh uyanuķu	Matla'			---/---/---	
126 b	Ben perişanlıķda buldum kâķül-âsâ rif'ati Bulma cem'iyyet göñül şandır perişanlıķ saña	Ferd			---/---/---	
126 b	İşitdim şimdi bir nâ-pâķ-ı menhûs İdermiş mezhep-i küffârı mensin	Kit'a			---/---/---	
129 b	Tevekkül-i bād-bānuñ ķıl ğüşâda fülk-i ihlâşa Eser baķr-i emelde bir müsâ'id rûzigâr elbet	Ferd			---/---/---	FD'de 5 beytten oluşan bir gazeldir.
129 b	İsterim dūr olmamak meclisden ayrı n'eyleyüm Pâyımı bend bağlamışdır ol felek ğarrârını	Ferd			---/---/---	
129 b	Diraķşân oldu göñlüm penc-hilâl üstünde bir ħürşid	Misra'			---/---/---	MD'de bulunmam aktadır.
129 b	Megerçi pence-i şimîne ol meh-pâre yaşlanmış	Misra'			---/---/---	ND'de bulunmam aktadır.

129 b	Muhibbî	Şarmaşup çıktı dirahıt-ı 'ömrüme mâr-ı ecel		Mısra '	--/-.-- /-.--/-.--	MD'de bulunmam aktadır
129 b	Nâbî	Âşiyân-ı tende yatan bülbül ü cân bî-haber		Mısra '	--/-.-- /-.--/-.--	ND'de bulunmam aktadır.
129 b	Muhibbî	Cüşa geldi bahır-ı 'aşkum dil teharâtü eyledi		Mısra '	--/-.-- /-.--/-.--	MD'de bulunmam aktadır
129 b	Nâbî	Keşti-yi dil pâdişehüm bir kayaya çarpılır		Mısra '	--/-.-- /-.--/-.--	ND'de yoktur.
129 b		Şanma kim çıkmak için biz sâde nöbet beklerüz Leşker-i dîn 'azîzün 'iz ü ref'in beklerüz	Cân u dilden girmişüz çün meslek-i merdâneye Biz bu yolda ni'met-i 'iz ü şehâdet beklerüz	Nazm	--/-.-- /-.--/-.--	
129 b		Şanma kim za'f-ı Mışırdan haşmete çekmiş nişkâb Afîâb-ı tâba urdun kâni şemsin gözleri		Ferd	--/-.-- /-.--/-.--	
129 b		Đarb-gürî meglomândan patlamışdur gözleri		Mısra '	--/-.-- /-.--/-.--	
129 b		Saňa ser-keşlik idüp gayriye mâ'il olanuñ Giç hevâsundan eger serdimüz amân ise de		Ferd	--/-.-- /-.--/-.--	
129 b		Vefâdan ben elüm çekdim cefâdan çek elün sen de Alup 'aşkuñ virüp gönülüm sentün sende benüm bende		Matla '	---/-.--- /-.---/-.---	
129 b		Çelebim nuklet idüp şadra giçerstiñ ammâ İş odur kim saňa ta'zîm idüp eyler kebîre		Ferd	---/-.--- /-.---/-.---	

129 b	Akçesiz lafdan niçün feryâd ider mahtûblar Anlaruñ darb-ñanesi şalvârınla benderindedir			Matla ^ç		--/-.-- /-.--/-.--	Başlığında “diger” yazmaktadır. ir.
129 b	Benüm kibrüm gibi ehl-i tevâzu ^ç var mi âlemde Kaçan bir hürî görse hemân kalkup kıyâm eyler			Matla ^ç		..--/..-- /..--/..--	Başlığında “diger” yazmaktadır. ir.
129 b	‘Aşıkum gül yüzüne naqşına şâhum ezeli Seni nakkâş-i qarâr kudret eliyle yazalı			Matla ^ç		..--/..-- /..--/..--	Başlığında “diger” yazmaktadır. ir.
129 b	Sen beni zen-pâre mi şandun da başdun ey hocâ Qomşulardan şor su’âl it öz ‘iyâlimdür benüm			Ferd		--/-.-- /-.--/-.--	
130 a	Leb-â-leb teşne olmuşlar seħâ fûlkerine baq Verâ-yı perdeden seyr it mücessem ferc-i zîbâyı			Ferd		..--/..-- /..--/..--	
130 a	Tondum soğuktan ben begüm luñf eyle Tevfik-i bendeñe İhsân buyur vir şire mi yoħsa fenâ meşfa ^ç deyim			Matla ^ç		--/-.-- /-.--/-.--	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.
130 a	Niyâzum iltifât imâ ider bir teşnedür yoħsa ‘Aşâb ümüd olursa ol daħi başka ‘inâyetdür			Ferd		..--/..-- /..--/..--	
130 a	Bir keşti-i dūş kırık deryâ-yı hayrette müdâm Hız âb-veş yine uht ider câr-ı serdim endüh-ı elem			Matla ^ç		?	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.
130 a	‘Aceb mi çaglasa çağ-ı seħer şular gibi eşküm El irmez dâmen-i dil-dâra kaldum küy-ı ğurbetde			Ferd		..--/..-- /..--/..--	

130 a		' Aşık ne kadar olsa hâzin vakti gelende Elbet kavuşur Leylîye Mecnûn bile kalmaz		Ferd		--./.-- ./.--./.--		Mecmuada Fuzûlî'ye âit olduğuna daibir bilgi yoktur.
130 a	Fuzûlî	Mecnûn ile biz mekteb-i ' aşk içre okurduk Ben Muşhafî hatm itdüm o ve 'i-Leylîde kaldı		Ferd		--./.-- ./.--./.--		
130 a		Hâlikden utan rızkını ma'hlûkdan umma Bil Rabbîni E' r-rızku 'llâhî unutma		Matla'		--./.-- ./.--./.--		Başlığında "ferd" yazmaktadır ir.
130 a		Her ki Hâlikden dutup ma'hlûkdan rezlik uma Hayf anıñ Âmentü Billâh dir ki imânına		Matla'		--./.-- /.-./.-		Başlığında "ferd" yazmaktadır ir.
130 a		Yele virdüm senün ile dirdiğüm hep hâzm-ı zevkî Medet peyk-i şabâhuñ gör ne ber-bâd olmuşum şimdi		Matla'		?		Başlığında "ferd" yazmaktadır ir.
130 a		Gerek zâbîî gerek ' asker kâmusı kesb idüp râhat Bî-hamdillâh saña yâ Rab müfettiş gitti kurtulduk		Ferd		---./--- /---./---		
130 a	Nabî	Göz göz itdüm tağ koydum şerh çekdüm sineme Tâ görenler tağımı târlîhim itsünler hayâl		Ferd		--./.- /.-./.-		
130 a		Dü-çeşmün mîr-âlây mı zülfinün taht-ı livâsında Şaff-ı müjgânundan itdi yine bir tabur âteş		Ferd		---./--- /---./---		

130 a	Şadme-i toh [u] tüfeng ü kılıca kalmadı yer Yıkıldılar kal'a-i sāmānı harbiyeliler	Matla'	..-/.--- /..-/.-.	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.
130 a	Görünce hāl-i ruhsārūn bu dīl-i nā-gāh çarpıldı Hilāfım zerre yok ey meh hemān billāh çarpıldı	Matla'	..-/.--- /..-/.-.	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.
130 a	Seherde bülbüle şordum n' için efgān idersün sen Didi Hakkā niyāzum var rakībün iftirāsundan	Matla'	..-/.--- /..-/.-.	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.
130 a	Nīm-nigāh ile helāk itdi beni El-amān mekteb-i harbiyelilerden biri	Matla'	?	Başlığında “ferd” yazmaktadır. ir.

1.4.2. MESTAP Mensur Metinler Tablosu

Yp No	Müellif	Eser Adı	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
2b	Sultan Abdülaziz		Evvēlā Cenāb-ı Allāha ba'de 'ayn-i şevketlerine şiginırım cülüs-i hümayunlarını tebrikle ber-ā-ber hıdmet-i millette şarf-ı mesā'ī etmiş isem de hoşnûdī hāşıl idemediğim te'essüf birle zāt-ı şāh-ānelerini hoşnûd-ı millete müsta'zım olacak hayırlı işlere muvaffaklarını tehī iderüm.	'Abdü'l-mecid hazretlerinin hāne- dānına tebrik iderüm.	Mektup	Başlıkta: “Sultān ‘Abdülaziz Hazretlerinin Hāl’i Esnasında Sultān Murād Efendi Hazretlerine Yazdığı Tezkere Şüretidir” yazmaktadır.

SONUÇ

İncelenen mecmualardan, Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 9581 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının kim tarafından ve hangi tarihte derlendiğine dair mecmuada herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak içinde 17. yüzyılda yaşamış şairlerin de yer alması sebebiyle mecmuanın 17. yüzyıl ve sonrasında derlendiği söylenebilir. Bu mecmuada 12.-17. yüzyıl arasında yaşamış şairlerin şiirleri yer almaktadır. En çok da 16. yüzyılda yaşamış 36 şairin şiiri vardır. Toplam 335 şiirin ve 55 şairin yer aldığı bu mecmuada, 195 manzumenin şairi belliyken 140 manzumenin şairi ise bilinmemektedir. En çok 17. yüzyılda yaşamış Nefî'nin 111 şiiri yer almaktadır.

Mecmuada 19 farklı nazım şekliyle yazılmış şiirler vardır. Şiirlerin çoğu "kıt'a" nazım şekliyle yazılmıştır. İkinci sırada "matla", üçüncü sırada ise "müfred" ve "gazel" nazım şekliyle yazılmış şiirler gelmektedir. Mecmuada az da olsa mensur metinlere de yer verilmiştir.

Mecmuada yer alan 335 şiirin 306 tanesi aruz, 12 tanesi ise hece ölçüsü ile yazılmıştır. 1 şiirin ölçüsüz yazıldığı anlaşılmaktadır. 16 manzume ise Arapça ve Farsça olarak kaleme alınmıştır. Şiirlerde 18 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır. 18 farklı aruz kalıbı içinde en çok 84 adet ile *Fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün* kalıbı kullanılmıştır. Hece ölçüsüyle yazılan 12 şiirde de 3 farklı ölçü kullanılmış olup en çok 7'li hece ölçüsüne yer verilmiştir.

Divan sahibi şairlerden Gelibolulu Mustafa Âli (1), Fuzûlî (1), Nesimî (2) ve Caferî'ye (1) ait olan 5 şiir, bu şairlerin divanlarında yer almamaktadır.

Çalışmaya konu olan diğer mecmua, Millî Kütüphane 06 Hk 3844 numarada kayıtlı olup kim tarafından ve ne zaman derlendiğine dair bir bilgi yoktur. Ancak içinde 19. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerinin de yer alması sebebiyle bu mecmuanın 19. yüzyılda derlendiğini söylemek mümkündür. Bu mecmuada 16. yüzyıl ve 19. yüzyıl arasında yaşamış şairlerin şiirleri yer almaktadır. En çok da 18 ve 19. yüzyılda yaşamış 42 şairin şiiri vardır. Toplam 331 şiirin ve 83 şairin yer aldığı bu mecmuada, 258 manzumenin şairi belliyken 73 manzumenin şairi ise belli değildir.

İçinde 83 şaire ait 331 şiirin bulunduğu bu mecmuada en çok şiiri bulunan şairler, Nâbî (18), Tevfik (15), Aynî (14), Müştak (12), İzzet Molla (11), Pertev (10), Ragıp (10) ve Nedim (7) gibi Klâsik Türk edebiyatında adından sıklıkla bahsedilen şairlerdir.

Bu mecmuada 14 farklı nazım şekliyle yazılmış şiirler yer almaktadır. En çok gazel nazım şekliyle yazılmış şiirlerin yer aldığı tespit edilmiştir. İkinci sırada ferd ve matla‘, üçüncü sırada ise müstezād nazım şekliyle yazılmış şiirlerin yer aldığı görülmektedir. Az sayıda mensur metinler de vardır. Mecmuanın 2a sayfasında “*Sultān ‘Abdūlazīz Ḥazretleriniñ Ḥāl’i Esnasında Şultān Murād Ḥazretlerine Yazdığı Tezkere Şūretidür*” başlığı altında Abdūlaziz’in, V. Murad’ın padişahlığını tebrik için yazdığı mektubu yer almaktadır. Bunun dışında mahkeme kayıtlarına ve çeşitli fevā’id kayıtlarına da rastlanmaktadır.

Mecmuadaki 331 şiirin hepsi aruz ölçüsü ile yazılmıştır. 4 şiirin vezni tespit edilememiştir. 327 şiir, 19 farklı aruz kalıbı ile kaleme alınmıştır. Mecmuada bulunan şiirlerde en çok tercih edilen vezin, 110 şiirin ölçüsü olan “Fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün” kalıbıdır.

Mecmuada yer alan divan sahibi şairlerden Gelibolulu Mustafa Āli (1), Kethüdāzāde Arif (2), Fuzūlī (2), İzzet Molla (1), Muhibbī (3), Nābī (5), Nefī (1), Pertev (3), Rāgıp (3), Raşid (1), Rıza (1), Sabit (4) ve Vehbī (2)’ye ait olduğu tespit edilen 29 şiir, bu şairlerin divanlarında yer almamaktadır. Ayrıca mecmuada Ragıp Paşa’ya ait olduğu belirtilen bir şiirin 3 beyti şairin divanında, 2 beyti de 18. yüzyıl şairlerinden Hāmī (Ahmed) Dīvanı’nda yer almaktadır. Şiir mecmuaları sayesinde bu tür bilgilere ulaşarak Türk edebiyatı tarihinin eksiksiz bir şekilde yazımına katkı sunmak amaç edinilmiştir.

KAYNAKÇA

A) Mecmuada Yer Alan Şiirlerle İlgili Kaynaklar

- Ak, C. (2001). *Bağdatlı Rūhī Dīvānı (Karşılaştırılmalı Metin)*, (Cilt 1-2). Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Akkaya, H. (1994). *Nevres-i Kadīm ve Türkçe Dīvānı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akkuş, M. (2018). *Nef'ī Dīvānı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Aksoyak, İ. H. (2018). *Gelibolulu Mustafa Alī Dīvānı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Aksoyak, İ. H., Arslan M. (2018). *Haşmet Dīvānı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Akyüz, K., Beken, S., Yüksel, S., Cunbur, M., (1997). *Fuzūlī Dīvānı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arslan, M. (2004). *Antepli Aynī Dīvānı*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Arslan, M. (2018). *Leylā Hanım Dīvānı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Aydın, G. (2019). *Bosnalı Sabit Dīvānı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Azarken, M.Ş. (2013). *Mehmed Said Pertev Paşa Dīvānı (Transkripsiyon ve Tahlil)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Bardakçı, R. (2007). *Musa Kāzım (Hayatı-Sanatı ve Külliyyatı)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başdaş, C. (2020). *Nef'ī Sīhām-ı Kazā (Dil Özellikleri-Metin-Dizin)*, İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Bedir, F. Z. (2004). *Caferī Baba Dīvānı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Bektaş, E. (2017). *Muvakkit-zāde Muhammed Pertev Divanı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Bilkan, A. F. (2011). *Nābī Dīvānı* (Cilt 1), Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bilkan, A. F. (2011). *Nābī Dīvānı* (Cilt 2), Ankara: Akçağ Yayınları.
- Biltekin, H. (1993). *Vak'a-nüvis Rāşid Efendi ve Divanı'nın Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bozyiğit, E. (2021). *Taşlıcalı Yahya Bey Dīvānı (İnceleme-Tenkitli Metin-Nesre Çeviri-Sözlük)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çakır, M. S. (2018). *Yahya Nazīm Dīvānı (İnceleme-Tenkitli Metin)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Çeçen, H. (1996). *Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Çelik, R. (2012). *Fehīm-i Sānī (Süleyman Fehīm) ve Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Çetin, İ. (1993). *Derzī-zāde Ulvī Dīvānı (Hayatı, Edebī Şahsiyeti ve Dīvānının Tenkitli Metni)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çöğenli, M. S., Şafak, Y., Toparlı R. (1992). *Dīvānçe-i Es'ad Muhlis Paşa*. Erzurum: Fen-Edebiyat Fakültesi.
- Dikmen, H. (1991). *Seyyid Vehbī ve Dīvānının Karşılaştırmalı Metni*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Duyar, H. (2009). "On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Kabūlī'nin Şiirleri", *Turkish Studies*, 4(2), s. 307-362.
- Dinçer Arslan, S. (2017). *Nev'ī Divanı Sözlüğü (Bağlamsal Dizin ve İşlevsel Sözlük)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ardahan Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ardahan.
- Erkal, A. (2014). *Erzurumlu Emrah Dīvānı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Ankara: Birleşik Yayınları.

Erten, S. R. (2018). *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rūhī Dīvānı Nüshası (Metin-İnceleme)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Gök, S. (2017). *Hayretī Dīvānı Sözüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Gök, T. (2010). *Kethüdāzāde Arif Divanı İnceleme-Metin*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Güfta, H. (1992). *Hazık Mehmed Efendi'nin Hayatı, Edebī Şahsiyeti, Eserleri ve Dīvānının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Gündoğdu, M. K. (1997). *Müştak Baba Dīvānı*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Güzel, A. (2021). *Şehzāde Alaāddīn Gaybī, Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İpekten, H. (2020). *Karamanlı Nizāmī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.

Kahraman, B. (1989). *Arşī Dīvānı Tenkitli Metni (I-II)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kahraman, B. (1995). *Vahīd Mahtūmī (Hayatı, Eserleri, Edebī Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Karavelioğlu, M. A. (2014). *Şem'ī Dīvānı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Kızıldaş, M. (2014). *Besnili Lüzūmī Dīvānı (Tahlil-Transkripsiyonlu Metin-Dizin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bingöl Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bingöl.

Kul, B. (2017). *Hızırağazade Said Bey Divançesi (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çoruh Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Artvin.

Kutlar Oğuz, (2019). *İzzet Alī Paşa Dīvān-ı İzzet ve Nigār-nāme (Tezkire-i Nigāriyye)*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.

- Kutlar Oğuz, F.S. (2017). *Arpaemîni-zāde Mustafa Sāmî Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Küçük, S. (1994). *Bākî Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Macit, M. (2017). *Nedîm Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Mengi, M. (2020). *Mesîhî Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Oğraş, R. (1991). *Hoca Neş 'et Dīvānı (İnceleme ve Tenkitli Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Okçu, N. (1993). *Şeyh Gālîb Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Okuyucu, C. (1994). *Cinānî Hayatı, Eserleri ve Dīvānının Tenkitli Metni*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özcan, S. (2011). *Kul Himmet'in Şiir Dünyası, Şiirlerinde Gelenek, Etkileşim ve Eğitim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özdemir, M. (1999). *Neccār-zāde Rızā Dīvānı Edisyon Kritiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Öztürk, Y. (2006). *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Dīvān'ının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özuygun, A. R. (1999). *Hasan Sezāyî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dīvānının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Saraç, M. A. Y. (1991). *Emrî Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Saraç, M. A. Y. Andı, M. F. (1997). "Akif Paşa Divançesi", *İlmî Araştırmaları Dergisi* 4, s. 135-178.

- Şahin, E. S. (2004). *Keçeci-zāde İzzet Mollā Dīvānları: Bahār-ı Efkār ve Hazān-ı Āsār*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Tarlan, A. N. (1945) *Hayālī Bey Dīvānı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tarlan, A. N. (2020). *Fuzūlī Dīvānı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tataroğlu, A. (1995). *Muhīt Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Dīvānının Tenkitli Metni*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tavukçu, O. K. (2020). *Dede Ömer Rūşenī Dīvānı (Tenkitli Metni)*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Tepeli, Y. (1994). *Yemīni'nin Fazilet-nāmesi (İnceleme-Metin-Gramatikal İndeks)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Tok, V. A. (1995). *Garibī Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Vaktidolu, A. A. A. (1997). *Vīrānī Dīvānı ve Risālesi (Buyruğu)*, İstanbul: Can Yayınları.
- Yavuz, K. Yavuz, O. (2016). *Muhibbī Divānı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*. (1. Cilt). İstanbul: Türkiye Yazma Eserleri Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Yavuz, K. Yavuz, O. (2016). *Muhibbī Divānı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*. (2. Cilt). İstanbul: Türkiye Yazma Eserleri Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Yavuzer, H. (1997). *Kemāl Ümmī Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yenikale, A. (2017). *Sünbülzāde Vehbī Dīvānı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Yılmaz, K. H. (2011). *Hāmī Ahmed (Diyarbekrī) Dīvānı (İnceleme-Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, O. (2015). *Necātī Dīvānı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Yorulmaz, H. (1989). *Koca Ragīb Paşa Dīvānı (Araştırma ve Metin)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zülfe, Ö. (1998). *Naşīd Dīvānı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

B) Diğer Kaynaklar

- Adır, H. (2019). *Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 2519 ve 06 Mil Yz A 1998 Numaralarda Kayıtlı Mecmuaların “Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi”ne (MESTAP) Göre Tasnifi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Alıcı, G. (2016). “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El-Mar’aşî’nin Şiir Mecmuası”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), s. 371-418.
- Alparslan, R. (2019). *İBB Atatürk Kitaplığı Bel Yz K 0773 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Arslan, M. (2014). “Fâtih, Fâtih Efendi, Şirvanlı” Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fatih-fatih-efendi-sirvanli> [Erişim Tarihi: 06. 06. 2022].
- Aydemir, Y. (2001). “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilgi Dergisi*-19, s. 147-156.
- Babaarslan, G. (2018). *Koç Üniversitesi El Yazmaları Koleksiyonunda Bulunan İlahi Mecmuasının (Mecmū‘a-i İlähiyat) Transkripsiyonlu Metni ve Mestap’a Göre Tasnifi*. (Yayınlanmamış Yüksek Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Berber, A. (2017). *06 Mil Yz A 2327 Nolu Mecmua Çeviri ve İnceleme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Devellioğlu, F. (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Gıynaş, K. A. (2011). “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, s. 245-260.
- Gıynaş, K. A. (2017). *Pervâne Bey Mecmuası*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Karadağ, S. (2015). “Millî Kütüphane’de Kayıtlı 06 Mil Yz A 2860 Numaralı Şiir Mecmuası”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (38), s. 177-212.
- Köksal, M. F. (2017). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, İstanbul: Kesit Yayınları.

- Köksal, M. F. (2018). “Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi”, Antalya: *II. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi*, s. 87-92.
- Köksal, M. F. (2009). “Seyyid Nesîmî’nin Yayınlanmamış Şiirleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 50, s. 77-135.
- Köksal, M. F. (2009). “Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.3, s. 63-86.
- Levend, A. S. (2018). *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergah Yayınları.
- Menteş, S. (2019). *İBB Atatürk Kitaplığı OE_Yz_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Sosyal Bilimler Üniversitesi, Kırşehir.
- Mutlu Kırılı, S. (2019). “Şiir Mecmualarının Önemi ve Millî Kütüphane’de 26 Hk 1060 Arşiv Numarası İle Kayıtlı Şiir Mecmuasının Tanıtımı”, Muğla: 3. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi*, 19-21 Nisan, s. 856-871.
- Mutlu, S. (2014). *Millî Kütüphane 06 Hk 578, 06 Hk 951 Numaralarında Kayıtlı Mecmuaların “Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Pala, İ. (2017). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Süngü, Z. (2020). “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Yeni Çalışmalar Bibliyografyası ve MESTAP”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 25, s. 917-1056.
- Tanyıldız, A. (2012). “Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(21), s. 224-239.
- Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü <http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/>, [Erişim Tarihi: 01. 11. 2021].
- Uzun, M. İ. (2003). “Mecmū’a” *TDVİA*, C. 28, s. 265-268, Ankara: *Türkiye Diyanet Vakfı*.
- Ünver, İ. (2008). “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”. *Turkish Studies*, 3(6), s. 1-46.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı: Seda DURANOĞLU

Eğitim Durumu

Lisans

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yayınlar

Duranoğlu, S. (2022). “Millî Kütüphanede Kayıtlı 06 Mil Yz A 9581 ve 06 Hk 3844 Numaralı Şiir Mecmualarının Tanıtımı”, *Uluslararası Yunus Emre Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, s. 68-78.

Arı, A., Duranoğlu, S. (2022). “Ekonomik Hayatın Klasik Türk Şiirindeki Yansımaları ve Devalüasyon/Enflasyon Temalı Bir Şiir Örneği”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 14(29), s. 165-177.